TOBIAS SMOLLETT

Aventurile lui Peregrine Pickle

Vol. II

Editura Univers

CLU

Clasicii

Literaturii Universale

Coperta colecției : *Vasile Socoliuc*

TOBIAS SMOLLETT

The Adventures of
Peregrine Pickle

Oxford University Press, 1964

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS

Tobias Smollett

AVENTURILE LUI PEREGRINE PICKLE

în care sînt incluse

MEMORIILE UNEI DOAMNE DIN LUMEA BUNĂ

— vol. II —

Traducere, prefață și note de VIRGIL STANCIU

București, 1987

Editura Univers

Lector : DENISA COMĂNESCU
Tehnoredactor : VICTOR MAȘEK

Coli de tipar : 30,5. Bun de tipar : 12.09.1987

Comanda nr. 70 288
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

CAPITOLUL LXXVIII

Se încheie un tratat între Cad Wallader și eroul nostru și, ca urmare, se întîmplă diferite aventuri plăcute, pînă cînd tînărul gentilom e rechemat la garnizoană, dintr-o pricină nespus de tristă

Ajuns în acest punct, mizantropul își curmă vorba, dornic de a cunoaște sentimentele eroului nostru, care primi alianța oferită cu adevărat transportat de bucurie și surpriză. De cum încheiară pactul, domnul Crabtree începu să îndeplinească stipulațiile ce-l priveau, împărtășindu-i mii de taine delicioase, a căror cunoaștere promitea să creeze nenumărate ocazii de veselie și amuzament. Își dădea seama că, datorită confederatului său — socotit la fel de prețios ca inelul lui Gyges [1] — va putea pătrunde nu doar în odăile persoanelor de sex feminin, dar și în gîndurile lor cele mai intime. Pentru a se feri de orice bănuială, căzură de acord să se insulte reciproc în public și, din cînd în cînd, să se întîlnească pe ascuns, pentru a-și comunica unul altuia ce mai aflaseră și a pregăti operațiile viitoare. Atît de neprețuită era, pentru Peregrine, noua lui comoară, încît nici măcar prietenului său Godfrey nu-i spuse nimic despre norocul ce dăduse peste el, deși cînd se folosi pentru prima oară de el o făcu în folosul acelui tînăr gentilom, ajutîndu-l cu două prilejuri foarte neobișnuite.

Soldatul era încurcat sentimental, la vremea aceea, cu două doamne, care-i primeau în mod diferit atențiile. Una dintre ele îl răsfăța cu semnele unui deosebit interes, măgulindu-l cu micuțe favoruri și lăsîndu-l să întrevadă un apropiat succes general; cealaltă, în schimb, îl trata cu

[1] Gyges, rege al Lydiei (685—653 î.e.n.), ar fi găsit în interiorul unui cal de bronz un inel care-l făcea invizibil pe purtător (n. ed. engl.).

atîta rigiditate şi timiditate, încît Godfrey nu găsise niciodată prilejul sau tăria sufletească de a-i face o declaraţie sinceră, privitoare la flacăra ce-i ardea în piept. Cum orice femeie are o confidentă, se întîmplă ca domnul Crabtree să fie de faţă de ambele dăţi cînd cele două îşi descărcară sufletul, declarîndu-şi adevăratele sentimente pentru tînărul îndrăgostit. Din confesiunile lor află că femeia sinceră îl încuraja de dragul banilor, pe care Godfrey îi pierdea cu dragă inimă la cărţi, dar nu avea nici cea mai mică intenţie de a împinge avansurile dincolo de limitele unor amabilităţi exterioare, în timp ce sfioasa era cu adevărat îndrăgostită de el şi, modestă din fire, îl evita din unicul motiv că se ştia incapabilă de a rezista complimentelor lui.

Profitînd de această descoperire, care-i fu comunicată prin intermediul prietenului său, domnul Gauntlet renunţă la cocheta interesată şi găsi calea potrivită pentru a învinge sfiala celeilalte. Într-o manieră asemănătoare, însuşi Peregrine află adevărul, corectîndu-şi părerile despre înrîurirea avută de el asupra anumitor femei şi, fiindcă nimeni nu-l jignise vreodată fără să-şi primească pedeapsa, ticluí un plan de răzbunare împotriva unei doamne iubăreţe, ce prefera complimentelor sale pe acelea ale unui individ vînjos, care, din poziţia de soldat de rînd la garda călare, fusese înaintat la rangul de locotenent, datorită intervenţiei unei văduve, mai tîrziu decedată. Domnişoara noastră îşi dădu o întîlnire cu favoritul ei, în prezenţa lui Cadwallader, care-l înştiinţă pe eroul nostru că femeia îşi va strecura iubitul în casă, pe întuneric, printr-o uşă ce dădea într-o grădină micuţă, al cărei zid era uşor de sărit, de îndată ce vor fi plecat slugile la culcare.

Profitînd de informaţie, Peregrine hotărî să i-o ia înainte rivalului ; prin intermediul tovarăşului său, angajă o pereche de hamali zdraveni care, postaţi la faţa locului, îl înhăţară pe amant pe cînd se căznea să încalece zidul şi-l închiseră undeva, sub cuvînt că intenţionase să jefuiască locuinţa. De cum îl văzu pus sub lacăt, Peregrine, hotărît să ducă pînă la capăt aventura, intră în grădină şi, jucînd rolul locotenentului, se duse la uşă, bătu semnalul conve-

nit, fu lăsat să intre de un servitor şi condus la budoarul doamnei, cufundat în întuneric ; după ce-şi gustă din plin răzbunarea, satisfăcîndu-şi şi cea mai mică poftă, se retrase înainte să mijească zorii, fără a fi fost descoperit şi primind în dar un valoros inel, dovadă a iubirii preaînaltei doamne.

În timpul acesta, dezamăgitul prizonier, pomenindu-se implicat într-o afacere buclucaşă, ce nu se putea termina decît prin dezonorarea sa, ori a iubitei, pe care onoarea îl împiedica s-o amestece în toată tevatura, îşi dădu toată silinţa să-i îmbuneze pe cei doi paznici ce pretindeau că-l surprinseseră cînd trecuseră pe acolo din întîmplare ; ei refuzară însă să-şi plece urechea la ofertele făcute de el ca să-i dea drumul, pînă aproape de ziuă. Atunci abia îl lăsară să plece, după cum primiseră poruncă de la patronii lor, în schimbul sumei de cinci guinee, pe care o împărţiră între ei. De cum fu eliberat, aşteptă nerăbdător să se facă ora micului dejun şi, cînd se apropie sorocul, se duse acasă la Dulcineea sa, pentru a-şi cere scuze că fusese împiedicat să se ţină de cuvînt.

Fu uluit de înfăţişarea mulţumită şi binevoitoare a doamnei sale dar, socotind că nu era decît o prefăcătorie prin care îşi ascundea neplăcerea şi neliniştea din suflet, făcu o mutră plouată şi, cu vorbe foarte umile, îi povesti despre blestematul accident ce-l împiedicase să culeagă fructele delicioase ale dorinţei. Nimfa, nesuferind cîtuşi de puţin de pe urma vulgarei boli a confuziei mintale, auzind o asemenea poveste, îşi pironi ochii pe obrazul soldatului şi, privindu-l atent cîteva minute :

— Dacă declaraţia dumitale (spuse) este o încercare de a fi delicat, pe viitor poţi renunţa la timiditatea asta ridicolă. Cînd lucrurile au ajuns la un anumit punct, asemenea ceremonii sînt inutile şi dezagreabile. Poate că nutreşti, însă, vreun regret faţă de norocul ce-a dat peste dumneata, preferînd, cu adevărat, să fi trăit acea păţanie pe care ţi-ai dat atîta osteneală s-o născoceşti, decît să te bucuri de o cucerire atît de uşoară. Atît de nerăbdător ai fost să pleci înainte de a se face ziuă, încît păreai mai de-

grabă obosit de o ședere prea lungă, iar nu îngrijorat de reputația mea.

Uimit și alarmat de cuvintele ei neașteptate, ostașul jură, cu multe sudalme vulgare, că fusese reținut cu forța între miezul nopții și ora șase dimineața și o putea dovedi. Mai zise că începea să-și dea seama că fusese tras frumos pe sfoară de cine știe ce ticălos, care o vizitase în locul lui. Își exprimă chiar bănuiala că întreaga afacere fusese pusă la cale cu acordul femeii, și acuzațiile-i deveniră tot mai nepolitico ase și grosolane, așa încît doamna — fire de tigroaică, mai curînd decît de mielușea —, exasperată de îndrăzneala cu care-i vorbea, îi porunci să plece și (folosind expresia obișnuită) îi interzise să mai calce în casa ei. El o părăsi, așadar, nu fără o puzderie de invective și amenințări, țipate în gura mare pe cînd ieșea, iar înfuriata amantă, convinsă și ea acum că fusese victima unei stratageme, rămase într-o stare de neliniște și supărare greu de pus în cuvinte. Fiind, însă, binecuvîntată cu destulă minte, și-o puse numaidecît la lucru și, după puțină gîndire, ajunse la concluzia că înlocuitorul nu putuse fi decît Peregrine, care fie că aflase amănuntele despre întîlnire de la subreta ei, fie că le obținuse chiar de la amant, profitînd de vanitatea și indiscreția acestuia.

Acum că avusese prilejul de a aprecia din plin toate talentele tînărului nostru gentilom, nu regreta deloc *qui-pro-quo*-ul căruia-i căzuse pradă și se hotărî să-și transfere, fără rezerve, afecțiunea asupra lui Peregrine. În acest scop, îi făcu onoarea celor mai directe avansuri și aluzii, pe care el se prefăcu a nu le înțelege ; din contră, îi trimise înapoi inelul într-o scrisoare, prefăcîndu-și scrisul și spunînd că, deoarece avea motive să creadă că altcuiva îi era destinată amintirea, nu-l lăsa conștiința să și-o însușească. Apoi ca să pună vîrf șicanei, se îngriji să afle toată lumea amănuntele întîmplării, divulgînd totul, în afară de numele persoanei ce jucase rolul amantului.

Dar, pe cînd se distra atît de bine, eroul nostrû fu rechemat acasă printr-o depeșă urgentă trimisă de prietenul Hatchway pentru a-l înștiința că bătrînul comandor se

lupta cu moartea. La nici o oră după primirea tristei veşti, porni la drum spre locuinţa unchiului, după ce-şi luase, mai întîi, rămas bun de la asociatul său Crabtree, care-i promise să-l caute la Londra peste două luni, şi după ce stabilise modul de a coresponda cu Gauntlet, fiindcă soldatul îşi propuse să rămînă la Bath pînă la sfîrşitul sezonului.

CAPITOLUL LXXIX

Peregrine sosește la garnizoană, unde primește ultimele povețe de la comandorul Trunnion, care-și dă obștescul sfîrșit a doua zi, fiind îngropat conform dorinței sale. Cîțiva gentlemani din ținut fac o încercare nereușită de a-l împăca pe domnul Gamaliel Pickle cu fiul său.

Cam pe la ceasurile patru dimineața, eroul nostru ajunse la garnizoană și-și găsi generosul unchi la capătul puterilor, sprijinit în pat de o parte de Iulia, de cealaltă de locotenentul Hatchway, în timp ce domnul Jolter îi administra consolarea sufletească, alinînd-o, între rugăciuni, și pe doamna Trunnion, care ședea cu servitoarea ei lîngă foc și plîngea așa cum cere cuviința. Doctorul tocmai își încasase ultimul onorariu și se retrăsese, după ce rostise un diagnostic fatal, exprimîndu-și și dorința de a se fi înșelat.

Deși vorbirea-i era întreruptă de sughițuri violente, comandorul își mai putea folosi simțurile, iar cînd se apropie Peregrine, îi întinse mîna, dînd semne clare de satisfacție. Tînărul gentilom, cu inima preaplină de iubire și recunoștință, nu putea privi un asemenea spectacol fără a se simți adînc mișcat. Încercă să-și ascundă mîhnirea, socotind, în nechibzuința tinereții sale și în mîndria lui exagerată, că nu-i un sentiment bărbătesc, dar, în ciuda străduințelor, îi țîșniră lacrimi din ochi cînd sărută mîna bătrînului și durerea îl descumpăni într-atîta, încît limba refuză să-l asculte cînd încercă să vorbească, astfel că unchiul său, văzîndu-i deruta, își adună ultimele puteri și-l consolă cu următoarele cuvinte :

— Șterge spuma valurilor de pe bompres, băiețe dragă, și adună-ți spiritul. Nu trebuie să-ți lași velele superioare ale inimii să zboare cu vîntul fiindcă mă vezi gata să mă dau la fund la anii mei ; mulți bărbați mai zdraveni au eșuat înainte să fi străbătut jumătate distanța navigată de mine ; acum cred că voi ajunge în siguranța portului,

prin milostivirea Domnului, după cîteva răsturnări ale clepsidrei, şi voi fi ancorat zdravăn într-o binecuvîntată raclă ; căci bunul meu prieten Jolter a citit jurnalul de bord al păcatelor mele şi, judecînd după observaţiile pe care le-a făcut referitoare la starea sufletului meu, sper că o să-mi termin călătoria cu bine şi o să ajung la latitudinea cerească. A fost pe-aci un doctor care-a vrut să-mi umple cala cu leacuri, dar cînd i-a sosit omului ceasul, la ce bun să-şi înceapă călătoria cu un cargo de apoticar în cală ? Tipii ăştia vin la căpătîiul muribunzilor ca trimişii amiralităţii ce aduc ordinele de navigaţie, dar eu i-am spus că pot vira ancora şi fără ajutorul şi comenzile lui, aşa că a plecat supărat foc. Afurisitul ăsta de sughiţ (fire-ar blestemat) face valuri atît de puternice în curentul vorbirii mele, că poate nu-nţelegi ce-ţi spun. Acum, pînă se va rupe pistonul pompei de vînt, aş dori să spun cîteva lucruri pe care sper că le vei însemna în jurnalul de bord al amintirii tale cînd voi fi ţeapăn, mă-nţelegi. Acolo, lîngă foc, şade, scîncind, mătuşă-ta ; doresc s-o ţii bine, la căldură şi confort, la anii ei bătrîni ; în felul ei, are inima bună şi, deşi uneori e cam trăsnită şi caraghioasă, preaplină fiind de rachiu şi de religie, mi-a fost tovarăşă de drum credincioasă şi îndrăznesc a spune că niciodată nu s-a urcat în cuşeta altuia, de cînd navigăm împreună în aceeaşi carapace. Jack Hatchway, dumneata îi cunoşti greementul mai bine decît orice alt bărbat din Anglia şi cred că ea nutreşte o afecţiune pentru dumneata ; aşadar, dacă voi doi vă veţi aborda, după ce plec eu, căsătorindu-vă, sînt încredinţat că fiul meu, în numele iubirii ce-mi poartă, vă va lăsa să vă trăiţi restul zilelor în garnizoană.

Peregrine îl asigură că-i va îndeplini cu dragă inimă orice dorinţă privitoare la cele două persoane pe care le stima din tot sufletul, iar locotenentul, cu un mîrîit caraghios, pe care nici măcar gravitatea momentului nu-l putu împiedica, le mulţumi amîndorura pentru bunăvoinţă, spunîndu-i comandorului că-i rămîne adînc îndatorat pentru prietenia cu care-i oferea comanda unui vas ce se uzase sub stăpînirea lui ; cu toate acestea, va fi mulţumit să aibă grijă de ea, deşi nu-şi putea înfrînge timiditatea,

știind că-i urmează la comandă unui navigator atît de destoinic și priceput.

Deși epuizat, Trunnion zîmbi, auzindu-i gluma și, după o pauză, își reluă, după cum urmează, îndemnurile :

— Despre Pipes nu-i nevoie să-ți vorbesc, fiindcă știu că vei face totul pentru el și fără recomandarea mea ; băiatul ăsta a înfruntat alături de mine multe furtuni și-ți garantez că-i printre cei mai cutezători marinari din cîți și-au întors vreodată fața în vînt. Dar sper să ai grijă și de restul echipajului și să nu-i concediezi după moartea mea, în favoarea altora noi. Cît despre fata aia, fiica lui Ned Gauntlet, sînt informat că-i o copilă de treabă și că te respectă ; așadar, de-o vei aborda în vreun fel nelegiuit, te blestem să n-ai noroc în călătoria vieții, dar știu eu bine că ești un om prea cinstit ca să ai năravuri piratерești. Cu toată dragostea te rog să-ți îngrijești sănătatea și să te ferești a te ciocni cu tîrfele, care nu-s cu nimic mai bune decî sirenele ce stau pe stînci, în mijlocul mării, și-și iau un chip frumos pentru a-i duce pe marinari la pieire, deși în ce mă privește trebuie să recunosc că am străbătut mările vreme de treizeci de ani, dar niciodată n-am întîlnit dulcile cîntărețe. În orice caz, ține cursul departe de cățelele astea zămislite din pucioasa iadului, ocolește tribunalele, așa cum l-ai ocoli pe diavol, iar pe avocați socotește-i nimic altceva decît rechini hrăpăreți sau pești rapace de pradă. De îndată ce mi-am dat duhul, să trageți o salvă din *patereros* pînă voi fi acoperit cu țărînă ; vreau, de asemenea, să mă îngropați în vestonul roșu pe care-l purtam cînd am abordat și cucerit vasul *Renummy* [1]. Pistoalele, jungherul și busola de buzunar să mi le puneți alături în cosciug. La groapă să mă ducă oamenii mei, purtînd beretele negre și cămășile albe pe care echipajul meu le arbora cu plăcere ; și fiți cu ochii în patru, ca nu cumva vreunul din găinarii ăia hoțomani să vină să mă scoată din mormînt, în nădejdea că vor găsi acolo ceva de jefuit, pînă nu-mi acoperiți trupul cu piatră funerară. Cît despre epitaf, sau cum naiba-i zice, las asta în seama ta și a domnului Jolter, că voi sînteți cărturarii ;

[1] Mai multe nave franceze purtau numele *Le Renommé* (n. ed. engl.).

dar am dorința să nu fie gravat în idiomul grecesc sau latinesc, și cu atît mai puțin în cel franțuzesc, pe care nu-l pot suferi, ci în engleză curată, așa încît, atunci cînd va sosi ziua cînd arhanghelul va sufla în fluier comanda *toți oamenii pe punte*, să știe că eu sînt un brit și să-mi vorbească pe limba mea natală. Și acum nu mai doresc să spun altceva, decît să-l rog pe Dumnezeu din ceruri să aibă milă de sufletul meu, iar vouă tuturor să vă dea vînt prielnic, oriunde v-ați duce.

După ce termină de vorbit, adresă fiecăruia din cei aflați lîngă pat cîte o privire plină de iubire și, închizînd ochii, se sili să se odihnească, în vreme ce inimile tuturor (chiar și a lui Pipes) se topeau de jale. Doamna Trunnion consimți să plece din cameră, pentru a nu fi expusă insuportabilei dureri de a-l vedea cum își dă duhul.

Dar clipele-i cele de pe urmă nu erau chiar atît de apropiate pe cît crezuseră ; începu să moțăie și avu parte de scurte intervale fără dureri, pînă a doua zi după-amiaza. În timpul perioadelor cînd se simțea mai bine, fu auzit făcînd multe rugăciuni pioase și exprimîndu-și speranța că, în ciuda cargoului mare de păcate, i se va permite să urce mai sus pe sarturile de gabie ale disperării, pentru a se înălța pe crucetele milostiveniei divine. În cele din urmă, glasul îi slăbi tot mai mult, nemaiputînd fi înțeles și, după ce zăcu aproximativ o oră fără a mai da vreun semn cît de mic de viață, își dădu sufletul cu un geamăt ce-i vestea petrecerea din lumea noastră.

De-ndată ce fu sigură că tristul eveniment se consumase, Iulia dădu fuga în odaia mătușii, hohotind de plîns, iar buna văduvă și însoțitoarele începură să bocească după cum cerea bună-cuviința. Peregrine și Hatchway se retraseră pînă-l spălau și îmbrăcau pe mort, iar Pipes examinînd trupul, pe față cu o expresie de îndurerată atenție :

— Drum bun sufletului tău, bătrîne Hawser Trunnion (spuse). Te-am cunoscut, cînd eram băiețandru și bărbat tînăr, vreme de treizeci și cinci de ani, și sînt sigur că niciodată un om cu inima mai bună n-a trăit să frîngă un pesmet ! Multe furtuni straşnice ai biruit, dar acuma-i gata cu încercările la care-ai fost supus, corabia ți se odihnește liniștită la cheu. Nu mi-am dorit niciodată să ser-

vesc un comandant mai bun, şi cine ştie dacă n-am să te ajut să-ţi ridici pînzele pe cealaltă lume ?

Pe toţi slujitorii casei îi îndureră adînc pierderea bătrînului stăpîn, iar oamenii săraci din vecini se adunară la poartă şi-şi exprimară, prin tînguiri repetate, jalea că le murise generosul binefăcător. Deşi trăi toate simţămintele inspirate, cu un asemenea prilej, de iubire şi gratitudine, Peregrine nu se lăsă doborît de durere în aşa măsură încît să nu fie capabil să ia în mîinile sale treburile familiei. Dădu, cu multă judecată, instrucţiuni pentru înmormîntare şi, vizitîndu-şi mătuşa ca s-o consoleze, îi aduse alinare, asigurînd-o de stima şi afecţiunea lui nepieritoare. Porunci să se croiască haine de doliu pentru toţi locatarii garnizoanei şi-i invită la funeralii pe toţi gentilomii din vecini, chiar şi pe taică-său şi pe fratele Gam care, totuşi, nu onorară ceremonia cu prezenţa lor ; nici maică-sa nu se arătă destul de omenoasă pentru a-şi vizita cumnata în ceasurile acelea cernite.

Înmormîntarea se făcu ţinîndu-se seama de dorinţele comandorului, pînă la cea mai neînsemnată, iar cu această ocazie eroul nostru donă parohiei cincizeci de lire, binefacere pe care unchiu-său uitase s-o menţioneze în testament.

După ce-şi împlini, cu scrupuloasă exactitate, toate tristele îndatoriri, Peregrine examină testamentul, căruia nu i se aduseseră adăugiri de cînd fusese întocmit, se îngriji de plata tuturor daniilor şi, fiind unicul executor, inventarie averea ce-i succeda şi care, după toate scăzămintele, se ridica la suma de treizeci de mii de lire. Faptul că se vedea în posesia unei asemenea sume, cu care putea face orice dorea, nu fu deloc de natură să-i potolească spiritul, ci-i vîrî în cap noi idei de grandoare şi magnificenţă, ridicîndu-i speranţele pe cele mai înalte culmi.

Cînd îşi termină treburile de familie, primi vizita aproape tuturor gentilomilor din ţinut, veniţi să-l complimenteze şi să-l felicite cu prilejul moştenirii. Unii îşi oferiră serviciile pentru a mijloci o împăcare între Peregrine şi tatăl său, motivaţi fiind de antipatia generală nutrită de toţi pentru fratele său Gam, considerat acum de către vecini o adevărată culme a neobrăzării şi răutăţii. Tînărul nostru *squire* le mulţumi, acceptîndu-le inimoasa propu-

nere și bătrînul Gamaliel, la insistențele lor, se arătă dispus să facă pace ; nu îndrăzni însă să ia nici o hotărîre fără a-și consulta nevasta și predispoziția-i favorabilă fu spulberată de instigările implacabilei femei, așa că eroul nostru renunță la orice speranță de a reintra în familia tatălui. Ca de obicei, frate-său se folosi de prilej pentru a-i vătăma reputația, cu ponegriri și zvonuri neadevărate ; nici măcar sora Iulia nu fu lăsată în pace, să-și guste în tihnă fericirea. Dac-ar fi fost persecutat în halul ăsta un om cu care n-avea nici o legătură de sînge, lumea întreagă ar fi aflat de răzbunarea lui ; dar, oricît de indignat era, prea tare acționau asupra lui prejudecățile de familie pentru a ridica mîna împotriva fiului propriilor săi părinți și a-l judeca ; împrejurarea aceasta îi scurtă șederea la garnizoană, unde-și propusese să rămînă cîteva luni.

CAPITOLUL LXXX

Rezolvîndu-şi treburile familiale, tînărul gentleman soseşte la Londra şi-şi achiziţionează un echipaj elegant. Se întîlneşte cu Emilia şi e prezentat unchiului acesteia

Dînd ascultare rugăminţilor insistente ale Iuliei şi soţului acesteia, mătuşa lui Peregrine se mută în casa iubitoarei femei, care se sili din răsputeri s-o aline şi s-o înveselească pe neconsolata văduvă. Jolter, în aşteptarea prebendei [1], ce nu era încă liberă, rămase la garnizoană, în calitate de administrator al moşiei eroului nostru. Cît despre locotenent, tînărul gentilom discută cu el, foarte serios, propunerea comandorului de a o lua de nevastă pe doamna Trunnion. Jack, sătul pînă-n gît de viaţa de burlac singuratic, pe care nimic, în lipsa tovărăşiei comandantului său, nu-i mai putea da tăria de a o suporta, departe de a se arăta potrivnic ideii, observă cu un zîmbet şiret că nu pentru prima oară prelua de la Trunnion comanda unui vas şi că, de se va învoi văduva, era bucuros să-i devină timonier. Cum spera că misiunea nu va fi de lungă durată, avea să-şi facă datoria de a o cîrmi, întreagă, în port, unde comandorul putea să vină la bord şi să-şi reia comanda.

Ca urmare a declaraţiei acesteia, se hotărî ca domnul Hatchway s-o ceară în căsătorie pe doamna Trunnion de îndată ce decenţa îi va permite femeii să-l primească, iar domnul Clover şi soţia făgăduiră să pună o vorbă bună pentru el. Pînă una alta, Jack fu rugat să locuiască în continuare la castel, ca şi pînă acum, primind toate asigurările că va intra definitiv în posesia lui de-ndată ce va reuşi să-şi ducă la bun sfîrşit planurile matrimoniale.

[1] Venit afectat unui anumit titlu ecleziastic (n. tr.).

De cum rezolvă toate aceste probleme domestice, într-un mod satisfăcător, Peregrine își luă rămas bun de la amici și, întorcîndu-se în marea metropolă, cumpără o nouă trăsură cu cai, îi îmbrăcă pe Pipes și pe încă un lacheu în livrele somptuoase, se instală într-o casă elegantă din Pall Mall și-și făcu intrarea triumfală în cercurile mondene. Datorită echipajului său și comportării vesele și degajate, faima, această veșnică mincinoasă, îi făuri reputația unui tînăr gentilom ce tocmai moștenise o avere de cinci mii de lire *per annum*, prin moartea unui unchi, cu dreptul la o moștenire la fel de mare la decesul tatălui, ca să nu mai vorbim de două părți solide de avere ce-i vor reveni la stingerea mamei și mătușii. Peregrine nu avu inimă să contrazică zvonul (așa fals și ridicol cum era). Nu-l supăra să știe că i se făcea un portret atît de exagerat, iar orgoliul nu-l lăsa să facă nici un pas ce i-ar fi putut micșora importanța în ochii celor care, neîndoindu-se că era chiar atît de bine situat pe cît se șoptea, îi căutau prietenia. De fapt, atît era de orbit de această slăbiciune, încît hotărî chiar să încurajeze înșelătoria, trăind la înălțimea zvonurilor ; prin urmare, se aruncă, trup și suflet, în petrecerile cele mai costisitoare, crezînd că, înainte de a-și fi epuizat posibilitățile financiare de acum, va reuși să facă o avere considerabilă cu ajutorul înzestrărilor sale personale, pe care va avea ocazia să le arate în *beau monde* în timpul extravagantei lui vieți. Într-un cuvînt, vanitatea și mîndria deveniră cusururile de seamă ale aventurierului nostru ; se socotea suficient de înzestrat pentru a-și recupera averea, în diferite feluri, cu mult înainte de a începe să cunoască gustul greutăților și lipsurilor. Se gîndea că-i stă oricînd în putere să pună mîna pe o moștenitoare bogată sau pe o văduvă opulentă ; ambiția îi aspirase deja la inima unei tinere și frumoase contese văduve, cu care găsise mijlocul de a face cunoștință ; iar dacă firea i s-ar fi dovedit nepotrivită pentru căsătorie, nu se îndoia că, prin influența ce-o va avea asupra nobilimii, i se va acorda o slujbă aducătoare de venit, fiind astfel despăgubit din plin pentru firea-i cheltuitoare. Există mulți tineri ce întrețin speranțe asemănătoare și nu au nici măcar jumătate din temeiurile lui Peregrine de a fi atît de încrezuți.

Iubirea pentru Emilia nu-i fu temperată de calculele lui himerice ; dimpotrivă, deveni o dorință atît de pătimașă, încît chipul fetei se suprapunea peste orice alt gînd, făcîndu-l absolut neputincios de a pune în practică măreţele planuri ţesute de imaginaţie. De aceea luă cinstita hotărîre de a o vizita, înfăţişîndu-i-se în toată splendoarea vieţii sale de acum, pentru a-i înfrînge virtutea cu elocinţa şi învăluitoarea-i curtoazie şi a o cuceri cu bogăţia şi faima sa. Mai mult decît atît, pasiunea vinovată îi înghiţise în aşa măsură principiile de onoare, conştiinţă, omenie, ca şi respectul pentru ultimele cuvinte ale comandorului, încît fu îndeajuns de josnic pentru a se bucura de absenţa prietenului Godfrey, care, aflîndu-se atunci cu regimentul în Irlanda, nu se putea pune în calea planurilor lui, nici nu putea lua măsuri să-i zădărnicească nedemnele ambiţii.

Cu inima plină de simţămintele acestea eroice, hotărî să se ducă în Sussex cu trăsura cu şase cai, însoţit de Pipes şi doi valeţi ; fiindcă-şi dădea seama că la ultima încercare aplicase o tactică greşită, hotărî să-şi schimbe strategia şi să submineze fortăreaţa cu ajutorul celei mai supuse, delicate şi insinuante comportări.

În seara dinaintea plănuitei expediţii, se instală într-o lojă la teatru, ca de obicei, pentru a se lăsa admirat de doamne şi scrutînd publicul printr-un monoclu (din simplul motiv că era la modă să fii miop) îşi văzu iubita, foarte simplu îmbrăcată, într-unul din locurile de deasupra scenei, vorbind cu o altă fată, destul de urîţică. Deşi inima bătu cu cea mai mare nerăbdare semnalul de alarmă la vederea Emiliei sale, timp de cîteva minute fu împiedicat să dea ascultare glasului iubirii de prezenţa în sală a unor preaînalte doamne care, se temu el, şi-ar fi făcut o părere proastă văzîndu-l că vorbeşte, în public, cu o fiinţă atît de ştearsă. Năvalnicul sentiment de iubire n-ar fi reuşit să-i învingă mîndria şi să-l facă să se ducă la Emilia, dacă nu şi-ar fi spus că prietenele supuse o va socoti drept o frumoasă Abigail, cu care avusese o legătură galantă, dîndu-i prin urmare credit în afacerile de acum.

Încurajat de idee, ascultă porunca dragostei și dădu fuga pînă acolo unde ședea aleasa inimii lui. Înfățișarea și îmbrăcămintea îi erau atît de deosebite, încît nu era cu putință să treacă nevăzut de un observator curios, mai ales că-și alesese un moment cînd intrarea sa nu putea să nu atragă atenția spectatorilor, adică tocmai cînd sala întreagă amuțise, ca să urmărească spectacolul de pe scenă. Emilia, se înțelege, îl văzuse de departe ; după direcția în care îi era orientată lorneta înțelesese că fusese descoperită și, ghicindu-i intenția, după plecarea abruptă din lojă, își chemă în ajutor tot curajul, pregătindu-se să-l primească. El se apropie cu un aer de bucurie și nerăbdare, temperate de modestie și respect, și-și exprimă, cu destulă deferență, bucuria de a o revedea. Deși foarte plăcut surprinsă de neașteptata-i comportare, fata își înăbuși emoția din suflet și răspunse complimentelor cu prefăcută ușurință și nepăsare, cum te-ai aștepta de la o persoană bine dispusă, care întîlnește întîmplător o cunoștință fără importanță. După ce primi asigurări că e sănătoasă, Peregrine se interesă cum le mai merge mamei ei și domnișoarei Sophy și-i spuse că avusese, de curînd, plăcerea de a primi o scrisoare de la Godfrey, dorind, de fapt, să pornească chiar a doua zi spre locuința doamnei Gauntlet, dar (acum că-i era dată fericirea de a o fi întîlnit) își va amîna vizita pînă cînd îi va fi dată plăcerea de a o întîlni la țară. Emilia, mulțumindu-i pentru politicoasa intenție, îl informă că maică-sa trebuia să sosească la Londra peste cîteva zile și că ea însăși se găsea acolo de mai multe săptămîni, venită să-și îngrijească o mătușă ce fusese tare bolnavă, dar se simțea acum destul de bine.

Deși, cum era de așteptat, pe timpul spectacolului conversația abordă subiecte generale, Peregrine nu pierdu nici o ocazie de a-i vorbi în taină cu ochii, făcîndu-i, în acest chip, zeci de declarații tandre. Văzînd cît de umil o privește, Emilia se bucură într-ascuns, dar, departe de a-l răsplăti cu vreo ocheadă încurajatoare, evită cu grijă schimbul de priviri, preferînd să flirteze cu un tînăr gentleman ce se uita galeș la ea din loja alăturată. Peregrine însă era destul de inteligent pentru a descoperi fără greu-

tate adevăratele sentimente ale fetei și se simți înviorat văzînd-o cum încearcă să le ascundă, ceea ce-l încurajă în planurile-i nepermise ce o priveau. Persistă în a-i face curte cu neobosită perseverență, iar cînd se sfîrși piesa, le conduse, pe ea și pe prietena ei, la o birjă, obținînd destul de greu permisiunea de a le însoți pînă acasă la unchiul Emiliei, căruia eroul nostru îi fu prezentat de tînăra fată drept un bun prieten al fratelui ei, Godfrey.

Bătrînul gentilom, cunoscînd adevărata legătură a lui Peregrine cu familia surorii sale, îl pofti să rămînă la masă și fu deosebit de încîntat de conversația și manierele tînărului pe care acesta, ajutat de inteligența-i înnăscută, le adaptă perfect la caracterul gazdei. După cină, cînd doamnele se retraseră, iar bătrînul ceru să i se aducă pipa, șiretul nostru aventurier îi urmă exemplul și, deși nu putea suferi buruiana, fumă cu un aer de infinită satisfacție, conversînd despre meritele tutunului, ca și cum ar fi deținut acțiuni importante în cultivarea lui în Virginia. Înaintînd în discuție, Peregrine se informă despre părerile negustorului și, venind pe tapet problema datoriei naționale, ținu un discurs despre buget ca un om de afaceri profesionist. Cînd consilierul se plînse de restricțiile ce descurajau comerțul, oaspetele tună și fulgeră împotriva taxelor exorbitante, părînd la fel de familiarizat cu natura lor ca orice comis-vamal ; așa că unchiul se minună de cunoștințele lui vaste, exprimîndu-și surpriza că un tînăr gentilom ca el găsise vreme și chef pentru a medita la subiecte atît de îndepărtate de distracțiile mondene ale celor de vîrsta lui.

Pickle profită de prilej pentru a-i spune că provenea dintr-o stirpe de negustori și-și impusese, încă din fragedă tinerețe, să se instruiască în felurite ramuri ale comerțului, studiindu-le nu doar fiindcă erau profesiunea familiei, ci și ca sursă a bogățiilor și puterii naționale. Pe urmă se lansă într-o laudă a comerțului și a lucrătorilor lui, iar în contrast cu el se folosi de toată știința ridiculizării pentru a caracteriza moravurile și educația așa-zisei lumi bune, cu atîta umor, încît sălele neguțătorului se cutremurară de rîs, punîndu-i în primejdie chiar și viața, și el îl socoti

pe aventurierul nostru un adevărat campion al cumpătării și bunului simț.

Intrînd astfel în grațiile unchiului, Peregrine își luă rămas bun, iar a doua zi veni în vizită, cu trăsura, la nepoată, după ce rubedenia ei o sfătuise să se poarte cu cea mai mare atenție și nu cumva să descurajeze sau să neglijeze curtea unui admirator atît de dotat.

CAPITOLUL LXXXI

Cu multă pricepere și stăruință își pune în practică planul privitor la Emilia

Obținînd, cu ajutorul ipocriziei, libertatea de a-și vedea iubita, eroul nostru începu asediul prin a se căi sincer pentru frivolitatea de mai demult și o imploră atît de înfocat să-l ierte, încît fata, deși-i cunoștea talentul de a linguși și se păzea de el, începu să dea crezare cuvintelor lui, însoțite adeseori de lacrimi, și renunță în mare parte la securitatea și distanța pe care-și propusese să le mențină pe timpul întrevederii. Cu toate acestea, nu-i făcu plăcerea de a-i da nici cel mai mic semn că-i împărtășește iubirea, și asta deoarece în torentul de juruințe privind eterna-i dragoste și credință el nu făcu nici cu o silabă măcar aluzie la căsătorie, deși era acum stăpîn absolut pe destinul său. Acest lucru deșteptă în inima fetei o îndoială, ce-i dădu putere să reziste la toate atacurile ; dar ceea ce o îndemna prudența să ascundă era trădat cu totul de ochi; în ciuda eforturilor, în priviri i se citeau plăcerea și iubirea. Înclinația pentru el era măgulită de propria-i îngîmfare, care punea tăcerea admiratorului, în ceea ce privea căsătoria, pe seama grabei și a spiritului lui tulburat, șoptindu-i că era imposibil ca el să nutrească pentru ea altceva decît cele mai onorabile intenții.

Vicleanul îndrăgostit înflorea sub privirile tandre ale fetei, anticipînd o victorie deplină, dar, ca să nu se dea de gol cu propria-i pripeală, nu-și luă riscul de a face vreo declarație înainte ca inima Emiliei să fie prinsă în mreje atît de bine, încît nici măcar mîndria, prudența sau grija pentru castitatea ei să n-o mai poată elibera. Înarmat cu

această hotărîre, îşi struni nerăbdarea, silind-o să nu întreacă limitele unei comportări civilizate şi, după ce-i solicită şi obţinu permisiunea de a merge cu ea la următoarea operă, îi luă mîna şi, apăsîndu-i-o pe buze, cu cel mai profund respect, plecă, lăsînd-o pradă unei nelinişti răscolitoare, străbătută cînd de speranţă, cînd de teamă.

În ziua fixată, îşi făcu din nou apariţia pe la cinci după-amiază şi văzu că farmecele naturale ale fetei erau atît de bine puse în evidenţă de îmbrăcăminte, încît îi tresări inima de încîntare şi admiraţie ; pe cînd o conducea la Haymarket, abia-şi putea înfrîna pasiunea năvalnică, pentru a respecta regulile de abstinenţă ce şi le impusese. Cînd intră în stal, Emilia putu să-şi hrănească din plin vanitatea, fiindcă într-o clipă le puse în umbră pe toate doamnele din sală, făcînd-o pe fiecare în parte să recunoască în adîncul sufletului său că, în afară de sine însăşi, necunoscuta era de departe femeia cea mai frumoasă din toată adunarea.

Eroul nostru înregistră o dublă victorie : fu bucuros de ocazia ivită de a-şi spori, printre doamnele din lumea bună, reputaţia de cuceritor şi mîndru de prilejul de a-i arăta Emiliei ce cunoştinţe înalte avea, ca ea să aprecieze şi mai mult faptul că-l cucerise şi, înţelegîndu-i importanţa, să trateze cu mai multă deferenţă curtea pe care avea să i-o facă de acum încolo. Pentru a profita din plin de situaţie, se duse să stea de vorbă cu toţi cei din stal pe care-i cunoştea cît de cît, şopti şi rîse cu un prefăcut aer de familiaritate, ba chiar se plecă de la distanţă în faţa cîtorva nobili, sub subţirele pretext că se aflase în preajma lor la Curte sau le oferise tutun de prizat Rapee la cafeneaua White.

Ridicola-i împăunare, deşi pusă acum în slujba ducerii la bun sfîrşit a planului, era o slăbiciune ce îi afectă, într-o anumită măsură, întreaga comportare, fiindcă nimic nu-i făcea plăcere mai mare, în conversaţie, decît să dea de înţeles altora că se are bine cu persoane de caracter şi de rang înalt ; remarca adesea (de exemplu), ca din întîmplare, că ducele de G... este unul dintre cei mai de treabă oameni din lume, şi-şi ilustra afirmaţia cu vreo mostră de

afabilitate în care era el însuşi implicat ; apoi, schimbînd brusc subiectul, repeta o remarcă a doamnei T..., sau menţiona un anumit *bon mot* [1] al contelui C.., rostit cînd era şi el de faţă.

Nenumăraţi tineri abuzează, în felul acesta, de numele altora, deşi n-au avut niciodată posibilitatea de a cunoaşte persoane din lumea nobilă ; nu aşa stătea însă cazul cu Peregrine. Mulţumită înfăţişării sale şi averii pe care se presupunea a o fi moştenit, ca şi faptului că fusese prezentat tuturor, era deja invitat foarte des la mesele celor mari.

La întoarcerea de la operă cu Emilia, deşi continuă să se poarte cu cea mai strictă politeţe, o copleşi cu înfocate declaraţii de iubire, îi strînse mîna în repetate rînduri, strigă că fiinţa ei îi înrobise tot sufletul şi că nici nu mai putea trăi măcar dacă nu se putea bucura de bunăvoinţă din partea fetei. Deşi foarte încîntată de complimentele-i înflăcărate şi patetice, precum şi de maniera respectuoasă în care o curta, Emilia era suficient de prudentă şi de hotărîtă pentru a-şi stăpîni iubirea ce stătea gata să se reverse şi rezistă asediului, zicîndu-şi că de avea intenţii onorabile, acum era momentul să şi le declare. Din pricina asta, refuză să dea vreun răspuns serios dojenitoarelor lui rugăminţi, prefăcîndu-se că le priveşte drept efuziuni întîmplătoare de politeţe şi bună creştere.

Deşi i se spulberase speranţa de a obţine de la Emilia o declaraţie de care să poată profita fără întîrziere, prefăcuta veselie îl încurajă să observe (trecînd pe Strand cu trăsura) că se făcuse noapte de-a binelea şi nu vor reuşi să ajungă la unchiul ei înainte de a se fi sfîrşit cina ; îi propuse deci să meargă cu el într-un loc ştiut, unde să ia o îmbucătură. Fata se supără pe invitaţia nepoliticoasă, tratînd-o totuşi ca pe o glumă ; îi mulţumi pentru curtenitoarea-i ofertă, încredinţîndu-l că atunci cînd va fi dispusă să petreacă la o tavernă, numai lui îi va reveni onoarea de a o însoţi.

Cum unchiul plecase în vizită, iar mătuşă-sa se dusese la culcare, Peregrine avu nemaipomenitul noroc de a sta

[1] Vorbă de duh (fr.) (n. tr.).

în *tête-à-tête* cu Emilia un ceas încheiat, întrebuinţîndu-l cu atîta iscusinţă, încît prudenţa ei mai-mai să fie învinsă. Nu numai că o asedie cu artileria suspinelor, a jurămintelor, rugăciunilor şi lacrimilor, dar îşi amanetă chiar şi onoarea pe altarul iubirii. Se jură pe toţi sfinţii că şi de i-ar oferi ea necondiţionat inima, exista undeva în el un principiu ce nu i-ar fi îngăduit niciodată să facă rău unei fete frumoase şi neprihănite ; iar iureşul iubirii, de data asta, îi depăşi în aşa măsură intenţiile, încît dacă Emilia i-ar fi cerut o explicaţie, în momentele acelea de surescitare, el i s-ar fi supus făcînd jurăminte pe care i-ar fi fost imposibil să le calce fără a-şi primejdui reputaţia. Ea însă se abţinu de la orice comentariu, în parte din mîndrie, în parte de teamă că s-ar putea înşela în situaţia asta delicată. De aceea degustă fericirea oferită acum de soartă, se lăsă convinsă să accepte giuvaerurile cumpărate de Peregrine cu o parte din cîştigul de la Bath şi, cu cea mai fermecătoare îngăduinţă, se lăsă strînsă în braţe, cînd el îşi luă rămas bun, după ce obţinuse permisiunea de a o vizita ori de cîte ori simţea nevoia şi avea posibilitatea s-o facă.

Succesul făcuse să rodească speranţe nebuneşti în inima sa, aşa că, ajungînd acasă, se felicită deja pentru victoria asupra virtuţii Emiliei şi începu să plănuiască viitoare cuceriri printre cele mai maiestuoase făpturi de sex feminin. Deşartele aspiraţii nu-i acaparară însă toată puterea de concentrare. Se hotărî să-şi consacre toată forţa sufletească pentru ducerea la bun sfîrşit a planului de acum, renunţă, pentru moment, la toate celelalte plăceri, interese şi ambiţii şi închirie o locuinţă în oraş, ca să-şi poată atinge mai uşor ţelul.

În timp ce imaginaţia eroului nostru se delecta cu astfel de vise, iubita lui nu se putea bucura fără îndoieli şi nelinişti de frumoasele-i speranţe. Tăcerea păstrată de Peregrine cu privire la scopul final al curţii ce i-o făcea rămînea o taină pe care se temea să încerce s-o dezlege, iar unchiul o tortura cu întrebări despre calităţile şi purtarea iubitului. Decît să-i dea rudeniei sale cel mai neînsemnat

motiv de bănuială, ceea ce ar fi rupt, desigur, orice legătură dintre ea și admiratorul ei, Emilia preferă să spună numai lucruri ce puteau, după socoteala sa, satisface grija și preocuparea unchiului pentru propriul ei bine. Ca urmare a modului cum îl zugrăvi, se putu bucura, fără rezervă, de compania aventurierului nostru, care-și urmă planul cu surprinzătoare îndemînare și perseverență.

CAPITOLUL LXXXII

O înduplecă pe Emilia să meargă cu el la un bal mascat, face o încercare hoțească de a-i fura iubirea și se alege cu un bineme-ritat refuz

Nu trecea nici o seară fără ca Peregrine să nu-și ducă iubita la vreo distracție publică, iar cînd, ca rezultat al purtării lui insinuante, socoti că-i cîștigase pe deplin afecțiunea și încrederea, așteptă ivirea unui prilej potrivit și, auzind-o pomenind într-o conversație de faptul că nu fusese niciodată la un bal mascat, își ceru umil voie s-o însoțească la prima mascaradă. Totodată o invită și pe domnișoara în compania căreia o găsise pe Emilia la teatru, întrucît și ea se afla acolo cînd începuseră să discute respectivul subiect. În sinea lui sperase că buna fată va refuza, întrucît părea să fie o persoană timidă din fire, născută și crescută la oraș, unde asemenea distracții sînt socotite prilejuri de destrăbălare și dezmăț. De data asta însă își făcuse socoteala fără să țină seama de cealaltă persoană : curiozitatea e la fel de vie în capitală ca și în oricare orășel. De cum îi primi Emilia propunerea, prietena ei, cu un aer satisfăcut, consimți să intre și ea în *partie*, așa că se văzu obligat să-i mulțumească pentru bunăvoința, care-l supără, de fapt, nemaipomenit. Își puse numaidecît mintea la treabă pentru a descoperi o stratagemă și a scăpa de amestecul ei nedorit. De i s-ar fi ivit ocazia, ar fi jucat rolul medicului fetei, administrîndu-i un medicament ce-ar fi silit-o să nu se îndepărteze de casă ; cum însă n-o cunoștea destul de bine pentru a găsi mijloacele de a pune în funcțiune un astfel de expediment, născoci altul, încununat cu un nesperat succes. Aflînd că bunica îi lăsase o sumă de bani de care nu se puteau atinge părinții, îi scrise o epistolă mamei fetei, anunțînd-o că fiica ei iubită, sub cuvînt că merge la bal, intenționează de fapt

să se mărite cu o anumită persoană. Adăugă că, peste cîteva zile, va intra în posesia tuturor amănuntelor urzelii, cu condiția ca ea să păstreze secretul și să născocească un pretext pentru a o ține acasă pe fată, fără să-i dea de înțeles că-i aflase intențiile. Biletelul, iscălit *Umilul și binevoitorul dumneavoastră servitor necunoscut*, avu efectul dorit asupra grijuliei matroane. În ziua balului, ea se prefăcu atît de bolnavă, încît domnișoara nu putu încălca regulile decenței lăsîndu-și mama singură acasă ; ea-i trimise scuze Emiliei după-amiază, îndată după sosirea lui Peregrine, care se prefăcu foarte dezamăgit, în timp ce inima-i bătea, de fapt, de bucurie și satisfacție.

Cam pe la ora zece, îndrăgostiții porniră spre Haymarket, el deghizat în costum de Pantalone, iar ea într-unul de Colombină ; de cum intrară în sală, orchestra se porni să cînte, și se trase cortina, dezvăluind întreaga scenă, spre încîntarea Emiliei, ale cărei așteptări fură cu mult depășite de spectacol. După ce o purtă prin diferitele încăperi, explicîndu-i alcătuirea clădirii, cavalerul nostru o conduse în stal și dansară și ei cîteva minute ; apoi, mergînd la bufet, o îndemnă să guste niște fursecuri și să bea un pocal de șampanie. Îi mai trecu o dată în revistă pe cei prezenți și apoi prinseră a dănțui ca la țară, nemaioprindu-se pînă cînd nu socoti Peregrine că sîngele partenerei era destul de înfierbîntat ca să-și poată executa planul. Pornind de la presupunerea aceasta — bazată pe propria afirmație a fetei că era însetată și obosită —, o îndemnă să se odihnească și să se răcorească ; în acest scop, coborî cu ea scările pînă în sufragerie unde, invitînd-o să se odihnească, îi aduse un pahar de vin îndoit cu apă și, cum ea se plînse de slăbiciune, întări băutura cu niște picături dintr-un anumit elixir, recomandîndu-l drept un excelent tonic, deși nu era altceva decît o tinctură excitantă, de care făcuse rost, pe ascuns, cu scopul acesta. Înghițind lichidul ea se simți numaidecît remontată, rontăi o felie de șuncă și o aripioară rece de pui și-și încheie gustarea cu un pahar de vin de Burgundia, băut la îndemnul sincer al admiratorului. Neobișnuitele remedii, conlucrînd cu fermentul din sîngele înfierbîntat de mișcarea violentă, nu putură rămîne fără urmări asupra constituției unei ființe tinere, oricum vioaie și zglo-

bie din fire. În ochi începură să-i strălucească o flacără și o vioiciune neobișnuite, de pe buzele ei își luară zborul sute de observații spirituale și toate măștile ce-o acostară avură parte de cîte o replică usturătoare.

Bucurîndu-se foarte de efectul leacului administrat, Peregrine îi propuse să-și reia locurile la dans, dorind să sporească și mai mult eficacitatea elixirului, iar atunci cînd o socoti destul de bine dispusă pentru a accepta o discuție, o copleși cu declarații fierbinți de iubire. Pentru a-și ridica îndrăzneala pe culmile unde putea lua hotărîrea necesară planului său, bău pînă la fund două sticle de vin de Burgundia, care-l înflăcărară atît de tare, încît era gata să născocească și să traducă în fapt orice schemă pentru a-și satisface patima.

Emilia, încălzită de atîta stimulente aplicate toate odată și predispusă în favoarea bărbatului iubit, renunță în mare parte la obișnuita-i rezervă, îi ascultă declarațiile cu încîntare neprefăcută și, cu încrederea dată de fericire, îl proclamă chiar stăpîn absolut al inimii ei. Cavalerul, nemaipomenit de bucuros de confesiunea fetei, consideră deja că venise momentul să culeagă roadele delicioase ale îndemînării și perseverenței ; cum se crăpase de mult de ziuă, primi cu multă plăcere cea dintîi sugestie a Emiliei de a se întoarce acasă. Trase perdelușele peste geamurile caleștii și încercă să profite de pe urma stării favorabile a gîndurilor ei. Prefăcîndu-se cherchelit de vinul băut, o prinse în brațe, pecetluindu-i buzele bosumflate cu o mie de sărutări, îndrăzneală pe care ea o iertă, ca fiind un privilegiu al celor beți. În timp ce el se desfătă astfel, nepedepsit, trăsura se opri, Pipes deschise ușa și stăpînul lui o conduse pe fată sub poartă, înainte să-și poată da seama că nu se aflau în casa unchiului ei.

Cînd făcu descoperirea, destul de alarmată, dori să afle din ce motive o adusese el într-o casă străină la ora aceea, dar Peregrine nu rosti o vorbă pînă n-o conduse într-o încăpere, unde-i dădu a înțelege că familia unchiului ar fi fost, desigur, îngrijorată s-o vadă întorcîndu-se atît de tîrziu, că străzile de lîngă Temple Bar erau împînzite de nenumărați tîlhari și apași, așa că poruncise birjarului să oprească la casa lui, de care se îngrijea o rudă, o doamnă foarte de treabă, bucuroasă cînd i se dădea prilejul să pri-

mească o persoană față de care știa că Peregrine are numai sentimente de iubire și stimă.

Emilia era mult prea inteligentă ca să se lase păcălită de pretextul acesta, altfel destul de plauzibil. În ciuda simpatiei pentru Peregrine, niciodată mai puternică și mai duioasă decît în momentul acela, îi înțelese numaidecît intențiile și-i mulțumi, deși-i fierbea sîngele de indignare, pentru delicatețe, luîndu-și o înfățișare nepăsătoare și spunînd că-i e foarte îndatorată și verișoarei lui, care îngrijea de casă ; insistă însă, totodată, să fie dusă acasă, ca lipsa ei să nu-i sperie prea tare pe unchiul și pe mătușa, știind că nu se vor duce la culcare înaintea întoarcerii ei.

Peregrine îi adresă nenumărate rugăminți, îndemnînd-o să se gîndească la confortul și siguranța ei proprie, promițîndu-i să-l trimită pe Pipes în City ca să-i liniștească rudele ; văzînd însă că face urechea toacă la stăruințele lui, o asigură că va proceda cum dorește peste cîteva minute ; pînă atunci îi propuse să mai adune puteri pentru a înfrunta frigul, luînd încă un pahar de vin, pe care-l și turnă sub ochii ei. Ea însă (acum că devenise bănuitoare) nu voi să-l bea nici în ruptul capului. Atunci Peregrine îi căzu în genunchi, și cu lacrimi țîșnindu-i din ochi, jură că iubirea îl făcea să ardă de nerăbdare, că nu mai putea trăi nici măcar o clipă cu hrana frugală a speranțelor, iar dacă ea nu va binevoi să-l facă fericit, își va jertfi numaidecît viața pe altarul disprețului ei. O declarație atît de neașteptată, însoțită de toate semnele unei agitații sufletești neobișnuite, nu întîrzie s-o sperie și s-o îndurereze pe blînda Emilia ; după o clipă de gîndire, îi răspunse cu hotărîre în voce că nu înțelege ce motive are să se plîngă de purtarea ei rezervată, la care nu avea libertatea să renunțe, atîta vreme cît el nu-și declara în mod formal intențiile, obținînd consimțămîntul celor pe care era de datoria ei să-i asculte.

— Ființă divină ! strigă Peregrine, luîndu-i mîna și apăsîndu-și-o pe buze) doar de la tine singură aștept îndurarea ce mă va face să gust fericirea cerească ! Simțămintele părinților sînt sordide, prostești și egoiste — deci nu căuta să-mi înhami iubirea la jugul josnicelor restricții calculate pentru țelurile vieții de rînd ! Dragostea mea

e prea fină şi delicată pentru a suporta cătuşele vulgarităţii, bune doar să distrugă iubirea dezinteresată şi să-l mustre întruna pe bărbat, anunţîndu-i îndatoririle multe cărora trebuie să le facă faţă. Îngeraş scump ! Cruţă-mi ruşinea de a trebui să te iubesc cu sila, şi domneşte, ca o unică împărăteasă, peste viaţa şi averea mea. Nu te voi jigni, vorbindu-ţi de un contract — îţi pun la picioare tot ce am. Iată, în portofelul ăsta sînt bancnote în valoare de două mii de lire ; fă-mi plăcerea să le primeşti, iar mîine îţi voi pune în poală încă zece mii. Într-un cuvînt, vei fi stăpîna întregii mele avuţii, şi mă voi considera fericit cînd traiul meu va depinde de generozitatea ta !

O, ceruri ! Ce fel de emoţii încerca inima virtuoasei, sensibilei, delicatei şi tandrei Emilia, auzind vorbe atît de obraznice din gura unui tînăr căruia-i acordase fără rezerve iubirea şi încrederea ei ? Ceea ce simţi, ca urmare a josnicei lui comportări, nu fu doar groază, durere sau indignare, ci chinurile reunite ale celor trei, care o făcură să izbucnească într-un rîs isteric, pe cînd îi spunea că nu are destule cuvinte ca să-i admire generozitatea.

Înşelat de hohotul de rîs al Emiliei şi de complimentul ironic, îndrăgostitul socoti că ajunsese departe cu uneltirile şi că trebuia acum să cucerească frontul, printr-un atac viguros, ca s-o cruţe pe tînără de conştiinţa neplăcută că s-a predat fără a opune rezistenţă. Împins de gîndul acesta orgolios, începu prin a o strînge în braţe, dînd ascultare îndemnurilor furioase ale egoistei şi neînfrînatei lui patimi, la care ea, cu o înfăţişare calmă şi hotărîtă, solicită un răgaz pentru a discuta, iar cînd, la repetatele-i insistenţe, el i-l acordă, i se adresă cu următoarele cuvinte, în vreme ce ochii îi scăpărau de mînia demnităţii rănite.

— Domnule, n-am să mă înjosesc reproducînd toate rugăminţile şi declaraţiile dumitale de pînă acum, nici n-am să recapitulez micuţele înşelătorii de care te-ai folosit pentru a-mi cuceri inima, şi aşta pentru că, deşi ai găsit întotdeauna, cu ajutorul celei mai perfide ipocrizii, mijloacele pentru a mă înşela, eforturile dumitale cele mai îndîrjite n-au reuşit niciodată să-mi adoarmă vigilenţa sau să-mi solicite iubirea într-atîta, încît să-mi ia puterea de a mă lepăda de dumneata fără o lacrimă, oricît

mi-ar cere onoarea să fac acest sacrificiu. Domnule, te arăți nedemn de grija și regretele mele, iar suspinul ce se zbate acum să-mi iasă din piept provine din consternarea tristă că n-am fost îndeajuns de chibzuită. Cît despre încercarea de azi de a-mi întina castitatea, îți dispreţuiesc forţa la fel de mult pe cît detest intenţia dumitale. Deși, sub masca celui mai profund respect, m-ai momit departe de protecţia prietenilor, urzind si alte stratageme nereușite pentru a-mi face praf liniștea sufletească și reputaţia, am prea multă încredere în nevinovăţia mea și în autoritatea legii pentru a recunoște, fie și pentru o clipă, că mi-e teamă, cu atît mai puţin pentru a mă lăsa copleșită de oroarea situaţiei șocante în care am fost atrasă fără voia mea. Comportarea dumitale, domnule, e în toate privinţele mîrșavă și demnă de dispreţ, fiindcă, ticălos cum ești, n-ai îndrăznit nici măcar să te gîndești să-ţi pui în aplicare mizerabilul complot, cîtă vreme știai că frate-meu e destul de aproape pentru a preîntîmpina, ba chiar pentru a răzbuna insulta, așa că, sînt sigură, nu ești doar un scelerat perfid, ci și un laș cît se poate de abject !

Sfîrșindu-și cuvîntarea, rostită cu o înfăţișare foarte severă și maiestuoasă, Emilia deschise ușa și coborî scările cu surprinzătoare hotărîre, dîndu-se în grija unui om din strajă, care-i făcu rost de o lectică, astfel că ajunse, fără nici un accident, acasă la unchiul ei.

Inamoratul tînăr, între timp, rămase uluit și copleșit de tăioasele învinuiri și de vehementele cuvinte ale fetei și își pierdu orice siguranţă, pomenindu-se nu doar că nu-i în stare să-i împiedice plecarea, dar și că nu poate rosti nici o silabă pentru a-i potoli mînia sau a-și ușura povara vinovăţiei. Natura dezamăgirii, ca și marea remușcare ce-i sfîșia inima în timp ce reflecta la felul în care se dezonorase singur în ochii Emiliei, îi tulburară în așa măsură minţile, încît după muţenie urmă o criză violentă de furie, în timpul căreia urlă ca un pensionar al balamucului și făcu zeci de gesturi stranii, convingîndu-i pe locuitorii casei (un fel de tractir) că-și pierduse cu adevărat o doagă. Pipes, extrem de îngrijorat, era de aceeași părere și, ajutat de chelneri, îl opri cu forţa să dea fuga afară, pe urmele frumoasei evadate pe care, în delirul lui, cînd o blestema, cînd o ridica în slăvi, cu sudalme înfio-

rătoare sau laude deșănțate. Credinciosul valet — după ce așteptase două ceasuri întregi în speranța că vulcanul mîniei lui Peregrine se va epuiza — văzînd că, dimpotrivă, paroxismul crește, trimise, prudent, după un doctor cunoscut stăpînului, iar acesta, cîntărind simptomele și împrejurările ce provocaseră boala, porunci să i se ia fără întîrziere o cantitate mare de sînge și-i prescrise un leac ce avea să-i liniștească spiritul. Sluga îi îndeplini întocmai instrucțiunile, Peregrine se mai liniști, devenind mai ascultător și-și recîștigă mințile îndeajuns pentru a se ruși na de isteriile sale. Fără un cuvînt, se lăsă dezbrăcat și vîrît în pat, unde osteneala strînsă în timpul dansului la balul mascat se alie cu toropeala minții pentru a-l face să adoarmă adînc, ceea ce-l ajută să nu-și piardă mințile. Cînd se deșteptă, cam pe la amiază, nu era însă nici pe departe cu sufletul împăcat. Amintirea celor întîmplate îl făcea să moară de rușine. Cuvintele grele ale Emiliei îi mai răsunau în urechi și, dacă îl durea mult disprețul fetei, nu putea să nu-i admire tăria de caracter, iar în adîncul sufletului îi înălța în slavă frumusețea.

CAPITOLUL LXXXIII

Încearcă să se împace cu iubita, se ceartă cu unchiul, care-i interzice să mai calce în casa lui

Pradă acestor simțăminte contradictorii, ajunse la el acasă cu un *porte-chaise* [1] și, în vreme ce dezbătea în sinea lui dacă era mai bine să renunțe la eforturile sale și să se străduiască să-și alunge chipul Emiliei din minte, sau să se ducă numaidecît și să se umilească în fața mînioasei iubite, cerîndu-i mîna, ca un fel de ispășire a păcatului, un slujitor îi puse în mînă un pachet adus de un comisionar. De cum recunoscu scrisul Emiliei, ghici ce conținea și, rupînd sigiliul cu grabă neîndemînatecă, găsi bijuteriile dăruite de el, înfășurate într-un bilet redactat în următorii termeni :

„Ca să n-am nici o pricină să-mi reproșez a fi păstrat vreo amintire cît de mică de la un ticălos pe care-l disprețuiesc și-l urăsc în egală măsură, mă folosesc de acest prilej pentru a-i înapoia instrumentele ineficace ale infamului său atentat la onoarea

EMILIEI"

Amarul și disprețuitorul mesaj îi zgîndări și mai mult supărarea, sporind-o în asemenea hal, încît își roase degetele pînă porniră să i se prelingă picături de sînge peste unghii, ba chiar plînse de ciudă. Jură mai întîi că se va răzbuna pe virtutea ei trufașă, dar, înainte de a concepe un plan închegat, se ocări pentru propria-i hotărîre ; apoi se gîndi cu respect și reverență la purtarea fetei, închinîndu-se în fața irezistibilei puteri de atracție a frumuseții ei. Pe scurt, sufletul îi era sfîșiat de patimi ce se cioc-

[1] Scaun închis, dus de doi purtători, lectică (fr.) (n. tr.).

neau cap în cap : iubirea, ruşinea şi remuşcarea luptau cu vanitatea, ambiţia şi dorinţa de răzbunare ; înfruntarea era încă nedecisă, cînd dorinţa îndărătnică interveni, înclinînd balanţa în favoarea unei încercări de reconciliere cu frumoasa ofensată.

Animat de astfel de intenţii, porni după-amiază înspre casa unchiului Emiliei, nu fără speranţa că se va putea bucura de un moment de tandră fericire, cum se întîmplă negreşit între doi îndrăgostiţi sensibili şi cu sufletele bune. Chiar dacă gîndul că făcuse o gafă îl împovăra, dîndu-i o înfăţişare stîngace şi derutată, era prea sigur pe propriile-i însuşiri şi pe elocinţa lui pentru a se îndoi că va fi iertat ; pînă să ajungă la poarta cetăţeanului respectiv, compusese un discurs isteţ şi patetic, cu intenţia de a-l rosti întru disculparea sa, aruncînd vina pentru cele întîmplate pe iubirea năvalnică, aţîţată încă şi mai mult de vinul burgund; din care se înfruptase fără măsură. Nu avu însă prilejul să-şi folosească meşteşugitele vorbe gata pregătite. Bănuind că va întreprinde ceva pentru a-i cîştiga bunăvoinţa, Emilia plecase de acasă, spunînd că merge în vizită, după ce-l încunoştinţase pe unchi de hotărîrea de a-l ocoli pe Peregrine, din pricina unor cuvinte în doi peri, care (spunea ea) o supăraseră aseară, la balul mascat. Preferase să-şi arate prin astfel de aluzii suspiciunea, decît să-i povestească de-a fir-a-păr despre dezonoranta uneltire a tînărului, fiindcă rudele ei s-ar fi simţit atunci foarte jignite, dorinţa de răzbunare putînd lua proporţii îngrijorătoare.

Văzîndu-şi risipite speranţele de a da ochii cu iubita, aventurierul nostru întrebă despre bătrînul gentilom, socotind că are o înrîurire destul de mare asupra lui pentru a-l face să-i primească scuzele, chiar dacă cele aflate de la domnişoara Emilia îl întărîtaseră împotriva sa. Îl aştepta însă o nouă dezamăgire : unchiul ieşise să ia masa la ţară, iar mătuşa nu se simţea prea bine ; prin urmare n-avea nici un motiv să rămînă în casă pînă la întoarcerea adoratei. Cum însă nu-i lipsea inventivitatea, îşi concedie trăsura şi închirie o încăpere într-un han, cu geamurile spre poarta neguţătorului, propunîndu-şi să stea la pîndă pînă o va vedea pe Emilia venind. Îşi puse planul

în aplicare cu nesfîrșită pacienţă, dar nu se bucură de succesul scontat.

Prevăzînd că ar putea cădea victimă imaginaţiei fertile a lui Peregrine, Emilia, acţionînd cu lăudabilă prudenţă şi fiind mereu cu ochii în patru, se întoarse acasă pe un drum ocolit, intrînd printr-o uşă dosnică, total necunoscută suspinătorului, iar unchiul nu veni decît tîrziu de tot, cînd ar fi fost lipsit de obraz să-i ceară o întrevedere.

Dimineaţa însă, nu întîrzie să se înfiinţeze la uşă şi cînd i se spuse — în urma poruncilor strașnice ale fetei — că nu poate fi primit, ceru să-l vadă pe stăpînul casei. Acesta îl întîmpină politicos dar rece, dîndu-i de înţeles că ştie totul despre purtarea-i faţă de nepoată-sa. Atunci Peregrine, cu un aer de candoare, îi spuse cetăţeanului că, judecînd după purtarea lui, îşi dădea uşor seama că e confidentul domnişoarei Emilia, iar el venise tocmai pentru a-i cere iertare pentru jignirea adusă, neîndoindu-se că, de i-ar fi îngăduit să-i vorbească, ar reuşi s-o convingă că în spatele greşelii comise nu se ascundea nici un fel de răutate, sau cel puţin să-i propună o compensaţie îndestul de mare pentru a i se ierta păcatul.

La aceste cuvinte neguţătorul răspunse, neceremonios şi sec, că, deşi nu cunoştea natura jignirii, era foarte sigur de gravitatea ei, din moment ce nepoată-sa se supărase în aşa hal pe un om căruia îi arătase, pînă atunci, cel mai afectuos respect. Îi spuse pe şleau că Emilia îi anunţase intenţia de a renunţa pentru totdeauna la prietenia lui, adăugînd că are, fără îndoială, motive temeinice pentru a proceda astfel. Nici prin gînd nu-i trecea să mijlocească o împăcare, dacă Peregrine nu-i dădea, mai întîi, mînă liberă să pună problema căsătoriei, acesta fiind după el unicul mijloc de a-şi dovedi sinceritatea şi de a obţine iertarea fetei.

Orgoliul lui Peregrine scăpără la auzul tăioasei declaraţii, pe care nu se putu împiedica s-o interpreteze ca fiind rezultatul unui complot urzit împreună de Emilia şi de unchiul ei, pentru a profita de înflăcărata-i iubire. Aşadar, răspunse, arătînd deschis cît e de dezgustat, că nu vede de ce-ar fi nevoie de un intermediar pentru a-i împăca, pe el şi pe Emilia, şi că tot ce dorea era să i se dea prilejul de a-şi pleda singur cauza.

Cetățeanul îi răspunse, răspicat, că, întrucît nepoata sa își exprimase ferm dorința de a nu mai da ochii cu el, nu dorea să o silească să procedeze altminteri ; apoi îl făcu să priceapă că are o mulțime de treburi pe cap.

Eroul nostru, clocotind de indignare din pricina tratamentului disprețuitor ce i se aplica :

— Greșeam (spuse) căutînd bună-creștere atît de departe de Temple Bar ; permiteți-mi însă să vă spun, domnule, că, de nu-mi veți face onoarea unei întrevederi cu domnișoara Gauntlet, voi rămîne cu impresia că ați silit-o, într-adevăr, să procedeze contrar voinței sale, din cine știe ce motive dubioase ce vă aparțin.

— Domnule (răspunse bătrînul gentilom), ești liber să tragi orice concluzie pînă ce-ți poți satisface imaginația bogată, dar aibi, te rog, bunătatea să-mi acorzi privilegiul de a fi stăpîn în propria-mi casă.

Zicînd asta, îl conduse, ceremonios, spre ieșire și îndrăgostitul nostru, temător de propria-i fire aprigă și speriat că ar putea fi supus unui tratament și mai nedemn, într-un loc unde curajul n-ar fi făcut decît să-l acopere și mai mult de rușine, ieși din casă în culmea furiei și, nemaiputîndu-se stăpîni, îi spuse proprietarului că, de nu l-ar apăra vîrsta înaintată, de mult i-ar fi tras o bătaie pentru trufașa-i comportare.

CAPITOLUL LXXXIV

Născocește un plan cutezător, în urma căruia e antrenat într-o aventură neplăcută ce tinde să-i sporească mult tristețea

—

Lipsit de posibilitatea de a comunica direct cu iubita, Peregrine încercă să-i recîștige favorurile prin scrisori dintre cele mai supuse și patetice, pe care izbutea să i le transmită pe diferite căi. Cum nu se alese însă cu nimic de pe urma strădaniilor, patima îl făcu să-și piardă orice răbdare, lipsindu-i foarte puțin ca să-și ia cîmpii, așa că decise să înfrunte orice primejdie, riscîndu-și viața, averea sau reputația, dar să nu renunțe la țelul său neclintit. De data asta era vorba de amorul propriu, nu numai de iubire ; amîndouă pasiunile se cereau cu intensitate și vehemență satisfăcute. Plăti fără contenire pîndari care să-l înștiințeze de ieșirile Emiliei, cu speranța de a găsi ocazia potrivită pentru a o răpi, dar vigilența fetei îi zădărnici planurile ; ea se aștepta la orice de la un temperament ca al lui Peregrine și-și calcula cu grijă mișcările în funcție de asta.

Văzîndu-se învins de prudența și inteligența Emiliei, își modifică planul și, pretextînd că o afacere grabnică îi solicită prezența la conacul de la țară, plecă din Londra și, închiriind o cameră la o fermă aflată chiar pe drumul pe care Emilia trebuia negreșit să-l străbată, înapoindu-se la maică-sa, se ascunse de ochii tuturor, în afară de ai valetului său și ai lui Pipes, care primiră poruncă să scormonească întreg ținutul și să cerceteze orice cal, trăsură sau căruță ce apăreau pe șosea, ca s-o intercepteze pe Amanda sa, atunci cînd va trece.

Stătea deja la pîndă de o săptămînă, cînd valetul îi dădu știrea că descoperise, împreună cu celălalt cercetaș,

o trăsură cu șase cai ce venea înspre ei cu toată viteza ; amîndoi își trăseseră pălăriile pe ochi, spre a nu fi recunoscuți dacă-i vedea cineva și se ascunseră după gardul viu, de unde văzură, în trăsura care trecea, un tînăr în haine obișnuite și o doamnă mascată, cu statura, forma și ținuta Emiliei. Îi mai spuse că Pipes urma trăsura de la distanță, iar el se întorsese în galop să aducă vestea.

Peregrine nu-i lăsă nici măcar răgazul de a termina ce avea de spus : dădu fuga la grajd, unde calul său era ținut gata înșeuat și, neîndoindu-se că doamna cu pricina era chiar Emilia, însoțită de unul dintre slujbașii unchiului ei, încălecă zor-nevoie și plecă la galop în urmărirea trăsurii, înțelegînd de la Pipes (după ce parcursese vreo două mile) că aceasta trăsese la un han apropiat. Inima îl îndemna să pătrundă fără întîrziere în odaia femeii, dar se lăsă convins să nu facă o mișcare atît de pripită de consilierul său particular, care observă cît ar fi de peste mînă să-și răpească iubita tocmai la un han aflat în mijlocul unui sat populat ce se va ridica, fără îndoială, în apărarea ei, sfătuindu-l să pregătească o ambuscadă pentru trăsură într-o porțiune îndepărtată și pustie a drumului, unde-și puteau atinge țelul fără riscuri și fără greutăți. În urma acestei poveți, aventurierul nostru îi porunci lui Pipes să țină hanul sub observație, ca fata să nu le scape pe altundeva, în timp ce el și valetul, spre a nu fi surprinși, ocoliră pe o potecă rar umblată și se așezară la pîndă într-un loc socotit numai bun pentru ceea ce aveau de gînd să facă. Petrecură acolo un ceas încheiat, fără a vedea echipajul sau a primi veste de la spionul de la han, așa că tînărul, nemaireușind să-și stăpînească nerăbdarea, îl lăsă pe franțuz la post și călări înapoi, pînă la lacheul credincios, care-l asigură că deocamdată călătorii nu viraseră ancora pentru a naviga mai departe.

În ciuda asigurărilor lui Pipes, Pickle fu cuprins de o neliniște atît de mare, încît nu se putu abține să nu se ducă la poarta hanului și să se intereseze despre cei sosiți de curînd, într-o trăsură cu șase cai. Hangiul, deloc satisfăcut de comportarea clienților respectivi, nu socoti necesar să respecte instrucțiunile primite ; dimpotrivă, îi spuse fără ocol că trăsura nu se oprise, ci intrase pe o

poartă și ieșise pe cealaltă, pentru a-i păcăli pe urmăritori, după cum ghicise el din vorbele gentilomului, care dorise neapărat să nu i se divulge în ce direcție apucase nici unei persoane ce s-ar interesa de asta.

— Cît mă privește pre mine, dom'le (continuă inimosul hangiu), io crez că nu-s mai buni decît s-ar cuveni să fie dacă li-i așa frică să nu-i ajungă oarecine din urmă. Gîndesc (mi-am zis) văzîndu-i agitați tare să plece, ce mama dracului ! Aista-i vro calfă din Londra ce-o șterge cu fata meșterului, bag mîna-n foc de nu. O fi cine-o fi, da-i sigur că n-are nimic de jentleman, că mi-o cerut să-i fac serviciu, da nu și-o pus mîna-n jeb, nici să zică : Băiete, bei ceva ? Da' asta poate nu-i din pricină că era grăbit și omu poate cîteodată să se-nșele, nu-i așa ?

Limbutul hangiu i-ar fi fost, mai mult ca sigur, de mult folos călărețului nostru, dacă l-ar fi ascultat pînă la capăt ; dar nerăbdătorul tînăr, în loc să fie cu luare aminte la explicațiile lui, i-o tăie scurt, cînd abia își începuse cuvîntarea, întrebîndu-l aspru pe ce drum o apucaseră. Primind lămuririle, dădu pinteni calului, ordonîndu-i lui Pipes să-i comunice și valetului încotro se îndrepta, ca să-l ajungă amîndoi din urmă cu cea mai mare grabă.

Spusele hangiului privitor la purtarea călătorilor confirmaseră din plin părerea lui Peregrine. Scoase și untul din bidiviul său, și gîndurile îi erau în așa măsură stăpînite de ideea de a o avea pe Emilia în puterea lui, încît nu observă că drumul pe care călărea era altul decît cel ce ducea la casa doamnei Gauntlet. Valetul de cameră nu cunoștea deloc ținutul ; cît despre domnul Pipes, asemenea probleme erau cu totul străine de alcătuirea minții lui.

Eroul nostru parcursese călare zece mile lungi, cînd ochii i se bucurară văzînd trăsura care tocmai urca un deal, cam la o leghe depărtare. Își dublă eforturile, apropiindu-se cu fiecare clipă de caleașca fugară, pînă cînd ajunse atît de aproape, încît îi putu zări pe doamna cu pricina și pe cavalerul ei privind înapoi, cu capetele scoase pe fereastră și vorbindu-i, pe rînd, vizitiului, ca și cum l-ar fi îndemnat stăruitor să-și mîne mai iute dobitoacele.

Tocmai cînd era — cum se spune — la intrarea în radă, trecînd de pe o parte a drumului pe cealaltă, calul își în-

fipse, din întîmplare, piciorul într-un făgaș de roată, cu atîta violență, încît Peregrine zbură cîțiva iarzi peste capul animalului. Armăsarul își scrîntise umărul în cădere, așa că tînărul nostru nu mai putea culege fructele aflate sub nasul lui, cît să întindă mîna, căci își lăsase servitorii în urmă, la o distanță considerabilă ; dar chiar dacă s-ar fi găsit în spatele său și i-ar fi dat un alt cal, gloabele lor erau atît de încete, încît Peregrine nu s-ar fi putut aștepta cu adevărat să-i ajungă din urmă pe fugari. Aceștia profitară de incident și trăsura lor dispăru numaidecît din vedere.

Ne putem închipui ușor cum și-a petrecut timpul un tînăr cu temperamentul lui focos într-o împrejurare ca aceea. Înjură zdravăn, dar vorbele rostite nu izvorau din resemnare. Alergă înapoi, cu o viteză incredibilă, ca să-și întîlnească valetul, îl dădu numaidecît jos de pe cal și, urcat în șa, se folosi din plin de biciușcă și de pinteni, după ce-i poruncise elvețianului să-l urmeze pe celălalt jugan și să dea armăsarul șchiop în grija lui Pipes.

După ce organizase în felul ăsta lucrurile, aventurierul nostru își reluă urmărirea cu toată încrîncenarea. Galopă ce galopă, apoi află de la un sătean că trăsura cotise pe un alt drum ; după socoteala lui, trebuia să fie cam cu trei mile în față, dar, după toate probabilitățile, caii n-aveau să mai reziste mult : arătaseră deja destul de obosiți cînd trecuseră prin fața casei unde stătuse la pîndă. Îmbărbătat de gîndul acesta, Peregrine își continuă drumul cu viteză sporită, deși nu-i fu dat să mai dea cu ochii de obiectul mult dorit înainte de a se îngroșa negurile înserării și atunci văzu doar o imagine fugară, fiindcă trăsura, de cum apăru, fu imediat înghițită de noapte. Înfuriat pe ghinionul ce nu-l slăbea, dar și ambiționat, Peregrine își continuă cursa pînă cînd se făcu întuneric beznă, iar atunci, nemaifiind sigur ce calească urmărește, intră într-un han singuratic să ceară niște lămuriri. Spre marea-i bucurie, văzu trăsura oprită în mijlocul curții, cu caii gîfîind. Încredințat că, în sfîrșit, i se vor îndeplini dorințele, descălecă imediat și, alergînd spre vizitiu, cu un pistol în mînă, îi porunci, cu voce tăioasă, să-l conducă la camera doamnei, dacă nu vrea să-și piardă viața. Înfricoșat de gesturile lui amenințătoare, bietul om îl încre-

dință, cu toată umilința, că n-avea habar unde se duseseră clienții săi, întrucît îl plătiseră și renunțaseră la serviciile sale, fiindcă nu voise să străbată cu ei, noaptea, întreg ținutul, fără a se opri să-și odihnească telegarii. Promise însă să-l caute pe Iacheu, care-l putea conduce la apartamentul călătorilor. Imediat i se încredință această misiune, iar eroul nostru rămase de pază la poartă, pînă la sosirea valetului ; acesta, dînd peste el din întîmplare, înainte de întoarcerea vizitiului, preluă cartul, iar tînărul gentilom, enervat de întîrzierea mesagerului său, dădu buzna, cu ochii fulgerîndu-i de mînie, din cameră în cameră, dar nu găsi nici un suflet creștin pînă nu intră în odaia de la mansardă, unde-i află, în pat, pe proprietar și pe soția lui. Văzînd, la lumina unui opaiț ce ardea pe vatră, un străin ce se repede în camera lor, cu o înfățișare amenințătoare, perechea slabă de înger, cuprinsă de frică, se puse pe strigat : cu vocea gîtuită de frică, cei doi se rugară, invocîndu-l pe Christos, să le cruțe viețile și să le ia în schimb toată averea.

Peregrine, pricepînd din strigătele lor și din faptul că se aflau în pat că-l luau drept un tîlhar, neștiind ce-l aducea cu adevărat acolo, îi liniști, spunîndu-le adevăratul motiv al vizitei și-i ceru soțului să se scoale cît de repede și să-i dea o mînă de ajutor la căutare.

Primind, așadar, întăriri, scotoci toate colțișoarele hanului și, în cele din urmă, spre marea-i disperare, află de la rîndașul de la grajduri că doamna și gentilomnul sosiți în trăsură închiriaseră imediat cai pentru a pleca spre un sat aflat la cincizeci mile depărtare și porniseră numaidecît mai departe, fără a zăbovi măcar la o gustare. Nebun de ciudă, aventurierul nostru sări numaidecît în șa și, cu însoțitorul în spate, o apucă pe același drum, hotărît să moară mai bine decît să renunțe la urmărire. Parcursese călare, pînă în acel moment — de la ora trei după-amiază — mai bine de treizeci de mile, și caii erau gata să-și dea duhul, făcînd ultima etapă cu atîta încetineală, încît abia dimineața ajunseră la destinație. Acolo, departe de a-i prinde pe fugari, află că nu trecuse nici o persoană asemănătoare cu cele descrise, că, probabil, o apucaseră chiar în direcția opusă, dîndu-i rîndașului, pentru a-i zădărnici urmărirea, informații false. Presupunerea deveni

certitudine cînd își dădu seama (pentru prima oară) că se îndepărtase destul de mult de șoseaua pe care ar fi trebuit să călătorească pentru a ajunge acasă la mama Emiliei, iar gîndul ăsta îi spulberă pînă și ultimele rămășițe de stăpînire de sine. Își dădu ochii peste cap de ciudă și mînie, făcu spume la gură, izbi violent pămîntul cu călcîiele, bolborosi ocări ininteligibile împotriva lui însuși și a întregii omeniri și ar fi plecat din nou cine știe unde, pe același bidiviu, deja aproape mort de oboseală, dacă slujitorul n-ar fi știut cum să-i potolească tumultul sufletesc și să-l facă să-și recîștige stăpînirea de sine. Izbuti aceasta arătîndu-i în ce stare disperată se află bietele dobitoace și sfătuindu-l să închirieze cai odihniți și să străbată ținutul cu poștalionul, pînă la un sat din vecinătatea doamnei Gauntlet, unde o puteau intercepta fără greș pe fiica acesteia, dacă reușeau s-o întreacă pe drum.

Lui Peregrine îi plăcu sfatul lui înțelept și trecu îndată la punerea lui în aplicare. Încredință caii hangiului, cu instrucțiuni pentru Pipes, în caz că va trece pe acolo în căutarea stăpînului. Fură înșeuați doi jugani solizi și Peregrine și valetul porniră din nou la drum, urmînd indicațiile unui poștalion care se învoise să le fie călăuză. Parcurseseră aproape prima poștă, cînd văzură o trăsură oprindu-se la hanul unde își propuseseră să schimbe caii ; aventurierul nostru, arzînd de nerăbdare, dădu pinteni bidiviului și se apropie suficient de mult ca să vadă (cînd se dădeau jos călătorii din trăsură) că, în sfîrșit, izbutise să le ajungă din urmă pe persoanele de atîta vreme urmărite.

Însuflețit de descoperirea făcută, intră în galop în curte, atît de brusc, încît doamna și însoțitorul ei abia avură timp să se închidă într-o odaie, unde intrară foarte grăbiți, așa încît urmăritorul era acum sigur că-și prinsese prada în capcană. Ca să nu lase, totuși, nimic în voia sorții, se postă la picioarele scării pe care o urcaseră cei doi și-i trimise complimente doamnei, solicitîndu-i favoarea unei întrevederi și spunînd că, de va fi refuzat, va trebui să renunțe la orice politețe și să-și ia cu forța dreptul pe care nu i-l acorda. Slujitorul transmise mesajul prin gaura cheii și se întoarse cu răspunsul că tînăra doamnă își menține hotărîrea luată, preferînd să moară decît să se su-

pună voinţei lui. Fără a mai pierde timp ca să comenteze răspunsul, tînărul nostru aventurier urcă scările în goană şi, bătînd cu pumnii în uşă ca să i se deschidă, fu informat de către însoţitorul nimfei că-l aştepta o espingolă [1] încărcată gata şi ar fi mai bine să-l cruţe de necesitatea de a vărsa sînge în apărarea unei doamne ce se pusese sub protecţia lui.

— Toate legile pămîntului (spuse el) nu vor putea desface legăturile ce ne unesc ; de aceea o voi apăra aşa cum mi-aş apăra propria avuţie : aţi face deci mai bine să renunţaţi la încercarea zadarnică şi să vă păziţi viaţa, căci, Dumnezeu mi-e martor, am să vă descarc puşcociul în faţă de cum vă veţi vîrî nasul pe uşă şi am să vă fac capul numai sînge.

Asemenea ameninţări, venite de la un subordonat, ar fi fost suficiente pentru a-l face pe Peregrine să atace frontal fortăreaţa, chiar dacă n-ar fi fost însoţite de vestea că Emilia se dăruise, prin căsătorie, unui rival atît de vrednic de dispreţ. Gîndul acesta, singur, dădu aripi impetuozităţii tînărului. Izbi uşa cu piciorul, atît de puternic, încît sări, numaidecît, din ţîţîni şi se repezi înăuntru cu pistolul încărcat în mînă. Dar adversarul său, în loc să tragă cu espingola, văzîndu-l că vine, se dădu înapoi, surprins şi consternat, strigînd :

— Isuse Christoase! Domnule, nu dumneavoastră sînteţi acela ! Şi, fără îndoială, vă înşelaţi în privinţa noastră !

Înainte să-i poată răspunde Peregrine la salut, doamna, auzind cele spuse, făcu un pas înainte şi, smulgîndu-şi masca, descoperi o faţă total necunoscută eroului nostru. Capul Gorgonei, cel despre care ni se povesteşte în fabulele antice, n-a avut niciodată un efect mai rapid şi mai înmărmuritor decît acela produs asupra uluitului tînăr de chipul doamnei necunoscute. Rămase cu ochii pironiţi asupra neaşteptatei arătări, ca şi cum o vrăjitoare i-ar fi luat glasul : picioarele-i păreau înşurubate în podea şi, după ce stătu cîteva minute nemişcat, se prăbuşi la pămînt, răpus de disperare şi deznădejde. Văzînd în ce hal îi ajunsese stăpînul, elveţianul, intrat pe urmele lui în încăpere, îl ridică şi, culcîndu-l pe un pat din camera vecină,

[1] Puşcă avînd ţeava scurtă şi răsfrîntă, ca o pîlnie (n. tr.).

îi luă numaidecît sînge, fără să ezite ; avea totdeauna la îndemînă o cutiuță cu lanțetă, ca măsură de prevedere pentru nenorocirile ce puteau surveni pe drum. După toate probabilitățile, eroul nostru scăpă cu viață datorită acestei înțelepte previziuni. Mulțumită unei sîngerări foarte abundente, își veni în simțire, dar oboseala datorită mai multor cauze și violentele crize cărora le căzuse pradă stîrniră în sîngele lui o febră periculoasă, iar doctorul chemat de urgență din tîrgușorul învecinat lăsă mai multe zile să se scurgă înainte de a-i garanta că va scăpa cu viață.

CAPITOLUL LXXXV

Peregrine trimite un mesaj doamnei Gauntlet, care-i respinge propunerea. Se întoarce la garnizoană

În cele din urmă totuşi, constituţia robustă a lui Peregrine învinse boala, nu înainte de a i se domoli mult furia şi de a medita cu seriozitate asupra comportării sale de pînă acum. Smerit, reflectă cu ruşine şi remuşcare la felul cum o trădase pe frumoasa, neprihănita Emilia, îşi aminti ce înălţătoare sentimente nutrise odinioară faţă de ea şi ce poveţe îi dăduse unchiul său pe patul de moarte ; se gîndi la prietenia cu fratele fetei, împotriva căreia păcătuise de asemenea în modul cel mai josnic şi, examinînd în amănunt comportarea Emiliei, o găsi atît de vrednică de laudă, de curajoasă şi de nobilă, încît o declară demnă de intenţiile sale cele mai onorabile, chiar dacă sentimentul datoriei nu-l împingea înspre o astfel de hotărîre. Cum însă se simţea obligat să-şi răscumpere într-un fel greşelile faţă de familia respectabilă pe care o jignise adînc, socoti că trebuie să le arate imediat că se pocăieşte şi, de cum fu în stare să ţină un condei în mînă, îi scrise doamnei Gauntlet o scrisoare prin care, exprimîndu-şi remuşcările şi părerea de rău, recunoştea că avusese o purtare ce nu făcea cinste unui om de onoare şi declara că nu-şi va putea recîştiga liniştea sufletească pînă cînd ea nu-l va fi iertat. Mai spuse că, deşi fericirea îi depindea în întregime de hotărîrea pe care o va lua Emilia, era gata să renunţe chiar şi la speranţa de a fi binecuvîntat cu prietenia ei, dacă-i putea indica o altă modalitate de a-şi răscumpăra păcatele faţă de blînda fată, decît pe aceea de a-şi pune inima şi averea la picioarele ei şi de a o lăsa să dispună după pofta inimii de tot restul vieţii sale. O im-

ploră aşadar, în cele mai patetice cuvinte, să-l ierte, întrucît se căia sincer, şi să-şi folosească puterea de înrîurire pentru a-şi convinge fiica să primească din parte-i un inel de logodnă, de-ndată ce-i va permite sănătatea să pornească în călătorie.

După ce expedie lunga explicaţie prin Pipes — care, între timp, dăduse de urma stăpînului —, tînărul gentilom se interesă de perechea urmărită de el, din greşeală, cu atîta încăpăţînare şi află de la valet, care ştia povestea chiar din gurile protagoniştilor, că doamna era unica fiică a unui evreu bogat, iar însoţitorul ei, nimeni altul decît ucenicul acestuia. El o convertise la creştinism şi o luase de nevastă, dar bătrînul israelit, aflîndu-le taina, urzise un plan pentru a-i despărţi pe vecie. Preveniţi de intenţiile tatălui, cei doi găsiseră o modalitate de a fugi împreună, dorind să se ascundă în Franţa pînă se vor aranja treburile. Cînd văzuseră trei bărbaţi galopînd pe urmele lor cu atîta hotărîre şi iuţeală, nu se îndoiseră nici o clipă că erau urmăriţi de tatăl fetei, însoţit de prieteni sau servitori ; din pricina acestei presupuneri fugiseră în cea mai mare viteză, tremurînd de frică, pînă cînd aflaseră, fericiţi, că se înşelau, tocmai în clipa cînd nu se mai aşteptau decît la suferinţă şi nenorocire. La sfîrşit, elveţianul îi mai comunică lui Peregrine că, după ce-şi exprimaseră îngrijorarea pentru starea jalnică a sănătăţii lui şi luaseră o gustare uşoară, cei doi plecaseră spre Dover, iar acum erau, mai mult ca sigur, la Paris.

La douăzeci şi patru de ore după ce-i fusese încredinţat mesajul, Pipes se întoarse de la mama Emiliei cu un răspuns redactat în următorii termeni :

„Domnule,

Am primit misiva cu care m-aţi onorat şi mă bucur pentru dumneavoastră că aţi ajuns să vă daţi singur seama şi să fiţi convins că v-aţi purtat urît şi neomenește faţă de biata Emy. Mulţumesc lui Dumnezeu, nici unul din copiii mei n-au fost insultaţi atît de tare pînă acum ! Îngăduiţi-mi să vă spun, domnule, că fiica mea nu-i o parvenită, fără prieteni şi fără

educație, ci o domnișoară la fel de bine crescută ca majoritatea fetelor din regat, și mai presus prin naștere decît multe ; de aceea, chiar dacă n-ați nutrit pic de stimă pentru ea, ați fi putut avea puțină considerație pentru o familie care (n-o spun ca să vă insult) e mai onorabilă decît a dumneavoastră. În ceea ce privește propunerea făcută, domnișoara Gauntlet nici nu vrea să audă de așa ceva, socotind că onoarea nu-i îngăduie să-și plece urechea la nici un fel de termeni de reconciliere ; și nu-i încă destul de nevoiașă ca să primească o ofertă față de care mai are rețineri, fie ele și mici. Deocamdată e atît de indispusă, încît nu poate vedea pe nimenea ; așa că, rogu-vă, nu vă dați osteneala de a face un drum inutil pînă aici. Poate că în viitor vă veți purta în așa fel, încît să meritați iertarea Emiliei și credeți-mă că, voind să vă știu fericit, ceea ce (mă asigurați dumneavoastră) depinde de bunăvoința ei, aș dori din inimă să fie cu adevărat așa. Sînt, în ciuda celor întîmplate,

A dumneavoastră, sinceră și binevoitoare,

CECILIA GAUNTLET".

Din epistola de mai sus ca și din cele povestite de mesager, eroul nostru află că iubita lui profitase, într-adevăr, de absurda lui urmărire pentru a se retrage, fără primejdie, acasă la maică-sa. Deși-i părea rău să afle de boala fetei, era totodată jignit de neînduplecarea ei și de unele pasaje arogante ale scrisorii, unde (socotea el) buna doamnă se lăsase călăuzită de orgoliul personal, iar nu de bunul simț. Aceste motive de nemulțumire îi ajutară să-și suporte dezamăgirea ca un filosof, mai ales că își liniștise acum conștiința, propunîndu-și să repare tot ce stricase; mai mult, găsi că se afla, în problema iubirii, într-o stare de resemnare nelipsită de speranță.

O mică boală, sosită la momentul oportun, e un leac excelent împotriva patimilor turbulente. În așa măsură îi

preschimbă febra cursul gîndurilor, încît Peregrine predica acum ca un apostol şi chibzuia atent şi prevăzător cum să se poarte în viitor.

De îndată ce-şi recăpătă puterile după boală, făcu un drum pînă la garnizoană, ca să-şi viziteze prietenii şi află chiar din gura lui Hatchway că acesta spărsese gheaţa, începînd s-o curteze pe mătuşă-sa, iar acum înainta cu toate pînzele sus, deşi cînd îi făcuse văduvei prima declaraţie — după ce fusese pregătită cu grijă pentru această ocazie de nepoată şi prietenii acesteia — ea îi primise propunerea cu o cuviosă reţinere şi vărsase lacrimi pioase în amintirea soţului, remarcînd că nu-i va fi dat niciodată să întîlnească un om la fel de bun ca el.

Peregrinne îşi puse toată puterea de înrîurire în slujba locotenentului şi, obiecţiile faţă de căsătorie ale doamnei Trunnion fiind una cîte una înlăturate, se hotărî ca ziua cununiei să fie fixată nu mai devreme de trei luni, ca reputaţia doamnei să nu aibă de suferit din pricina unui măritiş prea grăbit. Următoarea grijă a lui Peregrine fu să comande un monument simplu din marmură, în amintirea unchiului său, pe care apăru, încrustată cu litere aurite, următoarea inscripţie, compusă de viitorul mire:

Aici odihneşte
Scufundată la adîncimea de un stînjen jumate
Coca
lui
HAWSER TRUNNION, Esq.
Fost comandor de escadră
În serviciul Majestăţii Sale,
Căzut travers pe vînt la ora cinci după-amiaza, oct. X,
În anul vieţii sale
Şaptezeci şi nouă.

El şi-a ţinut tunurile mereu încărcate
Şi tachelajul bine mînuit

Şi pupa n-a întors-o spre duşman
Decît ca să-l ia la remorcă ;
Dar, cheltuindu-şi toată muniţia,
Arzîndu-i toate fitilele
Şi stricîndu-i-se suprastructura
A fost scufundat
De artileria superioară a Morţii.

Cu toate acestea,
Va ridica din nou ancora
În Ziua cea Mare
Cu velatura împrospătată
Şi coca reparată
Şi, cu o salvă din bord,
Îşi va trimite adversarul
La fund.

CAPITOLUL LXXXVI

Reîntors la Londra, se întîlneşte din nou cu Cadwallader, care-l amuză cu un interesant dialog

După ce-şi îndeplini ultimele obligaţii faţă de binefăcătorul său decedat şi-i oferi domnului Jolter mult aşteptata parohie, devenită între timp vacantă, Peregrine se întoarse la Londra şi-şi reluă viaţa veselă ; fără a reuşi însă s-o alunge pe Emilia din gîndurile sale, sau măcar să-şi amintească de ea fără a cădea pradă unor devastatoare emoţii. Pe măsură ce-şi recăpăta vigoarea, îi revenea şi vechea nerăbdare, aşa că se decise să se arunce cu capul înainte într-o intrigă oarecare, care să-i solicite energiile şi să-i readucă buna dispoziţie.

Un om cu însuşirile deosebite ale lui Peregrine nu putea să nu găsească nenumărate prilejuri de a-şi pune în valoare comportarea galantă, iar abundenţa aceasta îi îngreuna alegerea ce era mereu influenţată de capricii şi toane. Am observat deja că, în intenţiile sale matrimoniale, ţintise atît de sus, încît curtase o doamnă de cea mai bună condiţie, foarte distinsă, iar acum că fusese refuzat de domnişoara Gauntlet şi se bucura de un scurt răgaz, cînd nu-l mai chinuia flacăra pasiunii aprinsă în suflet de frumuseţea Emiliei, îşi reînnoi eforturile de a-i intra în graţii. Deşi nu îndrăznea încă să riste o explicaţie, gusta plăcerea de a se vedea primit atît de bine, în calitate de prieten intim, încît se flata cu presupunerea că făcuse progrese frumoase întru cucerirea inimii acelei femei : părerea asta încrezută îi fu confirmată de slujnica doamnei, pe care, răsplătind-o generos, o făcuse să treacă în solda lui, fiindcă ea reuşise să-l convingă că stăpîna i se confesa adesea. În ciuda acestei încurajări şi a tendinţelor violente ale propriei lui vanităţi, Peregrine se îngrozea la

gîndul că ar fi putut deveni ţinta batjocurii şi mîniei doamnei respective, făcîndu-i o declaraţie prematură, şi se hotărî s-o lase mai moale cu complimentele pînă va putea fi mai sigur pe reuşită.

Pe cînd şovăia astfel, nesigur de ce se va întîmpla, într-o dimineaţă avu agreabila surpriză de a-l revedea pe prietenul Crabtree care, cunoscîndu-l bine pe Pipes, intrase, cu permisiunea acestuia, în camera lui, înainte de a se fi trezit şi, scuturîndu-l tare de umăr, îl smulse din braţele somnului. De cum schimbară între ei primele complimente, Cadwallader îl încunoştinţă că sosise în oraş aseară, cu diligenţa de Bath, şi-l distră cu o descriere atît de caraghioasă a partenerilor de călătorie, încît Peregrine, pentru prima oară de cînd se despărţiseră, izbucni într-un rîs sănătos, gata-gata să se sufoce.

Povestirea se referea la un ciudat dialog dintre un postăvar şi nevastă-sa, multă vreme unicii tovarăşi de călătorie ai lui Crabtree. Doamna era chinuită de diabet, din pricină că folosise apele fără măsură ca să se vindece de o altă boală şi, ca să nu devină o problemă pentru diligenţă, cerîndu-i să oprească ori de cîte ori avea nevoie să se uşureze, îşi pregătise un obiect din piele, purtat de soţ în buzunarul mantalei ; acesta i-l dădea pe ascuns, cînd simţea că trebuie să-l folosească şi pîndea, după aceea, ocazia de a-l deşerta pe geam, cînd capul mizantropului era întors în direcţia opusă.

Deoarece soţii ce călătoreau cu Crabtree erau absolut convinşi că-i lipseşte cu desăvîrşire simţul auzului, nu se mai osteneau să-şi aleagă cuvintele, iar la urmă se şi certară zdravăn din pricină că bietul om nu-i înmînase destul de iute unealta cînd nevoile jumătăţii sale fuseseră atît de urgente, încît i se deschiseseră zăgazurile înainte de a lua măsuri împotriva inundaţiei. Tremurînd din pricina neplăcutei întîmplări :

— Lua-te-ar ciuma ! Zevzec ce eşti (strigase ea), atîta te-ai măcăit cu oala, că m-am udat leoarcă. Rău îmi pare că nu ţi-a intrat şuvoiul ţie în gură.

— Îţi mulţumesc, dragă, pentru delicateţea (răspunsese răbdătorul soţ) cu care mă promovezi la rangul de ţucal.

— Sînt sigură (replicase tovarăşa-i de jug, smulgîndu-i din mînă ustensila) că nu eşti bun pentru nimic altceva şi, din pricina asta, îi laşi pe toţi să se pişe pe tine. Vezi-ţi comportarea jalnică de la masa de E. O. [1], cînd ofiţerul ăla te-a intimidat, luîndu-ţi douăzeci de guinee, fără să fi fost obligat să i le dai.

— Aici se-ntîmplă să fii departe de adevăr, răspunsese postăvarul. Toată lumea pariase contra mea, cinstit : şi apoi căpitanul ameninţa să-mi taie beregata şi n-am vrut să-i pricinuiesc atîta osteneală.

— Să-ţi taie beregata ! (exclamase zgripţuroaica). S-o fi văzut şi pe asta ! Îl aveai la mînă, fiindcă te-a ameninţat cu moartea. Dar eşti un laş, bun numai să cheltuieşti banii mei. De-ai fi avut destul curaj să-mi urmezi sfatul, poate c-ai fi fost acum ajutorul directorului închisorii. Dar altă grijă n-ai decît să şezi în mijlocul ortacilor în grădina hanului, cîntînd cîntece de bătălie pînă te îmbeţi şi lăsîndu-ţi afacerile în plata domnului, iar familia să se ducă de rîpă.

Soţul (paşnic cum era), zgîndărit de insinuările femeii, îi spusese pe şleau că afacerile nu-i puteau prospera din pricină că-l silise ea să jure că executorul testamentar al unui individ îi era dator în cont, deşi decedatul îi plătise banii. La care, ochii femeii se aprinseră de mînie şi-l ocărîse, spunîndu-i biet amărît cu mintea de găină, fiindcă o certa pe ea, femeie slabă, pentru ceea ce făcuse spre binele lui.

— Dom'le, (zise ea) presupun c-ai putea fi atît de josnic încît să depui împotriva mea, dac-ai socoti că poţi cîştiga ceva prin asta, deşi acela a fost singurul lucru pe care l-ai făcut pentru familia ta sărmană. Cine să cîştige o pîine pentru copiii mei, dacă nu tatăl lor ?

— Aş vrea şi eu din inimă să se îngrijească tatăl lor de ei (mormăise soţul, iritat de epitetele cu care fusese blagoslovit).

— Dar nu le eşti dumneata tată, dom'le Isteţilă ? (strigase agresoarea). Nu ţi-am născut eu cinci prunci la fel de faini ca oricare altul din parohie ?

---

[1] Joc de noroc, cu o bilă ce poate cădea în nişele E sau O (n. ed. engl.).

— Ba da, ba da, (răspunse celălalt) mi-ai dăruit niște copii pe cinste, trebuie să recunosc ; dar dacă eu i-am procreat ori ba, e-o treabă ce nu mi-i tocmai limpede.

— Cum, individule, (răcnise nevasta) îmi pui la îndoială cinstea ?

— Ba nu, eu nu, (spusese prăvăliașul) în ceea ce mă privește, n-am nici o îndoială. Demult m-a asigurat doctorul C... că le dă el de supt din degetul mare tuturor bebelușilor zămisliți de mine, și am și alte motive întemeiate să-l cred pe cuvînt.

Abia-i ieșiseră de pe buze vorbele acestea din urmă, că soața lui cu sînge dulce, lăsînd de-o parte obedientele și datoria de nevastă și uitînd că se expune vederii oricărui spectator nepăsător, ridicase unealta proaspăt umplută și o izbise atît de tare de fruntea bărbatului, încît cele două laturi fuseseră presate strîns și conținutul țîșnise afară într-un șuvoi bogat ce dansase pe obrazul uluitului mizantrop. Neajungîndu-i atîta răzbunare, femeia lăsase arma din mînă și-l atacase numaidecît pe soț cu ghearele și cu dinții, strigînd mereu :

— Ah, lepădătură josnică și încornorată ce ești, ai îndrăzneala să-mi spui în față că te-ai însurat cu o femeie nobilă ca mine cînd îți cunoșteai infirmitățile ? Aveai planuri ticăloase cu averea mea, sclav nenorocit, deși știai prea bine că n-o meriți. Da' las' că mă răzbun eu pe tine, cîtă vreme mai sînt bărbați cu care să mă culc din dragoste sau pe bani !

Astfel, departe de a încerca să se dezvinovățească de acuzațiile cuprinse în cuvintele bărbatului, ea îi interpretase declarația drept o dovadă că fusese trasă pe sfoară și, în vreme ce-și trîmbița cu voce tare nenorocirea, își folosise ghearele cu atîta agerime și cruzime, că bietul postăvar începuse să urle-n gura mare după ajutor. Cadwallader, nedorind cu nici un preț să se amestece, ar fi avut, probabil, soarta lui Orfeu, dacă zbieretele lui n-ar fi ajuns la urechile surugiului, care coborîse de pe capră și, în parte prin amenințări, în parte prin rugăminți, pusese capăt conflictului.

CAPITOLUL LXXXVII

Crabtree o iscodește pe ducesă și risipește iluziile lui Pickle care, printr-un accident neobișnuit, face cunoștință cu o altă doamnă de condiție bună

După ce Crabtree sfîrși de povestit aventura de mai sus, într-un chip atît de comic, încît toate detaliile părură nemaipomenit de ridicole, și repetă absolut toate zvonurile scandaloase auzite la Bath după plecarea lui Peregrine, tînărul nostru îșî informă prietenul că are planuri mari cu o anumită ducesă și că, din cîte se părea, deocamdată nu avea motive să se plîngă de felul cum îi erau primite avansurile ; nu îndrăznea însă să-i facă o declarație fermă, pînă nu era mai sigur de simțămintele femeii. Solicita, prin urmare, sprijinul inteligenței lui Cadwallader, știind că el putea s-o vadă oricînd, în orele de primire.

Înainte de a-i promite ajutorul, mizantropul îl întrebă dacă-l bate gîndul să se însoare cu ducesa, iar aventurierul nostru (ghicind cam unde bate) îi răspunse că nu. Atunci Cadwallader se prinse să iscodească intențiile femeii, zicînd, în același timp, că pentru nimic în lume nu s-ar fi lăsat implicat în vreo intrigă ce n-ar înșela și n-ar face de ocară întregul sex feminin. În acești termeni însă, era gata să apere interesele eroului nostru și numaidecît ticluiră un plan ce le dădea posibilitatea de a se întîlni, întîmplător, la masa Luminației Sale. După ce-și petrecuse în salonul ducesei întreagă prima parte a serii, pînă cînd plecase toată lumea, în afara mizantropului și a unei văduve oarecare, știută ca fiind confidenta amfitrioanei, Pickle se retrase și el, pretinzînd că are o întîlnire ce nu suferă amînare, dîndu-i lui Crabtree un bun prilej de a deschide discuția despre el.

Şi, într-adevăr, de cum ieşi din încăpere, cinicul, însoţindu-l pînă la uşă, cu un aer de morocănos dispreţ :

— Dac-aş fi un prinţ cu puteri absolute (zise), iar individul ăsta unul din supuşii mei, aş da poruncă să fie îmbrăcat în pînză de sac şi să-mi mîne la adăpat măgarii, ca spiritul lui trufaş să coboare pînă la nivelul meritat. Mîndria unui păun nu-i decît smerenie curată, comparată cu vanitatea măscăriciului ăstuia, dintotdeauna arogant din fire, dar devenit de-a dreptul insuportabil, datorită reputaţiei pe care şi-a cîştigat-o la Bath, fiindcă a ciomăgit pe un bătăuş, a fost mai iute de minte decît o adunătură de borfaşi periculoşi şi a înfăptuit multe alte farse, ajutat mai mult de noroc decît de înţelepciune. Nimic însă n-a contribuit în mai mare măsură la insolenţa şi înfumurarea dumnealui decît favorurile cu care l-au copleşit doamnele. Da, Înălţimea Voastră, nu-mi pasă dacă se află, doamnele care (fie spus întru onoarea lor) încurajează nesmintit pe orice sclivisit şi pe orice cretin, cu condiţia să le solicite încurajarea. Şi totuşi, căţelul acesta nu era în situaţia animalelor alea hermafrodite, uşor de găsit printre domnişoarele ce aşteaptă să se mărite, şi care vă scot rufăria la aer, vă piaptănă căţeii de budoar, vă privesc nasul cu lupa pentru a stoarce viermii din el, vă curăţă periile de dinţi, vă parfumează batistele şi înmoaie hîrtia de şters pentru nevoile dumneavoastră ! Pe individul ăsta, Pickle, îl ţineau pe palme din motive mult mai importante : nu-i venea rîndul să-şi facă datoria decît după ce toate păsările se retrăgeau în coteţe ; abia atunci se căţăra el pe ferestre, sărea peste ziduri de grădină, iar doamna Betty îi dădea drumul, pe întuneric, în odaie. Ba chiar mai marii oraşului Bath i-au oferit titlul de cetăţean de onoare, pur şi simplu fiindcă, datorită lui, apele şi-au cîştigat o faimă extraordinară : toate femeile cu o înfăţişare cît de cît acceptabilă venite acolo pentru că erau sterpe, s-au lecuit de boală în vremea cînd era el la Bath, iar acum individul socoteşte că nici o doamnă nu-i mai poate rezista. În nici trei minute după ce-a venit aici mi-aş fi putut da seama cu ochii închişi că şi-a pus în gînd s-o cucerească pe Luminăţia Voastră, vreau să spun, de o manieră onorabilă, deşi ticălosul e destul de neobrăzat ca să încerce orice.

Zicînd asta, își pironi ochii asupra ducesei, care (aprinsă la față de indignare) se întoarse spre confidenta ei și vorbi după cum urmează :

— Pe cinstea mea, cred că spusele bătrînului nemernic nu-s cu totul lipsite de adevăr ; eu însămi l-am văzut pe tînărul ăla aruncîndu-mi ocheade pline de tîlc.

— Nu e cazul să ne mirăm (observă prietena ei) că un tînăr arătos ca el e sensibil la farmecul Înălțimii Voastre ; după părerea mea, n-ar îndrăzni să nutrească pentru Înălțimea Voastră decît sentimentele cele mai onorabile și respectuoase.

— Sentimente respectuoase ! (strigă doamna mea, cu un dispreț desăvîrșit întipărit pe chip). Dacă aș crede că băiețandrul ăsta e destul de înfipt ca să se gîndească la mine, sub orice formă, vă asigur că nu l-aș mai primi în casă. Pe onoarea mea, exemple de îndrăzneală ca acesta ar trebui să-i determine pe oamenii de bună condiție să țină cît mai departe nobilimea mică, fiindcă una-două devin obraznici, la cel mai mic semn de bunăvoință sau încurajare.

Satisfăcut de cele auzite, Cadwallader schimbă subiectul discuției, iar a doua zi îi comunică ce descoperise prietenului său Pickle care, dureros rănit în amorul său propriu, se hotărî să renunțe cu eleganță la proiect. Aplicarea hotărîrii potrivnice lui nu-l costă nici măcar o clipă de îndoială, întrucît inima nu-i fusese cu adevărat prinsă în joc, iar vanitatea lui triumfă, gîndindu-se cît de indiferent are să se arate. Așadar, la prima vizită făcută ducesei, Peregrine își impuse o comportare degajată, vioaie și nepăsătoare, iar cînd văduva, căreia i se ceruse să vadă în ce ape se scaldă, introduse în conversație, cu multă șiretenie, tema iubirii, el luă în derîdere patima aceasta, cu dezinvoltură și severitate și nu se feri să spună că nici o femeie nu-i putuse înrobi inima.

Deși supărată pe presupusa lui pasiune, ducesa se simți ofensată de atîta nepăsare, ba își exprimă chiar dezgustul, observînd că, fără îndoială, era atît de absorbit de propriile-i însușiri, încît alte persoane îl lăsaseră indiferent.

În timp ce Peregrine se delecta cu sarcasmul femeii, înțelegîndu-i perfect cauza, grupul spori cu un anumit maestru, care-și cîștigase simpatia și ospitalitatea tuturor

familiilor înstărite din ţinut, datorită unui remarcabil talent pentru bîrfă şi clovnerie. Se afla în al şaptezeci şi cincilea an al vieţii ; naşterea îi fusese atît de îndoielnică, încît abia dacă ştia numele tatălui ; primise o educaţie corespunzătoare preanobilei sale obîrşii, fusese acuzat public de omucidere, desfrînare, abuz de încredere ; şi totuşi omul acesta, prin faptul că moştenise o nerușinare fără margini şi-şi terfelise toate principiile, punîndu-se în slujba poftelor celor de sus, reuşise să stringă destui bani ca să nu depindă de nimeni şi să fie atît de bine protejat de oamenii de seamă, încît, deşi se ştia bine că făcuse pe codoşul pentru trei generaţii de nobili, nu exista doamnă sus-pusă în regat care să nu-l primească în budoarul ei, sau să nu se lase escortată de el în localurile publice de distracţii. Destul de des, înţeleptul acesta le aducea foloase semenilor, mulţumită legăturilor cu oameni bine situaţi ; se prindea adesea să ceară pomană în numele unor nenorociţi, pentru a băga în buzunar jumătate din beneficiu. O misiune asemănătoare îl adusese acum în saloanele ducesei.

Şezu cîteva minute, tăcut, apoi le spuse celor de faţă că le va da o ocazie extrem de favorabilă de a-şi arăta generozitatea, dînd o mînă de ajutor unei femei amărîte ce ajunsese să se zbată în ghearele celei mai crunte mizerii, din pricina morţii soţului ; doamna cu pricina tocmai născuse doi băieţi minunaţi. Mai mult, oaspeţii ducesei deduseră, din informaţiile furnizate de individ, că persoana în cauză era progenitura unor oameni de vază, care, însă, renunţaseră la ea, fiindcă se căsătorise cu un subiocotenent lipsit de avere, punîndu-şi, chiar, la bătaie toată influenţa şi averea pentru a-l împiedica pe ofiţer să avanseze — exemplu de comportare barbară ce-l tulburase atît de profund pe ginere, încît îşi pierduse minţile şi se lăsase copleşit de disperare, din care pricină îşi curmase viaţa, lăsîndu-şi soţia însărcinată, pradă durerii şi lipsurilor de tot soiul.

Numeroase accente critice însoţiră imaginea aceasta patetică, foarte sugestiv creionată de bătrîn. Ducesa trase concluzia că, de vreme ce putuse supravieţui unei nenorociri atît de grele, femeia era, fără îndoială, o persoană cu totul insensibilă şi lipsită de bun simţ, nemeritînd deci o

altă soartă decît pe aceea a unei cerşetoare de rînd. Cu multă generozitate se oferi să-i dea o scrisoare de recomandare, ca să fie primită la o infirmerie căreia Înălţimea Sa îi dona bani, sfătuindu-l, în acelaşi timp, pe solicitant să trimită gemenii la casa pentru copii găsiţi, unde puteau fi hrăniţi şi crescuţi cu grijă, pentru a deveni membri utili ai societăţii. O altă doamnă, exprimîndu-şi tot respectul cuvenit faţă de părerea ducesei, îşi permise totuşi să critice generozitatea Înălţimii Sale, ce nu putea decît să încurajeze obrăznicia copiilor faţă de părinţi şi ar fi devenit, probabil, nu numai mijlocul de a prelungi nefericirea sărmanei creaturi, ci şi de a ruina viitorul cine ştie cărui tînăr moştenitor, odraslă de familie bună, fiindcă n-avea nici o îndoială că madama, de cum va scăpa de plozi, îşi va face din nou publice farmecele (de i se va da ocazia să profite de pe urma lor) şi, ca de obicei, va parcurge regulat distanţa de la Saint James la Drury Lane [1]. Din această cauză, socotea că cel mai folositor mod de a-şi arăta compasiunea era s-o lase să piară sub povara nevoilor ; ar fi fost, zicea, de neiertat din partea bătrînului domn să persiste în eforturile de a-i uşura femeii soarta. A treia membră a preamiloasei adunări, după ce puse întrebarea dacă tînăra cu pricina avea pe vino-ncoace şi primise un răspuns negativ, recunoscu marea îndreptăţire a celor spuse de doamna ce vorbise înainte, considerînd totuşi, cu modestie, că aspra condamnare ar putea fi puţintel îndulcită.

— Pe ţinci — spuse ea — să-i trimitem la orfelinat, aşa cum propunea Înălţimea Sa, şi să facem o chetă pentru a o ajuta pe mamă, iar după ce-şi va recăpăta sănătatea am s-o iau eu la mine acasă, în calitate de servitoare mai răsărită, să facă legătura dintre mine şi slujnicuţa mea, fiindcă, pe Dumnezeul meu, nu pot suporta să muştruluiesc sau să poruncesc unei creaturi care, prin naştere şi educaţie, nu-i decît cu un deget mai sus de restul vulgului !

Propunerea fu aprobată, călduros, de toată lumea. Ducesa (spre veşnica-i cinste) deschise cheta, donînd o coroană, astfel că ceilalţi se văzură obligaţi, ca să n-o jig-

[1] Zonă frecventată de femeile de moravuri uşoare londoneze din acea vreme (n. tr.).

nească pe Înălțimea Sa, să-și limiteze generozitatea la jumătate din această sumă, iar cînd viitoarea stăpînă ceru numele și domiciliul bietei femei, bătrînul intermediar nu putu să nu-i dea doamnei niște indicații verbale, deși era împietrit (din mai multe considerente) de modul cum îi fusese rezolvată cererea.

Peregrine, care, *deși capricios ca iarna, putea vărsa o lacrimă de milă și era deschis, ca ziua, pentru caritatea ce-ți topește sufletul* [1], fu revoltat de cinismul cu care ținuseră sfat doamnele, precum și de soluția propusă. Donă și el o jumătate de coroană și, luîndu-și rămas bun, se duse la domiciliul femeii abandonate la nenorocire, urmînd indicațiile auzite. Se interesă și află că tocmai se afla în vizită la sărmana ființă o doamnă miloasă, care trimisese după o soră medicală și aștepta întoarcerea mesagerului. Peregrine îi transmise complimentele sale și ceru să i se acorde o întrevedere, pretextînd că-l cunoscuse pe soțul femeii.

Biata străină, deși nu auzise de el niciodată, nu socoti c-ar fi fost cuminte să-l alunge, așa că fu condus pînă la o cameră sărăcăcioasă de la etajul al doilea, unde o găsi pe suferinda văduvă șezînd în capul oaselor pe un divan și alăptîndu-l pe unul din bebeluși ; trăsăturile feței armonioase și dulci de la natură, erau deformate, exprimînd o teamă ce-ți stîrnea mila. Celălalt sugar se bucura de dezmierdări pe genunchiul altei femei, atît de concentrată asupra micuței poveri, încît, pentru moment, nu lua aminte la nimic altceva. Abia după ce întristata mamă și aventurierul nostru schimbară cîteva complimente îi fu dat lui Peregrine să vadă chipul străinei, care-i inspiră nețărmurită admirație și stimă. Recunoscu toate însemnele eleganței și frumuseții, respirînd grație și mărinimie și înmuiate de compasiune pînă la a iradia o încîntătoare tandrețe. Cînd își anunță scopul vizitei — dorința de a deveni prietenul doamnei nefericite, căreia-i înmînă o bancnotă de douăzeci de lire — fu răsplătit cu o privire atît de recunoscătoare de către binevoitoarea fantomă, ce ar fi putut fi, pe bună dreptate, luată drept un înger ce se

[1] Shakespeare, *Henric IV*, Partea a II-a, act. IV, sc. 4, 31—34 (n. ed. engl.).

îngrijea de nevoile muritorilor, încît îşi simţi întreg sufletul cuprins de iubire şi veneraţie. Înflăcărarea nu i se potoli cîtuşi de puţin cînd văduva, după ce-şi manifestase recunoştinţa printr-un potop de lacrimi, îi spuse că necunoscutul obiect al adoraţiei sale era o persoană cu suflet mare, care, aflînd întîmplător în ce situaţie grea se zbătea, făcuse imediat ceea ce-i poruncise vocea omeniei, venind ea însăşi să o salveze din mizerie. Nu numai că-i dăduse, cu generozitate, bani pentru a nu muri de foame, dar se angajase să găsească o doică pentru copilaşi, ba chiar îi promisese s-o ia sub aripa ei, dacă va scăpa cu viaţă din trista încercare prin care trecea. Mai adăugă — după toate informaţiile acestea — că binefăcătoarea ei era vestita doamnă — [1], a cărei reputaţie îi era cunoscută eroului nostru, deşi niciodată n-o văzuse în carne şi oase. Tăişul ucigaş al farmecelor ei era acum întrucîtva tocit de accidentele timpului şi ale sorţii, dar nici un bărbat cu gust şi imaginaţie, dacă nu-i erau nervii îngheţaţi complet de iarna bătrîneţii, n-ar fi putut-o privi fără a fi profund tulburat. Cum devenea şi mai atrăgătoare pentru Peregrine în lumina blîndului rol pe care-l îndeplinea, fu lăsat fără grai de frumuseţea ei şi atît de mişcat de compasiunea arătată, încît nu-şi putu înfrîna emoţia şi-i lăudă, cu însufleţit entuziasm, generozitatea.

Domnia Sa îi primi complimentele cu multă politeţe şi bunăvoinţă şi, cum ocazia cu care se întîlniseră era la fel de interesantă pentru amîndoi, între ei se înfiripă o relaţie trainică şi luară împreună măsuri pentru binele văduvei şi a celor doi copii, eroul nostru dorind ca unul dintre ei să-i fie cîndva fin. Pickle nu era, de fapt, necunoscut în *beau monde*, ba faima îi ajunsese chiar şi la urechile acestei doamne care, prin urmare, nu-i descurajă eforturile de a-i cîştiga stima şi prietenia.

După ce puseră la punct toate amănuntele privitoare la văduva pentru care îşi luaseră răspunderea, Peregrine o conduse pe Domnia Sa acasă şi, stînd de vorbă cu ea, avu plăcerea să constate că era tot atît de înţelegătoare, pe cît de fermecătoare era. Nici ea nu avu motive să constate că bîrfele auzite ar fi exagerat calităţile eroului nostru.

[1] Lady Vane (n. ed. engl.).

Unul dintre copiii adoptați muri înainte de a fi botezat, astfel că își concentrară afecțiunea asupra celuilalt, devenind tutorii lui și, aflînd că bătrînul intermediar se purta din ce în ce mai rău cînd o vizita pe mamă și începuse să-i dea sfaturi ce atentau la delicata ei virtute, o mutară într-o altă locuință, unde să nu mai fie expusă mașinațiunilor acestuia. După nici o lună, eroul nostru află de la un gentleman cunoscut că venerabilul codoș mersese pînă acolo, încît se prinsese să i-o aducă plocon în pat pe biata femeie nefericită, dar văzîndu-și intenția dejucată, o înlocuise cu o nimfă din cartierul Covent Garden, care-l pusese pe respectivul lord să-i plătească favorurile cu o sumă usturătoare.

În acest timp Peregrine își cultiva noua cunoștință cu toată priceperea și asiduitatea. Judecînd după reputația și soarta ei și bazîndu-se pe propriile merite, spera că va putea, cu timpul, să-și hrănească dorul ce începuse să-i ardă în piept.

Întrucît Domnia Sa trecuse prin cele mai felurite aventuri și întorsături ale sorții, pe care le auzise povestite încîlcit, cu numeroase erori și interpretări greșite, de cum se simți îndreptățit, prin adîncirea prieteniei dintre ei, să ceară o asemenea favoare, Peregrine o rugă stăruitor să-i spună povestea vieții. Cu multe insistențe, o convinse în cele din urmă să-i satisfacă (în timpul unei întrevederi de taină) curiozitatea, după cum urmează.

CAPITOLUL LXXXVIII

Memoriile unei doamne din lumea bună [1]

Amănuntele istoriei pe care o voi povesti vă vor convinge că sînt sinceră, dîndu-vă totodată o idee despre firea mea nechibzuită : vă vor oferi, sper, şi posibilitatea de a vedea că, oricît de rău am greşit cu capul, inima mi-a rămas de-a pururi curată, că am fost nefericită *fiindcă am iubit şi am fost femeie.*

Cred că nu-i nevoie să mai fac precizarea că am fost unica fiică a unui om foarte bogat care, în copilăria mea, m-a răsfăţat cu întreaga căldură a iubirii părinteşti, iar cînd am împlinit şase ani m-a trimis la o şcoală particulară, unde am rămas pînă mi-am dublat vîrsta, ajungînd preferata tuturor, în aşa măsură încît (chiar şi la vîrsta aceea necoaptă) mă duceau în toate locurile de distracţie publică, pînă şi la curte, ceea ce mi-a încurajat dorinţa de a trăi în mijlocul plăcerilor (dorinţă sădită dealtfel în mine de natură), alimentînd totodată ideile vanitoase şi ambiţioase ce încolţesc atît de devreme în mintea oricărui om.

Eram vioaie şi bine dispusă, cu o imaginaţie gata s-o ia razna în orice moment, cu sufletul generos şi dezinteresat, deşi ţineam cu atîta înverşunare la ideile mele, încît nu suportam nici o contradicţie ; în mare, caracterul meu de atunci semăna cu al lui Henric al V-lea, descris de Shakespear.

La treisprezece ani am plecat la Bath, unde mi-am făcut debutul în lume ca femeie ; aveam dreptul să-mi spun

[1] Frances Anne Hawes, n. cca. 1715, fiica lui Francis Hawes, Esq. din Parley Hall, lîngă Reading, în Berkshire. A murit la Londra în 1788. Cronologia memoriilor ei poate fi stabilită cu ajutorul comentariilor altor persoane (n. ed. engl.).

astfel fiindcă eram neobișnuit de înaltă pentru vîrsta mea. Acolo, închipuirea mi-a fost cucerită de un mare număr de distracții cărora mă dăruiam fără contenire ; petrecerile nu erau un lucru cu totul nou pentru mine, dar mă duceam la toate, fiindcă mă vedeam tratată drept o persoană importantă, înconjurată de un cerc numeros de admiratori ce-mi căutau prietenia și-mi hrăneau vanitatea cu laudele și adulația lor. Pe scurt, las lumea să judece dacă meritam sau nu atîtea omagii, dar eram întruna acoperită cu laude și grația cu care dansam stîrnea admirația tuturor. Nu este deci de mirare că totul i se părea minunat unei ființe tinere, atît de lipsită de experiență și de știința disimulării, încît socotea că toată lumea are sufletul deschis, aidoma ei, și că tot ce se vede e ce pare a fi.

Printre flăcăii ce suspinau (sau se prefăceau că suspină) de dragul meu, se găseau doi cărora le acordam atenție în egală măsură (era un sentiment mult prea superficial ca să-l numesc dragoste). Unul dintre ei era un tînăr îndrăzneț de vreo șaisprezece ani, foarte chipeș, vioi și obraznic, care o însoțea pretutindeni, în calitate de paj, pe prințesa Amelia [1], aflată la Bath pentru toată durata acestui sezon. Celălalt era un nobil scoțian, trecut de treizeci de ani, purtător al panglicii roșii [2] și minunat dansator, avea deci două calități ce trăgeau greu în cumpănă pentru o fată ca mine, a cărei inimă nu se prinsese prea tare în joc. Cu toate acestea, pajul triumfă asupra formidabilului său rival, deși amorul nostru n-a depășit stadiul unui inocent flirt și s-a stins cu totul la plecarea mea din oraș.

În anul următor însă, am vizitat din nou plăcutele locuri, ocupîndu-mi timpul cu aceeași rundă de amuzamente prin care, de fapt, fiecare sezon la Bath seamănă perfect cu precedentul ; doar cercul cunoștințelor era, desigur, mereu și mereu altul. Iarăși am fost purtată pretutindeni pe palme și iarăși mi-am găsit un favorit, un scoțian, căpitan de infanterie, bătînd pe patruzeci și ușor șchiop, defect pe care nu l-am descoperit pînă nu mi l-au arătat alți cavaleri, luîndu-mă peste picior pentru alegerea făcută. Era mereu vesel și foarte îndrăgostit, avea un

[1] A doua fiică a regelui George II (n. ed. engl.).
[2] Panglica Ordinului Bath (n. tr.).

chip frumos şi multă înţelegere, se pricepea la toate şi m-ar fi convins, în cele din urmă, să mă mărit cu el, dacă nu m-ar fi împiedicat autoritatea tatei, al cărui consimţămînt n-aş fi putut să-l obţin pentru un om cu o avere atît de modestă.

Părinţii mei primeau, între timp, nenumărate cereri pentru mîna mea dar, fiind făcute de bărbaţi care nu-mi plăceau, le-am respins una cîte una, hotărîtă să refuz pe oricine nu-mi adresa mie, personal, propunerea, întrucît nici prin gînd nu-mi trecea să mă căsătoresc altfel decît din dragoste.

Printre cei ce mă ceruseră oficial se număra un conte scoţian, ale cărui insistenţe încetară brusc, din pricina neînţelegerilor privitoare la dotă, şi fiul unui baron englez, cu care tatăl meu ducea tratative cînd m-a dus la oraş, ca s-o vizitez pe o tînără doamnă, o veche cunoştinţă din copilărie. Ea tocmai născuse un fiu şi noi l-am născut, aşa că am rămas la Londra, cu ocazia aceasta, o lună încheiată; ne-am dus şi la balul Curţii, de ziua de naştere a reginei şi acolo, pentru prima oară, am înţeles şi eu ce însemna iubirea şi frumuseţea.

Al doilea fiu al ducelui —[1], proaspăt întors din călătorie, dansa cu prinţesa moştenitoare, cînd o femeie tînără veni să mă roage să merg şi să văd un străin, admirat de toată lumea. Am urmat-o la balcon şi am dat cu ochii de obiectul admiraţiei. Era îmbrăcat într-un veston din stofă albă, căptuşit cu satin albastru brodat cu argint, la fel cu jiletca; părul frumos îi cădea pe spate, cîrlionţat, pînă mai jos de mijloc, iar pălăria avea horbotă de argint, iar ca podoabă, o pană albă. Orice descriere a persoanei lui, însă, ar fi pălit pe lîngă original. Înalt şi graţios, nici corpolent, nici slab, cu membrele perfect proporţionate, chipul sincer dar maiestuos, ochii plini de vioiciune şi bunătate, dinţii regulaţi, buzele pline de culoarea trandafirului de Damasc. Pe scurt, era făcut pentru iubire şi o inspira oriunde apărea; nu era meschin cu însuşirile sale, ci dăruia, generos, tot atît cît primea; cel puţin, dăruia ceva ce trecea drept iubire, fiindcă era foarte curte-

[1] Lord William Hamilton, al doilea fiu al lui James Douglas, al patrulea duce de Hamilton. Prinţesa regală era Anne (1709—1759), căsătorită în 1734 cu Prinţul de Orania (n. ed. engl.)

nitor din fire, lucru pe care multe doamne din regat îl pot confirma din propria lor experiență, dar se împotrivea cu hotărîre căsătoriei, întrucît nu întîlnise încă femeia pentru ai cărei nuri ar fi renunțat la libertate, deși se vorbea că o prințesă a Franței și o doamnă din —, de același rang ales, ar fi fost îndrăgostite de el în același timp.

M-am dus acasă, fără să mai pot alunga din minte imaginea lui, mințindu-mă că mă măsurase cu oarecare atenție : eram tînără și nouă și avusesem marele noroc de a fi remarcată, aprobativ, de însuși Maiestatea Sa.

A doua zi, la operă, am fost plăcut surprinsă de apariția frumosului necunoscut, care, de cum mă văzu, se apropie atît de mult de locul unde ședeam, încît am putut auzi ce le spunea tovarășilor săi și am tremurat de fericire, aflînd că eu eram subiectul conversației, ce abunda în expresii extaziate de iubire și admirație.

Nu puteam asculta mișcătoarele cuvinte fără să mă emoționez ; m-am schimbat la față, inima a început să-mi bată neobișnuit de puternic, iar ochii îmi trădară sentimentele, aruncîndu-i priviri încurajatoare, pe care el le interpretă, pare-se, corect, deși în momentul acela n-a putut să-și exploateze succesul, comunicîndu-și simțămintele prin viu grai, deoarece nu fusesem încă prezentați.

Mi-am petrecut noaptea pradă celor mai mari neliniști, și au trecut mai multe zile înainte de a-l putea revedea. În cele din urmă totuși, aflîndu-mă la curte, într-o seară la bal, hotărîtă să nu dansez, l-am zărit în mulțime ; spre marea mea bucurie l-am văzut că vine spre mine, cu lordul P.[1], care făcu prezentările. Necunoscutul știu imediat cum să-mi schimbe hotărîrea și am primit să-i fiu parteneră toată seara, timp în care el își declară iubirea cu cele mai tandre și mai convingătoare cuvinte pe care ți le poate aduce pe buze dragostea adevărată sau le poate născoci o imaginație bogată.

Am crezut în declarațiile lui, fiindcă doream prea mult să fie adevărate și nu eram decît o fată de cincisprezece ani, fără pic de experiență. La dorința lui insistentă, i-am acordat permisiunea de a mă vizita, ba chiar l-am invitat la micul dejun a doua zi dimineața ; vă puteți imagina,

[1] Charles Colyear, al doilea conte de Portmore (n. ed. engl.).

deci (mă adresez celor cu sufletele simțitoare) că în noaptea aceea n-am avut parte de prea multă odihnă. Atît de agitată și nerăbdătoare eram, încît m-am sculat la șase, ca să fiu gata să-l primesc la ora zece. M-am îmbrăcat într-o rochie nouă de atlaz roz și mi-am pus dantelăriile cele mai frumoase. Evenimentul mă însuflețea atît de tare, încît, dacă vreodată am meritat un compliment pentru felul cum arătam, atunci sînt sigură că mi s-a cuvenit cu prilejul acelei întîlniri.

Sosi și momentul mult visat, cînd dădui cu ochii de iubitul meu. Am fost copleșită de bucurie, modestie și o teamă nedefinită. Ne-am așezat la masă, dar nu ne-am atins de nimic. Cu o elocință irezistibilă, el și-a reînnoit declarațiile, cerîndu-mi să-i acord mîna fără să mai ezit ; eu însă m-am împotrivit unei acțiuni atît de pripite, considerînd-o contrară decenței și datoriei de a mă supune tatii, pe care îl iubeam mult.

Dacă i-am refuzat propunerea grăbită, n-am încercat deloc să-mi ascund adevăratele sentimente și astfel s-a înfiripat între noi o legătură tandră, menținută prin scrisori în vremea cînd mă aflam la țară, iar cînd eram la Londra, hrănită prin întrevederi tainice, de două sau de trei ori pe săptămînă, în casa modistei mele, unde ne dezmierdam așa cum știu s-o facă îndrăgostiții rafinați și fericiți, iar ceilalți pot doar să ghicească. Eu mă caracterizam prin francheță și neprihănire, în timp ce inima lui gemea sub povara sincerității și a iubirii. Întîlnirile foarte dese erau o intimitate pe care am început s-o socotesc periculoasă, așa că în cele din urmă am cedat dorinței lui, mereu repetate, de a fi uniți pentru veșnicie, hotărîndu-mă chiar să nu-l mai văd pînă se va hotărî data cununiei. Cu toată inocența (dar fără pic de înțelepciune) i-am spus din ce motiv luasem această hotărîre, nu altul decît cunoștința faptului că nu-i puteam refuza nimic din ce mi-ar fi cerut ca dovadă a iubirii ce i-o purtam.

Prin urmare a fost hotărîtă o dată, peste cîteva zile, în care timp intenționam să obțin, prin rugăminți, consimțămîntul tatii, deși n-aveam prea mari speranțe să-l primesc. El însă, într-un fel sau altul, află de planurile noastre înainte de a-mi lua eu inima în dinți să-i spun ce

aveam de gînd. Cu o seară înainte, dansasem cu iubitul meu la Ridotto [1] şi acolo, poate, privirile noastre ne-au trădat. Sigur este că mai multe rude ale lordului W-m, care dezaprobau cununia, veniră spre noi şi-şi bătură joc de iubirea lui ; lordul S-k [2], mai ales, a folosit remarcabilele cuvinte.

— Cîtă dragoste poftești, nepoate, dar nu căsătorie.

A doua zi, cînd preotul era gata pregătit, iar mirele mă aştepta la locul stabilit, pradă unei chinuitoare nerăbdări, am fost fără veste luată pe sus şi dusă la ţară de tata, care, nedînd nici o atenţie ştirilor primite, mă ademeni să mă urc în trăsură, pretinzînd că iese să ia aer, iar cînd eram deja departe, la Turnham Green, mi-a dat de ştire că vom lua masa acolo.

Nu era nimic de făcut. Am fost obligată să-mi ascund dezamăgirea, cu inima îndurerată şi să urc în urma lui scările pînă la o odaie de sus, unde mi-a spus că fusese informat de-a fir-a-păr despre planurile mele de căsătorie. N-am încercat să-i ascund adevărul, dar l-am asigurat, cu lacrimile şiroindu-mi din ochi, că numai lipsa de curaj mă împiedicase să-l înştiinţez despre iubirea mea, deşi am recunoscut că m-aş fi măritat cu lordul W-m chiar dacă el s-ar fi opus partidei. I-am amintit de viaţa nefericită pe care o trăiam acasă, spunîndu-i pe şleau că-l iubeam pe admiratorul meu mult prea mult pentru a mai putea vieţui fără el deşi, dacă îmi dădea consimţămîntul, puteam să mai amîn cununia şi să respect orice dată ar fi socotit el de cuviinţă să fixeze. Pînă una alta, i-am cerut permisiunea să-i trimit un mesaj lordului W-m, care mă aştepta să sosesc şi, fără o înştiinţare oarecare, ar fi socotit că-l trăsesem pe sfoară. Această rugăminte mi-a îndeplinit-o, aşa că i-am trimis iubitului o scrisoare. Primind-o, el fu cît pe-aci să leşine, crezînd că fusesem încuiată în casă, la ţară, şi smulsă pentru totdeauna din braţele lui. Chinuit de astfel de temeri, îşi schimbă numai-

[1] Deşi balurile mascate de la opera din Haymarket fuseseră interzise prin dispoziţie regală, ele se mai ţineau, sub denumirea de Ridotto, sau de Baluri, iar Heidegger, directorul, a fost numit de George II maestru de ceremonii (n. ed. engl.).

[2] Charles, Conte de Selkirk, fratele celui de al patrulea duce de Hamilton, deci unchiul lui William (n. ed. engl.).

decît îmbrăcămintea și, sărind în șa, hotărî să mă urmeze oriunde m-aș fi dus.

După prînz am călătorit pînă la Brentford, unde am rămas peste noapte, urmînd să ajungem la reședința de la țară a tatii a doua zi spre seară. Admiratorul meu trase la același han și se folosi de toate procedeele ce-i trecură prin minte pentru a ajunge să-mi vorbească, dar toate încercările fură zadarnice fiindcă eu, nici măcar visînd că ar putea fi atît de aproape, mă dusesem la culcare de cum sosisem, epuizată de atîta suferință și atîtea lacrimi.

Dimineața m-am aruncat la picioarele tatii, făcînd un stăruitor apel la iubirea lui părintească pentru a-mi da voie să-mi mai văd iubitul o dată, înainte de a fi dusă departe de el.

Tristețea cu care mi-am rostit rugămintea a înmuiat inima bună a tatii : a cedat implorărilor mele și m-a dus înapoi la Londra, spre a-mi îndeplini dorința.

Lordul W-m, care ne urmărise îndeaproape toate mișcările, ajungînd la reședința sa înainte de a sosi noi la domiciliul tatii, răspunse imediat chemării și se înfățișă înaintea mea ca un arhanghel. Cîteva minute n-am putut rosti nici unul o vorbă, din pricina bătăliei ce se dădea în sufletele noastre între întristare și bucurie. În cele din urmă mi-am recăpătat darul vorbirii și i-am comunicat că mă întorsesem la Londra ca să-mi iau rămas bun de la el, cu permisiunea tatii, căruia îi promisesem, înainte de a se fi învoit cu întoarcerea mea, că voi pleca la moșie chiar a doua zi. Principalul scop și motiv al revenirii mele era dorința arzătoare de a-l convinge că nu eu eram vinovată de marea lui tristețe și că-l voi revedea peste o lună cînd, în pofida tuturor împotrivirilor, nodul nupțial va fi legat.

Iubitul meu, mai bun cunoscător al treburilor lumești decît mine, își pierdu aproape mințile auzind ce-i spun. Se jurui că nu se va îndepărta de mine pînă nu-i promit că mă voi întîlni cu el, ca să ne căsătorim chiar a doua zi, iar dacă refuzam să-i îndeplinesc dorința, va părăsi numaidecît regatul, pentru a nu se mai întoarce niciodată; dar, înainte de plecare, îl va ucide pe lordul H.B. — fiul duce-

lui de S. A. —[1], acesta fiind unica persoană din lume care ne-ar fi putut trăda tatii, fiindcă numai lui îi încredințase secretul viitoarei noastre căsătorii, iar el chiar se angajase să-mi fie nun, dar mai apoi refuzase această cinste. Lordul W-m mai afirmă că tata mă momise să merg la moșie cu intenția de a mă închide în casă și a-mi tăia orice posibilitate de a-l mai vedea sau de a menține legătura cu el.

În zadar am încercat să pledez în favoarea binecunoscutei bunătăți a tatii, în zadar am folosit toate argumentele ce mi-au venit în minte, ca să-l fac să renunțe la răzbunarea împotriva lordului H. Era surd la toate pledoariile mele și mi-am dat seama că nimic nu-l putea convinge să-și domine furia, decît făgăduiala precisă că îi voi face întocmai pe plac. I-am spus că aș risca orice pentru a-i dărui fericirea, dar că nu pot să-mi uit cu totul datoria și să fac un asemenea pas fără știrea părintelui meu ; chiar de-aș fi fost dispusă la una ca asta, ar fi fost imposibil să-i înșel vigilența și suspiciunea. El însă recurse la rugăminți atît de patetice, avînd ca aliat, chiar în pieptul meu, un avocat atît de convingător, încît l-am asigurat, înainte de a ne despărți, că-mi voi da toată silința să-i îndeplinesc dorința, iar el îmi împărtăși hotărîrea de a rămîne treaz toată noaptea, așteptîndu-mă să vin la locuința lui.

După plecarea lui m-am dus în camera vecină și i-am cerut tatii să decidă ziua căsătoriei, în care caz aveam să-l însoțesc cu dragă inimă la moșie, zicîndu-mi că, dacă mă va refuza, sub pretextul că așteaptă consimțămîntul familiei logodnicului meu, care era foarte nesigur, mă voi folosi de primul prilej pentru a mă mărita cu lordul W-m, orice s-ar întîmpla. El se arătă de acord cu măritișul, dar nu voi să stabilească ziua ceremoniei, propunîndu-și să o amîne pînă cînd vor fi căzut de acord ambele părți, ceea ce, mă temeam eu, n-avea să se întîmple niciodată.

De aceea am luat în sinea mea hotărîrea de a-i face pe plac iubitului, fugind de acasă, dacă era posibil, chiar în noaptea aceea, deși era extrem de greu să-mi pun planul

[1] Henry Beauclerk, al patrulea fiu al lui Charles, primul duce de St. Albans, care era fiul lui Carol II cu Nell Gwynn (n. ed. engl.).

în aplicare, fiindcă tata era mereu cu ochii-n patru, iar subreta mea, care se culca în același pat cu mine; era în solda lui. În ciuda tuturor greutăților, am descoperit cum să o atrag de partea mea pe una dintre servitoare, care angajă o trăsură de piață să aștepte toată noaptea, și m-am dus la culcare cu Abigail a mea, pe care (neînchizînd nici măcar un ochi între timp) am sculat-o la cinci dimineața și am trimis-o să pregătească bagajele pentru călătoria ce urma s-o facem.

Pe cînd ea se îndeletnicea cu treaba asta, m-am sculat și mi-am pus repede hainele pe mine, cu perna sub picioare, ca tata, aflat în camera de dedesubt, să nu audă pași și să bănuiască ce lucram.

După ce m-am îmbrăcat, în mare grabă și anapoda, am coborît scările, călcînd cît puteam de greu, ca să mă ia drept una din slujnice. Aliata mea îmi deschise ușa și am ieșit în uliță, fără să știu în ce direcție s-o iau, și, spre marea-mi disperare, nu apăru nici o trăsură, nici o lectică.

Am străbătut, pe jos, o bună parte de drum, sperînd să găsesc un vehicol, dar, văzînd că n-am nici o șansă să aflu unul și nemaiștiind pe unde mă aflu, am început să fiu din ce în ce mai îngrijorată că aș putea da peste vreo persoană cunoscută ; în cazul ăsta, planul meu ar fi fost dat în vileag numaidecît de felul cum arătam la ora aceea timpurie, fiindcă îmbrăcasem exact hainele scoase de pe mine de cu seară, așa că veșmintele îmi erau neobișnuite și bătătoare la ochi, pantofii mult prea fini, iar peste crinolina largă purtam o fustă matlasată de atlaz roz, tivită cu argint, în parte ascunsă de o capă din stofă albă, dungată, cu un sfert de iard prea scurtă ; năframa și șorțul le azvîrlisem pe mine fără a le prinde cu ace ; scufia de noapte nu-mi acoperea tot părul, care-mi cădea în laițe dezordonate pe lîngă urechi, iar pe chipul meu puteai citi un amestec de speranță și teamă, de bucurie și rușine.

În zăpăceala mea, m-am adresat unui lustragiu — membru onorabil al societății — rugîndu-l fierbinte să-mi facă rost de o trăsură sau o lectică și promițîndu-i o răsplată generoasă pentru osteneală ; el însă, fiind, din nefericire, șchiop, nu putu ține pasul cu mine, așa că, urmîndu-i sfatul și indicațiile, am intrat în ~~primul~~ birt deschis, unde am rămas o vreme, într-o stare de mare consternare,

printre niște ființe nefericite pe care am găsit cu cale să le răsplătesc cu bani pentru comportarea lor onorabilă, nu fără teamă că voi fi jefuită. În cele din urmă totuși, trimisul meu apăru cu un *porte chaise*, în care m-am instalat imediat și, de teamă că între timp familia mea se alarmase și pornise direct spre casa lordului W-m, am poruncit să mă ducă acolo pe căi dosnice, pentru a trece neobservată.

Stratagema îmi reuși întocmai cum dorisem. Tremurînd de nerăbdare am dat fuga sus, la iubitul meu credincios : el trimise după un cupeu, cu care am plecat la biserică și ne-am cununat.

Cu asta, temerile iubitului au fost curmate, dar ale mele mă chinuiau de două ori mai tare : mi-era frică să dau ochii cu tata și-i împărtășeam supărarea provocată de neascultătoarea-mi comportare, fiindcă-l iubeam cu dragoste atît de fierbinte, încît mai bucuroasă aș fi îndurat orice neplăceri, decît să-i prilejuiesc o cît de mică îngrijorare. Iubirea însă (atunci cînd are o putere absolută) este irezistibilă, învinge orice obstacol și înghite orice alte gînduri și preocupări. Așa se întîmplase și cu mine, iar acum, că făcusem pasul irevocabil, prima mea grijă era să-l ocolesc pe tata. În acest scop l-am rugat pe lordul W-m să se gîndească la un loc ferit, la țară, unde să ne putem retrage pe moment, iar el m-a dus numaidecît într-o casă de pe Blackheath unde am fost bine primiți de o damă iubitoare de veselie, care părea să mă ia drept una din femeile de teapa ei.

Înțelegînd ce gîndește, l-am rugat pe lordul W-m să-i spună adevărul, așa că femeia fu pusă de-ndată la curent cu soarta mea și ne conduse într-o odaie ferită, unde am cerut toc și hîrtie și i-am scris tatei, cerîndu-i scuze pentru faptul că trecusem peste voința sa într-o problemă atît de importantă.

După ce mi-am îndeplinit îndatorirea aceasta, soțul meu îmi spuse pe ocolite că trebuia neapărat să ne culcăm imediat, pentru a consuma căsătoria, ca nu cumva tata să ne descopere și să ne despartă înainte de a fi cu adevărat uniți pe viață. Am cerut stăruitor o amînare pînă seara, arătînd că-i indecent să te culci înainte de amiază, dar el a reușit să-mi respingă toate argumentele și să mă convingă că era acum de datoria mea să mă supun. Decît să

risc a fi acuzată de încăpățînare și reavoință în prima zi a carierei mele de soață, m-am lăsat condusă într-o încăpere ce fusese întunecată, la cererea mea expresă, ca să-mi ascund mai bine încurcătura și rușinea, și m-am dăruit scumpului meu soț, care m-a iubit pînă la adorație.

Cam pe la ora cinci după-amiază am fost chemați la masă, pe care o poruncisem pentru patru, uitînd însă cu totul de ea — o problemă foarte banală — în extazul fericirii noastre comune. Ne-am sculat totuși din pat, iar cînd am coborît mi-a fost rușine de lumina zilei și de ochii iubitului meu stăpîn. Am mîncat puțin, și mai puțin am vorbit, dar eram fericită, deși peste măsură de încurcată ; mă cutreierau fel de fel de emoții, unele dureroase, dar cele mai multe dintre ele țineau de extaz și încîntare ; împlinirea dorințelor noastre reciproce ne strămutase în paradis și trăiam tot ce poate dărui dragostea, toate plăcerile ce delectează un suflet simțitor.

În amurg ne-am întors în oraș, la reședința lordului W-m, unde am primit de la tata o misivă, dîndu-mi de știre că nu dorește să mă mai vadă niciodată. Un mic amănunt din felul cum o redactase, însă, mă lăsa să presupun că, din fericire, se va arăta ceva mai indulgent în viitor. Începuse cu adresarea obișnuită, *Dragă Fanny* și, deși ultimul cuvînt fusese șters și înlocuit cu *doamnă*, asta m-a încurajat să sper că iubirea lui părintească nu se stinsese cu totul.

La cină ne-a vizitat sora lordului W-m [1], care a rîs pe socoteala nechibzuitei noastre căsătorii, recunoscînd totuși că ne invidiază fericirea și oferindu-mi garderoba ei spre folosință, pînă mi-o recăpătam pe a mea. Era o femeie cu mult umor, nu prea arătoasă, dar blîndă, politicoasă, prietenoasă, de o perfectă bună-creștere. Ne-a făcut onoarea de a sta cu noi pînă noaptea tîrziu și nu și-a luat rămas bun decît atunci cînd ne-am retras spre apartamentul nostru.

Cum nu aveam o locuință spațioasă, sau elegantă, am hotărît să nu primim prea multă lume, decizie cu neputință de respectat, din pricina numeroaselor cunoștințe ale lordului W-m. El primi în ospeție jumătate din oraș, așa

[1] Lady Susan Hamilton (m. 1755) (n. ed. engl.).

că o săptămînă încheiată am fost nevoită să înfrunt un grup de oameni de spirit, gata oricînd să tachineze o femeie tînără, cît de cît cunoscută, cînd se întîmplă să se mărite ca mine, pe furiș. Printre vizitatorii noștri cu această ocazie era fratele mai tînăr al soțului meu, care se ținea pe vremea aceea cu o moștenitoare bogată, bărbătoasă la chip, și se folosea de orice prilej pentru a face paradă cu echipajul lui, într-adevăr magnific, dar ignorat cu desăvîrșire de noi, cărora numai opulența dragostei ne aducea fericire.

După ce am isprăvit ceremonia primirii musafirilor, ne-am dus noi în vizită la mama lui, ducesa H., care, aflînd că eram moștenitoarea unei averi considerabile, își iertă repede fiul că se însurase fără a-i da de știre și a-i cere consimțămîntul și ne primi cu multă prietenie, astfel încît, cîteva luni încheiate, am prînzit numai la masa ei și trebuie să recunosc aici că nu puteam observa nici cea mai mică schimbare în afecțiunea și curtenia ei, în pofida faptului că era, de obicei, arogantă și capricioasă din fire. Nu încape vorbă, era o femeie cu multă minte și destul de înțelegătoare, însă de o infirmitate care micșorează valoarea tuturor calităților, ba chiar le face să treacă neobservate.

Cam la trei săptămîni după căsătorie am avut fericirea să fiu iertată de tata și am pornit spre locuința lui, pentru a-i arăta că-l respectam cu supunere. Cînd m-a văzut s-a pornit pe plîns, și nici eu n-am putut să-i privesc neimpresionată lacrimile ; sufletul îmi era plin să se spargă de duioșie și de tristețea de a fi supărat un părinte atît de bun, așa că mi-am amestecat lacrimile cu ale lui, în timp ce soțul meu iubit, cu un suflet dintre cele mai blînde și mai simțitoare, se topea de simpatie, văzînd duioasa scenă.

Împăcați, așadar, cu tata, ne-am dus cu el la țară, fiind primiți de mama, o femeie bună, sensibilă, dar mai puțin înclinată spre iubire și din pricina asta mai puțin capabilă să ierte o slăbiciune ce-i era cu desăvîrșire străină. La fel s-a întîmplat cu un unchi, în care îmi pusesem multe speranțe. Era un om simplu, cu sufletul mare, și m-a tratat cu multă curtoazie, dar ideile sale în ceea ce privește iubirea nu se prea potriveau cu ale noastre. Eu însă păream

(şi eram) atît de fericită în alegerea făcută, încît rudele mele nu numai că se arătau mulţumite de partidă, dar îl îndrăgiră foarte tare pe lordul W-m.

După o şedere scurtă cu ei, la ţară, ne-am întors la Londra, pentru a fi prezentaţi la curte, iar apoi am pornit spre nord, să-l vizităm pe cumnatul meu, ducele H., care ne invitase la el acasă printr-o scrisoare trimisă lordului W-m. Tata ne-a pus la dispoziţie cai şi bani, pentru că fondurile noastre erau extrem de limitate, constînd doar dintr-o mică pensie acordată de Înălţimea Sa, de care fraţii depindeau în întregime, fiindcă tatăl murise pe neaşteptate, înainte de a-i putea căpătui pe copiii mai tineri.

Cînd mi-am luat rămas bun de la familia mea, spunînd adio casei unde mă născusem, şi m-am pomenit aruncată într-o lume a necazurilor şi grijilor, deşi mă angajasem de bună voie la călătoria aceasta, iar partener îmi era persoana îndrăgită la nebunie, n-am putut să-mi alung gîndurile triste care, totuşi, după scurtă vreme, cedară locul unor sentimente mai plăcute. La Londra ne-au vizitat aproape toate doamnele de lume şi am putut vedea limpede că multe mă invidiau fiindcă pusesem stăpînire pe inima unui bărbat ce le răvăşise multora sufletele ; iar unele cunoşteau prea bine cît valora atenţia lui. Mai ales una s-a străduit să-mi cultive prietenia cu numeroase semne de respect ; eu însă am socotit că se cuvine să-i descurajez avansurile, rămînînd între limitele unei politeţi reci ; de fapt, nu-mi cheltuiam cu nesăbuinţă afecţiunea pentru nici una din ele, dedicîndu-mi tot timpul celui iubit, care-mi stăpînea în aşa măsură gîndurile, încît, deşi nu am fost niciodată geloasă (neavînd nici cel mai neînsemnat motiv), invidiam fericirea oricărei femei căreia se întîmpla, cînd şi cînd, să-i întindă el mîna pentru a o ajuta să urce în trăsură.

Ducesa de - -, proaspăt căsătorită cu contele P - - - [1], prieten intim al lordului W-m, m-a dus la curte şi m-a prezentat reginei, care şi-a exprimat aprobarea faţă de persoana mea în cuvinte bine alese şi a observat admirativ satisfacţia ce mi se putea citi pe chip, cerîndu-le doam-

[1] Iuliana, a treia soţie şi văduva lui Peregrine Hyde, al treilea duce de Leeds, s-a căsătorit cu Charles, al doilea conte de Portmore, în 1732 (n. ed. engl.).

nelor de companie să ia seama cît de puțin depinde fericirea de bogăție ; era mai multă bucurie pe chipul meu, spuse, decît pe fețele tuturor curtenilor luați împreună.

O astfel de declarație nu putu decît să mă facă să roșesc puternic, ceea ce păru pe placul Majestății Sale, fiindcă repetă observația de vreo cîteva ori și mă prezentă tuturor demnitarilor străini, cu alese cuvinte de prețuire. Îi ură lordului W-m fericire în loc de bucurie și-i făcu plăcere să promită că va avea grijă de drăgălașii ei cerșetori — noi fiind cu adevărat săraci în toate, afară doar de iubire. N-am simțit însă povara nevoilor, și ne-am petrecut vara cu plăceri și amuzamente de tot soiul, cea mai mare parte aranjate de sora lordului W-m și de o altă doamnă, pe vremea aceea amanta primului ministru [1]. Cea dintîi avea un spirit ascuțit, dar nu era, fizic, prea atrăgătoare, a doua era o femeie foarte frumoasă, cu înțelepciune aproape bărbătească, și între ele se cimentase o prietenie trainică, deși iubeau amîndouă puterea și adulația.

Doamna aceea, în mîinile căreia stătea timona țării, era nemaipomenit de elegantă și risipea bani frumoși cu distracțiile, la multe dintre acestea participînd și noi, mai ales la petrecerile de pe apă, pregătite cu cel mai desăvîrșit bun gust. În timpul acestor amuzamente a avut loc un incident minor, pe care-l voi povesti, ca exemplu al irascibilității geloase ce caracteriza firea lordului W-m. Ne înțelesesem — un grup mare de doamne și domni — să prînzim la Vauxhall și să supăm la Marblehall, unde ne propuneam să ne încheiem seara cu un dans ; cum o singură barcă nu era suficient de încăpătoare pentru toți, am tras la sorți locurile și s-a întîmplat să fiu despărțită de soțul meu. Separarea era la fel de neplăcută pentru amîndoi fiindcă, deși căsătoriți, eram încă îndrăgostiți unul de celălalt, și supărarea mea crescu, văzînd că sînt condamnată să șed alături de Sir W-Y-[2], un cunoscut afemeiat ; știam foarte bine că lordul W-m nu putea suferi ca altcineva să-i facă ochi dulci nevesti-sii, cu toate că și

[1] Maria (Molly) Skerrett, cu care Sir Robert Walpole s-a căsătorit în cele din urmă, în 1738 (n. ed. engl.).

[2] Sir William Yonge, secretar de război în 1735 (n. ed. engl.).

el, înainte de căsătorie, curtase toate femeile întîlnite în cale.

Deci, ca să nu-l supăr stînd de vorbă cu acest cavaler galant, am conversat cu un nobil scoțian, despre care bîrfa spunea că se numărase înainte printre cei ce suspinau de dragul meu. Așa se face că, încercînd să evit o gafă, m-am aruncat, fără să vreau, într-una și mai gravă, supărîndu-l atît de tare pe lordul W-m, încît nici nu-și mai putu ascunde neplăcerea. De fapt, purtarea mea îl jignise atît de profund, încît seara, cînd începu balul, abia de catadicsi să-mi ia mîna în timpul dansului, și-mi aruncă priviri rele, ce-mi străpungeau sufletul. Ceea ce-mi sporea îngrijorarea era faptul că nu știam ce fel de crimă comisesem. Mă chinuiam, singură, cu sute de presupuneri ; începeam să mă tem că-i judecasem greșit caracterul și că-mi dăruisem inima unui bărbat plictisit deja de ea, dar am hotărît să suport fără a crîcni nefericirea pe care singură mi-o adusesem pe cap.

De cum s-a ivit prilejul să-i vorbesc, am descoperit cauza întristării sale ; nefiind însă timp pentru explicații, el a persistat în înțelegerea greșită a faptelor, dînd semne evidente de neplăcere, astfel că toți membrii grupului veniră la mine pe rînd și mă întrebară de ce e supărat, iar eu am fost nevoită să le alung îngrijorarea, zicînd că fusese cam bolnav în ziua precedentă și prea multă zbînțuială nu-i făcea bine la sănătate. Atîta era de mîniat din pricina nefericitei mele gafe — lipsită de orice intenție de a-l supăra —, încît se hotărî să se răzbune pe nechibzuința mea și la cină, întîmplîndu-se să șadă între două doamne frumoase (dintre care una a murit nu de mult, iar cealaltă e acum vecina mea de moșie), își luă un aer prefăcut de veselie și cochetă pe față cu amîndouă.

Iar aceasta n-a fost singura pedeapsă hărăzită de el nevinovatei lui soții. La un moment dat, în cursul serii, m-am angajat într-un joc simplu, la sfîrșitul căruia domnii trebuia să le salute pe doamne, iar lordul W-m, îndeplinindu-și datoria, m-a ocolit cu răutate cînd mi-a venit rîndul, și a trebuit să fac apel la tot tactul și orgoliul meu pentru a ascunde de ceilalți suferința pricinuită de această dovadă de indiferență și mojicie. Am reușit să mă stăpînesc și să mă prefac a rîde de comportarea lui tipică

pentru un soț, deși aveam lacrimi în ochi și inima-mi era gata-gata să se frîngă de durere.

Petrecerea s-a spart cam pe la cinci, după cea mai obositoare noapte din cîte-mi fusese dat să trăiesc, iar soțul supărat s-a dus la culcare tăcut, posomorît și dezgustat. Deși doream mult să ajungem la o explicație, atitudinea lui nerezonabilă mă îndurera în așa măsură, încît nu m-am putut hotărî să-l provoc la discuție, decît după primul somn, cînd, mîndria mea lăsîndu-se învinsă de tandrețe, l-am îmbrățișat strîns, deși se prefăcea că descurajează aceste semne de iubire. L-am întrebat cum de putea fi atît de nedrept, încît să se supere fiindcă mă purtasem civilizat cu un bărbat pe care, știa doar bine, îl refuzasem de dragul său. L-am dojenit pentru modul barbar în care se străduise să-mi stîrnească gelozia, folosind întru apărarea mea argumente atît de irezistibile, încît se lăsă convins de nevinovăția mea, pecetlui iertarea cu o îmbrățișare tandră și ne-am bucurat amîndoi de deliciile blînde ale unei dulci împăcări.

N-a existat vreodată pasiune mai mare, mai delicată, mai năvalnică decît cea care ne umplea atunci pieptul. Nu numai că nu ne mai săturam unul de celălalt, dar desfătarea noastră părea că sporește odată cu timpul petrecut împreună. Cînd necesitățile vieții ne despărțeau, fie și numai pentru cîteva ore, eram foarte nefericiți și ne reîntîlneam ca îndrăgostiții care nu cunosc altă bucurie decît de a fi împreună. Cîte seri minunate n-am petrecut în micul nostru apartament, după ce porunciserăm să se îndepărteze lumînările, ca să ne bucurăm de plăcutele raze ale lunii, într-o noapte frumoasă, de vară ! Un cadru atît de pașnic și solemn predispune, firește, sufletul la pace și înțelegere ; cînd însă e îmbogățit de glasul omului iubit, umple sufletul de sentimentul unei inefabile desfătări. Pot să spun despre mine, fără teamă de a greși, că eram în așa măsură devotată soțului, încît nu-mi făcea plăcere nici o distracție la care nu lua și el parte ; nici nu m-am făcut vreodată vinovată fie și de un singur gînd potrivnic datoriei și iubirii mele.

Toamna am pornit spre nord și am fost întîmpinați, pe drum, de duce și de douăzeci de gentilomi, care m-au

condus la H-m [1], unde am trăit într-o splendoare inimaginabilă. Pe vremea aceea, Înălțimea Sa ținea peste o sută de servitori și un grup de muzicanți, care cîntau întotdeauna cînd ne așezam la masă ; casa-i era mereu deschisă și-l vizitau foarte mulți oameni. Treburile gospodăriei le conducea sora lui mai mare, o tînără frumoasă, cu firea blîndă, cu care m-am împrietenit imediat. Ducele și ea mă tachinau din pricina iubirii mele pentru lordul W-m ; acesta, capricios din fire, cînd îl apucau toanele ne părăsea și se ducea la culcare la ora șapte seara. În astfel de cazuri dispăream întotdeauna și eu, renunțînd la orice pentru a-i fi pe plac soțului meu, în ciuda glumelor rubedeniilor, care mă învinuiau că-l stricasem cu prea mult răsfăț. Cum puteam însă să arăt prea multă iubire și atenție unui bărbat ce-mi era atît de devotat, încît atunci cînd îl sileau afacerile să mă lase singură, se folosea întotdeauna de primul prilej pentru a se întoarce, călărind adesea prin furtuni, neguri și vijelii pînă în brațele mele ?

După vreo șapte luni de ședere în locul acela, am descoperit că nu peste multă vreme voi deveni mamă și, pentru a fi aproape de familia mea, în situația delicată în care mă aflam, am plecat, nu fără mare părere de rău, din H-m, împreună cu iubitul meu tovarăș de drum. În general îmi plăceau scoțienii, fiindcă mă tratau cu multă considerație și respect și pînă și astăzi îmi fac un mare compliment, zicînd că am fost cea mai bună nevastă din țara lor, pe drept vestită pentru femeile ei deosebite.

După ce m-a însoțit pînă la locuința tatei, lordul W-m a trebuit să se întoarcă în Scoția, pentru a-și pregăti alegerea în parlament ; așa că și-a luat rămas bun, hotărît să mă vadă din nou înainte de a naște. În absența lui cea mai mare mîngîiere mi-o dădea citirea scrisorilor sale, care soseau punctual, împreună cu ale surorii lui ; ea mă asigura, din cînd în cînd, de devoțiunea și iubirea ei. Mărturiile acestea erau, într-adevăr, necesare unei femei aflate în situația mea, eu nefiind dintre acelea ce se mulțumesc cu jumătăți de măsură. Nu puteam suporta nici să privească admirativ o altă femeie, ci pretindeam

[1] Hamilton, lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

omagiul neştirbit al întregii lui iubiri. De-aş fi fost înşelată în aşteptările mele, deşi eram soţie, m-aş fi revoltat sau aş fi murit.

În acest timp, părinţii se purtau cu mine foarte duios, hotărînd ca lordul W-m să se instaleze în casa lui proprie şi să i se pună la dispoziţie averea mea. Nutrea speranţe mari că va fi ajutat de regină. Brusc însă, eu m-am îmbolnăvit şi am născut un copil mort, ceea ce m-a zguduit atît de tare, încît, de cum am înţeles ce nenorocire se abătuse asupră-mi, inima mi se porni să bată atît de puternic, că părea gata să-mi sară din piept ; îngrijorarea, agravată de lipsa stăpînului, mi-a creat o teribilă fierbinţeală ; înştiinţat, prin scrisoare, de asta, el veni din Scoţia cu poştalionul, dar pînă să ajungă, îmi recăpătasem sănătatea.

În timpul călătoriei fusese torturat de îngrozitoarea neliniştе ce ia în stăpînire minţile celor aflaţi în pericol să-şi piardă fiinţele cele mai dragi, iar cînd intră în casă, era atît de gîtuit de îngrijorare, încît nici măcar nu îndrăzni să se intereseze de starea sănătăţii mele.

Cît despre mine, nu închisesem un ochi din momentul cînd am început să-l aştept şi, auzindu-i vocea, am tras draperiile şi m-am ridicat în capul oaselor în pat pentru a-l primi, deşi îmi primejduiam viaţa. Alergă spre mine cu toată nerăbdarea dragostei şi mă strînse tare în braţe; îngenunche lîngă pat, îmi sărută de o sută de ori mîinile şi plînse de iubire şi de bucurie. Pe scurt, întîlnirea noastră a fost atît de însufleţită, încît făcu rău constituţiei mele slăbite şi a trebuit să fim despărţiţi de cei mai înţelepţi decît noi, care ştiau că aveam neapărată nevoie de odihnă.

Dar cum aş putea povesti, oare, trista trecere de la o fericire invidiată la cea mai cruntă mizerie, pe care mi-era dat s-o îndur ? Abia trecuse o lună de cînd boleam şi soţul meu drag se îmbolnăvi şi el ; poate că oboseala trupului şi a minţii, îndurată din cauza mea, provocase o fermentaţie fatală a sîngelui, şi sănătatea îi fusese sacrificată pe altarul iubirii. Au fost chemaţi doctori de la Londra — dar, vai ! — n-au adus cu ei speranţe de însănătoşire. La recomandarea lor, l-am transportat în oraş, pentru a fi mai bine îngrijit. Fiecare clipă era prea preţioasă pentru

a o pierde — așa că l-am urcat numaidecît în trăsură, deși ziua era pe sfîrșite, iar eu, oricît de sfîrșită de puteri eram, l-am însoțit în călătorie, care se desfășură la lumina făcliilor și fu nespus de greu de suportat, din pricina fricii că-l puteam pierde în orice clipă.

În cele din urmă am ajuns la casa noastră din Pall Mall, unde m-am culcat pe podea, lîngă patul lui, așteptînd, pradă fricii și disperării, să văd cum se va isprăvi cu boala. Nu trecu mult pînă să i se instaleze maladia pe creier și, delirînd, strigă atît de tare, încît și cea mai nesimțită inimă s-ar fi înduioșat. Vă dați seama ce efect au avut strigătele asupra sufletului meu, împovărat de toată gama simțămintelor de iubire. Nu durerea obișnuită îmi strîngea inima ; simțeam toată neputința unei disperări acute. Din minut în minut trimiteam după doctori ; plictiseam cerurile cu implorări ; chiar și azi mă doare inima cînd îmi amintesc suferința de atunci și nu pot să-mi continui trista povestire fără să tremur toată.

După ce a zăcut în nesimțire cîteva zile, și-a recăpătat darul vorbirii și m-a strigat pe nume, pe care-l repetase de cîteva sute ori cît timp fusese lipsit de rațiune. Nu mai exista nici o speranță să rămînă în viață și m-au condus la căpătîiul lui, să-și ia rămas bun, spunîndu-mi să-mi strîng toate puterile și să-mi reprim durerea, ca să nu-l tulbur cu agitația mea. Mi-am adunat tot curajul, pentru a putea suporta scena și l-am văzut pe stăpînul meu iubit în pragul neființei. Frumoasele trăsături ale tinereții se degradaseră toate, dar ochii, deși împăienjeniți, păstrau o expresie extrem de dulce și de grăitoare. Simțind că i se apropie sfîrșitul, întinse mîna și, cu privirea încărcată de bunătate și iubire, rosti vorbe atît de drăgăstoase... O, ceruri ! Ce făcusem eu să merit atîta durere dintr-o dată ! Simpla amintire mă face să izbucnesc în lacrimi. Firea omenească nu poate suporta ceea ce am îndurat atunci, fără să simtă din plin tăișul durerii ! L-am luat în brațe și l-am sărutat de o mie de ori, cu cele mai violente emoții născute din suferință, dar m-au smuls din îmbrățișare și în curînd a fost răpit pentru vecie privirilor mele !

În cernita dimineață ce a pus capăt vieții lui, am văzut-o apropiindu-se de patul meu pe ducesa de L-- [1] și, din înfățișarea ei, am înțeles că el nu mai există. Am rugat-o, totuși, să nu-mi confirme nenorocirea, anunțîndu-mi moartea și ea îmi făcu pe plac, păstrînd o tăcere foarte grăitoare. M-am ridicat și am păşit uşor peste capul lui, ca și cum mă temeam să-i tulbur somnul. Vai ! Nu mai era sensibil la astfel de deranjuri ! Dintr-o dată m-a năpădit un val de jale. Am deschis fereastra și privind afară, mi s-a părut că soarele are o strălucire lugubră, că toate lucrurile sînt însingurate, triste și copleșite de spaimă.

În această condiție am fost dusă, la porunca prietenei mele, acasă la ea, unde mințile mi-au cedat sub povara dureroasă ce mă apăsa, aşa încît nu știu ce s-a întîmplat în primele zile ale nefericitei mele văduvii ; știu doar că buna ducesă s-a purtat față de mine cu cea mai desăvîrșită grijă și compasiune și m-a dus la conacul de la țară, unde am rămas cîteva luni, în timpul cărora s-a străduit să mă aline cu ce distracții putea născoci, îndatorîndu-mă în aşa măsură, încît niciodată n-am să pot s-o uit. În ciuda grijii și atenției ei însă, am intrat, datorită nepotolitei dureri, într-o apatie letargică, împotriva căreia medicii m-au sfătuit să beau apă de Bath.

Urmîndu-le sfatul, am plecat acolo spre sfîrșitul verii și m-am întremat puțin ascultîndu-le prescripțiile, deși nu ieșeam mai deloc din casă, decît spre a face vizite cumnatei, aflată și ea în stațiune cu prințesa. De cîte ori puneam piciorul afară, atrăgeam privirile oamenilor, uimiți de apariția unei persoane atît de tinere, în haine de doliu. Nu scăpam nici de persecuțiile galanților de profesie dar, cum toate bucuriile muriseră în mine, glasurile ce mă linguşeau îmi găseau urechea surdă.

Cam pe la Crăciun m-am întors acasă la tata, unde tristețea îmi reînvia ori de cîte ori vedeam un obiect ce-mi amintea de scumpul meu stăpîn amarnic regretat. Eram însă obligată să îndur gîndurile acelea melancolice, fiindcă alt cămin sau altă locuință nu aveam ; rămînînd

[1] Leeds (n. ed. engl.).

văduvă lipsită de mijloace, depindeam întru totul de iubirea celor din familia mea.

Peste iarnă, tata primi felurite propuneri de la bărbaţi care mă cereau în căsătorie, dar inima nu mi se vindecase încă de pătimaşa iubire din trecut, ca să vrea să se gîndească la un nou stăpîn. Printre pretendenţi se găsea un nobil tînăr[1] care, aflînd despre moartea lordului W-m, veni numaidecît de la Paris, cu poştalionul, ca să-mi declare iubire. Prima dată a sosit într-o caretă închiriată, cu şase cai, însoţit de un individ mare şi gras pe care (am aflat mai tîrziu) îl angajase ca să-i cînte osanale, promiţîndu-i o mie de lire, dar plătindu-i în cele din urmă doar patruzeci. Nu ştiu din ce pricină — ca să se apere de frig, sau să-şi pregătească o pernă moale dacă s-ar fi răsturnat trăsura şi ar fi căzut sub greul lui tovarăş — careta era îndesată cu paie, în aşa măsură încît, la sosire, slugile au avut destul de lucru, răscolindu-le şi îndepărtîndu-le ca să ajungă la stăpîn şi să-l ajute să coboare. Cînd fu scos din trăsură, lumea putu să vadă o fiinţă nemaipomenit de caraghioasă : era o creatură slabă, prăpădită, prinsă de tremurici, mică de statură, cu ochii mărunţi şi negri, nasul lung, tenul oacheş, ciupit de vărsat. Purta o haină de postav gros, brun deschis, căptuşită cu stofă păroasă de culoare roz, un solitar şi o valiză şi (dacă memoria nu mă înşală) o pereche de botfori uriaşi. Într-un cuvînt, întreaga-i înfăţişare era atît de puţin calculată pentru a inspira iubire, încît eu (care-l mai văzusem o dată la Oxford) l-am socotit ultimul bărbat din lume cu care mi-aş fi dorit să mă căsătoresc. Îndrăznesc să afirm că era, din toate punctele de vedere, exact opusul decedatului meu soţ.

Tata nefiind acasă, a rămas la noi doar o seară şi a vorbit cu mama, căreia-i era la fel de antipatic ca şi mie, aşa că propunerea îi fu refuzată cu hotărîre şi n-am mai auzit nimic despre el vreme de trei luni încheiate. La încheierea acestei perioade, m-am întors la Londra, unde îngrozitoarea fiinţă s-a prezentat din nou, reînnoindu-şi curtea şi oferind un contract de căsătorie atît de avanta-

[1] William Holles, al doilea viconte Vane (1714—1789) (n. ed. engl.).

jos, încît tatei începu să-i placă partida şi-mi recomandă călduros să mă gîndesc bine la ea.

Rudele lordului W-m mă sfătuiră să profit de ocazie pentru a-mi cîştiga independenţa ; toate cunoştinţele m-au bombardat cu argumente asemănătoare. Acasă nu mă simţeam în largul meu şi omenirea întreagă îmi devenise indiferentă. Am pus în balanţă avantajele şi dezavantajele şi, fără nici o plăcere, am cedat îndemnurilor prietenilor mei.

Ca urmare a hotărîrii mele, micuţul gentilom primi permisiunea să mă viziteze, iar felul în care îmi făcea curte nu-mi schimbă deloc părerea deja formată despre firea şi inteligenţa lui. Eram chiar scandalizată de perspectiva căsătoriei cu un bărbat pe care nu-l puteam iubi şi pentru a avea conştiinţa curată m-am folosit de ocazie într-o seară, cînd şedeam amîndoi faţă-n faţă, pentru a-i spune că nu puteam să poruncesc sentimentelor şi, prin urmare, n-avea rost să spere că va deveni stăpînul inimii mele, întrucît lordul W-m mă răsfăţase prea tare ca să mai fiu bună de soţie. Aveam să mă străduiesc, totuşi, să-i devin prietenă, ceea ce depindea numai şi numai de felul cum se va purta.

El răspunse (spre marea mea surpriză) că nu pretinde să-l iubesc, ci îi ajunge prietenia mea, iar a doua zi îşi reafirmă pretenţiile modeste într-o scrisoare, pe care i-am arătat-o surorii mele. Ea rîse din toată inima şi mă convinse că, de vreme ce nu puteam iubi pe nimeni, era persoana cea mai indicată pentru a-mi deveni soţ.

Prin urmare s-au pregătit hainele de nuntă şi echipajul şi ziua, *ziua fatală a fost stabilită !* În dimineaţa respectivă m-am dus acasă la cumnatul meu, ducele H., care mă iubea mult, şi mi-am luat rămas bun de la familie, o familie de care-mi voi aminti întotdeauna cu dragoste, prietenie şi respect. Înălţimea Sa m-a primit cu multă afecţiune, iar la despărţire mi-a spus :

— Lady W-m, dacă nu se va purta bine cu dumneata, am să te iau înapoi.

M-am întîlnit cu mirele la capela Ox-[1], unde ceremonia a fost oficiată de episcopul de W-[2], în prezența mamei lui, a tatălui meu și încă a unei doamne. Legat fiind legămîntul nupțial, am pornit spre casa de la țară a tatii și parcursesem mai bine de douăzeci de mile din drum pînă să-și deschidă noul meu stăpîn gura. Gîndurile mele fuseseră tot timpul preocupate de altceva, nu de evenimentul zilei, fiindcă nu eram decît o fetiță flușturatică de optsprezece ani. În cele din urmă, tata rupse liniștea și, lovindu-l prietenește pe lord pe umăr, îi spuse că era un mire cam posomorît ; la care stăpînul meu îi răspunse că n-avea chef de nimic. Continuă să fie abătut toată ziua, în ciuda unei mese copioase luate pe drum, iar seara am ajuns la destinație, unde ne-a primit, cu bucurie, mama, deși nu-i plăcea deloc partida. După cină, ne-am retras în odaia noastră.

Abia aici mi-a fost dat să observ o foarte neplăcută deosebire între soțul meu de acum și fostul meu stăpîn. În loc să dea fuga în brațele mele, cu toată nerăbdarea iubirii și dorinței, acest reprezentant al sexului tare ședea deprimat într-un colț, ca un criminal în ziua execuției, mărturisind că se rușinează să se culce cu o femeie căreia abia de-i atinsese mîna.

Ar fi fost imposibil ca purtarea lui lașă să nu-mi facă o impresie proastă : contemplînd ființa din fața mea, mi-am amintit de lordul W-m, iar comparația m-a umplut de scîrbă și dezgust, ba mai mult, aversiunea față de strigoiul de lîngă mine luă proporții atît de mari, încît am început să transpir de teamă că voi deveni obiectul plăcerii lui și cînd, după o îndelungată șovăială, se hotărî să se apropie de mine, tremuram de parcă urma să se-ncolăcească pe trupul meu un șarpe cu clopoței. Încercarea lui de-a face dragoste nu-mi micșoră antipatia ; atingerile lui erau parcă contacte cu labele unui diavol trimis din infern pentru a necăji și chinui o mizerabilă păcătoasă, așa cum poți vedea în unele spectacole dramatice, pe care nu le pot urmări pe scenă fără să mă ducă gîndul la noaptea nunții mele. Am fost, așadar, torturată și împiedicată să

[1] Oxford Chapel, Marylebone. Căsătoria a avut loc în 1735 (n. ed. engl.).

[2] Episcopul de Winchester sau de Worchester (n. ed. engl.).

mă odihnesc de comportarea lui ursuză, nehotărîtă şi jignitoare, iar dimineaţa m-am trezit foarte devreme, nutrind cel mai suveran dispreţ faţă de partenerul meu de pat. El rămase să lenevească între cearceafuri pînă la ora unsprezece.

După cîteva zile petrecute în locul acela, am plecat cu soţul meu la Twickenham, unde îşi avea casa. Curînd după aceea am fost prezentaţi la curte, iar reginei i-a făcut plăcere să-i spună mamei stăpînului meu că vom fi, neîndoios, o pereche fericită, întrucît fusesem o soaţă foarte bună pentru fostul meu bărbat.

Oricîte deficienţe îi puteam găsi noului meu tovarăş de viaţă, generozitatea nu-i lipsea : mi-a făcut cadou o frumoasă caleaşcă, bătută în cuie de argint şi giuvaeruri atît de multe, încît unele cunoştinţe avură ocazia să glumească, spunînd că din regina inimilor, devenisem regina diamantelor [1]. Neobişnuita splendoare ce mă înconjura atrase admiraţia şi invidia rivalelor mele, a căror ură era cu atît mai neînfrînată cu cît, în ciuda faptului că eram măritată, eram curtată, la fel ca şi pînă atunci, de toţi gentilomii galanţi şi vînătorii de plăceri, al căror principiu este că nici o femeie nu-şi lipseşte soţul de afecţiune fără a dori să o dăruiască unui alt bărbat. Niciodată nu mi-am făcut apariţia în lume fără o suită de admiratori, iar reşedinţa mea de la ţară era plină în orice clipă de tineri veseli, de familie bună.

Printre cei ce mă curtau cu înfocare şi multă pricepere se aflau contele C- şi domnul S-, fratele lordului F-. Primul dintre aceştia, străduindu-se să-mi intre în graţii, mi-a oferit o petrecere de o generozitate surprinzătoare, constînd dintr-un prînz, un supeu şi un bal la care — conform dorinţei sale — am invitat unsprezece doamne, împerecheate de el cu acelaşi număr de invitaţi de sex masculin, aşa că am fost, cu toţii, douăzeci şi patru. Furăm regalaţi cu o masă extrem de elegantă, într-un apartament cu totul şi cu totul superb, serviţi fiind numai de gentlemani : nici unui servitor în livrea nu-i era permis să treacă pragul încăperii. După-amiază ne-am îmbarcat

[1] In original „queen of hearts" şi „queen of diamonds", respectiv „damă de cupă" şi „damă de caro" (n. tr.).

în două splendide bărci, însoțiți, într-o altă ambarcațiune, de o orchestră și am petrecut o seară minunată pe fluviu, pînă la scăpăratul soarelui, cînd ne-am întors să începem balul, condus cu atîta tact și bun gust, încît tot timpul au domnit veselia și buna dispoziție, neapărînd nici umbră de supărare, afară doar de mofturile unei fecioare bătrîne — căsătorită între timp cu un fiu al contelui — care, deși nu refuzase să participe la o petrecere atît de plăcută, își ieșea din pepeni la gîndul că avusese onoarea s-o invit. O, hidoasă invidie, demon al chinuirii de sine! Cum domnești tu peste toate adunările omenești, de la marea gală a unei curți regale pînă la întrunirile sătești pentru praznicul recoltei! Și nici nu trebuie să ne mire universala prezență a acestei mîrșave patimi, cînd ne gîndim la slăbiciunea, aroganța și vanitatea sexului nostru. Prezența unui bărbat favorit poate otrăvi plăcerea unui ciopor întreg de femei, stîrnind dușmănia cea mai aprigă între prietenele cele mai bune.

Am dansat cu patronul balului, care s-a folosit de toată artileria elocinței pentru a-mi face curte. Nu mi-am plecat totuși urechea la complimentele lui, nefiind un om pe gustul meu, deși avea o înfățișare plăcută și foarte multă răbdare și înțelegere. Ignora însă cu desăvîrșire arta aceea dulce a persuasiunii pe care aveam s-o întîlnesc mai tîrziu la domnul S., unica metodă de care s-ar fi putut sluji cu folos pentru a seduce o femeie tînără ca mine, născută cu sentimentul onoarei și îndreptată de mică pe cărările virtuții și religiei. Era, desigur, un maestru absolut al complimentelor insinuante, cărora puține femei sensibile și înflăcărate le pot rezista; și pregătit din toate punctele de vedere să tragă foloase de pe urma vicleniei lui. Cunoștea bine inima omenească, era conștient de propria-i putere și abilitate și-și exersa aceste daruri cu neabătută perseverență. Era înalt și slab — perfect pe gustul meu deci — cu ochii mari, albaștri, grăitori, dantură bună și fața lungă, înclinată spre intrigi galante. Se purta cu o politețe desăvîrșită și te flata cu cele mai respectuoase complimente, ceea ce, de fapt, e cea mai eficace tactică pe care o pot folosi împotrivă-ne bărbații, dacă reușesc să ne convingă că respectul provine din abundența și delicatețea iubirii. Nu e altceva decît un tribut tăcut, prin care

ne sînt linguşite mereu calităţile şi care place, direct proporţional cu presupusa înţelegere a celui ce-l plăteşte.

Folosindu-se de astfel de calităţi şi subterfugii, desăvîrşitul politician al iubirii începu să macine fundaţiile devotamentului meu conjugal, încetul cu încetul ; imperceptibil, mi-a cîştigat, ca un fur, dragostea şi, folosindu-se de fiecare ocazie, pe care ştia cum s-o exploateze, triumfă, în cele din urmă, asupra tuturor rivalilor săi.

Iar el nu era singura persoană care-şi disputa inima mea cu contele C-. Printre rivalii acestuia se mai afla lordul C-h, un scoţian ce fusese rudă şi bun prieten cu fostul meu bărbat. Pe acest gentleman l-aş fi preferat tuturor celorlalţi competitori, şi o vreme am cochetat cu el, dar idila ne-a fost întreruptă de plecarea lui în Irlanda ; atunci, înţelegînd că nu stătea prea bine cu banii, i-am dăruit o tabacheră de aur, punînd în ea şi o bancnotă, un modest semn al stimei ce i-o purtam şi pe care avea s-o onoreze mai tîrziu printr-o purtare foarte prietenească, recunoscătoare şi delicată. Deoarece păstram legătura prin scrisori, l-am informat sincer de apariţia domnului S., care cucerise cununa de lauri, învingîndu-i pe ceilalţi admiratori ai mei.

Mama şi surorile noului favorit, locuind în apropiere, îmi deveniră tovarăşe nedespărţite, şi, profitînd de intimitatea noastră, el nu lăsa să treacă nici o singură zi fără să-mi prezinte personal omagiile ; ba mai mult, dovedea atîta ingeniozitate în felul cum îmi făcea curte, încît, fie că plecam călare sau pe jos, ieşeam la plimbare sau rămîneam acasă, el izbutea să facă parte din anturaj, aşa că s-ar fi zis că-şi urmărea scopul cu deosebită atenţie şi vigilenţă. Reuşea astfel să-mi studieze firea şi, în acelaşi timp, să-mi cîştige bunăvoinţa. Descoperi că aveam inima sensibilă la sentimentele tandre şi că nu duceam lipsă de vanitatea tinereţii ; îmi cucerise deja prietenia şi stima de la care — ştiu — nu era decît un drum scurt pînă la iubire. Alegînd cu perspicacitate momentele cele mai potrivite, folosea, pentru a mi-o cîştiga, jurăminte patetice şi linguşiri iscusite, ce puteau captiva uşor o femeie lipsită de experienţă, cu o fire ca a mea şi în plus stînjenită de un soţ pe care aveam toate motivele să-l disprefuiesc.

Deşi punea astfel stăpînire, pas cu pas, pe inima mea, n-a reuşit să-mi înfrîngă uşor virtutea. Eu însămi nu-mi dădeam seama ce poziţii avansate deţinea în sufletul meu, pînă într-o zi, cînd simţind o tresărire de gelozie, cînd l-am văzut adîncit în discuţie cu o altă femeie, am recunoscut imediat simptomul iubirii, cîndva atît de familiar mie, şi m-am înfiorat, înţelegînd cît sînt de slabă. Numaidecît m-a cuprins o agitaţie stranie şi am căzut pradă unui amestec de sentimente contradictorii : îmi făcea plăcere să iubesc, dar mi-era ruşine s-o recunosc, fie chiar şi în adîncul inimii. Drepturile soţului (deşi al meu era soţ doar cu numele) îmi apăsau cugetul şi virtutea, modestia şi cinstea mă împiedicau să mă răsfăţ în pasiunea vinovată.

În vreme ce încurajam aceste scrupule lăudabile, hotărînd să-mi sacrific dragostea pe altarul datoriei şi bunului renume, stăpînul meu îşi petrecea aproape fiecare zi mergînd la tata cu poştalionul şi plîngîndu-se de purtarea mea, pînă atunci ireproşabilă ; deşi cea mai mare suferinţă pe care pretindea că i-o provocasem era refuzul de a da curs dorinţei lui de a sta întinsă cîte o oră întreagă, în fiecare dimineaţă, cu gîtul gol, ca, privindu-mă, el să-şi poată linişti agitaţia spiritului. Pornind de la această dorinţă, veţi putea judeca uşor omul, precum şi părerea pe care mi-o putusem forma despre caracterul şi firea lui.

Toată vara m-a asediat iscusitul meu seducător, iar toamna, cu soţul meu, am plecat la Bath unde, datorită prieteniei intime dintre cele două familii, am locuit în aceeaşi casă cu iubitul meu şi sora lui care, împreună cu o altă domnişoară foarte plăcută, ne-a însoţit în călătorie. Între timp, domnul S. îmi smulsese mărturisirea că-i împărtăşeam iubirea, deşi i-am dat toate asigurările că niciodată nu mă va face să renunţ la avantajele preţioase ale unei reputaţii nepătate şi ale unei conştiinţe nestrivite de povara păcatului. I-am oferit toată fericirea pe care o putea culege dintr-o perfectă comuniune sufletească, lipsită de orice dimensiune senzuală, iar el a acceptat, nerăbdător, platonica propunere, avînd destulă minte să prevadă ce rezultat putea avea un contact atît de himeric şi cunoscîndu-mă prea bine pentru a-şi închipui că şi-ar putea realiza scopul fără a se preface că acceptă condi-

țiile impuse de mine și fără a-mi cultiva iubirea sub acest pretext ipocrit.

Ca urmare a înțelegerii stabilite între noi, am folosit toate prilejurile de a rămîne singuri, umplînd *tête-à-tête*-urile noastre cu jurăminte reciproce de iubire dezinteresată. Legătura noastră, deși periculoasă, era (din partea mea) pe cît de afectuoasă, pe atît de nevinovată, și am petrecut multe ore fericite înainte ca simțămintele să-mi devină cunoscute și altora. În cele din urmă, iubitul meu se îmbolnăvi și atunci dragostea mea izbucni, nemaiputînd fi ascunsă. Durerea și neliniștea mi se puteau citi atît de limpede pe față, comportarea îmi deveni atît de indiscretă, încît toți din casă înțeleseră adevărata natură a gîndurilor mele, învinovățindu-mă în consecință.

Dădeam, desigur, dovadă de multă imprudență, deși aveam intenții cu totul și cu totul nevinovate. Nopți întregi stăteam întinsă lîngă soțul meu (care mă chinuia și mă necăjea pentru ceea ce nu-i puteam oferi, iar el nu putea lua), gîndindu-mă la consecințele fatale ale nefericitei mele iubiri, pînă cînd m-a cuprins febra neliniștii. Atunci am înțeles că singura siguranță se afla în fugă și de mai multe ori am luat hotărîrea să dispar pentru totdeauna din ochii periculosului seducător. La ivirea zilei, hotărîrea mi se risipea însă întotdeauna și dorința de a-l revedea reînvia cu tot atîta regularitate. Eram atît de departe de a persista în lăudabila mea decizie, încît, în ajunul plecării din Bath, am simțit împunsăturile dureroase ale tristeții provocate de iminenta despărțire și, întrucît nu ne puteam vedea pe ascuns în casa mea din Londra, i-am promis că-l voi vizita în apartamentele sale, după ce jurase pe tot ce avea mai sfînt că nu va încerca să profite în mod josnic de bunătatea mea și nu va interpreta greșit ocaziile ce se vor ivi.

Se ținu de cuvînt, văzînd că mă încred în jurămintele sale cu frică și neliniște și simțind că teama nu mi-e prefăcută, ci e îngrijorarea firească a oricărei ființe tinere ce oscilează între dragoste și datorie ; odată speriată, n-ar mai fi văzut-o niciodată în odaia lui. În loc să mă asalteze cu rugăminți întru consumarea pasiunii sale, fu mai respectuos și mai atent decît oricînd, așa că am renunțat curînd la orice rețineri, mi-am scurtat sau repetat vizitele,

după cum îmi cădea bine, devenind, în cele din urmă, atît de obişnuită cu aceste întîlniri, încît casa lui îmi ajunse la fel de bine cunoscută ca a mea.

După ce-mi cîştigă încrederea, în felul povestit mai sus, îşi reluă subiectul favorit, al dragostei şi, înflăcărîndu-mi imaginaţia cu glosări tot mai îndrăzneţe asupra temei, îmi făcu inima să palpite ; văzîndu-mă în această condiţie, se folosi de ocazia prielnică pentru a da frîu liber elocinţei şi artei sale. N-am putut rezista acestei energii, nici măcar n-am putut să fug de ispita ce mă lua cu asalt şi în cele din urmă el îmi smulse promisiunea că la viitoarea întîlnire îl voi lăsa să culeagă fructele îndelungatei aşteptări. Cu această condiţie mi-a îngăduit să plec şi am mulţumit cerurilor că scăpasem, hotărîtă fiind să merg înainte pe drumul virtuţii, pe care călcasem pînă atunci şi să înăbuş flacăra criminală ce-mi primejduia reputaţia şi liniştea sufletească. Însă imaginea lui ce-mi domnea în inimă, fără a o putea controla, zădărnici curînd toate îndemnurile la prudenţă.

L-am revăzut, iar el mi-a amintit de promisiunea făcută, pe care m-am străduit să o evit, cu afectată veselie ; ca urmare, el îşi arătă marea neplăcere şi durere, vărsînd cîteva lacrimi de crocodil şi reproşîndu-mi că-s uşuratică şi indiferentă. Remarcă apoi că-mi cerşise favoarea timp de zece luni lungi, fără încetare, şi că-şi închipuise că rezistasem atîta numai din motive de virtute, dar acum vedea limpede că insuccesul se datora faptului că nu-l iubeam şi că toate declaraţiile mele fuseseră nesincere. Pe scurt, reuşi să mă convingă de temeinicia şi îndreptăţirea protestelor lui. Nu puteam să-l văd îndurerat pe bărbatul iubit, ştiind că stă în puterea mea să-l alin şi, decît să-l las să creadă că nu sînt capabilă de sinceritate şi de iubire, am consimţit să-i îndeplinesc dorinţa. Şi acum îmi bate inima cînd îmi amintesc de acea scumpă, dar fatală indiscreţie ; reflectez totuşi la ea fără remuşcare, ba chiar mi-o amintesc cu plăcere.

Dacă n-aveam cum să scap de acuzaţiile semenilor mei, eram hotărîtă să le rabd fără crîcneală ; fără îndoială că vina (dacă exista vreo vină în comportarea mea) era scuzabilă, fiindcă mă consideram absolvită de îndatoririle matrimoniale, din pricina neînsemnătăţii lordului — acesta,

deşi soţ cu numele, nu era, de fapt, decît o non-entitate. De aceea am încheiat o nouă înţelegere cu amantul meu, hotărînd să o respect cu scrupuloasă fidelitate, fără nici cea mai mică intenţie de a aduce prejudicii stăpînului meu sau rudelor sale ; dacă iubirea noastră ar fi avut un rezultat palpabil, aş fi renunţat imediat la soţul meu, părăsindu-l pentru totdeauna, ca fructului dragostei mele cu domnul S. să nu-i revină averea, în defavoarea moştenitorului îndrituit. Aceasta-mi era hotărîrea şi o consideram dreaptă, dacă nu prudentă. Din cauza ei mi-am atras acuzaţia de nebunie din partea onestei şi preaînţeleptei noastre generaţii, ale cărei pilde şi sfaturi m-au făcut, de atunci, să fiu ceva mai cumpătată, deşi mă simt şi acum îndemnată să revin la felul meu primitiv de a gîndi.

Se poate presupune că n-am avut somnul liniştit cînd m-am despărţit de domnul S., după jertfa făcută şi m-am întors în patul conjugal. Aşa şi e ; dar ceea ce m-a ţinut trează era vesela nerăbdare de a-mi revedea amantul. N-am lăsat să-mi scape nici un prilej de a-i zbura la piept : cînd lordul era plecat la ţară, ne delectam neîntrerupt unul cu prezenţa celuilalt, dar cînd rămînea la Londra, relaţiile noastre se limitau la întrevederi furişe, nespus de delicioase, fiindcă plăcerea de a fi împreună izvora din cea mai pură iubire.

Atît de fericită eram, în timpul întîlnirilor noastre, încît şi azi mi le amintesc cu plăcere, deşi m-au costat mult prin consecinţe şi chiar atunci plăteam scump ca să mă pot bucura de ele : mă devotam atît de complet amantului meu, dornic de a-mi stăpîni toate gîndurile şi toate clipele, încît cunoştinţele mele — foarte numeroase — mă acuzară, pe drept cuvînt, că le neglijez ; ca urmare, îşi mai temperară prietenia. Eu însă eram *trup şi suflet pentru iubire, sau lumea putea să piară*. De mi s-ar mai oferi o dată prilejul, aş proceda şi acum întocmai ca atunci.

Poate se întreabă unii cum de am putut iubi de două ori cu aceeaşi dăruire şi nebunie — dar toţi observatorii ăştia sînt necunoscători ai sufletului omenesc. Al meu era din născare făcut pentru pasiuni tandre şi fusese atît de fericit, atît de dezmierdat de prima iubire, încît simţi cu bucurie cum se nasc aceleaşi senzaţii, sub influenţa aceloraşi duioase împrejurări. Sigur este că a doua oară iubirea

mi-a fost tot atît de înfocată ca și prima — mai mult nu se putea. De ambele dăți am renunțat la toate : pentru primul la avere și la protecția tatei ; pentru al doilea, la reputație, prieteni și bunăstare. În ciuda acestei probleme intime însă, n-am renunțat dintr-o dată la societate ; dimpotrivă, continuam să-mi fac apariția la curte, fiind remarcată și încurajată de patroana mea regală ; am dansat cu p. de W.- [1], împrejurare ce-l supără atît de tare pe domnul S., aflat acolo, încît, pentru a-mi arăta cît de jignit se simte, își alese ca parteneră pe cea mai urîtă femeie din tot balul, iar eu, de cum l-am văzut neliniștit, am renunțat la dans ca să-i alung supărarea.

Ajunge să spun, fără a mă mai lega de amănunte, că iubirea noastră reciprocă era copia fidelă a celei trăite de mine și iubitul meu lord W-m. Se caracteriza prin gelozie, delicatețe și abandon, era presărată cu mici incidente ce-i întrețineau și sporeau flacăra, în extazul primului avînt. Cînd iubitul mi s-a îmbolnăvit, am stat la căpătîiul lui și l-am îngrijit cu neobosită atenție și duioșie, iar el, în timpul unei indispoziții pe care o contractasem în timp ce-mi făcusem această dulce datorie, își îndeplini, la rîndu-i, obligațiile cu toată căldura simpatiei și a iubirii.

Doctorii însă socotiră că, pentru a-mi recăpăta sănătatea, aveam nevoie de o cură de ape de Bath, așa că am pornit într-acolo, bucuroasă că mi se dă un prilej de a mă despărți de lordul —, cu care conviețuiam în termeni nu tocmai prietenoși. Cam la numai două luni după cununie, el își exprimase dorința să dormim în paturi separate, justificîndu-și propunerea într-un mod foarte curios. Spusese că iubirea ce mi-o purta era prea nemărginită pentru a se bucura de ea și că o legătură amoroasă cu o femeie ce nu-i stăpînea inima l-ar fi putut ajuta, temperîndu-i puțin înflăcărarea, să-și refacă nervii și să se poată bucura de roadele marelui său noroc.

Puteți fi sigur că n-am ridicat nici o obiecție împotriva planului său, care fu numaidecît tradus în faptă. Îi făcu avansuri unei nimfete din Drury Lane, numită (mi-a spus-o chiar el) doamna Rock. Femeia s-a străduit să scoată ceva bani de la noul client, dar infirmitatea bărba-

[1] Prințul de Wales (n. ed. engl.).

tului era mult mai îndărătnică decît puterea artei femeii. A încercat însă şi să ne învrăjbească, iar eu i-am împărtăşit bănuielile mele ducelui de H-. Ducele intenţiona să stea de vorbă cu ea pe această temă, dar femeia prinse de veste şi-i cruţă osteneala, făcîndu-se, deodată, nevăzută.

După întoarcerea de la Bath — unde dusesem o viaţă fericită cu domnul S., pînă ne-a întrerupt sosirea soţului meu —, Înălţimea Sa lordul îşi manifestă dorinţa de a se culca din nou cu mine ; de data asta am dorit eu să fiu lăsată în pace. N-aş fi făcut niciodată primul pas, propunînd o separare care, deşi practicată în alte ţări, e străină obiceiurilor englezeşti, nedorind să ofer nici cea mai mică ocazie de bîrfă, fiindcă reputaţia îmi era, deocamdată, nepătată ; dar, cum propunerea venise chiar de la el, m-am socotit îndreptăţită să refuz reunirea şi, în consecinţă, m-am opus.

Refuzul a stîrnit o ceartă, transformată într-o stare de animozitate perpetuă, aşa că începurăm să vorbim de despărţire. Bărbatului meu îi convenea soluţia şi se arătă gata să adauge trei sute de lire pe an banilor mei de buzunar, care (pînă la urmă) nu mi-au fost plătiţi, iar eu am renunţat la pompă şi grandoare, trăind într-o căsuţă închiriată în Casehorton, unde-am petrecut două luni, într-o foarte plăcută recluziune, cu iubitul meu, pînă cînd am fost deranjaţi de apariţia soţului, care m-a bătut la cap cu vizitele lui şi cu implorările să mă întorc, zicînd că s-a răzgîndit şi insistînd să-i îndeplinesc dorinţa.

În străduania de a găsi motive să-i ignorez rugămintea, m-am folosit de tot ce-am putut născoci, dar el nu mă slăbea o clipă, aşa că a trebuit să capitulez în cele din urmă, punînd însă condiţia că vom pleca de îndată spre Franţa şi că el nu va îndrăzni să se apropie de patul meu pînă nu ajungem la Calais. Aşa că am pornit spre acel regat, iar lordul, departe de a încălca ultimul articol al convenţiei, n-a insistat să primească ce i se cuvenea pînă n-am pus piciorul în capitala Franţei.

Între timp, am început să simt un rezultat foarte interesant al pasiunii mele şi i-am comunicat descoperirea autorului care, nedorind să mă lase singură într-o situaţie

atît de delicată, veni cu primul prilej în Franța, pe urmele noastre.

În drum spre Paris, ne-am oprit să vizităm Chantilly, un *Chateau* magnific, aparținînd prințului de Condé [1]; acolo am întîlnit, din întîmplare, niște nobili englezi cunoscuți. Prințul și surorile sale m-au invitat, foarte politicos, în galeria unde erau așezați. Mi-au făcut complimente pentru felul cum arătam și păreau că-mi admiră îmbrăcămintea, cu totul nouă pentru ei, constînd dintr-un costum albastru englezesc de călărie tivit cu aur și o pălărie cu pană. În mod deosebit le-a plăcut părul, care-mi cădea pe spate pînă la mijloc, și insistară să rămîn la ei două săptămîni, invitație pe care am fost nevoită, cu tot regretul, s-o refuz, deoarece stăpînul meu nu înțelegea nici boabă de franceză. M-au încîntat castelul și locatarii lui, căci femeile erau amabile, iar bărbații politicoși, iar numele și povestea mea nu le erau necunoscute; domnul S., sosind în același loc după cîteva zile, fu tachinat zdravăn pe socoteala mea.

La sosirea la Paris, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă metamorfozez într-o franțuzoaică. Mi-am tăiat părul, mi-am acoperit cu *rouge* tenul de o frumusețe perfectă, am încheiat un armistițiu cu pudra, pe care n-o folosisem niciodată, mi-am pus o rochie cu poale largi și am plecat la Thuilleries, bucuroasă și bine dispusă, căci în acel moment totul conspira pentru a mă face fericită: eram sănătoasă, tînără și frumoasă, aveam parte de iubire, răsfăț și belșug și mă înconjurau plăceri noi, vesele, agreabile. Apărînd, atrăgeam asupra mea privirile tuturor celor prezenți, care mă socoteau necunoscută, dar nu venetică, atît de bună cunoscătoare a manierelor franceze eram; iar cînd înțelegeau cine sînt, mă omagiau cu laudele cele mai generoase, în conformitate cu binecunoscutul lor cod de maniere.

După ce-am făcut turul complet al tuturor locurilor de petrecere din Paris, am fost prezentată în societate de o familie de englezi, locuitori ai orașului; printre alții, am făcut cunoștință cu o doamnă franțuzoaică, foarte atră-

[1] Este, probabil, vorba de Louis Henri de Condé (1692—1740), primul ministru al lui Ludovic al XV-lea (n. tr.).

gătoare şi plăcută. Ducele de K — era admiratorul ei, dar îşi păzea bine reputaţia, locuind cu mama ei şi o foarte drăguţă surioară, curtată de prinţul C- (aproape orice franţuzoaică are un amant).

Cu doamna aceasta încîntătoare, numită Madame De la T-, organizam adesea petreceri plăcute. Ducele, domnul S., ea şi cu mine ne întîlneam în Bois de Boulogne, o pădurice plăcută aflată nu departe de Paris, unde lumea se duce, în sezonul estival, să profite de aer ; şi, după ce ne amuzam prin crînguri, ne urcam în echipajul Înălţimii Sale, extrem de elegant, o caleaşcă trasă de şase cai suri cu coada lungă, împodobiţi cu panglici, după gustul francez ; şi ajungeam astfel la un mic palat fermecat, sau cel puţin fermecător, posedat de duce la marginea oraşului. Apartamentul de la catul de jos, repartizat mie, era mobilat numai în auriu şi argintiu, patul avea oglinzi de jur împrejur, iar uşa dădea spre o grădină împărţită în două de o alee şi cu straturi de trandafiri şi alte flori în mijlocul gazonului. La etaj era locuinţa însoţitoarei mele, o cameră îmbrăcată în creton. Supam cu toţii împreună, în salonul care, deşi mic, era de o eleganţă desăvîrşită. Toată lumea era mereu în toane bune, conversaţia curgea veselă şi sprintenă, iar scena — deşi repetată de multe ori — rămînea distractivă şi amuzantă.

Alteori, domnul S. şi cu mine ne petreceam serile în palatul prinţului de C-, împrumutat nouă de către Înălţimea Sa, ca să ne simţim bine. Apartamentele se deschideau spre grădinile Luxembourg fiind, în ceea ce priveşte măreţia, pe măsura proprietarului. Obişnuiam să-mi fac apariţia într-un echipaj flamboiant, sub pretextul că vin în vizită, şi-mi petreceam cea mai mare parte a nopţii cu el, mai drag mie decît toţi prinţii din lume.

În timp ce mă dăruiam, fericită, acestor fermecătoare îndeletniciri, micul meu lord era nemaipomenit de ocupat cu încercările de a-şi redobîndi sănătatea cu ajutorul leacurilor întăritoare şi al mai ştiu eu cui. Se plîngea şi acum de slăbiciunea provocată de iubire, tînguindu-se că mă adoră mai mult ca pe un înger, decît ca pe o femeie, deşi făcea tot ce putea pentru a-şi domina patima, aşa cum cerea dogma religiei creştine, fiindcă îşi organiza viaţa potrivit maximelor regelui Carol al XII-lea al Suediei.

Niciodată n-am reuşit să aflu adevăratul sens al acestei afirmaţii ; de fapt, am fost adeseori tentată să cred că nu avea absolut nici un sens.

Oricum ar fi fost, eu dobîndeam, văzînd cu ochii, dimensiuni tot mai mari şi situaţia îmi devenea extrem de neplăcută, din cauza ciondănelii perpetue cu soţul meu, ca urmare a insistenţelor lui de a se culca din nou cu mine, după ce ne despărţiserăm a doua oară culcuşurile. Pentru a scăpa de nesuferitele-i persecuţii, am hotărît să-l părăsesc, deşi îmi riscam astfel viaţa.

Odată luată hotărîrea, m-am dus la ambasadorul britanic, într-un cupeu de piaţă ; pentru a nu-mi trăda tinereţea, care l-ar fi putut predispune împotriva mea, m-am ascuns sub o glugă neagră ; dar asta (după cum mi-a spus el), în loc să dea înfăţişării mele un aer grav, adăugă farmecelor mele o notă picantă, ceea ce era departe de a fi neplăcut. În tinereţe, ambasadorul fusese un curtezan şi, deşi înaintat acum în vîrstă, nu rămînea insensibil la puterea frumuseţii. Poate că firea lui l-a îndemnat să se poarte mai binevoitor cu mine, deşi la început m-a sfătuit să mă întorc la soţul meu ; văzînd însă că o ţin una şi bună, se angajă să mă servească aşa cum doream şi să procure de la regele Franţei o protecţie specială, care-mi dădea posibilitatea de a locui la Paris nemolestată de bărbat. M-a sfătuit, cu toate acestea (în caz că eram absolut hotărîtă să-l părăsesc) să ajung cît mai repede în Anglia şi să deschid acţiune de divorţ.

Sfatul mi-a convenit şi, vreme de trei zile, am stat ascunsă la Paris, timp în care am împrumutat nişte rufărie de schimb, deoarece, fiindu-mi imposibil să scot ceva din casă fără a da naştere la bănuieli, nu aveam nici haine, nici servitoare care să mă slujească.

Şi aşa, de una singură, am luat drumul Flandrei, după ce mi-am pus soţul pe o pistă greşită, scriindu-i o epistolă datată la Calais. Am călătorit printr-o ţară necunoscută, fără alt însoţitor decît surugiul poştalionului, ameninţată, potrivit legilor Franţei, nemiloase în această privinţă, de primejdia de a duce la moarte sigură pe orice bărbat ce-ar fi fost surprins în preajma mea, deoarece ar fi fost acuzat că fugise cu soţia altuia — deşi oricine se poate culca cu

aceeași femeie, fără teama de a-și atrage pedeapsa capitală.

Am călătorit zi și noapte, fără oprire, ca să ajung mai repede în Flandra, unde știam că voi fi în siguranță. Nopțile fiind foare reci, am fost obligată să mă învelesc într-o flanelă, cumpărată anume în acest scop, fiindcă n-aveam vestminte călduroase și călătoream într-o trăsură deschisă. Trecînd prin păduri lugubre, departe de orice așezare omenească, am trăit spaima că voi fi jefuită și omorîtă de surugiu ; după toate aparențele am scăpat teafără datorită înfățișării mele mizerabile, care m-a apărat și în cele două locuri sinistre unde a trebuit să dorm, înainte de a părăsi teritoriile franceze : întrucît nu am putut ajunge în orașele mari, unde intenționasem să poposesc, am fost silită să trag la niște amărîte de hanuri păduchioase, unde nu primeai altceva de mîncare decît pîine neagră acră și brînză și mai acră, și totul în jur îți sugera un bîrlog al disperării și al nelegiuirii.

Am izbutit totuși să supraviețuiesc cu aceste merinde, jalnice cum erau, încredințată că sărăcia în care călătoream îmi garanta siguranța și, în cele din urmă, sosind la Bruxelles, mi-am stabilit domiciliul la Hotel de Flandre (atît de bine cunoscut englezilor acum), considerîndu-mă extrem de fericită că-mi izbutise fuga.

Nici nu petrecusem două zile întregi în acel loc, cînd ochii îmi fură binecuvîntați de apariția iubitului. După ce am pus împreună la cale planul călătoriei spre Anglia, am angajat ca subretă o fată înaltă și mlădie din Liège. Am pornit spre Ostand și ne-am îmbarcat pe un vas arvunit de domnul S. — pentru traversare. Călătoria a fost scurtă și fără evenimente ; timpul a trecut foarte plăcut, în compania scumpului meu partener, un bărbat absolut fermecător, în toate privințele, după cum lady O–[1], îndrăznesc să cred, și-a dat deja seama.

Mi-am luat nume de împrumut, am închiriat o casă în Poland Street, am angajat avocați și am pornit acțiunea pentru a mă despărți de soțul meu. I-am comunicat motivul fugii de acasă tatii, care, surprins și revoltat de comportarea mea, o condamnă cu vorbe aspre și indig-

[1] Oxford (n. ed. engl.).

nate. Pasul fusese, însă, făcut şi nu regretam nimic altceva, decît că-l mîhnisem.

Dimineaţa, după sosirea la Londra, m-am dus în audienţă la lordul Preşedinte al Înaltei Curţi de Justiţie şi m-am plîns despre felul în care mă tratase soţul meu, un om cu firea arţăgoasă, obositoare şi intolerabil de capricioasă. Purtarea lui era un amestec ciudat de nebunie şi prostie, asezonată cu mici picături de bun simţ ; nu era deci de mirare că eu, iute şi nerăbdătoare din fire, ajunsesem la capătul puterilor din pricina persecuţiei acestui pervers caraghios, care mă băga în sperieţi şi mă certa toată noaptea, fără răgaz, trăgîndu-mi din cînd în cînd perna de sub cap, ca să nu dorm, în timp ce mă chinuia cu nesuferitele-i reproşuri. Nu o dată mă speriasem, mai-mai să-mi ies din minţi, văzîndu-l apucat de convulsiile unei patimi neaşteptate ; şi mă întristasem pînă la dezgustul total, înţelegînd (după repetate observaţii) că avea o fire atît de aiurită, încît satisfacţia sau neplăcerea nu depindeau niciodată de motivul pe care-l avea de a fi mulţumit sau dezamăgit ci, dimpotrivă, cînd existau cele mai multe temeiuri de mulţumire, era, fără greş, negru de supărare, dar se afla în toane bune cînd avea pricini de întristare.

Cîtă vreme am trăit în casa din Poland Street, am fost mereu ocupată cu avocaţii, iar tata venea atît de des la mine, încît nu mi-am putut consacra tot timpul iubitului, ca de obicei. Nici nu era bine ca el să fie văzut în compania mea, aşa că a închiriat o căsuţă la Camberwell, unde mă duceam ori de cîte ori era cu putinţă, păstrînd contactul cu atîta zel şi grijă, încît, deşi eram în a şasea lună de sarcină, plecam deseori de una singură înspre locuinţa lui, într-o trăsură de piaţă, noaptea pe la unsprezece şi mă întorceam la şase dimineaţa, ca să fiu în pat cînd venea tata în vizită — fiindcă îmi tăinuiam de el iubirea, precum şi fructele ei şi deseori, ca să-mi ascund mişcările, mă prefăceam că aduc apă de la pod. Nimic altceva decît iubirea cea mai pătimaşă n-ar fi izbutit să-mi ţină sus moralul în situaţia obositoare în care mă aflam, nici nu i-ar fi putut da admiratorului meu curajul de a petrece zile întregi de unul singur, ca un pustnic, rupt de lume.

Între timp, soțul meu sosise în Anglia și se străduia să-mi descopere refugiul, așa că trăiam într-o alarmă continuă și mi-am făcut rost de un *haut parleur* [1] ce stătea gata pregătit lîngă patul meu, pentru a fi folosit cînd voiam să strig după ajutor, în caz că urmăritorul îmi lua cu asalt locuința.

Situația aceasta fiind greu de suportat, de cum a început procesul m-am pus numaidecît sub protecția domnului S., care m-a dus la locuința unui amic de-al său, la țară, unde eram ferită de uneltirile soțului.

Societatea, acum, mă uitase, iar eu renunțasem la lume cu cea mai senină resemnare. În adîncul inimii am pus în balanță ceea ce aveam să pierd din reputație, cu primejdia ce-mi amenința liniștea de acasă, descoperind că era cu neputință să-mi păstrez reputația dacă nu-mi sacrificam liniștea, căci lordul nu era dispus să mă lase să scap ieftin, dacă nu mă purtam foarte discret. De aceea am hotărît să renunț la vizitele de curtoazie și la distracțiile fără miez, în favoarea bucuriilor mai substanțiale ale vieții.

Ne-am petrecut timpul foarte plăcut, cu felurite amuzamente, împreună cu prietenul domnului S., pînă cînd zilele socotite de mine pînă la naștere trecură aproape toate. Atunci m-am întors la Londra și m-am instalat în Southampton Street, pregătindu-mă pentru apropiatul eveniment. Îmi propusesem să trăiesc aici în cea mai mare taină. Mi-am schimbat numele, nu primeam pe nimeni, în afara avocatului și iubitului meu, și nici măcar nu mă apropiam de fereastră, ca să nu fiu descoperită din întîmplare.

În ciuda tuturor precauțiilor, slujnica mea franțuzoaică, pe care o trimisesem după niște haine, fu urmărită la întoarcere, iar a doua zi dimineața soțul meu îmi luă cu asalt locuința. Dac-ar fi întreprins raidul de unul singur, nu mă-ndoiesc că ar fi fost silit să bată în retragere de înverșunata opoziție a femeii din Liège, care-i opuse o rezistență îndîrjită, dar fu obligată să cedeze din cauza numărului mare al inamicilor.

[1] Pîlnie pentru amplificarea vocii (fr.) (n. tr.).

În momentul acela mă aflam în pat şi, auzind groaznicul tărăboi de jos, am tras clopoţelul, ca să aflu care era cauza agitaţiei. Totodată am dat la o parte draperia, şi pe cine-am văzut intrînd în odaie, dacă nu chiar pe stăpînul meu, însoţit de un ofiţer de poliţie şi de lacheul care-mi descoperise ascunzătoarea.

O vizită atît de neaşteptată nu putea să nu mă surprindă şi să nu mă umple de consternare ; totuşi, mi-am chemat în ajutor toată puterea sufletească şi, văzînd că indivizii erau gata să desferece obloanele, i-am cerut patronului lor să-i trimită jos. Dădu imediat curs dorinţei mele şi, aşezîndu-se lîngă mine pe pat, mă informă, cu un aer triumfător, că, în sfîrşit, mă găsise, iar eu am recunoscut sincer că succesul său mă mîhnea peste măsură. În loc de a mă certa că fugisem de la el, începu să-mi povestească tot ce se întîmplase la Londra după despărţirea noastră ; printre alte noutăţi, mi-a dat de înţeles că-l provocase la duel pe domnul S., care refuzase să lupte cu el şi din cauza asta pierduse prietenia prinţului de W-.

Aici însă Înălţimea Sa lordul nu spunea adevărul adevărat ; într-adevăr, înainte de plecarea noastră la ţară, se dusese la iubitul meu, insistînd să-i dea satisfacţie în Hyde Park, la două zile după provocare, la ora trei după-amiaza. S-, crezînd că vorbeşte serios, acceptase invitaţia, observînd totuşi că nu era niciodată prea devreme să reglezi astfel de afaceri şi dorind ca întîlnirea să aibă loc la o oră mai timpurie. Lordul însă n-a vrut să schimbe termenii propunerii iniţiale şi la plecare i-a repetat că-l va aştepta la locul şi ora stabilite, dacă n-o să plouă.

Adversarul său mi-a reprodus de-a fir-a-păr conversaţia, iar eu l-am asigurat că nu se va alege nimic din toată afacerea. Aşa a şi fost ; luni soţul meu i-a trimis o scrisoare, cerînd ca duelul să se amîne pe joi, ca să aibă timp să-şi pună treburile în ordine şi să-i trimită lui S- o sută de lire, împrumutate cîndva de la el. Joi avu parte de o nouă epistolă, care-l anunţa că cel ofensat se răzgîndise şi va căuta satisfacţie prin lege. Aşa se terminase eroica faptă, cu care lordul se lăuda acum, denaturînd-o cu aroganţă.

În timp ce mă regala cu aceste amănunte interesante, eu încercam să descopăr calea prin care să-i zădărnicesc

planurile, așa că nu i-am contrazis spusele, zicîndu-i doar că, dacă ar binevoi să coboare, m-aș îmbrăca pentru micul dejun. El primi propunerea cu multă plăcere și, mărturisesc, am fost destul de surprinsă să-l văd atît de jovial la prima întîlnire, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic care să rupă fericirea unirii noastre matrimoniale.

Cum nu mai era decît o săptămînă pînă la așteptatul eveniment, mi-a trebuit multă ingeniozitate ca să-mi ascund de ochii lui adevărata condiție. Știam însă că am de-a face cu un om de o inteligență mediocră, prin urmare, am izbutit. Am luat micul dejun în perfectă armonie și l-am invitat la prînz, convingîndu-l mai întîi să-și concedieze ajutoarele, cărora, totuși, el le porunci să se întoarcă la unsprezece noaptea. Am stat de vorbă cu plăcere și voioșie ; cînd l-am certat că venise în vizită atît de sumar îmbrăcat, s-a dus în vîrful picioarelor să se privească în oglindă și, recunoscînd că am dreptate, zise că va merge să se îmbrace pentru masa de prînz.

Prin urmare plecă, poruncindu-i servitoarei să-i dea drumul în casă cînd se va întoarce. De-abia ieșise pe ușă, că i-am și scris domnului S-, informîndu-l despre cele întîmplate ; pe urmă, fără să mă fi hotărît asupra vreunui plan anume, mi-am strîns repede hainele, m-am încotoșmănat în pelerină și, chemînd un *porte-chaise*, m-am dus la taverna cea mai apropiată, unde n-am rămas decît timpul necesar pentru a schimba vehicolul și, spre uimirea purtătorilor, care nu înțelegeau de ce sînt atît de tulburată, m-am dus la o prăvălie din vecinătate, am concediat a doua lectică și mi-am procurat o trăsură de piață, cu care m-am dus acasă la avocatul meu, un om de încredere. După ce l-am pus la curent cu nefericitele evenimente survenite și l-am consultat cu privire la un loc potrivit pentru a mă ascunde, el se gîndi puțin și mă trimise la o căsuță din apropierea unui tribunal, unde, cu ajutorul iubitului, veni în aceeași seară slujnica, aducîndu-mi hainele.

Soțul meu însă se prezentă la masă, potrivit invitației, și nu fu deloc descumpănit cînd fata îl informă că plecasem, ci se duse la avocatul meu, să afle dacă socotea că mă voi întoarce ; cînd acesta îi dădu un răspuns afirmativ și-l sfătui ca, pînă una alta, să se ducă înapoi și să mă-

nince prînzul pregătit de mine, el îi urmă foarte calm sfatul, se îndopă pe cinste, bău o sticlă de vin şi, văzînd că nu mă întorsesem, aşa cum se aşteptase, se retrase pentru a-şi consulta asociaţii.

Această mişcare îi dădu femeii mele posibilitatea de a dispărea, şi cînd lordul reveni seara, casa era pustie; nu mai găsi în toată locuinţa decît un argat, rămas să aibă grijă de mobilă. Se mînie atît de tare, văzîndu-şi spulberate planurile, încît făcu o tevatură grozavă, deşteptînd întreg cartierul ; îşi întări rîndurile cu autoritatea unui judecător de pace, bătu străzile pînă la trei dimineaţa, renunţă la o locuinţă închiriată în prăvălia unui bărbier, peste drum de casa din care fugisem şi plecă la culcare cu gîndul alinător că făcuse tot ce stătea în puterea unui om pentru a mă recîştiga.

Agitaţia spiritului şi şocul trăit în timp ce fugeam din nou de el mă tulburaseră atît de adînc, încît mă temeam că voi naşte înainte de a mi se putea aduce cele necesare într-o asemenea ocazie. I-am împărtăşit temerea mea domnului S-, iar el, cu infinită grijă şi atenţie, se strădui să-mi găsească un locşor mai potrivit. După toate căutările, fu nevoit să se oprească la un apartament sărăcăcios din City, deşi iubirea îi fu pusă la grea încercare de necesitatea de a-l închiria. Nu exista însă nici o altă posibilitate şi nu aveam timp de pierdut, aşa că m-a dus, cu o birjă de piaţă, la mizerabila-mi locuinţă. Deşi mă simţeam foarte rău, mi-am suportat soarta cu demnitate şi resemnare, dovedindu-mi astfel ataşamentul sincer şi de nezdruncinat faţă de iubitul meu, de dragul şi pentru plăcerea căruia aş fi fost gata să îndur orice necazuri, ba chiar să-mi dau viaţa.

Imediat după ce am intrat în posesia mizerabilului apartament, starea precară a sănătăţii mele m-a constrîns să mă urc în pat şi să trimit după ajutorul trebuincios, iar după cîteva ceasuri văzu lumina zilei o dovadă vie a iubirii şi nesăbuinţei mele, deşi teroarea şi oboseala de care avusesem parte în ultima vreme o afectaseră atît de sever pe micuţa fiinţă inocentă, încît nu dădea aproape nici un semn de viaţă.

De nepus în cuvinte a fost durerea pe care mi-a provocat-o nenorocirea aceasta. Am trimis iute vorbă iubitu-

lui şi îngrijoratului tată, iar el veni numaidecît să mi se arunce în braţe, împărtăşindu-mi durerea cu toată tandreţea iubirii şi dragostei părinteşti. Din fericire însă, temerile noastre fură împrăştiate de revenirea la viaţă a micuţei noastre fiice, pe care am dat-o în grija unei doici din vecini, în aşa fel încît să mă pot interesa zilnic de sănătatea ei. Am trăit astfel două săptămîni încheiate, într-o stare de linişte şi mulţumire, bucurîndu-mă de conversaţia şi îngrijirile drăgăstoase ale admiratorului meu, ale cărui atenţie şi iubire se concentrau asupra mea.

Plăcuta odihnă fu însă întreruptă într-o bună zi de un accident periculos, care-mi puse imediat viaţa în pericol. În camera de sub dormitorul meu izbucni un incendiu ; l-am mirosit imediat şi am văzut cum oamenii din jurul meu erau cuprinşi de consternare şi zăpăceală, deşi refuzau să spună din ce cauză se speriaseră, ca spaima să nu-mi facă rău la sănătate. Am pus însă întrebările cu atîta calm, încît s-au încumetat pînă la urmă să-mi spună că bănuielile îmi erau îndreptăţite ; atunci am poruncit să se ia măsurile prin care puteam fi apărată de răceală, în caz că trebuia să ies de acolo. Din fericire însă, focul a fost stins şi n-a trebuit să mă supun acelei ceremonii ce-m-ar fi putut costa viaţa. Surprinzător a fost faptul că agitaţia n-a avut nici un efect fatal asupra sănătăţii mele. Am interpretat izbăvirea drept un semn că pronia cerească mă luase sub aripa-i proteguitoare.

Deşi scăpasem de riscul de a fi scoasă de acolo pe braţe, mi-am dat curînd seama că era cazul să-mi schimb locuinţa, fiindcă vecinii ce se năpustiseră în casă, alarmaţi de incendiu, descoperiseră în ce situaţie mă aflam, chiar dacă nu-mi cunoşteau numele, nu mă consideram la adăpost cîtă vreme eram subiectul speculaţiilor lor. De aceea, domnul S- mi-a făcut rost de un alt apartament, mult mai confortabil, unde m-am dus de îndată ce sănătatea mi-a permis să mă mut. Curînd după aceea, lordul mi-a scris, prin intermediul avocatului, rugîndu-mă să renunţ la acţiunea de divorţ şi să mă întorc acasă. N-am vrut să-i fac pe plac ; nimic nu era mai străin de intenţiile mele decît ideea de a accepta favoruri din parte-i.

Văzîndu-se refuzat, organiză o vînătoare pe scară mare a persoanei mele, în cursul căreia, se spune, descoperi cî-

teva tinere doamne şi fete ce aveau toate motivele să dorească să rămînă incognito, aşa că fu tratat cu multă severitate pentru impertinenta-i curiozitate. Nereuşindu-i încercările, intră în cîrdăşie cu un anumit sir R- H-, o persoană cu caracter dubios, care-i promise o metodă infailibilă de a-mi descoperi ascunzătoarea, în schimbul unei scrisori de bancă în valoare de o mie de lire ; îndată ce o primi, vrednicul cavaler publică în toate ziarele un anunţ privitor la mine şi subreta mea, oferind recompensa de o sută de lire persoanei ce-i putea indica locul unde mă aflam.

Dn îndată ce mi-a căzut în mîini ziarul, mi-am dat seama că sînt iarăşi la ananghie. Mă temeam să mai rămîn la Londra, aşa că am hotărît, avînd tot sprijinul iubitului, să accept o invitaţie a ducelui de K-, sosit între timp în Anglia, cu una dintre doamnele despre care spuneam că se aflau în anturajul nostru la Paris. După ce mi-am văzut bebeluşul, am pornit a doua zi spre reşedinţa de la ţară a ducelui, un *chateau* foarte elegant, ridicat în mijlocul unui încîntător colţişor al naturii. Domnul S- m-a urmat după cîteva zile. Ni s-a făcut o primire foarte cordială. Înălţimea Sa era un om politicos şi bun la suflet, trăia pe picior mare şi iubea plăcerile. Madame la T- era făcută să placă. Casa gemea întotdeauna de oaspeţi, aşa că timpul trecea în mod agreabil, cu biliard şi jocuri de cărţi, vînătoare, plimbări, lecturi şi conversaţii.

Perioadele fericite ale vieţii mele însă durează de obicei foarte puţin. În mijlocul acestui trai fără griji am avut parte de o zguduitoare nenorocire : moartea scumpei, neajutoratei mele copile, care se bucurase de dragostea mea în mai mare măsură, poate, decît ar fi putut-o face o odraslă născută dintr-o legătură legitimă, fiindcă ştiam că împrejurările naşterii vor constitui, pentru ea, o povară de care nu va scăpa toată viaţa, făcînd-o să depindă cu totul de iubirea şi protecţia mea.

În timp ce deplîngeam nemiloasa soartă a frumoasei mele flori, sosi lordul — şi mă ceru, spunînd că eram nevasta lui, dar acţiunea împotriva lui, pe care o menţinusem, îl priva, deocamdată, de drepturile matrimoniale, iar ducele refuză să mă predea.

Șase luni mai tîrziu, își repetă vizita și cererea și se ajunse la o înțelegere, conform căreia consimțeam să locuiesc cu el în aceeași casă, cu condiția să nu-mi ceară niciodată să mă culc cu el sau să-mi tulbure liniștea în orice fel ; dacă o făcea, aveam dreptul să-l părăsesc din nou și să primesc bani pentru a trăi separat. La sfatul avocaților, m-am declarat de acord cu articolele acestea, cu scopul de a intra în posesia banilor de buzunar pe care nu-i mai primisem de la despărțire, subzistînd doar prin vînzarea bijuteriilor ; aveam multe și puteam dispune de ele după bunul meu plac. Cît despre iubitul meu, nu era îndeajuns de bogat ca să mă întrețină și din această cauză aveam mare grijă să nu-i sporesc cheltuielile.

Trecuseră deja trei ani de cînd ne aveam unul pe celălalt, iar iubirea noastră împărtășită nu se răcise cîtuși de puțin, nici fericirea mea nu cunoscuse vreo piedică serioasă, în afara trăsnetului din senin despre care v-am povestit deja, și de gîndul la mîhnirea provocată de comportarea mea tatii, pe care-l iubeam cum nu se poate spune în cuvinte și pe care nimic nu m-ar fi putut face să-l supăr, decît flacăra aceea a unei patimi și mai puternice, ce nu ținea cont de nici un argument. Deoarece eram acum nevoită să rup încîntătoarea noastră legătură, nu e de mirare că despărțirea ne-a adus amîndurora durere multă și nefericire. Dar altă ieșire nu exista ; m-am smuls din brațele lui, mi-am luat rămas bun de la familie, după ce i-am mulțumit ducelui, spunîndu-i că-i rămîn obligată, și am pornit spre locul fixat pentru întîlnire, unde mă aștepta lordul meu, însoțit de un valet proaspăt angajat, una dintre cauzele importante ale viitoarelor noastre despărțiri. Cum își zăvorîse casele din oraș, soțul meu m-a condus la locuința din Pall Mall și a insistat să doarmă cu mine în prima noapte ; eu însă, înarmîndu-mă cu autoritatea înțelegerii încheiate, am refuzat să-i satisfac dodința.

Discuția duse la ceartă ; ca urmare, am vrut să părăsesc locuința, dar el s-a străduit să-mi împiedice plecarea. Atunci l-am încuiat pur și simplu în cameră, am dat fuga jos și, chemînd o birjă, am făcut cu ea aproape tot drumul pînă în City, la casa tatii, unde m-am odihnit, fiindcă familia era în oraș, cu toate că el se găsea la țară.

I-am scris numaidecît și la sosirea la Londra i-am declarat intenția de a mă despărți de soțul meu. Văzînd cît sînt de hotărîtă și încăpățînată, și-a dat, în cele din urmă, încuviințarea și avu loc imediat o separare oficială, socotită de mine atunci drept finală și irevocabilă.

Acum eram la adăpost, sub aripa unui tată indulgent, care-mi acordase din nou bunăvoința, presupunînd că legătura mea cu domnul S- încetase pentru totdeauna. Dar, deși ne separasem, în aparență definitiv, ne înțelesesem dinainte să continuăm să ne vedem pe ascuns, scăpînd astfel de gura lumii, de care eram acum obligată să țin cont.

Despărțirea noastră, în casa de la țară a ducelui K-, se făcuse cu toate semnele neprefăcute ale afecțiunii sincere și reciproce, iar eu trăiam cu speranța dulce de a-l revedea însuflețit de aceeași pasiune de altădată, cînd avocatul (care-mi primea corespondența) îmi aduse o scrisoare într-o seară, tocmai cînd mă pregăteam de culcare. Recunoscînd scrisul lui S-, am deschis-o cu toată graba unei îndrăgostite frustrate ; dar cum să descriu uimirea și consternarea cărora le-am căzut pradă cînd am citit conținutul ! În loc de tandre jurăminte și declarații dulci, fatala epistolă începea cu *Doamnă, cel mai bun lucru pe care-l poți face e să te întorci la tatăl dumitale,* sau o altă frază rece și ucigătoare cu același sens.

Dumnezeule sfinte ! Ce mi-a fost dat să simt în situația aceea grea ! Ochii mi se împăienjeniră, pierzînd lumina, mîinile și picioarele mi se acoperiră de transpirații reci și mă copleși un torent de tristețe și supărare atît de puternic, încît toți cei de față crezură că am să mor din cauza agitației violente ce mă cuprinsese. S-au străduit să mă îmbărbăteze cu înghițituri repetate de rachiu tare, care nu avu asupra mea nici un efect vizibil, deși vreme de opt ani nu băusem nici o băutură mai tare decît apa. Fără îndoială că aș fi pierit în prima criză, dacă durerea n-ar fi țîșnit afară din mine într-o explozie de lacrimi și exclamații ce nu încetă toată noaptea, spre uimirea familiei, speriată și stîrnită din culcuș de starea în care mă aflam. Numai tata a reușit să ghicească pricina nefericirii mele ; era sigur — spuse — că primisem o veste rea

printr-o scrisoare sau un mesaj de la ticălosul de S- (așa l-a numit, în furia lui amară).

La auzul numelui, durerea s-a întors și mai sfîșietoare și toți cei prezenți izbucniră în lacrimi, văzînd în ce stare jalnică sînt. Bietul tata hohoti de plîns și-mi ceru să-i dezvălui cauza mîhnirii ; iar eu, în loc să-i spun adevărul, i-am risipit îngrijorarea, zicînd că iubitul meu e bolnav. Întreaga familie rămase cu mine pînă mi-am venit puțin în fire, apoi mă lăsară în grija servitoarei, care mă puse în pat pe la șase dimineața. Dar n-am putut să dorm ; mi-am depănat în minte toate amănuntele purtării mele, străduindu-mă să pricep cauza fatalei schimbări a atitudinii lui S-. Cum nu mi-am putut aminti de nimic ce să-l fi putut jigni, am tras concluzia că persoane răuvoitoare îi împuiaseră urechile cu născociri împotriva mea.

M-am sculat cu această idee în cap și mi-am trimis avocatul la el cu o scrisoare, insistînd să-l văd, ca să mă pot disculpa personal, sarcină pe care o puteam îndeplini ușor, deoarece nu mă știam vinovată de altă jignire decît o prea năvalnică iubire. Am așteptat, tremurînd de nerăbdare, întoarcerea mesagerului ; îmi aduse un răspuns redactat în cuvintele cele mai reci de politețe pe care le poate dicta indiferența. Recunoștea totuși că nu mă poate învinui de nimic, spunînd însă că era spre binele amîndurora să ne despărțim. Ar fi trebuit să reflecteze la asta mai înainte, nu după ce sacrificasem totul pentru dragostea lui ! Confirmarea inconstanței iubitului m-a scos aproape din minți, așa că și azi mă mir că mi-am păstrat uzul rațiunii în acele clipe de groază și disperare ! În durerea mea, am renunțat la orice rețineri, la orice convenții. I-am spus tatii că S- este pe moarte și că vreau să-l vizitez cît de curînd.

Luat prin surprindere, grijuliul meu părinte îmi demonstră consecințele fatale ale unui pas atît de nechibzuit, amintindu-mi cu cîtă greutate izbutise să-i convingă pe mama și pe unchiul să-mi ierte prima imprudență. Îmi spuse că intenționa să mă ducă la țară chiar a doua zi, pentru a pecetlui împăcarea. Acum însă eram pe punctul de a renunța cu totul la stima și înțelegerea lor, comițînd o nouă greșeală fatală, care nu va mai putea fi îndreptată.

În ceea ce-l privea, oricît de mult va suferi, era hotărît să nu mai dea ochii cu mine cît o mai trăi.

În timp ce-şi rostea sentinţa, îi curgeau lacrimile pe obraji şi părea copleşit de tristeţe şi de cea mai aprigă durere, aşa că vă puteţi imagina uşor prin ce chinuri treceam, îndoite cum erau de suferinţa unui tată adorat şi de conştiinţa că eram unica pricină a nefericirii sale. Remuşcarea şi mîhnirea mă lăsară fără grai, dar cînd mi-am recăpătat darul vorbirii i-am spus cît de mult mă impresionează mare-i bunătate şi omenie, recunoscîndu-mă nevrednică de iubirea şi grija sa. I-am spus că tocmai conştiinţa acestei nevrednicii era una din cauzele supărării mele ; soarta îmi luase o asemenea întorsătură, încît trebuia neapărat să-l văd pe S- sau să mor. Am spus că, deşi nu-i puteam pretinde să mă ierte, meritam, fără îndoială, mila lui ; că, de la bun început, nimic altceva decît cea mai irezistibilă patimă nu m-ar fi putut îndepărta de la datorie şi nu m-ar fi putut sili să-mi atrag, din partea lui, nemulţumirea ; că aceeaşi putere fatală mai lucra încă şi, după toate probabilităţile, va continua să lucreze pînă la mormînt, unicul loc unde puteam spera să cunosc împăcarea.

În timp ce mă justificam astfel, scumpul meu tată plîngea cu mila cea mai adîncă şi, spunîndu-mi că pot să fac ce vreau, întrucît el nu mai voia să ştie de mine, plecă din cameră, lăsîndu-mă singură cu chinurile crude ale inimii, care era gata să plesnească de durere şi mă dojenea pentru un păcat pe care nu puteam să nu-l comit.

Numaidecît am închiriat o trăsură cu şase cai şi aş fi plecat de una singură, dacă iubirea tatei, cu neputinţă de stins, oricîte greşeli aş fi făcut, nu mi-ar fi pus la dispoziţie un însoţitor. Văzînd că delirez şi sînt disperată, rugă o rubedenie să meargă cu mine şi să mă păzească în nebunească expediţie.

Cele două zile cît dură călătoria nu-mi potoliră deloc durerea şi neliniştea, ci-mi întreţinură tristeţea insuportabilă, făcîndu-mă să mă perpelesc. În cele din urmă am ajuns la o căscioară, numită Coliba, în cîmpia Salisbury, unde, pradă agitaţiei cele mai frenetice, i-am scris lui S- o epistolă, descriindu-i condiţia mizerabilă în care mă

adusese indiferența lui și exprimîndu-mi, în termenii cei mai rugători cu putință, dorința de a-l vedea.

Am dat biletul însoțitorului, cu rugămintea fierbinte de a-i spune domnului S- că sufeream atît de amarnic și eram victima unei atît de violente disperări, încît, dacă nu voia să mă onoreze cu o vizită, aveam să merg eu să-l văd, chiar și acasă la sora sa, unde se afla acum.

El primi mesajul cu foarte multă răceală, spunîndu-i prietenului meu că dacă mă voi întoarce la Londra, fără să insist asupra întrevederii cerute, după scurtă vreme mă va căuta în oraș și toate problemele vor putea fi rezolvate în mod prietenesc. Cînd însă mesagerul îl asigură că eram prea înnebunită de durere ca să accept o asemenea propunere, consimți să ne întîlnim în mijlocul cîmpiei Salisbury, unde nu ne putea vedea nimeni. Deși abia puteam merge, am pornit pe jos spre locul stabilit, tovarășul meu urmîndu-mă de aproape.

Cînd l-am văzut coborînd dealul, cu calul de dîrlogi, mi-am făcut curaj și am pășit spre el cît puteam de repede ; dar, de-ndată ce m-am sforțat să-i vorbesc, limba refuză să-și îndeplinească misiunea ; atît de viu zugrăvită era însă pe fața mea inexprimabila tristețe, încît inima lui (dură cum era) se topi la vederea suferinței care — înțelegea limpede acum — provenea din iubirea sinceră pentru el. În cele din urmă, mi-am redobîndit darul vorbirii, în suficientă măsură pentru a-i spune că venisem să-mi iau rămas bun ; cînd am vrut să continui, vocea mi-a pierit din nou, dar, după o lungă pauză, am avut puterea să-i arăt, cu mare greutate, cît mă supără propria-mi incapacitate de a-i reciștiga iubirea și să-i declar că doream (dacă se putea) să-i păstrez măcar stima ; dacă mă putea asigura de atîta lucru, aveam să mă străduiesc să mă liniștesc. I-am mai comunicat hotărîrea de a pleca din țară, întrucît nu mai puteam suporta să văd locurile unde fuseserăm atît de fericiți cît timp ne-am iubit ; speram că mă va mai vizita uneori, pînă la plecare, ca să mă dezobișnuiesc treptat de prezența lui, căci nu aș fi putut supraviețui șocului unei despărțiri brutale.

Unui observator imparțial, cuvîntarea mea i s-ar părea poate prea umilă, dar dragostea știe să îmblînzească mîndria cea mai trufașă, după cum arăta foarte limpede

cazul meu — natura îmi dăruise la fel de multă demnitate — ba chiar mai multă — ca și majorității oamenilor. Domnul S- fu atît de uluit de comportarea mea, încît nu se pricepu să-mi răspundă, fiindcă (după cum avea să recunoască mai tîrziu) se așteptase să-i aduc reproșuri amarnice. Nu rămase indiferent la cuvintele mele tandre. După o scurtă ezitare, îmi spuse că nu intenționase să mă părăsească de tot, că iubirea îi era neștirbită și că mă va urma imediat la Londra. M-am silit să-i cred spusele, întrucît nu puteam suporta gîndul unei despărțiri finale și drumul de întoarcere l-am parcurs cu mai multă liniște în suflet decît atunci cînd plecasem de la tata, deși inima-mi era departe de a se liniști : iscoditoarele temeri ce mă rodeau prevedeau că nu-i voi mai putea învinge niciodată indiferența.

Mi-am stabilit domiciliul în Mount Street ; cum subreta mea se căsătorise, am angajat alta, care o înlocuia pe prima în mod satisfăcător : era o fată bună, devotată mie cu trup și suflet și timp de mulți ani, cît a stat în serviciul meu, a muncit neobosită pentru a-mi ușura viața sau, mai degrabă, pentru a-mi ușura durerea, căci, deși S- a venit în oraș, așa cum promisese, reînnoind legătura noastră într-un fel, pe o perioadă de cinci luni, bunăvoința lui n-a mers mai departe de atît. Mi-a dat de înțeles că hotărîse să se ducă în străinătate cu domnul V-, pe care l-a și însoțit în misiunea lui diplomatică la D-n.

Am înțeles cauza adevărată a acestei călătorii, interpretînd-o — în ciuda jurămintelor și declarațiilor lui de iubire statornică și stimă — drept o dovadă jalnică a faptului că nu mă iubea și nu mă respecta ; nici asigurările repetate din scrisorile lui n-au putut alunga chinul și disperarea ce-mi rodeau sufletul. Prin urmare, am renunțat la orice speranță de a-mi recîștiga fericirea pierdută. În ajunul plecării, i-am declarat că va trebui, probabil, să facă ochi dulci multor femei, pînă-mi va întîlni egala în dragoste și sinceritate, fiindcă preferam să fiu slujnică în casa lui, cu posibilitatea de a-l vedea uneori, decît regina Angliei lipsită de această fericire.

Cînd și-a luat rămas bun și a început să coboare scările, m-am strîns tot mai mult în mine, cu fiecare pas, de parcă mi se deschisese o rană nouă, iar cînd am auzit ușa

închizîndu-se în urmă-i, mi-a murit inima în piept. (După aceea am avut satisfacţia să aud cît de amarnic s-a căit că mă pierduse, spunînd că niciodată n-a fost mai fericit decît în momentele petrecute cu mine.) M-am aşezat să-i scriu o scrisoare, în care îi iertam indiferenţa, ştiind că sentimentele nu ascultă de nimeni, şi-i doream toată fericirea pe care o merita. Apoi am păşit în sus şi-n jos prin cameră, pradă unei nestăpînite nelinişti, am fost dusă la culcare de subreta mea, m-am sculat la şase, m-am urcat pe cal şi am călărit patruzeci de mile, ca să obosesc zdravăn şi să mă pot odihni în noaptea următoare. Exerciţiul ăsta l-am făcut zi de zi, timp de cîteva luni ; cînd nu dădea rezultate, obişnuiam să mă plimb seara prin Hyde-Park, cînd locul era pustiu, nevizitat de nici o altă creatură.

În cursul melancolicelor plimbări, într-o zi am fost acostată de o persoană foarte importantă care, după salutul de rigoare, m-a întrebat dacă legătura mea cu S- luase sfîrşit sau nu, şi dacă primeam vreo pensie de la soţul meu. Primei întrebări i-am dat un răspuns afirmativ, iar la a doua am spus că lordul nu-mi trimitea bani prea mulţi ; de fapt, adevărul era că nu-mi trimitea deloc, dar eram prea mîndră ca să-mi recunosc sărăcia. El îşi exprimă atunci uimirea că una ca mine, obişnuită din leagăn cu luxul şi bogăţia, putea trăi în condiţiile aspre de acum, iar la răspunsul meu că reuşeam foarte bine s-o fac, ca să fiu lăsată în pace, îmi deplînse soarta şi, foarte amabil, mă invită să cinez la el acasă, cu soţia sa. Am acceptat invitaţia, fără să mă tem de urmări, iar cînd am ajuns la el am fost dusă într-un apartament iluminat magnific, anume pentru mine, cred.

După ce am rămas o vreme singură în misterioasa casă, fără să văd ţipenie de om, gazda îşi făcu apariţia şi-şi exprimă speranţa că nu mă voi supăra dacă o să iau masa numai cu el, fiindcă dorea să-mi spună ceva ce nu putea fi rostit în prezenţa tuturor servitorilor. În clipa aceea, spre marea mea surpriză şi indignare, am înţeles încotro bate şi, manifestîndu-mi din plin dezaprobarea, i-am spus că mă-ndoiam că ar putea să-mi facă o propunere agreabilă şi eram gata să plec numaidecît, la care el mi-a dat de înţeles că n-am cum să plec, întrucît îmi

concediase *porte-chaise*-ul, iar servitorii nu vor pregeta să-i îndeplinească întocmai poruncile.

Mîniată de cuvintele lui, o adevărată insultă, i-am răspuns, hotărîtă, că n-avea nici o importanţă, îl dispreţuiam pentru înşelătorie şi nu-mi era teamă de nimeni. El, văzîndu-mă atît de alarmată, mă asigură că n-am motive de teamă ; îmi spuse că era de multă vreme îndrăgostit de mine şi nu putuse găsi alt prilej de a-mi declara iubirea. Adăugă că ştia de la regină că lordul C- începuse din nou să-mi facă curte şi că, auzind chiar din gura mea că povestea cu S- se isprăvise, se considera la fel de îndreptăţit ca şi oricare altul să încerce să mă cucerească. La sfîrşit mi-a zis că pot dispune de buzunarul lui după bunul meu plac şi că are destulă putere pentru a mă reintroduce în societate cu *éclat* [1].

Acestor oferte le-am răspuns spunîndu-i că-mi judeca foarte greşit caracterul, dacă-şi imagina că pot fi cucerită cu promisiuni materiale şi i-am declarat pe şleau că mai degrabă m-aş fi oferit unui valet decît să mă vînd unui prinţ.

Cina fu servită şi ne-am aşezat la masă, dar nu m-am atins de altă mîncare sau băutură decît o bucată de pîine şi apă. Eram o fată ciudată şi capricioasă şi-mi intrase în cap ideea că poate pusese ceva în bucate sau în vin, ca să mă facă să-mi schimb gîndurile. Pe scurt, văzîndu-şi zădărnicite toate strădaniile, pe la miezul nopţii renunţă la a-mi face curte, înţelegînd că e inutil, şi-mi îngădui să plec acasă.

Douăsprezece luni încheiate am dus o viaţă tristă, nereuşind să ies deloc din melancolie. Văzînd că ajunsesem numai pielea şi oase, mi-am reluat vechea hotărîre de a încerca să profit de pe urma unei schimbări de decor şi chiar am plecat peste hotare, însoţită numai de femeia mea şi cu cea mai mare indiferenţă faţă de viaţă. Intenţionasem să mă duc în sudul Franţei, socotind că acolo voi reuşi să trăiesc mai uşor din puţinii bani rămaşi, cam cinci sute de lire, pînă se dădea sentinţa, prin care speram să mai obţin ceva fonduri de la bărbatul meu. Aşteptările mi-ar fi fost răsplătite, fără îndoială, dacă mi-aş fi

[1] Strălucire (fr.) (n. tr.).

pus în aplicare planul. Cînd eram însă la Paris, urmînd să plec mai departe peste cîteva zile, i-am trimis o scrisoare domnului K-, un bun prieten de pe vremuri al tatii, care se purtase foarte civilizat cu mine la prima mea ședere în Franța.

Gentilomul acesta mi-a făcut onoarea de a mă vizita și, cînd l-am pus la curent cu intenția mea, m-a determinat să mă răzgîndesc, spunîndu-mi că mi-ar fi mult prea greu. M-a sfătuit să rămîn la Paris, unde, cu economie, puteam trăi la fel de ieftin ca în oricare altă parte, bucurîndu-mă, în plus, de conversația și prezența prietenilor, între care el se socotea unul dintre cei mai credincioși. Mă asigură că voi fi oricînd binevenită la masa lui și nu voi duce lipsă de nimic. Promise că mă va recomanda să-i fiu chiriașă unei prietene a lui, în a cărei casă voi putea duce o viață decentă. Femeia fiind binecunoscută în cercurile engleze din Paris, nu exista măsură mai bună pentru a-mi întări reputația (luînd aminte la tinerețea și condiția mea) decît aceea de a locui la o persoană de încredere, ce putea garanta pentru purtarea mea. Convinsă, i-am urmat pur și simplu sfatul ; pur și simplu, spun fiindcă, în ciuda asigurărilor lui, am văzut curînd cum mi se topesc banii ; fără nici o perspectivă de a primi alții în loc. În schimb, îmi treceam vremea foarte plăcut, vizitînd cîteva familii engleze și vreo două-trei franceze, unde în scurt timp am devenit de-a casei, am cunoscut multă lume și am fost tratată cu politețe și respect. Și totuși, înconjurată de atîtea plăceri, nu puteam să nu suspin, întristată, cînd îmi aduceam aminte de scumpul meu S-, al cărui chip, timp de cîțiva ani, nu l-am reînviat în minte fără adîncă emoție. Timpul, tovărășia oamenilor, distracțiile, schimbarea de decor reușiră însă, în mare măsură, să-mi alunge gîndurile triste și să-mi dea puterea de a-mi suporta destinul cu resemnare și răbdare.

De la sosirea la Paris, eram înconjurată de o mulțime de admiratori declarați, care suspinau și mă linguseau, așa cum se obișnuiește ; dar, pe lîngă neputința de a-mi dărui inima din nou, eram pornită împotriva tuturor, presupunînd că mizează pe faptul că avusesem o aventură cu S- ; de aceea le respingeam complimentele cu dispreț și ură. După cum am spus deja, singura modalitate de a mă cu-

ceri era stima și purtarea cea mai plină de respect ; deși, datorită unui pas greșit, îmi pierdusem dreptul la cea dintîi, eram hotărîtă să descurajez avansurile oricărui bărbat ce părea deficient la al doilea capitol.

Admiratorii mei au fost respinși astfel unul cîte unul, de-ndată ce se prezentau, iar eu mi-am păstrat inima liberă, pînă cînd am făcut cunoștință cu o persoană văzută adesea în casa doamnei P-, o englezoaică ce locuia pe atunci la Paris. Tînărul nobil despre care e vorba se declară îndrăgostit nebunește de mine, dar o făcu într-un stil atît de diferit de al celorlalți suspinători, încît am reușit să-i ascult declarațiile fără dezgust. Deși eram încă înclinată să-mi păstrez independența, nu m-a lăsat inima să-i descurajez complimentele, adresate cu cea mai cuceritoare modestie, cu cel mai reverențios și mai dezinteresat respect.

Cu aceste arme ce nu dau greș îmi învinse, încetul cu încetul, indiferența și deveni preferatul meu, punîndu-i în umbră pe lordul C- și prințul de C-, care erau, în acel moment, rivalii săi. Ceea ce i-a asigurat însă (mai mult decît oricare altă considerație) succesul, a fost afirmația deschisă că mă va lua în căsătorie, fără să stea pe gînduri, de-ndată ce voi fi obținut divorțul de actualul meu soț. După toate probabilitățile, aceasta nu era o problemă prea dificilă, ținînd seama că, înainte de plecarea mea din Anglia, lordul — îmi oferise cinci mii de lire dacă mă arătam de acord să ne recîștigăm amîndoi libertatea, ca să se poată căsători cu o domnișoară W- din Kent, căreia-i făcuse, în mod onorabil, curte ; eu însă fusesem destul de toantă ca să refuz, la sfatul domnului S-. Nu știu dacă lordul, văzîndu-se în imposibilitatea de a se însura cu noua iubită, începuse să facă dragoste cu ea într-un alt chip, dar e sigur că mama fetei îi interzisese să mai pună piciorul în casă, împrejurare ce-l înfuriase în așa măsură, încît se destăinuise lumii, printr-un anunț publicat în ziar, care începea : *Întrucît, de o vreme încoace, o iubesc din inimă pe domnișoara W- și fiindcă, neacceptînd propunerile mamei, am fost dat afară din casă, doresc să justific prin prezenta etc. etc.*

Această declarație, cu semnătura lui, a fost într-adevăr tipărită într-un număr oarecare de anunțuri detașabile, distribuite publicului la porunca sa. Mai tîrziu, lămurit de niște prieteni că făcuse o prostie cît el de mare, le-a răscumpărat cu o jumătate de guinee bucata. Un exemplar mi-a parvenit la Paris și cred că tata mai are și acum în posesiunea sa unul dintre anunțurile originale. După această justificare înțeleaptă a comportării sale, lordul făcuse o încercare de a o fura pe tînăra doamnă din biserică, cu forța brațelor, dar fu salvată de vecinii conduși de fratele ei care, avocat fiind, probabil că l-a făcut pe lord să plătească scump această aventură.

Între timp, noul meu admirator reușise să-mi cîștige într-o oarecare măsură inima, dar, terminîndu-mi-se banii, eram pusă în situația să aleg între a mă reîntoarce la lordul — sau a accepta iubirea contelui B-. Cînd sosi clipa decisivă, n-am șovăit deloc, preferînd să mă pun sub protecția unui om de onoare, pe care-l stimam, decît să îndur umilințe de tot felul din partea unei persoane asupra căreia se revărsau dezgustul și disprețul meu. Din mîndrie rău înțeleasă, am ales să locuiesc în casa lordului B-k, și nu să ocup o altă locuință, pe cheltuiala lui. Am petrecut cîteva luni plăcute, cu baluri și alte distracții, l-am vizitat pe lordul B-k, care locuia la cîteva leghe distanță de Paris și am rămas două-trei zile la reședința lui, unde distracțiile erau, oricum le-ai fi privit, încîntătoare, elegante și rafinate. Locuința lui era punctul de întîlnire a celor mai aleși oameni din Franța, iar lady B-k era superioară tuturor persoanelor de sexul ei, la fel cum lordul era cel mai distins dintre bărbați.

Cam pe la Crăciun am plecat spre Anglia, însoțiți de un mic scoțian ce locuia cu lordul B-, în calitate de prieten, nefiind deloc încîntat de legătura noastră, poate din prietenie adevărată pentru patronul său, poate de teamă că aveam să-i uzurp, cu timpul, puterea de a-l influența pe lordul meu — n-am cum să-mi dau seama. În orice caz, gerul era atît de aspru, că am fost reținuți zece zile la Calais, pînă să putem ieși din port. În tot acest timp m-am gîndit serios la propunerea noului meu iubit. Întrucît era foarte tînăr și neumblat prin lume, se prea putea să nu-mi fi aflat povestea, așa că am hotărît să-i spun

totul întocmai cum se întîmplase, ca să nu-mi poată reproşa nimic în viitor. Mai apoi, nu credeam că ar fi cinstit să-l pun să facă pentru mine mai mult decît ar fi considerat, el, mai tîrziu, că meritasem. Prin urmare, i-am povestit viaţa mea de-a fir-a-păr, iar istorisirea, departe de a-l face să-şi schimbe sentimentele, îi consolidă părerea bună, fiind cea mai bună dovadă a francheţii şi sincerităţii mele. Pe scurt, dădu dovadă de atîta mărinimie, încît îmi cuceri definitiv inima. Iubirea asta însă era de un alt soi decît cea ce-mi stăpînise înainte sufletul, rezemîndu-se pe cea mai caldă gratitudine şi stimă, dar nimic mai mult, deşi iubitul avea înfăţişarea agreabilă şi vorba fermecătoare.

La sosirea în Anglia, m-am dus direct la reşedinţa lui de la ţară, cam la douăsprezece mile de Londra, unde el a venit curînd să mă întîlnească şi am petrecut cîteva zile într-o singurătate desăvîrşită, rudele lui tremurînd de teamă că lordul — ar putea să-l dea în judecată, deşi lui nimic nu i-ar fi plăcut mai mult şi trăia atît de fericit sub ameninţarea cu pricina, încît şi ele încetară să se mai teamă pentru el.

Ne-au vizitat domnul H-B-, rudă cu lordul B-, şi un anume domn R-, din regimentul de gardă ; formau un grup foarte plăcut împreună cu gentilomul scoţian şi cu iubitul meu. Îmi plăcea să merg în compania lor la vînătoare şi să mă bucur de alte amuzamente campestre. Cît despre domnul H-B-, dacă a existat vreodată un bărbat perfect, el era acela, sau, cel puţin, dintre toţi cunoscuţii mei el se apropia cel mai mult de idealul de perfecţiune pe care mi-l făcusem. Era şi bun, şi deosebit de chipeş, fusese dăruit cu o minte fără egal şi cu cea mai simţitoare dintre inimi. Domnul R- era un bun om de societate, plăcut ca fire şi foarte înţelegător ; iar bunul meu lord avea o fire extrem de luminoasă — aşa că, într-o asemenea companie, nici un loc nu-mi părea plicticos sau insipid. Eu eram gospodina casei şi, fiindcă mă străduiam să fiu plăcută şi să fac pe toată lumea fericită, am avut norocul de a mă descurca destul de bine. Domnul B- îmi spuse că, înainte de a mă cunoaşte, auzise că sînt o proastă, dar văzînd (cum îi plăcea să spună) cît de grosolan fusese dezinformat, îmi căută prietenia şi între noi se stabili o

legătură trainică — era, într-adevăr, imposibil pentru oricine îl cunoştea să nu aibă cea mai mare stimă şi veneraţie pentru virtuţile sale.

După ce am trăit o vreme în această ascunzătoare plăcută, soţul meu începu din nou să facă tărăboi. Trimise o misivă, cerîndu-i lordului B- să mă predea, apoi se înfăţişă în persoană, cu tichia de noapte în buzunar — fiindcă intenţiona să rămînă pînă dimineaţa, dacă va fi invitat — şi însoţit de o rubedenie, pe care o asigurase că îl iubeam mult şi eram împiedicată cu forţa să-i alerg în braţe.

Văzîndu-şi speranţele zădărnicite, porni un proces împotriva lordului B-, neurmărind însă divorţul, cum ne-ar fi convenit nouă, ci dorind să fiu recunoscută drept soţia lui legitimă. Avocaţii lui însă încercară să dovedească existenţa unui pact nelegitim între mine şi lordul B-, sperînd să scoată, în felul acesta, ceva bani de la iubitul meu, dar străduaniile le fură în zadar, fiindcă nici un servitor al lordului B- sau al meu nu putea afirma cu cugetul curat că ne văzuse vreodată încălcînd regulile modestiei şi ale bunului simţ, aşa că reclamantul îşi retrase plîngerea.

Pînă să se isprăvească procesul, toţi prietenii iubitului meu îşi exprimară îngrijorarea pentru sentinţa ce avea să se dea, dar purtarea lui fu cît se poate de hotărîtă. Îmi oferi cele mai convingătoare dovezi ale trăiniciei şi temeiniciei sentimentelor sale, sporindu-mi recunoştinţa şi întărindu-mi afecţiunea pentru el, care era, oricum, nepătată, cinstită şi sinceră.

Curînd după acest eveniment, am căzut grav bolnavă. În timpul bolii a venit să mă vadă tata şi m-au îngrijit doi medici ; unul nu mi-a dat nici o şansă de viaţă şi s-a retras imediat. Celălalt, însă, doctorul S- [1], a insistat cu tratamentul şi, după cît poate judeca un om, mi-a salvat viaţa, fapt pentru care şi-a cîştigat o frumoasă reputaţie. În ciuda ajutorului său însă, a trebuit să stau zece săptămîni în pat, timp în care durerea lordului B- a fost fără margini, îngrijorarea şi generozitatea lui necunoscînd limite. În timp ce zăceam, răpusă de boală, domnul S-, impresionat de trista-mi soartă, care-i redeşteptase tandre-

[1] Posibil chiar Smollett (n. ed. engl.).

ţea, ceru voie să mă vadă, iar lordul B- i-ar fi îndeplinit dorinţa, dacă nu s-ar fi considerat că sînt prea slăbită pentru a suporta emoţia unei asemenea întrevederi. Constituţia mea robustă le risipi, din fericire, temerile şi, de cum îmi scăzu febra, m-au transportat la o cabană de vînătoare, aparţinînd iubitului meu, de unde, de-ndată ce-am fost iarăşi în puteri, am plecat la Castelul B-, unde am ţinut casa deschisă. Mă mai aflam acolo, cînd lordul B- a primit o epistolă de la lordul —, datată din noiembrie, prin care îl provoca la duel în mai, la frontiera dintre Franţa şi Flandra. Provocarea fusese trimisă ca urmare a ceea ce se întîmplase între ei cu mult înainte de boala mea, cînd se întîlniseră şi se certaseră zdravăn într-o tavernă, iar iubitul meu, în fierbinţeala gîlcevei, îşi aruncase potrivnicul sub masă. L-am sfătuit să nu dea atenţie fanfaronadei, ştiind că e lipsită de intenţia finalizării, iar el avu destulă minte să-mi urmeze sfatul ; hotărî totuşi să ia drept serioasă provocarea, dacă va fi întărită printr-un nou mesaj.

După ce am locuit cîtva timp în locul acesta, ne-am întors la conacul de unde plecasem, iar lordul B- se devotă cu atîta ardoare vînătorii şi altor îndeletniciri masculine, încît începeam să mă socotesc neglijată. L-am înştiinţat de bănuiala mea, asigurîndu-l că-l voi părăsi de îndată ce mi se va confirma.

Cuvintele mele nu avură nici un efect asupra comportării sale, care se răci atît de puternic, încît pînă şi domnul R-, aflat la noi în casă, consideră că iubirea îi scăzuse considerabil. În plimbările la oraş, eram de obicei însoţită de verişorul lui, sau de un gentilom sau altul, dar el îmi făcea rareori onoarea de a mă acompania ; mai mult, cînd m-am dus la Bath pentru a-mi reface sănătatea, m-a lăsat să plec de una singură, convingîndu-mă pe deplin de indiferenţa lui. Şi totuşi mă înşelam, dar judecata îmi era influenţată de purtarea primului meu soţ şi a domnului S-, care nu mă părăsiseră niciodată, căutînd să mă distreze, şi rezistaseră adeseori chemărilor celor mai urgente treburi, ca să nu se despartă de mine nici pentru cîteva ceasuri. Socoteam că orice bărbat ce mă iubea cu adevărat trebuia să se poarte la fel şi las în seama unor judecători mai înţelepţi să hotărască dacă aveam sau nu

dreptate. Sigur este că un astfel de sacrificiu, o asemenea devoţiune sînt dovezile cele mai plăcute ale iubirii unui admirator, şi *Voyez moi plus souvent, & ne me donnez rien*[1] e maxima mea favorită. Un bărbat poate dărui bani fiindcă e risipitor ; poate fi violent în dragoste, pentru că are un temperament sangvin, dar dacă îmi dăruieşte timpul său, îmi dă o dovadă indiscutabilă a faptului că sînt stăpînă deplină pe inima lui.

Apariţia mea la Bath, neînsoţită de lordul B-, stîrni surpriza generală, încurajîndu-i pe bărbaţi să mă plictisească făcîndu-mi complimente. Fiecare nou admirator se străduia să-şi promoveze cauza demonstrîndu-mi cît de josnic şi nerespectuos se purtase lordul B-. Aceasta, într-adevăr, era coarda cea mai sensibilă pe care o puteau atinge : îmi stîrniră trufia şi supărarea, şi am fost îndeajuns de slabă de înger ca să dau ascultare unui bărbat care ţinea mult să-mi cîştige bunăvoinţa. Înalt şi cu oasele mari, avea părul blond, înclinînd spre ceea ce se numeşte roşcat şi-i mersese buhul că ar fi chipeş, deşi nu cred că merita cu adevărat epitetul. Bani avea din belşug, iubea intriga şi nu se lăsa împiedecat de nimic ca să-şi atingă ţelurile ; una dintre plăcerile sale era să-i învrăjbească între ei pe îndrăgostiţi. Îmi făcu o curte asiduă, ştiind perfect de bine cum să-mi exploateze supărarea, iar mie îmi căzu bine purtarea lui ; i-am ascultat jurămintele fără dezgust — într-un cuvînt, i-am promis că voi medita la propunerile lui şi-i voi scrie de cum voi ajunge la o concluzie.

Cu această hotîrîre am plecat în Wiltshire, la lordul B-, unde a venit şi noul pretendent la inima mea şi ne-a făcut o vizită, dîndu-se drept o cunoştinţă. Gîndindu-mă însă mai bine la ceea ce făcusem, mi-am condamnat propria purtare ca fiind nerușinată, deşi nu se întîmplase nimic ireparabil între noi, şi am început să-l urăsc proporţional cu înverşunarea cu care mă osîndeam, înţelegînd că-mi creasem o situaţie dificilă, din care n-avea să-mi fie uşor să scap. Pentru moment totuşi, am născocit pretexte ca să amîn luarea unei hotărîri. El mi-a primit scu-

[1] „Veniţi să mă vedeţi mai des şi nu-mi dăruiţi nimic" (fr.) (n. tr.).

zele şi s-a întors la Londra, împreună cu lordul B-, pe care vechiul adversar îl provocase din nou la duel.

H-d-n-, intendentul, sfătuitorul şi vătaful micului erou, venise la lordul B- cu un mesaj verbal, spunînd că Înălţimea Sa lordul nu mai dorea să meargă în Flandra şi îl va aştepta, în cutare zi şi la ora cutare, în cimitirul de lîngă piaţa Leul Roşu. Lordul B- primi provocarea şi-mi povesti ce se întîmplase ; i-o luase însă înainte mesagerul, care se străduise să-mi stîrnească teama faţă de urmările acelei înfruntări, ca eu să iau măsuri şi să împiedic duelul. Înţelegînd însă ce urmăreşte, i-am spus în faţă că lordul nu are nici cea mai mică intenţie de a-şi primejdui viaţa, deşi el se trudea din toate puterile să-mi demonstreze că patronul său e disperat şi hotărît. Îmi cunoşteam bărbăţelul prea bine ca să cred că va împinge lucrurile pînă la un deznodămînt sîngeros şi nu mă aşteptam la nimic mai rău decît la vreo josnicie urzită de H-n, în ticăloşia lui ce-mi era, de asemenea, foarte bine cunoscută. I-am împărtăşit îndoielile mele în această privinţă domnului B-, care ar fi fost gata să-şi însoţească ruda pe cîmpul de bătaie, dacă nu s-ar fi gîndit că va fi tras la răspundere, în caz că i se va întîmpla ceva lordului B-, deoarece era moştenitorul lui prin lege. Din acea pricină, refuză pe bună dreptate să aibă vreun amestec şi alegerea noastră se opri asupra contelui A-, unchiul lordului, care acceptă fără chef misiunea.

Văzîndu-şi adversarul atît de nepăsător şi de hotărît, bietul nostru erou se adresă contelui A-, dorind să-i vorbească, ca să-şi descarce conştiinţa înainte de a începe jocul cu moartea. Prin urmare se duseră mai la o parte şi el îl informă că era silit să se bată în duel din cauză că lordul B- îi reţinea soţia cu forţa. Contele A- îl asigură că se înşela amarnic în presupunerile lui, că nepotul său nu se folosea de forţă sau de vreo altă influenţă nefastă pentru a mă reţine, şi că nu se putea aştepta de la el să mă alunge din casă.

Explicaţia fu mai mult decît satisfăcătoare pentru lordul —. El zise că nu putea fi atît de nerezonabil încît să-i pretindă lordului B- să încalce legile ospitalităţii şi că nu dorea altceva decît să i se permită nevesti-sii să facă ceea ce doreşte. Încheiară deci pace şi se despărţiră fără văr-

sare de singe. Cel puțin acestea sînt amănuntele întîmplării, așa cum mi-au fost povestite de contele A-, împreună cu care am rîs din toată inima de respectiva aventură, fiindcă eu nu mă îndoiesem nici măcar o clipă că instigatorul va găsi în cele din urmă un mijloc de a evita duelul, deși mă miram că avusese curajul să împingă lucrurile atît de departe.

Ca să scăpăm totuși de hărțuiala lui, am hotărît să petrecem un sejur plăcut în Franța și am plecat acolo singură, sperînd să fiu urmată curînd de iubitul meu, reținut încă în Anglia de treburile sale. Despărțirea (deși numai pentru cîteva săptămîni), îl afectă atît de mult, încît aproape își pierdu mințile, iar suferința lui îmi reînnoi iubirea, fiind o dovadă grăitoare a dragostei ce mi-o purta. I-am scris din Franța cu fiecare poștă și, fiindcă nu-i ascundeam nimic, l-am rugat să aibă grijă de toate scrisorile destinate mie ce aveau să sosească la el acasă după plecarea mea din Anglia.

Misiunea aceasta n-a fost aducătoare de fericire ; îndeplinind-o, a deschis din întîmplare o epistolă de la Sir T-A- cu care, după cum spuneam, avusesem unele relații la Bath. Așa cum promisesem, îi dădusem acestui gentilom un răspuns final, și anume că sînt hotărîtă să-mi păstrez situația de acum, dar lordul B-, necunoscîndu-mi adevăratele simțăminte și înțelegînd din scrisoare că între noi se petrecuseră lucruri neobișnuite și că mi se cerea cu insistență să-l părăsesc, fu cuprins de cea mai neagră consternare și deznădejde. Cum obținuse deja permisiunea regelui să plece în străinătate, porni chiar în noaptea aceea spre Franța, lăsîndu-și toate afacerile încurcate.

Auzind despre plecarea mea și necunoscîndu-i cauza, Sir T-A- porni și el la drum și amîndoi ajunseră a doua zi la Dover. Fiecare află despre mișcările celuilalt și plăti bani grei căpitanului unui pachebot ca să-l treacă peste Canal cît mai repede ; cum însă traversarea depindea de vînt, ajunseră amîndoi în același timp la Calais, dar cu vase diferite. Sir T- își trimise valetul cu poștalionul, să-mi aducă o scrisoare prin care mă ruga să-l însoțesc în Italia, unde dorea să mă facă stăpîna întregii sale averi. Îmi cerea să plec numaidecît într-acolo, ca să nu mă piardă din pricina sosirii lordului B-, promițînd să mă

ajungă pe drum, dacă voi consimți să-l fac fericit. I-am trimis înapoi mesagerul, cu un răspuns în care mă arătam surprinsă că-mi făcea o asemenea propunere, după ce-l informasem despre hotărîrea mea, înainte de a părăsi Anglia. De-abia plecă valetul că am primit o altă scrisoare, de la lordul B-, cerîndu-mi să mă întîlnesc cu el la Clermont, pe drumul de Calais și implorîndu-mă să mă feresc a da ochii cu rivalul, dacă i-o va lua înainte. Așa ceva însă era puțin probabil să se întîmple, deoarece lordul B- călătorea cu serviciul de poștă, pe cînd celălalt era obligat de corpolența lui să meargă cu o trăsură închiriată ; totuși, ca să nu-i sporesc neliniștea, am plecat din Paris de cum i-am primit mesajul și m-am întîlnit cu el la locul stabilit, unde m-a întîmpinat plin de bucurie și teamă, întrebîndu-mă dacă-l încurajasem vreodată pe Sir T-A- să mă curteze. I-am povestit, foarte sinceră, întreaga afacere, ceea ce-l mînie nespus, dar indignarea i se risipi de-ndată ce i-am spus cît de mult mă căiam și l-am asigurat că-l respinsesem cu hotărîre pe rivalul său. Nu vreau să spun că apreciez comportarea mea față de Sir T- cu care (recunosc) m-am purtat urît în respectiva împrejurare, dar a fost, fără îndoială, mai corect să opresc acolo, decît să împing și mai departe cochetăria.

Iubitul se arătă satisfăcut de cuvintele mele și am mers împreună la Paris, însoțiți de scoțianul deja pomenit, deși aveam impresia că acestuia nu-i căzuse prea bine să vadă că lucrurile se aranjaseră în chip amical. Furiosul cavaler ne urmă în capitală, insistînd să mă vadă ; îi spuse scoțianului că eram logodită cu el oficial ; îmi scria din oră în oră, blestemîndu-mi perfidia. Eu n-am ținut seama de delirul lui, așa cum nici lordul B- nu-l lua în seamă, pînă cînd într-o noapte fu exasperat de insinuările domnului C- care, cred, îi aținta gelozia, exprimîndu-și bănuiala că eram, de fapt, îndrăgostită de rivalul său. Nu știu ce s-a petrecut între ei, dar trimise să mă cheme de la Operă pe un medic din Paris, un fel de intermediar între noi toți, care mi-a spus că dacă nu mă întorc numaidecît acasă, voi pricinui vărsare de sînge într-un duel.

Vestea mă tulbură nespus, dar, obișnuită fiind de la lordul — cu astfel de alarme false, mă învățasem să-mi păstrez cumpătul și am intrat, foarte sigură de mine, în

camera unde mă aştepta lordul B- cu tovarăşul său, poruncindu-i acestuia din urmă să se retragă. Pe urmă i-am comunicat lordului că ştiam ce se întîmplase şi mă consideram jignită atît de profund de persoana ce tocmai ieşise din încăpere, încît nu mai puteam trăi sub acelaşi acoperiş cu ea.

Lordul B- urlă ca un nebun, acuzîndu-mă de nesimţire şi indiferenţă, dar eu mi-am demonstrat cu uşurinţă nevinovăţia şi l-am asigurat cu atîta foc că-l iubesc, încît gelozia i se potoli şi-şi veni în fire. Am insistat totuşi să-l concedieze pe domnul C-, spunînd că altfel voi pleca eu din casa lui, deoarece nu mă puteam opri să cred că se străduise din răsputeri să mă încondeieze în ochii iubitului meu. Dacă se purtase astfel din prietenie pentru patronul său, acţionase, fără îndoială, ca un camarad cinstit şi credincios. Dar nu-l puteam ierta, întrucît cu numai cîteva săptămîni înainte obţinuse, la intervenţia mea, o sporire considerabilă a lefii. Nici după cele întreprinse împotriva mea însă nu-i purtam atîta duşmănie, încît să nu-l conving pe lordul B- să-i dubleze salariul, în aşa fel încît să nu aibă nimic de suferit materialiceşte fiindcă era alungat din anturaj.

Lordul îmi îndeplini dorinţa şi respectivul gentilom, după ce mai rămase trei zile în casă, pentru a se pregăti de plecare — plecă, luînd cu el o fată frumoasă care-mi ţinuse mie companie, şi nu l-am mai văzut niciodată.

Furia lui Sir T- nu se domoli. Nu accepta să fie refuzat, decît dacă i-o spuneam eu însămi ; aşadar, cu aprobarea lordului B-, i-am acordat o întrevedere. Intră în cameră cu o figură întunecată şi-mi spuse că-mi bătusem joc de el. M-am recunoscut vinovată şi l-am rugat să mă ierte. Am încercat să discut omeneşte problema, dar el nu ţinea seama decît de propriile-i argumente, ba chiar voi să mă intimideze cu ameninţări, ceea ce m-a enervat atît de tare, încît l-am sfidat să se răzbune, spunînd că singurul lucru de care mă temeam erau mustrările propriei mele conştiinţe ; că, deşi mă purtasem prosteşte, nu putea îndrăzni să pretindă că în comportarea mea fusese ceva criminal ; şi că, după felul nedrept şi turbat în care îmi vorbea, mă consideram norocoasă că scăpasem de el. El jură că sînt cea mai nemiloasă dintre creaturi, întrebă

dacă nu mă mișcă nimic și cînd i-am răspuns „Nimic" își luă rămas bun și, de atunci începînd, nu m-a mai persecutat niciodată cu insistențele lui, deși am auzit că era destul de vanitos și mincinos pentru a se lăuda cu unele favoruri pe care, pe onoarea mea, nu le-a primit de la mine niciodată, așa cum el însuși a recunoscut cîndva, în fața doctorului Cantwell, la Paris.

În timp ce el, din pricina mea, cunoștea furia neputincioasă și amarul, era iubit cu aceeași patimă violentă de o anumită doamnă scoțiană de familie bună, care, atunci cînd veni după mine în Franța, îl urmă cu tot atîta grabă și îngrijorare. Departe de a fi geloasă și de a mă considera o rivală, ea obișnuia să vină la mine acasă și să mă implore să pun o vorbă bună pe lîngă iubitul ei ; întinzîndu-se cît era de lungă pe dușumea, în fața focului, plîngea și suspina ca una care nu-i în toate mințile. Se jelui amarnic că nu-i arătase decît o singură dată interes și mă rugă, cu cele mai fierbinți cuvinte, să-i dau prilejul să-l vadă o dată în casa mea. Eu însă am crezut că-i mai bine s-o evit, de-ndată ce mi-am dat seama ce urmărește.

Am mai rămas o vreme la Paris, și am făcut cunoștință cu sora doamnei de la T-. Se presupunea că era amanta prințului de C-, că avea o minte ascuțită și iubea plăcerea peste măsură, deși reușea să-și mențină reputația de persoană respectabilă, trăind cu soțul și cu maică-sa. Această doamnă, aflînd că-i inspirasem iubitului meu o mare pasiune — ceea ce mă făcea să mă simt prost față de ea — își puse la bătaie toată elocința și toată priceperea pentru a mă determina să plec urechea la iubirea lui, deviza ei fiind să-i facă pe plac cu orice preț. M-a șocat lipsa ei de delicatețe și i-am respins propunerea ca incompatibilă cu legătura mea de acum, la fel de sfîntă pentru mine ca orice cununie, ba chiar mai puternică și indestructibilă decît o căsătorie nenaturală sau silită.

La întoarcerea în Anglia, am trăit în multă armonie și pace. Nimic nu-mi lipsea pentru a fi fericită decît lucrul cel mai esențial pentru mine : încîntătoarea tandrețe și splendidul entuziasm al iubirii : inima lordului B- era — cred — receptivă la sentimentele dulci ; cît despre mine, îl iubeam cu cea mai credincioasă dăruire. Nu

ajunge să spun că-i doream binele ; aveam cea mai delicată şi neprefăcută stimă pentru virtuţile lui, tremuram de dragul intereselor sale şi le puneam mai presus de orice, aveam pentru el simţămintele pe care le trăieşti pentru propriul tău fiu : şi cu toate acestea, în inima mea exista un gol ; lipsea fervoarea, abandonul, extazul iubirii, cunoscute bine cîndva ; pieptul nu-mi mai era plin de divinul sentiment. Nu puteam să nu-mi amintesc momentele sublime, încîntătoare, petrecute cu S-. Dac-aş fi înţeles cu adevărat viaţa, aş fi dat cu bucurie toate plăcerile acelea pentru traiul meu de acum, fiindcă, dacă-mi lipseau răpitoarele delicii, eram, totodată, scutită de grijile şi neliniştea care le însoţesc de obicei. Despre fericire însă aveam o idee extravagantă şi din această pricină vedeam în liniştea mea de acum o tînjeală insipidă şi o stagnare a adevăratei trăiri.

În vreme ce sentimentele mele dormitau amorţite, lordul —, a cărui avere sporise considerabil, mi-a trimis un mesaj, promiţîndu-mi să-mi dea în dar, dacă-l voi părăsi pe lordul B-, o casă gata mobilată, unde voi putea trăi cum îmi place, fără să trebuiască să-l primesc în vizită decît dacă doream să-l văd. Îmi făcu propunerea ca urmare a ceea ce declarasem eu întotdeauna, şi anume că dacă nu m-ar fi forţat el să mă pun sub protecţia unuia sau altuia, fiindcă mă lipsea de orice mijloc de trai, n-aş fi dat niciodată lumii nici cea mai mică ocazie de a bîrfi pe socoteala mea, şi că voi renunţa la protectorul meu de acum, de-ndată ce-mi va da banii trebuincioşi pentru a duce o viaţă independentă. Prin urmare, hotărîtă să mă ţin de cuvînt, i-am acceptat oferta, cu condiţia să fiu doar eu stăpînă, iar el să nu-mi calce în casă în altă calitate, decît aceea de musafir sau de prieten obişnuit.

Condiţiile puse de mine fură sancţionate cu cuvîntul lui de onoare (a cărui valoare îmi era, atunci, necunoscută) şi o casă a fost aranjată după indicaţiile mele. I-am spus lordului B- ce intenţie am, iar el a fost de acord să mă mut, dacă voi continua să mă întîlnesc cu el. I-am scris de asemenea rubedeniei lui, domnul B-, care observă în răspunsul său că era prea tîrziu să-mi dea sfaturi, de vreme ce mă hotărîsem deja. Toţi prietenii şi toate cunoştinţele se arătară de acord cu planul meu, deşi era

pasul cel mai negîndit făcut de mine vreodată, un adevărat act de nerecunoştinţă faţă de binefăcătorul meu. Dar l-am făcut, şi-l voi regreta şi condamna o veşnicie ! Da, lumea nu are nici o chemare să judece problemele intime ale individului !

Cînd se apropie momentul despărţirii, lordul B- deveni morocănos şi nemulţumit, ba chiar mă rugă să-mi mai amîn plecarea ; eu însă i-am spus că se făcuseră toate pregătirile pentru primirea mea în noua casă şi nu puteam bate în retragere fără să fiu acuzată de frivolitate şi scrînteală. Chiar în ziua mutării, domnul B- se strădui, cu toate argumentele ce-i veniră în minte, să mă convingă să renunţ, iar eu i-am dat acelaşi răspuns cu cel ce-l mulţumise pe prietenul său. Văzîndu-mă atît de hotărîtă să plec, el izbucni în lacrimi, strigînd :

— Pe Dumnezeul meu, dacă lordul B- poate îndura una ca asta, eu nu pot !

Exclamaţia fu pentru mine ca un fulger din senin ; deşi mi se spusese că domnul B- mă iubea, nu dădusem nici o crezare zvonului, întrucît el nu-mi spusese niciodată nimic — aceasta era prima aluzie scăpată vreodată de faţă cu mine. Am fost deci atît de uimită de neaşteptata-i declaraţie, încît n-am reuşit să-i dau nici un răspuns şi, luîndu-mi rămas bun, am plecat, meditînd la neaşteptata întorsătură a lucrurilor.

Lordul B- (mi s-a spus) n-a scos nici un singur cuvînt toată noaptea, şi într-atîta a pus la suflet plecarea mea, încît a trebuit să treacă doi ani pînă să-şi poată învinge durerea. Mai tîrziu am auzit asta chiar din gura lui şi mi-am cerut iertare pentru cruzimea de a-l fi părăsit, ştiind că eu însămi nu-mi voi putea ierta niciodată această nebunie. Cît despre domnul B-, durerea îl doborî şi depuse eforturi atît de mari pentru a-şi ascunde întristarea, încît fu cît pe-aci să-şi dea, ca preţ, viaţa. Doctorul S-, chemat la căpătîiul lui în toiul nopţii, îl găsi aproape sufocat. El ghici numaidecît pricina, aflînd că părăsisem casa, aşa că rămîneam singura dintre toate persoanele implicate care nu ştiam absolut nimic despre dragostea lui ; declar solemn că nu mi-a dat niciodată ocazia să bănuiesc aşa ceva cît timp am locuit la ruda lui, avînd un simţ prea dezvoltat pentru a nutri gîndul de a-şi detrona prietenul în inima

mea, şi-o părere mult prea bună despre mine ca să creadă că încercarea i-ar putea fi încununată de succes. Chiar dacă iubirea pentru lordul B- era mai puţin dulce şi înălţătoare decît amorul meu pentru S-, fidelitatea îmi era de nezdruncinat, şi nu acordasem niciodată nici un gînd cît de mic vreunei alte persoane, decît după ce mă hotărîsem să-l părăsesc, cînd (recunosc) am încurajat uşor curtea unui nou suspinător, spunîndu-i că, în scurtă vreme, voi putea dispune de mine, după cum îmi va fi voia, dar că, deocamdată, nu sînt liberă să fac ce vreau.

M-am bucurat de noua mea casă ca de un mic paradis : se găseau în ea multe lucruri utile, totul era nou şi, prin urmare, plăcut şi puteam dispune de toate după bunul meu plac. Îmi ţinea tovărăşie o rudă, o femeie foarte de treabă, cu care conviețuiam frăţeşte ; mă vizitau oamenii cei mai de vază din oraş (cei de sex masculin, vreau să spun — femeile mă dăduseră demult uitării) ; frecventam toate balurile publice de bună reputaţie şi o dată pe săptămînă aveam concert la mine acasă. Zilele s-au scurs, aşadar, în tihnă şi mulţumire, pînă în momentul cînd dulcea-mi viaţă deveni amară, din pricina soţului meu, care începu să mă hărţuiască din nou cu pretenţia de a mă muta la el, dar şi din a neliniştii crescînde a lordului B- care (deşi îl mai primeam încă în vizită) vedea limpede că doresc să renunţ la legătura noastră. Descoperirea aceasta îi stîrnise în piept o furtună a geloziei şi disperării atît de puternică, încît nu mă lăsa nici să suflu : îmi trimitea mesaje din oră în oră, îşi semna scrisorile cu sînge, se înfuria ca un nebun în plină criză, spumega împotriva nerecunoştinţei mele sau, dimpotrivă, îmi înălţa purtarea în slăvi, îmi propunea să sacrifice totul pe altarul iubirii, să părăsească numaidecît regatul şi să trăiască pînă la moarte cu mine în acea parte a lumii unde aş fi dorit să mă stabilesc.

Propuneri generoase şi ademenitoare ; eram însă înconjurată de sfătuitori nu tocmai dezinteresaţi, care m-au convins să nu primesc ofertele iubitului, pe motiv că lordul — s-ar simţi jignit de moarte dacă aş face-o. Le-am ascultat sfatul şi mi-am fortificat inima, pentru a nu se lăsa impresionată de tristeţea şi de implorările lordului B-. Purtarea mea, în acele împrejurări, e imposibil de în-

țeles : a fost singura dată în viață cînd m-am lăsat încătușată de poveștele altora. Starea sufletească a lordului B- ar fi înmuiat orice inimă, în afară de a mea — și totuși aveam inima cea mai simțitoare din toate. Își punea vărul să facă pe avocatul pe lîngă mine, pînă cînd respectivul gentilom refuză să-și mai joace rolul, spunîndu-i sincer că propriile-i simțăminte sînt prea puternic angajate pentru a-i permite să-și ducă sarcina la bun sfîrșit cu credință și onoare. Hotărî deci să mă ocolească, pînă cînd lordul și cu mine vom lua o hotărîre definitivă, lucru mult întîrziat de îndărătnicia lordului B-. El n-a renunțat la speranță nici cînd l-am mințit că iubesc un alt bărbat, ci spuse că s-ar putea să-l îndrăgesc din nou, cu timpul.

În ciuda insistențelor lui, relațiile dintre noi se răciră treptat și atunci domnul B- își reînnoi vizitele ; am petrecut împreună multe ceasuri de fericire și plăcere. Nu vreau să spun că el — sau oricare alt bărbat dintre cei ce mă vizitau — se bucura de privilegiile unui amant favorit : știam că mă iubește la nebunie, dar nu voiam să răspund pasiunii lui altfel decît prin stima cea mai profundă și prin venerație pentru virtuțile sale, cu totul și cu totul impresionante și desăvîrșite. I-aș descrie de-a fir-a-păr caracterul, dar mi-ar lua prea mult timp să-i înșir toate meritele ; singurul bărbat în viață, cunoscut mie, care îi seamănă este lordul F- ; despre el va fi vorba mai încolo.

Cam tot atunci interveni o schimbare interesantă în viața mea sentimentală. Îi trimisesem un mesaj vechiului meu amant S-, cerîndu-i să autorizeze copierea unui portret al meu, aflat în posesia sa ; el îmi trimise reproducerea prin avocat, instruindu-l să mă întrebe dacă intenționam să particip la următorul bal mascat. Curiozitatea lui avu un efect straniu asupră-mi : inima îmi bătu mai tare și imaginația mi se înfierbîntă, dînd naștere la nenumărate vise de fericire. I-am răspuns că da și ne-am întîlnit la bal, din întîmplare. Nu reușeam să-l privesc fără a mă înfiora ; cînd m-a acostat, cunoscuta-i voce făcu să-mi vibreze inima ca o coardă muzicală atinsă la unison. Se deșteptară, inspirate de apariția lui, toate amănuntele trecutei noastre iubiri, șterse și adormite de trecerea timpului și de îndelungata-i absență ; am acceptat

imediat iscusitele lui scuze, iertînd toate suferințele pe care mi le provocase, fiindcă el era stăpînul hărăzit sufletului meu ; vechea noastră legătură fu reînnodată.

Mă consideram într-o nouă împărăție a fericirii, ca urmare a acestei împăcări, ale cărei efecte continuară, neîntrerupte, timp de patru luni, în care vreme se arătă mai îndrăgostit de mine (dacă era posibil așa ceva) decît fusese vreodată, promise de nenumărate ori că ne vom căsători, dacă vom avea posibilitatea s-o facem ; mă asigură că nu cunoscuse nici o clipă de fericire din ziua despărțirii noastre, că nici o femeie (după părerea lui) nu știa să iubească ca mine. Ca să vă faceți o idee de pasiunea mea pentru bărbatul acela, ar trebui să iubiți la fel de aprig ca și mine ; dar, dintr-un ciudat capriciu, am pus capăt legăturii noastre, temîndu-mă că mă va părăsi din nou. Știind cum se purtase cîndva, mi-era frică de ce se putea întîmpla și amintirea suferințelor provocate de frivolitatea lui îmi umplea sufletul de groază, în așa fel încît n-am putut suporta înspăimîntătoarea viziune a viitorului și, decît să îndur chinurile nesiguranței, am preferat să mă arunc, prematur, în prăpastia deznădejdii. Ca urmare a dezertării mele, am primit de la el o scrisoare prin care recunoștea că primise răsplata cuvenită, dar că era nespus de mihnit de cele întîmplate.

Lordul —, între timp, continua să-și joace rolul diabolic, chinuindu-mă cu grețoasele-i insistențe. Îl convinse pe ducele de L- să-și folosească prestigiul pentru a mă determina să locuiesc cu el, asigurîndu-l pe Înălțimea Sa că, de fapt, promisesem să-i dau această dovadă de obediență și că mă voi întoarce mai repede acasă, la insistențele unei persoane de rang înalt și cu bună reputație. Înșelat de prezentarea deformată a lucrurilor, ducele îmi făcu onoarea unei vizite și din îndemnurile sale am înțeles cît de greșit fusese informat, astfel că am trimis după lordul — și, în prezența ducelui, l-am acuzat de minciună, comunicîndu-i Înălțimii Sale termenii înțelegerii dintre noi, pe care nu cutează să-i nege. Aflînd adevărul, ducele declară că nu m-ar fi supus la truda justificării, dacă ar fi știut că fusese înșelat de ipocrizia lordului.

Nereușind în această încercare, îi angajă, pentru aceeași cauză, pe domnul H- V- și, mai tîrziu, chiar pe tata. Deși am rămas la prima mea decizie, el perseveră cu atîta încăpățînare în eforturile sale, încît mă sili să plec din țară. După ce am petrecut seara cu el la Ranelagh, am plecat cam pe la două dimineața, lăsîndu-i damei de companie instrucțiuni să-i înapoieze lordului casa, mobila, vesela și tot ce-mi dăruise de la ultima înțelegere — atît de departe era de mine gîndul (atunci, ca și întotdeauna) de a-mi însuși o fărîmă cît de mică din averea lui. Prietena mea urmă cu strictețe instrucțiunile ; Înălțimea Sa lordul știe și va recunoaște că spusele mele sînt adevărate.

Așadar v-am arătat adevărata cauză a primei călătorii în Flandra, unde lumea a avut bunăvoința să spună că m-am dus ca să-l urmez pe domnul B- și întreaga armată, trimisă în vara aceea peste hotare. Înaintea plecării i-am trimis, în aceeași manieră, lordului B-, măsuța de toaletă, porțelanurile și o sumă mare de bani pe care mi-o dăruise în generozitatea lui. Socoteam că îi datoram această dovadă de integritate bărbatului față de care aveam obligații nespus de mari. Deși am ajuns să trăiesc și clipa cînd atît el cît și S- au refuzat să-mi împrumute o sumă ridicolă, nu-mi pare rău de purtarea mea dezinteresată ; singura mea poftă de răzbunare împotriva ultimului dintre cei iubiți este dorința de a-i face cîndva un bine.

Eram deci iarăși liberă în lume, și meritam cu prisosință neajunsurile vieții de acum, din cauza prostiei de a-l fi părăsit pe lordul B- și de a mă fi încrezut în cuvîntul lordului — fără să-mi iau nici o măsură de apărare ; dar am plătit scump imprudența aceasta. Cu cît pătrundeam mai adînc caracterul bărbatului destinat de soartă drept călău, cu atît eram mai hotărîtă să-l ocolesc și să nu am nimic de-a face cu el ; fiindcă el și cu mine, ca fire, ne batem cap în cap, ca două elemente ale naturii. În primul rînd, el este una dintre ființele cele mai asociale din cîte am cunoscut ; cînd eram veselă și fericită, era invariabil în toane rele dar, dacă găsea metode de a-mi înnoura și risipi voioșia, chiar dacă nu întotdeauna inocentă, dădea semne de neobișnuită satisfacție și bucurie fiindcă, prin temperamentul său nesuferit, alunga

toți musafirii din casă. Capacitățile mintale îi sînt destul de reduse, deși e bine înzestrat cu o șiretenie de joasă speță, atît de impresionantă pentru unii, încît l-au crezut cu adevărat o ființă bună la suflet și plăcută, condamnîndu-mă pe mine că nu mă purtam mai frumos cu el ; cînd l-au cunoscut, însă, mai bine, și-au dat și ei seama că e încăpățînat ca un catîr și capricios ca un maimuțoi. Nu că i-ar lipsi cu totul calitățile : își plătește la timp datoriile, e generos în zilele bune și ar fi bine crescut dacă nu ar fi cuprins de crize de visare, în timpul cărora degeaba vrei să-i vorbești. E însă trufaș, suspicios din fire, gelos cu sau fără cauză, niciodată n-a avut un prieten, plăcerile relațiilor intime îi sînt cu totul și cu totul străine ; pe scurt, atîrnă ca o cîrpă udă peste capul celorlalți și își merită porecla de *Omoară-plăcere*, pe care și-a dobîndit-o pe drept. Mă onorează cu repetate declarații de amor, dar purtarea i se deosebește atît de mult de felul cum concep eu iubirea, încît a devenit sursa primordială a tuturor nenorocirilor și durerilor mele. Adeseori mi-am dorit să-mi atrag ura sa, sperînd că pot profita de pe urma unor schimbări în felul lui de a mă trata.

E adevărat că n-a reușit să mă facă mai nefericită decît — cred eu — este el în sinea lui, căci e tipul perfect al celui ce se chinuie singur și n-a cunoscut niciodată o rază de satisfacție decît cu prețul liniștii altuia ; și totuși cu această (era să zic diabolică) fire, pretinde să-i dăruiesc tandrețe și iubire. După ce și-a dat toată osteneala să-mi stîrnească aversiunea, mă pedepsește pentru dezgustul meu, născocind scheme prin care să mă pună în încurcătură și să mă rușineze ; adeseori cu atîta succes, încît mi-au amenințat viața și sănătatea, căci deseori m-am zbuciumat sau m-am înspăimîntat pînă m-am îmbolnăvit de felurite boli și atunci, recunosc, l-am văzut îngrijorat și foarte săritor.

Mai presus însă de toate ciudățeniile pomenite, își conduce treburile atît de haotic, încît mereu schimbă cursul afacerilor, cheltuindu-și averea cu investiții de zece lire, făcute pentru a economisi un șiling. Se informează despre caracterul unui servitor după ce l-a ținut doi ani în slujbă și-i atît de ridicol în marea-i înfumurare și vanitate, încît are și acum convingerea — în ciuda asi-

gurărilor date înainte de căsătorie şi a întregii mele purtări de atunci încoace — că în adîncul sufletului e imposibil să nu-l admir, să nu fiu înamorată de plăcuta-i persoană şi de însuşirile sale, şi că n-aş pregeta să-mi arăt iubirea, dacă n-aş fi întărîtată împotrivă-i de propriile lui rude. Acestea s-ar putea să aibă vreun interes să încurajeze neînţelegerea dintre noi, nu zic nu, dar zău dacă-şi bat prea mult capul cu treburile noastre ; din cîte-i cunosc, sînt oameni foarte cumsecade. În mare, cred că sînt îndreptăţită să-l declar pe partenerul meu de jug o creatură josnică, nemernică, nesuferită şi ridicolă.

Cu puţinii bani rămaşi din ce primisem de la lord pentru întreţinerea casei, mi-am plătit călătoria în Flandra, ajungînd la Ghent cîteva zile după încartiruirea trupelor engleze în acel oraş. Burgul era atît de aglomerat din pricina noilor sosiţi, încît mi-aş fi fost imposibil să găsesc o locuinţă, dacă nu m-ar fi găzduit lordul R-B-, fratele cel mai mic al ducelui de A-, care mi-a pus la dispoziţie, politicos, reşedinţa sa. M-am întîlnit acolo cu prietenul meu, domnul B-, extrem de bucuros de sosirea mea, dar gelos pe toţi bărbaţii cunoscuţi, fiindcă mă iubea cu o patimă aprinsă, iar eu îi acordam întreaga prietenie care, dac-ar mai fi trăit, s-ar fi putut preschimba în dragoste, ceea ce nu s-a întîmplat însă niciodată. Neţinînd cont de rugăminţile lui fierbinţi, n-am rămas la Ghent decît o singură săptămînă, după care am purces spre Bruxelles şi mi-am instalat reşedinţa la *Hotel de Flandre*, într-un cerc plăcut de doamne şi gentilomi, cu care petreceam de minune. Întrucît în oraşul acela exista un soi de curte, o frecventau toţi ofiţerii ce obţinuseră permisiunea să meargă acolo şi, în general, oraşul era vesel şi plăcut. Am fost prezentată celor mai bune familii şi eram bucuroasă de cunoştinţele mele, căci doamnele erau politicoase, amabile şi binevoitoare şi mă tratau cu cea mai mare ospitalitate şi cu mult respect. Printre altele, m-am împrietenit cu *Madame la contesse de* C- şi cele două fete ale sale, două domnişoare foarte amabile ; am devenit prietenă intimă cu prinţesa C- şi contesa W—, din suita intimă a reginei Ungariei şi mare favorită a guvernatorului, Monsieur D'H-, în a cărui casă locuia,

împreună cu soţia lui, de asemenea o doamnă încîntătoare ca fire.

Curînd după ce mi-am stabilit sediul la Bruxelles, grupul din hotelul nostru spori cu încă trei ofiţeri, care se proclamară admiratorii mei şi veneau din Ghent pentru a-mi cerşi iubirea. Triumviratul era compus din scoţianul conte de —, lordul R-M- şi un alt tînăr ofiţer. Primul era un om bine făcut ca statură, drăgăstos din fire şi straşnic dansator, cu mult umor şi un amestec de orgoliu şi înfumurare. Al doilea, deşi cam stîngaci, avea chipul frumos şi un temperament de înger, foarte bine dotat pentru pasionantele meandre ale iubirii. Al treilea (pe nume domnul W-) era înalt, slab şi bine crescut, cu o rezervă inepuizabilă de voioşie şi bunăvoinţă. Cei trei aventurieri îşi începură campania cu diferite gesturi galante adresate tuturor prietenelor împreună cu care organizam petrecerile, atît în oraş, cît şi în *environs*[1], locuri extrem de frumoase. Cînd socotiră încheiate operaţiunile preliminare, întreprinse pentru a-şi asigura stima şi admiraţia mea, se înţeleseră să-şi continue cucerirea fără zăbavă, urmînd ca lordul — să-mi asalteze primul inima.

El m-a atacat, aşadar, atît de cald şi de insinuant, încît bănuiesc că se amăgea, crezîndu-se cu adevărat îndrăgostit, deşi în adîncul sufletului nu simţea nici o chemare care să merite numele sacru de iubire. Deşi l-am descurajat de la bun început, n-a contenit să mă persecute cu solicitările lui : se aşeza întotdeauna lîngă mine la masă, spunîndu-mi, pe şoptite, zeci şi zeci de fleacuri, făcîndu-i pe cunoscuţi să ciulească urechile, în aşa măsură, încît începeam să mă tem ca purtarea lui să nu dea naştere unor zvonuri dăunătoare mie şi de aceea îl evitam cu cea mai mare grijă. Cu toate precauţiile însă, într-o seară, cînd slujnica mea, care dormea cu mine în cameră, plecase pînă jos, găsi prilejul să intre la mine cînd eram în pat ; eu m-am ridicat numaidecît şi i-am spus că de va mai face un pas voi da alarma generală ; niciodată n-am dus lipsă de curaj şi de tărie de caracter. Văzînd cît mă supărase, îngenunche lîngă pat, implorîn-

[1] Împrejurimi (fr.) (n. tr.).

du-mă să am milă de suferința lui și jurînd că-mi va da *carte blanche*[1] asupra întregii lui averi. Singurul răspuns dat acestor propuneri a fost că nu-i voi mai adresa niciodată vreo vorbă dacă nu părăsește numaidecît odaia. El socoti că-i mai cuminte să se retragă și niciodată după aceea nu i-am oferit prilejul să vorbească despre cele întîmplate, astfel că, după cîteva săptămîni, se desprinse de grupul nostru, deși doamnele din Bruxelles îl considerau iubitul meu, el fiind, dintre toți ofițerii, marele lor favorit.

Lordul fiind deci respins, domnul W- îl înlocui și-mi luă cu asalt inima cu o tactică foarte diferită. Îmi spuse că nu se pricepe la amor, dar, fiind un om de onoare, va păstra cea mai deplină taină și așa mai departe. I-am declarat acestui cavaler că nu sînt supărată, așa cum s-ar fi cuvenit să fiu, pe declarația lui directă, fiindcă aflasem chiar din gura lui că nu știe ce tribut trebuie plătit sexului frumos și fiindcă, în oarecare măsură, propria mea situație îi scuză îndrăzneala, pe care nici n-ar fi visat s-o aibă, dacă nenorocirea mea nu i-ar fi încurajat impertinența. M-am purtat cu el pe măsura felului lui de a fi și, departe de a face pe pudica, i-am spus sincer că nu-i pe gustul meu, sperînd că lipsa de atracție era, în ochii lui, un motiv suficient pentru a respinge dragostea cuiva.

Lordul R- începu să dea semne de adevărată pasiune, cultivată cu grijă, în tăcere, fiind rușinos din fire și retras ; dar, în ciuda mijloacelor folosite pentru a-și ascunde iubirea de ochii mei, am descifrat ca-n palmă ce se petrece în inima lui, fiind nespus de încîntată de modul în care îl subjugasem. Între timp, el îmi cultiva prietenia cu mult zel și mult respect, însoțindu-mă în toate excursiile, mai ales într-o expediție pînă la Antwerp, împreună cu alți doi gentilomi, unde, cu adevărată *gaieté de coeur*[2], am pozat pentru un portret ce ni s-a făcut în grup, unul dintre tovarășii mei de drum fiind înfățișat în uniformă de husar, iar celălalt în livreaua unui lacheu. Menționez incidentul fiindcă opera de artă, aflată acum în posesia mea, a făcut să circule în Anglia nenumărate bîrfe neîntemeiate pe socoteala noastră.

[1] Mînă liberă (fr.) (n. tr.).
[2] Bucurie (fr.) (n. tr.).

Imediat după excursie, lordul R- începu să-şi dezvăluie pasiunea, deşi, în acelaşi timp, tot el ridică obiecţii ce păreau că-i vor înăbuşi orice speranţă, plîngîndu-se că şi dacă-i va fi dată fericirea de a-mi cîştiga dragostea, averea lui fiind neglijabilă nu ne putea apăra de urmărirea lordului —, în caz că acesta ar încerca să pună capăt idilei noastre ; şi că el era obligat să meargă acolo unde pleca armata. Părea, într-un cuvînt, mai preocupat de fericirea mea decît de a lui şi purtarea-i era atît de delicată, încît sfîrşi prin a-mi înmuia inima, aşa că la despărţire ne-am înţeles să ne revedem în Anglia.

În mijlocul acestor plăcute distracţii, gustate în diferite oraşe ale Flandrei, într-o zi s-a întîmplat să fiu la Ghent, înconjurată de nenumăraţi prieteni, într-unul din hotelurile lor, cînd în faţa porţii s-a oprit un poştalion, iar noi ne-am dus cu toţii la fereastră, mînaţi de curiozitate ; şi cine credeţi că a coborît din vehicol, dacă nu neînsemnatul meu lord ? De cum i-am anunţat sosirea, toţi gentilomii din grup m-au întrebat dacă să se retragă sau să rămînă şi să mă apere, iar cînd i-am asigurat că nu e nevoie de nici o protecţie, plecară unul cîte unul, deşi lordul R-M- n-a mers mai departe de vestibulul de jos, hotărît să mă apere de orice violenţă sau constrîngere. I-am trimis vorbă lordului meu, rugîndu-l să urce la mine, dar, deşi unicul lui scop era să mă vadă şi să mă ia cu el, nu îndrăzni să primească invitaţia, înainte de a mă cere oficial guvernatorului oraşului.

Respectivul gentilom, necunoscîndu-i deloc firea şi caracterul, îl trimise la comandantul trupelor engleze, un bărbat cu mult umor care, ascultînd jalba lordului, pretinse că se îndoieşte de identitatea lui, spunînd că lordul — îi fusese descris întotdeauna drept corpolent şi jovial. Îi explică totuşi că şi dacă era cel ce pretindea că este, eu nu intram sub jurisdicţia legilor militare, în afară de cazul că putea dovedi că mă înrolasem cîndva în serviciul Majestăţii Sale.

Văzîndu-şi încercările eşuate, se întoarse la han şi, cu multă artă a persuasiunii, îşi cîştigă intrarea în sufrageria mea, punîndu-şi însoţitorul de strajă la uşă, în caz de accident. Cînd l-am întrebat cărui fapt datoram onoarea prezenţei sale, mi-a spus că avea intenţia şi misiunea

de a mă lua acasă, declarație ce stîrni o discuție în cursul căreia mi-am apărat punctul de vedere ; în cele din urmă am ajuns la un compromis, eu promițîndu-i să mă întorc în Anglia cîndva în septembrie, cu condiția că-mi va permite să trăiesc independent, ca și pînă atunci, și va porunci imediat să mi se plătească retroactiv toți banii de întreținere. El îmi acceptă toate pretențiile, se întoarse împăcat în țara lui și abuzurile privind renta mea fură reparate. Cît despre mine, m-am înapoiat la Bruxelles rămînînd acolo pînă la plecarea în Anglia, în așa fel plănuită încît să corespundă promisiunii făcute.

M-am instalat în Pall Mall și, chemîndu-mi soțul, i-am dat dovada că fusesem punctuală, amintindu-i de făgăduiala lui cînd, spre uimirea mea totală, îmi spuse că promisiunea nu fusese decît o momeală pentru a mă aduce acasă și că trebuie să mă învoiesc să trăiesc în casa lui, ca o soață supusă și respectuoasă. L-am ascultat cu toată indignarea cuvenită unui asemenea tratament, l-am mustrat aspru pentru purtarea perfidă, spunîndu-i că ar fi fost suficientă pentru a mă determina să nu împart niciodată casa cu el, dacă n-aș fi fost deja hotărîtă să n-o fac. Lipsită fiind, acum, de orice resursă, am plecat din nou la Bath, unde-i i-am întîlnit, mai tîrziu, pe Domnul D- și domnul R-, doi gentilomi ce călătoriseră cu mine pe iaht la venirea din Flandra. Ei mi-au arătat o deosebită prietenie și mult respect, nepomenind de o vorbă de iubire și nenutrind gînduri de amor.

Cu acești domni, hoinari fără treabă, ca și mine, am participat la serbările jubiliare de la Preston ceea ce n-a însemnat decît un mare număr de oameni strînși într-un orășel cu posibilități extrem de reduse, pentru a lua parte la niște distracții ce erau doar imitații proaste de piese, concerte și mascarade. Dacă lumea va dori să pună pe seama frivolității mele faptul că voiajam astfel, cu gentlemani pentru care nu simțeam nici o afecțiune, să ia în considerare și circumstanța atenuantă că trăiam cu teama perpetuă de soțul meu, fiind, prin urmare, obligată adesea să-mi schimb adresa, astfel că, avînd fonduri extrem de firave, simțeam cu atît mai mult nevoia de ajutor și protecție. Pe lîngă asta, eram tînără, nechibzuită și destul de prostuță pentru a crede că, dacă bărbatul de lîngă

mine era urît, nu voi avea a mă teme că voi fi bîrfită pe socoteala lui ; nici nu mă gîndeam niciodată că vreun bărbat ar putea fi îndrăgostit de mine, pînă nu-şi declara deschis dragostea.

La întoarcerea la Bath, din nou am fost hărţuită de lordul —, care sosi întovărăşit de tata. M-am bucurat nespus că-mi văd părintele, deşi mă îndemna să dau ascultare dorinţei soţului meu şi să ţin seama, în viitor, de ce spunea lumea. Poveţele acestea privind convieţuirea cu lordul, mereu repetate, au fost unicul exemplu de lipsă de suflet pe care mi l-a dat vreodată. Toate admonestările lui însă n-au fost nici pe departe suficiente pentru a-mi clinti hotărîrea, deşi discuţia a continuat pînă s-a făcut atît de tîrziu, încît a trebuit să-i spun lordului că e cazul să plece, fiindcă nu aveam un pat liber pentru el. El m-a anunţat că n-are de gînd să se mişte din loc, la care tata îşi luă rămas bun, pretextînd că trebuie să-şi caute un loc de dormit.

Micuţul gentleman, rămas în *tête à tête* cu mine, începu să dea semne de teamă dar, mobilizîndu-şi toată voinţa, se duse la uşă, îşi strigă trei servitori, postîndu-i ca santinele pe scară şi se aruncă în scaunul meu cu braţe, resemnat să se odihnească acolo. Eu doream să mă duc la culcare şi mă gîndeam că e normal şi firesc să mă păzesc de indiscreţia oamenilor săi, aşa că am zăvorît uşa. Lordul —, auzind că fusese încuiat înăuntru, sări în picioare, îngrozit şi înnebunit, izbi uşa cu călcîiul şi urlă din toţi bojocii, de parcă s-ar fi zbătut în mîinile unui ucigaş. Tata nu ieşise încă din clădire şi, auzindu-i ţipetele, urcă iarăşi scările în goană şi, trecînd prin dormitor pînă în sufragerie, unde ne aflam, mă găsi aproape sufocată de rîs, în timp ce eroicul lui ginere se holba ca unul ce-şi ieşise din minţi, cu părul ridicat măciucă în cap.

Întrebat de tata din ce cauză se pusese pe urlat, îi spuse, extrem de necăjit, că-l încuiasem în cameră, lucru cu care nu era obişnuit, dar eu am risipit misterul, arătînd că trăsesem zăvorul fiindcă nu-mi plăcea compania servitorilor lui şi nu-mi puteam imagina din ce cauză se speriase, afară doar dacă îşi închipuise că vreau să-l siluiesc — o adevărată insultă pentru mine, întrucît nimic nu putea fi mai străin de intenţiile mele. Nici tata nu se

putu abține să nu rîdă de ridicola-i teamă, dar, văzîndu-i stînjeneala, i se făcu milă de el și-l luă la hanul lui, după ce mi-am dat cuvîntul că nu voi încerca să fug, că îl voi primi din nou dimineața. M-am ținut de promisiune și am reușit să-i conving pe amîndoi să-mi dea pace. A doua zi am fost luată peste picior pentru stratagema folosită ca să-l înspăimînt pe lordul — ; s-au spus mii de povești gogonate despre aventura aceasta, care s-a petrecut întocmai cum v-am spus.

De la Bath m-am retras într-o căscioară de lîngă Lincoln, închiriată de la ducele de A-, fiindcă viața la țară se potrivea mai bine cu veniturile mele, ce nu depășeau patru sute de lire pe an, nici acelea plătite regulat. Am petrecut acolo cîteva luni de singurătate, nevăzîndu-l decît pe lordul R-M-, care locuia aproape și m-a vizitat de două ori. În cele din urmă, simțindu-mi sănătatea periclitată, am fost obligată să mă mut la Londra și am închiriat o locuință pe Maddox Street, garnizoana fiindu-mi numaidecît asediată de soțul meu și de vechilul lui, ajutați de domnul L-V- (care, după cum mi-a spus lordul, a încasat suma de douăzeci și cinci de lire înainte de a porni la luptă) și de doi argați vînjoși. Formidabila armată s-a năpustit în apartamentul meu, m-a înșfăcat cu brutalitate, m-a tîrît pe scări în jos, fără mănuși sau capă, și, azvîrlindu-mă într-o trăsură ce aștepta la intrare, m-a dus acasă la soțul meu, în Gloucester Street.

Cu această ocazie, cutezătorul lord trase spada împotriva slujnicei mele, care încercase să mă apere de insultele lui și se prea poate că ar fi reușit să-l împiedice să-și ducă la bun sfîrșit planul, fiindcă era palid și pierit, genunchii i se loveau unul de celălalt, iar răsuflarea-i era grea și fornăitoare și nările dilatate, de parc-ar fi zărit un strigoi. Fu însă încurajat de mercenarul său, care, pentru cele douăzeci și cinci de lire, rămase lîngă el în urgie, dîndu-i ghes la fapte vitejești.

În urma raidului, m-au zăvorît într-un apartament infect din Gloucester Street, fiind hărțuită de aproape de Înălțimea Sa lordul și de vrednicu-i vechil, domnul H-, și servită de cîteva slugi care erau creaturile acestui individ și cărora însuși lordul — le știa de frică. Nu puteam să nu mă simt ca la Newgate, împresurată de tîlhari și

derbedei, şi teroarea pusese stăpînire pe mine în aşa măsură, încît credeam cu adevărat că sînt în primejdie de a fi otrăvită şi nimeni nu-mi dădea nici cea mai mică încurajare, în afară de un ins cu înfăţişare nevinovată, un străin, de fapt valetul lordului. N-am să pretind acum că temerile mele erau îndreptăţite, dar aveam o părere atît de proastă despre H-n, încît nu mă îndoiam că mă va înlătura din cale, dacă socotea că viaţa mea îi ameninţă interesele.

În ziua a doua a întemniţării m-a vizitat ducele de L-, prieten cu lordul, care m-a găsit aşezată pe un cufăr, într-o mică şi sărăcăcioasă sufragerie umplută cu lemne şi luminată de două mucuri de lumînare, rămase de cu seară. Mi-a citit pe chip un amestec de mînie, indignare, groază şi disperare. Mă compătimi pentru cît sufeream, deşi nu-mi putea uşura situaţia altfel decît intervenind pe lîngă tiran să-şi mai îndulcească agresiunea. Cu toate acestea, am petrecut unsprezece zile în condiţiile acelea confortabile, păzită toată ziua ca un criminal. Unul dintre servitori se plimba ziua întreagă dintr-o cameră în alta, pe post de patrulă, în timp ce lordul, care dormea în camera de deasupra, ieşea din pat şi alerga la fereastră la zgomotul oricărei trăsuri ce se întîmpla să treacă pe stradă. H-n, neîntrecut în arta linguşirii, începuse să-mi curteze bunăvoinţa, asigurîndu-mă că singura modalitate de a-mi recîştiga libertatea era să mă supun de bună voie dorinţei stăpînului meu. Eram deplin convinsă de adevărul acestei observaţii, şi, cu toată aversiunea mea înnăscută faţă de orice disimulare, am încercat să-mi iau o înfăţişare posomorîtă şi resemnată. Am văzut însă repede că masca aceasta nu-mi va servi scopul şi am recurs la ajutorul subretei mele, căreia i se îngăduise să mă slujească în închisoare. M-am consultat adeseori cu ea despre modul în care puteam evada. Ca urmare a deliberărilor noastre comune, ea angajă o trăsură cu şase cai, poruncind să aştepte într-un anumit colţ al oraşului trei zile întregi, dacă nu soseam pînă cînd expira primul termen.

După această măsură pregătitoare, luată conform dispoziţiilor mele, următorul pas necesar era înşelarea vigilenţei sentinelei. Acest lucru am reuşit să-l fac în

modul următor : primisem între timp, permisiunea de a ieşi cu trăsura, ca să iau aer, însoţită de doi valeţi ce aveau poruncă să-mi urmărească orice mişcare. Într-o dimineaţă, cînd lordul — aştepta musafiri la masă, m-am folosit de privilegiul acesta, punîndu-l pe vizitiu să mă ducă la casa unui individ care scria cu gura, intenţionînd să şterg putina de sub ochii păzitorilor mei, sub pretextul că doresc să văd ciudăţenia respectivă. Ei însă îşi făceau datoria cu prea multă vigilenţă pentru a fi păcăliţi atît de uşor şi au urcat după mine scările pînă la locuinţa cu pricina.

Dînd greş la prima încercare, am născocit un alt plan, care avu mai mult succes. Am cumpărat dintr-o prăvălie nişte ulei de măsline şi, spunîndu-le servitorilor că doresc să merg la intrarea în parcul St. James, ca să fac o plimbare, am spart pe drum una din sticle ; coborînd din trăsură, m-am plîns de ghinionul avut, poruncindu-le să cureţe trăsura pînă mă întorc. În timp ce valeţii se îndeletniceau cu treaba asta, am străbătut repede piaţa pînă la cazarma gărzii ecvestre, şi s-a întîmplat să întîlnesc în parc o cunoştinţă care-mi spuse că vedea pe faţa mea că am o treabă urgentă. I-am confirmat bănuiala, dar, neavînd timp pentru amănunte, am grăbit pasul şi m-am urcat într-o birjă de piaţă, cu care m-am dus pînă la trăsura angajată să mă aştepte.

În timp ce evadam, acasă domneau confuzia şi perplexitatea. Masa fu amînată pînă la ora şase ; lordul meu alergă în tot oraşul, căutîndu-şi echipajul, care sosi în cele din urmă, cu o relatare a felului cum scăpasem. Slujnica îmi fu chemată la interogatoriu şi ameninţată straşnic, dar (ca toate femeile ce m-au slujit vreodată) rămase de neclintit în devotamentul ei. Eu, între timp, călătoream zi şi noapte înspre refugiul meu din Lincolnshire, despre care lordul, deocamdată, nu ştia nimic. Întrucît surugiul nu prea avea experienţă, am fost obligată să mă folosesc de priceperea mea în materie şi să-i dau îndrumări tot timpul, fără să pot dormi sau să mă odihnesc cît de puţin. În cele din urmă am ajuns acasă şi am trăit în linişte vreme de şase săptămîni, pînă cînd am fost alarmată de unul din mirmidonii lordului, care dădea tîr-

coale prin apropiere, bătîndu-se cu pumnul în piept şi jurînd că are să mă prindă, vie sau moartă.

Să nu se creadă cumva că am rămas calmă aflînd despre misiunea şi declaraţia lui — tot anturajul meu consta din două femei şi un lacheu. Cu toate acestea mi-am mobilizat din nou curajul, atît de greu încercat, dar care nu mă părăsise niciodată la nevoie, şi i-am trimis vorbă că dacă va îndrăzni să se apropie de casă, voi porunci să fie împuşcat fără prea multe fasoane. Individul n-a stat să mă pună la încercare, ci s-a înapoiat în oraş cu mîinile goale. Cum însă îmi fusese descoperită ascunzătoarea, mi-am dat seama că trebuie să mă aştept la o vizită a patronului lui. Aşadar am plantat pe drum iscoade, promiţînd bună răsplată celui ce-mi va aduce primul vestea că se apropie înălţimea sa lordul.

Şi iată că într-o dimineaţă am fost anunţată de venirea lui. Încălecînd imediat, cu servitoarea şi valetul, am pornit la drum, înfruntînd iarna, şi în două zile am străbătut pustietăţile din Lancashire şi districtele Essexului, am luat micul dejun la Chatham şi, cu ajutorul lunii şi al unui călăuz, am ajuns la Dover în aceeaşi seară şi m-am îmbarcat pentru Calais, unde am sosit a doua zi la două după-amiaza şi, obosită foarte de călătorie, m-am dus să mă culc. Subreta mea, neputînd suporta un ritm de călătorie atît de îndrăcit, mă urma ceva mai încet, iar valetul, uimit de încrîncenarea mea, nu înceta să mă întrebe pe drum dacă fusesem vreodată obosită în viaţa mea. Adevărul e că voinţa şi curajul m-au ajutat să îndur osteneli aproape necrezut de mari. De la Calais am plecat la Bruxelles, unde m-am odihnit iarăşi într-o locuinţă particulară, m-am bucurat încă o dată de o frumoasă primire din partea lumii bune de acolo şi, cu ajutorul prietenilor, am obţinut protecţia reginei Ungariei împotriva persecuţiilor soţului meu pentru timpul cît aveam să-l petrec în Ţările de Jos austriece.

Trăiam liberă, văzîndu-mă cu membrii coloniei engleze, de care era plin oraşul, dar cel mai mult timp îl petreceam, plăcut, cu contesa de Calemberg, în casa căreia luam de obicei prînzul şi cina ; m-am împrietenit, de asemenea, cu prinţesa de Chemay, o mare favorită a Madamei D'Harrach, doamna guvernatorului.

Nu petrecusem multă vreme în tihna aceea, cînd mă tulbură sosirea lordului —, care iar mă ceru de la guvernator, dar, văzînd că puterea acestuia nu mă poate atinge, porni spre Viena. Ca urmare a modului cum prezentă acolo problema şi a impresiei pe care o făcu folosindu-se de numele ducelui de N-, protecţia reginei îmi fu retrasă. Înainte însă de a depune această plîngere, se dusese în tabăra militară şi se adresase lordului Stair, prietenul meu intim şi aliatul meu din vremea primei căsătorii, cerîndu-i să mă silească să mă întorc la el. Înălţimea Sa îi răspunse că nu putea să-mi dea nici un fel de ordine, dar îl invită la cină, cu gîndul de a se distra bine, împreună cu prietenii, pe socoteala musafirului. Seara, trebui să bea atîtea pahare în sănătatea mea, încît se îmbătă crunt şi deveni extrem de zurbagiu : insistă să vorbească cu lordul Stair, după ce acesta se dusese la culcare şi se certă cu lordul D-, un scoţian înalt, solid, cu oase mari, care l-ar fi putut înghiţi dintr-o dată ; se gîndise însă să-l provoace, cu speranţa că generalul îl va pune sub arest. Dar îşi făcuse socoteala fără a ţine seama de gazda sa : lordul Stair îi cunoştea caracterul şi, ca să-i pedepsească înfumurarea, trecu toată afacerea cu vederea. Scandalagiul, văzînd că nu-i mersese, se sculă devreme a doua zi dimineaţa şi plecă la Viena cu poştalionul, iar lordul Stair trimise un om de încredere să mă vadă şi să-mi povestească ce făcuse soţul meu.

Nemaiavînd acum nici protecţie, nici bani, fiindcă generosul meu soţ refuza să-mi plătească pensia, mă aflam la mare ananghie. Ducesa D'Aremberg lordul G- şi multe alte persoane distinse interveniră în favoarea mea pe lîngă Majestatea Sa, aflată atunci în străinătate, dar el refuză să se amestece între un bărbat şi soţia lui. Contesa de Calemberg îi trimise tatei o scrisoare, prezentîndu-i situaţia mea disperată şi oferindu-se să garanteze pentru purtarea mea, dacă va binevoi să-mi ofere o mică rentă, ca să pot trăi independentă de lordul — care era, din toate punctele de vedere, un ticălos cu care nu puteam cunoaşte nicidecum fericirea sau liniştea ; altfel, ea m-ar fi sfătuit prima să mă împac. I-a explicat că reputaţia nu-mi era dubioasă, nici numele necunoscut şi dacă purtarea mea la Bruxelles n-ar fi fost ireproşabilă, nu m-ar

fi luat sub protecția sa ; că mi-ar fi fost suficientă o sumă modestă, deoarece intenționam să locuiesc la o mănăstire, dar dacă mi se refuza și asta, aveam să fiu silită să muncesc, sau să recurg la altă măsură disperată, pentru a scăpa de bărbatul ce însemna pentru mine doar pacoste și ură.

Răspunsul tatii la această amabilă rugăminte fu că starea averii lui nu-i permitea să mă ajute, fiindcă avea acum de întreținut o familie tînără iar eu, în orice caz, ar trebui să mă întorc la soțul meu. Între timp, nevoile mă înghesuiau atît de tare, încît fusesem nevoită să-mi amanetez hainele și toate podoabele, cît de mici, pe care le posedam, ba chiar să mă înjosesc într-atîta, încît să-i solicit domnului S- un împrumut de cincizeci de lire, care mi-a fost refuzat.

Așa m-au părăsit, la necaz, două persoane pentru care ținusem mereu punga deschisă în vremurile îmbelșugate. Nimic nu poate supune mai bine decît mîndria un spirit trufaș, neobișnuit cu rugămințile. După primul refuz, am apelat la lordul B- care (se pare) n-a putut nici el să-mi ușureze situația. Meritam să mă umilească astfel, deși cîndva îmi oferise posibilitatea de a mă ridica deasupra unor rugăminți atît de jalnice, și n-aș fi fost silită să recurg la dezagreabila corvoadă de a-mi inoportuna prietenii, dacă nu i-aș fi înapoiat atunci de bună voie tot ce-mi dăruise. Cît despre celălalt gentleman căruia m-am adresat cu acest prilej, cred că mi-ar fi putut arăta mai multă considerație, nu doar din motivele menționate deja, ci fiindcă mă cunoștea prea bine ca să nu-și dea seama cît de mare îmi era suferința, dacă mă hotărîsem să fac un asemenea pas.

Cîțiva ofițeri, ghicind că o duc greu, se oferiră cu generozitate să-mi dea bani, dar nu m-am putut hotărî să profit de prietenia lor sau măcar să mă recunosc strîmtorată, făcînd excepție numai cu o singură persoană, de la care am împrumutat o sumă modestă. Ca și cum nu mi-ar fi ajuns atîtea nenorociri, m-am îmbolnăvit foarte rău, tocmai în momentul cînd nu exista altă cale de a scăpa din ghearele persecutorului meu decît fuga precipitată. În situația asta disperată, am apelat la un gentleman din Bruxelles, prieten de-al meu, dar nu iubit. Spun

că nu-mi era iubit deoarece se crede că orice bărbat ce se poartă frumos cu o doamnă tînără aflată la ananghie trebuie neapărat să-i fie amant. Generosul flamand porni la drum cu mine, noaptea, de la Bruxelles, şi mă conduse pînă la frontiera cu Franţa. Trupul şi sufletul fiindu-mi extrem de obosite, cînd am fost obligată să pornesc în expediţie, după toate probabilităţile m-ar fi doborît osteneala călătoriei, dacă moralul nu mi-ar fi fost ridicat de conversaţia tovarăşului meu, un om de afaceri foarte influent, care se oferi să-mi administreze în aşa fel treburile, încît să pot reveni şi locui în oraşul abia părăsit. Era foarte tînăr şi activ, m-a îngrijit cu toată atenţia şi cu multă bunăvoinţă, făcînd absolut tot ce socotea el că ar putea contribui la liniştea şi satisfacţia mea. Cred că prietenia pe care mi-o arăta era puţin contaminată de alt sentiment, dar era căsătorit, se înţelegea foarte bine cu soţia, şi ea prietenă cu mine, aşa că ştia că nu mă voi gîndi niciodată la el ca la un amant.

La sosirea la Valenciennes, mi-a dat o mică sumă de bani (refuzasem să primesc mai mult) şi a pornit înapoi spre oraşul său, după ce ne-am înţeles să păstrăm legătura prin corespondenţă. Înrăutăţindu-se, boala m-a silit să rămîn două-trei zile în localitatea aceea, dar în cele din urmă mi-am continuat drumul spre Paris, unde m-am străduit să obţin protecţia regelui Franţei. Monarhul, foarte curtenitor, mi-a acordat-o, la numai trei zile după ce o solicitasem, ministrul său a trimis ordin tuturor guvernatorilor şi primarilor oraşelor de provincie să mă apere de urmărirea lordului —, acolo unde hotăram să mă stabilesc.

Am trimis mulţumirile mele la Versailles pentru deosebita onoare şi încă o zi, două, am mai întîrziat la Paris, un loc, de altminteri, cu totul nepotrivit cu jalnica-mi stare materială, după care am plecat la Lisle, intenţionînd să-mi găsesc acolo un cămin. Abia am ajuns că boala îmi reveni cu atîta violenţă, încît a trebuit să chem un medic, care părea a fi un discipol al lui Sangrado [1], fiindcă abia dacă-mi mai lăsă un strop de sînge în trup, fără să mă facă să mă simt cît de cît mai bine. De fapt eram atît de epuizată de sîngerările repetate şi trupul îmi era atît de sleit de oboseală şi de tulburările minţii,

[1] Personaj din *Gil Blas*, tipul medicului ignorant (n. tr.).

încît n-aveam alt gînd decît să mă înzdrăvenesc puţin ca să pot pleca în Anglia şi să mă pun sub supravegherea unui medic în a cărui competenţă să pot avea încredere.

Aşadar, cu intenţia aceasta îndoielnică, m-am hotărît să revin în ţinuturile mele natale şi chiar am plecat din Lisle, într-o stare de slăbiciune atît de jalnică, încît fu cît pe-aci să leşin cînd m-am urcat în trăsură. Înainte de a lua decizia de a porni la drum, îmi cheltuisem aproape şi ultimul ban, aşa că nu-mi putusem permite să cumpăr provizii (presupunînd că le-aş fi putut mînca) şi n-aş fi fost în stare să plătesc cheltuielile călătoriei, dacă nu m-ar fi apărat, cu inimă largă, lordul R-M- care (sînt sigură) ar fi făcut orice pentru liniştea şi mulţumirea mea, deşi i-a mers, pe nedrept, buhul că ar fi zgîrcit şi eu nu aveam nici un motiv să mă aştept, din partea lui, la o asemenea favoare.

În starea aceasta deplorabilă a sănătăţii am ajuns la Calais, petrecînd tot drumul (cum se zice) în braţele morţii şi nepunînd nimic în gură tot timpul călătoriei. Oboseala voiajului mi-a înrăutăţit boala în aşa hal, încît am leşinat cînd m-au dus la han şi a fost gata-gata să-mi dau duhul înainte de a mi se putea oferi vreun ajutor sau vreun sfat medical ; mi-am revenit totuşi în simţiri cu puţină pîine şi o cănuţă de vin, prescrise de un medic francez, chemat să mă examineze cînd trecea, întîmplător, prin faţa porţii. Mi-am trimis servanta la Bruxelles, să se îngrijească de hainele mele, iar eu m-am îmbarcat pe pachebot, ajungînd aproape moartă la Dover.

Am găsit aici o trăsură care tocmai se întorcea la Londra şi, mai mult moartă decît vie, am căzut la pat la hanul unde trăsesem. Gazdele au trimis după un apotecar ; el mi-a administrat un sirop tonic care m-a readus la viaţă, iar cînd mi-am recăpătat glasul i-am spus cine sînt, rugîndu-l să-l caute pe doctorul S- şi să-l informeze despre starea sănătăţii mele. O fată tînără — nepoata soţiei hangiului —, văzîndu-mă neînsoţită, se oferi să mă slujească, şi i-am primit oferta, ca şi propunerea de a fi găzduită în casa apotecarului, unde m-au dus deîndată ce am avut destulă putere pentru a fi transportată. Acolo m-a vizitat medicul meu, îngrozit să mă găsească într-un asemenea hal. Analizînd temeinic situaţia, îşi

dădu seama că indispoziția mea provenea din multele suferințe îndurate și mă îmbărbătă, împărtășindu-mi speranța că mă voi vindeca repede, dacă voi avea liniște și pace.

Așadar am fost îngrijită cu cea mai mare devoțiune. Numele soțului meu n-a fost rostit, de față cu mine, nici măcar o dată, deoarece îl socoteam pricina fatală a tuturor nenorocirilor. După o lună mi-am recăpătat vigoarea, mulțumită deosebitei priceperi și solicitudinii medicului meu, care, socotindu-mă destul de puternică pentru a înfrunta necazuri noi, se străduí să mă convingă că cel mai cuminte lucru de făcut era să mă întorc la soțul meu, pe care avea deseori ocazia să-l vadă pe vremea aceea. I-am respins însă propunerea, am pornit o nouă acțiune juridică pentru separare și am închiriat o casă mică în St. James's Square.

Cam tot atunci, femeia mea s-a întors de la Bruxelles, dar fără haine, reținute în schimbul banilor datorați de mine acolo ; și, cerîndu-mi să-i redau libertatea, deschise o prăvălie. Nu petrecusem multe săptămîni la noua mea reședință, cînd călăul meu își reluă eforturile de a mă înrobi ; experiența mă învățase însă să fiu cu ochii-n patru și toate stratagemele lui dădură greș. Eram din nou fericită, fiindcă reluasem legăturile cu vechile cunoștințe și mă vizitau foarte mulți domni, mai ales oameni de reputație bună, plini de bun simț, care-mi cultivau prietenia fără să urmărească nimic altceva. Nu că nu mi s-ar fi cerut să iubesc ; n-au lipsit niciodată cei ce-mi țineau discursuri pe tema aceasta și dacă m-aș fi putut decide să profit de avansurile ce mi se făceau, poate că mi-aș fi aranjat treburile în așa fel, încît să nu mă mai tem de viitor. Dar niciodată n-am făcut parte dintre oportuniștii aceia care-și pot jertfi inimile pe altarul unor interese materiale.

Într-o seară, cum stăteam de vorbă cu doi sau trei prieteni, intră avocatul și-mi spuse că vrea să-mi comunice un lucru foarte important. Drept care toți gentilomii, afară de unul, se retraseră, iar el mă anunță că în curînd se va judeca acțiunea mea de divorț. Deși spera într-o rezolvare favorabilă, nimic nu era sigur, iar dacă decizia îmi era potrivnică, lordul ar fi fost îndemnat din

nou să-mi conturbe liniștea. De aceea era bine să mă retrag din societate pînă cînd afacerea se va fi tranșat într-un fel.

Vestea aceasta m-a tulburat adînc, iar gentlemanul, care nu plecase, văzîndu-mă îngrijorată, mă întrebă ce intenționam să fac și dacă-mi putea fi de vreun folos, dorind să știe dacă într-adevăr aveam să mă retrag. M-am forțat să rîd, răspunzînd-i : „poate că la mansardă". Răspunsul lui la gluma mea forțată a fost că, dacă o voi face, prietenia și stima pentru mine îl vor ajuta să găsească drumul pînă la orice ascunzătoare ; și n-aveam nici un motiv să-i pun la îndoială declarația. Ne-am consultat cu privire la măsurile necesare și m-am hotărît să mă mut la țară, unde am primit, curînd, o scrisoare de la el, în care-și exprima infinita bucurie de a mă anunța că procesul îmi dăduse cîștig de cauză și puteam să-mi fac din nou apariția în lume fără a risca nimic.

Prin urmare, m-am întors în oraș în trăsura lui cu șase cai, trimisă anume pentru mine, și chiar în seara aceea m-am dus cu el la un bal mascat și ne-am distrat de minune toată noaptea, fiind și el, ca și mine, într-o bună dispoziție debordantă, mulțumită rezolvării fericite a acțiunii judiciare. Gentilomul cu pricina era o persoană foarte onorabilă, bogată și bună la suflet ; mă iubea enorm, dar nu dorea să știu cît de îndrăgostit era ; dimpotrivă, încerca să mă convingă că-și făcuse un principiu de viață ca nici o femeie să nu-i înrobească inima în așa măsură, încît să-l tulbure sau să-l facă să sufere. Pe scurt, mi-a cîștigat afecțiunea și generozității sale i-am datorat subzistența doi ani întregi, în care timp nu contenea să mă asigure de indiferența lui filosofică, dîndu-mi totodată dovezi zilnice de stimă și prietenie și purtîndu-se cu mine ca un îndrăgostit pătimaș, așa încît am tras concluzia că intențiile-i erau reci, deși avea un temperament năvalnic și, socotindu-mă o povară ce apăsa asupra averii sale, mi-am dublat eforturile de a obține banii pentru o gospodărie separată de a lordului —. M-am mutat din St. James's Square într-o casă din Kensington, unde nu m-am bucurat mult de liniște, înainte de a fi întreruptă de o vizită neașteptată.

Într-o zi, cînd eram ocupată cu toaleta mea în sufragerie, m-am pomenit, brusc, cu Înălțimea Sa lordul lîngă umărul meu, fără să știu cînd se apropiase, deși trăsura lui era la ușă și servitorii săi luaseră casa în stăpînire. Mi se adresă în stilul obișnuit, ca și cum ne-am fi despărțit abia aseară, iar eu i-am răspuns cu aceeași falsă familiaritate nepăsătoare, rugîndu-l să ia loc, după care m-am retras în odaia mea, am încuiat ușa și m-am vîrît în pat — fiind, probabil, prima femeie din istorie care a căutat într-un asemenea loc adăpost de insultele unui bărbat. M-am zăvorît deci acolo cu credinciosa mea Abigail, și lordul, văzîndu-mă în siguranță, s-a pornit să bată în ușă, rugîndu-mă prin gaura cheii să-i deschid și dîndu-mi toate asigurările că nu dorea decît să stea de vorbă. Deși îl credeam, l-am rugat să mă lase în pace, fiindcă nu doream nicidecum să stau de vorbă cu el, știind din experiență că avea o conversație atît de neplăcută și chinuitoare, încît bucuroasă aș fi dat-o oricînd pe o bătaie bună, considerîndu-mă cîștigată de pe urma tranzacției. Cu toate acestea, el persistă atît de mult în rugăminţile sale, încît am consimțit pînă la urmă, cu condiția ca întrevederea să se desfășoare în prezența ducelui de L-. El îi trimise numaidecît o epistolă Excelenței Sale, în timp ce eu mîncam în liniște micul dejun, sosit într-un coș ridicat cu o frînghie pînă la fereastra dormitorului.

Ducele avu bunăvoința să vină, la chemarea lordului, și, înainte de a-i descuia ușa, îmi dădu cuvîntul că mă va proteja împotriva oricăror violențe sau silnicii. Le-am dat deci voie să intre și micuțul meu gentilom, așezîndu-se pe marginea patului, începu să repete argumentele tocite, de atîtea ori folosite, ca să mă convingă să trăiesc cu el. La rîndul meu, i-am repetat vechile obiecțiuni, sau m-am prefăcut că-i ascult cuvintele, în timp ce-mi munceam creierii să născocesc o cale de evadare, lucru pe care ducele îl ghici numaidecît după înfățișarea mea.

Văzînd că rugăminţile nu duc la nimic, lordul ieși din cameră, încredințîndu-și cauza elocinței Excelenței Sale ducele, care petrecu cu mine o jumătate de oră încheiată,

fără să se ostenească prea mult de dragul clientului său, deoarece știa cît de încăpățînată și neînduplecată sînt cu privire la subiectul acela. În loc de asta, făcu glume privind comportarea soțului meu, care (deși gelos pe aproape toată lumea) îl lăsase singur cu mine în dormitor, observînd că ori se încrede pe deplin în virtutea sa, ori are despre el o părere foarte proastă. Vorba e că am reușit să amîn răspunsul categoric pînă a doua zi, invitîndu-i pe duce și pe Înălțimea Sa să ia masa cu mine. Înțeleptul meu tovarăș de jug părea că se îndoiește de sinceritatea invitației, înclinînd mai degrabă să păstreze reduta cucerită, însă, cu persuasiunea Excelenței Sale și a domnului H-n, principalul său sfătuitor și sprijinitor, fu făcut să mă creadă pe cuvînt și mă lăsă, deocamdată, în pace.

Nici nu plecaseră bine, cînd am sărit în picioare, mi-am făcut bagajele și m-am refugiat în Essex pentru prima oară în viața mea. A doua zi, lordul și nobilul său prieten veniră la masă, potrivit înțelegerii și, informați fiind de fuga mea de către slujnică, pe care o lăsasem acasă, lordul dădu semne de nemulțumire și insistă să arunce o privire în hîrtiile mele ; la care fata îi arătă un teanc de note de plată neachitate. Cu toată dezamăgirea, se așeză să mănînce bucatele pregătite și, tacticos, înfulecă o pulpă de mîel, cea mai mare parte dintr-o găină și alte bucate de care nu-mi mai amintesc ; pe urmă se retrase pașnic, dîndu-i posibilitatea servitoarei mele de a mă urma în refugiu.

Aveam intenția să fug, ca și altă dată, în străinătate, dar o nouă îmbolnăvire mă împiedică să-mi pun planul în aplicare. În timpul bolii veniră să mă vadă medicul și cîteva dintre rubedenii, în special o verișoară de departe, pe care lordul o înrolase sub steagul lui, promițîndu-i marea cu sarea dacă mă va determina să-i fac pe plac. Era ajutată în misiunea ei de doctor, prietenul meu și un om cu mult bun simț, față de care nutresc cele mai frumoase sentimente, deși opiniile lui s-au deosebit deseori de ale mele. Într-un cuvînt, eram expusă stăruințelor supărătoare ale tuturor cunoștințelor mele. Acestea, împreună cu starea precară a finanțelor, mă făcură în cele din urmă să

accept condițiile oferite, și m-am reîntors la îndatoririle domestice de soție.

Înapoi la casa lordului m-a condus un prieten vechi, un gentilom trecut de cincizeci de ani, distins printr-o minte ascuțită și calități deosebite : era un companion plăcut, voios și omenos și-și asigurase toată stima și amiciția mea. Așadar, sfatul lui cîntărea greu în cumpănă, fiindcă părea a fi produsul experienței și al prieteniei dezinteresate. Fără nici o îndoială, avea o grijă neprefăcută pentru binele meu, dar, fiind un admirabil politician, încerca să procedeze în așa fel, încît interesul meu să coincidă cu înclinațiile sale. Fără să vreau, începusem să pun stăpînire pe inima lui și, cum credea că nu-i voi putea încuraja iubirea cît vreme eram liberă să întrețin relații cu toți ceilalți admiratori, mă sfătui să renunț la independență, știind prea bine că lordul putea fi lămurit ușor să nu permită nici unui rival să-i calce pragul, în caz că nu se îndoia că va reuși, încetul cu încetul, să-mi cîștige dragostea. Pentru el era un adevăr fundamental că dacă două persoane de sex diferit trebuiau să trăiască împreună într-un deșert, fiind izolate de orice alte contacte cu oamenii, vor contracta inevitabil și absolut firesc o pasiune reciprocă.

Cei curioși n-au decît să determine cît de justă este ipoteza aceasta, deși, dacă mi-e permis să judec cum mă îndeamnă inima, o pereche în situația descrisă ar putea mai degrabă să ajungă să se urască reciproc, din pricina obligativității legăturii lor și a naturii acesteia, în afară de cazul că asociația lor ar fi fost de la bun început contractată pe baza afecțiunii și stimei reciproce. Oricum, îl admir pe acest domn pentru planul ingenios conceput și iscusit pus în practică, dar mai tîrziu am reușit să-l întrec în șiretenie, deși era viclean și la început nu mi-am dat seama ce urmărește, iar lordului i-ar fi fost și mai greu să-i înțeleagă intențiile.

Imediat după încheierea armistițiului, m-au dus într-o casă de țară aparținînd lordului meu, și am fost destul de lipsită de minte ca să mă aventurez (neînsoțită de nici un

servitor pe a cărui integritate să mă pot baza) în călătorie, numai cu lordul — şi cu H-n, de-a cărui ticăloşie îmi fusese întotdeauna frică, deşi de data asta temerile îmi crescuseră considerabil, fiindcă-mi amintisem că n-avea nici un interes să mă lase să locuiesc în casa aceea, unde puteam să-i urmăresc comportarea şi să-l dau de gol, şi că aceeaşi casă, într-un foarte scurt interval de timp, arsese de două ori pînă în temelii, bănuindu-se că el însuşi pusese focul, ca să facă pierdută o cutie cu acte. E adevărat că acuzaţia n-a fost dovedită niciodată şi se prea poate să fi fost cu totul nevinovat, dar presupusa lui crimă făcuse asupra mea o impresie atît de puternică, încît devenisem cea mai nefericită muritoare. Am trăit în teroare pînă în momentul cînd groaza mi-a fost risipită de sosirea domnului Bal —, un om de treabă şi bun la suflet, invitat de lordul — la noi. Atunci m-am gîndit că el nu va suporta să mă vadă rău tratată. După cîteva săptămîni, a venit în vizită, după cum promisese, doctorul S —, cu soţia, şi s-a hotărît să plecăm la Turnbridge, într-o excursie de plăcere, şi la întoarcere să examinăm registrele contabile ale lui H-n.

Această ultimă parte a planului n-a fost deloc pe placul bunului administrator care, din această cauză, se hotărî să dea peste cap tot proiectul şi reuşi să o facă. Dintr-o dată, soţul meu se pronunţă împotriva călătoriei plănuite şi insistă ca eu să rămîn acasă, fără a-şi justifica în nici un fel poruncitoarea toană ; chipul i se înnegură cumplit şi trei zile întregi nu deschise gura.

În cele din urmă, într-o noapte intră în dormitorul meu, unde avea acces liber, cu spada sub braţ, dacă-mi amintesc bine scoasă din teacă. Mi-a fost imposibil să nu observ acest amănunt îngrijorător, care m-a speriat cu atît mai tare cu cît se întîmpla imediat după o perioadă cînd fusese cumplit de mohorît. Am reuşit totuşi să trec peste incidentul acela şi, concediindu-mi subreta, m-am culcat, fiindu-mi ruşine să recunosc, fie şi în adîncul inimii, că-mi era frică de o persoană ce se bucura de dispreţul meu suveran. Dar nu aveam o constituţie la fel de rezistentă ca şi voinţa ; m-am îmbolnăvit şi au trebuit chemaţi servitorii, iar lordul, înspăimîntat de cele întîmplate, dădu fuga sus la doamna S —, aflată în pat, şi-i spuse, cu evi-

dentă îngrijorare, că mă simţeam foarte rău, fiind, credea el, speriată deoarece intrase în camera mea cu spada în mînă.

Doamna respectivă se alarmă atît de tare, încît dădu buzna în camera mea pe jumătate goală şi, coborînd scările, îl întrebă ce motiv putuse avea să-şi ia sabia cu el. La care el o lămuri că intenţionase să omoare liliecii. Eu cred şi sper că singura-i dorinţă fusese să mă intimideze, dar cînd s-au întîmplat toate acestea aveam o altă părere. Doamna S —, după ce se îmbrăcă, petrecu toată noaptea la căpătîiul meu, avînd şi bunătatea să mă asigure că nu mă va părăsi pînă nu mă va vedea pusă la adăpost de toate spaimele ce mă înconjurau în casa aceea, unde venisem mai ales din vina ei şi a doctorului, fiindcă lordul îi hărţuise şi-i plictisise fără ostenească cu acest subiect, spunîndu-le că mă iubea cu patimă şi că nu cerea de la mine decît să stau la masa lui, să-i conduc gospodăria şi să înfrunt viaţa cu el. Prin astfel de juruinţe, rostite cu o înfăţişare cinstită şi binevoitoare, reuşise să le facă impresia că e fiinţa cea mai cumpătată din lume, aşa că îşi folosiră toată puterea de înrîurire asupra mea ca să-i arăt bunăvoinţă. La fel se întîmplase cu foarte mulţi alţi oameni care nu-i cunoşteau decît superficial caracterul şi care, trăind mai multă vreme în apropierea lui, au descoperit cu toţii ce greşeală făcuseră şi şi-au recunoscut-o.

La întoarcerea de la Turnbridge, unde se dusese în excursie de unul singur, doctorul mă găsi bolnavă în pat cu întreaga familie roind, zăpăcită, în juru-mi. Uimit şi îngrijorat de noua mea suferinţă, angajă o discuţie cu soţul meu, care recunoscu imediat că pricina tulburării şi indispoziţiei mele nu era alta decît gelozia ; H- îl informase că fusesem văzută ieşind la plimbare cu domnul Bal- într-o dimineaţă şi că între noi ar fi avut loc multe lucruri nelalocul lor, acuzaţii cu totul false şi neîntemeiate. De cum fu formulată învinuirea, am hotărît că pîrîtorul trebuie chestionat numaidecît, în prezenţa tuturor. Aşa că-şi făcu apariţia, beat criţă, deşi era dimineaţă, repetînd articolele acuzării şi zicînd că deţinea informaţiile de la un om venit din oraş ca să tragă clopotele şi întors demult la Londra.

Iată un bun exemplu al şireteniei şi vicleniei sale, care nu-l părăseau nici măcar în ceasurile de beţie. Dac-ar fi aruncat calomnia în spatele oricărui servitor, ar fi fost pus faţă în faţă cu acela şi dat de gol. Dar, chiar dacă nu putea fi acuzat legal, reieşi limpede că el şi nu altul fusese autorul defăimării, ceea ce-l mînie atît de tare pe domnul Bal-, încît abia se putu abţine să nu-l pedepsească pe loc, luîndu-l la bătaie. Am reuşit să-l conving să renunţe la răzbunarea imediată, măsură oricum nedemnă de caracterul lui, şi concluzia la care s-a ajuns a fost că lordul va trebui să renunţe fie la mine, fie la domnul H-, fiindcă eram absolut decisă să nu mai stau sub acelaşi acoperiş cu un instigator de teapa lui.

De cum i se propuse alternativa, lordul îşi concedie administratorul şi, împreună cu doctorul şi cu doamna S-, ne-am întors la oraş ; ajunsesem să urăsc şi să mă tem atît de tare de reşedinţa lui rurală (deşi una dintre cele mai frumoase din ţară), încît nu mai puteam suporta să locuiesc acolo. Aşa că ne-am mutat într-o casă din Bond Street unde, urmînd sfatul amicilor, mi-am dat toată silinţa şi interesul să întreţin buna dispoziţie a soţului meu, dar am dat greş în aşa măsură încît, dacă a existat vreo clipă în viaţa lui cînd a fost mai nervos, mai capricios şi mai insuportabil decît oricînd, atunci fără îndoială că de momentele de acum era vorba, cînd era urîcios şi ranchiunos. Abia de-mi îngăduia să pun uneori piciorul afară din casă, unde nu vedeam pe nimeni, cu excepţia vechiului amic deja pomenit, a doctorului şi a soţiei lui, dar pînă la urmă şi cu ei mi se interzise să mai vorbesc.

Reuşeam, cu toate acestea, să fur din cînd în cînd cîte o întrevedere cu binefăcătorul meu, pentru care nutream o deosebită afecţiune, pe lîngă recunoştinţa fierbinte faţă de generozitatea lui. Nu era el vinovat de compromisul încheiat cu soţul meu, fiind la fel de liberal cu punga sa, pe cît de hotărîtă eram eu să nu mă folosesc de ea. Ar fi fost, prin urmare, o lipsă de obraz, de gratitudine şi de prietenie din parte-mi (acum cînd aveam tot ce-mi trebuia) să rup orice legătură cu un om ce mă ajutase la nevoie. Cred că e bine să-ţi faci cît mai multe scrupule şi să te fereşti cît poţi, înainte de a accepta o favoare, dar, odată ce ţi s-a

făcut, n-ai voie să uiți ce datorezi, și nici o întîmplare din viață nu m-a mîhnit mai mult decît știrea că acestui gentilom nu-i parvenise o scrisoare de mulțumire pentru ultima-i dovadă de generozitate și amiciție de care profitasem; fiindcă am aflat mai tîrziu că mă bănuiește de nerecunoștință.

Să mă întorc însă la situația mea din Bond Street. Am răbdat cît am putut vreme de trei luni, trăind înconjurată de iscoade puse să-mi pîndească orice mișcare și suferind toate umilințele provocate de răutate, prostie și forță. Atît de ridicolă și nejustificată era supărarea tiranului meu, încît îmi declară că ar fi gelos pînă și pe Heydegger [1], dacă n-ar exista alt bărbat să-i atragă suspiciunea. Dorea să-mi petrec toată ziulica în *tête à tête* cu el, iar cînd îmi sacrificam îndeletnicirile mai plăcute pentru sesiunile acestea, se lega neapărat de cine știe ce expresie inocentă de pe fața mea pentru a stîrni o ceartă ; iar cînd mă trudeam să evit enervantele neînțelegeri, citind sau scriind, mă necăjea și mă înțepa fără răgaz, acuzîndu-mă că-s arțăgoasă, posomorîtă și distantă.

Nemaiputînd să-i îndur toanele, le-am comunicat doctorului și doamnei S- în ce hal ajunsesem, arătînd că nu mai pot și nu mai vreau să suport multă vreme asemenea chinuri. Doctorul mă povățui să-mi port crucea cu răbdare, iar doamna S- preferă să tacă, așa că mai șovăiam dacă să rămîn sau să plec cînd, într-o seară, doctorul, invitat la cină, schimbă cîteva cuvinte cu soțul meu, mîniindu-l atît de tare, încît mi-a fost pur și simplu frică să mă urc în pat cu el. Dimineața cînd se trezi, i se citea pe față o expresie atît de ciudată și de rătăcită, încît m-am gîndit că-și pierduse mințile.

Îngrijorătorul incident îmi întări hotărîrea de a-mi lua picioarele la spinare, așa că m-am mutat într-o casă din Sackville Street, unde locuisem cîndva ca văduvă. Abia instalată, i-am trimis vorbă ducelui de L- că-l rog să-l informeze pe lord de domiciliul meu, de motivul din care-l părăsisem și de hotărîrea de a mă apăra împotriva încercărilor lui de a mă readuce acasă. În prima noapte după

[1] John James Heidegger (1659 ?—1749), celebru director al operei londoneze, de o urîțenie proverbială (n. ed. engl.).

despărțire m-am culcat de una singură, cu plăcerea unui bărbat cînd se culcă cu o iubită multă vreme implorată în zadar să facă gestul. Iată cît de mult mă bucuram că scăpasem de odiosul meu partener nocturn !

De-abia îmi schimbasem adresa, mutîndu-mă în Brook Street, și începusem să gust fructul dulce al libertății, cînd mi se prezentă cererea să revin acasă, de către un nou intendent, angajat de lord în locul lui H-n. Domnul acesta cu o fire foarte cinstită prezentă problema atît de judicios și puse atîta sinceritate inimoasă în îndeplinirea misiunii, încît am fost de acord să fie el arbitrul disputei dintre noi. Se ajunse la o nouă reconciliere, deși lordul se arătă nesatisfăcut, înainte chiar să fie pusă înțelegerea în practică și, ca urmare, veni cu mine la Bath, unde m-am dus să-mi îngrijesc sănătatea, deoarece mă simțeam foarte rău.

Împrejurarea aceasta avu un efect surprinzător asupra iubitului meu. În ciuda repetatelor sale declarații că nici o femeie nu va mai pune vreodată stăpînire pe inima lui în așa măsură, încît să-l facă să sufere, se perpeli în toate chinurile dragostei dezamăgite cînd înțelese că pierduse speranța de a mă vedea. Se purtă cu totul altfel decît își imaginase că o va face ; vorbele și faptele lui trădau disperarea ; una dintre frazele pe care mi le aruncă fu : „E ca și cum mi-ai răsuci coardele inimii, ca să mi-o smulgi din piept". N-aș fi făcut una ca asta niciodată, dacă mi-aș fi închipuit că o să-l doară ; dar jur că l-am crezut atunci cînd vorbise cu totul altfel, atît de stăruitor încît mă făcuse să renunț la el, iar acum era prea tîrziu să mai fac ceva.

În expediția la Bath m-a însoțit o tînără doamnă foarte plăcută, cu care am petrecut clipe fericite, angajată în distracțiile de acolo care mă scuteau, în bună parte, de sîcîitoarea prezență a soțului meu. Am plecat de aici la reședința lui de la țară, unde am rămas cîteva luni, și ne-am întors iarăși în casa din Bond Street. Cînd o boală m-a ținuit din nou la pat, s-a spus că indispoziția mea nu era decît prefăcătorie pentru a rămîne singură, deși mă aflam sub același acoperiș cu stăpînul meu și mă îngrijeau chiar servitorii lui.

Cît timp am bolit, lordul (ca să fiu dreaptă) mi-a arătat cea mai mare tandrețe și atenție ; i-am lăudat întotdeauna

bunătatea în aceste împrejurări, ca pe o ciudată abatere de la purtarea lui obișnuită. Dacă acțiunile lui aveau, cît de cît, o logică, îmi vine să cred că-și dădea mai întîi silința să-mi provoace o febră, necăjindu-mă, pentru ca să-și poată dovedi mai apoi iubirea și omenia. Cînd mi-am recăpătat cheful și puterea, am ieșit din casă, am întîlnit lume și m-aș fi simțit la largul meu, dac-ar fi fost mulțumit și el. Dar, cu cît eram mai satisfăcută, el își pierdea buna dispoziție și-i alungă din casă, unul cîte unul, pe toți cei ce-mi puteau face viața suportabilă, stînd de vorbă cu mine.

M-am certat adeseori cu el din pricina purtării lui răutăcioase, asigurîndu-l că doresc să trăiesc în pace și rugîndu-l să nu mă silească să recurg la alte măsuri. Făcu urechea surdă la toate implorările mele (deși l-am prevenit nu o dată de ce va urma), persistă în persecuțiile lui și, după certuri repetate, am plecat din nou din casa lui, ferm hotărîtă să îndur orice greutăți, decît să mă supun capriciilor lui tiranice.

În anul acela se petrecu o întîmplare tragică, care m-a impresionat și m-a îndurerat peste putință, și de care-mi voi aminti întotdeauna cu tristețe : moartea domnului B-, cu care menținusem mereu relații strînse, chiar din clipa cînd ne-am cunoscut. Era un om de mare valoare și promitea să devină una dintre stelele cele mai strălucitoare ale epocii noastre sau ale tuturor timpurilor. M-am bucurat fără rezerve de prietenia lui, iar el avea încredere nestrămutată în firea mea cinstită, știind demult cît de sinceră sînt, spunînd adeseori că e gata să creadă orice afirmație a mea, chiar dacă s-ar bate cap în cap cu ceea ce-i spuneau simțurile. Aceștia fiind termenii prieteniei noastre, nu se poate presupune că am îndurat pierderea fără mîhnire ; din contră, durerea mea nu putea fi pusă în cuvinte, și dacă mîna îndurătoare a timpului i-a tocit acum tăișul, nu voi înceta niciodată să-i venerez memoria, păstrîndu-i amintirea cea mai tandră.

În ultima perioadă a conviețuirii mele cu lordul, mi-am dat consimțămîntul pentru obținerea unui act al parlamentului care să-i dea posibilitatea să-și achite datoriile. Pentru aceasta, se cerea anulat contractul în vigoare între

noi, privitor la gospodărirea separată, la care, în anumite condiţii, aveam dreptul. Articolele contractului ce contraveneau sus-menţionatului proiect urmau să fie reziliate; celelalte rămîneau valabile. Cînd venise momentul să se facă tranzacţia, lordul, ca întotdeauna, generos, insistă să-i dau o mînă de ajutor, anulînd întregul contract, iar cînd am refuzat s-o fac, întrucît era ultima mea posibilitate de a mă apăra de abuzurile lui, renunţă să-şi mai pună planul în aplicare, deşi lăsîndu-l baltă numai lui însuşi îşi făcea rău; şi mă acuză că-mi luasem cuvîntul înapoi, după ce-l pusesem la cheltuieli considerabile.

Acuzaţia că-mi călcasem cuvîntul — sfidez întreaga lume s-o dovedească! — mă enervă cu atît mai mult, cu cît eu ticluisem planul, pentru a-i veni în ajutor, ştiind foarte bine că realizarea lui punea în pericol valabilitatea propriului meu contract. Indignarea îmi crescu şi mai mult văzînd cum se poartă domnul G-, care întotdeauna se arătase preocupat de binele meu şi ultima oară cînd mă împăcasem cu soţul meu se arătase gata să mijlocească o conciliere între mine şi tata; cînd fu însă întrebat despre amănuntele acestei deosebiri de vederi, cerîndu-i-se să spună dacă lordul sau eu aveam dreptate, refuză să facă pe arbitrul şi să se pronunţe asupra problemei şi prin o serie de hm... şi ha... pline de înţelesuri, îşi exprimă dezaprobarea faţă de poziţia mea. Şi totuşi, acelaşi om, cînd i-am anunţat, confidenţial, intenţia de a fugi din nou, întrebîndu-l sincer ce credea despre asta, păruse că recunoaşte îndreptăţirea dorinţei mele, cu aceste remarcabile cuvinte:

— Doamnă, dacă aş crede sau aş putea spera că Înălţimea Sa îşi va reveni, v-aş ruga în genunchi să rămîneţi; dar cum nu pot, prefer să nu spun nimic.

Dacă fusese de acord, în particular, cu planurile mele, de ce-şi arăta dezaprobarea acum, cînd nu ceream decît să mi se facă dreptate? Situaţia lui însă depindea de lord, aşa că-i voi scuza comportarea flegmatică (să nu spun neprietenoasă). Era silit, într-adevăr, să aibă mare grijă să nu-l supere cumva pe soţul meu, care-l făcea uneori să simtă efectele mîniei provocate de alţii; mai ales ca ur-

mare a unui mic incident întîmplat cam în perioada aceea.

Într-o seară, cînd pe undeva prin vecini se declanşase un incendiu, se afla cu noi, din întîmplare, un tinerel foarte plăcut, voios şi prietenos, rudă apropiată a soţului meu. După o seară plină de veselie şi voie bună, tînărul gentleman, foarte politicos din fire, ne-a salutat pe toţi pe rînd. Stăpînul meu, care dinainte se arătase puţin gelos pe rubedenia sa, considerîndu-se provocat de fleacul ăsta, îşi stăpîni prudent neplăcerea pînă la întoarcerea acasă, cînd mînia, cooperînd cu şampania din el, îi suci atît de tare capul, încît se repezi asupra nevinovatului G-n, apucîndu-l brutal de guler, deşi n-avusese nici un amestec în povestea ce-i stîrnise indignarea.

Purtarea lui nebunească şi imprevizibilă, adăugată celorlalte neplăceri ale vieţii de familie, îmi întări hotărîrea de a-l părăsi. Pînă şi azi lordul îşi blestemă rubedenia, considerîndu-l cauza directă a fugii mele, cînd ar trebui, de fapt, să pună vina pe propria-i nebunie şi nechibzuinţă. Cînd m-am retras în Park Street, i-a prevenit pe toţi prăvăliaşii (neuitîndu-l nici măcar pe brutar) să nu-mi dea nimic pe credit, fiindcă nu intenţiona să achite vreo datorie contractată de mine. Greutăţile ce au decurs din caritabila-i declaraţie, ca şi gîndul la cît suferisem şi cît voi mai avea de tras din cauza firii lui capricioase şi barbare, mi-au afectat atît de mult sănătatea, încît iar m-am îmbolnăvit, viaţa fiindu-mi, se credea, în pericol.

Dar constituţia mea robustă reuşi, în cele din urmă, să învingă boala şi medicii mă sfătuiră să plec la ţară, pentru a mă întrema la aer curat ; aşa că, deşi abia aveam mijloace pentru una, m-am pomenit nevoită să ţin două case şi să-mi pun în rînd trăsura, întrucît nu-mi puteam permite să cheltuiesc prea mult cu birjele. Din fericire aveam credit nelimitat, în ciuda eforturilor lordului de a-mi tăia orice sursă de venit.

Mi-am întărit sănătatea la ţară şi apoi am revenit la Londra, unde au venit să mă vadă prietenii care nu mă părăsiseră niciodată la nevoie, iar vara m-am mutat într-o casă din Essex şi, cîteva luni, am trăit foarte liniştită, nemolestată de tiranul meu, care mă lăsa uneori în pace cîte

un an întreg. Aici, după cum aveam chef, călătoream sau mă plimbam cu careta, cu cai împrumutați, avîndu-i ca tovarăși pe iubitul meu și pe un alt gentilom, un partener foarte plăcut ce avea să se dovedească, nu peste mult, o cunoștință utilă.

Cînd soțului meu îi reveniră, în cele din urmă, toanele rele și reuși să iscodească în ce loc mă ascundeam, porni spre reședința mea, unde sosi dimineața, cu trăsura trasă de șase cai, însoțit de domnul G-n, de o altă persoană anume angajată în acest scop, și de șase servitori înarmați. De cum l-am văzut că se apropie, am zăvorît toate ușile și am refuzat să-l las să intre, în ciuda avalanșei neîntrerupte de rugăminți și amenințări prin care încerca să mă convingă, fiind hotărîtă să rezist pînă la capăt.

Văzînd că nu glumesc, dădu semnalul de atac și servitorii lui pătrunseră, pur și simplu, cu forța în casă ; așadar m-am refugiat la catul de sus, baricadîndu-mă în cameră, pe care asediatorii o asaltară cu atîta furie, încît ușa era gata să cedeze, așa că am fugit în altă încăpere.

Domnul G-n îmi ceru să-i dau ascultare și mă imploră să-l onorez pe soțul meu cu o întrevedere ; altfel nu putea răspunde de ce avea să se întîmple. Am răspuns cererii sale, arătînd că-mi era imposibil să-i fac pe plac, și că, dacă urmăreau să mă ucidă, nu-mi era deloc teamă de moarte. Auzindu-mi declarația, își reînnoiră atacurile, fără nici o urmă de succes însă, iar după-amiază lordul (ca și cum s-ar fi jucat) mă înștiință formal că dorește să oprească ostilitățile pînă cînd ambele tabere vor fi stat la masă. Servitorii mei veniră după instrucțiuni și le-am poruncit să-l servească imediat cu tot ce-i poftește inima din ceea ce se găsea prin casă.

Permisiune de care se folosi din plin. Așezîndu-se cu tovarășii săi la masă, îmi devoră bucatele fără a clipi din ochi, după ce-mi făcuse cinstea de a se interesa ce doream să-mi trimită sus în odaie. Eu, departe de a avea poftă să mă înfrupt din mîncare, ședeam de una singură pe marginea patului, așteptînd tristă să văd ce mai urmează, după ce zăvorîsem ușa camerei din față, ca să fiu în siguranță, dar o lăsasem deschisă pe cea a dormitorului, spre a primi aer, canicula fiind insuportabilă.

Lordul își astîmpără foamea și-și reluă eforturile; brusc, am auzit un zgomot în camera alăturată, care m-a făcut să tresar. Văzînd că se strecurase în anticameră cu ajutorul unei bănci așezate sub o fereastră, m-am aruncat asupra ușii dormitorului și am încuiat-o numaidecît, iar apoi, deschizînd alta, ce dădea spre scări, am ieșit în fugă din casă, făcîndu-mi drum printr-un grup de peste o sută de persoane, adunate din pricina tevaturii.

Cum toți vecinii mă iubeau și servitorii lordului îmi arătau un deosebit respect, am trecut neatinsă printre ei și m-am refugiat într-o căsuță învecinată, în vreme ce lordul zbiera după ajutor, căci se temea să iasă din casă tot așa cum intrase. Fără a mai aștepta să văd ce face, mi-am schimbat îmbrăcămintea cu femeia sărmană ce-mi dăduse adăpost și, purtînd șorțul ei albastru și pălăria ei de paie, am ieșit pe cîmp, intenționînd să cer protecție în casa unui gentilom ce locuia pe aproape, fără să cunosc însă drumul într-acolo. Norocul meu a fost să dau de un țăran care m-a condus pînă la destinație; altminteri m-aș fi rătăcit, și ar fi trebuit, se pare, să dorm sub cerul deschis, întrucît se făcuse deja ora opt seara.

Îndrumată de călăuza mea, am sărit peste șanțuri și garduri vii (nu îndrăzneam să merg pe drum, ca să nu cad în mîinile urmăritorului) și, după ce-am căzut o dată în noroi și am bătut cu piciorul cinci sau șase mile — susținută de o dîrzenie ce nu m-a trădat niciodată în asemenea ocazii — am sosit la destinație, trăgînd clopoțelul de la poarta grădinii ca să mi se dea drumul înăuntru. Văzînd o femeie bizar îmbrăcată, tăvălită prin tină, ai casei refuzară să-mi deschidă; cînd au înțeles însă cine sînt, au descuiat numaidecît și m-au tratat cu multă ospitalitate, după ce făcuseră haz pe seama îmbrăcămintii și aventurilor mele.

A doua zi m-am întors, mi-am luat iarăși casa în stăpînire și m-am bucurat din nou, netulburată, de vechile distracții, vreme de o lună întreagă, în care timp așteptam, resemnată, să se pronunțe hotărîrea în procesul meu. Într-o după-amiază însă, una dintre iscoadele puse de mine să supravegheze neîncetat drumul îmi vesti că se apropie lordul. Avusesem atîta noroc cînd îmi alesesem spionii, încît

nici măcar unul nu m-a trădat vreodată, deşi li s-au oferit adeseori bani buni în acest scop.

De cum am auzit vestea, am dat poruncă să mi se înşăueze calul şi, încălecînd, m-am făcut numaidecît nevăzută, galopînd în direcţia opusă Londrei. Nu parcursesem o distanţă prea lungă, cînd înaintarea îmi fu oprită de o poartă cu cinci bîrne transversale. După o scurtă ezitare, am hotărît să o sar (calul meu fiind un armăsar de vînătoare), în caz că voi fi urmărită. Am reuşit însă, cu destulă greutate, să o descui, ajungînd apoi cu bine acasă la prietenul meu, domnul G-. Acesta era judecător de pace şi-mi făgăduise să mă apere dacă va fi nevoie.

Simţindu-mă, pentru moment, în siguranţă, am trimis cercetaşi să afle ce mai făcea lordul şi am aflat că pusese stăpînire pe casa mea, îmi alungase slugile şi se declarase proprietarul tuturor bunurilor mobiliare, hainelor şi documentelor ce-mi aparţineau. Documentele nu aveau nici o importanţă, dar hainele erau multe şi scumpe. Aşadar am aşteptat pînă m-am convins că nici prin gînd nu-i trece să renunţe la cucerire, iar atunci am hotărît că e timpul să pun o distanţă şi mai mare între mine şi el. La două zile după plecarea de acasă, noaptea pe la unsprezece, am pornit la drum, într-o trăsură cu patru telegari, împrumutată de la prietenul meu, însoţită de un valet, un flăcău solid şi înarmat pînă în dinţi. Eu însămi aveam o pereche de pistoale, şi eram hotărîtă să le folosesc împotriva oricui ar fi îndrăznit să se atingă de mine, cu excepţia lordului, pentru care ar fi fost suficientă o armă mai puţin mortală, ca de pildă un pumnal sau un amnar cu iască. Nimic mai străin de gîndurile mele decît dorinţa de a face rău vreunei fiinţe vii, cu atît mai puţin propriului meu bărbat; nu intenţionam decît să mă apăr de violenţe şi silnicii, ştiind din amara-mi experienţă că voi avea negreşit parte de ele, dacă va reuşi să pună mîna pe mine. Consideram că am dreptul să-mi apăr fericirea, la fel cum orice ins e îndreptăţit să lupte pentru viaţă — în special împotriva unor ticăloşi ce doreau să mi-o ia, în schimbul unui cîştig derizoriu.

În toiul călătoriei, valetul se apropie de mine şi-mi spuse că eram urmăriţi; la care m-am uitat afară şi, văzînd

un bărbat ce călărea în dreptul caretei, am scos un pistol pe geam și am rămas în poziția aceea defensivă pînă cînd a socotit el că e mai prudent să bată în retragere și să mă scutească de teama stîrnită de prezența lui. Am ajuns la Londra și, schimbînd echipajul, am închiriat o trăsură deschisă în care (deși am înghețat aproape de tot) am parcurs tot drumul pînă la Reading, unde am ajuns a doua zi dimineața la zece. De aici am plecat și mai adînc în interiorul țării, cu intenția de a găsi adăpost la buna mea prietenă, doamna C-. Într-adevăr, la ea aș fi putut afla refugiu, cu toate că soțul meu mi-o luase înainte și se străduise s-o atîțe împotriva mea, dacă nu i-ar fi fost casa plină de oaspeți, de care n-ar fi avut cum să mă ascundă — mai ales de fratele ei, prieten la cataramă cu prigonitorul meu.

Așa stînd lucrurile, n-am putut petrece decît scurtă vreme cu ea, suficientă însă pentru a-i citi pe chip cît o mîhnea soarta mea și cît mă compătimea de mult. Deși nu-i stătea în putere să-mi ofere liniștea dorită, mi-a trimis mai tîrziu o mică sumă de bani, gîndindu-se că mi-ar prinde bine pe drum, întrucît plecasem de acasă în foarte mare grabă. Eu, între timp, eram amorțită de frig, moartă de oboseala unui drum atît de lung, cu mințile aproape rătăcite din pricina insuccesului. Nu era însă vreme de tînguială ; cum nimeni nu putea sau nu voia să mă ajute, aveam cea mai mare nevoie de propria-mi voință și putere de judecată. După o scurtă deliberare, am făcut cale întoarsă spre Londra. Nedorind să merg pe drumul pe care venisem și arzînd de nerăbdare să mă văd la capătul călătoriei, am ales șoseaua de Bagshot, aventurîndu-mă să traversez landa ziua în amiaza-mare.

Acolo m-a atacat un hoț de drumul mare, înarmat cu un paloș, cerîndu-mi banii. Nu aveam la mine mai mult de douăsprezece guinee și prevedeam că dacă voi fi jefuită de întreaga sumă, nu-mi voi putea continua călătoria fără a-mi dezvălui identitatea, fiind astfel în primejdie de a fi descoperită de urmăritorul meu. Așadar, i-am dat individului trei guinee și niște mărunțiș. Fu atît de nemulțumit, încît mă amenință că o să-mi scotocească prin haine, ca să găsească mai mult, dar i-am poruncit vizitiului să dea bice cailor și am avut norocul să scap de rușinea asta, deși

mi-era teamă să nu mă ajungă din urmă un glonte de pistol şi, din această pricină, mi-am ţinut capul aplecat în trăsură, imitîndu-i pe vitejii despre care se vorbeşte că ar fi procedat la fel pe cîmpul de bătaie.

Temerile mele nu se adeveriră însă. Am înnoptat la un han de pe şosea şi a doua zi am ajuns la Londra, întîmpinînd mari greutăţi şi neplăceri : nu ştiam unde voi locui şi eram lipsită de orice mijloc de subzistenţă. În deruta mea, am apelat la avocat, care mă recomandă unui negustător din Westminster. Acesta ne-a dat casă şi masă, pe datorie, mie şi credincioasei mele Abigail (căreia îi voi spune doamna S-r), timp de zece săptămîni, în care interval n-am dat ochii cu nimeni ; nici n-am pus piciorul afară din casă.

Tocmai cînd cruzimea călăului meu, care-mi înhăţase pînă şi lucrurile de purtat, mă lipsise de orice bucurie a vieţii, silindu-mă să trăiesc în cea mai neagră mizerie, l-am cucerit pe lordul D-, un aristocrat ce nu mai e astăzi în viaţă ; din această cauză nu-i voi comenta prea mult caracterul — dealtfel foarte bine cunoscut — spunînd doar atît : că, după tiranul meu personal, era unica persoană detestată de mine din suflet. Dacă se punea însă problema de a alege între cei doi, preferam darurile — substanţiale — ale acestui nou iubit. Întrucît lucrul cel mai rîvnit de mine era un adăpost, am consimţit să plec cu el la reşedinţa sa de la ţară, unde mi-am şi trimis toată îmbrăcămintea achiziţionată pe credit.

După o mai îndelungă chibzuinţă însă, m-am răzgîndit şi l-am anunţat despre hotărîrea mea printr-o scrisoare, cerîndu-i în acelaş timp să-mi trimită înapoi bagajele. Mă aşteptam ca în urma mesajului meu să vină să-mi ceară socoteală, clocotind de mînie, indignare şi dezamăgire şi am dat poruncă să nu fie lăsat în casă. Cu toate precauţiile luate, el izbuti să se strecoare înăuntru şi printre primele lucruri cu care am dat ochii a doua zi dimineaţa în dormitor a fost iubitul meu, înarmat cu o cravaşă de care (cunoscîndu-mi omul) simţeam că n-are sens să-mi fie frică. Nu m-am speriat totuşi prea tare, întrucît mă consideram mai curajoasă decît el, dacă s-ar fi ajuns la o păruială. În pofida aşteptărilor mele şi a purtării lui obiş-

nuite față de femei, îmi vorbi foarte politicos, comentînd conținutul scrisorii mele. Eu i-am spus pe șleau că mă pripisem cînd îi acceptasem propunerea, intenționînd doar să profit de pe urma ei ; că, meditînd asupra gestului meu, mă gîndisem că n-ar fi onest să trăiesc cu el doar din interes și că, întrucît nu-l iubeam și nu știam să mă prefac, legătura noastră nu ne-ar fi putut satisface pe nici unul, niciodată. Deși foarte mîhnit de felul cum procedasem, el recunoscu justețea celor spuse ; renunță la toate pretențiile și-mi înapoie hainele și niciodată de atunci nu m-a dojenit pentru chipul în care mă purtasem cu el, deși a recunoscut într-o anume împrejurare că încă mă mai iubește, și mă va iubi întotdeauna, fiindcă mă purtasem rău cu el; declarație ce arată cît era de sucit din fire. Cît despre propria-mi purtare de atunci, recunosc că nu are nici o altă scuză decît împrejurările mizerabile în care mă găseam, adeseori atît de grele, încît mă mir că n-am fost silită să fac lucruri ce mi-ar fi adus reputația unei comportări și mai excentrice decît în realitate.

În cele din urmă, toate speranțele îmi fură spulberate de faptul că procesul s-a terminat cu o hotărîre favorabilă soțului meu. Dar și atunci am refuzat să plec fruntea ; dimpotrivă, ieșind din ascunzătoare, m-am instalat în Suffolk Street, sfidîndu-l pe tiran. Nevoind însă să încredințez paza ușilor mele unor oameni necunoscuți, am închiriat o casă în Conduit Street. De cum am reapărut în societate, m-au înconjurat feluriți admiratori, de toate soiurile. Bănuiesc că am primit omagiile și complimentele bărbaților de toate felurile existente sub soare, cu excepția celui ce-mi place mai mult : un om capabil de a simți și inspira afecțiunea adevărată. Soiul acesta este pe cît de rar, pe atît de neprețuit. Mă consider totuși extrem de îndatorată tuturor celor ce-mi cultivau prietenia, deși nu primeau mare lucru în schimb, fiindcă, dacă nu eram îndrăgostită cu adevărat, niciodată nu reușeam să mă prefac ; soiul ăsta de disimulare e o robie inacceptabilă nici unui suflet cinstit. Cu excepția unui tînăr foarte înzestrat cu care mă întîlneam uneori, erau cu toții o stranie adunătură de ființe nesemnificative ; unul insipid, altul ridicol de afectat, al treilea lipsit de orice educație, al patrulea

schimbător ca vîntul ; pe scurt, am găsit tot atîtea tipuri printre bărbaţi, cîte am observat în rîndurile propriului meu sex. Pe unii m-am străduit să-i convertesc la principiile mele, în vreme ce alţii şi-au dat silinţa să facă ei din mine un prozelit ; văzînd însă şi unii şi alţii că misiunea e cu totul şi cu totul imposibilă, am renunţat cu înţelepciune la ea.

Am avut însă, pînă la urmă, norocul de a cunoaşte un nobil ce nu-şi are, socot, egalul în Anglia în ceea ce priveşte cinstea, integritatea, umorul, bunul simţ şi generozitatea ; după descrierea asta, nici nu mai e nevoie să pronunţ numele lordului —. Acest mare şi bun bărbat posedă toate calităţile necesare pentru a inspira admiraţie, dragoste şi stimă. Cu infinit mai multe merite decît i-au fost acordate vreodată unui singur individ, se arată atît de neîncrezător în calităţile lui, încît îi cîştigă pe toţi, fără greş, de partea sa. Pare că nu vede nimic, dar observă totul ; felul în care istoriseşte o poveste sau dă eleganţă fleacurilor este de neconfundat ; deşi are mii de ciudăţenii, acestea nu fac decît să-i sporească farmecul. După toate cele spuse, s-ar putea presupune că eram înamorată de el, ceea ce nu e cazul. Iubirea e năbădăioasă şi capricioasă. Eu însă ştiu să admir un om de onoare şi nutresc cea mai mare stimă pentru el, iar cînd observ că seamănă la fire cu scumpul meu prieten decedat, domnul B-, sau mai degrabă că domnul B-, dac-ar mai fi trăit, ar fi semănat cu lordul —, fac cel mai mare compliment pe care-l pot concepe, atît celui viu, cît şi celui plecat dintre noi.

Mă consideram fericită să mă bucur de prietenia şi conversaţia acestui aristocrat, deşi eram, ca de obicei, expusă la hărţuielile necontenite ale lordului. Într-o zi, pe cînd preagenerosul meu prieten mă onora cu prezenţa, lordul, sosit cu trăsura, îşi făcu apariţia în uşă, însoţit de un alt gentilom, care ceru, cu glasul autoritar, permisiunea să intre. Un lacheu foarte onest, aflat de mult în slujba mea, urcă scările în goană, consternat, să-mi vestească întîmplarea. I-am spus că nu trebuie să dea nimănui socoteală de nimic, poruncindu-i să ţină uşa închisă orice s-ar întîmpla ; neaşteptatul asediu mă afectă, însă, atît de tare, încît lordul — spuse că nu cunoscuse în

viața lui surpriză și groază mai mare decît cele pe care le trăise văzîndu-mi chipul cînd îmi dădusem seama că trăsura se oprise în fața casei mele.

Nereușind să intre, micuțul meu plecă, amenințînd că se va întoarce în scurt timp cu întăriri. Pînă atunci mi-am făcut rost de un soldat, pe care l-am plasat santinelă înăuntrul ușii, ca să mă apere pe viitor de primejdia unor astfel de invazii. Lordul își ținu promisiunea și se întoarse în marș cu aliații săi, însoțiți de un ofițer de poliție, repetîndu-și cererea de a fi lăsat să intre. Cînd soldatul deschise geamlîcul, ca să-i răspundă așa cum îl instruisem, bărbatul meu, văzînd tunica roșie, se sperie atît de zdravăn, încît își luă numaidecît picioarele la spinare, iar ulterior, cînd povesti aventura, aidoma lui Falstaff cel din piesă, îl transformă pe soldatul meu într-un pluton întreg de mușchetari. Reuși, de asemenea, să-l identifice pe gentilomul care-mi împrumutase un om din compania lui și depuse o plîngere împotriva sa ducelui de W-, sperînd să-l vadă sancționat pentru abatere ; din fericire, speranțele nu i s-au împlinit.

Înțelegînd eu că nu voi avea niciodată liniște în Anglia, ci voi fi supusă fără contenire alarmelor și tulburărilor ce-mi măcinaseră deja sănătatea și răbdarea, am luat decizia de a mă reîntoarce în Franța, refugiul cel mai bun și cel mai sigur adăpost de persecuțiile tiranului. Pînă să fac pasul acesta, am încercat, la sfaturile prietenilor, să mă ascund în apropiere de Windsor, dar lordul m-a descoperit repede și m-a făcut să-mi părăsesc ascunzătoarea. Atunci m-am mutat în Chelsea, trăind cu cugetul mereu agitat și frămîntat din pricina situației grele în care mă aflam ; pacea îmi era tulburată cu regularitate de un om pe care nu-l satisfăccam, și care totuși nu putea trăi fără mine. Din acest motiv, cu toate că nu mă simțeam grozav, am pornit spre Franța (via Haga, deoarece războiul închisese toate celelalte porturi) fără alți însoțitori decît slujnica S-r, care, deși se temea de mare și era pe cale să se mărite, n-a vrut să mă părăsească într-o condiție atît de jalnică, înainte de a mă putea da în grija lacheului și a unei alte servitoare, cărora le poruncisem să mă urmeze cu bagajele. Înainte de plecare însă, i-am trimis un mesaj lordului —, cerîndu-mi hainele confis-

cate în Essex ; cum el refuză să mi le dea, am fost obligată să mă echipez din nou, cu împrumut.

Bunul meu prieten L- mi-a oferit banii de călătorie şi, după o traversare scurtă şi plăcută, am ajuns la Haga, unde am rămas două luni, despărţindu-mă de S-r, căreia i-am stabilit o alocaţie de douăzeci şi cinci de lire, plătibile din suma pe care o aveam sau urma s-o obţin de la soţul meu. Îl convinsesem şi pe lordul B- să plătească aceeaşi sumă unei alte fete ce mă slujise în timpul petrecut la el.

Olandezii nu mi-au plăcut prea mult, deoarece păreau preocupaţi numai şi numai de interesul personal, neavînd nici gustul, nici plăcerea politeţii ; caracter ce nu-mi putea fi simpatic, mie care am dispreţuit întotdeauna banul, am trăit generos şi am iubit plăcerea mai mult decît orice. Cînd zic plăcere, nu trebuie să se creadă că mă gîndesc la cea senzuală ; ea constituie fericirea supremă numai pentru cei lipsiţi de suflet şi de imaginaţie. Cu toate acestea, m-am bucurat în oraşul respectiv şi de destule amabilităţi ; printre altele, de reputaţia de a-l avea ca amant pe ministrul regelui P-, un tînăr fluşturatic ce mă vizita des, îndeajuns de des pentru a-mi atrage acuzaţia că am o legătură de amor cu el ; acuzaţia aceasta se formula des pe socoteala mea, fără ca eu să fi dat cea mai mică ocazie de bănuială.

După ce mi-am luat rămas bun de la prietenii olandezi, am plecat din Haga, întovărăşită de o englezoaică, anume aleasă în acest scop şi, după nenumărate obstacole şi primejdii (drumul era înţesat de tîlhari), am ajuns la Antwerp. M-am odihnit cîteva zile în acest oraş şi apoi am închiriat pe cont propriu o trăsură şi am pornit spre Bruxelles. Înainte de a ajunge la Mechlin, echipajul nostru a fost atacat de doi husari care, cu săbiile trase, îl obligară pe surugiu să intre într-o pădurice de lîngă drum. În prima clipă am crezut că intenţionează să ne examineze paşapoartele, dar mi-am dat seama curînd ce urmăreau cu adevărat. Deşi foarte tulburată de descoperire, am găsit în mine suficientă putere şi voinţă pentru a-mi ascunde îngrijorarea, ca să n-o înspăimînt şi mai mult pe tînăra doamnă, deja aproape moartă. Ba chiar am încurajat-o să nu se gîndească la rău şi, adresîndu-mă

tîlharilor în franceză, i-am rugat stăruitor să ne cruțe viețile. Unul din ei, un bărbat mic de statură, mă asigură în aceeași limbă că n-avem de ce ne teme pentru viețile noastre.

După ce, în starea aceea de groaznică nesiguranță, am pătruns cam trei pătrimi de milă în pădure, bandiții se urcară în trăsură și luînd cheile pe care le țineam în mînă, gata pregătite pentru ei, descuiară trei cufere mari cu lucrurile mele și, golindu-le complet, în afară de cercurile de crinolină și de cîteva cărți, își împachetară prada într-o cîrpă mare ; apoi îmi luară toți banii și giuvaerurile, chiar și cataramele pantofilor și butonii de la mîneci, și sfîrșiră prin a înhăța pălăria cu dantelă a lacheului și a o dărui, ca răsplată, unui țăran ieșit dintre tufișuri pentru a le da o mînă de ajutor la împachetat.

Cînd terminară, ne porunciră să ne întoarcem la șosea pe alt drum decît cel urmat pentru a ajunge acolo și, încălecîndu-și bidiviii, plecară în galop cu prada, nu înainte ca omulețul — cel mai puțin feroce dintre ei — să vină și să-mi strîngă mîna, dorindu-mi călătorie plăcută, urare pe care i-am făcut-o și eu din toată inima, atît de încîntată eram să-i văd plecînd pe cei doi, care ne reținuseră mai bine de o jumătate de oră, timp în care, cu toate asigurările primite, tremurasem de teamă că-și vor încheia socotelile cu noi, omorîndu-ne pe toți. Bănuiam că făceau parte din banda care asasinase, nu demult, un ofițer francez și-și bătuse cumplit joc de o femeie, după ce-i despuiaseră de toate lucrușoarele.

Nu se poate spune că-mi treceau prin cap gînduri prea liniștitoare, acum că fusesem prădată și lăsată să mă zbat în cea mai cruntă sărăcie, într-o țară străină. Dar, deși o pățisem cel mai rău, eram unica persoană din grup care, după accident, dădea dovadă de hotărîre și de prezență de spirit. Vizitiul și valetul păreau împietriți de spaimă ; a trebuit să repet de cîteva ori porunca pentru ca cel dintîi să mîne caii și mai adînc în pădure și să cotească pe prima alee la dreapta, pentru a ajunge din nou la șosea, potrivit poruncii tîlharilor, de la care nu mă încumetam să mă abat.

Și toate astea s-au întîmplat numai din pricină că fusesem indusă în eroare la Antwerp, unde mi-aș fi făcut

rost de o escortă, dacă nu mi s-ar fi dat toate asigurările că nu e cîtuşi de puţin necesar să fac o cheltuială atît de extravagantă. Ce-i drept e drept : hoţii se folosiseră de singura jumătate de ceas cînd existase o posibilitate de a ne jefui ; abia reveniţi pe şosea, am întîlnit trupele franceze de artilerie mărşăluind spre Bruxelles ; restul călătoriei l-am făcut sub pavăza lor. Mai tîrziu, ajunsă într-un cătun, am aflat că bîntuia prin împrejurimi o bandă mare de dezertori, ascunşi în pădure, de unde făceau numeroase incursiuni, ţinînd în continuă tensiune pe săteni.

Aşadar, nu înaintasem prea mult cînd am fost opriţi de artileria care trecea peste un pod. Coloana era foarte lungă şi poate că am fi rămas acolo pînă la căderea nopţii, dacă nu mi-ar fi spus un soldat să-mi dau osteneala să cobor din trăsură şi să mă adresez comandantului, care va ordona numaidecît trupelor să se oprească pentru a ne îngădui să trecem. I-am ascultat povaţa, iar el ne-a condus, fără greutate, printre soldaţi pînă la un grup de ofiţeri nevrednici de acest nume : cînd le-am spus ce doresc, nici nu s-au ridicat, nici nu m-au invitat să iau loc ci, lăfăindu-se în scaunele lor, cu cîte un picior întins obraznic înainte, m-au întrebat, cu aerul că se amuză pe socoteala mea, încotro merg, iar cînd le-am răspuns „La Paris" au vrut să ştie ce doream să fac acolo.

Fiind din fire extrem de politicoasă cînd sînt tratată civilizat şi absolut nesuferită cînd mă cred desconsiderată, m-am simţit ofensată de purtarea lor insolentă şi nemanierată şi am început să dau răspunsuri cît mai seci iscodirilor lor, aşa încît s-ar fi înfiripat un dialog foarte muşcător, dacă n-am fi fost întrerupţi din conversaţia noastră de un aristocrat francez înalt, slab şi manierat, ofiţer în armată, care, dînd pe acolo din întîmplare, întrebă, foarte politicos, ce dorinţă am. Mi-am repetat rugămintea, întinzîndu-i paşapoartele, din care a aflat cine sînt. Imediat a ordonat să i se facă loc trăsurii mele să treacă iar mai tîrziu, obţinîndu-mi încuviinţarea, m-a căutat la Paris, căci îmi luase adresa la despărţire. Ceilalţi ofiţeri, aflîndu-mi numele şi rangul, îşi cerură iertare pentru comportarea obraznică, asigurîndu-mă că se datorase în întregime felului cum mă descrisese soldatul, făcîndu-i să creadă că sînt o actriţă ambulantă.

Nu m-am putut ține să nu rîd cu poftă de greșeala lor, pricinuită, probabil, de felul cum arătam ; lacheul fusese silit să facă schimb de pălării cu țăranul, iar eu n-aveam catarame la pantofi, nici nasturi la bluza de călărie, iar pe față mi se mai citeau teama și confuzia prin care trecusem. Și se prea poate ca soldatul să fi fost un șugubăț, dornic să se distreze pe socoteala mea.

Aventurile astea consumară atît de mult timp, încît am fost obligată să închiriez camera la Mechlin, unde am vorbit cu intendentul, descriindu-i catastrofa suferită recent și rugîndu-l să ne găzduiască la han pe datorie, întrucît toți împreună n-am fi putut aduna nici măcar șase penny. Deși un biet provincial, gentilomul acesta fu politicos în felul său și nu numai că mi-a îndeplinit dorința, dar m-a și invitat să stau chiar în casa lui. I-am făcut onoarea de a cina cu el, preferînd însă să nu mă culc în odăile sale, fiindcă-mi părea că este ceea ce numesc francezii *un vieux debauché* [1].

Dimineața, trimise un curier să-l înștiințeze pe general ce pățisem, în speranța că mi-aș putea recupera lucrurile furate, dar, în ciuda căutărilor intense, a trebuit să mă resemnez în cele din urmă cu pierderea, care se ridica — în lenjerie, dantele, rochii și podoabe — la mai bine de șapte sute de lire, pagubă ce nu mi-a tulburat însă somnul nici măcar o clipită ; deși locuiam într-un han mizer și mă odihneam într-un pat sărăcăcios, după ce-am trimis scrisori la Londra și Paris, cu poruncă să se oprească achitarea poliței mele, am dormit atît de zdravăn, încît ai fi zis că nu se întîmplase nimic deosebit. De fapt, nu cunosc decît două nenorociri în stare să mă deprime, pierderea sănătății și pierderea prietenilor ; celelalte, toate, pot fi prevenite sau suportate. Din tot ce pierdusem, cel mai rău îmi părea de un portret al lordului W-m și de niște scrisori de neînlocuit de la domnul B-.

De la Mechlin am plecat la Bruxelles, unde, fiind bine cunoscută, am primit credit pentru a-mi cumpăra unele lucruri necesare și am împrumutat douăzeci de guinee pentru a achita cheltuielile de călătorie pînă la Paris. Prietenii cu care m-am consultat despre metoda cea mai

[1] Un bătrîn desfrînat (n. tr.).

sigură de a străbate Flandra m-au convins să rezerv locuri într-o *voiture* [1] publică, şi aşa am plecat, nu fără teama de a descoperi că o parte a ţării era la fel de plină de tîlhari ca şi cealaltă. Temerile nu mi-au fost cîtuşi de puţin împrăştiate de conversaţia partenerilor de drum ; aceştia erau oameni mai simpli şi se delectau exagerînd pericolele ; tot drumul m-au distrat povestindu-mi cu amănuntul toate jafurile şi omorurile întîmplate pe respectiva şosea, adăugînd, cu generozitate, multe detalii inventate de ei.

După două zile de plăcută conversaţie cu tovarăşii de drum atît de dezagreabili — una dintre cele mai nesuferite situaţii în care te poate pune viaţa — am ajuns la Lisle şi, spunîndu-mi că lăsasem în urmă porţiunea cea mai periculoasă, am închiriat un poştalion, sosind la Paris, fără alte neplăceri, după încă două zile.

Imediat după sosirea mea în capitală au venit să mă vadă vechile cunoştinţe care, auzind ce mi se întîmplase, mi-au oferit hainele lor, insistînd să le port pînă-mi voi face rost de altele. M-au invitat şi la petreceri, dorind să mă amuze, să nu cumva să mă întristez meditînd prea mult la cele pierdute. Mi-au cerut să repet povestea, amănunţit, de mai bine de patruzeci de ori, exprimîndu-şi uimirea că nu ne-au ucis sau, măcar, violat.

În ceea ce priveşte această ultimă crimă, niciodată nu mi-a trecut prin cap că s-ar fi putut întîmpla, altfel aş fi fost mult mai speriată şi alarmată, dar se pare că acesta fusese principalul motiv de groază al însoţitoarei mele. Nu pot să nu observ că o femeie urîţică e întotdeauna mult mai îngrozită de o asemenea posibilitate, decît una pe care fizicul atractiv o expune îndoit pericolului. Oricum, am aflat că trecusem printr-o primejdie mult mai mare decît îmi imaginasem, întrucît tîlharii obişnuiau să siluiască la fel de uşor pe cît ucideau.

Curînd după sosirea la Paris, cîţiva domni francezi începură să mă curteze ; nu mi-au plăcut însă niciodată străinii, nici distracţiile de soiul acela, dacă nu promiteau să dureze vreme îndelungată şi să aibă la bază sentimente mai serioase decît simpla dorinţă de flirt. Ori de cîte ori

[1] În sensul de trăsură de poştă (fr.) (n. tr.).

mă abătusem de la acest principiu, o făcusem doar de nevoie ; de aceea nu m-am simțit niciodată împăcată, cînd a trebuit să aleg cel mai mic dintre două rele, ca omul ce se aruncă în mare pentru a se salva de pe corabia cuprinsă în flăcări.

Deși le-am respins amorul, n-am refuzat compania și conversația lor. Sănătatea îmi fusese serios zdruncinată de șocul ultimei pățanii, mult mai puternic decît crezusem la început ; acesta o afectase și pe prietena mea în așa măsură, încît nu și-a venit în fire decît la întoarcerea în Anglia. Chiar suferindă fiind o vreme, m-am distrat bine și am avut pace timp de vreo zece luni, în care perioadă au venit să mă vadă gentilomi englezi, scoțieni, francezi, aparținînd tuturor partidelor și cu convingeri dintre cele mai diferite ; plăcerea nu recunoaște facțiunile, și plăcerea era scopul urmărit de mine. Nici nu nutream ambiția de a deveni politiciană, pentru a pierde vremea și a-mi toci mintea cu lucruri prea greu de înțeles. Aveam admiratori de toate felurile și timpul s-ar fi scurs exact așa cum îmi doream, dacă n-aș fi văzut cu ochii cum îmi seacă fondurile, fără nici o perspectivă de a fi împrospătate ; fusesem obligată să cheltuiesc o mare parte din suma ce mi se alocase pentru trai, cumpărînd pentru însoțitoarea mea, pentru mine și pentru servitoare lucrușoarele strict personale, cu care le-am înlocuit pe cele pierdute.

Întrezărind la orizont sumbra perspectivă de a rămîne fără bani în ținuturi străine, mi-am dat seama că sînt constrînsă să mă întorc în Anglia, unde existau posibilități mult mai numeroase decît aici, printre oameni de alt sînge. Am scris în acest sens agenților lordului —, cerînd să mi se plătească alocația cuvenită, pentru a fi în măsură să-mi achit datoriile de la Paris. Reîncepură negocierile și Înălțimea Sa lordul promise să trimită banii necesari pentru a mă scăpa de obligații, care se ridicau la patru sute de lire, dar nici un sfanț în plus, deși i-am arătat că, pînă pertractează el înțelegerea, datoriile îmi vor spori inevitabil și neplata a douăzeci de lire mă va împiedeca la fel de bine să plec ca și o datorie de o mie. Oricîte argumente i-am furnizat, n-a vrut nici în ruptul capului să depășească măcar cu un șiling suma netă cerută de mine întîia oară ; măsurile luate n-au dus deci nicăieri și

m-am văzut în imposibilitatea de a traduce în fapt hotărîrile luate spre binele său.

Iată cum, pentru o nimica toată, a făcut-o de ruşine pe femeia căreia-i jură iubirea neţărmurită, faţă de principiile căreia pretinde că nutreşte o veneraţie fără seamăn ! Nu fără temei se încrede în cinstea mea : multe femei l-ar fi ruinat cu bună ştiinţă, dacă ar fi fost provocate numai pe jumătate cît mine ; dar, în ciuda nemaivăzutelor cheltuieli la care m-a împins neobosita lui persecuţie, n-a plătit nici măcar un şiling mai mult pentru mine decît mica alocaţie ce mi se cuvenea, în afară de o mie de lire. Într-un cuvînt, a trecut atîta vreme pînă să se îndure lordul meu să avanseze acele patru sute amărîte, încît am avut de înfruntat noi greutăţi, fără a reuşi să mă mai descurc. Deşi mi s-a ivit ocazia de a-i scrie binefăcătorului meu, lordul — mulţumindu-i pentru bunăvoinţa lui trecută, n-am îndrăznit să-i mai cer nimic, nici chiar atunci cînd el m-a încurajat cu un răspuns foarte îndatoritor, declarînd că frumoasele însuşiri ale inimii şi spiritului de care mă bucuram îl vor îndemna să-mi rămînă prieten pe vecie.

În vreme ce reflectam la stînjenitoarea mea condiţie, ce nu-mi permitea să mă înapoiez în Anglia, nici să mai rămîn mult timp acolo unde mă aflam, un tînăr englez, putred de bogat, se opri la Paris, întorcîndu-se din Italia, însoţit de un scoţian foarte plăcut, extrem de vesel şi cu mult bun simţ. A fost norocul sau ghinionul meu să fac cunoştinţa acestor gentilomi care, văzîndu-mă la operă, îşi exprimară dorinţa de a mă cunoaşte şi mi-au făcut favoarea de a mă vizita într-o după-amiază, cînd vioiul briton din nord acapară întreaga conversaţie, celălalt părînd speriat şi retras, ba aproape timid ; dincolo de purtarea lui ruşinoasă întrezăream însă o sensibilitate delicată, precum şi o minte neobişnuit de ascuţită. Persoana lui (deosebit de plăcută), precum şi purtarea, degajau o anume *naiveté* [1] cuceritoare. În această primă întrevedere ne-am simţit atît de bine împreună, încît se stabili între noi, numaidecît, un soi de intimitate, întărită mai apoi printr-un mare număr de petreceri, în cursul cărora mi-am dat

[1] Naivitate (fr.). (n. tr.).

seama că posedă cu prisosință tandrețea și sentimentalismul ce fac din inima omului o gazdă perfectă pentru iubirea cea mai rafinată ; însușire ce m-a făcut să-l plac, supunîndu-i în același timp sufletul celor mai violente sfîșieli pasionale, pe care nu-mi închipuisem nici o clipă că le va stîrni legătura noastră.

Se înțelege însă că nu mi-a displăcut noua mea cucerire, persoana lui și însușirile sale, precum și modul în care se purta fiindu-mi întru totul pe plac și recomandîndu-l insistent atenției mele. Într-adevăr, îmi cîștigă inima mai repede decît m-aș fi așteptat ; sufletele noastre aveau ceva în comun și acel ceva ne împinsese unul spre altul din prima clipă. Nici unul dintre noi nu știa despre ce era vorba și foloseam, pentru a denumi sentimentul, noțiuni ca prietenie și stimă, pentru a se vedea în cele din urmă că era vorba de o iubire dintre cele mai aprinse.

Îi ascultam declarațiile și eram amîndoi fericiți. În ataşamentul lui găseam chintesența tandreței și a sincerității, iar generozitatea sa nu cunoștea limite. Nesatisfăcut de faptul că, în numai două săptămîni, vărsase în contul meu o mie două sute de lire, mi-ar fi pus în brațe cadou după cadou, dacă n-aș fi refuzat cu hotărîre să accept dovezi atît de scumpe ale dărniciei lui. Mă rușinau nespus chiar și manifestările de generozitate pe care eram nevoită să le primesc, din pricina condiției mele precare, temîndu-mă că el, necunoscîndu-mă prea bine, m-ar putea bănui de dragoste interesată, judecîndu-mi comportarea în funcție de maliționasele comentarii ale bîrfei de zi cu zi, care (avea să recunoască mai tîrziu) găsiseră la el atîta crezare, la început, încît nu bănuise că legătura noastră va dura prea mult. Curînd însă văzu cît se înșelase. Inima lui, deși înzestrată de natură cu cele trebuincioase pentru a iubi pătimaș, scăpase deocamdată nerănită de săgețile doamnelor Franței și Italiei ; din această pricină, primele impresii se fixară mult mai adînc. Nu era versat în tainele galanteriei banale și ale înșelăciunii și izbitoarea simplitate a caracterului său putea cîștiga cu ușurință sufletul uneia ce cunoștea bine perfidia omenească și disprețuia profund farsa bombastică a declarațiilor mondene de dragoste, considerîndu-le mai curînd o expresie a vanității și ostentației, decît limbajul adevăratei iubiri. În plus, re-

cunoștința a jucat un mare rol, sporindu-mi mult afecțiunea ce se manifesa într-un chip neprefăcut, cald, cordial, făcînd să-i crească stima pentru mine și întărindu-i afecțiunea. Vedea limpede, din felul cum mă purtam cu el, că disimularea și minciuna îmi erau cu totul străine ; totuși, la început mi-a fost frică să leg o prietenie prea strînsă cu el, deoarece, fiind mai tînăr decît mine, s-ar fi putut schimba ușor, iar lumea ar fi fost în stare să presupună, veninoasă, că mă folosisem de lipsa lui de experiență. Cunoscîndu-mi însă firea întreagă, am aruncat mănușa bîrfitorilor, încrezătoare că purtarea mea și probitatea lui înnăscută ne vor da posibilitatea să ne iubim mai departe. Deși nu locuiam sub același acoperiș, eram aproape tot timpul împreună : dejunam și cinam la aceeași masă, frecventam localurile publice, plecam în excursii la țară ; nu ne despărțeam niciodată mai mult de cîteva ore noaptea, iar pe acelea le petreceam chinuiți de dorul de a ne revedea.

Zilele se scurgeau astfel în mod plăcut dar fericirea îmi fu întreruptă de o criză de gelozie ce mă apucă pe neașteptate. Mă împrietenisem cu o tînără doamnă, de curînd măritată, care, deși nu avea o înfățișare prea atrăgătoare, era, în mare, o persoană veselă, plăcută, bine dispusă, puțintel înclinată spre cochetărie. Cum o ducea pentru moment destul de greu, din pricina unor pagube suferite de soțul ei, respectiva doamnă își puse în minte să-mi cucerească iubitul de cum îl cunoscuse și schimbase două cuvinte cu el. I-aș fi iertat intrigile, oricît de mult m-au durut, dacă-aș fi crezut că sînt inspirate de o iubire adevărată ; o cunoșteam însă mult prea **bine** pentru a o socoti capabilă de un simțămînt nobil, așa că urzeala ei m-a înfuriat. Trecu la executarea planului, fără să neglijeze nici unul din procedeele folosite de obicei pentru a cîștiga atenția bărbatului. Se așeza alături de el la masă de cîte ori avea ocazia, îi făcea ochi dulci în văzul tuturor, nu vorbea decît cu el, îl călca pe vîrfurile pantofilor, ba chiar cred că-i strîngea din cînd în cînd mîna. Îmi fierbea sîngele în vene cînd o vedeam, deși, o vreme, mîndria mă ajută să-mi ascund neliniștea ; pînă cînd începu să se poarte atît de **arogant și** de vulgar, încît nu mi-am mai putut stăpîni in-

dignarea și i-am spus într-o zi iubitului meu că vreau să pun numaidecît capăt legăturii noastre.

Neașteptata mea dorință îl alarmă nespus, iar cînd înțelese pricina, mă asigură că, în viitor, nu va mai schimba nici măcar o vorbă cu respectiva femeie. Eu, mulțumită că-mi dăduse încă o dovadă de sinceritate și respect, l-am dezlegat de promisiune, fiindcă oricum nu și-ar fi putut-o respecta, cîtă vreme mai aveam cu ea relații. Am continuat să schimbăm, ca și pînă atunci, vizite, deși persevera în încercarea de a mă detrona din inima lui, devenind foarte intimă cu prietenul iubitului meu (care făcuse, cred, o pasiune pentru ea), ca să aibă mai des ocazia de a veni printre noi, căci n-avea nimic împotrivă să fie curtată de amîndoi. Îmi amintesc că am plecat într-o seară la operă în careta mea ; pe drum, amorezata lucră atît de mult cu picioarele, că reuși să mă scandalizeze în așa hal, încît, sosind la destinație, am refuzat să cobor ; ei s-au dat jos și eu mi-am declarat intenția de a mă întoarce numaidecît acasă. Ideea îi conveni în așa măsură, încît nu-și putu ascunde bucuria dată de gîndul că va putea sta de vorbă cu el nestingherită de prezența mea, ocazie cu care n-o lăsasem niciodată să se întîlnească pînă atunci. Mînia și îngrijorarea mi-au sporit, văzînd-o cum exultă pe față ; m-am întors acasă dar, chinuită de gîndul că-i lăsasem singuri, m-am dichisit puțin în oglindă — deși eram prea furioasă ca să mă pot vedea — și, fără a mai pierde vremea, m-am întors la operă.

Aflînd în ce lojă stăteau, am închiriat una chiar în fața lor și, pîndindu-i, fără a fi văzută, am avut satisfacția să văd că se ținea atît de departe de ea pe cît permitea spațiul acela strîmt, și întorsese capul în cealaltă parte. Calmată după această iscodire, m-am dus la ei fără a mai șovăi ; tînărul meu gentilom se arătă nespus de bucuros să mă vadă și-mi spuse că fusese hotărît să plece de la spectacol în căutarea mea, dacă nu m-aș fi întors chiar atunci.

În drum spre casă, rivala repetă aluziile obișnuite și aproape că-mi ascunse iubitul vederii cu larga-i crinolină ; la care gelozia și mînia îmi reveniră atît de puternic, încît am tras de șnur, semnalizînd vizitiului să oprească, fiindcă voiam să cobor și să fac restul drumului cu piciorul, pas ce ar fi oferit un nou prilej de distracție locuitori-

lor Parisului. Într-o clipită însă, mi-am dat seama cît de prostească ar fi o astfel de acțiune și am reușit să mă calmez, chemîndu-mi orgoliul în ajutor. Am hotărît totuși că n-am să mai permit să joace astfel de scene în prezența mea și chiar în seara aceea am insistat pe lîngă iubitul meu să renunțe la orice fel de relații cu înnebunitoarea femeie. El se supuse bucuros voinței mele, fiind chiar fericit că i se oferea ocazia de a rupe legăturile cu o persoană din pricina căreia îl bătusem atîta la cap.

Așa am scăpat de persecuția unei creaturi dintre acelea care, deși total lipsite de importanță, reușesc să devină otrava societății și să distrugă armonia ce domnește între doi îndrăgostiți, intervenind cu pofta lor nesățioasă, lipsită de orice sensibilitate și modestie. Neavînd nici urmă de sentimente, nu le pot înțelege pe ale celorlalți și fac rău dintr-un simplu capriciu.

Iubitul meu, obligat fiind să plece în Anglia, mă instalase într-o casă nobilă din Paris, dorind să se întoarcă după ce-și va fi rezolvat treburile ; cînd însă se apropie ceasul plecării, se arătă neliniștit de perspectiva despărțirii și, pentru a-și alunga teama, mă rugă să-l însoțesc pînă la Calais, unde am rămas împreună două sau trei zile, timp în care teama de despărțire deveni și mai intensă, așa că am luat hotărîrea că-l voi urma, cu prima ocazie, în Anglia și voi trăi acolo *incognito*, ferită de investigațiile și încercările lordului de a mă captura. Chiar după luarea acestei decizii, ne-am despărțit cu toată suferința a doi îndrăgostiți ce nu nădăjduiesc să se mai revadă vreodată ; vîntul foarte puternic ce începuse să bată după îmbarcarea lui făcu să-mi sporească și mai mult temerile. La întoarcerea pachebotului am avut însă bucuria să aflu că ajunsese cu bine în Anglia, și apoi mi-a fost dată satisfacția de a primi o scrisoare cu fiecare poștă.

După plecarea iubitului de lîngă mine, mi-am concentrat toate gîndurile asupra găsirii unei metode prin care puteam ajunge lîngă el. Cum nu mă încredeam în pachebotul comun, de teamă că voi fi descoperită, după ce am analizat diferite posibilități, mi-am pus în gînd să călătoresc cu un vas pescăresc olandez, deși știam că traversarea nu va fi lipsită de primejdii — dar, avînd un interes atît de mare, nu mai țineam seamă de pericole sau greutăți.

Pînă să-mi pun hotărîrea în practică, am aflat de o corabie englezească sosită la Calais cu un prizonier de război, şi m-am îmbarcat pe ea cu însoţitoarea mea şi o altă doamnă, care după aceea avea să locuiască o vreme cu mine. Urcînd la bord, am descoperit că vasul nu era decît un transportor uşor de cărbune, cu un echipaj de numai trei oameni. Dar, cu toate că marea era neprietenoasă, că timpul nu promitea nimic bun, şi nici o altă ambarcaţiune n-a îndrăznit să iasă în larg, noi am ridicat pînzele şi, strecurîndu-ne printre două furtuni, am ajuns cu bine, cam după trei ore, la Dover.

Însoţitoarea mea cea veche se urcă aici în diligenţă şi plecă la prietenii ei, iar cealaltă doamnă şi cu mine închiriarăm o trăsură de poştă deschisă (cu toate că ningea abundent), călătorind, fără nici un accident, pînă la Londra. Acolo mi-am reîntîlnit iubitul, care mi se aruncă în braţe cu toată înflăcărarea fericirii nerăbdătoare ; meritam, desigur, o astfel de primire după pericolele, chinurile şi greutăţile prin care trecusem pentru a fi din nou cu el. Niciodată nu m-am codit să fac ceea ce se cerea pentru a dovedi sinceritatea declaraţiilor mele.

Aşa cum prevedea planul ticluit de noi, mi-am luat un nume fals şi nu m-am arătat deloc în public ; prezenţa şi vorba blîndă a bărbatului iubit mă mulţumeau pe deplin, aducîndu-mi fericirea. Cînd pleca la ţară, îmi era suficientă corespondenţa, al cărei ritm îl menţinea cu scrupulozitate printr-o serie de misive sincere, sensibile şi iubitoare în acelaşi timp.

Cînd a revenit în oraş, ca să petreacă acolo restul sezonului, şi-a devotat plăcerii noastre comune cea mai mare parte din timp ; mă părăsea cu regret dacă era chemat pentru o afacere ce nu putea fi amînată sau făcea vizitele de curtoazie datorate cunoştinţelor, iar în localuri nu intra decît rar, din pricină că nu-l puteam însoţi, să mă distrez împreună cu el. De fapt, îi stăpîneam gîndurile în aşa măsură, încît într-o seară, cînd nişte prieteni reuşiseră, prin tachinări repetate, să-l convingă să se aşeze cu ei la masa de joc, se înfăţişă acolo precis la ora stabilită şi, cum ei nu sosiră chiar punctual, se reîntoarse numaidecît la mine, atît de bucuros, încît credeai că fusese izbăvit de o cruntă pedeapsă. Constanţa-i nu era cu nimic inferioară ardorii

cu care iubea : am fost împreună la un bal, la Haymarket, unde, între o mie de femei frumoase, cu farmecele subliniate de eleganța și scumpetea rochiilor, rămase nepăsător, nesedus, în pofida marilor tentații, păstrîndu-și neștirbit atașamentul față de mine.

Vara, mă instală într-o casă apropiată de a sa ; cum nu era însă o locuință prea bună și în tot ținutul nu se găsea nici un alt loc potrivit pentru a-mi servi de reședință, mă duse chiar la el acasă, stîrnind prin măsura aceasta, bîrfa universală ; acolo însă nu venea nimeni să mă vadă și duceam o viață într-atît de solitară, încît bănuiesc că doar iubirea-mi generoasă m-a ajutat să mă țin tare ; el, desigur, mi-a dăruit tot timpul ce-i rămînea la dispoziție după ce-și îndeplinea multele obligații ca schimbul de vizite, dimpreună cu plăcerile, cum ar fi vînătoarea și alte distracții rurale la care nu puteam participa. Cîndva, ce-i drept, călărisem și trăsesem și eu cu pușca, dar mă lăsasem între timp de amîndouă, așa că nu-mi mai rămînea decît alternativa lecturii și a plimbărilor solitare. Dar : *Iubirea m-a răsplătit pentru toate frustrările, pe mine, care nu văd pentru ce alt lucru merită să trăiești ! De-aș fi avut fericirea unui partener de-o viață întreagă, care să mă fi iubit și să-mi inspire o la fel de aleasă pasiune, n-aș fi pretins de la soartă nimic mai mult. Sînt departe de a fi interesată și ambițioasă din fire ; plămada sufletului meu nu-i decît iubirea ce dă plăcere, sau plăcerea de a iubi. O inimă înclinată spre asta nu poate fi lipsită de alte calități ; e neapărat sensibilă la glasul omeniei și bunăvoinței, fiindu-și doar sieși dușmană.* Îmi veți îngădui să fac aceste afirmații pentru a fi dreaptă cu mine însămi, întrucît mi-am recunoscut deschis defectele și multele greșeli.

Spre sfîrșitul acelei veri, sufletul mi-a fost nițel tulburat de persistentul zvon că iubitul meu ar fi încheiat, de fapt, o înțelegere de căsătorie ; nu am dat însă crezare bîrfei, pînă într-o zi cînd, silită fiind de niște treburi să merg în oraș, am aflat acolo confirmarea incontestabilă a celor auzite. Deși încă mai socoteam că nu-i decît o vagă presupunere, i-am trimis o scrisoare, relatîndu-i ce mi se spusese și în răspunsul său, aflat încă în posesia mea, el îmi dădu toate asigurările, jurîndu-se pe cele sfinte, că zvonul e cu totul și cu totul neîntemeiat. Satisfăcută de

afirmațiile sale, m-am întors la el acasă ; deși povestea mi se șoptea la ureche cu supărătoare insistență, am continuat s-o cred lipsită de orice temei, pînă cînd o imprejurare cît se poate de banală îmi deșteptă bănuielile.

Într-o zi, cînd se întorcea de la vînătoare, am observat că purta la cămașă o pereche de manșete gofrate de Dresda, de care nu credeam că avusese nevoie în îndeletnicirea asta cîmpenească, așa încît temerile îmi fură deșteptate numaidecît. Cînd l-am iscodit în legătură cu amănuntul acesta vestimentar, îi pieri culoarea din obraji și, deși încercă să-mi înlăture bănuielile, spunîndu-mi că-i vorba de o greșeală a valetului, nu m-am putut mulțumi cu explicațiile lui, ci am pretins atît de insistent și ferm să-mi spună adevărul, încît n-a mai putut nega că tocmai fusese în vizită. Încetul cu încetul i-am smuls mărturisirea că împinsese legătura cu cealaltă femeie mai departe decît ar fi trebuit, fără să-mi împărtășească planurile sale, dar se strădui să-și **scuze** greșeala și să mă îmbuneze, zicînd că va mai trece multă vreme pînă să ducă legătura lor la ceva concret, ba poate nu va sfîrși niciodată prin cununie. Era însă în mare încurcătură și nu prea își dădea seama ce vorbește.

Aș fi plecat de la el chiar în acel moment, dacă nu mi-ar fi smuls, mai înainte, promisiunea că nu voi lua nici un fel de hotărîre pripită, și nu s-ar fi îngrijit să nu-mi pot procura vreun mijloc de transport prin care să fug de acolo. Nu l-am copleșit cu reproșuri, mulțumindu-mă să-l dojenesc că mă lăsase să revin, neștiutoare, în țară, după ce o părăsisem o dată : la care mi-a jurat că nu putuse suporta gîndul de a trăi fără mine. La ora aceea, o astfel de declarație era de neînțeles, dar de atunci încoace temeiurile purtării sale mi-au devenit bine cunoscute și justificate, așa încît din adîncul inimii îl absolv de acuzația de comportare nedreaptă față de mine. Am părerea sinceră că dacă vreun tînăr a meritat vreodată fericirea, lui i se cuvine, neîndoielnic, acest privilegiu. Dacă îmi pot permite să judec lucrurile, inima lui e un teren prielnic înfloririi celor mai delicate sentimente.

Durerea violentă și consternarea pricinuite de lovitura aceasta se potoliră puțin în cele din urmă și am stat să mă gîndesc ce măsuri s-ar cuveni să iau, hotărînd să plec

din casa lui într-o zi cînd el nu va fi acolo. Mi-a dat curaj să iau o asemenea decizie şi sfatul amicului nostru scoţian, sosit chiar atunci de la Londra pentru a-şi vizita tovarăşul de drum. Amîndoi am considerat că o dispariţie bruscă ar fi mai puţin dureroasă decît dac-aş fi rămas să-mi iau rămas bun de la iubitul meu aşa cum cerea buna-cuviinţă, fiindcă inima lui era atît de fragilă şi de simţitoare, încît, cînd i-am spus că într-o bună zi voi pleca, în absenţa lui, nu s-a mai întors niciodată acasă de la vînătoare sau orice altă îndeletnicire fără să tremure de teamă că nu mă va mai găsi.

L-am lăsat să se obişnuiască treptat cu temerile provocate de voalata-mi ameninţare şi în cele din urmă am plecat cu adevărat, deşi mă durea inima că trebuie s-o fac, fiindcă în momentul fugii îl iubeam şi mă iubea ; era evident că ţinea mult la mine, în ciuda pasului făcut înspre căsătorie, la sfatul şi insistenţele tuturor rubedeniilor, care-l împiedicau în fel şi chip să dea ascultare glasului inimii, sprijinindu-i însă interesele în toate celelalte probleme.

În timpul haltei făcute în cel mai apropiat oraş mare, aşteptînd să mi se aducă nişte cai odihniţi, m-a vizitat un gentilom ce-l cunoscuse cîndva îndeaproape pe iubitul meu ; prietenia lor fusese curmată însă pe neaşteptate şi acum venea să se plîngă de modul cum fusese tratat. Observînd imediat că nu am dispoziţie să-i ascult povestea, schimbă vorba, referindu-se la cele întîmplate mie şi remarcă mai întîi cît de urît se purtase iubitul meu cu mine. I-am răspuns că nu-i pot împărtăşi părerea, că după mine era nu numai drept, ci şi indicat ca un tînăr cu avere, ca domnul M- să caute o alianţă prin care să-şi poată sprijini şi întări şi mai mult familia ; că nu-l pot acuza decît de faptul că m-a ţinut prea multă vreme în necunoştinţă de cauză privitor la intenţiile sale. Interlocutorul meu însă îmi dădu de înţeles că nici acum nu cunosc pe deplin dimensiunile nedreptăţii ce mi se făcuse, afirmînd că în vreme ce locuiam în casa lui, domnul M- se distrase cu toate tîrfele ordinare din oraş, fiindu-le prezentat multora dintre ele chiar de gentilomul aflat acum în faţa mea.

La început n-am vrut să dau crezare acuzaţiei, dar a adus în sprijinul afirmaţiilor sale atîtea dovezi convingă-

toare, încît nu m-am mai putut îndoi de adevărul lor. De supărare, toată iubirea mi se risipi numaidecît. În loc să-mi continui drumul spre Londra, m-am întors înapoi o bucată bună şi i-am trimis un mesaj, cerîndu-i să vină să mă vadă într-o căscioară, cam la jumătate distanţă între locuinţa sa şi oraşul de unde plecasem. El îmi îndeplini rugămintea şi apăru la locul stabilit, unde, plină de amărăciune, l-am bombardat cu reproşuri. Îşi recunoscu vina, spunînd însă că flirtase, în ultima vreme, cu alte femei numai şi numai pentru a-şi învinge dragostea pentru mine, dar că experienţa nu-i reuşise şi-şi dădea acum seama că va fi nefericit pentru vecie.

N-am considerat sincera-i confesiune o ispăşire suficient de aspră a purtării lui mincinoase din trecut şi, dorind să fiu mai aprig răzbunată, i-am cerut să-mi stabilească o rentă, ceea ce el a refuzat cu hotărîre şi, o clipă, ne-am urît reciproc din adîncurile sufletelor. Mai tîrziu m-am dispreţuit pentru slăbiciunea de atunci, ce se datora sfaturilor tovarăşului meu, sprijinită şi aţîţată fiind de dorinţa răzbunării. Cu toate acestea, el mă imploră să mă întorc la el acasă, sau să petrec toată noaptea acolo unde eram ; am rămas însă surdă la rugăminţile lui şi, după o seamă de politeţuri ironice, mi-am luat rămas bun şi am plecat. Înainte de a porni la drum mi-am întors capul şi l-am văzut călare, iar înfăţişarea lui avea un aer simplu şi adevărat, aşa încît am oftat profund, cu toată discuţia ce avusese loc între noi.

La Londra mi-am stabilit reşedinţa la Leicester Fields şi am redactat răspuns la o scrisoare primită de la soţul meu cu cîteva luni înainte, spunîndu-i că mă voi întoarce la el, fără a pune nici un fel de condiţii, pentru a vedea ce efect poate avea asupra generozităţii sale încrederea pe care i-o voi arăta. El primi numaidecît oferta şi închirie o casă în St. James Street, unde mi-am propus să trăiesc, făcîndu-i pe plac în toate, cîtă vreme nu-mi va tulbura pacea şi liniştea.

În acest timp, iubitul meu trecea, la ţară, prin clipe extrem de neplăcute. Rămăsese cu prietenul său, faţă de care (pare-se) devenise gelos, mai ales după ce respectivul gentilom primi de la mine o scrisoare. Cînd îi fu dezvăluit conţinutul, pe care-l parcursese de patruzeci de ori, mî-

nia-i răbufni cu şi mai mare violenţă ; nu numai că-şi exprimă simţămintele într-o scrisoare ce mi-a parvenit imediat, dar cînd veni la Londra fu apucat de crize îngrozitoare de disperare, cum nu mai văzusem decît la lordul B-. Stătea în momentul acela, în puterea mea să mă răzbun după pofta inimii pe el şi pe neobrăzata mea rivală, care insistase să plec din casa lui cît de repede, deşi el refuzase net să-i răsplătească răutatea, fiind dispus acum să facă orice-i ceream eu. Îi cunoşteam însă prea bine valoarea şi-i stimam prea mult reputaţia pentru a-l sfătui să întreprindă ceva ce i-ar fi pătat onoarea.

Avură loc între noi multe întîlniri tandre şi despărţiri pline de tristeţe, pînă cînd, într-o bună zi, nodul căsătoriei lui fu legat. Atunci mi-a trimis un bon de bancă în valoare de o mie de lire, ca semn (zicea el) al prieteniei şi a ceea ce e gata să facă pentru mine dacă-l voi chema vreodată în ajutor. Dovada aceasta de generozitate veni însoţită de un bilet dulce, de care n-am să mă despart niciodată, aşa cum voi păstra o veşnicie portretul lui medalion, bătut cu diamante.

Toată ziua mă gîndeam cum să fac să mă înţeleg cît mai bine cu soţul. Dormeam în aceeaşi cameră şi în primele patru-cinci luni n-am dejunat şi n-am cinat decît de două ori în altă parte — iar atunci ştia unde mă aflu şi avea încredere în cei din preajma mea. Supunerea şi cumînţenia n-aveau însă nici un efect asupra temperamentului său, mai nemulţumit şi capricios decît oricînd. Firea lui ţîfnoasă era atît de greu de strunit, încît într-o zi, în prezenţa avocatului său, mă făcu cu ou şi cu oţet din pricina felului cum mă purtasem cînd revenisem la el, afirmînd fără jenă că fiecare pas făcut de mine fusese diametral opus voinţei lui.

Eu, ştiind cît mă străduisem să-i fac pe plac, m-am supărat atît de tare la auzul nedreptelor acuzaţii, încît, sărind în picioare, i-am spus că-i un nemernic josnic şi aş fi plecat imediat din casa lui, de nu s-ar fi amestecat avocatul şi alte persoane aflate în odaia alăturată, convingîndu-mă, cu felurite argumente şi rugăminţi, să renunţ. Între noi fie vorba, o persoană de rang mare m-a informat că bunul meu lord a avut exact aceeaşi fire nesuferită şi pe vremea cînd mai trăia taică-său, şi că acum nu face decît

să schimbe obiectul tînguielilor sale, de la cuvîntul *tată* la cel de *soție*. Se folosește, de fapt, de orice ocazie de a-l ponegri pe bunul meu părinte, avînd doar atîta sagacitate cîtă îi trebuie ca să-și dea seama că asta-i cea mai eficace metodă pentru a mă întrista.

După multe încercări, am renunțat acum la orice speranță de a-l mai face fericit sau de a-mi găsi liniștea în situația în care mă aflu. În prezent, locuiesc în casa lui pentru a evita neplăceri și mai mari. Caracterul lui îngrozitor nu-i unica suferință de care mă plîng. Pe lîngă dezgustul pe care-l simt pentru persoana sa, prostia lui e dintre cele ce mai degrabă irită decît amuză, vanitatea și afectarea lui sînt insuportabile, fiindcă zău dacă nu crede sau, cel puțin, încearcă să facă lumea să creadă că-i un model de bună creștere și bun gust, iar în afaceri, o persoană înzestrată cu inteligență și infinită pricepere. Aspectul cel mai ridicol al persoanei sale însă e pretinsul talent de politician ; s-a băgat atît de adînc în politică, încît și-a concediat toți servitorii bănuiți că ar avea legături cu opoziția. Pe tema asta s-a certat adeseori și cu mine, gata-gata să mă piardă din nou, acuzîndu-mă că întrețin corespondență cu conții de B- și C- și cu domnul H-V-, deși nici unul din gentilomii aceștia nu-mi este deloc cunoscut, afară de contele C-, cu care n-am vorbit de mai bine de zece ani.

Pe scurt, n-am reușit niciodată să-mi dau seama dacă nebunia sau ticăloșia îi provoacă acele crize de entuziasm, cînd pare transportat de un zel comunitar și mă chinuie cu admonestări, scoțîndu-mă din toate răbdările. În cele din urmă, am reușit să născocesc o stratagemă prin care am scăpat de nesuferitele-i tirade și i-am închis gura în ceea ce privește politica. Adică, pur și simplu, am recunoscut pe față că am contacte cu oamenii mai înainte pomeniți. Îl cunoșteam mult prea bine pentru a crede că poate fi ceva serios în intențiile sau declarațiile lui, fie și atunci cînd a sărit peste cal, cerînd să fie primit în audiență de rege, pentru a-i arăta un plan de suprimare a rebeliunii, iar cînd a fost refuzat, a apelat la ducele de D-, cerînd permisiunea să înființeze și să comande un regiment de contrabandiști din Kent. Atît de departe a mers cu devotamentul, încît a cumpărat o pușcă cu cremene cu un

mecanism special, menit să asigure integritatea purtătorului în caz că era postat ca santinelă la uşa Majestăţii Sale, şi-şi păstra caii gata înhămaţi, cu intenţia de a-şi însoţi suveranul pe cîmpul de bătaie. În ciuda tuturor pregătirilor acestora jalnice, dac-ar fi fost cu adevărat pus la încercare, s-ar fi strecurat fără greş afară din luptă, prin cine ştie ce dezertare furişă, fiindcă are o imaginaţie foarte fertilă în a găsi motive de a se scuza. Uneori însă vorbeşte atît de aprins, chiar cu judecată, despre subiectul acesta, încît un străin îl poate lua drept un om cu minte, hotărît să facă orice pentru binele patriei.

De la ultima-mi întoarcere la el, a fost votat şi actul parlamentar care-i dădea posibilitatea să-şi plătească datoriile, ca şi, printre altele, mia de lire contractată de mine, singura povară financiară ce i-am pus-o vreodată pe umeri, în afară de alocaţie, pe care niciodată nu mi-a plătit-o regulat. Nici necazul ăsta nu l-ar fi avut, dacă nu m-ar fi împins la cheltuieli exorbitante prin persecuţii şi urmăriri. Am avut de asemenea posibilitatea să le răsplătesc pe cîteva dintre credincioasele Abigaile şi mai ales s-o scot din groaznică mizerie pe servitoarea aceea căreia (cum am mai spus) lordul B- i-a stabilit o rentă, pe care ea a vîndut-o, trebuind să trăiască în sărăcie lucie. Am descoperit-o într-o gaură împuţită, murind de foame cu doi copii mici, privelişte ce mi-a stors lacrimi din ochi şi, se înţelege, nu putea să nu impresioneze profund o inimă ca a mea, care s-a înmuiat întotdeauna la vederea suferinţelor semenilor.

N-am uitat acum nici ataşamentul şi loialitatea celeilalte femei din slujba mea, doamna M-, care, auzind că fusesem jefuită în timpul călătoriei prin Flandra, renunţase, generoasă, la alocaţia stabilită de mine la despărţire. Misiunile acestea de omenie şi caritate, împreună cu plăcerea de a-l vedea des pe bunul şi iubitorul meu tată uşurează în parte tristeţea ce mă apasă din pricina firii răutăcioase a lordului, care, consecvent în vechea sa inconsecvenţă, s-a arătat, voios, de acord cu dorinţa mea de a avea concerte acasă, exprimată cînd am revenit la el, ba chiar şi-a manifestat aprobarea cu multe semne de satisfacţie ; înainte de a se fi scurs însă o jumătate de iarnă, i-a alungat din casă pe toţi prietenii mei, începînd cu lordul R-B- ;

într-o seară, pe cînd urca scările, acesta a fost oprit de un valet care i-a spus pe şleau că avea poruncă să-l anunţe că Înălţimea Sa lordul nu e acasă. Şi totuşi, chiar a doua zi, văzîndu-ne pe respectivul aristocrat şi pe mine că ne plimbăm prin parc, veni repede la noi, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ba chiar se purtă faţă de lordul R- cu o politeţă slugarnică. Se purta la fel de absurd şi obraznic şi cu ceilalţi prieteni ai noştri, care ne părăsiră unul cîte unul, obosiţi de a mai întreţine relaţii cu un om în care se amestecau atît de neplăcut ignoranţa şi aroganţa. În ceea ce mă priveşte, eu îl consider absolut incorigibil şi, întrucît soarta a vrut să fiu supusă puterii lui, mă străduiesc să-mi înghit amara pilulă, înstrăinîndu-mă cît pot de ideea că o astfel de fiinţă poate exista pe faţa pămîntului. Dacă n-aş cunoaşte pe propria-mi piele contrariul, aş fi tentată să cred că un asemenea caracter nu poate exista printre fiii omului, comportarea lui neputînd fi nicidecum explicată prin regulile şi maximele de viaţă cunoscute. Ea se potriveşte de minune cu observaţia poetului, care spune :

„Nimic mai straniu nu-i ca isteţimea" [1].

Cu aceste cuvinte, înalta doamnă îşi încheie povestirea, spre satisfacţia celor prezenţi şi admiraţia lui Peregrine. Eroul nostru se arătă uimit de nesfîrşitele aventuri prin care trecuse, destul de numeroase, socotea el, pentru a distruge fiinţa cu cea mai tare şi mai robustă constituţie şi deci mult prea suficiente pentru a copleşi o femeie delicată ca ea. Unul dintre gentilomii prezenţi acolo o acuză numaidecît de nesinceritate, spunînd că omisese într-adins unele evenimente din viaţa ei, socotite de el esenţiale pentru a i se putea judeca drept caracterul.

Doamna roşi toată la auzul acestei acuzaţii făţişe şi întregul grup de ascultători se posomorî, dar acuzatorul îşi explică imputaţia, remarcînd că, pe parcursul povestirii, doamna nu pomenise nici o vorbă despre mii de acte de caritate neobişnuită de care se făcuse, ştia el bine, vinovată ; nu suflase o vorbuliţă despre nenumăratele cereri în căsătorie pe care le-ar fi putut accepta înainte de lo-

[1] Citat deformat din *Epistolă adresată unei doamne* de Alexander Pope (n. ed. engl.).

godnă ; nu spusese nici măcar un cuvînt despre datoriile primului ei soţ, plătite — o ştia sigur — din fondurile ei personale, după ce se recăsătorise, faptă pentru care primise mulţumirile fratelui mai mare al lordului W- care, deşi se angajase să le achite chiar el, a amînat pînă cînd ea a crezut că nu se cuvine să mai rămînă neplătite ; şi că, enumerînd motivele din care-l părăsise pe domnul S- (nu putea spune dacă era de vină uitarea sau duioşia faţă de un om ce-i fusese drag cîndva) îl omisese tocmai pe cel ce-i putea justifica mai bine purtarea. Cum el îi căutase iubirea cînd steaua îi era în ascensiune şi o părăsise la greu, era imposibil să nu fi gîndit că, după grăbita lui revenire, de îndată ce se vor fi temperat focurile revederii, va proceda la fel, de îndată ce persecuţiile lordului îi vor tulbura din nou liniştea.

Cei de faţă primiră cu multă plăcere aceste explicaţii, iar doamna, în cuvinte extrem de politicoase, mulţumi pentru ele, considerîndu-le un compliment pe cît de neaşteptat, pe atît de gentil. Eroul nostru, declarîndu-se impresionat de bunătatea şi politeţea pe care i le arătase doamna, dîndu-i o asemenea dovadă de stimă şi încredere, îşi luă rămas bun şi se duse acasă într-o stare de mare zăpăceală şi perplexitate. Înţelegea bine, judecînd după amănuntele poveştii ascultate, că inima Domniei Sale era prea delicată pentru a accepta tămîierile pe care el, ca admirator, era gata să i le aducă tribut ; fiindcă, deşi imperiul Emiliei din inima sa îşi mai micşorase graniţele, nu-i stătea în putere să-l restrîngă atît de tare încît să nu o stingherească pe noua suverană căreia ar fi dorit, să i se închine. Prevedea că dacă doamna — nu va putea dispune de toată dragostea, de tot timpul şi de toată atenţia lui, îi va fi imposibil să îndure iubirea pe care, cu puţin noroc, i-ar fi putut-o inspira. Mai mult, îl împiedică să-şi declare dragostea ca vechii ei admiratori, care ajunseseră toţi, s-ar fi zis, la o iubire atît de entuziastă, încît părea a fi mai degrabă efectul unei vrăji, decît inspirată de calităţi omeneşti ; o pasiune extatică, căreia nu îndrăznea să i se lase pradă. Hotărî, de aceea, să alunge farmecul ce pusese deja stăpînire pe el şi, dacă va fi posibil, să-i cultive prietenia, fără a-i solicita iubirea. Înainte de a lua o hotărîre fermă însă, dorea să ştie ce părere-şi făcuse ea despre el

și, prin cele aflate de Crabtree în maniera lui obișnuită, înțelese că doamna nutrea față de el sentimente foarte favorabile, dar fără nici cea mai mică urmă de iubire. Ar fi fost în al nouălea cer de bucurie dacă s-ar fi dovedit că are pentru el gînduri mai tandre, dar informațiile primite plăcură mai mult rațiunii sale. Prin urmare, își adună toate sentimentele dragi inspirate de prima lui iubire și le opuse celor stîrnite de noua și periculoasa legătură. Astfel păstră balanța *in equilibrio* și avu în suflet destulă liniște.

COPITOLUL LXXXIX

Peregrine se amuză, făcînd scurte incursiuni în teritoriul viciului şi al prostiei; reformează un frate călugăr ispitit de păcat şi-l trimite în exil pe un cunoscut excroc

Cu inima suspendată, cum, s-ar spune, între două obiecte ce-şi micşorau reciproc puterea de atracţie, Peregrine se folosi de prilej pentru a-şi mai odihni sufletul şi, pentru moment, le alungă pe amîndouă fiinţele dragi din minte, hotărînd să se dedice satirei practice, care-i plăcea atît de mult şi se potrivea de minune cu firea lui. De ajutor în luarea lăudabilei hotărîri i-au fost îndemnurile repetate ale prietenului Cadwallader, care-l acuză că-şi lasă talentele să ruginească, indolent, stimulîndu-i geniul înnăscut cu o serie de noi dezvăluiri din lumea scandalului.

Porniră deci la drum şi puseră la cale felurite isprăvi, spre groaza, uluirea şi enervarea tuturor escrocilor — bărbaţi sau femei, fioroşi sau nevoiaşi, obraznici sau îmblînziţi — care atîrnă ca zdrenţele de fusta lumii mondene, acoperind-o de ruşine. Deoarece aş abuza prea mult de îngăduinţa cititorului dacă i-aş descrie cu de-amănuntul fiecare aventură trăită de cei doi, mă voi mulţumi să relatez numai două, cărora, de fapt, toate celelalte le seamănă.

Într-o dimineaţă, iscoada lui Peregrine, persoană cu destulă trecere (după cum am observat deja) în toate grupurile şi păturile societăţii, luă din întîmplare micul dejun cu un fel de om sfînt în adîncul fiinţei căruia, în ciuda religiozităţii lui fricoase şi a pioşeniei afişate, ardea un strop de plăcere carnală, imposibil de stins, cu toată devoţiunea lui religioasă. Printre cei din suita sa se găsea un favorit care, foarte atent şi stăruitor la capriciile lui, cu măguliri şirete şi obedienţă servilă, îi cucerise în aşa măsură încrederea şi stima, încît îşi cîştigase rolul de sfătuitor şi ajutor, atît în treburile bisericeşti cît şi în cele lumeşti.

Descoperind punctul slab al patronului, vicleanul parazit fu cuprins de temeri că acesta, dînd ascultare glasului poftelor trupeşti, ar fi putut fi tentat să se folosească de un alt agent pentru a-şi satisface patima ; prevăzînd că orice partener de soiul acesta s-ar transforma negreşit într-un rival periculos, cîştigînd, poate, bunăvoinţa stăpînului, se hotărî să preîntîmpine o atare nenorocire şi să monopolizeze, pe lîngă celelalte funcţii, şi pe aceea de Mercur, pentru care era deosebit de bine înzestrat. Misiunea lui nu se termina însă aici : ştia că va trebui să învingă multe ezitări şi scrupule de conştiinţă, precum şi alte motive de neîncredere şi timiditate, pe care nu îndrăznea să le lase la cheremul dorinţelor prietenului său, ca nu cumva acesta să-şi aleagă un alt om de încredere ; prin urmare, observă diferitele toane ale dispoziţiei prelatului, alegînd cele mai prielnice momente pentru a provoca o slăbire a sentimentului de castitate. Cînd izbuti, trecu la convertire, deja pe jumătate realizată de patimile patronului însuşi, iar în cele din urmă găsi şi o damă amatoare să stingă focul ce-i pîrjolea celuilalt fiinţa. Obţinuse peste noapte consimţămîntul femeii şi discutară amănuntele întîlnirii de faţă cu Cadwallader, care-i comunică asociatului său că, pentru a păstra secretul şi misterul *rendez-vous*-ului, precum şi pentru a-i cruţa pe amanţi de ruşinea de a se privi în ochi pe lumină, întrevederea urma să se petreacă într-o căsuţă de vară din capătul grădinii prelatului, unde femeia şi ghidul ei aveau să pătrundă pe întuneric, printr-o portiţă dosnică, anume lăsată deschisă. Aflînd toate aceste detalii, precum şi ora fixată pentru întîlnire, Peregrine îl trimise pe Pipes să cumpere un viţel viu, pe care-l transportă într-un sac, la ceasul amurgului, la poarta din spate a grădinii. Eroul nostru intră fără şovăire, adăpostindu-se, împreună cu însoţitorii, într-un alcov întunecat, aflat chiar lîngă casa de vară unde (fără a-i da drumul animalului din sac) îl vopsi pe frunte cu fosfor lichid, instruindu-l pe Tom să-l descopere şi să-l arate celor doi cînd se vor apropia, iar el se ascunse după o coloană, de unde putea să vadă totul. Au rămas în poziţia aceea o oră întreagă şi, în cele din urmă, au văzut, la lumina stelelor, trei persoane strecurîndu-se prin intrarea din dos şi înaintînd spre locul unde stăteau la pîndă. Pipes

începu să scoată povara din sac, pentru a se folosi de ea la momentul potrivit, dar nu lucră cu destulă pricepere, iar viţelul, văzîndu-se scăpat din sac, i se smulse din mîini cu un salt brusc, fugi drept înainte, se întîlni cu cei ce veneau şi, încrucişîndu-se cu ei, scoase un muget puternic.

Craidonul, cu simţurile aţîţate la culme, căzînd la fel de uşor pradă terorii religioase ca şi iubirii, văzînd o asemenea apariţie tocmai cînd era pe punctul să-şi satisfacă o poftă criminală şi auzind groaznicul zbierăt, însoţit de teribilul cuvînt *afurisenie !* pe care Pipes, cu vocea lui inconfundabilă, îl pronunţase din alcov cînd îi scăpase animalul, fu cuprins de remuşcare şi consternare şi, aruncîndu-se la pămînt, zăcu acolo pradă celei mai groaznice spaime, încredinţat că primise din ceruri un mesaj de avertizare. Scutierul lui de încredere, mai puţin vizionar, se reculese repede din şocul pricinuit de prima manifestare a luminosului fenomen, care avusese şi asupra doamnei un efect atît de puternic, încît o luase la picior peste cîmp, ţipînd cît o ţinea gura. De cum îşi recăpătă capacitatea de gîndire, desfiinţată timp de cîteva minute de surpriza accidentului, îşi văzu stăpînul prosternat la pămînt şi, pricepînd numaidecît ce se petrece cu el, se hotărî să profite de împrejurare. Se întinse uşor pe poteca rece şi zăcu fără să sufle, în timp ce îndrăgostitul îi strigă de trei ori numele cu vocea lipsită de putere şi, neprimind nici un răspuns, se sculă în picioare şi, venind la el, îl scutură de braţ. El se prefăcu a se trezi dintr-o transă şi, cu cea mai pioasă voce, rosti o vorbă de căinţă, confirmînd astfel temerile patronului, care-l întrebă, tremurînd de frică, dacă şi el auzise vocea şi văzuse strălucirea. Fiind un actor excelent, omul răspunse, dînd semne de uluială, că îl orbise o mare izbucnire de lumină, mult mai puternică decît a soarelui la amiază, iar urechile-i asurziseră din pricina unei voci, semănînd cu vuietul marilor cascade, ce aruncase anatema asupra celor ce se supun poftelor cărnii.

Deşi nu prea înclinat să se lase impresionat de vedenii apărute într-un mod atît de spectaculos, îndrăgostitul convertit crezu fiecare vorbuliţă a aghiotantului, punînd diferenţa de intensitate pe seama simţurilor sale slăbite, mai uşor de tulburat decît ale călăuzei. Propuse deci să-şi continue drumul pînă în camera prevăzută pentru întîlnire

și acolo, cu umilință și mîhnire, să ceară iertare cerurilor pentru păcatul comis cu gîndul, anunțînd, în același timp, că simțiseră din plin intervenția oportună și salutară a providenței. Își îndepliniră datoria aceasta, după ce în van o căutaseră pe nimfă, care (socotea scutierul) fusese alungată din grădină de forțe supranaturale ; în timp ce zăceau amețiți la pămînt (zise el), auzise un urlet ca al carelor de luptă ale lui Aminadab, precum și țipetele unei tinere femei pierzîndu-se treptat în depărtare, ca și cum ar fi fost transportate pe aripi de vînt.

Pe cînd cei doi penitenți urcau scările spre casa de vară, patronul, într-o izbucnire de credință, zise :

— Cine-ar mai putea fi, după scena aceasta impresionantă, atît de necredincios, atît de nesimțitor față de orice argument, încît să se îndoiască de minunea peștilor, sau de uimitoarea convertire a Sfîntului Pavel ?

În vreme ce ei erau ocupați cu exercițiile religioase, eroul nostru și aghiotantul lui dispărură pe portița dosnică ce dădea în cîmp. Pipes porni în urmărirea viețelului, care se adăpostise sub zid, iar stăpînul său se duse la locul de plecare, fiindcă acolo se înțelesese să se întîlnească cu Cadwallader și să-l informeze de rezultatul expediției, de care era foarte mulțumit. Traversînd cîmpia dintre el și partea de oraș spre care se îndrepta, trecu din întîmplare pe lîngă o stivă de lemne și văzu cocoțată pe ea o femeie, destul de elegant îmbrăcată, ținînd la nas o sticluță cu săruri mirositoare. Ghici numaidecît că era doamna a cărei misiune o zădărnicise și, socotind că s-ar cădea s-o răsplătească într-un fel pentru pierderea suferită, o abordă foarte politicos și respectuos, spunîndu-i că bănuiește, din faptul că se găsea într-un loc pustiu la ora aceea din noapte, că i se întîmplase o nenorocire și că, dacă-i va accepta protecția, o va apăra de orice altă jignire.

Ghicise bine — era chiar înamorata fugită din grădină, atît de îngrozită de arătare — al cărei sens nu-l putea pricepe nici în ruptul capului —, încît nu avusese puterea să meargă pînă acasă și se așezase pe un butuc pentru a-și trage nițel sufletul și a-și aduna gîndurile împrăștiate. Nu izbutise încă să-și învingă teama — dimpotrivă, întunecimea nopții și pustietatea locului i-o făceau și mai puternică —, așa că, fără a sta mult pe gînduri, primi oferta

persoanei ce-i vorbise atît de blînd. Întrucît o cam lăsaseră nervii de frică, Peregrine o ajută, grijuliu, să umble, înconjurîndu-i mijlocul cu braţul, încurajînd-o tot timpul, spunîndu-i că nu are de ce se teme şi arătîndu-se curios să afle totul despre aventura ce-i dăduse lui prilejul să-i fie de folos. Cît timp traversară cîmpia, femeia vorbi foarte puţin, pentru că — în ciuda înfăţişării şi vorbelor sale — Peregrine rămînea un necunoscut şi nu se putea simţi, prin urmare, la largul ei, cîtă vreme era cu totul în puterea lui ; odată ajunşi în oraş însă, cînd se pierdură în marea mulţime de oameni ce cutreieră întruna toate străzile metropolei, toată neîncrederea i se risipi şi putu să vorbească fără reţinere.

Amintirea celor întîmplate în grădină o făcu acum să rîdă : cînd salvatorul ei îşi repetă dorinţa de a primi lămuriri, nu se putu abţine să nu izbucnească în hohote, revăzînd scena evocată de întrebările lui. Peregrine, văzînd ce veselă fire are, se simţi încurajat să remarce cu grabă că, întrucît era serios tulburată din pricina oboselii şi sperieturii, îi va fi imposibil să mai meargă mult pe jos ; o rugă, aşadar, să intre cu el în prima locandă, de unde puteau comanda o birjă sau un *porte-chaise* care s-o ducă acasă. După multe stăruinţe, o înduplecă — şi avu bucuria să vadă că era o fată foarte drăguţă, în vîrstă cam de optsprezece ani.

Plăcerea simţită la descoperirea aceasta îi lumină ochii ; nici ea nu reuşi să-şi ascundă veselia şi satisfacţia ce-i străluciră deplin pe obraz cînd reuşi să-şi vadă bine protectorul. Se lăsă servită cu un pahar de vin, iar Peregrine, profitînd de ceea ce ştia despre ea, începu să-i facă, stăruitor, curte. La început, domnişoara se prefăcu ofensată de îndrăzneala junelui ; înţelegînd însă, din unele insinuări strecurate cu artă, că-i cunoştea reputaţia mai bine decît îşi închipuise, renunţă cu încetul la pudibonderie şi-şi explicară unul altuia lucrurile, spre satisfacţia reciprocă. Mai întîi, Peregrine dezvălui întreg misterul viziunii — explicaţie ce se dovedi aproape fatală pentru fată, din pricina exploziei de rîs pe care o provocă. Ea îi povesti că preastimabilul agent al clericului îndrăgostit locuise cîndva în casa mamei ei ; aceasta, fiind o văduvă calică, făcea rost de banii trebuincioşi familiei închiriind

camere. Codoşul, folosindu-se de faptul că locuiau în bună înţelegere în aceeaşi casă, îşi exersase farmecele asupra fetei, reuşind chiar să o corupă cînd nu avea mai mult de cincisprezece ani. La insistenţele mamei, care, constatînd că rămăsese grea, descoperise legătura dintre ei, individul se mutase în altă parte, refuzînd însă categoric să-şi răscumpere vreun fel greşeala, aşa că fusese obligată să-l tîrască la tribunal pentru întreţinerea copilului şi nevoită să accepte vizitele particulare ale unor anumiţi domni, reuşind însă să-şi conducă în aşa fel afacerile, încît să-şi păstreze reputaţia nepătată în cartier. În cele din urmă, îi deslusi că vechiul seducător îşi reluase în ultima vreme insistenţele — făcîndu-i cadouri nenumărate şi cerîndu-i iertare — cu scopul de a o da drept virgină, oferind-o patronului, care promisese să-i stabilească o măruntă rentă viageră.

Peregrine o linişti în această ultimă privinţă, reproducîndu-i fragmentul de conversaţie auzit în grădină, după fuga ei de acolo, din care-şi putuse da seama că nu va avea nimic de suferit de pe urma accidentului pus la cale de el, întrucît nu încăpea îndoială că, foarte curînd, trupul prezumtivului îndrăgostit va ieşi din nou învingător din lupta cu sufletul, chiar de i se vor arăta sute de vedenii. Iar atunci va apela din nou la bunăvoinţa ei ori, dacă superstiţia se va dovedi mai tare, se va considera obligat de conştiinţă şi datorie să-i dea posibilitatea — sprijinind-o financiar — să reziste, pe viitor, oricăror tentaţii.

Tînăra doamnă se arătă de acord cu el, gata să se mulţumească întru totul cu speranţa în viitor, iar eroul nostru se simţea tot mai subjugat de purtarea-i firească şi plăcută. Făcea conversaţia tipică unei femei vesele de moravuri uşoare, dar cu multă imaginaţie şi bun simţ, folosindu-se de aceste calităţi cu o vioiciune înnăscută, pentru a se adapta la dispoziţia cavalerului ; urechile lui Peregrine însă n-au fost supuse dezgustătorului bombardament cu obscenităţi gălăgioase şi exclamaţii vulgare ce caracterizează vorbirea nimfelor ale căror mîngîieri trecătoare sînt căutate de distinşii tineri ai vremurilor noastre. Într-un cuvînt, întîmplătoarea întîlnire avu, pentru amîndoi, urmări deosebit de plăcute. Între ei doi se stabili o prietenie trainică, în numele căreia fata promise să-şi rezerve far-

mecele numai și numai pentru el, cel puțin deocamdată, și să nu mai aibă contacte cu vizionarul, decît cu știința și aprobarea lui Peregrine.

După ce-și petrecu noaptea cu noua sa prietenă și se informă despre cele necesare menținerii legăturii cu ea, Peregrine o răsplăti cu multă generozitate și porni înspre casa prietenului Crabtree ; acesta însă, înfuriat la culme de nepunctualitatea eroului nostru, poruncise să nu fie lăsat să intre, iar cînd tînărul gentilom pătrunse cu forța în odaie, *vi et armis* [1], refuză să deschidă gura și, încruntîndu-se cît mai fioros, rămase cufundat într-o posomorîtă tăcere. pînă cînd relatarea despre pățaniile din noaptea aceea — făcută de Peregrine cu multă știință — îi descreți fruntea, provocîndu-i un zîmbet involuntar. Curînd, zîmbetul deveni un hohot nestăpînit de rîs și Crabtree îl asigură pe Peregrine că-l iartă și-l aprobă. Deși (cum am mai spus) mizantropul învățase să-și controleze perfect mușchii feței și putea, sub ochii lumii, rîde în sinea sa, fără a da nici un semn exterior de veselie, abstinența aceasta nu se obținea fără eforturi ; prin urmare, în viața particulară se răsplătea pentru chinurile îndurate cînd își impunea, în public, înfățișarea de inflexibilă gravitate.

În seara următoare, aventurierul nostru o vizită pe frumoasa Phillis și află că primise un mesaj de la proaspătul convertit, care-o îndemna să se căiască și să se îndrepte, promițîndu-i ajutor pentru lăudabilele-i eforturi, de-ndată ce va fi dispusă să-și înceapă înălțătoarea misiune. Mesagerul de încredere îi vorbise, în același timp, în termenii cei mai comici, despre convertirea patronului său și explicase arătarea spunînd că nu fusese decît un ciine cu un lampion de hîrtie atîrnat de gît, astfel echipat de niște calfe ce căutaseră să se distreze, azvîrlit peste zidul grădinii cu scopul de a băga în sperieți familia și care, neplăcîndu-i locul unde aterizase și văzînd poarta grădinii deschisă, dăduse, instinctiv, buzna într-acolo, pentru a scăpa. Mai recunoscuse, deschis, că, în propriul lui interes, își încurajase domnul și stăpînul în superstițioasele-i temeri, sfătuindu-l chiar să pună în aplicare, ca penitență, un plan de a deveni autor și de a îmbrățișa în

[1] Cu forța și armele (lat.) (n. tr.).

scris cauza miracolelor, împotriva odraslelor perversiunii şi incredulităţii. La urmă, sfătuitorul credincios îi făcuse curte asiduă, pe cont propriu, propunîndu-i să întreţină cu ea o legătură pentru care va fi amplu răsplătită de generozitatea stăpînului, căci va avea el grijă să-l păcălească, furnizîndu-i rapoarte false despre pocăinţa ei.

Fata, detestînd din inimă caracterul acestui parazit, ce-i era din păcate prea bine cunoscut, în loc să se grăbească, bucuroasă, să-i accepte propunerea îi spuse, cu prefăcută severitate că, deşi el avea o inimă prea înăsprită pentru a asculta chemările divine, ea se bucura de alinarea interioară de a avea conştiinţa nevredniciei şi se va strădui, cu ajutorul providenţei, să imite exemplul salutar al prietenului său, căruia intenţiona să-i înainteze un raport scris despre toate transformările sufleteşti, sperînd că acestea nu sînt altceva decît manifestări ale spiritului.

Domnul Mercur, auzind neaşteptata declaraţie, făcută cu o înfăţişare dîrză şi pioasă, recursese numaidecît la ipocrizia de care nu ducea deloc lipsă şi, după ce-i dăduse, înfrigurat, asigurări că urmărise, prin tot ce-i spusese, doar să se convingă dacă era pe deplin imună la chemările trupului, adusese cele mai deşănţate laude tăriei ei de caracter, sfătuind-o să persevereze, printr-un discurs entuziasmat, în cursul căruia i se iviră lacrimi adevărate în ochi, iar pe faţă i se întipărise o expresie plină de extaz sălbatic, de parcă ar fi fost cu adevărat transportat de devoţiune.

Tînăra femeie, deşi-i ghicise ipocrizia, se prefăcuse convinsă de sinceritatea lui. Pentru a o face şi mai credibilă, el îi dăruise o pungă plină şi-şi luase rămas bun, asigurînd-o că nu va duce lipsă de nimic, dacă va avea puterea sufletească să persiste în misiunea-i pioasă, cu devoţiune începută. Peregrine o felicită pentru modul cum se descurcase, o instrui cum să procedeze în viitor şi se întoarse la iscoada şi aliatul său, pentru a ticlui, împreună cu acesta, o nouă stratagemă, împotriva unei populare jucătoare de cărţi şi a unui aventurier francez care, dîndu-se drept conte — titlu apărat cu obrăznicie invincibilă şi o mare doză de şiretenie — reuşise să pătrundă în cercurile lumii bune, golindu-le multora pungile de bani

la masa de joc. Printre cei uşuraţi de paralc se afla şi doamna cu pricina — în ciuda înzestrării ei deosebite de trişoare, căzuse pradă talentelor lui superioare, rămînîndu-i datoare cu cinci sute de lire, cu neputinţă de plătit fără să recurgă la averea soţului, pe care prefera să nu-l informeze despre pierdere. Izbutise, cîteva zile, să scape, cu diverse pretexte, de cererile creditorului ; curînd însă nu mai avu nici o scuză, iar el deveni atît de nesuferit şi de obraznic, încît ameninţă să se adreseze direct soţului, dacă nu-şi va achita numaidecît datoria.

Doamna, fiind o persoană cu principii largi şi pusă în mare încurcătură de ameninţările escrocului, nu reuşi să conceapă nici un alt mod de a se salva, decît pe acela de a cuceri inima străinului. Prin urmare, o asedie cu întreaga artilerie a cochetăriei, dublată de marile ei farmece personale, cărora le datora dealtfel rezolvările fericite ale multor situaţii. Cu toate acestea, mai mult ca sigur s-ar fi ciocnit de rezistenţa îndîrjită a contelui, dacă, din fericire, acesta n-ar fi avut, chiar în momentul crizei, un şir atît de mare de succese la joc, încît sufletul îi era predispus pentru amor. În exaltarea lui văzu — sau cel puţin recunoscu — nurii datornicei sale şi-i declară, printr-un bileţel, iubire, propunîndu-i, pe şleau, o soluţie alternativă, exact cea urmărită de ea.

După cîteva împotriviri necesare, dictate de decenţă, ajunseră la un compromis, de faţă cu Cadwallader, care-i raportă confederatului său că doamna îi dăduse contelui întîlnire în casa unei codoaşe discrete care — trecînd drept modistă — închiria apartamente confortabile, anume pentru întrevederi de soiul acesta.

Îndată ce află vestea, Peregrine — pe care preoteasa dragostei nu-l cunoştea — se duse şi rezervă o cameră vecină cu cea aleasă de străin. Se instală în ea cu cîtva timp înainte de a bate ora întîlnirii, împreună cu Crabtree, acesta din urmă îmbrăcat în haine de femeie, fiindcă mizantropul nu dorise să-şi asume riscul de a fi observat *in propria persona* [1].

Amanţii, oameni de cuvînt, se întîlniră exact la ora convenită. Doamna se învăluise într-un capot obişnuit,

[1] El însuşi (lat.) (n. tr.).

cu un capişon ce-i ascundea foarte bine faţa şi, după ce închiseră uşa camerei, contele se pregăti să-şi deguste norocul cînd, brusc, Peregrine, postîndu-se în faţa uşii, strigă cu voce tare, imitînd perfect glasul şi felul de a vorbi al soţului femeii, cunoscut de el :

— Ţineţi-vă tare pe poziţie, domnule Sergent şi aveţi grijă să nu scape nimeni, cît timp sparg eu uşa şi-l caut pe delincvent ; cred acum că doamna mea nu mai are scăpare !

Strigătul avu un efect instantaneu asupra celor din cameră : îngrozit de ideea morţii imediate sau a dării în judecată, contele se repezi direct la fereastră, o deschise şi era gata să sară, fără prea multe fasoane, în stradă, însă doamna, neîndoindu-se o clipă că soţul ei se află îndărătul uşii, cu prezenţa de spirit ce n-o trăda niciodată în momentele grele, îşi înşfăcă amantul de guler şi ţipă din toate puterile :

— Mă violează ! Mă omoară ! Mă violează ! Ah, ticălosule, îndrăzneşti să-mi ataci virtutea ? Astea să fie dantelele pe care m-ai invitat să le văd ? Bestie ordinară ! Ajutor, oameni buni, ajutoor !

Zbierătele ei ascuţite (Peregrine se retrăsese în bîrlogul său de cum le auzise) sculară toată casa. Proprietăreasa, socotindu-şi reputaţia ameninţată, se repezi pe scări în sus, însoţită de cei doi purtători de lectică ce o aşteptau pe doamnă în stradă. Aceştia făcură să sară uşa din ţiţîni, la porunca gazdei, şi o văzură pe domnia sa, pradă celei mai violente agitaţii, agăţată strîns de conte, care-şi pierduse peruca şi tremura din cap pînă-n picioare de groază şi ruşine. Văzîndu-se scăpată din ghearele siluitorului, frumoasa doamnă căzu leşinată pe canapea şi, în vreme ce matroana casei îi punea sub nas sticluţa cu săruri, purtătorii îl înhăţară pe nefericitul amorez, care-şi pierduse facultăţile mintale din pricina groazei.

Femeia îşi mai veni în fire şi, privind în jur, nu văzu nici urmă de soţ, drept care trase concluzia că scena jucată îl convinsese de nevinovăţia ei şi că acum nu se arăta ca să n-o tulbure prea tare. De aceea, îşi reînnoi invectivele împotriva contelui, tratîndu-l cu epitetele „nenorocit perfid" şi „ticălos dezgustător", şi-şi exprimă re-

zervele cu privire la cinstea acelei case, unde (zicea) contele o momise cu pretextul că-i va arăta niște dantele cu un model nou, primite de modistă din străinătate.

Proprietăreasa îi cunoștea foarte bine caracterul și reputația, de aceea nu se îndoise de adevărul spuselor contelui, cînd acesta îi dezvăluise natura întîlnirii pe care urma s-o aibă. Comportarea doamnei însă (a cărei adevărată cauză îi era necunoscută) îi schimbă în întregime părerea, făcînd-o să creadă acum că, fără glumă, contele intenționase să-i transforme casa în scena unui viol. Ideea aceasta o făcu să-și piardă orice urmă de stimă pentru client și să-l împroaște cu un potop de ocări violente, ca pe unul ce urmărise să arunce blestemul infamiei asupra căminului ei. O asigură pe reclamantă că închiriase apartamentul pentru o tînără femeie, cu care contele pretinsese a se fi căsătorit pe ascuns, fără consimțămîntul părinților fetei, avînd deci motivele lui să păstreze secret locul unde se adăpostiseră.

Jalnicul străin, înțepat de sudalmele celor două, pe jumătate înnebunit de groaza unui juriu englezesc, nici nu visa măcar să se apere de toate acuzațiile ce i se aduceau, imaginîndu-și că întreaga afacere era rezultatul unei conjurații împotriva averii și vieții sale. Căzînd în genunchi în fața acuzatoarei, o imploră cu desăvîrșită umilință să-l ierte, oferindu-i în schimb un cadou de o mie de lire. Dacă oferta ar fi fost făcută în condiții propice, s-ar fi ajuns imediat la un compromis, dar nu putea să încheie cu el un armistițiu în prezența atîtor martori — mai mult, se mai credea încă sub observația soțului. Așa că doamna respinse cu dispreț propunerea, cu observația că o insultase atît de profund, încît nu putea nutri nici o speranță de a fi iertat vreodată, și porunci purtătorilor să-l păzească strașnic, pînă se va ivi ocazia de a fi dat în custodie unui ofițer anume autorizat.

După aceste dispoziții — la auzul cărora bietul prizonier își frînse mîinile de groază și disperare —, se retrase cu matroana în altă cameră, așteptînd vizita soțului și, după o lungă așteptare în timpul căreia își manifestă din plin nerăbdarea, întrebă dacă mai existau alți chiriași în casă. Proprietăreasa răspunse că nu, iar doamna se porni să o descoasă prin zeci de întrebări, aflînd astfel că nici

țipenie de om nu intrase în casă după sosirea ei și trăgînd concluzia că vocea pe care o luase drept a soțului fusese, probabil, un fragment de conversație purtată în clădirea vecină, separată de a lor doar printr-un perete subțire de siguranță.

Într-o privință, descoperirea aceasta o supără, în alta, îi făcu plăcere. Neplăcuta întrevedere o enerva, fiindcă aducea după sine necesitatea de a se expune întrebărilor celor chemați în ajutor de strigătele ei ; în același timp însă, era foarte satisfăcută să vadă că bărbatul ei nu știa nimic despre toată daravera și că nimic n-o mai împiedeca să se răzbune pe conte pentru purtarea-i nemiloasă din vremea cînd îi fusese datoare cu bani. Așadar, luă hotărîrea de a stoarce de la el o sumă frumușică, drept compromis și, sub pretextul că preferă să mușamalizeze o afacere care, altfel, ar fi dat bîrfitorilor ocazia să-i atace reputația, îi împărtăși gazdei dorința de a cădea la înțelegere.

Prudenta modistă avu cuvinte de laudă pentru moderația ei, înțelegînd că, astfel, și propria-i cinste va rămîne nepătată și, ascultînd propunerea confidențială a doamnei, ieși numaidecît ca s-o împărtășească și prizonierului. Acesta însă, cît timp deliberaseră femeile, se folosise atît de bine de elocința sa, încît își convinsese paznicii să-i redea libertatea și să bată și ei în retragere în același timp. Prin urmare, planul doamnei noastre dădu greș și ea nu avu altă alternativă decît să se retragă acasă și să rumege alte scheme de răzbunare împotriva celui fugit. Contele nu socoti înțelept să rămînă și să înfrunte urgia indignării ei ; plecă spre patrie chiar în noaptea aceea, punîndu-se acolo la adăpost, întrucît era pe deplin convins că o puternică alianță englezească încercase să-l distrugă, doamna nefiind decît principalul ei instrument.

Tînărul nostru gentilom și însoțitorul său se distrară, între timp, grozav pe seama perplexității și consternării celor doi, socotind că administraseră o lecție usturătoare unei muieri cheltuitoare, lipsită de simțul economiei și de bună-cuviință, precum și o pedeapsă dreaptă unui aventurier înfam, care nu numai că jefuise, ci îi și făcuse de rușine pe oamenii ce-l primiseră în mijlocul lor. Ca urmare a aventurii acesteia, Peregrine născoci un plan foarte plin de haz, cîștigîndu-și, prin punerea lui în aplicare, admira-

ția tuturor cercurilor mondene din Londra, care se distrară de minune. Apariția lui Cadwallader în haine de femeie fusese atît de stranie și de nenaturală, încît buna modistă (care avusese norocul să-l întrezărească) urcînd scările cu presupusul cavaler), fu nu doar uimită, ci și îngrozită de nemaipomenita-i înfățișare. În ciuda unei discreții bine educate, care nu permitea niciodată curiozității sale să depășească limitele bunei-cuviințe, nu se putu răbda să nu-l cheme pe fiul ei Pickle în altă odaie, după ce doamna plecase, ca să-l întrebe, tulburată și evident încurcată, dacă persoana adusă de el în casă era cu adevărat și *bona fide* femeie și creștină. Totodată își exprimă bănuiala — stîrnită de ridurile de pe obrazul partenerei lui Peregrine și de nenumăratele fire țepoase de pe bărbia ei — că nu fusese altceva decît o vrăjitoare sau o șamaniță, de care se folosise pentru a-i băga la apă și a-i da de gol pe clienții ei prin farmece, lucru de care se va ruga Domnului să-l ierte.

— Sînt sigură (spuse) că doamna mea și contele s-au dus în cameră blînzi ca doi mieluși și cît ai clipi un singur ochi (Dumnezeu să ne aibă în pază !) n-ai mai putut auzi decît ceartă și enervare ! Ah ! Domnule Pickle, domnule Pickle, domnule Pickle ! Nu cu gînduri pioase v-ați grăbit atîta să ocupați odaia vecină ! Mă gîndeam eu că se întîmplă ceva necurat, cînd v-am văzut conducînd-o sus pe beldama aia cu barbă. Mi-ați distrus reputația casei, domnule Pickle ! Bunele mele prietene contesa de Peppermarsh, lady Tickletoe și doamna Riggle nu vor mai pune niciodată piciorul aici. N-o să mai pot să-mi cîștig cinstit traiul ; și totul din pricina răutății unuia pe care l-am iubit de parc-aș fi mama ce i-a dat zile ! O, de ce m-oi fi născut să trăiesc ziua asta nenorocită !

Își însoți cuvintele cu suspine sfîșietoare și cîteva lacrimi *ex tempore*, a căror natură Peregrine o înțelese perfect, astfel că-i prescrise un întăritor ce-i pogori numaidecît liniștea în suflet.

CAPITOLUL XC

Îl convinge pe Cadwallader să joace rolul unui magician, iar acesta își cîștigă o considerabilă faimă, prin răspunsurile date la trei distinse doamne ce apelează pe rînd la ajutorul artei sale

Dacă bănuielile femeii privitoare la aliatul lui îi dădură lui Peregrine ocazia de a se veseli peste măsură, făcură în același timp să-i încolțească în minte o idee de care nu se putu descotorosi, iar cînd i-o comunică și lui Cadwallader, obținu într-o clipă asentimentul acestuia. Propunerea era să-și bată crîncen joc de întreg orașul, deghizîndu-l pe bătrînul mizantrop, a cărui înfățișare era tocmai potrivită pentru un astfel de rol, într-un vrăjitor de profesie pentru a da consulații șarlatănești. Trecură imediat la executarea amănuntelor : închiriară un apartament într-o clădire cu scară interioară comună, astfel încît mușteriii să poată veni și pleca nestînjeniți, fără să-i vadă nimeni ; mobilară încăperea cu toate uneltele unui magician — globuri, telescoape, o lanternă magică, un schelet, o maimuță mumificată, piei de aligator, șarpe și vidră —, după care vrăjitorul însuși se instală în castel, nu înainte de a fi împărțit reclame tipărite ce-i descriau serviciile în amănunt.

Hîrtiile acestea își făcură curînd efectul, după cum doriseră ticluitorii. Întrucît pentru consultarea oracolului se fixase un preț de o jumătate de guinee, publicul trase concluzia îndreptățită că nu era vorba de un prezicător obișnuit și chiar a doua zi Peregrine constată că dintre doamnele de familie bună cunoscute lui cîteva ardeau de dorința de a pune la încercare talentul noului magician ce afirma că tocmai sosise din Imperiul Marelui Mogul, unde învățase meserie de la un filosof brahman. Tînărul nostru gentilom trată cu prefăcut dispreț și batjocură pretențiile înțeleptului, dar acceptă, destul de fără chef, să le

însoțească la locuința acestuia, spunînd că nu-i va fi greu să demaște ignoranța individului și că nu va face decît dreptate dacă-i va trage o chelfăneală zdravănă, drept răsplată pentru minciunile lui. Doamnele pretinseră că sînt de aceeași părere, deși lui Peregrine îi fu ușor să-și dea seama cît de credule erau ; ca să se amuze, hotărî ca una dintre ele să încerce să-l păcălească pe magician, apărînd în fața lui în îmbrăcăminte de servitoare, în timp ce subreta ei avea să joace rolul stăpînei, fiind tratată politicos de Peregrine, care se angajase să le conducă la locul cu pricina. De cum se înțeleseseră asupra acestor amănunte și fixară o audiență pentru următoarea zi de primire, Peregrine îi transmise prietenului său toate informațiile de trebuință. Cînd sosi ora stabilită, aduse doamnele în fața clarvăzătorului oracol.

Le deschise ușa valetul eroului nostru, al cărui chip — smead și slab de la natură — era împodobit cu favoriți artificiali, pentru a se potrivi cu caftanul persan de pe umeri. Arăta întocmai cum se cuvenea să arate maestrul de ceremonii al unui necromant oriental. Încrucișîndu-și brațele pe piept și înclinînd fruntea, el păși în liniște solemnă, în fața lor, pînă în *Penetralia*[1] templului, unde îl găsiră pe vrăjitor așezat la o masă plină de condeie, cerneluri, hîrtii, diverse cărți și instrumente matematice, precum și o baghetă lungă și albă pusă de-a curmezișul acestor obiecte. Purta un halat lung, negru și o căciulă de blană, iar înfățișarea sa — dincolo de cantitatea dublă de gravitate filosofică anume asumată pentru acea ocazie — era mult îmbunătățită de o barbă deasă, albă ca neaua, ce-i ajungea la brîu. Pe ficcare umăr ședea cîte un uriaș motan negru, special dresat în acest scop.

O astfel de arătare — de care și Peregrine s-ar fi speriat, dacă n-ar fi cunoscut cheia misterului — nu putea să nu le impresioneze pe femeile ce-l însoțeau. Închipuita subretă, în ciuda îndrăznelii și vioiciunii ei firești, schimbă fețe-fețe cînd intră în odaie, iar pretinsa doamnă, care nu strălucea prin inteligență, se porni să țiițiie din toate încheieturile și să se roage cerurilor s-o aibă în pază. Călăuza lor, înaintînd spre masă, depuse banii și, arătînd spre

[1] Sanctuar, lăcaș sfînt (n. tr.).

subretă, zise că înalta doamnă ar dori să-şi cunoască soarta în ceea ce priveşte căsătoria. Fără a ridica ochii pentru a examina persoana în numele căreia era consultat, filosoful întoarse urechea înspre unul dintre întunecaţii sfetnici ce-i torceau pe umeri şi, înhăţînd un condei, aşternu pe o foaie de hîrtie următoarele cuvinte pe care Peregrine, la cererea doamnelor, le citi cu voce tare :

„În mare măsură destinul ei va depinde de ceea ce i s-a întîmplat cam la ora nouă dimineaţa, în a treia zi din decembrie trecut".

Nici nu sfîrşise de rostit fraza, că prefăcuta doamnă scoase un ţipăt îngrozit şi ieşi fugind în anticameră, exclamînd :

— Christoase, îndură-te de noi ! Ăsta-i dracul în carne şi oase !

Stăpîna, care ieşise, îngrijorată, în urma ei, insistă să afle la ce făcea aluzie prezicerea, iar doamna Abigail, după o scurtă pauză necesară pentru a-şi trage sufletul, îi dădu vestea că avea un admirator care, exact în ziua şi la ora pomenite de şiretul bătrîn, îi făcuse o foarte serioasă cerere în căsătorie. Explicaţia însă, deşi sinceră, era menită să înşele — fiindcă admiratorul în chestiune nu fusese altul decît însuşi Pickle, adevărat leu între servante. Cînd îl pusese la curent pe asociatul său, el îi relatase şi convorbirea avută cu demoazela respectivă, care-l onorase cu atenţiile ei.

Văzînd cît de afectate erau însoţitoarele sale de această probă a puterii magicianului, care le înspăimîntase la fel de tare pe stăpînă ca şi pe slugă, încît erau acum aproape isterizate, Peregrine încercă să le alunge spaima cu rîsul, observînd că respectiva dovadă de atotştiinţă nu era deloc uimitoare, întrucît informaţiile fuseseră culese, poate, de emisarii secreţi de care se foloseşte de obicei impostura pentru a strînge date, dacă nu le oferise chiar prezumptivul logodnic, venit şi el să afle de la oracol ce soartă va avea amorul său. Încurajată de remarca lui sau, poate, îndemnată mai degrabă de o curiozitate nestăpînită ce nu se lăsa impresionată de teamă, doamna deghizată reveni în camera ghicitorului şi, adoptînd atitudinea unei subrete înfipte :

— Domnule magician (zise), acum că i-ați dat un răspuns satisfăcător stăpînei mele, fiți bun și spuneți-mi dacă mă voi căsători vreodată.

Fără să ezite cîtuși de puțin, înțeleptul îi făcu cinstea de a-i răspunde cu următoarele cuvinte :

— Nu vă veți putea căsători înainte de a fi văduvă ; dacă se va întîmpla vreodată una ca asta sau nu, e o problemă ce nu poate fi rezolvată prin arta mea, fiindcă puterea-mi vizionară nu se întinde peste limita de treizeci de ani.

Acest răspuns, care-i anulase dintr-o dată perspectiva de a se mai vedea independentă cît timp se mai putea bucura de tinerețe și avere, o făcu să se întunece la față ; buna dispoziție îi pieri cît ai clipi și plecă de acolo fără a mai pune întrebări, bombănind, plină de ranchiună, că prezicătorul era un cretin impertinent și un ageamiu în profesiunea lui. În ciuda faptului că-i purta pică însă, credința în el îi reveni curînd, iar cînd le dădu suratelor care-o împuterniciseră să pună la încercare priceperea magicianului raportul despre răspunsurile primite, ele se convinseră pînă la una că poseda puteri supranaturale ; fiecare, deși se arătă disprețuitoare pe față, hotărî în sinea ei să apeleze pe ascuns la serviciile prezicătorului.

Între timp, subreta, deși primise poruncă strașnică să păstreze taina, rămase atît de impresionată de cuvintele referitoare la viitorul ei, încît ridică în slăvi știința înțeleptului, șușotind la urechile tuturor cunoscuților, pe care-i asigură că magul cunoscuse toate amănuntele privitoare la viața ei. Astfel, faima lui Cadwallader se răspîndi aproape instantaneu în toate colțurile orașului, pe diferite căi, și la următoarea consultație fu asediat de o mulțime de curioși aparținînd tuturor sectelor și credințelor religioase.

Trecut cum era prin ciur și prin dîrmon, Cadwallader își dădu seama că nu va reuși să-și mențină reputația de cititor în stele prea multă vreme, deoarece fiecare persoană ce avea să i se adreseze se aștepta să primească o dovadă a priceperii sale, referitoare la lucruri întîmplate aievea în trecutul respectivului, și n-avea cum să cunoască grijile fiecărui individ ce va apela la serviciile lui. De aceea, îi porunci ajutorului, pe care-l onora cu numele de Hadgi

Rourk, să le comunice tuturor solicitanților că taxa era de o jumătate de guinee, iar cei nedispuși să-i arate atîta considerație ar face mai bine să lase cale liberă restului mușteriilor.

Anunțul avu efectul scontat. Mulțimea adunată se compunea mai ales din lachei, cameriste, uncori și tîrgoveți din pătura de jos, ce nu-și puteau permite să cumpere prestiință la un asemenea preț, așa că, după ce oferiră în vam șilingi și jumătăți de coroană, plecară unul cîte unul, lăsînd drumul liber pentru clienții de rang mai înalt.

Prima persoană aparținînd speciei acesteia care se înființă purta haine caracteristice nevestelor de negustori înstăriți ; deghizarea n-o putu însă apăra de ochii scormonitori ai magicianului, care ghici din prima clipă că avea de-a face cu una din doamnele de a căror sosire fusese prevenit de Peregrine, acesta din urmă presimțind că relaiarea primei cliente înfierbîntase și mai mult curiozitatea femeilor, în loc să le-o potolească. Respectiva doamnă se apropie de filosof, avînd întipărită pe față hotărîrea atît de caracteristică matroanelor din clasa ei suspusă și, cu vocea blîndă, îl întrebă în șoaptă cum va fi tenul viitorului ei copil. Necromantul, cunoscîndu-i perfect viața particulară, îi răspunse fără întîrziere, sub forma unei întrebări, scrise ca de obicei pe o bucată de hîrtie :

— De cînd a fost dat afară negrul Pompey din serviciul Domniei Voastre ?

Deși din belșug binecuvîntată de tăria de caracter căreia-i dăm adeseori numele de insolență, pe fața doamnei se putură citi semne de stînjeneală și rușinare cînd întrebarea oracolului îi fu citită cu glas tare. Abordîndu-l pe un ton foare serios :

— Doctore (îi spuse), vă văd extrem de abil în arta pe care o profesați ; de aceea, fără a mai recurge la fățărnicie, voi recunoaște că ați atins tocmai coarda cea mai dureroasă. Sînt sigură că nu-i nevoie să vorbesc mai pe șleau. Iată o pungă cu bani. Luați-o și scăpați-mă de așteptarea asta nesuferită și neliniștită.

Zicînd asta, își puse obolul pe masă și aștepță răspunsul cu teamă de ce va urma, în vreme ce el așternea pe hîrtie fraza destinată ochilor clientei :

„Deşi pot vedea în pîhtecele timpului, imaginea nu e absolut limpede : semînţele întîmplărilor viitoare sînt amestecate şi nedesluşite, aşa că deseori e nevoie să chem analogia şi inteligenţa omenească în ajutorul divinaţiei mele. Nu voi putea pune capăt îndoielilor Domniei Voastre, decît dacă veţi binevoi să vă confesaţi mie despre toate cele ce credeţi c-au avut vreo legătură cu pricina temerilor voastre".

Doamna citi declaraţia, se prefăcu niţel că-i repugnă pretenţiile magului, fiind prea pudică, dar apoi se aşeză pe o canapea şi, asigurîndu-se că nu mai e nimeni în cameră ca s-o audă, relată în detalii precise despre un şir nesfîrşit de amanţi, uimindu-l, dar amuzîndu-l totodată pe necromant, precum şi pe amicul Pickle care, din dulapul unde se ascunsese, auzi fiecare silabă a confesiunii ei. Cadwallader îşi asumă o înfăţişare de infinită importanţă şi inteligenţă pentru a-i asculta povestea, iar după o scurtă pauză îi spuse că nu se poate prinde să-i dea un răspuns definitiv, înainte de a fi cîntărit cu multă răspundere toate împrejurările afacerii, dar, dacă-şi va da osteneala de a-l mai onora cu o vizită, în următoarea zi de primire, spera să o poată satisface pe deplin. Conştientă de importanţa problemei, doamna îl imploră în fel şi chip să păstreze secretul şi-şi luă rămas bun, promiţînd să se întoarcă la timpul sorocit. Apoi Pickle i se alătură magicianului şi amîndoi îşi dădură frîu liber veseliei. După ce rîseră pe săturate, se puseră pe căutat o metodă de a administra o pedeapsă usturătoare obraznicei şi nesătulei scorpii ce recunoscuse cu atîta nerusinare că se prostituase.

Discuţia le fu întreruptă însă de sosirea unei noi cliente, anunţate de Hadgi ; eroul nostru se retrase în ascunzătoarea lui, iar Cadwallader îşi reluă înfăţişarea misterioasă. Deşi noua venită îşi ascundea obrazul îndărătul unei măşti, nu se putea feri de perspicacitatea vrăjitorului, care-o recunoscu după voce ca fiind o femeie necăsătorită, dintre cunoscutele sale. Într-un interval foarte scurt de timp, se distinsese prin două aventuri, încheiate altfel de cum şi-ar fi dorit. Fiind foarte pasionată de jocul de cărţi, se lăsase, într-o anumită ocazie, dusă de patimă în asemenea hal, încît îşi pierduse nu numai buna judecată, ci şi simţul prevederii, fiind, din nefericire, surprinsă în timp ce

încerca să-şi însuşească ceea ce nu i se cuvenea de drept. Micuţa ei greşeală fusese urmată de o altă indiscreţie care, şi ea, aruncase o pată pe reputaţia femeii. Se bucurase de atenţiile unuia dintre viitorii moştenitori ce roiesc şi se fudulesc prin metropolă, purtînd numele de *mînji* şi, avînd toată încrederea în onoarea lui, consimţise să plece, cu un grup, într-o excursie la Windsor, socotindu-se la adăpost de orice scandal, întrucît din grup mai făcea parte o tînără femeie care, şi ea, binevoise să se încredinţeze protecţiei admiratorului ei. Se spunea că cei doi cavaleri, în timpul excursiei, se folosiseră de mijloacele cele mai perfide pentru a stîrni pasiunile iubiţelor lor, turnîndu-le droguri în vin, ceea ce le aprinsese călciiele în aşa hal, încît căzuseră pradă uşoară poftelor amanţilor. La întoarcerea în oraş, aceştia se dovediră suficient de josnici şi neomenoşi pentru a se făli printre amici cu cuceririle făcute. Povestea circulă, aşadar, peste tot, cu nenumărate adaosuri în defavoarea victimelor, dintre care una socotise că-i mai cuminte să se retragă la ţară, pînă se va mai fi potolit scandalul stîrnit pe seama ei. Cealaltă, mai greu de înfrînt, se hotărîse să înfrunte lumea, spunînd că toată povestea nu era decît un zvon fals, inventat de iubitul ei pentru a-şi justifica inconsecvenţa şi continuase să-şi facă apariţia în public, pînă în momentul cînd se văzuse evitată de aproape toate cunoştinţele.

Din pricina acestei dizgraţii — pe care nu ştia dacă s-o pună pe seama gafei de la jocul de cărţi sau a acelui *faux pas* [1] comis, ea veni acum să-l consulte pe prezicător şi-şi enunţă problema întrebînd dacă pricina nefericirii ei de acum era urbană sau rurală. Înţelegîndu-i imediat aluzia, Cadwallader îi dădu răspunsul următor :

„Cinstita noastră lume poate ierta oricînd un jucător tînăr pentru o greşeală la masa de joc, dar a face favoruri unui ticălos cu gura spartă e un păcat de neiertat".

Primi răspunsul cu uimire şi cu tot atîta durere şi, pe deplin convinsă de omniscienţa necromantului, îl imploră să-i dea un sfat pentru a-şi recăpăta reputaţia. Păru atît de încîntată de povaţa primită, încît îl răsplăti cu onorariul dublu şi, făcînd o plecăciune adîncă, dispăru.

---

[1] Pas greşit (fr.) (n. tr.).

Conspiratorii noştri socotiră acum potrivit să închidă gura oracolului pe ziua respectivă şi Hadgi primi ordin să nu mai primească pe nimeni, în vreme ce Peregrine şi prietenul său îşi reluară deliberările întrerupte, stabilind planul viitoarelor operaţii. Fu adoptată hotărîrea ca Hadgi să nu se folosească numai de propriul său talent, ci să întrebuinţeze şi agenţi subordonaţi pentru colectarea informaţiilor generale trebuincioase schemei ; ca respectivele cheltuieli să fie scăzute din venitul adus de noua lor profesiune, iar ce mai rămînea să se împartă familiilor nevoiaşe aflate la ananghie.

CAPITOLUL XCI

Peregrine și prietenul Cadwallader continuă să se amuze cu misterul prezicerilor și trec prin nenumărate aventuri

Puseră la punct toate amănuntele și apoi eroul nostru plecă, fără a mai zăbovi, spre o sală de joc frecventată de cîțiva mari bîrfitori ai urbei. Cîrmuind, cu multă pricepere, discuția înspre subiectul prezicătorului și prefăcîndu-se a-și bate joc de talentele acestuia, aprinse în ei dorința de a afla secrete, aducîndu-i în așa hal de nerăbdare, încît oricine își putea da seama cît sînt de curioși și Peregrine nu se mai îndoi că-l vor vizita toți, sau măcar unii dintre ei, pe Albumazar [1], în prima zi de consultații. Cît timp Peregrine se ocupă cu treburile astea, asociatul lui își făcu apariția într-un alt cerc de oameni mondeni, unde avu curînd plăcerea să audă cum o doamnă mai în vîrstă pune pe tapet problema magicianului. Femeia — cunoscută pentru firea ei iscoditoare — i se adresă lui Cadwallader, întrebîndu-l, cu ajutorul alfabetului muților, dacă auzise de magicianul ce stîrnise așa o zarvă în oraș. Ca de obicei, mizantropul îi răspunse, supărat :

— Judecînd după întrebare, mă luați fie drept codoș, fie drept idiot. Pe toate aiurelile din lume, de ce m-aș interesa despre un potlogar din ăsta, afară doar de i-aș căuta prietenia în scopul de a-mi amăgi plictiseala, văzîndu-l cum trage pe sfoară întreaga nație și-i ia banii ? Deși, presupun, cele mai mari profituri le încasează exersîndu-și profesiunea de proxenet. Toți prezicătorii sînt codoși, de-aia au atîta priză la lumea bună. Individul ăsta (pariez) posedă diferite locșoare convenabile pentru încurajarea procreației. Doar n-o să credem că toți ăia ce-l

[1] Cunoscut astronom arab din secolul IX (n. tr.).

vizitează sub pretextul că vor să profite de puterea lui supranaturală sînt atît de timpiți, atît de găgăuți, încît să-și închipuie că poate prognostica într-adevăr viitorul!

Așa cum se aștepta, lumea puse comentariul de mai sus pe seama firii lui veninoase, din pricina căreia nu suporta gîndul că ar putea exista în lume vreo persoană mai ascuțită la minte decît el. Își desfătă urechile, ascultînd zeci de exemple ale minunatei prețiințe a magicianului, absolut toate pură fantezie. Cînd i se adresară direct, relatîndu-i cîteva specimene, pentru a-i cere o părere personală:

— Astea nu-s (zise) decît emanații ale ignoranței și credulității, umflate de prea multă repetare, ca baloanele fără substanță pe care băieții, cu o pipă, le fac din zoile de săpun. Lucrul acesta se întîmplă ori de cîte ori se răspîndesc vești extraordinare: imaginația omului amplifică, firesc, orice obiect ce cade în raza ei de observație, în special pe cele legate de frică sau admirație; iar cînd întîmplarea ajunge subiect de poveste, vanitatea povestitorului exagerează toate amănuntele, pentru a mări importanța celor comunicate. În felul ăsta, un incident dintre cele mai banale, cîștigă, adeseori, atîta importanță trecînd prin fanteziile și gurile celor ce-l relatează, încît n-ai cum să mai recunoști faptul inițial. Există mii de exemple irefutabile ce-mi pot dovedi și ilustra afirmația; dintre ele voi alege numai unul, spre plăcerea și edificarea Domniilor Voastre. Într-o zi, un gentleman foarte onest, distins prin comportarea sa gravă, fu abordat de un bun prieten care, prinzîndu-i mîna, își exprimă deosebita satisfacție de a-l vedea sănătos și ieșit în lume, după boala gravă și primejdioasă de care suferise. Surprins de o astfel de întîmplare, gentilomul răspunse că, într-adevăr, peste noapte nu se simțise prea grozav, dar că indispoziția sa nu avusese nimic extraordinar. „Iisuse! Nimic extraordinar! (strigă celălalt), cînd ai vomat trei ciori negre!" În primul moment, preaseriosul domn crezu că-i vorba de o șotie, deși prietenul nu era un glumeț. Citindu-i însă pe față toate semnele sincerității și uluirii, își schimbă imediat părerea și, după un scurt răgaz de gîndire, îl luă la o parte și-i vorbi după cum urmează: „Domnul meu, nu ți-e străin faptul că

sînt pe cale să închei în curînd un contract matrimonial, care-ar fi fost pertractat demult, de n-ar fi fost întîrziat de mașinațiunile repetate ale unui individ ce se proclamă rivalul meu. Sînt absolut convins că afacerea asta cu trei ciori este o invenție de-a lui, menită să mă discrediteze în ochii domnișoarei care, se înțelege, nu s-ar căsători bucuroasă cu un bărbat ce adăpostește o ciorâric în măruntaie. Insist, de aceea, să-mi spui numele autorului acestei vești, ca să-mi pot apăra reputația de răutăcioasa lui defăimare". Prietenul, părîndu-i-se foarte rezonabilă cererea, îi dezvălui fără ezitare că aflase despre boala lui de la domnul Așa-și-pe-Dincolo, o cunoștință comună ; persoana ofensată porni numaidecît în căutarea ponegritorului și, găsindu-l : „Rogu-te, domnule (îl interpelă cu un ton hotărît), cine ți-a spus că am vomat trei ciori negre?" „Trei? (strigă respectivul gentleman), eu n-am spus decît două !" „La naiba, domnule ! (strigă celălalt, înfuriat de indiferența lui), ai să vezi că și două-s prea multe, de vei refuza să-mi dezvălui sursa criminală a unei calomnii atît de gogonate !" Surprins să-l vadă atît de înfierbîntat, celălalt gentilom își exprimă regretul de a afla că devenise, din pură întîmplare, unealta unei jigniri, dar transferă vina (dacă exista așa ceva) pe umerii unei a treia persoane, care-i adusese vestea la cunoștință. Urmărind indicațiile, victima se duse la acuzat acasă și, indignat peste poate de faptul că bîrfa ajunsese deja la urechile tuturor amicilor, îl anunță, supărat foarte, că venise să jumulească aceeași pereche de ciori pe care, după cum știa, le vărsase pe gură. Inculpatul, văzîndu-l atît de enervat, neagă cu disperare că ar fi vorbit de o pereche. „De una, da (spuse), recunosc că am pomenit, bazîndu-mă pe cele auzite de la medicul dumitale, ce mi-a comunicat vestea azi-dimineață." „Pe toți Dumnezeii ! ! (strigă cel torturat, nemaiputîndu-și stăpîni mînia), pungașul ăla a fost mituit de rivalul meu, ca să-mi înșface reputația cu noroi, dar mă voi răzbuna eu, dacă mai există legi și dreptate în Anglia !" Abia sfîrși de rostit cuvintele acestea, că doctorul intră din întîmplare în cameră, iar exasperatul pacient, ridicînd bastonul, „Dooomle ! (strigă), pe viața mea, am să fac din cioara aia neagră cea mai neagră întîmplare a zilelor dumitale !" Doctorul, uluit

de cele auzite, îl asigură că habar nu are ce vrea să spună, iar cînd primul gentilom îi explică, respinse hotărît acuzaţiile, afirmînd că nu spusese decît că vomase ceva negru ca o cioară. Stăpînul casei admise posibilitatea de a se fi înşelat — astfel, întreg misterul fu lămurit.

Tuturor le plăcu povestea cu cele trei cîori negre, considerînd-o însă o istorie născocită pe loc de Cadwallader ; declarară însă la unison că, şi de-ar fi fost adevărată, n-ar fi putut nici pe departe să anuleze mărturiile diferitelor persoane de încredere, ce văzuseră cu ochii lor cum se manifestă puterea supranaturală a magicianului.

În următoarea zi de primire, necromantul se afla la locul său, iar prietenul lui după draperie, cînd uşa de la intrare se deschise şi pătrunse înăuntru o clientă, dezvăluindu-i magicianului trăsăturile feţei uneia dintre doamnele dornice de a şti tot, a căror curiozitate bănuia că fusese stîrnită de aliatul său, în chipul descris mai sus. Ea i se adresă pe un ton foatre familiar, spunînd că auzise lucruri bune despre nemărginirea ştiinţei sale şi că venise să-l pună la încercare, drept care îl rugă să-şi arate priceperea, spunîndu-i ce lucru iubeşte ea mai mult.

Cadwallader îi cunoştea prea bine firea, aşa că puse imediat mîna pe toc şi-i înmînă un răspuns în care se arăta că între preferinţele ei predomină dragostea pentru bani, iar bîrfa venea pe locul al doilea. Departe de a se simţi jignită de sinceritatea brutală a magului, doamna îi răsplăti francheţea cu un zîmbet şi, convinsă de talentu-i ieşit din comun, îşi exprimă dorinţa de a-l cunoaşte mai de aproape ; mai mult, se porni să-l descoasă privitor la vieţile particulare ale unor mari familii, pe care Cadwallader se întîmpla să le cunoască bine, astfel că, pe un ton misterios, dădu cîteva dovezi atît de bine gîndite ale ştiinţei sale, încît puterea lui o uimi pe femeie, făcînd-o să-l întrebe dacă puteau învăţa şi alţii meşteşugul lui. Magul dădu un răspuns afirmativ, spunîndu-i însă, totodată, că numai cei cu onoarea şi castitatea întreagă şi neprihănită puteau aspira să-l stăpînească, sau aceia care, prin îndelungată penitenţă, se desprinseseră cu desăvîrşire de trupul muritor. Ea nu numai că nu fu de acord, dar păru a se îndoi de adevărul celor afirmate, spunîndu-i, cu o privire dispreţuitoare, că arta

lui nu merită să fie învățată, dacă n-o puteai folosi pentru a-ți ciștiga plăceri ; ba fu destul de isteață pentru a observa o neconcordanță în spusele povestitorului și a-l întreba de ce-și practica știința pe bani, dacă treburile lumești îi erau atît de indiferente.

— Haide, haide, doctore (adăugă), ai tot dreptul să te aperi de curiozitatea impertinentă, dar eu s-ar putea să știu cum să-ți răsplătesc încrederea.

Avansurile ei fură întrerupte de o bătaie în ușă, anunțînd sosirea unui alt client, iar doamna se interesă de ieșirea secretă, prin care să plece fără riscul de a fi văzută. Cînd înțelese că nu exista așa ceva, se retrase într-o odaie goală de lîngă sala de audiențe, pentru a se ascunde de ochii persoanei nou-sosite. Aceasta nu era alta decît femeia iubăreață, care venise la ora fixată, pentru a afla rezolvarea dilemei. Mizantropul, bucuros de ocazia de a o expune atenției unei neobosite preotese a bîrfei cum era doamna care (nu se îndoia) trăgea cu urechea din încăperea vecină, o puse să-i împrospăteze memoria, înșirîndu-i încă o dată toate aventurile. Confesiunea repetată se apropia de sfîrșit, cînd femeia se sperie de un zgomot produs, la ușă, de doi domni ce încercau să pătrundă cu forța.

Îngrozită de tărăboi — care-l descumpăni și pe magician —, alergă să se pună la adăpost tocmai în camera deja ocupată de cealaltă doamnă ; aceasta din urmă, auzind tevatura, închisese obloanele, ca să-și sporească șansele de a rămîne necunoscută. Se pitiră acolo, dîrdîind de frică, iar necromantul, după un scurt răgaz de gîndire, îi porunci lui Hadgi să deschidă ușa și să-i lase pe scandalagii să intre, sperînd că vor fi adînc impresionați de înfățișarea lui autoritară. De îndată ce majordomul dădu curs instrucțiunilor sale, în cameră năvăliră un tînăr pierdevară ce se distra de cîtăva vreme în oraș și însoțitorul acestuia, un desfrînat obosit, bine cunoscut magicianului. Amîndoi se găseau în acel hal de beție ce le este necesar oamenilor de teapa lor pentru a pune la cale ceea ce numesc ei ghidușii, lucruri considerate de partea trează a omenirii a fi încălcări ale legilor țării și tulburări ale liniștii concetățenilor. Împleticindu-se pînă la masă, cel mai

în vîrstă, care-şi asumase rolul de vorbitor, îl salută pe Cadwallader, zicînd :

— Cum o mai duci, bătrîne Capricorn ? Îmi pari un codoş absolut venerabil şi nu mă îndoiesc că ştii să fii foarte discret. Curvarul ăsta tînăr (aşchie ruptă din trunchiul plin de boli venerice al tatălui lui) şi cu mine am venit să profităm de pe urma măestriei tale. Nu mă refer la pretenţia învechită a divinaţiei ; dracu' să-l ia de viitor ! ; să ne bucurăm de prezent, bătrîne Haly [1]. Fă să apară, prin vrajă, două codane voinice şi-ţi garantez că vom intra în cercul magic cît ai clipi ! Ce zici, Galileo ? Ce zici, reverendissime Brahe ? Iată o pungă, codoşule — auzi-o cum sună ! Mai dulce decît muzica sferelor !

Rămas fără grai la vederea celor doi, necromantul nostru nu le dădu nici un răspuns ci, ridicînd bagheta, o roti deasupra capului, cu o mişcare foarte misterioasă, pentru a-i intimida pe îndrăzneţii vizitatori ; ei însă, cîtuşi de puţin impresionaţi de evoluţia lui, deveniră tot mai gălăgioşi, ameninţîndu-l chiar că-l vor trage de barbă dacă nu le îndeplineşte dorinţa pe loc. Magicianul ştia că i-ar putea pune numaidecît la punct, dacă şi-ar chema în ajutor asociatul sau chiar pe Hadgi ; dar, nevoind să rişte o demascare sau să provoace o încăierare, se gîndi să-i pedepsească pentru obrăznicie într-un chip mult mai eficace şi mai puţin hazardat. Prin urmare, îndreptă bagheta spre uşa încăperii ce le servea drept sanctuar celor două doamne, iar perechea de destrăbălaţi, pricepînd aluzia, dădură buzna înăuntru fără a se codi.

Femeile, văzîndu-şi adăpostul luat cu asalt, începură să fugă, speriate, în jurul camerei, dar fură prinse numaidecît de atacatori, care, trăgîndu-le spre ferestre, deschiseră obloanele exact în acelaşi moment. Şi (minunea minunilor !) unul dintre eroi o recunoscu în prada capturată tocmai pe soţioara lui dragă, iar tovarăşul său văzu că se luptase în întuneric chiar cu maică-sa ! Uimirea tuturor e imposibil de pus în cuvinte ; lămurirea lucrurilor duse la şapte minute de tăcere universală. Pe timpul respectivei pauze, doamnele îşi veniră în fire şi cea mai în vîrstă

[1] Referire la celebrii astronomi Edmund Halley (1656—1742) şi Tycho Brache (1546—1601) (n. ed. engl.).

dintre ele se puse pe mustrat, certîndu-şi fiul pentru viaţa-i dezordonată, ce-o împovăra cu neplăcuta misiune de a-l urmări pretutindeni, astfel că-l găsise şi acum în locul ăsta rău-famat.

În vreme ce grijulia mamă se folosea din plin de limbuţia-i certăreaţă, tînărul gentilom, plin de speranţe, stătea cu mîinile în buzunare, fluierînd o arie de operă, fără a da vreun semn că ia în seamă reproşurile materne. Cealaltă doamnă, inspirată de modelul perfect oferit, deschise focul asupra soţului, dojenindu-l amar pentru destrăbălare şi necumpătare şi dorind să afle ce avea de spus întru justificarea mizerabilei lui comportări. Surpriza unei întîlniri atît de neaşteptate distrusese deja, în mare parte, efectul vinului băut de bărbat din belşug şi se folosi în primul rînd de starea de trezie abia recăpătată pentru a se lămuri în sinea sa ce motiv anume putuse avea nevastă-sa cînd îi dăduse întîlnire într-un asemenea mod. Cum avea toate temeiurile s-o creadă total lipsită de patima geloziei, puse, firesc, întîlnirea pe seama unei alte pasiuni, supărarea nefiindu-i deloc micşorată de obrăznicia cu care îndrăznea acum să-l admonesteze. De aceea o ascultă cu chipul grav, ba chiar întunecat, şi răspunse foarte calm la întrebarea cu care îşi încheie interpelarea :

— Nu pot spune altceva, doamnă, decît că proxenetul a făcut o greşeală, în urma căreia amîndoi am suferit o dezamăgire. Aşadar, doamnelor, sluga dumneavoastră...

Cu aceste cuvinte plecă, vădit încurcat ; trecînd prin sala de audienţă îi aruncă magului o privire piezişă şi pronunţă cu voce tare epitetul „potlogar afurisit". Juniorul, ca un fiu îndatoritor, îşi instalase între timp mama pe un scaun, iar celălalt client, după ce-l mustră aspru pe necromant fiindcă nu prevăzuse evenimentul, plecă de acolo foarte supărat.

Drumul fiind acum liber, Peregrine ieşi din bîrlog şi-şi felicită prietenul pentru sfîrşitul paşnic al aventurii pe care o auzise. Ca să nu mai fie expus unor astfel de neplăceri în viitor, hotărîră să monteze ún grilaj în mijlocul uşii de la intrare, prin care magicianul să-i examineze chiar el pe toţi oaspeţii, înainte de a fi lăsaţi să intre, în aşa fel încît Hadgi să le poată spune celor a căror în-

fățișare îi displăcea că maestrul e prea ocupat. Prin tertipul acesta, își luau măsuri de prevedere și împotriva acelor situații, imposibil de evitat pentru Cadwallader, cînd ar fi trebuit să-i satisfacă pe unii clienți necunoscuți, despre care nu știa nimic. Intenția de început a membrilor fondatori ai clubului fusese să-și exercite arta magiei numai asupra oamenilor din societatea mondenă, întrucît pretinsul magician și colaboratorul său îi cunoșteau pe aproape toți.

De fapt, asociații — mai ales Cadwallader, în ciuda științei despre oameni cu care se lăuda — nu-și imaginaseră vreodată că falsa artă va fi căutată și de alții, nu numai de reprezentantele mai slabe la minte ale sexului feminin, incitate de curiozitatea pe care o știau implantată chiar în firea lor. Practicîndu-și meseria însă, magul se pomenise consultat, în capacitatea lui de prezicător, de oameni aparținînd ambelor sexe, cu pielea de toate culorile, mai bine cunoscuți sau neștiuți, și avusese ocazia să observe că, atunci cînd e vorba de pasiuni, oricît de reci și cumpătate ar fi, altfel, firile oamenilor, nu există lucru prea frivol, ridicol sau absurd la care să nu apeleze pentru a căuta îndemn și răsplată. Cea mai recentă întîmplare, după cum și speraseră, de fapt, confederații, fu popularizată pe șoptite de chiar doamnele implicate, de așa manieră încît, după numai cîteva zile, respectiva afacere devenise tema universală a discuțiilor, ornată cu numeroase îmbunătățiri și înfrumusețări, inventate de cele două partide amestecate, care demult își purtau pică una alteia și se foloseau de ocazie pentru a se răzbuna.

Dacă incidentele acestea alungară plictisul, în același timp ele sporeau renumele vrăjitorului, descris acum de toată lumea drept o persoană excepțională în felul său. De cum fu instalat grilajul în ușă, avu numaidecît ocazia să-l folosească spre a se apăra de năvala multora, cu care i-ar fi fost cît se poate de greu să-și mențină proaspăt cîștigatul renume.

Printre cei studiați prin grilaj văzuse un anumit cleric ce-i era demult cunoscut ca umil slugoi al persoanelor de vază și mijlocitor de plăceri pentru unii bărbați suspuși. Monahul se deghizase cu un palton, cizme și haine cu totul diferite de cele purtate de obicei de tagma lui. Lăsat

fiind să intre, încercă să i se dea prezicătorului drept nobil de țară. Cadwallader, spunîndu-i pe nume, îl rugă să ia loc. Primirea corespundea întru totul cu informațiile aflate anterior despre arta magicianului, așa că teologul declară că va înceta să se mai prefacă și, după ce-și exprimă credința că știința supranaturală a magului nu se baza pe o comunicare cu necuratul, ci era un dar divin, anunță că venise pentru a se interesa de sănătatea unui frate și bun prieten al său, domiciliat undeva la țară, în satul cutare. Fiindcă acel monah era bătrîn și bolnav, dorea să știe cît timp îi mai era hărăzit, în starea aceasta de slăbiciune, să trăiască, pentru a se putea bucura de trista satisfacție de a-l îngriji în ultimele clipe și de a-l ajuta să se pregătească sufletește pentru eternitate.

Prezicătorul, înțelegînd numaidecît tîlcul ascuns al întrebării, făcu o scurtă pauză, în timpul căreia păru cufundat în meditație, iar apoi îi dădu clientului următorul răspuns :

„Deși pot prevedea unele întrebări, nu pot pretinde că aș fi atotcunoscător. Nu știu pînă la ce vîrstă va trăi clericul cu pricina, dar văd suficient de bine în tunelul timpului pentru a-mi da seama că respectivul îi va supraviețui moștenitorului desemnat".

Îngrozitoarea frază făcu să dispară tot sîngele din obrajii înspăimîntatului client, care, auzindu-și moartea anunțată, se porni să tremure din toate încheieturile. Ridică privirile pline de frică și, murmurînd : „Facă-se voia Domnului", plecă, învăluit într-o tăcere deznădăjduită, clănțănind din dinți de groază și supărare.

Acestui client îi urmă un bătrînel de vreo șaptezeci și cinci de ani care, hotărît fiind să cumpere un drept de arendă, dorea să-i spună necromantul pe cîți ani să se angajeze. Cum nu avea vlăstare născute din trupul său și nu-și stima deloc moștenitorii legali, urma să facă afacerea numai în interesul său propriu și de aceea, ținînd seama și de vîrsta înaintată, nu se putea hotărî pe ce perioadă să stabilească arenda, între treizeci și șaizeci de ani.

Magicianul, după cuvenita meditație, îl sfătui să dubleze ultima cifră menționată, deoarece deslușea în trăsăturile lui semnele unei vîrste extrem de înaintate și ale

unei noi copilării — era bine să ia măsuri pentru zilele cînd avea să fie neajutorat, altfel va cunoaşte din belşug mizeria şi suferinţa. Matusalemicul bătrîn, înmărmurit de prezicere, ridică mîinile şi exclamă în marea lui teamă :

— Dumnezeu să se îndure de mine ! N-am cu ce plăti un drept de arendă atît de îndelungat şi toţi prietenii mi-au murit demult ; ce-o să se aleagă de păcătosul de mine de-acum într-o sută douăzeci de ani !

Cadwallader (degustîndu-i pe-ndelete groaza) îi spuse, chipurile pentru a-i risipi îngrijorarea, că prezicerea lui nu-l lipsea de mijloacele de care beneficia şi el, ca oricare altul, de a scurta o viaţă nenorocită, iar bătrînul gentilom plecă, parcă uşurat de asigurarea că-i va sta, oricînd, în putere să-şi găsească izbăvirea cu ajutorul şireangului.

După plecarea bătrînului, magul primi vizita unuia dintre marii bărbaţi cunoscuţi la romani sub denumirea *heredipetes* [1] ; acesta strînsese o avere uriaşă, exploatînd prompt nevoile şi slăbiciunile moştenitorilor tineri şi lipsiţi de experienţă. Onorabilul cămătar vînduse o rentă pe viaţă unui tînăr fluşturatic, îmboldit fiind s-o facă de afirmaţiile medicului acestuia, care-i garantase că pacientul avea o sănătate atît de şubredă, încît nu mai putea spera să trăiască nici măcar un an încheiat. Risipitorul însă reuşise să rămînă în viaţă optsprezece luni întregi şi părea acum mai sănătos şi mai plin de vigoare decît fusese vreodată, deoarece se presupunea că suferea încă din leagăn de sifilis ereditar. Îngrijorat de întorsătura lucrurilor, misitul venise să-l întrebe pe Cadwallader nu numai cît mai avea de trăit rentierul, ci şi care fusese adevărata stare a sănătăţii lui în momentul cumpărării rentei, propunîndu-şi să-l aducă în faţa tribunalului pe doctor, pentru informaţii false, de se dovedea cumva că tînărul fusese sănătos tun în momentul cînd medicul îl declarase muribund. Satisfacţia asta însă n-o obţinu de la mizantrop ; pentru a-i pedepsi pornirile răutăcioase, el declară că doctorul spusese adevărul şi numai adevărul, dar că tînărul gentilom avea acum toate şansele să apuce o bătrîneţe liniştită.

---

[1] „Heredipeta" — „cel ce vînează moşteniri" (Petronius) (n. ed. engl.).

— Dar asta numai (strigă mușteriul, nemaiputîndu-se stăpîni de ciudă) dacă nu ținem seama de accidente, căci, mulțumesc lui Dumnezeu, rentierul meu nu duce o viață prea ordonată ; mai mult, știu din surse demne de crezare că e coleric și nesăbuit, așa c-ar putea fi ucis în duel ; mai există apoi și alte lucruri, ca încăierările de stradă, în care orice pungaș se poate alege ușor cu țeasta crăpată ; ar putea fi răsturnat de o trăsură, azvîrlit în fluviu, aruncat din șaua unui cal nărăvaș, răpus de o răceală, intoxicat de prea multă mîncare ; dar eu îmi pun speranța mai ales într-un sifilis cinstit, boala ce le-a fost fatală tuturor celor din familia lui. Firește, în cazuri din astea rezultatele sînt incerte și s-ar putea să fie nevoie să dăm sorții o mînă de ajutor. Știu că există în India practici tainice prin care omul își poate atinge scopul cu ajutorul unei simple strîngeri de mînă prietenești și nu mă îndoiesc că dumneata cunoști secretul, de vreme ce ai trăit o vreme pe acele meleaguri. Se-nțelege că dac-ai vrea să vinzi taina s-ar găsi o mulțime de oameni dornici s-o cumpere la un preț foarte bun.

Cadwallader înțelese ce urmărește și fu tentat să intre în joc, de așa manieră încît să-l facă de rîsul curcilor ; gîndindu-se însă că e mai bine să nu se amestece într-o afacere cu tentă atît de pronunțat criminală, rezistă dorinței de a-l pedepsi pe rapacele huitan altfel decît spunîndu-i că nu și-ar destăinui secretul nici pentru toată averea lui înmulțită cu zece, așa că furiosul cămătar plecă, dezamăgit foarte de rezultatul consultației.

Următoarea persoană ce se înființă la altarul înțelepciunii fu un autor, care ceru să fie scutit de onorariu, făcînd observația că anticii foloseau aceeași denumire pentru profet și pentru poet, și pînă și în zilele noastre atît unul cît și celălalt se bazează pe inspirație. Magicianul refuză să recunoască afinitatea respectivă care, spuse, fusese pe vremuri reală, ambele specii de *Vates* fiind atunci odraslele închipuirii ; cum însă el nu se înscria printre aceștia, cerea permisiunea de a nega vreo înrudire cu tagma poeților. Bietul autor ar fi plecat de la el cu mîinile goale, deși se oferise să lase o odă drept garanție pentru onorariul magicianului, ce urma să fie plătit din

încasările primei lui piese, dacă Cadwallader n-ar fi fost curios să afle cu ce interes venise la el. Îi spuse, prin urmare, că din considerație pentru talentul său îi va oferi o singură consultație neplătită și-i ceru să-și declare dilema căreia-i căuta rezolvare.

Bucuros că i se face un hatîr, pentru care-i aduse mulțumiri necromantului, fiul Parnasului îi dezvălui că predase, cu cîtva timp în urmă, manuscrisul unei încercări dramatice unei personalități cunoscute drept epitomul bunului gust. Acesta nu se mulțumise doar să citească și să laude piesa, ci se angajase chiar să sprijine reprezentarea ei pe scenă ; el (autorul) primise asigurările protectorului său că piesa fusese deja (ca urmare a recomandărilor sale) acceptată de unul dintre directorii teatrelor, care-și dăduse cuvîntul că va vedea lumina rampei ; dar, cînd îl căutase pe suszisul director, pentru a afla cînd vor începe repetițiile, omul îi declarase că nici nu văzuse piesa sa, nici nu auzise de ea vreodată.

— Așa că aș dori să aflu, domnule magician (sfîrși el), dacă piesa mea i-a fost sau nu înaintată și dacă am vreo șansă s-o văd jucată în iarna asta.

Cadwallader făcuse și el, în tinerețea lui, curte muzelor scenei, așa că-și pierdu răbdarea la auzul acestei întrebări ce-i redeștepta în minte propriile-i dezamăgiri. Îl expedie deci pe dramaturg cu un răspuns abrupt, în care arăta că afacerile scenei nu intrau deloc în sfera lui de preocupări magice, fiind în întregime dependente de demonii disimulării, ignoranței și capriciului [1].

Nesfîrșită ne-ar fi truda dacă am încerca să consemnăm toate răspunsurile date de magicianul nostru în timpul muncii lui divinatorii. I se ceru sfatul în mai toate problemele juridice, medicale și comerciale ; în special, fu consultat cu privire la banalele subiecte ale căsătoriei și adulterului ; îi solicitară povața și ajutorul trișorii, ce doreau să cunoască o metodă prin care să poată fura fără a fi prinși ; vînătorii de zestre, dornici să facă victime printre văduve și moștenitoare ; filfizonii ce așteptau, nerăbdători, să le moară părinții ; destrăbălații dispuși să

[1] Aluzie străvezie la neplăcuta experiență a lui Smollett cu drama *Regicidul* (n. ed. engl.).

se culce cu nevestele altora ; fete gravide ce voiau să scape de sarcină ; negustători ce-şi asiguraseră marfa la valoare dublă şi se rugau să li se înece corăbiile ; agenţi de asigurare ce-şi doreau harul preştiinţei, pentru a-şi investi banii numai în corăbiile ce aveau să se întoarcă neatinse din călătorie ; evrei ce ţineau să prevadă fluctuaţiile bursei ; cămătari ce aveau bani, neştiind dacă nu-i vor pierde; clienţi ce se îndoiau de corectitudinea avocaţilor lor. Pe scurt, toate problemele cu rezolvare incertă erau aduse în faţa acestui tribunal ; în ceea ce priveşte calculul probabilităţilor, De Moivre [1] era ignorat total.

[1] Abraham de Moivre (1667—1754), matematician, autor al *Doctrinei şanselor*, metodă de calculare a probabilităţilor la jocurile de noroc (n. ed. engl.).

CAPITOLUL XCII

Prezicătorul și asociatul său pun în aplicare un plan de răzbunare contra unor necredincioși ce le disprețuiesc arta. Peregrine trăiește o aventură cu un tînăr aristocrat

În felul acesta, toate soiurile de oameni, nedeghizate, fură trecute, cum se spune, în revistă de cei doi aliați care, prin diferite născociri ingenioase, îi pedepsiră pe potlogarii cei mai nerușinați cu toată severitatea permisă de planul lor de lucru. În cele din urmă, inventară o modalitate de a administra o pedeapsă usturătoare propriilor lor prieteni care-și manifestaseră tot timpul zdrobitorul dispreț față de talentele vrăjitorului, încercînd să le acopere de ridicol în toate cercurile unde se discuta despre surprinzătoarea lui îndemînare. Aceștia nu aveau destul bun simț sau destulă minte ca să înțeleagă cît de absurde erau pretențiile prezicătorului, dar declarau sus și tare că nu împărtășesc părerea altora, din dorința de a-și bate joc de mințile slabe ale celor ce se lăsau înșelați de tembelul impostor.

Firește că Peregrine, din motive lesne de înțeles, îmbrățișase întotdeauna cauza acestora, defăimîndu-și, alături de ei, prietenul în public ; el știa însă pînă unde se întindea capacitatea de judecată a virtuoșilor respectivi și-i surprinsese adeseori povestind altora ce strașnic îl păcăliseră pe magician, bazîndu-se numai pe propriile lor născociri. Cînd se întîmpla una ca asta, se aprindea de mînie împotriva lor și, împreună cu aliatul său, luă numaidecît măsuri ca să-i acopere de ridicol și de rușine.

Mai întîi, emisarii lui răspîndiră zvonul că magul e gata să desfete ochii tuturor cu apariția oricărei persoane pe care doreau clienții lui s-o vadă, chiar dacă era moartă sau se afla la mii de leghe depărtare. Extraordinara ofertă se întîmplă să fie subiectul de conversație într-un loc

unde erau adunați cei mai mulți necredincioși, și aceștia o comentară în stilul lor obișnuit, iar unii dintre ei jurară că individul ar trebui pus la stilpul infamiei pentru neobrăzare.

Eroul nostru, prinzînd ocazia, se arătă de acord cu observațiile lor, afirmînd vehement că ar fi grozav să-l supună pe pungaș unei încercări și apoi să-l tăvălească prin smoală și pene fiindcă nu și-a ținut făgăduiala. Cu toții se arătară încîntați de propunere și hotărîră pe loc să încerce experiența. Înțelegînd însă că vedenia se arăta numai cîte unei singure persoane odată, nu căzură prea ușor de acord cine să fie primul care să îndure tăișul artei magicianului. Fiecare se scuză, cu diferite pretexte, dar Peregrine își asumă bucuros misiunea, arătîndu-se foarte sigur de faptul că magicianul nu va fi în stare să-l tulbure cîtuși de puțin.

Înțelegîndu-se asupra acestui punct, îl trimiseră pe unul dintre ei la Crabtree, pentru a discuta cu el ora și termenii în care se putea desfășura operația, pe care acesta insistă s-o facă în odăile lui, unde avea totul gata pregătit. La ceasul stabilit se duseră în grup acolo, șapte la număr, pregătiți să-l demaște pe impostor, și fură primiți cu o politețe atît de rece, încît unora le fugi culoarea din obraji, deși le dădea curaj voioșia lui Pickle, care se prefăcea de două ori mai obraznic pentru a-și atinge și mai bine scopul.

Cadwallader nu dădu nici un fel de răspuns întrebărilor pe care i le puseră cu obraznică ușurință de cum intrară în casă, ci-i porunci lui Hadgi să-i conducă în odaia alăturată, ca să le arate că nu avea nici un fel de mașinării instalate dinainte pentru a-l băga în sperieți pe reprezentantul lor cu lucruri străine de arta magiei. Tot ce găsiră acolo fură două fețile de ceară arzînd pe o masă ce stătea, cu un scaun lîngă ea, în mijlocul încăperii, așa că se întoarseră în sala de audiențe, lăsîndu-l singur pe Peregrine să întîlnească fantoma persoanei pe care ei (fără știința sa) aveau să-i ceară magicianului s-o facă să apară.

Ușile fură închise toate și musafirii luară loc pe scaune, după care se așternu o liniște profundă, plină de tensiunea înfricoșată a așteptării, subliniată de flăcările

albastre ale lumînărilor — cu fitilul anume muiat în sulf — și adîncită de dangătul sumbru al unui clopot pe care-l bătea Hadgi în anticameră. După ce se amuză astfel cu spaima și ignoranța lor, Cadwallader le ceru să-i spună pe cine doreau să invoce. Delegații schimbară cîteva șoapte, după care unul dintre ei puse mîna pe condei și, scriind numele comandorului Trunnion pe o bucată de hîrtie, o puse în mîinile magicianului. El se ridică de pe scaun și, deschizînd ușa dulapului, expuse vederii lor un craniu cu două femururi încrucișate, așezate pe o masă cu acoperitoare neagră.

Tristul decor făcu o impresie puternică asupra imaginației celor prezenți, deja influențați de ceremonia precedentă. Se uitară unul la altul cu teamă, iar Cadwallader, închizîndu-se în dulapul ce avea o latură în camera unde se afla Peregrine, vîrî hîrtiuța cu numele unchiului acestuia printr-o crăpătură din scîndură (cum se înțeleseseră), bombănind tot timpul păsărește, ceea ce spori panica spectatorilor ; apoi reveni la fotoliul său tocmai cînd bătu din nou clopotul și Pickle strigă tare :

— Lua-ți-ar naiba șandramaua, de ce nu apare nimeni ?

Era acesta un semnal pentru Crabtree care, încredințat acum că prietenul său primise hîrtiuța, se ridică și descrise cu bagheta în aer un S. Repetă mișcarea încă de două ori și dintr-o dată auziră un zgomot teribil în camera vecină și vocea lui Peregrine, plină de groază și uluire, exclamînd :

— Apărați-mă, ceruri ! E chiar unchiul Trunnion !

Strigătul avu un efect atît de puternic asupra oaspeților, încît doi dintre ei leșinară de frică, al treilea căzu în genunchi, iar ceilalți trei, mînați de groază și disperare, izbiră ușa de perete și se năpustiră în camera cu arătări, găsind scaunul și masa răsturnate, iar pe Peregrine zăcînd (după cum se părea) în nesimțire pe podea.

Începură numaidecît să-l frece pe tîmple și primul semn că-și vine în fire pe care-l auziră fu un geamăt slab, iar apoi cuvintele următoare :

— Puterea cerească mi-e martoră ! Pe viața mea că l-am văzut pe comandor, cu peticul negru pe ochi, îmbrăcat exact cu hainele purtate la nunta soră-mii !

Declarația lui puse vîrf uluirii și groazei celorlalți; observară cît de rătăcită-i era privirea, ce apărea ațintită asupra unui lucru nevăzut lor, iar înfățișarea lui inspira o teamă superstițioasă atît de mare, încît foarte ușor i-ar fi putut convinge că masa și scaunul erau încarnări ale strămoșilor. Cu toate acestea, îl duseră pe Peregrine în camera de ceremonii, unde magicianul și Hadgi dădeau îngrijiri celor leșinați. Cînd pacienții își recăpătară simțirea, Cadwallader, asumîndu-și un chip de două ori mai sever decît de obicei, îi întrebă dacă nu le e rușine de necredința lor dinainte, declarîndu-se gata să le dea pe loc și alte dovezi ale științei lui magice, să cheme trei generații de strămoși de-ai lor din lumea morților, dacă aveau chef de o asemenea companie. Apoi, întorcîndu-se spre unul al cărui străbunic fusese spînzurat:

— Ai cumva (îl întrebă) ambiția de a face cunoștință cu primul personaj memorabil din familia dumitale? Spune că da, și-l fac să apară!

Tînărul cu pricina — care fusese cel mai obraznic și cel mai bun de gură din întregul grup și care era acum copleșit în aceeași măsură de teamă — speriat de propunere, îl asigură pe mag că nu-i mai rămăsese nici urmă de curiozitate de acest gen și că ceea ce văzuse deja avea să aibă (spera) un efect salutar asupra vieții sale și felului său de a vorbi. Pînă la unul, toți eroii făcură afirmații identice, unele presărate cu lacrimi. Hadgi se îngriji de lectici pentru toată lumea și plecără, foarte plouați, spre casă. Dintre ei, doi se îmbolnăviră cu adevărat de pe urma șocului suferit, iar eroul nostru și asociatul său făcură mult haz pe seama succesului poznei.

Farsa cu prezicerea viitorului nu-i acapară însă toată atenția; continuă să-și facă regulat apariția în *beau monde* și, cheltuielile depășindu-i cu mult venitul, se străduí să lege prietenii cu bărbați puternici și influenți; se arăta mereu la curte, le aducea omagiile sale în toate localurile publice de distracție și lua deseori parte la petrecerile lor și la jocurile de cărți. În timp ce-i cultiva, se întîmplă, într-o seară, să chibițeze, într-o anumită cafenea, un joc de pichet și să vadă cum doi șarlatani îl trișau pe un tînăr aristocrat, care nu avea nici tempera-

mentul, nici îndemînarea necesare pentru a ține piept unor astfel de adversari.

Fiind dușmanul declarat al tuturor cavalerilor profitului, eroul nostru nu putu îndura să-i vadă trișînd, cu îndrăzneală obraznică, în public și, sub pretextul că dorește să-i dea o veste foarte importantă, îi ceru tînărului să-i facă cinstea de-a sta cu el de vorbă într-un alt colț al camerei unde, cu multă prietenie, îi dezvălui că este victima înșelăciunii. Înfierbîntatul jucător, departe de a se recunoaște sau măcar a se crede îndatorat lui Pickle pentru bunele povețe, îi consideră sfatul o adevărată insultă adusă inteligenței sale. El repetă de cîteva ori, cu un ton aspru ce-i trăda enervarea, că se pricepe să-și conducă singur afacerile și nu-l va lăsa nici pe Peregrine, nici pe partenerii de joc să-l escrocheze fie și de un singur șiling.

Jignit că fusese pus în aceeași oală cu ticăloșii și supărat pe ingratitudinea și prostia înfumuratului filfizon, Peregrine își dădu glas neplăcerii, spunîndu-i că se așteptase cel puțin la un cuvînt bun pentru intențiile lui sincere, dar vedea acum că intelectul tînărului era mult prea sugrumat de orgoliu pentru a-i fi cu putință să-și dea seama de propria-i nepricepere și lipsă de experiență. Miniat de acest reproș, tînărul aristocrat îl provocă să joace la miza de cinci sute de lire, folosind multe cuvinte urîte sau cel puțin disprețuitoare pentru a-l sfida, ceea ce-l făcu pe eroul nostru să accepte provocarea. Celălalt se despărți de bătrînii ulii, lăsîndu-i foarte supărați din pricina întreruperii și ambii campioni se așezară la masa de joc. Fortuna arătîndu-se deosebit de nepărtinitoare, după două ore Pickle reuși, datorită priceperii sale superioare, să cîștige cîteva mii de lire, în schimbul cărora fu nevoit să accepte o poliță, întrucît trișorii îi goliseră adversarul de toți banii lichizi.

Înnebunit de pierdere, nechibzuitul june ar fi dorit să continue partida și să dubleze de fiecare dată miza, în așa fel încît Peregrine și-ar fi putut înzeci ușor cîștigul ; el socoti însă că pedepsise îndeajuns înfumurarea adversarului și totodată nu voia să dea o mînă de ajutor ghinionului, ca să-l jefuiască de roadele succesului ; refuză deci să mai joace cu tînărul lord altfel decît pe bani li-

chizi şi, cum Înălţîmea Sa încercă în zadar să găsească un creditor, aventurierul nostru se retrase, lăsîndu-l în culmea furiei şi dezamăgirii neputincioase.

Cum obrăznicia tînărului crescuse proporţional cu pierderile sale la joc şi-i aruncase în faţă multe injurii, pe care Peregrine nu le putea ierta, se hotărî să-l pedepsească şi mai usturător, chinuindu-l cu cereri ce nu puteau fi satisfăcute (ştia) imediat. A doua zi îl trimise pe Pipes la tatăl respectivului, cu poliţa ce trebuia onorată la prezentare. Datornicul, care se dusese la culcare înnebunit de ciudă din pricina ghinionului avut, îşi ieşi din pepeni văzîndu-se trezit cu o cerere atît de dezagreabilă. Îl blestemă pe Pickle, îl ameninţă în fel şi chip pe mesager, împroşcă sudalme şi ocări şi făcu aşa un tărăboi, încît îl deşteptă pe taică-său, care, poruncind să vină fiul său la el, îl întrebă din ce pricină se stîrnise zarva ce conturbase somnul întregii familii. După ce încercă să-i vîndă tot felul de gogoşi, care nu făcură decît să-i sporească bănuielile şi dorinţa de-a afla adevărul, tînărul recunoscu că pierduse seara nişte bani la cărţi, rămînînd dator unui cartofor, care avusese impertinenţa de-a trimite un mesager să-i încaseze chiar acum, dimineaţa, deşi-i spusese limpede că nu-i convine să-i plătească imediat. Tatăl — om de onoare — îl certă foarte aspru pentru purtarea-i destrăbălată în general şi în special pentru ruşinoasa datorie, crezînd că era vorba doar de un fleac, şi, dîndu-i o hîrtie de bancă în valoare de cinci sute de lire, îi porunci s-o achite fără a mai pierde vremea. Principialul moştenitor înhăţă banii, dar în loc să meargă la creditorul său, se înfiinţă numaidecît la tripou, sperînd să-şi recupereze sumele pierdute. Înainte de a se ridica de la masă, îşi văzu hîrtia de bancă ipotecată pentru şapte optimi din valoare.

În timpul ăsta, Pickle, înfuriat de tratamentul aplicat servitorului său şi încă şi mai supărat după ce aflase despre noua pierdere a lordului, se hotărî să acţioneze fără milă şi, obţinînd chiar în ziua aceea un mandat, îl execută numaidecît împotriva datornicului, tocmai cînd se urca în lectică, la ieşirea de la cafeneaua lui White. Arestatul, fiind violent şi arogant din fire, încercă să scoată spada împotriva sprezilor, care-l dezarmară într-o

clipă, așa că împotrivirea nu făcu decît să-i sporească rușinea, căreia sute de oameni îi fură martori. Cei mai mulți se distrară nemaipomenit de bine, asistînd la arestarea unui lord.

Se înțelege că o asemenea dizgrație publică nu-i putea rămîne mult timp necunoscută tatălui, care avu (chiar în ziua aceea) bucuria de a afla că fiul său era închis la arestul preventiv. De cum primi știrea, își trimise majordomul să afle amănunte despre arestare și fu în egală măsură surprins, supărat și îngrijorat cînd înțelese cît de mare era datoria pe care o crezuse deja achitată. Nevoind să plătească o sumă atît de mare din cauza unui vînturălume pe care-l răsfățase prea din cale-afară și care în decurs de o săptămînă ar fi putut să-l bage din nou în încurcătură, bătrînul gentilom îi trimise lui Peregrine o scrisoare, arătîndu-i ce greu i-ar fi să piardă atîția bani ca urmare a nesăbuinței fiului său, ale cărui obligații nu era, de fapt, obligat să le îndeplinească și cerîndu-i să-și reducă pretențiile, întrucît nu era vorba de o datorie contractată în schimbul unor obiecte de valoare, ci de una pentru care nu fusese supus niciunei inconveniențe sau neplăceri.

De cum primi scrisoarea, aventurierul nostru se înființă personal în fața autorului și, cu inima deschisă, îi relată de-a fir-a-păr aventura, menționînd nerecunoștința și aroganța fiului care, recunoscu el, îl făcuseră să ia măsuri mult mai drastice împotriva lui decît stătea în firea lui s-o facă. Nobilul recunoscu imediat că răzbunarea nici măcar nu era pe măsura provocării și condamnă atît de just și de integru purtarea odraslei sale, încît îl dezarmă pe Peregrine, alungîndu-i supărarea și predispunîndu-l să dea o dovadă grăitoare de dezinteres. O făcu scoțînd din buzunar polița și rupînd-o bucățele, după ce-l asigură pe Înălțimea Sa că mandatul va fi retras și prizonierul eliberat înainte de căderea nopții.

Contele cunoștea foarte bine valoarea banilor și nici firea omenească nu-i era străină, așa că fu cît se poate de uimit văzînd ce sacrificii face Peregrine din considerație — spunea el — pentru Înălțimea Sa. După ce-i lăudă generozitatea cu un neobișnuit de lung șir de complimente, îi solicită onoarea de a-i fi prieten și insistă să

prînzească a doua zi cu el. Mîndru de a fi găsit un prilej atît de potrivit pentru a se distinge, tînărul nostru își îndeplini toate promisiunile în mai puțin de o oră, iar dimineața primi vizita debitorului său, trimis de taică-său anume pentru a-i mulțumi, a i se arăta obligat și a-și cere iertare că-l supărase.

Smerenia tînărului îl făcu pe eroul nostru să trăiască o clipă de glorie. El acceptă grațios scuzele și-l însoți la dineu, unde bătrînul conte îl asaltă cu dovezi de afecțiune și stimă. Recunoștința sa nu se limita însă la politețea exterioară ; se oferi să-l ajute prin foarte puternica influență pe care o avea la curte și-și repetă de atîtea ori dorința de a-l servi, încît Peregrine își spuse că nu poate scăpa ocazia de a-și ajuta prietenul absent, pe Godfrey, și solicită sprijinul lordului în numele acestuia.

Încîntat de cererea lui Peregrine — o nouă dovadă a generozității lui —, contele îl asigură că va ține negreșit seama de recomandarea sa. Într-adevăr, după șase săptămîni, un mandat de căpitan fu semnat pentru fratele Emiliei, pe care-l surprinse plăcut vestea primită de la Ministerul de Război, deși ignora cu desăvîrșire pe ce căi îi fusese aranjată înaintarea în grad.

CAPITOLUL XCIII

Peregrine e preamărit ca înțelept și protector, iar el se distrează pe seama celor ce-l slăvesc

În timpul acesta, Peregrine ducea o viață foarte plăcută, avînd (așa cum am observat deja) nenumărate prilejuri de a încheia o căsătorie avantajoasă, dacă n-ar fi fost mult prea ambițios și n-ar fi adăpostit în inimă o pasiune pe care n-o puteau umbri toate aventurile ușuratice ale tinereții, iar mîndria și vanitatea n-o puteau înfrînge. Nici în lumea literelor și a bunului gust eroul nostru nu trecuse neobservat — se distinsese prin numeroase producții poetice, făurindu-și o frumoasă reputație. Respectivele compuneri nu erau dintre acelea ce făceau cu adevărat cinste geniului său, dar orice performanță acceptabilă, venind de la o persoană cu înfățișarea sa plăcută și presupusa lui avere era întotdeauna considerată de către majoritatea cititorilor produsul unui talent ieșit din comun, deși exact aceeași producție, lansată în lume cu girul unui autor mai puțin favorizat de soartă, ar fi fost pe bună dreptate disprețuită și primită cu indiferență ; într-atît de puternic e influențată părerea oamenilor de tot felul de considerații ridicole.

Oricum ar fi, proaspăt investit cu titlul de autor, tînărul nostru gentilom fu de asemenea ridicat la rangul de Mecena de către toți slujitorii înfometați ai poeziei. Era cîntat solemn în ode, preamărit în epigrame, hrănit cu laptele dulce al devoțiunii. Orgoliul său gusta din plin tămîierea ; deși în adîncul inimii nu putea să nu-i disprețuiască pe lingușitori, nici unul n-a trebuit vreodată să plece din preajma lui fără să fi profitat de generozitatea sa. Începu să se creadă cu adevărat geniul superior invocat în ditirambii acestora ; cultiva prietenia oamenilor de

spirit la modă, compunînd chiar, într-ascuns, un număr de *bons mots* și rostindu-le în public, ca și cum ar fi fost improvizații ale imaginației sale. În această îndeletnicire pășea, de fapt, pe urmele geniilor celor mai renumite ale vremii, care (dacă e să spunem adevărul) au trudit în secret, cu mare transpirație a frunții, pentru multe replici prezentate drept produse spontane ale imaginației și darului vorbirii. Își exercită însușirile literare cu atîta succes, încît faima lui începu să o concureze pe a unui mare bărbat, aflat demult la cîrma lumii spirituale. Cînd avu loc între ei un schimb de replici, ocazionat de un tîrbușon, în timpul căruia potrivnicii răspundeau cu lovitură la lovitură, cu împunsătură la împunsătură, unii dintre sateliții ce înconjurau de obicei puternicele astre, reflectîndu-le razele, considerară că eroul nostru îl învinsese pe Înălțimea Sa.

Pe scurt, atît de adînc se cufundă în îndeletniciri literare, încît deveni administratorul teatrului, punîndu-se în fruntea criticilor ce se autoconsideră „glasul urbei". Aduse critici severe unor actori pe care succesul nemeritat îi făcuse refractari și insolenți. Noile producții dramatice, deși de obicei insipide și lipsite de farmec, se bucurau întotdeauna de sprijinul și protecția lui, fiindcă niciodată antipatia față de vreo piesă nu-i înăbușea simpatia pentru bietul autor, care aștepta în culise pradă celei mai mari neliniști, tremurînd, cum se spune, ca pe țărmul infernului. Deși îi copleșea cu generozitatea și compasiunea lui pe toți cei nevoiași și umili, nu lăsa să-i scape nici o ocazie de a ridiculiza ticăloșia și aroganța. Dacă puterea executivă a legii i-ar fi fost încredințată lui, ar fi născocit, desigur, pedepse ciudate pentru cei ce păcătuiau împotriva omeniei și politeței ; nevoit să se mulțumească însă cu mult mai puțin, se folosea de imaginația sa bogată pentru a-i supune ridiculizării și disprețului semenilor lor.

Cu acest scop născocise povestea cu prezicătorul, care mai continua și acum și se folosea de informațiile furnizate de prietenul său Cadwallader, deși uneori își punea avantajul în slujba unor scopuri galante, fiind (după cum își va fi dat seama deja cititorul) o fire foarte iubăreață. Nu numai că făcea pe reformatorul sau, mai degrabă, pe

pedepsitorul în lumea mondenă, dar își exercita talentele și asupra oamenilor de rînd care aveau ghinionul să-l supere.

Într-o zi, insultat fiind de doi purtători de lectică, dornici să primească mai mulți bani decît li se cuvenea, le memoră numărul, iar a doua zi Pipes, îmbrăcat într-un costum vechi al stăpînului, se duse, urmîndu-i indicațiile, pînă la o cafenea din apropierea locului unde staționau, după ce pusese pe el tot felul de greutăți suplimentare, ca să cîntărească cel puțin o sută de funți. Chemîndu-i exact pe purtătorii ce-i supăraseră stăpînul, se instală în scaun și le porunci să-l ducă la o distanță de două mile bune. Atît de mare era greutatea clientului, încît, văzînd că nu-l pot sălta de la pămînt, își închipuiră că vehicolul se înțepenise într-o crăpătură din pavaj, iar unul dintre ei chiar se aplecă să-l desprindă ; văzînd însă că nu există nici un obstacol, se porni să-și ocărască mușteriul, jurînd că are spatele făcut dintr-un bloc de fier. Obligat fiind să-și sfîrșească treaba, își încovoie din nou spinarea pentru a sălta povara, cerîndu-i partenerului să tacă și să facă. Misiunea nu putu fi însă îndeplinită în tăcere : în timp ce se împleticeau, purtătorul înjura pe limba lui, străduindu-se în zadar să-l scoată din sărite pe răbdătorul Pipes cu sudalme și vorbe urîte, în așa fel încît fie să renunțe la serviciile lor, fie să-i ia la bătaie de furie că fusese insultat. În ultimul caz, purtătorul ar fi avut prilejul să-și descarce mînia asupra autorului chinurilor îndurate acum. Văzînd însă că gentilomul primește reproșurile cu cea mai filosofică indiferență, își pierdu și ultimul strop de răbdare și, frica de lege nepermițîndu-i să-și ia clientul la pumni, își îndreptă indignarea spre propriul său partener, bănuindu-l că nu-și poartă cinstit partea lui de greutate. Acuzația duse la o dispută întreținută cu atîta violență verbală de ambele părți, încît se transformă numaidecît în ceartă și în invitații reciproce la bătaie.

Prin urmare, lăsară scaunul la pămînt fără nici o ceremonie, își scoaseră cît ai clipi vestoanele și se încinse o păruială cumplită. Peregrine, care-i urmărise de la distanță, gustă plăcerea de a-i vedea pe amîndoi bătuți măr, înainte de a se decide învingătorul. Cît despre Pipes, el

rămăsese nemişcat şi privea pugilatul cu mult calm, pînă cînd, văzînd că încăpăţînarea şi bravura purtătorilor avea să-i facă inutilizabili pentru slujba lor, deschise uşa lecticii şi străbătu, imperturbabil, pe jos drumul pînă la stăpînul său acasă, unde-şi scoase greutăţile de pe el.

La cîteva zile după aventura de mai sus, un prieten al eroului nostru, găzduit în casa unei văduve puritane şi arţăgoase ce ţinea o prăvălie cu lenjerie de damă, fu obligat să părăsească apartamentul fără preaviz fiindcă o scandalizase pe proprietăreasă, invitînd seara o verişoară la supeu. Cu acest prilej între el şi gazdă avusese loc un schimb de replici tăioase ; văduva nu-i crease doar greutăţi insuportabile, obligîndu-l la o mutare atît de precipitată, ci-şi permisese faţă de el libertăţi de limbaj atît de supărătoare, că tînărul gentilom jurase răzbunare, drept care veni să ceară povaţa şi ajutorul amicului său. Interesîndu-se mai întîi de caracterul delincvenţei, pe care toţi vecinii o urau din pricina firii ei irascibile şi arogante, Pickle se arătă gata să dea o mînă de ajutor prietenului şi-i dictă următorul anunţ, dus imediat la unul din ziare :

„Cine are un motan negru cu picioare albe, în vîrstă de cel mult doi sau trei ani, îi va găsi cumpărător dacă-l va duce la casa cu însemnul ieduluí, lîngă palatul St. James."

Obţinînd promisiunea editorului că textul va apărea a doua zi, cel ce-l compusese şi asociatul lui se duseră din zorii zilei la un han şi, ocupînd o cameră ce dădea spre prăvălia lenjeresei, aşteptară plini de veselie să vadă ce efect va avea şotia lor, fiind în curînd pe deplin satisfăcuţi. De cum se deschise prăvălia, apărură nenumăraţi vagabonzi care — auzind anunţul citit cu voce tare în speluncă — veniseră (fiecare cu cîte un cotoi sub braţ) cu speranţa că vor face o vînzare avantajoasă. Deşi mulţi dintre ei nu erau destul de înstăriţi pentru a poseda un asemenea animal, şterpeliseră primii motani ce le căzuseră în mînă, ducîndu-se glonţ la locul anunţat ca să încheie afacerea înainte de a deveni prea mare ofertă. Disputîndu-şi întîietatea, întreaga gaşcă porni să se ciorovăiască în faţa uşii, spre uluirea totală a prăvăliaşei, care nu reuşea să înţeleagă de ce se strînseseră acolo.

În cele din urmă, începu totuşi să-i şfichiuie cu limba, în stilul ei obişnuit (departe de a fi blînd), iar unul din mulţime, izbutind să se desprindă din îngrămădeala şi zarva generală, o anunţă că adusese un cotoi ce, spera, corespundea specificaţiilor din ziar.

— Poftim (zise el, prezentînd creatura), ian uitaţi-vă numa' la el, doamna mea. Afurisit să fiu de-ţi fi văzut un mascul mai zdravăn în viaţa Domniei Voastre. Vedeţi numa' ce mustăţi are şi ce coadă, coadă bogată ca a unei veveriţe şi nu-i încă decît pisoi ; pui de căţea să-mi spuneţi de-o avea mai mult de şase luni.

Discursul avu darul s-o uluiască şi mai mult, dar şi s-o înfurie în aşa măsură, încît îl scuipă în faţă, numindu-l cotoi, şobolan rîios şi pungaş ; apoi, închizînd gemuleţul, ameninţă întreaga adunare cu Bridewell [1] şi închisoarea, dacă nu se împrăştie numaidecît. Striga atît de tare, încît îi dădură atenţie toţi cei aflaţi acolo. Văzîndu-şi speranţele înşelate şi auzindu-se făcuţi troacă de porci, renunţară la ciorovăiala dintre ei şi ţinură un scurt sfat, împuternicindu-l pe un reprezentant s-o întrebe dacă dăduse sau nu dăduse un anunţ la ziar că vrea să cumpere un motan negru. Primind un răspuns negativ, însoţit de un torent de invective grosolane, *delegatul*, apropiindu-se de uşă :

— Fire-ai a naibii, căţea din Babel ! (strigă), dacă nu-mi dai bani pe motan, n-ai decît să-l iei din dragoste !

Drept care-l aruncă în mijlocul prăvăliei, iar fiftaţii săi, urmîndu-i exemplul, îşi ridicară braţele toţi ca unul, asemenea soldaţilor la comandă şi azvîrliră circa patruzeci de motani, exact în aceeaşi clipă, în capul lenjereseî. Aceasta, pomenindu-se cotropită de atîtea lighioane pe care le considera diavoli trimişi din iad s-o chinuiască, fugi îngrozită în stradă, cu ţipete de groază, implorîndu-şi vecinii, care (împreună cu eroul nostru) făceau mare haz de nenorocirea ei, s-o ajute. Aceştia, cînd se socotiră răzbunaţi pe deplin, îi dădură o mînă de ajutor să scape de primejdioasele animale.

[1] Închisoarea St. Bride's Well din Londra, folosită drept casă de corecţie pentru vagabonzi (n. tr.).

Următoarea farsă proiectată de eroul nostru avu ca punct de plecare două anunțuri publicate în același ziar de niște indivizi ce doreau să împrumute bani, promițînd să ofere garanții indiscutabile. După stilul și maniera de redactare, Peregrine conchise că fuseseră ambele scrise de notari, tagmă pentru care nutrea aceeași aversiune ca și unchiul său. Pentru a rîde pe socoteala lor — împreună cu niște prieteni — scrise fiecărui petiționar, la adresa trecută în gazetă, o scrisoare semnată A.B., comunicîndu-i că dacă va binevoi să se deranjeze cu documentele sale pînă la o anumită cafenea de lîngă Temple, la orele șase seara, va găsi o persoană așezată în separeul din dreapta, lîngă geam, ce va discuta bucuros cu el subiectul anunțului, iar dacă va fi satisfăcută de garanțiile oferite, îi va împrumuta suma de bani dorită. Înaintea orei fixate pentru dubla întîlnire, Pickle, cu prietenul său Cadwallader și cu alți cîțiva gentilomi, cărora socotise potrivit să le comunice planul, se duseră la cafenea și se așezară în apropierea separeului stabilit.

Speranța de a face rost de bani îi făcuse, se vede, atît de punctuali pe cei doi, încît unul dintre ei sosi cu mult înainte de ora fixată și, după ce exploră localul, se așeză la masă, urmînd instrucțiunile primite prin scrisoare, ațintindu-și ochii asupra unui ceasornic și întrebîndu-l pe circiumar dacă nu cumva mergea în urmă. Nu petrecuse prea multe minute în postura aceasta, cînd se așeză lîngă el o figură ciudată, care intrase clătinîndu-se în locantă, strîngînd la piept un maldăr de hîrtii și cu transpirația picurîndu-i de pe nas. Văzînd pe cineva în despărțitura indicată în scrisoare, nu avu nici o îndoială că acolo era creditorul și, de îndată ce-și recăpătă răsuflarea pierdută din pricina grabei cu care venise :

— Domnule (spuse), dumneavoastră sînteți, cred, gentilomul cu care trebuia să mă-ntîlnesc pentru un împrumut...

Aici fu întrerupt de celălalt, care zise, avîntat :

— A.B., domnule, presupun ?

— Exact ! strigă ultimul venit. Mi-era teamă că o să întîrzii, fiind reținut mai mult decît am dorit de un nobil din partea cealaltă a orașului, care dorea să-și ama-

neteze o mică parte a moşiei pentru o mie de livre pe an, iar ornicul meu se-ntîmplă să fie în mîinile ceasornicarului, întrucît a avut un accident, acum cîteva seri, şi nu mai merge. Cu toate astea nu v-am răpit din timpul preţios şi sper să încheiem afacerea spre satisfacţia amîndurora. În ceea ce mă priveşte, mie-mi place să fac mult bine altora, şi de aceea nu mă aştept de la semenii mei decît la lucruri drepte şi cinstite.

Noul lui prieten se bucură tare la auzul acestei declaraţii, socotind-o un semn bun şi încurajator ; speranţa de a face să foşnească bancnotele între degete i se citi limpede pe faţă, în timp ce-şi exprima satisfacţia de a fi făcut cunoştinţă cu un om atît de sincer şi omenos.

— Plăcerea (zise el) de a trata cu un domn cu sufletul deschis şi conştiinţa netulburată e, după mine, mai mare decît aceea de a atinge toţi banii din lume. Ce bucurie poate fi comparată cu cea simţită de o inimă generoasă ce iradiază prietenie faţă de semenii săi ? Niciodată în viaţa mea n-am fost mai fericit decît atunci cînd am împrumutat cinci sute de lire unui gentilom aflat la strîmtoare, fără să insist asupra unei garanţii. Domnul meu, un om corect se poate recunoaşte uşor după clientul său — de exemplu acum sînt convins că pot risca zece mii de lire pe cuvîntul dumneavoastră de onoare.

Celălalt, înveselit, îl asigură că avea absolută dreptate şi-i întoarse complimentul înzecit. În felul acesta, aşteptările ambilor fură încordate la maximum şi amîndoi scoaseră, în aceeaşi clipită, pachetele de acte. Mîinile le tremurau de nerăbdare şi grabă în timp ce dezlegau nodurile, iar privirile lor erau atît de concentrate asupra lucrului degetelor, încît nu vedea unul ce făcea celălalt.

În cele din urmă, unul dintre ei, luînd-o înaintea celuilalt, derulă cîteva suluri de pergament mucegăit şi-şi ridică ochii spre prietenul său. Văzîndu-l cum se chinuieşte cu un teanc de hîrtii, îl întrebă dacă adusese cu el un bon de tezaur necompletat şi un act de transmisiune. Fără a-l privi, sau a renunţa la strădania de a desface nodul, celălalt răspunse că nu şi că documentele din mîinile sale reprezentau garanţia pe care intenţiona s-o depună în schimbul banilor.

La acest răspuns, fața interlocutorului deveni nespus de aspră și de pe buze îi scăpă cuvîntul *Vălleu !*, rostit pe un ton surprins și uimit. Celălalt, înspăimîntat de asprimea vocii, își aruncă ochii spre presupusul creditor și se sperie numaidecît de înfățișarea lui. Dezamăgirea și consternarea îi se putea citi acum în ochi, în locul exultării pline de speranță de dinainte. În timp ce se fixau, plini de ură, unul pe celălalt, fețele li se lungeau încet, ca buclele unei peruci de calitate îndoielnică.

Apăsătoarea liniște fu întreruptă de ultimul venit, care, cu opinteli în voce, îi ceru celuilalt să-și amintească de conținutul scrisorii sale.

— Al scrisorii dumitale ! strigă primul, punîndu-i în mînă răvașul primit de la Pickle. De cum îl citi, prietenul său scoase și el din buzunar unul identic, spre satisfacția celuilalt, astfel că urmă o altă pauză sumbră, la capătul căreia amîndoi scoaseră cîte un suspin — ba mai degrabă un geamăt — profund și, sculîndu-se, plecară pe furiș, nemaischimbînd nici o vorbă. Cel care părea mai greu lovit dintre cei doi exclamă, înainte de a ieși pe ușă :

— M-au tras pe sfoară, dracu' să mă ia !

Cam așa se amuza eroul nostru, dar nu-și risipea chiar tot timpul astfel, ci și-l dedica în bună parte unor aventuri și chefuri nocturne, în compania unui grup de tineri aristocrați care declaraseră război temperanței, chibzuielii și bunului simț, devenind fiii devotați ai zarvei, risipei și destrăbălării. Lui Peregrine nu-i plăceau, de fapt, ocaziile acelea, lipsite de gust, de spirit sau de frumusețe ; orgoliul îl împingea însă să se amestece printre cei socotiți a fi spiritele alese ale timpului, iar firea îi era îndeajuns de maleabilă pentru a se adapta cu ușurință hotărîrilor luate de alții, atunci cînd nu avea destulă putere asupra lor pentru a deveni el conducătorul. Se întîlneau la o anumită tavernă, căreia i-am putea da denumirea mai potrivită de templu al exceselor. Aici, lăsau de obicei la discreția hangiului alegerea vinului, ca să-și cruțe osteneala de a gîndi cu mințile proprii și, pentru a nu se trudi să facă socoteala, porunceau chelnerului să declare

cît are de plătit fiecare persoană, fără a mai specifica pentru ce. Suma se ridica de obicei la două guinee *per capita*[1] la fiecare prînz sau supeu, ba frecvent chiar la mai mult, iar patronul nu îndrăznea să schimbe tariful, de frică să nu-i taie nasul dacă se arăta prea modest.

Cheltuiala asta însă era o nimica toată față de banii plătiți deseori pentru mobilele stricate și servitorii loviți în timpul nebuneștilor beții sau față de sumele pierdute la jocuri de noroc, amuzament la care recurgeau cu toții, pe măsură ce se destrăbălau mai tare. Eleganta distracție fusese introdusă, încurajată și alimentată de o echipă de trișori rapace care, datorită talentelor deosebite pentru clovnerie și codoșie, deveniseră însoțitorii nedespărțiți ai tinerei generații. Deși știa toată lumea, inclusiv victimele jecmănite de ei, că nu au nici un alt mijloc de a-și cîștiga traiul, în afară de escrocheriile lor infame și de fraudă, erau curtați și alintați de fraierii noștri infatuați, în vreme ce un om cinstit, care-ar fi refuzat să ia parte la nebuniile lor, ar fi avut parte doar de disprețul și batjocura lor.

Deși Peregrine detesta, în adîncul inimii, drumurile acelea ce nu duceau nicăieri, fiind totodată vrăjmașul declarat al întregii tagme a jucătorilor, pe care-i considera dușmanii omenirii, încetul cu încetul se obișnui cu dezmățul licențios, fiind chiar atras, imperceptibil, la joc de hultanii aceia ce nu-s mai puțin periculoși pentru priceperea cu care trișează, decît pentru știința perfectă de a exploata pasiunile tinereții imprudente. Cei mai mulți dintre acești potlogari sînt înzestrați de natură cu sînge rece, fiind flegmatici și vicleni ; prin străvechea obișnuință a disimulării au învățat să-și domine în întregime pasiunile nechizbuite ale inimii, așa că au un avantaj limpede asupra nerăbdării și impetuozității unui temperament cald și sincer, ca al tînărului nostru gentilom care, atunci cînd era înfierbîntat de vin, dus pe căi greșite prin puterea exemplului, dorit pe de o parte și alungat pe de alta, uita de toate preceptele sobrietății și cumpănirii și,

[1] De cap (lat.) (n. tr.).

aruncîndu-se cu capul înainte în nebunia ce domnea în respectivul loc, avea adeseori ocazia să deplîngă, dimineața, pierderile din noaptea precedentă.

Meditațiile lui erau adesea însoțite de multe decizii lăudabile de a profita de pe urma experienței atît de scump plătite ; era însă unul dintre filosofii aceia ce amînă mereu pentru o altă zi începutul convertirii lor.

CAPITOLUL XCIV

Peregrine primeşte o scrisoare de la Hatchway, în urma căreia pleacă la garnizoană şi aduce un ultim omagiu mătuşii sale. Îl vizitează domnul Gauntlet şi-l invită la nunta sa

Cu astfel de distracţii îşi risipea timpul eroul nostru, şi puţini tineri gentilomi din vremea aceea îşi trăiau mai din plin viaţa, în ciuda acelor semnale prevenitoare ale raţiunii, ce nu făceau decît să-i mărească pofta de a retrăi plăcerile atît de aspru condamnate — cînd primi următoarea epistolă ce-l duse la hotărîrea de a-şi vizita moşia :

„VERE PICKLE

Trag nădejdea că te ţii mai bine pe apă decît mătuşa dumitale, care de şapte săptămîni e amărîtă zdravăn la pat, de cele cîteva picioare cubice de apă aflate în cala Domniei Sale, drept care mă îndoiesc să mai aibă o scîndură neputrezită, aşa că n-are altă soluţie decît să se desfacă în bucăţi nu peste multă vreme. Am făcut tot ce pot s-o menţin pe un curs liniştit şi s-o apăr de răbufnirile bruşte de vînt ce i-ar solicita prea mult velatura. Au fost pe-aici doctorii şi i-au găurit puntea inferioară, dînd drumul la şase galoane de apă. Eu unu' nu-nţeleg cum dracu' a ajuns acolo, doar ştii că din lichidul ăsta n-a băut niciodată. Cît despre doftorii ăia, sînt ca dulgherii nepricepuţi care, reparînd o spărtură, fac altele două; aşa că ea se umple iară, cu-ncetul. Mai rău decît toate însă e următorul lucru : nu lasă nici picătură de Nantz să i se strecoare printre dinţi şi şi-a pier-

dut cu totul timona minții, din care pricină mereu deviază de la curs, pălăvrăgind despre un ținut străin numit New Geerusalem și dorindu-și un doc bun pe rîul Geordun [1]. Trebuie să-ți spun că părintele se trudește, în ceea ce privește navigația sufletului, s-o mențină pe ruta bună, vorbind cu mult haz despre milostenie și despre nevoiași, drept care ea i-a lăsat două sute de lire prin testament. Domnul Gamaliel și milord fratele tău au fost pe-aici, cerînd să li se îngăduie s-o vadă ; dar nu le-am permis să urce la bord și am ațintit înspre ei *paterero*-urile mele, drept care și-au luat tălpășița. Sora ta, doamna Clover, stă tot timpul la căpătîiul rubedeniei sale, fără să doarmă cîtuși de puțin — strașnică muiere mai e ! M-aș bucura să te revăd la garnizoană, dacă vîntul dorinței tale bate încoace ; s-ar putea să fie o mîngîiere pentru mătușa ta să fe vadă lîngă dînsa cînd va pune ancora la pic. Așadar, destul deocamdată și rămîn

Al tău prieten
și servitor ascultător
JOHN HATCHWAY

În dimineața ce urmă primirii epistolei, Peregrine, dornic să se arate respectuos față de mătușa lui și să-și demonstreze prietenia pentru cinstitul Jack, porni călare înspre casă, împreună cu Pipes, care murea de dorul fostului său coechipier. Înainte însă de a ajunge ei la Garnizoană, doamna Hatchway își dădu duhul, în al șaizeci și cincilea an al vieții. Văduvul părea că-și acceptă resemnat soarta și avu o comportare decentă, potrivită ocaziei, deși nu se lăsă pradă crizelor de sfîșietoare durere pe care unii soți cu inima slabă le fac atunci cînd le pleacă dintre cei vii partenera de jug. Din fire, locotenentul era un filosof, atît de predispus să accepte voința providen-

[1] Corect : New Jerusalem (Noul Ierusalim) și rîul Iordan (n. tr.).

ţei, încît şi acum, ca şi în toate momentele importante ale vieţii, avea convingerea că tot ce se întîmplă era spre binele tuturor.

De aceea, lui Peregrine îi fu mai uşor să-i aline lui durerea, decît s-o consoleze pe soră-sa. Cu durere sinceră şi chinuitoare, ea plîngea moartea singurei rude cu care păstrase legături intime ; căci maică-sa rămăsese la fel de neînduplecată ca şi pînă atunci în ura ei faţă de ea şi de Peregrine, ba chiar le purta o pică şi mai îndîrjită, ceea ce fusese la început o izbucnire spontană de indignare, devenind o antipatie adîncă şi înveterată. Cît despre Gam — onorat de lumea de la ţară cu apelativul de „tînărul boier" — se mai purta şi acum ca un reprezentant al capriciilor şi dorinţei de răzbunare ale mamei sale, profitînd de orice prilej pentru a tulbura liniştea Juliei, încercînd să-i strice reputaţia şi sîcîindu-i în fel şi chip pe arendaşii şi servitorii soţului ei, un om liniştit şi timid din fire.

În ultimii ani, principala distracţie a tînărului Pickle era vînătoarea ; în acest domeniu îşi cîştigase un adevărat renume, prin caracterul său întreprinzător şi remarcabila-i statură, tot mai diformă pe zi ce trecea. Era într-atît de urît, încît îi inspirase unui gentilom din vecini, insultat de insolenţa cocoşatului, un plan de răzbunare de mai mare rîsul. Acesta îmbrăcă un babuin în haine asemănătoare cu cele purtate de Gam la vînătoare şi, poruncind ca maimuţoiul să fie aşezat călare pe cel mai iute armăsar şi legat de şa, îi dădu drumul, într-o zi, după ogari. În scurtă vreme, calul îi întrecu pe toţi ceilalţi aflaţi pe cîmp şi toată lumea îl identifică în călăreţ pe Gam şi-l salută cu un răcnet, cînd trecu pe acolo, observînd că boiernaşul are iarăşi norocul de a călări un bidiviu mai vrednic decît al vecinilor. Mai tîrziu apăru însuşi Pickle, stîrnind uluirea spectatorilor ; unul dintre ei îl întrebă dacă se împărţise în două şi-i arătă cu degetul dublura, ajunsă acum aproape în rînd cu ogarii ; la care Gam porni în urmărirea impostorului şi, ajungîndu-l din urmă, se mînie atît de strașnic de felul cum fusese ridiculizat, încît îl bicîiui pe maimuţoi cu cravaşa şi, pare-se, l-ar fi sacrificat pe altarul furiei, dacă ceilalţi vînători de vulpe nu l-ar fi împiedicat, sărind să-i despartă, pentru

a vedea care-i diferența între cei doi frați plecați la vînătoare. Ei fură surprinși și făcură haz mare, văzînd cine era adevăratul rival al cocoșatului; îl scoaseră din mîinile lui răzbunătoare și-l înapoiară stăpînului.

La cererea prietenului Jack, Peregrine se ocupă de înmormîntarea mătușii, invitîndu-și și părinții; aceștia însă nu găsiră de cuviință să-și facă apariția sau să-i dea un cît de mic semn de încurajare, cînd își exprimă dorința de a-i vizita personal. Mai tîrziu, însă — la instigarea nevestei — bătrînul Gamaliel obținu de la Colegiul Doctorilor în Drept un ordin prin care Hatchway era obligat să prezinte testamentul soției sale, întrucît presupunea că soră-sa îi lăsase o parte din banii de care știa că dispune. Din toată afacerea nu se alese însă decît cu satisfacția de a afla că fusese trecut cu totul cu vederea de testatoare; aceasta-i lăsase soțului ei toată averea, cu excepția a o mie de livre și a bijuteriilor ce reveneau fiicei Juliei, a sumei destinate nevoiașilor și a unor alocații nesemnificative pentru servitorii ei favoriți.

La cîteva zile după funeraliile bunei doamne, eroul nostru avu plăcuta surpriză de a primi vizita prietenului Godfrey, sosit în Anglia în urma avansării întîmplate prin intervenția lui Peregrine, deși soldatul o atribuia unui om de curte ce-i promisese cîndva să-i apere interesele, iar acum, văzînd că autorul promovării rămîne necunoscut, își arogase, foarte modest, meritele. Îl înștiință pe Peregrine de norocul ce dăduse peste el, iar acesta îl felicită ca și cum habar n-ar fi avut despre toată afacerea; în același timp îl informă că, datorită avansării, verișorul de la Windsor consimțise imediat la unirea lui prin căsătorie cu frumoasa Sophy; ziua nunții era deja stabilită și fericirea i-ar fi deplină dacă Peregrine ar binevoi să onoreze evenimentul cu prezența sa.

Eroul nostru acceptă cu multă plăcere invitația, mai ales cînd află că se va afla acolo și Emilia, în calitate de domnișoară de onoare; el repetă acum cele scrise odinioară prietenului său, și anume că dorea, ba chiar ardea de nerăbdare, să-și răscumpere comportarea nebunească față de respectiva domnișoară, punîndu-se pe sine și toată averea la picioarele ei. Godfrey îi mulțumi pentru intențiile onorabile, promițînd că va face uz de toată pu-

terea lui de înrîurire, ca şi de a Sophiei, pentru a-l ajuta, deşi se îndoia de succes, din pricina firii delicate a surorii sale, care nu putea ierta nici cel mai mic semn de mojicie. El afirmă chiar că nu era deloc sigur dacă Emilia va consimţi să apară în acelaşi cerc de oameni cu Pickle ; dar, întrucît nu făcuse precizări în această privinţă, avea să-i interpreteze tăcerea în chipul cel mai avantajos, neanunţînd-o despre planurile lui decît în momentul cînd îi va fi prea tîrziu să dea înapoi cu decenţă. Speranţa de a o revedea pe Emilia şi de a sta de vorbă cu ea, poate chiar de a se împăca, după suferinţa multă şi adîncă provocată de răceala fetei, îi stîrni o furtună de sentimente în suflet, dîndu-l pradă unei ciudate nelinişti, alcătuită din bucurie şi îndoială. Gauntlet rămase la el cîteva zile, apoi, apropiindu-se timpul stabilit pentru nuntă, îşi luă rămas bun, pentru a se pregăti pentru marele eveniment. Peregrine, însoţit de prietenul Hatchway, îşi vizită cunoştinţele de la ţară, pentru a le sonda părerile cu privire la nou-conceputul său plan de a-şi depune candidatura, în numele unui district învecinat, pentru viitoarele alegeri parlamentare.

Proiectul cu pricina, sugerat de unul din prietenii săi de vază, ar fi reuşit, aşa cum dorea, dacă alegerile s-ar fi ţinut chiar atunci. Pînă să se întîmple însă asta, interesul lui Peregrine se concentră asupra unor mici accidente ce vor fi relatate mai jos. Deocamdată se duse la Windsor, în ajunul cununiei prietenului său, ca să afle de la Godfrey cu cîtă greutate reuşiseră el şi Sophy s-o convingă pe sora sa să vină la nuntă, cînd aflase că era invitat şi iubitul ei, şi că nu-i putuseră smulge consimţămîntul decît promiţînd, în numele lui Peregrine, că acesta nu va redeschide vechiul subiect, ba nici măcar nu-i va adresa cuvîntul aşa cum o fac vechii prieteni.

Tînărul nostru erou se simţi jignit de condiţiile aspre, acceptîndu-le, totuşi. Se credea atît de bine apărat de orgoliu şi de ciudă, încît hotărî să-i arate atîta indiferenţă fetei, încît (spera) să-i umilească vanitatea, pedepsind-o astfel pentru caracterul ei neiertător. A doua zi, înarmat cu sentimentele acestea, fu condus de Godfrey în faţa miresei, care-l primi cu obişnuita-i blîndeţe şi afabilitate. Emilia era acolo, aşa că o salută cu o plecăciune

distantă, la care ea răspunse cu o reverență rece și o înfățișare ca de gheață. Deși prin purtarea sa își arătase neplăcerea de a o întîlni, frumusețea fetei îi zdruncină hotărîrea. Observă cît de mult îi sporise farmecul de la ultima despărțire ; sute de imagini tandre îi năpădiră imaginația și-și simți sufletul topindu-se de iubire și duioșie.

Pentru a alunga primejdioasele sentimente, se străduí să facă o conversație veselă cu Sophy, abordînd subiectul apropiatei ceremonii ; limba lui își îndeplini însă foarte prost îndatoririle, iar privirile-i gravitau spre Emilia, ca și cînd ar fi fost supuse unei puteri fascinante ; în ciuda eforturilor sale, îi scăpă din piept un suspin adînc și întreaga lui înfățișare indica confuzie și teamă.

Văzînd în ce stare se află, mirele scurtă vizita, își conduse prietenul în odaia lui și-și exprimă părerea de rău că fusese pricina nevinovată a neplăcerii sale, punîndu-l față în față cu Emilia, lucru care-l îndurerase, după cîte-și dădea el seama. Peregrine, care-și recuperase între timp sîngele rece și mîndria, îl asigură că se înșela cumplit privitor la adevărata cauză a tulburării sale, aceasta nefiind decît un brusc acces al bolii de care suferea în ultima vreme. Pentru a-i arăta cu cîtă resemnare filosofică poate îndura disprețul Emiliei (pe care, cu tot respectul ce-l avea pentru comportarea ei, nu putea să nu-l socotească mult prea sever), îi ceru mirelui, care făcuse pregătiri pentru a ține în seara aceea un bal, să-i dea o parteneră drăguță, fiindcă atunci îi va putea oferi dovezi ale liniștii ce-i domnea în suflet.

— Nutream speranța (îi spuse Godfrey) să reușesc, cu ajutorul Sophyei, să vă împac, pe tine și pe sora mea ; din pricina asta nu i-am căutat un alt cavaler pentru diseară. Dar dacă-i așa de încăpățînată și țîfnoasă, voi avea grijă să-ți prezint o tînără doamnă foarte simpatică, al cărei partener o va schimba cu plăcere cu Emilia.

Gîndul că va avea prilejul să cocheteze cu o altă femeie chiar sub ochii iubitei sale, îl îmbărbătă pe Peregrine în timpul ceremoniei ce-l făcu pe Gauntlet stăpîn al comorii mult rîvnite. Datorită acestui întăritor fu atît de calm la ospăț — deși așezat chiar în fața frumoasei lui dușmance —, încît izbuti să facă glume improvizate pe seama

noilor căsătoriți, cu prefăcută veselie și bună dispoziție. La rîndu-i, Emilia nu se arătă prin nimic impresionată de prezența lui ; atita doar că se ferea cu grijă să-i adreseze vreo privire binevoitoare, din cele împărțite cu dărnicie restului mesenilor. Purtarea ei nepăsătoare îi întări și mai mult hotărîrea, dîndu-i prilejul să pună la îndoială sensibilitatea fetei ; nu putea concepe că o femeie cu simțurile treze ar fi în stare să rămînă nepăsătoare în prezența unui bărbat cu care întreținuse, de curînd, intime legături sufletești. Nu-i trecea prin minte că Emilia era cu mult mai îndreptățită să-l condamne pentru prefăcătoria și indiferența sa și că purtarea ei putea să fie — întocmai ca și a lui — rezultatul orgoliului și al supărării.

Concursul de prefăcătorie continuă pînă seara, cînd se stabiliră perechile pentru dans. Peregrine deschise balul făcînd pași de menuet cu mireasa, după care o invită pe domnișoara ce-i fusese recomandată de Gauntlet, constatînd, bucuros, că era destul de atrăgătoare pentru a-i da chiar și Emiliei prilej de gelozie ; în același moment însă, își văzu iubita dansînd cu un ofițer tînăr și vesel, pe care (cu tot respectul cuvenit propriilor lui însușiri) nu-l socotea deloc un adversar neglijabil. El fu însă primul care deschise ostilitățile, devenind brusc foarte atent cu partenera lui și asaltînd-o cu lingușitoare complimente, prin care ajunse în curînd la problema iubirii. Dezbătu subiectul cu multă elocință și cu mare artă, folosindu-se nu numai de darul vorbirii, ci și de limbajul ochilor, cunoscut lui ca nimănui altuia.

Nu trecu multă vreme pînă să-i observe toți nuntașii comportarea ; cei mai mulți îl crezură cu adevărat subjugat de frumusețea partenerei, dar Emilia, pricepîndu-i jocul, aținti asupră-i focul propriei lui artilerii, prefăcîndu-se captivată de cuvintele rivalului lui Peregrine, nici el novice în arta curtării femeilor. Ea se prefăcu chiar nemaipomenit de vioaie, chicotind tare la orice vorbă șoptită de partener la ureche-i dînd și ea prilej celor de față să speculeze și să-și imagineze că tînărul militar cucerise inima surorii mirelui.

Pickle însuși începu să împărtășească aceeași părere, care, treptat, îi alungă buna dispoziție, umplîndu-i pînă la urmă, pieptul de mînie. Încercă să-și stăpînească in-

dignarea, chemînd în ajutor ultimele rămăşiţe ale mîndriei şi dorinţei de răzbunare. Se trudi să nu-şi îndrepte privirile spre fiinţa fatală ce-l tulbura, dar ochii nu-i ascultau porunca ; cînd o auzea rîzînd şi o vedea surîzîndu-i ofiţerului, se ruga să i se răpească darul văzului şi al auzului, iar cînd, la un joc ţărănesc, fu obligat s-o ţină de mînă, atingerea îi transmise fiori prin toţi nervii, aprinzînd în el o flacără pe care n-o mai putu stinge. Pe scurt, făcea eforturi atît de mari să-şi ascundă adevăratele simţăminte, încît nu putea suporta, fizic, şocul : transpiraţia-i curgea, bogată, pe frunte, orice urmă de culoare îi pierise din obraji, genunchii-i începură să tremure şi ochii să nu mai vadă, aşa că, fără îndoială, s-ar fi prăbuşit cît era de lung pe pardoseală, dacă n-ar fi plecat, foarte abrupt, în altă încăpere, unde se aruncă pe o sofa şi leşină.

În starea asta îl găsi prietenul său care, văzîndu-l că se retrage, cu semne grăitoare de tulburare, venise pe urmele lui. Cînd Peregrine îşi veni în fire, Godfrey îl rugă să se culce într-un pat din casa respectivă şi să nu se expună frigului nopţii, întorcîndu-se la locuinţa lui. Nereuşind însă nicidecum să-l convingă să accepte oferta, îl înveli bine într-o mantie şi-l conduse pînă la hanul unde trăsese, îl ajută să se dezbrace şi să intre în pat, unde-l cuprinse numaidecît o criză violentă de friguri. Godfrey îl îngriji cu multă atenţie şi ar fi rămas cu el toată noaptea, în ciuda propriei lui situaţii speciale, dacă prietenul său n-ar fi insistat să se întoarcă la ospăţ şi să-şi ceară scuze miresei pentru plecarea neaşteptată.

Acest pas se dovedi absolut necesar pentru a restabili calmul nuntaşilor, pe care-i găsi pradă consternării provocate de absenţa sa. Cîteva dintre doamne îl văzuseră pe mire luîndu-se pe urmele străinului, cînd acesta părăsise încăperea şi, neînţelegînd restul dispariţiei celor doi, se temuseră de o ceartă. Emilia, auzind ce se întîmplase, se speriase atît de tare, încît nu se mai putuse ţine pe picioare şi trebuise să recurgă la sticluţa cu săruri.

Mireasa — înţelegînd întregul mister — fusese singura persoană care acţionase calm şi inteligent. Pusese tulburarea Emiliei pe seama adevăratei cauze — îngrijorarea pentru sănătatea iubitului ei — şi dăduse doamnelor toate

asigurările că nu era nimic extraordinar în plecarea lui Pickle, întrucît el suferea de crize de leşin ce-l apucau adesea fără nici o prevestire. Sosirea lui Gauntlet confirmă adevărul afirmaţiilor ei. El transmise tuturor scuzele prietenului său, care (zicea) se îmbolnăvise brusc. Îşi reluară deci cu toţii dansul, doar că Emilia, tulburată şi obosită, ceru scuze că nu mai putea continua, iar partenera lui Peregrine, devenind liberă, se combină cu tînărul ofiţer căruia-i fusese destinată de la bun început.

Mireasa, între timp, se duse într-o altă cameră, însoţită de cumnată, pe care o certă pentru cruzimea arătată domnului Pickle, spunîndu-i că, după cum aflase de la Godfrey, Peregrine suferise din cauza ei o criză ce n-avea să rămînă fără urmări asupra sănătăţii lui. Deşi Emilia nu se lăsă înduplecată, inima i se topea de milă şi de iubire în timp ce răspundea blîndelor dojeni ale preabunei Sophy. Văzînd că nu e în stare să-şi îndeplinească datoria de a pregăti mireasa pentru culcare, se retrase în camera ei unde, neştiută de nimeni, dădu frîu liber îngrijorării provocate de îmbolnăvirea celui drag.

Dimineaţa devreme, de-ndată ce socoti că se făcuse o oră decentă pentru a se rupe din braţele soţiei, căpitanul Gauntlet se duse la Peregrine, care petrecuse o noapte grea şi neliniştită, fiind cuprins de cîteva ori de delir şi dîndu-i serios de furcă lui Pipes, care încercase să-l ţină culcat în pat. Îi mărturisi lui Godfrey că fusese, într-adevăr, înnebunit de ideea că Emilia s-ar putea iubi cu ofiţerul, din care pricină se chinuise înfiorător, gata-gata să-şi piardă şi minţile ; şi că prefera moartea unei repetări a insuportabilelor chinuri. Prietenul îi alină suferinţa, asigurîndu-l că, încetul cu încetul, adevăratele sentimente ale surorii sale vor birui eforturile orgoliului şi supărării şi aduse în sprijinul afirmaţiilor sale relatarea modului în care Emilia primise vestea îmbolnăvirii lui. Apoi îl sfătui s-o roage pe Sophy să-i împace, printr-o scrisoare pe care era gata s-o comunice Emiliei.

Eroul nostru socoti prilejul prea bun pentru a nu fi folosit. Ceru deci hîrtie, se ridică în capul oaselor în pat şi, lăsîndu-se în voia emoţiei, aşternu următoarea scrisoare amabilei soţii a lui Godfrey :

„Scumpă doamnă,

Suferința unei inimi pline de căință se va bucura oricînd de ascultare și înțelegere din partea Domniei Voastre ; de aceea îmi îngădui să mă adresez Domniei Voastre, în această perioadă a plăcerilor, cu limbajul tristeții, cerîndu-vă să îmbrățișați cauza unui îndrăgostit nefericit, care plînge cu o durere imposibil de pus în cuvinte pe ruinele speranțelor de odinioară și să interveniți pe lîngă divina creatură — pe care, din nestăpînire și prea multă iubire pătimașă, am jignit-o de moarte — rugînd-o să mă ierte. O, Ceruri ! Să fie păcatul meu de neispășit ? Mi s-a retezat oare orice speranță de iertare ? Sînt oare destinat suferinței și mîhnirii ? M-am oferit să-mi răscumpăr greșeala prin pocăința cea mai sinceră și mai desăvîrșită, dar ea-mi respinge penitența și umilința. Dacă dorește să mă urmărească pînă-n mormînt cu dușmănia ei, să spună că asta-i e plăcerea, și să fiu stigmatizat cu numele de ticălos, posteritatea să-și aducă aminte de mine ca de un infam detestat, dacă voi ezita fie și o singură clipă să pun capăt unei vieți care-i este nesuferită Emiliei. Ah, doamnă ! În vreme ce-mi vărs astfel amarul și nefericirea, îmi rotesc ochii prin camera unde zac și fiecare obiect bine cunoscut ce-mi salută privirea îmi amintește de ziua aceea caldă, ziua aceea fericită cînd frumoasa, buna, generoasa Sophy a devenit avocatul meu, deși eram pentru ea doar un străin, reușind o cerească împăcare între mine și aceeași fermecătoare frumusețe ce e azi atît de neiertătoare în supărarea ei. Dacă nu e mulțumită de asprele mustrări de conștiință și de crunta dezamăgire, de crizele de nebunie de care am suferit, să spună ea ce alte penitențe consideră necesar să mai fac, iar cînd voi refuza să mă supun sentinței ei, să devin ținta eternului ei dispreț.

Îmi încredințez soarta, scumpă doamnă ! scumpă Sophy ! scumpă soție a prietenului meu ! amabilei intermedieri a Domniei Voastre. Știu că veți face tot ce se poate pentru cauza mea, fiind vorba de un lucru de care-mi depinde fericirea, și-mi pun toată

speranța în compasiunea și mărinimia Domnici Voastre, așteptîndu-mă la orice din partea sufletului crud și neînduplecat al Aceleia. Da ! Numesc cruzime această sensibilitate sălbatică, absolut nepotrivită cu firea omenească ; și să-mi fie hărăzit dispreţul cel mai josnic, dacă voi mai continua să trăiesc sub amenințarea ei ! Dar încep să bat cîmpii. Vă conjur, pe sufletul omenos și dulce al Domniei Voastre, pe dragostea Domniei Voastre pentru bărbatul destinat de ceruri să vă proteguiască, să vă folosiți de influența pe care o aveți asupra acelui înger al mîniei, de dragul lui

P. PICKLE,
Preaobligata și supusa
Dumneavoastră slugă."

Epistola fu înmînată numaidecît de Godfrey soției sale, care o citi, dînd semne de foarte omenească simpatie. Apoi, intrînd cu ea în camera cumnatei :

— Iată (îi spuse, întinzîndu-i hîrtia) un lucru căruia îți recomand să-i dai cea mai serioasă atenție.

Emilia, pricepînd imediat sensul acestor cuvinte, refuză cu îndîrjire să se uite la scrisoare sau măcar s-o lase pe Sophy să i-o citească, pînă cînd intră în odaie fratele și, dojenind-o aspru pentru încăpățînarea și orgoliul ei, o acuză de prostie și de disimulare. El apără cu atîta căldură interesele prietenului său, încît Emilia îl socoti lipsit de suflet, fiindcă o certa atîta și, izbucnind într-un torent de lacrimi, îi reproșă că n-o înțelege și e nedrept cu ea. Godfrey nutrea cea mai profundă dragoste și venerație pentru sora lui, așa că o rugă să-l ierte dacă o jignise și, sărutînd lacrimile din ochii ei frumoși, o imploră să asculte, de dragul lui, declarația prietenului său.

După atîtea rugăminți, ea nu mai putea refuza să dea ascultare scrisorii, iar cînd Godfrey i-o citi a doua oară, își plînse soarta ce făcuse din ea cauza unei suferințe atît de mari, rugîndu-și fratele să-l asigure pe domnul Pickle că nu e de bună voie dușmanca liniștii lui sufletești ; dimpotrivă, nu-i dorea altceva decît fericire, deși spera că el nu i-o va lua în nume de rău dacă se va îngriji și de fericirea ei proprie, evitînd pe viitor orice legătură și orice

explicație cu o persoană la a cărei prietenie considera necesar să renunțe.

În van își epuizară elocința proaspeții căsătoriți pentru a o convinge că penitența făcută de eroul nostru era pe măsura jignirii suferite de ea, și că, împăcîndu-se cu un iubit pocăit, gata să se supună fără crîcnire termenilor dictați de ea, își va salva onoarea pînă și în fața celui mai aspru judecător al moravurilor, pe cînd neînduplecarea va fi atribuită orgoliului și unei inimi lipsite de simțire. La toate argumentele, sfaturile și poveștele ea făcu urechea surdă și amenință că va părăsi numaidecît casa, dacă nu vor binevoi să schimbe subiectul.

Întristat peste măsură de insuccesul strădaniilor sale, Godfrey se întoarse la Peregrine și-i înfățișă situația într-o lumină pe atît de favorabilă pe cît permitea natura conversației avute cu Emilia ; cum însă, la sfîrșit, n-avu cum să nu pomenească de hotărîrea luată de față, Peregrine se văzu silit să bea din nou din cupa amară a dezamăgirii, devenind atît de agitat, încît intră într-un delir al disperării și făcu nenumărate gesturi extravagante. Paroxismul acesta se preschimbă însă curînd, într-o tăcere mohorîtă și înciudată, în care se complăcu pe ascuns, descotorosindu-se de-ndată ce fu posibil de prezența soldatului, sub pretextul că se duce să se odihnească.

În vreme ce zăcea el așa, întorcînd pe față și pe dos aspectele dilemei în care se găsea, prietenul său Pipes, cunoscînd bine cauza întristării lui și neîndoindu-se că Emilia îi iubea, în adîncul inimii, stăpînul, Thomas, spuneam, avu o idee care (socotea el) putea îndrepta totul ; prin urmare o transpuse în faptă, fără pic de zăbavă. Își lepădă pălăria și dădu fuga acasă la tatăl Sophyei ; ajuns acolo, abordă o mutră distrusă și consternată, cum nu mai avusese niciodată și bătu în ușă atît de zgomotos și insistent, încît într-o clipă întreaga familie se înființă în hol. De-ndată ce-i dădură drumul înăuntru, se porni să caște gura, să gîfîie și să privească înnebunit în jur, toate deodată, și nu dădu nici un răspuns cînd Godfrey se interesă ce pățise. Doamna Gauntlet își exprimă îngrijorarea pentru soarta stăpînului lui și, la auzul acestui nume, Pipes mimă efortul de a vorbi și răcni din străfundul bojocilor :

— Să mi se sfîşie vela gabier dacă nu s-a atîrnat de lavan !

Zicînd asta, îşi indică propriul grumaz şi se ridică pe vîrfuri pentru a da vorbelor sale mai mult înţeles.

Fără să mai piardă vremea cu alte întrebări, Godfrey se repezi pe uşă afară, rupînd-o la fugă spre han, iar Sophy, care nu înţelesese prea bine limbajul mesagerului, i se adresă a doua oară, cu multă îngrijorare :

— Sper că nu i s-a întîmplat nimic domnului Pickle ?

— Absolut nimic (răspunse Tom), numa' că s-a spînzurat din dragoste.

Nici nu sfîrşise de rostit aceste cuvinte, că Emilia, care stătea în uşa salonului, ascultînd, slobozi un ţipăt sfîşietor şi se prăbuşi în nesimţire pe podea, iar cumnată-sa, la fel de impresionată de veste, primi o mînă de ajutor de la subretă, care o sprijini să nu cadă.

Auzind vocea Emiliei, Pipes se felicită pentru reuşita stratagemei sale. Sări s-o ajute şi, aşezînd-o într-un scaun cu braţe, rămase lîngă ea pînă văzu că-şi revine din leşin şi o auzi rostind numele stăpînului său cu toată febrilitatea iubirii disperate. Porni apoi înapoi spre han, bucurîndu-se că-i va putea spune lui Peregrine ce mărturisire obţinuse de la iubita lui şi nemaipomenit de mîndru de modul în care-şi dovedise inteligenţa.

Între timp, Godfrey, sosind în casa unde credea că se întîmplase îngrozitoarea tragedie, urcă în fugă scările pînă la odaia lui Peregrine, fără a-i mai întreba nimic pe cei de la parter şi, găsind uşa încuiată, o făcu să sară din ţîţîni cu o lovitură zdravănă de picior. Ce uluit rămase însă, cînd eroul nostru sări din pat, la intrarea lui, salutîndu-l cu zgomotoasa exclamaţie :

— Cine dracu'-i acolo ?

Rămase fără grai de uimire şi pironit locului, nevenindu-i să-şi creadă simţurilor, pînă cînd Peregrine, cu un ton supărat, ce trăda neplăcerea de a fi fost trezit, îi alungă temerile vorbind a doua oară şi spunînd :

— După lipsa de politeţe cu care mă tratezi, văd că într-adevăr mă consideri prieten.

Convins acum de neadevărul informaţiei primite, ofiţerul intră la bănuială că însuşi Pickle concepuse planul executat de servitorul său, şi, socotindu-l o înşelătorie ne-

justificată ce putea avea urmări foarte grave asupra surorii sau soției lui, răspunse cu glas disprețuitor că trebuie să se socotească singur vinovat de brusca trezire, datorată numai și numai întristătoarei farse pe care o pusese la cale.

Pickle, fire ce se înfierbînta repede, pe jumătate scos din minți de furie înaintea vizitei lui Godfrey, auzindu-l că-i vorbește de sus se apropie de soldat pînă-și ciocni pieptul cu el și, luîndu-și o înfățișare aspră și amenințătoare :

— Ascultă-mă, domnule (zise), greșești de crezi că glumesc ; te asigur că-s cît se poate de serios.

Gauntlet, nefiind omul care să se lase ușor impresionat, văzîndu-se sfidat de o persoană de a cărei purtare avea, credea el, toate motivele să fie nemulțumit, arborâ o înfățișare milităroasă și demnă și, umflîndu-și pieptul, răspunse pe un ton enervat :

— Domnule Pickle, fie că glumeai sau erai serios, dă-mi voie să-ți comunic acum că păcăleala dumitale a fost copilăroasă, nepotrivită și fără suflet, ca să nu folosesc vorbe mai aspre.

— Lua-m-ar moartea, domnule ! (strigă aventurierul nostru), glumești pe socoteala nefericirii mele ; dacă în spatele insinuărilor dumitale se ascunde vreun sens, explică-te și atunci voi ști și eu ce răspuns se cuvine să-ți dau.

— Am venit mînat de cu totul altfel de sentimente (reluă soldatul) dar, deoarece-mi ceri explicații și adopți o atitudine atît de arogantă, arătîndu-te nemulțumit fără pricină, te voi acuza fără ocoliș de a fi atentat la pacea familiei mele, trimițîndu-ți omul să ne sperie cu știrea atît de neașteptată că ți-ai pus capăt zilelor.

Uluit de acest cap de acuzare, Peregrine rămase mut, cu uimirea zugrăvită pe față. Ardea de dorința de a ști la ce întîmplare făcea aluzie prietenul său și spumega de mînie văzînd că nu reușește să înțeleagă despre ce este vorba.

În timp ce enervații prieteni se înfruntau cu indignare în ochi și în gesturi, sosi la han Pipes. Fără să țină cîtuși de puțin seama de situația în care îi găsise, își informă stăpînul că poate să ridice vela-zburător a inimii

și să arboreze marele pavoaz, fiindcă în ceea ce-o privea pe iubita lui Emilia îi adusese el timona sub vînt, corabia ținea cursul bun și se îndrepta direct spre portul bunei lui voințe.

Peregrine, nefiind încă un bun cunoscător al termenilor folosiți de lacheul său, îi porunci să fie mai explicit în ceea ce avea de spus, dacă nu voia să-l supere ; cu ajutorul a variate întrebări, ajunse să înțeleagă perfect ce fel de faptă întreprinsese pentru a-l servi. Ceea ce află îl lăsă perplex. Și-ar fi pedepsit pe loc servitorul pentru excesul lui de îndrăzneală, dacă n-ar fi văzut limpede că nu dorise decît să-i aducă alinare și mulțumire ; pe de altă parte, nu știa cum să risipească bănuielile lui Godfrey, că el ar fi conceput întreaga intrigă, fără a recurge la o lungă explicație, imposibil de suportat în starea lui de acum. După o scurtă pauză, întorcîndu-se spre Pipes și încruntîndu-se aspru :

— Ticălosule (zise), pentru a doua oară mă fac de rîs în ochii doamnei respective, din pricina ignoranței și obrăzniciei tale ; dacă te mai amesteci vreodată de acum încolo în afacerile mele fără să fi primit porunci și indicații în acest sens, pe toate cele sfinte ! Am să te ucid cu mîna mea, fără milă ! Du-te și pune numaidecît șaua pe cal.

Pipes se retrase să îndeplinească ordinul, iar tînărul nostru gentilom, adresîndu-se din nou soldatului, își puse mîna pe inimă și zise, cu solemnitate în ochi :

— Căpitane Gauntlet, pe onoarea mea că sînt cu totul nevinovat de nevrednica stratagemă pe care o consideri fructul imaginației mele. Socotesc că nu arăți respectul cuvenit nici inteligenței, nici cinstei mele, crezîndu-mă capabil de o asemenea absurditate obraznică. Cît despre sora dumitale, o dată în viață am supărat-o, din pricina impetuozității și nebuniei mele pătimașe, dar m-am pocăit atît de umil și i-am oferit în schimbul iertării atîtea satisfacții, încît puține femei din cercul ei m-ar fi refuzat. Pe toți Dumnezeii ! Sînt hotărît să îndur pînă la capăt chinurile disperării și nefericirii, decît să mă prosternez din nou în fața cruzimii ei și trufiei ei nejustificate.

Zicînd aceasta, se porni brusc să coboare scările cu pași mari și se aruncă în șa, mînat de o enervare ce-l fă-

cea să jure în barbă că va căuta să se consoleze de disprețul Emiliei, posedînd-o pe prima codană gata să se ofere pe care o va întîlni în drum.

Cu aceste gînduri porni spre garnizoană, iar Gauntlet, pendulînd între furie, ruşine şi îngrijorare, se întoarse acasă la socru-său, găsindu-şi sora pradă încă violentei neliniști pricinuite de vestea morții lui Peregrine. El îi lămuri numaidecît misterul, redîndu-i în acelaşi timp toate amănuntele conversației ce avusese loc la han şi descriind purtarea lui Pickle în cuvinte destul de aspre, care nu-i fură pe plac Emilici şi pe care blînda lui surioară le dezaprobă, certîndu-l uşor fiindcă-l lăsase pe Peregrine să plece în plină neînțelegere.

CAPITOLUL XCV

Peregrine pornește spre garnizoană și se întîlnește cu o nimfă a drumului, pe care o întreține, transformînd-o într-o elegantă doamnă

Eroul nostru, între timp, mergea la trap, cufundat într-o profundă reverie, fiind smuls din ea de o cerșetoare și de fiica ei, care-i cerură pomană cînd trecu pe lîngă ele pe drum. Fata avea vreo șaisprezece ani și, în ciuda veșmîntului ei zdrențăros, expunea vederii niște forme foarte atrăgătoare, avantajate de un chip ce strălucea de sănătate și veselie. Hotărîrea la care ne-am referit deja mai pîlpîia, caldă, în mintea lui Peregrine, așa că o consideră pe tînăra cerșetoare persoana potrivită să-l ajute să-și îndeplinească jurămîntul. Începu deci să se tîrguiască imediat cu mama și, în schimbul unei sume modeste, deveni proprietarul fetei, care nu se lăsă prea mult curtată și rugată înainte de a consimți să-l însoțească oriunde ar fi vrut s-o ducă de acum înainte.

Cînd contractul fu încheiat așa cum își dorise, Peregrine îi porunci lui Pipes să așeze cumpărătura la spatele lui, pe crupa calului și, poposind la primul han întîlnit în cale, îi trimise lui Hatchway un răvaș, cerîndu-i s-o primească pe frumoasa de drumul mare și să se îngrijească să fie spălată și îmbrăcată așa cum se cuvine, cît de repede, ca să poată fi atinsă la sosirea lui (pe care, în acest scop, avea să și-o amîne cu o zi). Încredință biletul, împreună cu fata, lui Pipes, după ce-i dăduse porunci strașnice să se abțină de a atenta la cinstea ei și să meargă ață la garnizoană ; el o luă peste cîmp pînă la un tîrg unde intenționa să-și petreacă noaptea.

Tom, prevenit astfel, se așternu la drum cu fata și, taciturn din fire, nici măcar nu deschise gura pe timpul primei jumătăți a călătoriei. În ciuda înfățișării sale cara-

ghioasc însă, și Thomas era făcut din carne și sînge și, dorința fiindu-i stîrnită de vecinătatea unei codane nurlii, al cărei braț drept îi cuprindea talia în timp ce călărea, începu să se răzvrătească în gînd împotriva stăpînului, fiindu-i aproape imposibil să reziste tentației de a face curte.

Luptă, cu toate acestea, împotriva dorințelor rebele cu toată tăria sufletească dăruită de Dumnezeu. Voința îi fu însă înfrîntă și patima lui victorioasă țîșni în următoarele cuvinte :

— Afurisenie ! Stăpînul socoate, bănuiesc, că nu-i mai mult sînge-n vinele mele decît într-o scrumbie afumată, de vreme ce m-a lăsat să plutesc pe-ntuneric cu o iepșoară ca asta. Nu crezi că-i așa, draga mea ?

Tovarășa lui de drum îi răspunse :

— Lăudărosule !

Îndrăgostitul își reîncepu atacul, spunînd :

— Ooof ! Ce-mi gîdili bordajul. Din brațul tău țîșnește ceva și trece prin cală pînă la chilă. N-ai cumva argint viu în mînă ?

— Argint viu ? (strigă fata). Afurisit să fie argintu' de mi-o trecut prin palmă luna aiasta. Au poate socoți că de aveam argint nu-mi cumpăram o cămașă ?

— Pe toți sfinții, frumosul meu bagaj (strigă cavalerul), nu ți-ar lipsi cămașa, ba nici fusta, dacă te-ai arăta binevoitoare cu un lup de mare inimos, zdravăn și sănătos ca o parîmă de nouă uncii, care știe să țină punțile curate și ordine mare sub tambuchi.

— La dracu' cu flecăreala dumitale (răspunse frumoasa). Ce-o să fac eu cu puntea și tambuchiu' dumitale ?

— Un picuț să ne punem în derivă (zise îndrăgostitul, a cărui poftă devenise mistuitoare) și te-nvăț eu, drăguță, cum să cîrmești după compas. Ah, cum mă strîngi, cățea frumoasă ce ești !

— Cățea ? ! (exclamă moderna Dulcinee, înfuriată de cuvîntul insultător), cățea cum a fost și mamă-ta, ciine ce ești. Naiba să te ia, mai bine să-ți cîrmesc urechile decît campisu' ăla ? Ia dă-mi voie să-ți zic că-s bucățică bună pentru ospățu' lu' stăpîne-tu, obrăznicătură înfamă ! Ești mai rău decît un ciine, jigodie mîncată de purici și cu fața

de cremene. Un cîne-şi poartă blana la vedere, dar tu duci pe spate livreaua stăpînului !

Torentul de sudalme, venind de la o persoană ce nu purta aproape nici o haină, avu darul să preschimbe în mînie iubirea cavalerului, care ameninţă că va descăleca şi o va lega de un copac, să poată gusta şi ea din dulceaţa pisicii-cu-nouă-cozi, aplicată pe puntea ei superioară. În loc să se arate intimidată de ameninţări, fata continuă să-l zădărească, înţepîndu-l cu o limbă atît de bogată şi de colorată, încît şi-ar fi putut cîştiga prin ea o frumoasă reputaţie chiar şi printre nimfele din Billingsgate. Tînăra fată pe lîngă geniul înnăscut pentru vituperaţie, îşi educase talentul în venerabila societate a vagabonzilor, pungaşilor şi prostituatelor, în mijlocul cărora trăise din fragedă copilărie. Nu-i deci de mirare că nu-i trebui multă vreme ca să-l învingă pe Pipes, care (cititorul perspicace va fi observat) nu se folosea cu prea multă îndemînare de darul vorbirii ; volubilitatea fetei îl duse chiar la disperare şi, văzîndu-se incapabil să dea răspunsurile cuvenite, atunci cînd fata încheia cîte o părticică a cuvîntării ei, hotărî, înţelept, să nu-şi risipească vorbele şi energia şi să-i lase parima lungă, să vorbească pînă n-o mai putea. Călări înainte, cu fruntea încruntată, fără să-i dea frumoasei partenere de drum mai multă atenţie decît ar fi catadicsit să acorde cufărului cu haine al stăpînului.

Cu toată graba, ajunse tîrziu la garnizoană şi-i predă locotenentului fata şi scrisoarea. De cum înţelese dorinţa prietenului său, Hatchway dădu poruncă să fie aduse în hol şi umplute cu apă toate vanele din casă, iar Tom, înarmat cu perii şi măturici, o despuie pe frumoasa necunoscută de pestriţele-i ţoale (dîndu-le numaidecît pradă focului) şi-i supuse trupul moale şi mlădios ceremoniei frecării, aşa cum se practica pe vasele de război ale Majestăţii Sale. Codana însă nu se lăsă purificată fără luptă : îl înjură pe maestrul de ceremonii, aflat de faţă, făcînd tot felul de aluzii urîte la piciorul lui de lemn ; în ceea ce-l priveşte pe Pipes, executantul, îşi folosi cu atîta măiestrie unghiile ca să-i brăzdeze faţa, încît şiroaie de sînge începură să-i curgă pe nas în jos, iar a doua zi dimineaţa, cînd sîngele se oprise, obrazul îi semăna cu scoarţa aspră a unui prun, unsă cu smoală. El îşi îndeplini însă misiunea

cu multă perseverență : tăie părul fetei scurt, pînă aproape de pielea capului, mînui cu dexteritate periile, o șurlui cu pămătufuri de diferite mărimi, mai aspre sau mai moi, după cum cerea împrejurarea și în cele din urmă îi clăti corpul întreg cu o duzină de găleți de apă rece, turnate în creștet.

La terminarea băii o uscă cu ștergare, îi dădu o cămașă curată și, făcînd pe valetul, o îmbrăcă din cap pînă-n picioare în vestminte proaspete ce-i aparținuseră doamnei Hatchway. Toate acestea schimbară atît de mult în bine înfățișarea codanei, încît lui Peregrine nici nu-i veni să-și creadă ochilor a doua zi, cînd sosi și dădu cu ochii de ea. Fu, de aceea, extrem de încîntat de achiziția sa și se hotărî să-și satisfacă un capriciu ce-l obsedase din chiar clipa sosirii.

Peregrine făcuse progrese remarcabile (după cum știe deja cititorul) în studierea firii omenești, de la rangul cel mai înalt pînă la traiul cel mai umil și o găsise foarte variată, oamenii deosebindu-se atît în funcție de avere, cît și în funcție de subordonarea lor. Mai mult, observase că adeseori conversația celor cărora li se dă demna denumire de înalta societate, nu era cu nimic mai lămuritoare, nici mai interesantă decît cea a păturilor de jos ale omenirii ; singura diferență esențială în ceea ce privește purtarea provenind din educația primită — pe care și-o putea face, fără prea multă trudă sau hărnicie, chiar și omul cel mai lipsit de talent. Stăpînit de această idee, hotărî s-o ia pe frumoasa cerșetoare sub tutela sa și s-o instruiască, sperînd să poată, după cîteva săptămîni, s-o scoată în societate, dînd-o drept o doamnă cu maniere perfecte, spirit neobișnuit de ascuțit și foarte isteață la minte.

Se puse așadar pe treabă, cu multă hărnicie și mult zel, pentru a-și traduce în faptă extravagantul plan ; străduaniile îi fură încununate de un succes nici chiar de el sperat. Obstacolul cel mai greu de trecut fu obiceiul înveterat al fetei de a ocărî întruna, deprins încă din copilărie și încurajat de exemplul celor printre care trăise. Natura totuși îi dăruise un rudimentar bun simț, învățînd-o să țină seama de sfaturile bune, și era îndeajuns de docilă pentru a înțelege și reține lecțiile predate de mentorul ei. Așa se face că, după numai cîteva zile, Peregrine

se încumetă să o prezinte la masă, într-un grup de boiernaşi de ţară, cărora le-o recomandă drept nepoata locotenentului. Asumîndu-şi rolul, ea şezu la masă foarte în largul ei (la fel de lipsită de *mauvaise honte* [1] ca orice ducesă din regat), închinînd graţios capul la complimentele gentilomilor şi rostind foarte puţine cuvinte, fiindcă fusese dinainte prevenită să n-o facă, dădu de cîteva ori frîu liber veseliei, iar rîsul ei se întîmplă să răsune chiar în momentele potrivite. Într-un cuvînt, îşi atrase lauda şi admiraţia oaspeţilor care, după retragerea fetei, îi făcură domnului Hatchway complimente pentru frumuseţea, buna creştere şi simţul umorului dovedite de rubedenia sa.

Contribuţia cea mai mare la educarea rapidă a fetei o avusese însă un mic contact cu abecedarul, pe care-l studiase la şcoală pe cînd mai trăia tatăl ei, muncitor cu ziua pe ogoare. Pe această fundaţie construise Peregrine eleganta lui suprastructură : alesese scene frumoase din Shakespear, Otway şi Pope, învăţînd-o să le declame cu simţire şi cadenţă scenică ; o instruise cu privire la numele şi însuşirile celor mai vestiţi actori, punînd-o să le pronunţe cînd şi cînd cu un aer de obişnuinţă nepăsătoare şi, văzînd că natura îi dăruise o voce limpede, o îmbogăţi cu fragmente din arii de operă, ca să le fredoneze în timpul pauzelor de conversaţie, cînd, de obicei, gentilomii îşi trec din mînă în mînă tutunul de prizat. Prin educaţie, deveni o perfectă cunoscătoare a manierelor elegante ale epocii. Pricepu, cu încîntătoare uşurinţă, schema whistului, deşi jocul ei favorit era „cribbage", cu care se amuzase în ceasurile libere chiar de cînd începuse să-şi exercite profesiunea de prostituată ; ba deveni expertă, în scurt timp, şi în teoria şi practica jocului „brag" [2].

După aceste pregătiri intense, fu înfăţişată unor persoane de acelaşi sex. Întîi şi-ntîi, veni s-o vadă fiica preotului, care nu putea să nu se poarte politicos cu nepoata domnului Hatchway, după ce ea-şi făcuse apariţia publică la slujba religioasă. Doamna Clover, cu mintea ei pătrunzătoare, avu, e adevărat, unele îndoieli privitoare la această rubedenie, despre care nu-l auzise niciodată vor-

[1] Trac (fr.) (n. tr.).
[2] Un fel de strămoş al pocherului (n. tr.).

bind pe presupusul unchi, de cînd se afla la garnizoană. Cum toți o tratau pe tînăra femeie cu politețea cuvenită unei adevărate nepoate, nu-i refuză nici ea prietenia și, după vizita la castel, o invită pe Miss Hatchway să vină și s-o vadă la ea acasă. Ca să nu mai lungim povestea, avu succes la mai toate familiile vecine și, datorită deselor citate (nu întotdeauna judicios folosite), trecea drept o domnișoară vioaie, deosebit de cultivată și cu mult bun gust.

După ce-o introduse în lumea bună de la țară, Peregrine o duse la Londra, unde-i făcu rost de o locuință și de o subretă, punînd-o imediat sub ordinele valetului său *de chambre*, care primi poruncă s-o învețe dansul și limba franceză. De trei, patru ori pe săptămînă, acesta o însoțea la teatru sau la concerte, iar cînd eroul nostru socoti că fata începuse să se simtă în largul ei în înalta societate, o acompanie în persoană la o întrunire publică și dansă cu ea, în mijlocul frumoaselor și elegantelor doamne.

Ce-i drept, în comportarea ei mai puteai distinge încă un anumit aer rustic și o stîngăcie oarecare, interpretate însă de ceilalți drept o plăcută neimblînzire a spiritului, superioară banalelor dovezi de bună creștere. Mai tîrziu, Peregrine reuși s-o învețe cîteva modele de comportare distinsă, specifice femeilor, datorită cărora putu participa la petrecerile cele mai elegante. Continuă să o dea, cu multă prudență, drept reprezentantă a lumii bune, pînă într-o seară cînd, jucînd cărți cu o anumită doamnă, o surprinse pe aceasta din urmă, încercînd să trișeze și o acuză pe față de înșelătorie. Acuzația îi atrase un torent atît de furios de dojeni sarcastice, încît zăgazurile prin care-și ținea în frîu capacitatea înnăscută de a da replici se sparseră numaidecît și se porni să șuiere, rostind cuvintele „t...“ și „c...“ și repetîndu-le vehement, gata să se repeadă cu ghiarele asupra celeilalte, spre groaza adversarei și mirarea tuturor celor ce asistau. Se enervă atît de tare, încît își pierdu cu totul firea și, sărind în picioare, plezni din degete pentru a-și arăta disprețul și, ieșind din încăpere, puse mîna pe acea parte a anatomiei ei care dispărea ultima pe ușă, dîndu-i denumirea cea mai vulgară și invitîndu-i pe toți cei aflați acolo s-o pupe.

Peregrine rămase cam descumpănit de scăparea asta a ei, de care luară repede cunoștință, datorită demonului

bîrfei, toate cercurile mondene din capitală. Lumea bună rupse imediat orice legătură cu fata, iar Peregrine, pentru moment cel puțin, căzu în dizgrația cunoștințelor sale de sex feminin; multe dintre ele nu se mulțumiră a-i interzice să le mai calce pragul (din pricina obrăzniciei cu care le jignise onoarea și inteligența, vîrîndu-le pe gît o tîrfă ordinară și dînd-o drept o doamnă de familie bună și cu educație aleasă), ci-i ponegriră și familia, afirmînd că fata era, de fapt, verișoara lui bună, pe care o ridicase în mare grabă din cea mai abjectă mizerie și umilință. Ca să se răzbune pe calomnia aceasta, tînărul nostru gentilom lămuri tot misterul ascensiunii fetei, cît și motivele care-l făcuseră s-o introducă în cercurile mondene, repetînd în fața amicilor laudele extravagante cu care o copleșiseră pe fată damele cele mai agere la minte din vremea aceea.

Între timp, însăși infanta, certată de binefăcătorul ei pentru că-și ieșise din pepeni, promise sincer că pe viitor își va supraveghea și mai strîns purtarea și se dedică învățăturii asidue, ajutată de elvețian, a cărui inimă era înrobită cu încetul, pe măsură ce ea profita de îndrumările lui. Altfel spus, fata își cuceri preceptorul care, cedînd instigărilor cărnii, alese prilejul cel mai bun pentru a-și declara pasiunea, pusă într-o lumină favorabilă de însușirile sale. Intențiile lui fiind onorabile, ea îi ascultă declarația că dorește s-o ia de nevastă pe ascuns. Căzură la înțelegere și fugiră împreună și, căsătoriți fiind la Fleet [1], își petrecură noaptea nunții într-o cameră închiriată, lîngă Șapte Cadrane [2], de unde soțul îi trimise chiar a doua zi o scrisoare eroului nostru, rugîndu-se de iertare pentru mariajul clandestin și declarînd solemn că fuga lui nu se datora faptului că și-ar fi stimat mai puțin stăpînul, pe care-l va cinsti și slăvi pînă la ultima suflare, ci numai și numai farmecului irezistibil al tinerei cu care avea acum fericirea de a fi unit prin legămîntul dulce al cununiei.

Cu toate că îndrăzneala valetului îl cam supărase, Peregrine, gîndindu-se mai bine, socoti binevenită întîmplarea prin care scăpase de o povară grea ; își atinsese țelurile și proaspăta achiziție începuse a-l stînjeni. Își aminti

[1] În timpul lui Smollett, de oficierea cununiilor secrete se ocupau preoții din incinta închisorii Fleet (n. tr.).
[2] District londonez (n. tr.).

cît de devotat îi fusese elveţianul şi cît de bine îl servise atîţia ani ; prin urmare, chibzuind că s-ar purta mult prea aspru dacă l-ar lăsa pradă sărăciei şi nefericirii din pricina unei neascultări ce putea fi scuzată uşor, hotărî să-l ierte şi, într-un fel sau altul, să-l ajute să-şi întreţină familia cu care se împovărase.

Simţind astfel, îi trimise delincventului un răspuns încurajator, anunţîndu-l că doreşte să-l vadă de îndată ce-i va îngădui iubirea pătimaşă să se desprindă din braţele soţiei pentru un ceas-două. Hadgi, ascultînd chemarea stăpînului, se înfiinţă numaidecît la acesta acasă, apărînd în faţa lui cu o mutră spăşită. Deşi cu greu îşi putea stăpîni rîsul, la vederea chipului lungit de pocăinţă al valetului, Peregrine îl certă aspru pentru ingratitudinea şi lipsa de respect de care dăduse dovadă însuşindu-şi pe furiş ceea ce-ar fi putut obţine cerînd. Vinovatul îl asigură că dintre toate năpastele — după răzbunarea lui Dumnezeu — cel mai mult se temea de mînia stăpînului, dar dragostea îi furase minţile, făcîndu-l să nu ţină seama de nimic altceva, decît de dorinţa de a-şi satisface pofta ; recunoscu, chiar, că i-ar fi fost imposibil să-şi facă datoria şi faţă de propriul lui tată, dacă ea ar fi contravenit intereselor iubirii sale. Apelă apoi la sufletul bun al stăpînului pentru a obţine iertare, aducînd vorba de unele întîmplări din viaţa eroului nostru, care ilustrau înrîurirea puternică a dragostei asupra faptelor omeneşti. Pe scurt, se scuză atît de abil, încît îi smulse un surîs jignitului judecător, care-i iertă păcatul, promiţîndu-i chiar să-i dea o mînă de ajutor pentru a se căpătui.

Foarte impresionat de generozitatea lui Peregrine, elveţianul căzu în genunchi şi-i sărută mîna, implorînd fierbinte cerurile să-l facă vrednic de atîta mărinimie şi compasiune. Dorea — spuse — să deschidă o cafenea şi o tavernă într-un cartier distins al oraşului, sperînd în onoarea de a-i avea ca muşterii pe numeroşii negustători de bună reputaţie şi servitori superiori pe care-i cunoscuse în timpul peregrinărilor sale şi mîndrindu-se că nevastă-sa va fi podoaba cea mai importantă a localului şi o bună administratoare a afacerilor. Peregrine se arătă de acord cu planul şi le dărui, lui şi soţiei sale, cinci sute de lire pentru a contribui la traducerea lui în viaţă, promi-

ținînd, în același timp, că va recruta dintre amici un grup care să se întîlnească săptămînal la localul cu pricina, făurindu-i astfel o bună reclamă și încurajînd afacerile.

În al nouălea cer de bucurie, mulțumită norocului ce dăduse peste el, Hadgi se repezi la Pipes — aflat și el de față — și-i strînse cu afecțiune în brațe ; apoi, salutîndu-și respectuos stăpînul, se grăbi acasă, să-i comunice și tovarășei sale de jug cît era de fericit și pe drum se ținu numai de giumbușlucuri, șoptindu-și mereu în barbă.

CAPITOLUL XCVI

Primește vizita lui Pallet ; cîștigă prietenia unui nobil din Newmarket și e dus de nas de cunoscători

Încheind cu bine și această afacere, aventurierul nostru, nestînjenit, pentru moment, de nici o legătură amoroasă, reveni la viața agitată de pe vremuri, trăind nenumărate întîmplări în care erau amestecați bătăuși, tîrfe, recruți, polițiști și judecători de pace.

Pe cînd se distra astfel, într-o dimineață veni să-l vadă vechiul tovarăș de călătorie, Pallet, a cărui apariție îl surprinse și-l îngrijoră în egală măsură. În ciuda vremii aspre, era îmbrăcat cu jacheta de vară pe care o purtase la Paris, acum nu doar roasă și uzată, ci chiar petecită pe ici, colo ; ciorapii, din pricina desei repetări a procedeului numit de cei economi „suflecare" îi atîrnau în jurul gleznelor ca niște pungi pentru budincă ; deși curată, cămașa avea nuanța șofranului și se ițea în diferite locuri prin crăpăturile pantalonilor ; renunțase la părul lui natural în schimbul unei peruci afumate, pe care toată făina din cămară n-o putuse înălbi ; ochii-i erau adînciți în cap, fălcile mai proeminente decît ar fi fost normal ; arăta cu douăzeci de ani mai bătrîn decît atunci cînd eroul nostru se despărțise de el la Rotterdam.

În ciuda evidentelor semne ale decăderii, îl acostă pe Peregrine arborînd o prefăcută mulțumire și voioșie, străduindu-se jalnic să apară vesel și nepăsător. Își exprimă bucuria de a-l vedea în Anglia, se scuză că venise cu atîta întîrziere să-și prezinte omagiile, susținînd că de la întoarcerea în țară fusese robul profesiei sale, avînd de satisfăcut persoane sus-puse și foarte alese, care insistaseră să le termine cît mai repede portretele.

Peregrine îl primi cu compasiunea şi bunăvoinţa ce-l caracterizau, se interesă de sănătatea doamnei Pallet şi a celorlalţi membri ai familiei şi-l întrebă dacă şi amicul său, doctorul, se afla la Londra. S-ar fi zis că pictorul avea din nou pică pe respectivul gentilom, fiindcă se referi la el în modul cel mai dispreţuitor.

— Doctorul (zise) e atît de umbrit de îngîmfare şi înfumurare, încît meritele sale nu se mai văd. Nu reuşesc să iasă la suprafaţă. Dragul meu domn, portretului îi lipseşte culoarea. E ca şi cum ar trebui să înfăţişez luna în spatele unui **nor ; n-aş** reuşi să arăt altceva decît o masă mare de umbre, cu un sîmbure minuscul de lumină la mijloc, slujind doar ca să facă bezna vizibilă, cum s-ar spune. Mă înţelegeţi. I-ar fi mers mai bine dacă mi-ar fi ascultat sfaturile, dar crede ca un bigot numai în sine însuşi. Trebuie să ştiţi, domnule Pickle, că la întoarcerea în Anglia, l-am povăţuit să compună o odă scurtă, inteligentă şi elegantă despre Cleopatra mea. Dumnezeu să mă judece, am socotit că-i fac un bun serviciu, ajutîndu-l să iasă din anonimat, fiindcă, ştiţi, după cum observă Sir Richard :

„Curînd muri-va lucrul ce-ţi leagă slava de a mea,
Dă-mi deci viaţă mie, înfrăţit cu lucrarea ta“ [1].

Una peste alta, în versurile astea există un contrast pitoresc între *tău* şi *meu*, viaţă şi moarte, *eu* şi *tu*. Ce splendid ! La urma urmei, Dick era un om de ispravă ! La naiba ! Bine-a mai dus-o ! Să ne întoarcem, însă, la nefericitul tînăr ; vreţi să credeţi că a strîmbat din nas la auzul amabilei mele propuneri, mormăind pe greceşte cuvinte pe care nu le pot repeta. Adevărul este, dragul meu domn, că-şi pierduse orice brumă de bun simţ, din pricină că lumea îl neglija. Socotea că toţi poeţii lumii îi invidiază geniul şi, prin urmare, se străduiesc să i-l strivească, iar restul omenirii nu are suficient bun gust ca să-l recunoască. Cît despre mine, recunosc că mă număr printre cei din urmă : şi, aşa cum spunea nebunul din Billy Shakespear despre jurămîntul curteanului, mă jur pe geniul doctorului că lipiile nu-s izbutite, dar ar fi putut fi, cu toate

[1] Sir Richard Steele, *Versuri către autorul* ***tragediei Cato,*** ultimul distih (n. ed. engl.).

astea, foarte bune, şi oare n-aş fi devenit atunci sperjur ?[1] Vorba e că s-a retras în mare grabă din oraş şi şi-a stabilit tabăra lîngă un deal din Derbyshire, cu două culmi, asemănător cu Parnasul, şi cu o fîntînă la poale, pe care l-a botezat Coasta Verde. La naiba ! Dacă rămîne mult în locuinţa aia, fără îndoială că o să i se-nverzească toate coastele ! Se va bucura de prilejul de a se întoarce la lupanarele Eghipetului şi de a se închina în faţa hulitei regine Cleopatra ! Ha ! Iată, îmi vine în minte un amănunt ce se potriveşte de minune. Aflaţi, bunul meu domn, că prinţesei egiptene i-au făcut curte atîţia tineri de gust, încît, pe viaţa mea, m-am găsit într-un fel de dilemă, deoarece, dacă o dădeam unuia, mi-i ridicam în cap pe toţi rivalii. Nici un om nu doreşte să-şi supere prietenii, cel puţin pentru mine asta e o maximă, nu vreau să dau nici cea mai mică impresie de nerecunoştinţă. Poate că greşesc. Fiecare procedează cum crede de cuviinţă. Din pricina asta, am propus doritorilor să înfiinţăm o loterie sau tombolă, ca fiecare individ să aibă şanse egale de a se bucura de graţiile ei, hazardul urmînd să hotărască care să încaseze premiul. Ideea se bucură de un mare succes şi preţul fiind un fleac de jumătate de guinee, tot oraşul s-a îmbulzit la mine acasă, să participe la tragere. Dar eu le-am spus : Sînt preaplecatul dumneavoastră servitor ! Domnilor, se cere să aveţi puţină răbdare, pînă-mi anunţ şi prietenii speciali ! Printre ei, am onoarea să-l consider şi pe domnul Pickle ! Iată lista pretendenţilor ; de va fi împodobită şi cu numele lui, sper — în ciuda meritatului lui succes la tinerele doamne — că de data asta micuţa scorpie numită domnişoara Fortuna îl va ocoli ! He, he, he !

Zicînd asta, se ploconi, cu nenumărate închinăciuni groteşti şi-i înmînă lui Peregrine hîrtia. Văzînd că numărul participanţilor era limitat la o sută, tînărul îi spuse că, după părerea lui, îşi făcuse socoteli prea modeste, fiindcă nu se îndoia că pictura lui ar fi plătită prea ieftin şi cu cinci sute de lire, necum cu cincizeci, preţul fixat de Pallet. Ca răspuns la această observaţie neaşteptată, pictorul spuse că, printre cunoscători, n-ar fi îndrăznit să

[1] *Cum vă place*, act. I, sc. 2. (n. ed. engl.).

pună nici un preț tabloului, dar că în evaluarea muncii sale era obligat să țină seama de ignoranța gotică a vremii în care trăia.

Aventurierul nostru înțelese numaidecît adevăratul scop al tombolei — nu era decît o caliceească șmecherie menită să-l scape pe pictor de o pictură proastă, pe care, altfel, nimeni nu i-ar fi dat nici douăzeci de șilingi. Totuși, departe de a-l supăra pe bietul nenorocit cu vreo aluzie la stratagema sa, ceru să i se acorde șase șanse, dacă regulamentul loteriei o permitea, iar pictorul, după o scurtă ezitare, se învoi să-i facă pe plac, din pură prietenie și din respect, observînd totuși că dacă proceda altfel va trebui să-i excludă pe cîțiva prieteni foarte apropiați. Încasîndu-și banii, îi dădu lui Pickle adresa, invitîndu-l să o viziteze, cînd îi va fi la îndemînă, pe prințesă ; nu se îndoia că ea își va etala cele mai înrobitoare farmece pentru a-l cuceri. Apoi își luă rămas bun, foarte mulțumit de succesul demersului.

Curiozitatea îl îndemna pe Peregrine să vadă portretul care, socotea el, nu putea să nu reflecte oarecum ciudățenia ridicolă a pictorului ; nu dorea însă nicidecum să aibă de făcut neplăcuta alegere de a aplauda produsul, în ciuda a ceea ce-i spuneau conștiința și bunul simț sau, dimpotrivă, de a-l înfiera, spre nespusa umilire a nefericitului autor ; de aceea nici nu se gîndi să-i întoarcă pictorului vizita și nu mai auzi niciodată nimic despre rezultatul loteriei.

Cam tot atunci fu invitat să petreacă două-trei săptămîni la reședința rurală a unui nobil oarecare, ce-i devenise prieten în timpul destrăbălărilor deja relatate de noi. Întrucît respectivul lord se distingea prin îndemînarea la cursele de cai și prin succesele obținute în îndeletnicirea aceasta, casa-i era mereu plină de cunoscătorii și entuziaștii sportului cu pricina și nu se vorbea despre nimic altceva, așa că, încetul cu încetul, Peregrine dobîndi o spoială de cunoștințe despre cai și despre plăcerile alergărilor ; în afară de mîncat și băut, toată ziulica nu se ocupau decît de admirarea, îngrijirea și antrenarea armăsarului gazdei.

Peregrine cîntărea distracția lor cu destulă curiozitate, dar și cu plăcere și admirație : admira animalul, ca pe o

creatură frumoasă și gusta cu încîntare clasică, rafinată, surprinzătoarea viteză de care era capabil. Nu peste mult ajunse să cunoască de aproape toți caii din grajd și să se intereseze de reputația fiecăruia ; își mai satisfăcea setea de cunoaștere observînd cum erau îngrijiți și cum îi pregăteau pentru curse. Amfitrionul îi văzu interesul și îl încurajă, gîndindu-se că va trage foloase de pe urma lui ; ca să-l amuze, organiză cîteva concursuri particulare și-i flată capacitatea de discernămînt, lăsîndu-l să cîștige primele pariuri. În felul acesta, cu multă îndemînare, Peregrine fu atras într-un joc aventuros și plin de însuflețire și încurajat să se bazeze numai pe propria-i judecată, în confruntarea cu oamenii care făcuseră din cursele de cai unica preocupare a vieților lor. Îl însoți pe lord la Newmarket și, cuprins fiind îndată de atmosfera înfierbîntată de acolo, fu identificat drept o pradă ușoară de către toți cunoscătorii ; mulți dintre ei reușiră să-l tragă pe sfoară, în ciuda poveților și prevenirilor lordului, care dorea să-l exploateze numai el singur.

Nici un bărbat, oricît de temător sau flegmatic, nu poate rămîne spectator nepăsător în acest loc plin de animație. Demonul jocului plutește în aer, ca un abur pestilențial, infectînd negreșit mințile celor prezenți cu un microb ce trece de la persoană la persoană, așa cum se răspîndește morbul groazei. Peregrine căzu pradă unei forme violente a acestei boli epidemice și, după ce pierduse cîteva sute, frecventînd diferitele tripouri din localitate, formă un trust cu prietenul său pentru a participa la cursa cea mare, pe al cărei rezultat parie nu mai puțin de trei mii de lire. Fără îndoială că n-ar fi riscat o asemenea sumă, dacă n-ar fi fost sprijinit în convingerea sa de părerea lordului și de participarea sa alături de el ; lordul puse aceeași sumă, pe același învingător. Cei doi asociați, așadar, erau amenințați să piardă șase mii de lire, pariind pe întrecerea dintre două echipaje cu patru cai, ce trebuiau să alerge de trei ori în jurul pistei. Aventurierul nostru avu satisfacția de a vedea cum adversarul rămîne în urmă după primul și al doilea tur ; dar, pe neașteptate, unul dintre caii echipajului său se împiedică și căzu și, din pricina acestui accident, victoria îi fu răpită tocmai cînd o vedea

aproape în mînă, fiind obligat să suporte pierderea şi umilinţa.

Ghinionul, pe care-l puse pe seama extravaganţei şi îndrăznelii sale, îl supără nespus de mult, dar nu-şi trădă prin nimic nemulţumirea, deoarece ilustrul său partener îşi suporta pierderea cu cea mai filosofică resemnare, căutînd mîngîiere, pentru sine şi pentru Pickle, în speranţa că-şi vor recupera banii cu altă ocazie. Tînărul nostru gentilom nu se putu abţine să nu-i admire sîngele rece, ba chiar să i-l invidieze, neştiind că înălţimea sa lordul aranjase lucrurile în aşa fel, încît să transforme ghinionul în cîştig ; pentru a-şi redobîndi banii, Peregrine, la sfatul prietenului său, cumpără cîţiva cai şi, în loc să se întoarcă la Londra, făcu împreună cu el turul tuturor hipodroamelor vestite din Anglia unde, ca urmare a unui şir de ghinioane, reuşi să-şi tripleze pierderile pînă la sfîrşitul sezonului.

Speranţele lui însă păreau a creşte odată cu nenorocul. La începutul iernii sosi în oraş, pe deplin convins că norocul trebuie să-şi schimbe cursul şi că în sezonul următor va culege roadele bogate ale experienţei. Încrederea în steaua lui norocoasă părea că-i alungă prudenţa şi chibzuinţa ; cheltuielile anterioare păreau zgîrcenie curată, comparate cu banii risipiţi acum : se abonă la operă şi la o jumătate de duzină de concerte, ţinute în diferite părţi ale oraşului ; dărui fonduri cîtorva spitale, cumpără o colecţie de tablouri valoroase, îşi luă o casă, mobilînd-o după gustul cel mai costisitor ; umplu pivniţa cu vinuri franţuzeşti şi dădu nenumărate petreceri extravagante pentru prietenii săi de vază, care-l acoperiră, la rîndul lor, cu laude, insistînd să se folosească de bunăvoinţa lor şi de puterea lor de înrîurire.

CAPITOLUL XCVII

E luat sub protecția unei persoane importante ; candidează pentru Parlament ; speranțele îi sînt risipite și e victima unei păcăleli grosolane

Peregrine întrezări cu ușurință minciuna din sufletele majorității acestor protectori declarați, printre care se afla un personaj de seamă, ce părea a face cinste cu demnitate sferei înalte unde îl așezase soarta. Purtarea lui față de Peregrine nu se limita la o serie de amabilități surizătoare, la o repetare monotonă a unor declarații vagi de prietenie și stimă. În conduita lui se putea distinge o anumită rezervă onestă, în ceea ce privea profesiunea lui ; amiciția arătată lui Peregrine părea rezultatul unei grijulii chibzuințe și al unei experiențe bogate de viață. Îl dojenea pe tînărul nostru gentilom pentru extravaganțele sale, cu autoritatea unui părinte și cu sinceritatea unui prieten intim. Aflînd, prin întrebări meșteșugite, în ce stare se aflau afacerile personale ale lui Peregrine, îi critică purtarea cu un aer sincer și îngrijorat. Îi zugrăvi nebunia și consecințele periculoase ale vieții risipitoare în care se aruncase cu capul înainte, îl sfătui călduros să-și vîndă caii de curse, care-i vor păpa, pe nesimțite, toate fondurile ; să renunțe la cheltuielile inutile, bune doar să-l expună ridiculizării și nerecunoștinței celor ce profitau de pe urma lor ; să-și investească banii în ipoteci sigure, cu dobîndă frumoasă și să-și traducă în practică dorința mai veche de a deveni candidatul unui anumit cartier la alegerile ce urmau să aibă loc pentru un nou parlament, în care caz nobilul domn promise să-și pună influența și experiența în serviciul lui, asigurîndu-l că, dacă-și putea asigura un scaun în Parlament, se putea considera un om făcut.

Aventurierul nostru recunoscu înțelepciunea și adevărul acestui sfat, pentru care mulțumi generosului bărbat, asigurîndu-l că-l va urma întocmai, în toate amănuntele, și că-și va reforma numaidecît felul de viață. Așadar își revizui toate afacerile, chiar și pe cele mai neimportante și, după un strîns scrutin, îșl informă protectorul că, în afara mobilei, averea i se cifra la paisprezece mii trei sute de lire, în bonuri de bancă și acțiuni ale Companiei Mărilor de Sud, iar garnizoana și acareturile mai aduceau, după socoteala sa, cam șaizeci de lire pe an. De aceea își exprimă dorința ca lordul — care-i făcuse onoarea de a-i oferi prietenia și sfaturile — să meargă și mai departe cu generozitatea și să-i dea posibilitatea de a-și folosi fondurile avantajos. Lordul răspunse că, în ceea ce-l privește, preferă să nu se amestece în afaceri bănești, dar că va găsi destui oameni gata să se împrumute și să garanteze cu terenuri, numai că trebuie să fie foarte atent la încheierea unor astfel de tranzacții. Totodată promise să-și pună majordomul personal să caute un amanetator căruia banii să-i poată fi împrumutați fără riscuri.

Respectivul agent se așternu deci pe treabă, dar, cîteva zile, căutările lui rămaseră fără rezultat, așa că tînărul nostru gentilom se văzu obligat să-și culeagă singur informații. Află astfel despre cîteva persoane ce se bucurau de o reputație de buni creditori și care-i oferiră ipoteci pentru întreaga sumă; cînd însă își încunoștință nobilul pricten despre amănuntele afacerii, lordul avu atîtea îndoieli și obiecții față de fiecare, încît Peregrine nu mai încheie nici o învoială cu vreunul dintre ofertanți, felicitîndu-se de norocul ce dăduse peste el, de a se bucura de sfaturile și îndrumările unui sfetnic atît de înțelept. Cu toate acestea, după ce-i consultase fără succes pe toți cămătarii și notarii din oraș, își pierdu răbdarea și se hotărî să recurgă la un anunț public. Lordul il sfătui însă să mai amîne experiența pînă cînd va fi epuizat toate mijloacele celelalte, fiindcă anunțul avea să atragă puzderia de notărași din Londra care (chiar de nu vor putea să-l tragă pe sfoară), fără îndoială îl vor hărțui și-l vor necăji, nelăsîndu-i nici o clipă de răgaz.

Ca urmare a acestei discuții, cînd Peregrine îl întîlni din întîmplare pe majordom în apropierea casei lordului,

îl opri și-i povesti despre ghinionul său. Celălalt își exprimă simpatia și, frecîndu-și bărbia cu mîna, gînditor, îi spuse lui Pickle că tocmai îi venise o idee despre felul în care ar putea face o afacere profitabilă. Auzind aceasta, tînărul nostru îl rugă să-l însoțească pînă la cafeneaua cea mai apropiată unde, așezați într-un colțișor ferit, gravul administrator îi aduse la cunoștință că o parte a moșiei lordului era ipotecată, ca urmare a unui împrumut făcut de bunicul acestuia, pentru a-i înzestra pe cei mai tineri membri ai familiei : și că peste cîteva luni dreptul de achitare a ipotecii va fi anulat, dacă nu va fi plătită datoria.

— Stăpînul meu (spuse) a trăit întotdeauna pe picior mare și, în ciuda considerabilei sale averi, ca și a veniturilor pe care i le aduc posturile deținute, economisește atît de puțin, încît știu sigur că de data asta va fi obligat să împrumute zece mii de lire, pentru a împlini suma necesară pentru răscumpărarea ipotecii. Sînt sigur că, de-ndată ce-și va face cunoscute intențiile, va fi solicitat din dreapta și din stînga de cei dornici să-i împrumute bani în schimbul unor garanții atît de solide ; se prea poate să-i fi promis vreunui prieten apropiat că o să-i acorde prioritate. Cum știu însă că a pus la inimă bunăstarea Domniei Voastre, eu, dacă doriți, mă prind să aflu ce intenții are și să vă dau un răspuns peste o zi sau două.

Încîntat de perspectiva de a-și regla atît de satisfăcător afacerile, Peregrine îi mulțumi administratorului pentru prețioasa informație și pentru deranj, asigurîndu-l că-i va da o dovadă ceva mai solidă de recunoștință, dacă se va încheia tranzacția. A doua zi, bunul intendent veni în vizită, cu vestea că milord consimțise să împrumute zece mii de lire din fondurile lui Pickle, pentru ipotecă, cu o dobîndă de cinci la sută. Peregrine primi vestea ca pe o dovadă a deosebitei stime pe care i-o purta nobilul său protector ; actele fură scrise și pecetluite imediat, banii depuși în mîinile debitorului care, de față cu creditorul, îi dădu majordomului poruncă să plătească dobînzile punctual, la încheierea trimestrului.

Văzîndu-și bine investită cea mai mare parte a averii, eroul nostru îl răsplăti pe agent cu un cadou de cincizeci de guinee și începu să pună în aplicare planul de reducere

a cheltuielilor. Toți servitorii (în afară de Pipes) fură concediați, caii de trăsură și de curse vînduți, gospodăria desființată și mobila vîndută la licitație ; înfierbîntarea cu care se dedică acestor treburi, și de care dăduse dovadă în toate afacerile vieții sale, era atît de mare, încît prietenii îl socotiră fie ruinat, fie nebun, din pricina nerăbdării, chiar a grabei, cu care rezolva fiecare etapă a proiectului. Tuturor dojenilor binevoitoare le răspundea cu un șir de maxime prudente, ca de exemplu : „Nebuniile cele mai scurte sînt cele mai bune", „E preferabil să fii cumpătat din convingere, decît de nevoie" și diverse alte apoftegme înțelepte ce puteau trece drept fructe ale experienței și reflecției filosofice. Spiritul de chibzuire gospodărească pusese stăpînire pe el în așa măsură, încît fu cuprins de dorința de a-și spori avutul și, cum primea zi de zi propuneri de la misiții de care se folosea să-și investească bănuții, sfîrși prin a cumpăra de o mie cinci sute de lire ipoteci pe corăbii, ademenit fiind de dobînda foarte mare.

Se cuvine să observăm însă, spre cinstea eroului nostru, că respectiva transformare nu-i afectă cîtuși de puțin frumoasele calități sufletești. Continua să fie prietenos și prevenitor ca întotdeauna, chiar dacă generozitatea-i era acum mai direct înfrînată de rațiune ; ar fi putut pleda, pe bună dreptate, în favoarea mărinimiei sale, zicînd că a renunțat la un fel de viață risipitor, pentru a-i rămîne posibilitatea de a-și ajuta prietenii la nevoie. Nenumărați au fost cei cărora le-a dat, în particular, dovezi de magnanimitate. Adevărul e că-și exersa virtutea cu pricina într-ascuns, nu doar pentru a evita acuzația de sfruntare, ci și pentru că s-ar fi rușinat să fie surprins de asprii observatori ai generației sale omenoase practicînd o politică atît de depășită și de stîngace. În această privință s-ar fi zis însă că el confundă virtutea cu viciul, fiindcă făcea binele așa cum alții fac răul, adică pe furiș, iar purtarea îi era atît de capricioasă, încît își bătea adeseori gura în public, rostind observații caustice despre exact aceeași sărăcie pe care căutase, în particular, s-o facă mai suportabilă. Cu toate acestea, departe de a se feri de prietenia sau de a descuraja cererile celor care, socotea el, îi solicitau ajutorul, era mereu abordabil, deschis și prietenos

față de ei, chiar și atunci cînd firea lui arogantă îi ținea departe pe superiori ; adeseori îi cruța cite unui timid rușinea și durerea de a spune pe șleau ceea ce dorește, înțelegîndu-i nevoile și anticipîndu-i cererea cu oferta sinceră de a-i pune la dispoziție punga și prietenia.

Ceea ce nu înseamnă că-i fericea cu mărinimia lui pe toți cunoscuții, fără deosebire. Întotdeauna există indivizi leneși și stricați care și-au tocat propriile averi și, învingîndu-și rușinea și simțul onoarei, se întreține luînd bani cu împrumut de la cei ce n-au apucat-o încă pe același drum și cărora le lipsește tăria de a rezista cererilor lor nerușinate. Față de aceștia, Peregrine era întotdeauna inflexibil, deși nu se putea feri întotdeauna de tovărășia lor, fiindcă oamenii de soiul lor reușesc, prin obrăznicie și prin relațiile mai vechi pe care au reușit să și le păstreze, să pătrundă în orice loc unde se întrunește lumea bună.

Cerșetorii din această categorie făcură mai multe încercări nereușite de a-i goli buzunarele. Unul dintre cei mai șireți îl abordă într-o bună zi, cînd se plimba pe Mall și, emițînd obișnuitele banalități despre vreme, blestemă ceturile londoneze și se puse să peroreze despre calitățile aerului, arătînd că-l preferă pe al ținutului său natal oricărei alte clime de sub soare.

— Fost-ați vreodată în Gloucestershire ? (îl întrebă pe Peregrine și, primind răspunsul negativ, continuă) : Am acolo o casă unde mi-ar face plăcere să vă primesc. Haideți să mergem împreună, de sărbătoarea Paștelui ; vă pot promite bucate bune, ca la țară, și mișcare multă, fiindcă am tot ce-mi trebuie acolo, și o haită de gonaci de vulpe la fel de bună ca oricare alta din cele trei regate. N-am să prefind că-i o casă foarte elegantă, fiind, bineînțeles, o clădire veche, iar astea, știți și dumneavoastră, sînt de obicei reci și nu prea confortabile. Dar naiba s-o ia de casă ! Ceea ce contează sînt pogoanele de pădure din jur — și ce frumoasă bucată de țară mai alcătuiesc ! Dac-ar muri bunică-mea — și nu mai poate apuca încă un sezon de vînătoare, doar a împlinit optzeci de ani și-i cam dusă... ba chiar cred că am în buzunar o scrisoare ce arată că doctorii și-au luat orice speranță. Să văd... Nu, naiba s-o ia, am lăsat-o acasă, în buzunarul altui veston...

Pickle, ghicindu-i intenția chiar de la începutul discursului, se prefăcu foarte atent la ceea ce auzea, intervenind din cînd în cînd cu cîte un „Hm ! Ha ! La naiba !" sau cu întrebări politicoase, luate de celălalt drept dovezi că va izbîndi ; pînă cînd, văzînd că au ajuns la intrarea în piața St. James, afurisitul de tînăr îl întrerupse brusc, spunînd :

— Văd că doriți să mergeți pînă la capătul aleii, iar eu o iau pe-aici.

Cu aceste cuvinte se despărți de pierde-vară, care încercă să-l rețină, strigînd tare că nu i-a descris încă starea în care se afla castelul. Peregrine însă răspunse în același fel, din mers :

— N-are a face, o să-mi spuneți altă dată.

Și dispăru într-o clipă, lăsîndu-l pe complotist cu buzele umflate ; intenția acestuia fusese să încheie descrierea castelului cu cererea de a i se împrumuta douăzeci de guinee, pe care să le restituie de îndată ce va primi banii de la moșie.

I-ar fi mers bine eroului nostru, dacă întotdeauna s-ar fi arătat la fel de circumspect ; avea însă și momente cînd nu se afla în gardă și devenea victima propriului său suflet integru, ce nu bănuia pe nimeni.

Printre cunoscuții săi se găsea o persoană a cărei conversație o gusta în mod deosebit, fiindcă era sinceră, plăcută și plină de observații de bun simț despre josnicia și înșelătoria omenească. Respectivul gentilom reușise să consume o avere frumușică, chiar dacă o cheltuise într-un mod plăcut și onorabil, iar acum trebuia să-și folosească inteligența pentru a-și întreține familia, formată din soție și copil. Nu era lipsit de cele strict necesare traiului, întrucît prietenii îi ofereau bani cu dărnicie, dar situația nu-i era cîtuși de puțin pe plac și se străduia, prin diverse scheme nereușite, să-și redobîndească independența de odinioară.

S-a întîmplat ca, într-o seară, Peregrine să șadă de unul singur la masă într-o cafenea și să audă, fără să vrea, conversația dintre acest complotist și un alt gentilom, referitoare la o afacere ce-i captă interesul. Străinul fusese însărcinat să administreze cele o mie cinci sute de lire lăsate moștenire fiicei celuilalt de o mătușă și era acum rugat

fierbinte să încredințeze banii tatălui, care-l asigura că va ști să-i investească în așa fel, încît familia să aibă mult de cîștigat. Preceptorul îi reaminti că, prin natura îndatoririi sale, răspundea de ceea ce se întîmpla cu banii pînă cînd copila avea să împlinească optsprezece ani ; în același timp însă, îl asigură că dacă reușea să facă rost de garanții care să-l acopere, îi va înmîna numaidecît moștenirea. Tatăl răspunse propunerii, spunînd că nimeni nu și-ar putea închipui că ar fi în stare să-și asume riscul de a-și lăsa fără un bănuț unicul copil, investind în vreo afacere neserioasă sau riscantă : de aceea socotea firesc să se poată folosi, pînă una alta, de averea ei ; în ceea ce privește garanția, n-avea nici un chef să-și deranjeze prietenii într-o problemă ce se putea rezolva foarte bine și fără intervenția lor. Mai observă că nu va considera că-i face o favoare dacă-i va da banii, în schimbul unei garanții, deoarece așa ar fi putut obține respectiva sumă de la orice cămătar.

După multe insistențe dintr-o parte și fentări din cealaltă, gentilomul cu banii îi spuse că, deși nu-i va preda suma dată lui spre păstrare pentru fiica lui, îi va împrumuta totuși fondurile de care avea nevoie, iar dacă atunci cînd fata devenea majoră va reuși să-i obțină încuviințarea, banii vor fi depuși în contul ei, cu condiția să găsească acum o persoană solvabilă care să-l dubleze ca garant ; pentru siguranța creditorului. Condiția respectivă reprezenta un obstacol pe care celălalt nu l-ar fi putut depăși decît cu foarte multă greutate, dacă eroul nostru nu i-ar fi îmbrățișat cauza, socotind că e un mare păcat ca interesele unui om atît de cinstit și de inteligent să aibă de suferit de pe urma unui fleac. De aceea, în virtutea prieteniei, interveni în discuție, ca un amic pe care-l interesează problema și, după ce primi toate informațiile, se oferi să garanteze pentru împrumut.

Cum străinul nu-l cunoștea pe Peregrine, a doua zi se interesă de situația lui financiară și, fără a-și mai face probleme, împrumută prietenului său o mie de lire, primind în schimb o poliță plătibilă după șase luni, deși dădu toate asigurările că nu va cere banii înainte de a ajunge fata la majorat, în afară doar de cazul că s-ar întîmpla vreun accident neprevăzut. Pickle crezu în sinceritatea acestei declarații, fiindcă omul n-avea nici un interes să

fie fățarnic ; se încredea însă, în primul rînd, în ceea ce privește propria-i siguranță, în caracterul integru al împrumutătorului și în siguranța de sine a acestuia, asigurat fiind de el că, orice s-ar întîmpla, va reuși să-l ferească de orice pericol, fiindcă avea un plan ce nu putea da greș și prin el va reuși să tripleze suma în cîteva luni.

La scurtă vreme după efectuarea tranzacției fură anunțate noi alegeri pentru parlament, iar aventurierul nostru, la sfatul patronului, se duse la țară ca să lanseze o campanie pentru cîștigarea unui loc, umplîndu-și buzunarele cu un mare număr de bancnote necesare acestei ocazii. Din nefericire, se întîmplă ca proiectul să contravină intereselor unei puternice familii din opoziție, care furnizase, de ani și ani de zile, membri ai Parlamentului pentru respectiva circumscripție și se simțea acum atît de ofensată de amestecul tînărului gentilom, încît îl amenință că va cheltui zece mii de lire pentru a-i zădărnici planurile. Pentru Peregrine, acest avertisment constitui un imbold. Era atît de încrezător în relațiile și îndemînarea sa, încît nu se îndoia că va reuși să-l învingă pe Înălțimea Sa, chiar și pe propriul său teritoriu și că, prin respectiva victorie, își va stabili reputația în ochii ministrului care, datorită recomandării nobilului său prieten, îi susținu candidatura și s-ar fi bucurat foarte mult să vadă cum unul dintre cei mai mari adversari ai săi suferă o rușinoasă înfrîngere, ce avea să-i zdruncine în mare măsură creditul de care se bucura în cadrul partidului.

Bolnav de mîndrie și ambiție, eroul nostru își folosi din plin toate înzestrările pentru a izbîndi în proiectul său. Nu se uită la cheltuieli cînd își ospătă alegătorii ; dar, văzîndu-se întrecut, în această privință, de rivalul său, care se bucura de sprijin puternic, recurse la acele calități în care se considera superior. Dădu baluri pentru doamne, le vizită pe matroanele corporației, se adaptă cu surprinzătoare ușurință la nenumăratele lor capricii, bău cu cei ce iubeau un dulce păhărel dat peste cap pe ascuns, curtă femeile amoroase, se rugă cu drept-credincioșii, bîrfi cu cei ce se hrăneau cu scandal și, cu multă istețime, se gîndi la cadouri plăcute pentru toată lumea. Era cea mai bună metodă de a-i cîștiga pe electorii aflați sub papucul nevestelor ; pe ceilalți îi abordă cu metodele lor, punînd

la dispoziția tuturor burdufuri mari de bere și de vin ; iar în sordidele suflete ale celor ce nu se lăsau cuceriți de băutură reuși să pătrundă cu ajutorul unei cheițe de aur.

Rivalul său nu ședea degeaba în timp ce Peregrine trudea cu atîta zel. Vîrsta și infirmitățile nu-i îngăduiau să ia parte, personal, la petreceri, dar administratorul și partizanii săi munceau cu hărnicie și perseverență, iar prețul voturilor urcă atît de mult, încît Pickle își epuiză banii lichizi înainte de data alegerilor, fiind constrîns să-i trimită patronului o relatare despre dilema în care se afla și să-l implore să ia grabnic măsuri ca să-i dea posibilitatea să termine o treabă atît de bine începută.

Nobilul comunică ministrului amănuntele cazului și după o zi, două, candidatului nostru i se deschise credit la vistiernicul general al comitatului, care-i împrumută o mie două sute de lire în schimbul unei chitanțe personale, plătibilă la cerere. Cu ajutorul acestei noi sume, aranjă atît de bine lucrurile, încît era evident că-și asigurase majoritatea voturilor. Nimic nu l-ar mai fi putut împiedica să fie ales, dacă nobilul pair nu l-ar fi sprijinit pe rivalul său și nu s-ar fi arătat dispus, pentru a preîntîmpina rușinea și neplăcerea de a fi învins în propria-i circumscripție, la un compromis, cedînd două locuri în altă parte, cu condiția să dispară opoziția din propria lui corporație. Oferta fu acceptată numaidecît și în ajunul alegerilor Peregrine primi de la patronul său știrea că trebuie să renunțe la orice pretenție, dacă nu vrea să-și atragă oprobriul său și al ministrului, și că va fi ales într-un alt loc.

Nici o altă dezamăgire a vieții nu i-ar fi putut pricinui o mai mare supărare decît aceea simțită la primirea nemiloasei porunci prin care cupa succesului îi era smulsă de la buze și toată vanitatea speranței lui ambițioase silită să se umilească în țărînă. Afurisi întregul lanț al cunoștințelor sale de la curte, peroră plin de amărăciune împotriva ticăloșiei pe care se baza politica electorală căreia-i căzuse pradă și la sfîrșit jură că nu va renunța, de dragul nici unui ministru din lume, la roadele propriilor lui strădanii. Lăudabila-i hotărire fu însă zădărnicită de intervenția vistiernicului general, purtător al

mesajului, care (după ce se străduise în van să-l convingă să se supună) îl arestă pe loc din pricina banilor datorați, stratagemă pe care o puse în aplicare cu ajutorul unui ordin adus cu sine, la sfatul mai marilor săi, pentru a-l folosi dacă tînărul s-ar arăta nesupus.

Îi va fi ușor cititorului, care va fi ajuns să cunoască destul de bine temperamentul eroului nostru, să-și închipuie cu cîtă plăcere primi el arestarea. În primul moment, uimirea și indignarea înghițiră toate celelalte calități ale sufletului său și a fost nevoie să treacă două-trei minute pînă cînd nervii lui putură reacționa la impulsurile mîniei, care se manifestă prin lovituri zdravene în căpățîna reclamantului și prin trîntirea acestuia la podea. Atacul — înfăptuit într-o tavernă unde fusese momit anume — nu trecu neobservat de *bailiff*[1] și de oamenii săi, care, în număr de patru, se repeziră împreună asupră-i spre a-l imobiliza ; mînia îi dădu însă atît de multă putere și îndemînare, încît se smulse fără greutate din mîinile lor și, înhățînd un vătrai — prima armă ce-i căzu în mînă —, îl abătu asupra scăfîrliilor lor cu incredibilă ușurință. Primul care simți urmările furiei lui Peregrine fu însuși ofițerul, deoarece tot el îndrăznise primul să-l atingă fără menajamente ; el încasă o lovitură în falcă, de pe urma căreia pierdu trei dinți și se prăbuși de-a curmezișul trupului vistiernicului, formînd o combinație asemănătoare cu crucea Sfîntului Andrei. Unul dintre mirmidoni, văzînd ce pățise șeful, nu îndrăzni să-l atace frontal pe învingător ci, învîrtindu-se pe călcîie, încercă să-l înhațe din flanc, întîmpinînd rezistența laterală a brațului stîng și piciorului stîng ale eroului nostru, aplicate cu atîta pricepere pe partea dreaptă a coapsei și partea stîngă a gîtului, încît fu proiectat cu capul înainte în cămin, unde-și lovi bărbia de grătar care, într-o clipită, i-o sfîșie pînă la os. Restul detașamentului nu găsi de cuviință să mai prelungească încăierarea, ci părăsi încăperea în mare grabă, încuie ușa din afară și se porni să-i strige pe servitorii vistiernicului, cerîndu-le să vină în ajutorul stăpînului, a cărui viață era în pericol.

[1] Funcționar al tribunalului. În secolul al XVIII-lea găzduia adesea arestatul în casa sa, contra plată, pînă la începerea procesului (n. tr.).

Gentilomul respectiv, revenindu-şi între timp în fire, se arătă dornic de tratative şi obţinu cu multă greutate, prin rugăminţi foarte supuse, de la înfierbîntatul candidat, consimţămîntul de a sta de vorbă. Ca urmare, se plînse amarnic de nesăbuinţa şi pripeala tînărului, arătîndu-i, cu mult calm, pericolele la care-l puteau duce necugetarea şi imprudenţa. Îi spuse că nu exista lucru mai grav sau mai scandalos decît a te opune legilor ţării şi că-şi va da seama că-i imposibil să ţină piept întregii puteri executive a ţinutului, pe care o putea foarte uşor provoca să-l prindă şi să-l azvîrle în temniţă ; că, dincolo de dizgraţia în care va cădea în urma comportării lui imprudente, va da în cap propriului său interes, supărîndu-şi prietenii din administraţie, despre care ştia că sînt, deocamdată, foarte dispuşi să-i facă un serviciu ; că, în ceea ce-l privea, acţionase din ordinul direct al superiorilor, iar nu din vreo dorinţă de a-i face viaţa amară ; şi că, departe de a-i purta pică din pricina ruşinoasei insulte suferite, era gata să retragă mandatul, dacă Peregrine se va arăta dornic să accepte nişte condiţii absolut onorabile de împăcare.

Peregrine, nefiind mai puţin dispus să asculte vocea raţiunii decît era să se lase în voia mîniei, calmat de bunăvoinţa celuilalt, mişcat de argumentele lui şi chinuit de remuşcări pentru ceea ce făcuse în mînia lui oarbă, începu să asculte atent îndemnurile magistratului. Păzitorii ordinii primiră poruncă să plece şi ei discutară lucrurile de-a fir-a-păr, rezultatul fiind că Peregrine plecă numaidecît la Londra, iar a doua zi adversarul său fu ales în unanimitate, deoarece nu se prezentă nici un contracandidat.

La sosirea în oraş, nemulţumitul Pickle se duse aţă la patronul său acasă şi, în durerea dezamăgirii sale, i se plînse de felul cum fusese tratat, fiindcă astfel, pe lîngă ruşinea de a fi fost învins, pierduse din propriul lui buzunar nu mai puţin de două mii de lire, în afara datoriei faţă de vistiernic. Lordul, cunoscînd temperamentul intempestiv al tînărului nostru, era pregătit pentru dojană şi răspunse cu multă cumpătare tuturor capetelor de acuzare, dezvăluindu-i motivele care-l făcuseră pe ministru să-şi retragă sprijinul acordat lui în acea circumscripţie.

îl liniști, asigurîndu-l că își va recupera cu prisosință pierderile prin bunăvoința Excelenței Sale, căruia îi fu prezentat a doua zi de către nobilul său prieten, cu cele mai alese recomandări. Ministrul — un adevărat model de bunăvoință — îl primi cu politețea cea mai curtenitoare, mulțumindu-i din suflet pentru eforturile depuse de a sprijini și întări interesele administrației ; apoi îi promise cu mîna pe inimă că se va folosi de prima ocazie pentru a-și dovedi recunoștința față de zelul și devotamentul lui Peregrine, dorind să-l vadă cît mai des la *levée*-ul[1] său, pentru a nu da cumva uitării, din pricina prea multelor îndatoriri, meritele și serviciile sale.

[1] Corect : *lever* (fr.). Ceremonialul sculării de dimineață a regilor Franței și a marilor nobili (n. tr.).

CAPITOLUL XCVIII

Peregrine își începe viața în anturajul ministrului ; o întîlnește întîmplător pe doamna Gauntlet ; încetul cu încetul condiția de viață i se înăsprește

Deși favorabilă, primirea făcută de ministru nu-i fu pe plac lui Peregrine. Era prea inteligent pentru a se lăsa amăgit de făgăduieli vagi, tocmai atunci cînd se considera îndreptățit să primească asigurări concrete. Își arătă numaidecît nemulțumirea patronului său, dîndu-i de înțeles că-și propusese să fie ales reprezentant al uneia din circumscripțiile pentru care fusese sacrificat. Înălțimea Sa lordul se arătă de acord că pretențiile lui erau rezonabile, observînd însă că nu se putea aștepta ca ministrul să discute afaceri cu el chiar de la prima vizită și că va avea destul timp, la următoarea audiență, să-i comunice pretențiile sale.

În ciuda acestor sfaturi, eroul nostru se lăsă stăpînit pe mai departe de supărare și suspiciune, ba chiar nu pregetă să-i ceară protectorului să depună chiar a doua zi o cerere în numele său, pînă nu se vor ocupa cele două locuri libere, sub pretextul că nu-i fuseseră cunoscute intențiile. La rugămintea lui, lordul se duse la superiorul său și reveni cu răspunsul că Excelența Sa regreta foarte mult faptul că domnul Pickle nu-și exprimase dorința înainte ca el să fi promis cele două circumscripții unor tineri gentilomi pe care nu-i putea dezamăgi acum fără a-și periclita reputația și interesele proprii. Cum însă unele persoane ce urmau să fie alese erau, din cîte știa, bătrîne și infirme, nu se îndoia că în scurtă vreme se vor ivi numeroase locuri vacante, iar atunci tînărul gentilom se putea baza pe prietenia lui.

Vestea îl enervă atît de tare pe Peregrine, încît la prima izbucnire de mînie uită de respectul datorat prietenului

său şi, de faţă cu acesta, îl acuză pe ministru că e nerecunoscător şi nesincer, afirmînd că dacă i se va oferi vreodată ocazia, îşi va cheltui toată averea rămasă pentru a promova o politică opusă măsurilor acestuia. După ce-l lăsă să dea frîu liber supărării, nobilul îl mustră cu mult calm pentru cuvintele nerespectuoase, pe cît de ofensatoare, pe atît de nesăbuite şi-l asigură că planul de răzbunare, de va fi vreodată pus în aplicare, va ricoşa, aducîndu-i chiar lui prejudicii considerabile şi multă ruşine. Îl sfătui să cultive cu răbdare şi perseverenţă, şi să sporească, bunăvoinţa pe care ministrul i-o arătase deja.

Convins de adevărul acestor cuvinte, dar nesatisfăcut de felul cum mergeau lucrurile, eroul nostru îşi luă rămas bun, cu posomorită nemulţumire şi începu să mediteze la starea jalnică a afacerilor sale. Din frumoasa avere moştenită nu-i mai rămăsese decît suma depusă în mîinile bordului şi cele o mie cinci sute de lire investite riscant în corăbii, precum şi garnizoana, lăsată în păstrare şi spre folosire locotenentului. Pe coloana de debit a socotelilor era îndatorat cu suma primită de la vistiernicul general şi cu banii datoraţi în numele prietenului său, astfel încît, pentru prima oară în viaţă, se afla într-o situaţie destul de stînjenitoare. Din dobînda pe primul semestru de pe urma celor zece mii, plătită prompt, nu avea la bancă decît optzeci de lire şi nici o perspectivă de a mai căpăta altele pînă la încheierea celei de a doua jumătăţi a anului, peste patru luni lungi. Reflecta cu multă seriozitate asupra nesiguranţei afacerilor omeneşti ; corabia în care investise o mie cinci sute de lire se putea scufunda, gentilomul pentru care oferise garanţie putea da greş şi în proiectul de acum, ca şi în celelalte, iar într-o bună zi ministrul — din motive politice sau din simplă lehamite — putea să-l dea pe mîna subalternului, care deţinea chitanţele semnate de Peregrine.

Gîndurile acestea nu aveau darul de a spori liniştea sufletească a eroului nostru, deja serios zdruncinată de atîtea dezamăgiri. Îşi blestemă propria prostie şi extravaganţă, care-l aduseseră într-o situaţie atît de neplăcută. Îşi compară purtarea cu a unor tineri gentilomi cunoscuţi lui, care, în vreme ce el îşi risipise cea mai mare parte a

moștenirii, își măriseră averile, consolidîndu-și interesele și făurindu-și o bună reputație. Veselia și buna dispoziție îl abandonară, cu încetul fruntea i se încruntă, exprimînd îngrijorare și severitate, renunță la distracții și la tovarășii de petrecere și-și concentră întreaga atenție asupra ministrului, înfățișîndu-se, fără greș, la fiecare sculare a acestuia.

Pe cînd se zbătea el așa în plasa dependenței, cu toată rușinea pe care te poți aștepta s-o simtă un tînăr mîndru și sensibil de pe urma unor nevoi atît de stînjenitoare, într-o zi se auzi strigat pe nume pe cînd trecea prin parc; întorcîndu-se, o văzu pe soția căpitanului Gauntlet, însoțită de o doamnă. De cum o recunoscu pe buna Sophy, i se adresă cu politicoasă prietenie, cum îi era obiceiul, dar înfățișarea lui veselă de altă dată se metamorfozase într-una atît de severă, sau mai curînd într-o mină atît de plouată, încît ea nu-și putu crede ochilor și, cuprinsă de mirare :

— E, oare, posibil (spuse) ca veselul domn Pickle să se fi schimbat atît de mult într-un interval atît de scurt ?

Exclamației scoase de tînăra doamnă el nu-i răspunse altfel decît printr-un zîmbet lînced, întrebînd-o apoi de cît timp se afla la Londra și observînd că ar fi venit în vizită la ea acasă, spre a-i prezenta omagii, de i s-ar fi făcut cinstea de a fi încunoștințat de sosirea ei. Mulțumindu-i pentru amabilitate, Sophy îi spuse că nu fiindcă ar fi nutrit mai puțină stimă sau prietenie pentru el neglijase să-l anunțe că sosise, ci din pricina plecării lui abrupte de la Windsor, fiindcă felul în care îl părăsise pe domnul Gauntlet o îndreptățea să creadă că-l supărase cu ceva, bănuială întărită de lunga tăcere și indiferență cu care îi tratase Peregrine de atunci încoace. Chiar acum — adăugă ea — îi oferea o confirmare suplimentară, neîntrebînd nimic despre Emilia și despre fratele ei.

— Judecă, deci (spuse ea dacă aveam vreun motiv să cred că ți-ar face plăcere să știi că sînt în oraș. Iar acum nu te mai reții, fiindcă am impresia că ești preocupat de treburile dumitale ; dacă însă vei dori să-mi faci cinstea de a lua cu mine micul dejun, mîine dimineață,

vizita dumitale îmi va face o deosebită plăcere şi mă va onora nespus.

Zicînd aceasta, îl lămuri cum să ajungă la ea acasă, iar Peregrine îşi luă rămas bun, promiţînd călduros că va fi acolo la ora stabilită.

Îl impresionă foarte mult purtarea amabilă a Sophyei, considerînd-o o dovadă a neobişnuitei bunătăţi sufleteşti a fetei ; simţi dorinţa de a-şi demonstra, la rîndu-i, prietenia faţă de Godfrey, iar gîndul la Emilia făcea să i se topească inima, deja bine înmuiată de ruşine şi umilinţă. A doua zi nu-şi uită promisiunea şi avu plăcerea de a întreţine o lungă conversaţie cu prea amabila doamnă, care îl informă că soţul ei se întorsese la regiment, şi-i arătă un bebeluş deosebit de drăguţ — primul rod al iubirii lor —, botezat de ei Peregrine, în amintirea prieteniei ce-i legase cîndva pe Godfrey şi pe tînărul nostru erou.

Dovada aceasta de dragoste — în ciuda lungii întreruperi a oricăror legături — îl impresionă profund pe aventurierul nostru. Mulţumind cu cea mai mare căldură pentru nemeritata onoare, el luă copilul în braţe şi fu gata-gata să-l devoreze cu sărutări, declarînd în faţa lui Dumnezeu că-l va iubi pînă la moarte, ca un părinte adevărat. Era acesta cel mai frumos compliment pe care i-l putea face preabunei Sophy. Ea îl dojeni încă o dată, cu blîndeţe, pentru plecarea-i precipitată şi jignitoare, întîmplată imediat după căsătoria lor, şi-şi exprimă dorinţa sinceră de a-i vedea, pe el şi pe căpitan, împăcaţi. Peregrine o asigură că nimic nu i-ar fi putut procura o mai mare satisfacţie decît acest fericit eveniment, pentru împlinirea căruia era gata să facă tot ce-i stătea în puteri, deşi nu putea să nu se considere jignit de purtarea căpitanului Gauntlet, deoarece acesta arătase că se îndoieşte de cinstea lui şi-i priveşte cu dispreţ înzestrările intelectuale. Doamna se puse chezaşă pentru dorinţa de reconciliere a soţului, care (îi spusă) regretase din suflet, după plecarea domnului Pickle, că-şi ieşise din fire, fiind gata să se ducă pe urmele lui la garnizoană, ca să-şi ceară iertare, de nu l-ar fi împiedicat unele reţineri ocazionate de cîteva observaţii usturătoare făcute de Peregrine la han.

După lămurirea respectivei neînțelegeri, Sophy continuă prin a-i vorbi despre Emilia, care dăduse — prin purtarea de atunci — semne grăitoare că nu contenise să-l iubească pe întîiul ei cavaler. Îi ceru s-o împuternicească să rezolve bine și problema aceasta.

— Fiindcă (declară ea), sînt chiar mai sigură că ai rămas stăpînul inimioarei cumnatei mele decît sînt de faptul că exist.

Declarația ei făcu să-i apară lacrimi în ochi, dar își scuturâ capul și nu-i acceptă serviciile, exprimîndu-și doar speranța că frumoasa domnișoară va fi cu mult mai fericită decît ar fi el în stare s-o facă vreodată.

Uluită de vorbele lui, dar totodată mișcată de tonul mohorît cu care le rostise, doamna Gauntlet îl imploră să-i spună dacă se ivise, cumva, o nouă piedică, provocată de o schimbare de ultimă oră a sentimentelor sau situației lui Peregrine. Spre a o cruța de o explicație stînjenitoare, tînărul îi spuse că-și pierduse demult speranța de a mai putea învinge vreodată dușmănia Emiliei, din care pricină renunțase să-i mai caute prietenia și nu i-o va mai căuta niciodată, oricît de mult i-ar sfîșia inima această hotărîre. Cu toate acestea, cerurile îi erau martore că iubirea, stima și admirația pentru Emilia nu fuseseră cîtuși de puțin știrbite ; adevăratul motiv al renunțării la idealurile sale era conștiința că-și pierduse o mare parte din avere. Conștiința aceasta, adăugată la orgoliul său sensibil, îi sporise teama că ar putea fi refuzat încă o dată. Sophy îi spuse că hotărîrea cu care vorbește îi umple sufletul de îngrijorare, atît față de el, cît și pentru Emilia, a cărei fericire (credea) depinde întru totul de constanța și iubirea lui Peregrine. Ea l-ar fi descusut pe mai departe cu privire la starea afacerilor sale, dacă tînărul n-ar fi descurajat-o, încercînd să abată discuția pe un alt făgaș.

După ce schimbară între ei declarații de stimă și de prietenie, el promise s-o viziteze des, cîtă vreme va mai rămîne la Londra și-și luă rămas bun, cu mințile pradă unei ciudate ameteli provocate de imaginile iubirii, supra-

puse peste chinurile grijilor apăsătoare. Renunțase de multă vreme la extravaganții parteneri ce-l însoțiseră pretutindeni în zilele cînd îl răsfățase soarta și începuse să caute tovărășia unor oameni mai serioși, mai cumpătați ; acum însă vedea că nici prietenia acestora n-o mai putea cultiva, fiind vorba de persoane cu averi mari și deschise la pungă, ceea ce însemna că petrecerile lor erau prea costisitoare pentru starea precară a finanțelor sale. Fu deci obligat să mai coboare o treaptă și să se întovărășească acum cu un grup de belferi bătrîni și frați mai tineri ai acestora, ce trăiau de pe urma unor subțiri alocații, sau din ceea ce se numește un minim stipendiu din fondurile publice. Grupul se compunea din politicieni de mîna a doua și din critici minori, dintre cei care, înaintea prînzului, hoinăresc prin Pall Mall sau zăbovesc la expozițiile de pictură, frecventează saloanele de două, trei ori pe săptămînă, rezolvă disputele de cafenea, cu un aer de inteligență superioară, șed în stal la teatru și o dată pe lună petrec o seară cu un actor cunoscut, ale cărui propoziții memorabile le repetă pentru a-și distra prietenii obișnuiți.

De fapt, găsea că tovărășia acestor gentilomi era destul de odihnitoare ; ei nu reușeau niciodată să-l intereseze îndeajuns pentru a-i stîrni vreo pasiune, nici nu-l chinuiau cu vreo curiozitate impertinentă referitoare la afacerile lui particulare. Deși mulți dintre ei întreținuseră prieteni lungi, strînse și durabile unii cu alții, nici nu visau să-și bage nasurile în treburile private ale celorlalți, iar dacă unul din doi prieteni mai intimi ar fi fost întrebat cum se descurcă celălalt în viață, ar fi răspuns, fără a minți : „Zău că asta n-o mai știu". În ciuda flegmaticei lor indiferențe — produs tipic englezesc — erau cu toții oameni inofensivi și buni la suflet, iubitori de glume și de cîntece, amatori să spună istorioare pline de haz și mîndri de arta cu care obțineau provizii, mai ales vînat proaspăt și păsări sălbatice.

Tînărul nostru gentilom n-a fost primit în mijlocul lor cu statutul de membru obișnuit, care trebuie să trudească

pentru a fi acceptat, ci i s-a făcut curte, ca unei persoane de importanță și inteligență superioare, bunăvoința lui fiind considerată o deosebită onoare făcută întregului grup. Ideea lor despre superioritatea lui Peregrine fu întărită de conversația tînărului, care, mai liberală și mai cultivată decît aceea cu care erau ei obișnuiți, era rostită cu un aer cutezător, atît de agreabil și prietenos, încît în loc să producă supărare, atrăgea respect. Ei nu se mulțumeau să apeleze la el ori de cîte ori aveau neclarități privitoare la meleagurile străine, de nici unul vizitate, ci îi exploatau și cunoștințele de istorie și religie, acestea constituind, adeseori, subiectul lungilor lor controverse. În poezia de toate felurile dădea verdicte cu o autoritate atît de profesorală, încît cuvîntul său cîntărea mai mult decît opiniile actorilor înșiși. Varietatea tipurilor de oameni văzuți și observați de el, ca și sferele înalte prin care se mișcase în ultima vreme, îi furnizau mii de anecdote hazoase, iar atunci cînd se mai obișnui puțin cu neplăcerile vieții, iar voioșia lui naturală se porni să reînvie, străluci în mijlocul lor prin atîtea glume sclipitoare, încît îi lăsă cu gura căscată de admirație, devenind pentru ei un clasic al replicii umoristice, în așa măsură încît se porniră să-i repete spusele și să-și invite prietenii din afara grupului să-l asculte ținînd piept atacurilor verbale. Unul dintre actori, care de mulți ani se plimba țanțoș prin toate tavernele din Covent Garden, dîndu-se drept Marele Turc al spiritului și umorului, văzu că cercul admiratorilor săi se subțiază pe zi ce trece, iar un anumit medic iritabil, ce strălucise la aproape toate cluburile din partea aceea a orașului, fu chiar obligat să-și folosească talentele în City, unde a prins acum, din fericire, rădăcini.

Nu trebuie să ne mire succesul său, dacă ținem seama de faptul că, dincolo de înzestrările lui naturale și de educație, aventurierului nostru îi mai stătea și acum în putere să afle ce se mai întîmpla printre suspuși, cu ajutorul prietenului Cadwallader, cu care continua să întrețină o caldă amiciție, deși presărată acum cu diferite ciondăneli, ca urmare a dojenilor sarcastice ale mizantropului ce

dezaproba planurile lui Peregrine soldate cu eşec şi se folosea acum de metode nepotrivite pentru a se bate în piept, lăudîndu-se cu propriile-i preziceri valoroase. Ba uneori era chiar ca un corb ce croncănea, prevestind noi ghinioane ce aveau să decurgă din făţărnicia ministrului, înşelătoria patronului lui Peregrine, tîmpenia născocitorului de proiecte de care era legat, nesiguranţa oceanelor, ticăloşia celor cărora le dăduse în păstrare bani peşin ; Crabtree contempla şi cîntărea totul din perspectiva unui cinic, scoţînd întotdeauna la iveală ceea ce are firea omenească mai netrebnic.

Din această pricină, tînărul nostru gentilom începuse să se simtă dezgustat uneori de firea bătrînului, considerîndu-l acum un cinic morocănos, nu atît pornit împotriva prostiei şi viciilor omeneşti, cît încîntat să-şi vadă semenii la ananghie. Începu să dea cea mai nefavorabilă interpretare principiilor prietenului său, întrucît se pomenise şi el căzut — pe merit — sub şfichiul răutăţii sale. Autoacuzarea aceasta dizolvă adeseori şi cele mai trainice prietenii. Cînd un om e conştient de propria sa indiscreţie, se simte jignit de moarte de certitudinea partenerului, considerînd-o o insultă adusă simţămintelor sale, de neiertat, deşi n-a gustat niciodată amarul reproşului, pe care nici un păcătos nu-l digeră fără cazne. Aşadar, prietenia dintre Crabtree şi Pickle suferise în ultima vreme cîteva şocuri simptomatice, ce păreau că anunţă desfacerea ei definitivă. Conversaţiile lor particulare erau acum pline de observaţii usturătoare, iar partenerul mai vîrstnic începea să se căiască de a fi acordat încredere unui tînăr încăpăţînat şi lipsit de ruşine.

În asemenea momente, cînd iritarea sa devenea paroxistică, Crabtree îi prezise lui Peregrine nenumărate nenorociri, spunîndu-i chiar într-o dimineaţă că văzuse în vis naufragiul celor două corăbii ale Companiei Indiilor pe care îşi riscase tînărul banii. Nu era însă vorba decît despre o falsă prevestire, deoarece după numai cîteva săptămîni, una dintre ambarcaţiuni sosi la locul ei de ancoră de

la gurile fluviului şi Pickle primi o mie de lire în schimbul celor opt sute date cu împrumut unuia din ofiţeri. Tot atunci căpătă şi informaţia că celălalt vas în care investise ceva pierduse, după toate probabilităţile, ocazia de a mai traversa oceanul în sezonul prielnic, nereuşind să dubleze Capul Bunei Speranţe. Vestea nu-l tulbură deloc, întrucît ştia că, cu cît se va lipsi mai mult de bani, cu atît va creşte dobînda încasată. Văzîndu-şi problemele rezolvate de prima sumă căpătată, începu să-i crească inima în piept şi înfăţişarea-i redeveni vioaie, ca pe vremuri.

Dar exaltarea îi fu curînd întreruptă de un mic incident imposibil de prevăzut. Într-o dimineaţă, primi vizita persoanei ce dăduse o mie de lire împrumut prietenului lui Peregrine, pe garanţia acestuia ; fu informat că acesta din urmă, ca urmare a unei nereuşite prin care pierduse întreaga sumă, cît şi posibilitatea de a o recupera, spălase putina, aşa încît răspunderea datoriei îi revenea acum eroului nostru, care fu rugat să o achite conform înţelegerii, în aşa fel încît el, creditorul, să nu aibă de suferit din pricina omeniei sale. Se înţelege că Peregrine nu-şi putu păstra sîngele rece la auzul acestei veşti. Îşi blestemă propria-i imprudenţă de a fi contractat asemenea angajamente cu un aventurier pe care nu-l cunoştea destul de bine, vociferă împotriva trădării respectivului schemist şi, după ce-şi vărsă o vreme năduful în sudalme şi ameninţări, se interesă de natura afacerii ce dăduse greş.

Creditorul, bine informat despre tot ce se întîmplase, îi satisfăcu şi această curiozitate, spunîndu-i că fugarul fusese ademenit de un anumit cavaler al poştei, care se angajase să-i gospodărească mia de lire în aşa fel încît să-i asigure, în foarte scurtă vreme, independenţa financiară. Îşi făcuse următoarea socoteală :

— Jumătate din sumă (spusese) va fi investită în giuvaeruri ; pe acestea le voi amaneta anumitor oameni bogaţi şi de încredere, care dau bani cu împrumut, cu dobînzi exorbitante, în schimbul unor astfel de zăloguri. Cealaltă jumătate o vom păstra pentru a le răscumpăra, ca

să le putem depune din nou în mîinile unui alt grup de onorabili cămătari ; după ce vor fi circulat astfel printr-un mare număr de mîini, vom stoarce bani de la toți speculanții ăștia, amenințîndu-i cu darea în judecată pentru încasarea unor dobînzi ilegale ; și știu eu bine că vor prefera să plătească gras, decît să sufere din pricina rușinei ce ar însoți o astfel de acuzație.

Proiectul păruse realizabil și, deși nu era tocmai onorabil, îi făcuse impresie atît de bună strîmtoratului împrumutător, încît primise propunerea și făcuse rost de bani — cu ajutorul croului nostru. Bijuteriile, așa cum se prevăzuse, au fost cumpărate, amanetate, răscumpărate și apoi reamanetate de către agent. Proiectul a fost executat atît de judicios, încît vinovăția fiecărui creditor ar fi putut fi dovedită cu multă ușurință. Loialul agent însă, după ce înfăptuise proiectul cu succes pînă la acest punct, îi vizită pe toți cămătarii la rînd, pe cont propriu, pentru a-i informa că patronul său intenționează să-i tragă în judecată pentru perceperea de camătă ilegală ; drept care, unul cîte unul, cămătarii îl mituiră pe informat să-și retragă probele, fără de care nu puteau fi acuzați. Acceptînd gratificațiile, acesta din urmă socotise că-i mai bine să fugă în Franța, cu toată prada, inclusiv mia ce-i pusese de la bun început în mișcare. Ca urmare a dezertării lui, dispăruse și datornicul, deci creditorul se vedea obligat să apeleze la garant.

Povestea lui fu deosebit de neplăcută pentru tînărul gentilom ; în van îi aminti el musafirului de promisiunea făcută, că nu va cere să i se restituie banii decît atunci cînd se va împlini sorocul ca protejatul lui să dea socoteală, observînd că, pînă atunci, s-ar putea ca fugarul să apară și să-și achite datoria. Celălalt rămase surd la toate rugămințile, declarînd că făcuse promisiuni condiționate, presupunînd că împrumutătorul va acționa sincer și corect ; dar că-și pierduse orice drept la prietenia și încrederea sa, angajîndu-se în planul acela scandalos ; iar trădătoarea lui fugă de răspundere nu constituia nicidecum

o dovadă a onestității și a intenției de a se întoarce ei, dimpotrivă, un avertisment ce-l prevenea pe el (creditorul) să-și ia toate măsurile de apărare. Insistă, așadar, să fie despăgubit numaidecît ; altfel, avea să lase legea să-și urmeze cursul, iar Peregrine se văzu nevoit să se lipsească de întreaga sumă primită după atîta așteptare. Plata, se înțelege, n-a fost făcută fără multă neplăcere, indignare și declararea unui război etern împotriva fugarului și a neînduplecatului creditor, între care Peregrine suspecta existența unei cîrdășii.

CAPITOLUL XCIX

Cadwallader joacă rolul unui ocrotitor pe lîngă prietenul său, fiind, la rîndu-i, consolat de Peregrine, care începe să se considere un fraier dintre cei mai remarcabili

Noua nenorocire — pusă cu toată îndreptățirea pe seama propriei lui prostii — îl aruncă din nou în neagră mîhnire. Deși făcu tot posibilul să-și ascundă povestea de Cadwallader, iscoditorul observator văzu că fruntea îi e din nou încruntată, iar brusca dispariție a debitorului îi deșteptă bănuielile. Începu, așadar, să facă o mică anchetă, condusă cu atîta pricepere, încît după numai cîteva zile ajunsese să cunoască toate amănuntele afacerii și hotărî să-și alunge plictiseala pe socoteala nerăbdătorului fraier. Cu acest scop în minte, se folosi de o ocazie pentru a-l aborda cu un aer foarte serios, spunîndu-i că unui prieten i se ivise prilejul de a investi cu folos o mie de lire și, întrucît Peregrine tocmai avea suma asta pusă deoparte, i-ar face un mare serviciu dacă s-ar lipsi de ea cîteva zile, în schimbul unei garanții inatacabile. Dac-ar fi cunoscut adevăratul motiv al solicitării, Peregrine i-ar fi dat, fără nici o îndoială, un răspuns usturător ; Crabtree însă se mascase atît de eficace în spatele unei mine contrafăcute, încît tînărului îi fu imposibil să-i pătrundă adevărata intenție ; răspunse așadar, după o veninoasă tăcere, că banii fuseseră investiți în altă parte. Nesatisfăcut de iritata replică, mizantropul își asumă prerogativele unui prieten, punîndu-i întrebări atît de precise privind modul în care-și investise capitalul, încît, după nenumărate răspunsuri evazive, pentru născocirea cărora trecu prin toate chinurile iadului, Peregrine nu-și mai putu înfrîna supărarea și exclamă cu năduf :

— Naiba să te ia de impertinent ! S-au dus dracului, nu-ți ajunge ?

— Dacă așa stau lucrurile (răspunse călăul său, cu cea mai nesuferită nepăsare întipărită pe față), aș dori să știu în ce condiții — presupun că te aștepți la unele avantaje de la un asemenea client.

— Fire-aș afurisit, domnule (exclamă năbădăiosul tînăr), dac-aș aștepta să mă răsplătească diavolul, aș face tîrgul chiar cu dumneata, întrucît cred că ești unul dintre reprezentanții lui cei mai bine văzuți pe pămînt!

Cu aceste cuvinte, ieși val-virtej din cameră, lăsîndu-l pe Crabtree extrem de satisfăcut de lecția pe care i-o aplicase.

Potolindu-se cu ajutorul unei plimbări solitare prin parc — în timpul căreia violența mîniei sale se evaporă în mare parte și începu să reflecteze serios la starea afacerilor, Peregrine hotărî să-și dubleze eforturile și stăruințele pe lîngă patronul său și pe lîngă ministru pentru a obține o sinecură care să-l despăgubească pentru pierderea suferită din cauza lor. Se duse, așadar, la Înălțimea Sa lordul și-i împărtăși dorința sa, după ce-l informase că avusese cîteva pierderi recente, care făceau ca o astfel de îndemnizație să-i fie indispensabilă pentru a mai putea trăi și obține credit pe viitor.

Nobilul său prieten îl lăudă pentru atenția acordată propriului lui interes, considerînd-o drept dovadă că în sfîrșit se dezicea de nebuniile nepăsătoare ale tinereții. Se declară de acord cu cererea lui, care (îl asigură) avea să-i fie transmisă întocmai ministrului, și căreia avea să-i dea sprijinul său deplin. Îi dădu speranțe, spunîndu-i că tocmai se găseau mai multe posturi vacante și — din cîte știa — nesolicitate.

Discuția avu darul de a reinstaura calmul în inima lui Pickle, dar el continua să-i poarte pică lui Cadwallader, din pricina ultimei lui insulte, și concepu pe loc un plan de răzbunare. Știa că sumele ce-i parveneau mizantropului de la moșia de la țară fuseseră, în ultima vreme, foarte subțirele, ca urmare a falimentelor arendașilor și a reparațiilor efectuate, astfel încît, în ciuda vieții lui frugale, Cadwallader abia reușea să se mențină solvabil, fiind nevoit chiar să-și garanteze creditul cu renta sa viageră. Fiind deci la curent cu detaliile cele mai intime ale situației averii lui Crabtree, îi scrise acestuia o scrisoare, sem-

nată cu numele soției celui mai important arendaș, care-l informa că, întrucît soțul îi murise de curînd și cea mai mare parte a vitelor pieriseră secerate de o molimă, se vedea pusă în absolută imposibilitate de a mai plăti arenda, sau măcar de a mai păstra ferma, în afară de cazul cînd el, în marea-i bunătate, ar găsi de cuviință să-i dea un ajutor, îngăduindu-i să nu plătească nici o arendă în următoarele douăsprezece luni. Peregrine găsi un mijloc de a trimite informațiile acestea cu poșta, dintr-un tîrgușor învecinat cu ferma, adresate în stilul obișnuit cinicului, care, văzînd scrisoarea pecetluită cu sigiliile cunoscute, nu avea cum să bănuiască o înșelătorie.

Deși era bine uns cu toate alifiile vieții și întărit de stoicismul său de paradă, epistola îi provocă lui Crabtree o criză de nervi atît de violentă, încît fața îi era de două ori mai acră decît de obicei cînd veni în vizită autorul scrisorii, care-l pîndise pe factorul poștal și-l urmărise de la distanță ; el deschise conversația, abordînd subiectul propriilor sale necazuri, menționînd, printre multe alte exemple de ghinion, că administratorul patronului său solicitase să fie scutit de plata dobînzii pe ultimul pătrar al anului, tocmai cînd venise sorocul, din care motiv banii pe care urma să-i fie trimiși de la țară.

Cererea lui îl încurcă și-l înfurie pe bătrîn în așa măsură, încît mușchii feței i se contractară violent și chipul începu să semene izbitor de bine cu al lui Diogene. Știa că, dacă i-ar mărturisi adevărul despre finanțele sale, i-ar da prilejul lui Pickle să se răzbune pe el și să deguste o victorie intolerabilă ; pe de altă parte, dacă-i refuza sec rugămintea, i-ar fi pierdut pentru totdeauna prietenia și stima și, poate, l-ar fi împins să se răzbune crunt pe urîta-i purtare, înfățișîndu-l în culorile lui adevărate celor ce-l urau și pe care-i trăsese pe sfoară atîta vreme. Din pricina acestor gînduri rămase un timp într-o stare de încîudată ezitare, iar Peregrine se prefăcu a o interpreta greșit, cerîndu-i să-și rostească deschis suspiciunile, dacă socotea că nu prezintă destulă garanție pentru împrumut, ca să se poată adresa altora.

Aparenta neînțelegere avu darul să sporească chinurile mizantropului care, cu fața strîmbată de enervare :

— Ooo ! (strigă), cu ce ticăloșie m-ai prins, oare, de vorbești cu mine ca și cînd aș fi un netrebnic de cămătar?

Grav, Peregrine îi arătă că întrebarea lui nu putea primi nici un răspuns ; „fiindcă (îi spuse), dacă te-aș fi socotit un cămătar, aș fi venit cu garanția gata pregătită; dar să nu mai schimbăm vorba, vrei să mă ajuți ? Vrei să mă împrumuți ? Îmi dai banii ?"

— Ce n-aș da să fie banii ăștia în burta ta, împreună cu un butoi de pulbere ! (exclamă cinicul, exasperat). De vreme ce trebuie să fiu chinuit în halul ăsta, citește afurisita asta de scrisoare ! La naiba, de ce nu mi-o fi lipit natura o pereche de urechi lungi și o coadă, să fiu un măgar adevărat și să rumeg scaieți pe vreun maidan, ferit de semenii mei ? Ce n-aș da să fiu un vierme, să mă pot strecura în pămînt și să-mi acopăr casa cu un singur pai ; sau, mai bine, o viespe sau o viperă, să-mi pot vărsa năduful pe ticăloasa asta de lume. Dar de ce, oare, vorbesc de ticăloșie ? Prostia ! Prostia e calamitatea vieții ! Dați-mi un escroc (rezonabil ca fire) și-l voi găzdui în colțișorul cel mai cald al sufletului. Un netot însă e mai rău decît foametea, ciuma și războiul, puse cap la cap ! Hîrca idioată ce a scris scrisoarea asta (sau a pus să i se scrie) și-a distrus familia și i-a sfîșiat inima bărbatului ei din ignoranță și incompetență ; acum, pune nenorocirea provocată de ea pe seama providenței răzbunătoare, și în felul ăsta sînt escrocat de trei sute de lire pe care le datorez, aproape în întregime, unor negustori cărora le-am promis plata chiar în trimestrul ăsta. Lovi-o-ar sifilisul ! Ce-aș vrea să fie o vită cornută, să se-mbolnăvească de răpciugă ! Frumoasa mai are obrazul (după ce m-a nenorocit așa cum a făcut-o) să-mi ceară ajutorul pentru a reînzestra ferma ! Pe Dumnezeul meu ! Mă bate gîndul să-i trimit un șteang și, poate, să cumpăr și pentru mine unul, mai bine decît să dau prilej de distracție tuturor secăturilor și măscăricilor !

Peregrine citi biletul și-i ascultă cu răbdare strigătele după care răspunse, foarte sigur pe sine, că-i e rușine să vadă cum se poate lăsa un om de vîrsta lui, cu o pretinsă cultură filosofică, tulburat de un asemenea fleac.

— Ce importanță mai au atunci (zise el) toate greutățile pe care te lauzi că le-ai învins, toate observațiile pătrunzătoare despre firea omenească pe care pretinzi a le fi făcut ? Unde-i indiferența stoică pe care susții c-ai fi dobîndit-o, dac-o mică dezamăgire ca asta te poate descumpăni într-un asemenea hal ? Ce e o pierdere de trei sute de lire, comparată cu nenorocirile îndurate de mine însumi în ultimii doi ani ? Și totuși dumneata nu te dai în lături să-l faci pe judecătorul, să tuni și să fulgeri împotriva nerăbdării și impetuozității tinereței, ca și cum ai fi în stare să-ți stăpînești patimile sufletului după bunul dumitale plac ! Mai ieri ai avut bunătatea să-mi insulți suferința, dojenindu-mă că sînt imprudent și nu mă știu purta ; ce-ai zice dacă ți-aș imputa acum același lucru, întrebîndu-te cum de-a fost posibil ca un om cu profunda dumitale înțelepciune să-și lase onoarea la discreția unor țărănoi ignoranți ? Cum ai putut fi atît de orb, încît să nu prevezi necesitatea unor reparații, dimpreună cu pericolul falimentului, al unor boleșnițe sau al recoltelor slabe ? De ce nu ți-ai convertit pămînturile în bani lichizi și (fiindcă n-ai pe nimeni pe lume) n-ai cumpărat o rentă, din care să poți trăi liniștit, fără să te temi de nimic ? Din îmbelșugata dumitale cultură filosofică nu poți găsi măcar o maximă cu care să te consolezi în mărunta dumitale nefericire ?

— Putrezească-ți limba aia iute (zise cinicul, sufocîndu-se aproape de furie) ; dacă ți-ar fi gîtlejul prins de frenț sau de cancer, nu m-ai mai chinui atîta cu vorba. Totuși, pînă și o coțofană ar fi infinit mai aproape de subiect. Nu-ți dai seama, oare, dom'le Cap Deștept, că problema mea nu intră în domeniul filosofiei ? Dacă mi-ar fi fost retezate toate mădularele, dacă m-ar chinui guta sau pietrele din rinichi, de-aș fi lipsit de libertate, de mi s-ar răpi unicul fiu sau mi s-ar anunța moartea unui prieten drag, cum ești dumneata, filosofia ar putea să-mi ofere consolare ; dar cum să-mi plătească ea datoriile, cum să mă scape filosofia de povara obligațiilor față de o sumedenie de inși demni de disprețul meu ? Vorbește — spune-mi — demonstrează-mi — sau să-ți închidă cerul gura pe vecie !

— Astea nu-s decît gustoasele roade ale mizantropiei dumitale (răspunse tînărul), ale lăudabilei încercări de a te desprinde de lanţurile societăţii, de a intra într-o sferă superioară, care să-ţi aparţină numai şi numai dumitale. De n-ai fi atît de afurisit de înţelept, de preocupat să-ţi baţi joc de omenire, n-ai fi avut de suferit din pricina unui necaz atît de mărunt, căci orice prieten ţi-ar fi avansat imediat suma respectivă. Acum însă lumea îşi va întoarce batjocura, fiindcă te afli în termeni atît de buni cu toate cunoştinţele dumitale, încît nimic nu le-ar putea face mai multă plăcere decît vestea că ai dat cu tifla nenorocirii cu ajutorul unui laţ bine strîns pe grumaz. Asta ţi-o spun doar în trecere, propunîndu-ţi să rumegi bine ideea, şi dacă lucrurile se vor sfîrşi în felul ăsta, mă voi folosi de toată înrîurirea mea asupra procurorului, să dea un verdict de „nebunie", ca să te poţi bucura de o înmormîntare creştinească.

Cu aceste cuvinte se retrase, satisfăcut de modul cum se răzbunase ; întrevederea avu un efect atît de violent asupra lui Crabtree, încît, dacă n-ar fi fost inconvenientul menţionat mai sus, se prea poate că ar fi recurs la soluţia sugerată. Refuzul lui de a-şi mulţumi şi amuza semenii îl împiedică însă să-şi săvîrşească fapta pînă în momentul cînd, cu poşta, primi fericita veste că fusese tras pe sfoară în ceea ce priveşte situaţia de la moşie. Ştirea îl bucură atît de mult, încît nu numai că-i iertă eroului nostru stratagema — ştiind numaidecît că el fusese autorul —, ci îi şi puse punga la dispoziţie, astfel că, pentru moment, avu loc o împăcare prietenească.

În tot acest timp, Peregrine nu-şi slăbi nici măcar o clipă atenţia acordată celor sus-puşi. Nu uita să se înfăţişeze la primirile de dimineaţă, îşi punea la treabă inteligenţa şi hărnicia pentru a culege informaţii despre posturile neocupate şi se recomanda zilnic atenţiei patronului său, care părea să-i susţină, extrem de cordial, interesele. Cu toate acestea, întîrzia întotdeauna în solicitarea postului, sau locul pe care-l cerea se afla, din întîmplare, în afara jurisdicţiei ministrului.

Deşi comunicate cu cele mai călduroase asigurări de stimă şi prietenie, veştile acestea îl amărîră mult pe tînărul nostru gentilom, care le considera evaziunile unui

curtean nesincer și i se plîngea de ele lordului, înfățișîndu-i-le ca atare și arătîndu-i, totodată, intenția sa de a-și vinde ipoteca pe bani pești, pe care intenționa să-i cheltuiască pînă la ultimul penny pentru a dejuca planurile Excelenței Sale, la primele alegeri pe care le va patrona lordul. În asemenea ocazii, Înălțimea Sa lordul găsea întotdeauna răspunsul corespunzător ; acum nu se străduí să-l liniștească, dîndu-i asigurări că se bucură de favoarea ministrului, întrucît văzuse că remediile acestea, prin întrebuințarea prea des repetată, își pierduseră efectul asupra aventurierului nostru, ale cărui amenințări le combătu, arătînd că punga ministrului era cu mult mai grea decît a domnului Pickle și deci, dacă s-ar încăpățîna să i se opună, tînărul ar ieși bătut fără drept de apel, caz în care s-ar pomeni lipsit cu desăvîrșire de orice mijloc de subzistență și, prin urmare, ar pierde ultima speranță de a se procopsi.

Tînărul nostru gentilom nu putea pretinde că se îndoiește de adevărul acestei observații, deși ea nu avea cîtuși de puțin darul de a reabilita comportarea ministrului. Ba mai mult, Pickle începu să nu mai creadă nici în sinceritatea patronului său, care, după socoteala sa, îi tratase cu prea multă ușurință nerăbdarea și-i chiar amăgise, cu scuze ieftine, dorința de a avea o nouă întrevedere între patru ochi cu ministrul. Înălțimea Sa lordul începu să fie mai greu accesibil decît înainte, iar Peregrine se văzu obligat să-l piseze pe intendent cu nenumărate cereri, pînă să pună mîna pe ultimul sfert de dobîndă.

Alarmat de considerentele acestea, alergă să se consulte cu un nobil căruia-i făcuse un serviciu în legătură cu fiul său și, spre surprinderea și neplăcerea sa, îi fu dat să asculte o descriere extrem de nefavorabilă a caracterului persoanei în care se încrezuse atîta timp. Noul său sfetnic, care (deși curtean și el) era un rival al primului, îi dădu de înțeles eroului nostru că se sprijinise într-un toiag crăpat ; că așa-zisul lui patron era un om care-și spulberase averea și-și pierduse creditul, pe care nu mai putea obține acum decît un zîmbet sau o șoaptă ; că, în ceea ce-l privește, s-ar fi simțit onorat dacă i s-ar fi dat pri-

lejul să-şi folosească influenţa de care se bucura pe lîngă ministru în favoarea domnului Pickle.

— Cum însă v-aţi pus sub protecţia unui alt pair (spuse el), ale căror interese contravin alor mele, nu pot acum să vă îmbrăţişez cauza fără a-mi atrage acuzaţia că încerc să-i seduc pe partizanii nobilului respectiv ; învinuire de care mă feresc mai mult decît oricare alta. Cu toate acestea, sînt gata oricînd să vă ajut cu sfatul meu personal ; de exemplu, acum vă voi îndemna să cereţi o nouă audienţă lui Sir Steady Steerwell însuşi, ca să-i explicaţi personal ce pretenţii aveţi, fără riscul unor interpretări greşite. Străduiţi-vă, de va fi posibil, să-i smulgeţi o promisiune concretă, pe care să n-o poată retracta fără să-şi strice reputaţia ; făgăduielile vagi nu sînt decît o armură generală, purtată de toţi miniştrii pentru a se apăra de insistenţele celor care nu vor să le acorde prietenia lor, dar nu vor nici să-i supere.

Sfatul se potrivea perfect cu propriile lui gînduri, aşa că Peregrine se folosi de cel dintîi prilej pentru a cere o audienţă, spunîndu-i pe şleau protectorului său că, dacă nu-i va face măcar atîta hatîr, va fi silit să tragă concluzia că nu se bucură de nici o trecere şi că nădejdile sale n-aveau absolut nici un temei, în care caz era hotărît să renunţe la ipotecă, să cumpere o rentă şi să ducă o viaţă independentă.

CAPITOLUL C

Ministrul îi acordă favoarea unei noi audienţe, convingîndu-l de sinceritatea sa. Mîndria şi ambiţia îi renasc, pentru a fi umilite din nou

Dacă banii tînărului gentleman s-ar fi aflat în mîinile altuia, nu i-ar fi fost, poate, foarte greu pairului fie să-i îndeplinească rugămintea, fie să-i ignoreze ameninţările. El ştia însă că vînzarea ipotecii nu se putea face fără o anchetă prealabilă şi nu avea nici cea mai mică dorinţă de a-şi asuma un asemenea risc. Îşi dădu, aşadar, toată osteneala să obţină audienţa solicitată. Ajuns în faţa ministrului, Peregrine vorbi cu multă căldură şi elocinţă despre subţierea gravă a averii sale, întîmplată cînd candidase în alegeri pentru o anumită circumscripţie ; pomeni despre insuccesul de la cealaltă alegere, îi aminti ministrului de promisiunile ce i se făcuseră şi la urmă se arătă dornic să afle la ce se putea aştepta din partea mărinimiei sale.

După ce-l ascultă, atent, pînă la capăt, ministrul îi răspunse cu cea mai mare amabilitate că-i cunoştea foarte bine meritele şi devotamentul şi dorea din suflet să-l convingă de stima ce o avea pentru amîndouă. Pînă acum însă nu ştiuse ce fel de speranţe nutreşte şi nu avea nici atîta putere, încît să creeze slujba pentru cei cărora ar fi dorit să le fie de folos. Dacă însă domnul Pickle îi putea schiţa o cale rezonabilă prin care să-şi poată dovedi prietenia, nu va da înapoi de la a proceda întocmai.

Folosindu-se de declaraţia ministrului, Peregrine menţionă cîteva slujbe pe care le ştia vacante, dar primi, din nou, răspunsuri evazive : unul dintre posturi nu ţinea de departamentul său, altul fusese deja promis celui de al treilea fiu al unui anumit conte, încă înainte de decesul persoanei ce-l deţinuse ; al treilea era grevat de o pensie

ce mînca mai bine de jumătate din venit. Pe scurt, fiecare sugestie a lui Peregrine era primită cu obiecţii la care nu avea cum să răspundă, deşi vedea limpede că nu erau decît pretexte ipocrite, folosite în locul unui refuz jignitor. Aşadar, exasperat de atîta făţărnicie şi nerecunoştinţă :

— Înţeleg prea bine (spuse) că dificultăţile astea vor exista întotdeauna, ori de cîte ori vă voi adresa o rugăminte ; de aceea, mă voi scuti de-acum încolo de osteneala de a mai petiţiona.

Zicînd acestea, se retrase brusc, fierbînd de ciudă şi animat de gînduri răzbunătoare. Dar protectorul său, socotind că nu e cuminte să-l întărîte prea tare, găsi un mijloc de a o convinge pe Excelenţa Sa să facă ceva pentru a stinge furia tînărului şi aventurierul nostru primi, chiar în seara aceea, un mesaj de la lord, care dorea să-l vadă numaidecît.

Aflînd că e chemat, Pickle se duse la acesta acasă şi apăru în faţa lui cu chipul foarte sumbru, menit să arate celor în cauză că se afla într-o dispoziţie prea proastă pentru a se mai lăsa călcat pe coadă. Perspicacele pair, înţelegînd aceasta, se feri să-i ceară socoteală pentru reaua purtare din timpul audienţei pe care i-o obţinuse şi îl informă că ministrul îi trimisese, în semn de recunoştinţă pentru serviciile aduse, o bancnotă de trei sute de lire, precum şi promisiunea că va primi respectiva sumă în fiecare an, pînă cînd îşi va găsi un rost. Vestea asta îl calmă într-o oarecare măsură pe tînărul Pickle şi el binevoi să accepte cadoul, iar la primul *levé* îi aduse mulţumiri ministrului, fiind răsplătit de el cu un zîmbet de o infinită bunătate, ce-i risipi pînă şi ultimele rămăşiţe de supărare. Cum nu avea posibilitatea să ghicească adevărata cauză ce-l făcea pe ministru să temporizeze, considera generozitatea aceasta drept o dovadă peremptorie a sinceităţii lui Sir Steady şi credea cu tărie că, de îndată ce se va ivi ocazia, ministrul îl va aşeza într-un post, pentru a nu mai fi nevoit să-i plătească pensia din buzunarul propriu. Pronosticul lui s-ar fi dovedit, poate, corect, dacă un accident neprevăzut n-ar fi răsturnat, pe neaşteptate, ambarcaţiunea intereselor sale curteneşti.

Pînă una, alta, scurta licărire a norocului îi reînvie ambiția și mîndria, sentimente la care, pe vremuri, ținuse atît de mult. Fața i se însenină iarăși, își recăpătă buna dispoziție și începu să umble din nou cu capul pe sus. Cei care depindeau, ca și el, de bunăvoința ministrului, văzînd atenția deosebită ce i se acordase la *levé*-ul public, începură să-l considere o stea în ascensiune și din această cauză unii dintre ei își dădeau toată osteneala să-i cîștige atenția. Nu-și mai evita vechii prieteni, în tovărășia cărora își risipise o mare parte din avere, ci îi trată în toate localurile publice cu aceeași naturalețe și aceeași amiciție pe care le arătase pe vremuri, ba chiar se lăsă antrenat în excesele lor, încrezător în perspectiva moștenirii. Împreună cu Cadwallader își reîncepu consultațiile la curtea ridicolului și realiză un șir de farse, spre totala zăpăceală a celor ce *navigaseră cu pînzele întinse în Nordul Vrajbei lor* [1].

Plăcerile le fură curînd curmate de o nenorocire pe cît de neașteptată, pe atît de fatală. Nobilul patron al lui Peregrine făcu o criză de apoplexie, din care fu salvat de medici, doar ca să termine cu el după toate regulile, așa că la două luni după ce fuseseră chemați pentru consult, lordul plecă pe drumul tuturor muritorilor. Întîmplarea îl afectă foarte puternic pe Peregrine, nu doar fiindcă îi fusese prieten și i se credea obligat în fel și chip, dar mai ales întrucît se temea că interesele sale aveau să sufere o lovitură zdravănă prin dispariția acestui nobil, considerat de el drept unic sprijin în viață. Se îmbrăcă, așadar, în doliu, pentru a cinsti memoria prietenului plecat și dădu semne de neprefăcută durere și întristare, deși avea, în realitate, mai multe pricini de a fi îndurerat de cîte cunoștea în momentul acela.

La încheierea trimestrului, i se adresă intendentului moștenitorului lordului, pentru a primi dobînda pe banii investiți, ca de obicei, și cititorul va recunoaște imediat că a avut suficiente motive de a fi surprins cînd i se spuse că nu putea ridica pretenții nici asupra dobîndei, nici asupra capitalului. E adevărat că administratorul abordă subiectul cu mult tact și extrem de politicos :

[1] Referire la *A douăsprezecea noapte*, act. III, sc. 2, 28 (n. ed. engl.).

— Înfățișarea dumneavoastră, Sir (îi spuse lui Pickle), vă disculpă de orice suspiciune că ați fi încercat să comiteți o fraudă, dar ipoteca asupra terenurilor pomenite de dumneavoastră a fost vîndută unei alte persoane, cu mulți ani înaintea datei cînd pretindeți a fi avansat suma ; chiar azi-dimineață am plătit dobînda pe un trimestru, după cum reiese din chitanța asta ; vă rog s-o citiți și să vă convingeți.

Peregrine rămase ca lovit de trăznet la aflarea acestei veşti, care-l făcea sărac lipit pămîntului. Nu reuși să rostească nici măcar o vorbă, ceea ce-l puse într-o lumină proastă în ochii intendentului, îndemnîndu-l să se îndoiască de sănătatea lui mintală ; căci, între actele decedatului, examinate de el cu atenție, nu se găsise nici un înscris, memorandum sau chitanță referitoare la problema respectivă. După o lungă și stupefiată tăcere. Peregrine își reveni îndeajuns ca să facă observația că fie că el se înșelase amarnic, fie că răposatul lord fusese cel-mai mare escroc de pe planetă :

— Dar, domnule Cumteifinumind (zise), dă-mi voie să te anunț că simpla dumitale declarație, în afacerea asta, nu mă va putea convinge nicidecum să mă resemnez cu pierderea a zece mii de lire.

După ce-și descărcă astfel sufletul, plecă din casa aceea, atît de nemulțumit de încurcătura ivită, încît nici măcar nu-și dădea seama dacă umblă cu capul în sus sau în jos. Cum se întîmplă să-i fie parcul în cale, rătăci o vreme pe acolo, răcorindu-se cu un monolog în care își lăuda prietenul dispărut și răbufnind într-o serie de blesteme adresate sieși, pînă cînd mînia, încetul cu încetul, făcu loc reflecției. Atunci începu să cugete, cu seriozitate și tristețe, asupra nenorocirii întîmplate și hotărî să consulte, fără a mai pierde timpul, niște avocați. Întîi și-ntîi își propuse însă să obțină o întrevedere privată cu moștenitorul care — după o explicare sinceră a problemei — s-ar fi putut să-i facă dreptate.

Ca urmare a hotărîrii luate, a doua zi dimineață își puse toate documentele în buzunar și se duse, într-o litieră, la tînărul nobil acasă. Fiind primit de acesta — datorită înfățișării sale nobile și unui bacșiș dat portaru-

lui —, îi explică întreaga afacere, sprijinindu-şi afirmaţiile cu acte scoase din buzunar şi arătînd de ce ruşine s-ar acoperi amintirea răposatului lord, dac-ar fi obligat să se adreseze curţii de justiţie pentru a-şi recăpăta banii.

Executorul — persoană bine crescută — îl compătimi foarte sincer pentru pierderea suferită, deşi povestea nu părea să-l surprindă prea mult. Deoarece se comisese, fără urmă de îndoială, o fraudă, îşi exprimă regretul că pierderea n-o suferise primul ipotecant, cunoscut (spunea) drept un hoţoman de cămătar, îmbogăţit pe seama nenorocirii semenilor săi. Observă însă ca răspuns la insistenţele eroului nostru, că nu se considera cîtuşi de puţin obligat să arate respect amintirii predecesorului său, care se folosise de el în mod barbar şi injust, nu numai fiindcă-l exclusese din preajma sa şi nu-i arătase încredere, ci şi pentru că făcuse tot posibilul pentru a aduce prejudicii moştenirii ce urma să-i revină. Prin urmare, nimeni nu putea să-i pretindă să plătească zece mii de lire din datoria acestuia, fără să cîştige nimic în schimb. In ciuda supărării sale, Peregrine nu putu să nu recunoască în sinea sa că refuzul era pe deplin întemeiat. După ce-şi lăsă indignarea să răbufnească în invectivele cele mai vituperante împotriva defunctului lord, îşi luă rămas bun de la îndatoritorul moştenitor şi numaidecît se adresă unui avocat, care-i dădu toate asigurările că avea mari şanse de cîştig şi acceptă, prin urmare, să se ocupe de caz.

Măsurile acestea fură luate, toate, în primul moment de furie, cînd mintea îi era atît de zăpăcită de diversele gînduri izvodite de nenorocirea lui, încît luă drept sînge rece ceea ce nu era, de fapt, decît ameţeală. Trecură două zile întregi pînă să-şi dea seama de adevăratele proporţii ale nefericitei întîmplări. Abia atunci îşi făcu un dureros examen de conştiinţă ; fiecare detaliu al analizei îi provoca noi junghiuri de vinovăţie, concluzia finală fiind descoperirea că toată averea îi era risipită, iar el însuşi se găsea într-o stare de dependenţă dintre cele mai deplorabile. Această idee ar fi fost de-ajuns (în chinurile deznădejdii în care se zbătea) pentru a-l împinge la nu ştiu ce gest disperat, dacă n-ar fi fost atenuată într-o măsură oarecare de încrederea în avocaţi şi de asigurările ministru-

lui, singurele metereze (deşi firave, cum s-au dovedit întotdeauna, pentru oricine) ce-l despărţeau de sărăcie.

Mintea omului e, de obicei, maleabilă ; dacă se poate agăţa de o speranţă cît de mică, se adaptează de minune la surprizele destinului, mai ales dacă omul are o imaginaţie bogată şi e vesel din fire. Aşa şi în cazul aventurierului nostru. În loc să se lase copleşit de gîndurile triste inspirate de pierderea averii, el se mîngîie cu linguşitoarele amăgiri ale nădejdii, potolindu-şi fierberea interioară cu planuri insubstanţiale de a deveni în viitor o persoană importantă şi încercînd să arunce vălul uitării peste tot ce se întîmplase în trecut.

După o îndelungă ezitare, hotărî să-l informeze şi pe Grabtree despre ghinionul său, pentru a îndura dintr-o dată chinurile satirei acestuia, fără a se mai supune unei serii nesfîrşite de aluzii sarcastice şi remarci cu dublu înţeles, pe care nu le-ar fi putut îndura. Se folosi deci de prima ocazie pentru a-i spune că perfidia patronului său îl adusese la sapă de lemn şi-şi exprimă dorinţa ca mizantropul să nu-i facă durerea şi mai greu de suportat, prin observaţii cinice, din cele caracteristice unuia ce nu-şi poate suferi semenii. Cadwallader îi ascultă cu surprindere confesiunea, nelăsînd însă să i se vadă nimic pe faţă. După o tăcere, remarcă doar că eroul nostru n-avea de ce să se aştepte la noi observaţii din parte-i, referitoare la un eveniment pe care-l prevăzuse şi aşteptase de multă vreme ; şi-l sfătui, cu un rînjet batjocoritor, să se consoleze cu promisiunile ministrului, care, fără îndoială, avea să achite toate datoriile scumpului său prieten decedat.

CAPITOLUL CI

Peregrine se produce în public și devine membru al Colegiului autorilor

După ce înghiți explicația aceasta amară, tînărul nostru gentilom începu să-și croiască planuri pentru a astupa găurile din venitul său anual, dureros de limitat acum, și se hotărî să profite, într-un fel sau altul, de talentele datorate naturii sau bunei educații primite. Pe vremea cînd îi mersese bine, auzise despre diverși autori care, fără a se pretinde geniali sau deosebit de înzestrați pentru literatura umanistică, cîștigau un ban bun, prestînd pentru librari o muncă de pe urma căreia reputațiile lor nu aveau nimic de suferit. Unul (de exemplu) executa diferite traduceri, fiind plătit cu atîta pagina și avea în serviciul său cinci-șase condeieri ce lucrau continuu, ca funcționarii din birourile de contabilitate[1]. În felul acesta, omul nostru putea duce un trai bun, bucurîndu-se de sticla de vin și de prieteni, fără ambiția de a fi socotit altceva decît un om cinstit și un vecin de nădejde. Altul alcătuia nenumărate proiecte de dicționare, executate sub supravegherea sa de lucrători cu ziua[2], iar domeniul unui al treilea erau povestirile istorice și de drumeție, colecționate sau prescurtate de scribi de aceeași teapă.

Cînd se compara cu alții, domnul Pickle își stima atît de mult propria-i capacitate, încît nu se îndoia nici o clipă că va reuși să-i întreacă pe toți acești antreprenori, în diferitele ramuri ale profesiunii, dacă va recurge vreodată la un asemenea expedient. Ambiția îl îndemna însă să producă într-un domeniu în care interesul material ar fi mers

[1] Smollett însuși avea să folosească mai tîrziu ajutoare pentru realizarea unor proiecte mai ambițioase (n. tr.).

[2] Aluzie, poate, la Dr. Johnson (n. ed. engl.).

mînă în mînă cu gloria, să încerce niște performanțe care să-i aducă celebritatea în ochii publicului și, totodată, să-l transforme într-o persoană importantă pentru librari și tipografi, mereu în căutarea textelor de publicat. Se prosternă, așadar, la picioarele Muzei și, dîndu-și seama cît de puțin apreciate sînt, în zilele noastre, acele specii de compoziție poetică în care nu-și găsesc locul satira și obscenitățile, îl imită pe Juvenal, șfichiuind cîteva personalități ușor de recunoscut, într-o satiră ce contopea adevărul, spiritul și severitatea. Deși nu-și puse numele pe pagina de titlu a opusculului, făcu în așa fel încît toată lumea să atribuie lucrarea autorului ei adevărat și speranțele de succes nu-i fură întru totul dezamăgite : primul tiraj se vîndu imediat și scrierea deveni subiect de conversație la toate întrunirile oamenilor de gust.

Răsunătorul său debut făcu mai mult decît să captiveze interesul librarilor, care se îmbulziră să-l cunoască și stîrni curiozitatea unei asociații de scriitorași ce se autointitula Colegiul. Peregrine avu deosebita onoare de a primi vizita unui delegat al acestora cu misiunea de a-l anunța că asociația votase în unanimitate să-i ofere calitatea de membru. Persoana ce aducea solia — un bard ce se mai înfruptase și altădată din generozitatea eroului nostru — își folosi întregul talent oratoric pentru a-l convinge pe Peregrine să accepte propunerea confreriei scriitoricești, descriind-o pe aceasta din urmă în culori ce aprinseră imaginația lui Pickle. Își luă, așadar, rămas bun de la sol, mulțumindu-i pentru înalta cinstire și promițînd solemn că se va strădui să fie și de acum încolo demn de încrederea lor.

Ceva mai tîrziu, același delegat îl instrui cu privire la ceremoniile Colegiului și, în conformitate cu instrucțiunile comunicate, Peregrine compuse o odă ce urma să fie recitată în public, în seara primirii în Colegiu. Înțelegea foarte bine că asociația nu era altceva decît un număr oarecare de autori, ce se uniseră prin bună înțelegere pentru a obține avantaje și satisfacții mai mari, și se înfruntau cu o altă asociație similară, alcătuită din dușmanii și detractorii lor jurați. Nu trebuie deci să ne mire că încercau să-și întărească rîndurile cu o valoroasă achiziție, cum avea să se dovedească a fi, desigur, eroul nostru. Cole-

giul era format numai și numai din autori, deosebiți însă între ei prin gradul de celebritate, de la versificatorul de texte pentru cîntecele ce se pot auzi la Marybone, pînă la bardul dramatic ce apăruse în coturni pe scenă ; ba chiar unul dintre ei terminase o epopee în opt cărți și tocmai solicita în acel moment donații pentru a o publica.

Cu neputință de crezut că atîția fii ai lui Apolo, uniți într-o congregație, ar fi putut ședea liniștiți și cuminți o seară întreagă, fără să se simtă supravegheați de ochiul sever al vreunei autorități recunoscute. Prevăzînd aceasta, își aleseseră un președinte, investit cu puteri depline pentru a impune ordinea oricărui membru sau oricăror membri ce ar fi încercat să tulbure armonia și obediența întregii adunări. Înțeleptul care-i guverna în acel moment era o persoană în vîrstă al cărei chip reflecta prea fidel nemulțumirea ranchiunoasă ce se instalează după repetate eșecuri. Un ghinion extrem îl urmărise în toate încercările lui dramatice și devenise (pentru a folosi cuvintele unui hitru rău de gură ce asistase la căderea ultimei lui piese) *afurisit fără a mai putea fi izbăvit vreodată*. Zăbovea însă în continuare pe la poalele Parnasului, traducîndu-i pe clasici și comițînd felurite alte scrieri. Cu ajutorul unei invincibile siguranțe de sine, al unei neîmblînzite insolențe, al unei neînfricate violențe de limbaj și al unei bune cunoașteri a vieții, reușise să-și dobîndească și să-și păstreze reputația de om foarte învățat și spiritual în ochii celor ce nu se bucurau nici de învățătură, nici de minte, adică treizeci și nouă din cei patruzeci de autori din care-i era formată partida. Pînă și cîțiva membri ai Colegiului îl priveau în această lumină, deși majoritatea celor ce-i dăduseră votul la alegeri erau cei ce se temeau de malițiozitatea lui, îi respectau experiența și venerabilitatea sau îl urau pe rivalul său, poetul epic.

Scopul principal al înfrățirii (cum spuneam) era ca scriitorii să-și sprijine reciproc producțiile, recomandîndu-le la unison pentru publicare, cu toată priceperea și influența de care se bucurau ; făceau asta nu numai în discuțiile particulare, ci și prin epigrame ocazionale, cronici sau anunțuri publicitare inserate în ziarele publice. Știința aceasta, cunoscută sub numele vulgar de „aruncarea prafului în ochi", o ridicaseră la un grad atît

de înalt de rafinament, încît se întîmpla foarte des ca un autor să scrie un atac violent împotriva propriei producții, pentru a dezmorți curiozitatea orașului care-l ignorase. În ciuda unanimității de interese ce unea obștea, exista de mult o dușmănie personală între cei doi rivali menționați mai sus, fiecare pretinzînd întîietatea pentru sine, deși majoritatea decisese prin vot în favoarea președintelui aflat în scaun. E adevărat că rîca nu ajungea niciodată să se manifesteze prin sfidare deschisă sau scandal, dar răbufnea la fiecare întrunire prin încercări de eclipsare reciprocă prin vorbe de duh și replici încărcate de sens, în așa fel încît, seară de seară, se servea un delicat banchet al spiritului, spre deliciul și educarea membrilor mai tineri, care niciodată nu pierdeau ocazia de a se împărți în tabere, declarîndu-se de partea unuia sau altuia dintre combatanți și încurajîndu-l din priviri sau cu aplauze, după cum o cereau împrejurările disputei.

Onorabilul consistoriu se ținea în cea mai bună încăpere a unei berării, unde se găseau din belșug vin, punci, sau bere, după punga și plăcerea fiecăruia ; membrii își plăteau separat consumația. În această ambianță avu loc prezentarea eroului nostru, înconjurat de douăzeci de străini ale căror înfățișări și costumații erau de o foarte pitorească varietate. Fu primit cu dovezi solemne de politețe și respect și așezat la dreapta președintelui care, poruncind să se facă liniște, îi recită cu voce răsunătoare oda compusă anume pentru acea ceremonie, unanim apreciată și aplaudată. I se ceru apoi să lege jurămîntul solemn obișnuit, prin care se obliga să aibă în vedere, în toate împrejurările (în măsura în care-i stătea în putere s-o facă) renumele și interesele obștei. După rostirea jurămîntului, tîmplele-i fură încinse cu o cunună de lauri sacri, anume păstrați pentru astfel de ceremonii.

După îndeplinirea, cu toată solemnitatea cuvenită, a tuturor ritualurilor, noul membru își plimbă ochii prin sală, examinîndu-și ceva mai atent confrații ; ceea ce văzu fu o colecție ciudată de peruci, de toate culorile, formele și mărimile, cum nicicînd nu-i mai fusese dat să contempleze. Cei ce ședeau în preajma prezidentului, pe ambele laturi, se distingeau aproape toți prin peruci venerabile, cu vîrfuri de o surprinzătoare diversitate ; unele creșteau în

partea din spate, ca taluzul din fața unei fortificații : altele aveau două protuberanțe distincte, ca dealurile Helicon și Parnas, altele erau îmbîrligate și țepoase, ca și coarnele lui Jupiter Ammon. După acestea urmau perucile membrilor cu statut mijlociu, dintre care multe nu erau decît simple succedanee, confecționate prin aplicarea unui trandafir pe o coadă împletită din păr unsuros ; forma cea mai jalnică o constituiau niște mase de păr cu neputință de descris.

Hainele se potriveau destul de bine cu podoabele purtate pe capete : veștmintele de pe banca de sus păreau decente și curate, în vreme ce ale clasei mijlocii arătau uzate și soioase, iar în colțul mai îndepărtat al odăii observă încercări de a ascunde pantaloni rupți și cămăși murdare. Mai mult, reuși să-și dea seama, după înfățișarea fiecăruia, cu ce fel de talent literar îl blagosloviseră muzele. Tragedia îți sărea în ochi din privirile grave și solemne, Satira făcea cu ochiul din încruntăturile invidioase și nemulțumite ; Elegia scîncea în chipurile de înmormîntare, Pastorala moțăia în fețele de o paloare insipidă ; Oda se definea în privirea distrată și Epigrama se răsfăța în rînjetul obraznic. Se prea poate că eroul nostru își credea puterea de pătrundere mult prea rafinată, cînd afirmă că, dincolo de aceste descoperiri, putuse să-și dea ușor seama de situația bănească a fiecăruia, și era gata să parieze că poate ghici fiecare sumă în parte, fără să se depărteze cu mai mult de trei gologani de adevăr.

În loc să devină generală, conversația se fărîmiță pe grupuri, iar poetul epic reuși să atragă atenția mai multor indivizi, cînd prezidentul interveni, strigînd tare :

— Fără cabale, gentlemani, fără conjurații !

Rivalul, socotind că-i de datoria lui să dea o replică acestei admonestări, răspunse :

— N-avem secrete ; cel ce are urechi, poate să asculte.

Cuvinte adresate, cu subînțeles, adunării, și fețele tuturor se luminară de speranța că-și vor primi porția obișnuită de spirite, dar președintele păru să nu accepte provocarea ; fără a-și lua înfățișarea bătăioasă de totdeauna, răspunse calm că-l văzuse pe domnul Metaforă făcînd cu ochiul și șoptindu-i ceva unui aliat și trăsese de aici concluzia că ceva misterios se afla pe tapet.

Socotindu-şi potrivnicul descurajat, poetul epic hotărî să profite de deprimarea lui, ca să crească mai mult în ochii străinului ; în acest scop întrebă, cu un aer de triumf, dacă era interzis prin lege ca oamenii să aibă ticuri nervoase la ochi şi trebuia să fie neapărat bănuiţi de conjuraţie. Preşedintele, văzînd încotro bate şi enervat de neobrăzarea sa :

— Desigur (răspunse), putem admite ca un om slab de minte să facă uneori convulsii la ochi.

Replica smulse hohote triumfătoare de rîs partizanilor prezidentului, iar unul dintre ei observă că rivalul încasase o pocnitură zdravănă în ţeastă.

— Într-adevăr (răspunse bardul), în această privinţă domnul Preşedinte are un avantaj asupra mea. Dacă şi mie mi-ar fi întărită ţeasta cu nişte coarne, lovitura nu m-ar fi durut atît de tare.

Răspunsul, conţinînd o crudă aluzie la nevasta preşedintelui, ilumină chipurile prietenilor agresorului, care începuseră să se simtă bătuţi ; asupra celeilalte partide avură efectul contrar, pînă cînd şeful, recurgînd la tot spiritul de care era capabil, îi întoarse salutul, observînd că nu era nevoie de coarne atunci cînd intrarea păzită nu merită să fie apărată.

Un asemenea atac asupra tovarăşei de jug a domnului Metaforă, care nu se remarca deloc prin frumuseţe, nu putea rămîne fără efect asupra ascultătorilor. În ceea ce-l priveşte pe bard, el fu evident zguduit de remarcă, dar răspunse fără a ezita prea mult :

— La naiba ! Sînt de părere că dacă intrarea dumitale păzită ar fi deschisă tuturor, nu prea mulţi s-ar osteni să treacă la atac.

— În afară de cazul că ar avea tunuri mai eficace decît tirul cuvintelor dumitale de spirit (zise prezidentul).

— Cît despre asta (strigă, grăbit, celălalt), nu va fi nevoie să facă o breşă, în ziduri ; vor găsi bastionul *la pucelle* [1] gata dărîmat cînd ajung acolo, he, he.

— Cred însă că v-ar fi peste puteri (observă preşedintele) să umpleţi *la fosse* [2].

---

[1] Fecioara (fr.) (n. ed. engl.).
[2] Groapa (fr.) (n. ed. engl.).

— Recunosc, așa ceva ar fi greu (răspunse bardul), aici aș da peste un *hiatus maxime deflendus* [1].

Exasperat de atîta nerușinată insinuare, făcută chiar în prezența proaspătului membru, președintele exclamă cu ochii fulgerîndu-i de indignare :

— Și cu toate acestea, dacă un detașament de pionieri s-ar apuca să-ți exploreze craniul, ar găsi în el destul gunoi pentru a înfunda toate canalele orașului.

La acest punct, admiratorii poetului epic gemură adînc, dar el, luînd cu mult calm o priză de tabac :

— Cînd cineva devine mojic (spuse), e pentru mine o dovadă neîndoielnică a faptului că se simte învins.

— Dacă-i așa (răcni celălalt), dumneata însuți ești cel ce pierde, căci ai recurs la insulte personale înaintea mea.

— Apelez (replică bardul), la cei ce mai pot vedea lucrurile clar. Domnilor, ce părere aveți ?

Apelul declanșă o zarvă universală și zăpăceala puse stăpînire pe întreaga confrerie. Fiecare se luă la harță cu vecinul, încercînd să-și ridice în slăvi cauza. În zadar încerca prezidentul să-și impună autoritatea ; zbieretele se auzeau tot mai tare, adversarii se înflăcărară, începură să se încrucișeze în aer epitete ca *tîmpit, cap pătrat* și *pungaș*. Peregrine se simțea grozav în mijlocul tevaturii ; sărind pe masă, întonă chemarea la luptă și numaidecît se încinseră vreo zece încăierări separate. Luminările se stinseră de atîta avînt și combatanții continuară să se pocnească orbește. Răutăciosul Pickle împărțea, la nimereală, lovituri în întuneric, iar oamenii aflați în încăperile de dedesubt, alarmați de zgomotele păruielii, de scaunele răsturnate și de zbierătele celor angajați în luptă, dădură buzna grămadă în sus pe scări, cu luminări în mînă, să vadă ce produsese nemaipomenita tevatură și, dacă era posibil, s-o potolească.

De cum redeveniră vizibile lucrurile, grupuri stranii de oameni aflați în picioare și de ființe prăbușite putură fi distinse pe cîmpul de bătaie. Ochii domnului Metaforă erau înconjurați de cercuri de culoare vînătă, iar pe nasul președintelui atîrna un boț de sînge închegat. Unul dintre

[1] „O groapă ce trebuie mult deplînsă" (lat.) (n. end. engl.).

autorii de tragedii, pomenindu-se atacat pe întuneric, înhățase un cuțit de tăiat brînza, aflat pe masă, și se folosise de el ca de un pumnal pentru a găuri beregata adversarului ; din mila Domnului însă, tăișul nu era destul de ascuțit pentru a străpunge pielea, reușind doar s-o zgîrie în cîteva locuri. Un poet satiric aproape că reușise să sfîșie, dintr-o mușcătură, urechea unui bard liric. Cămășile și legătoarele de grumaz se transformară în zdrențe ; pe podea se afla o grămadă jalnică de peruci, încît nici cea mai atentă examinare n-ar fi reușit să-i stabilească pe proprietarii fiecăreia ; aceștia fură obligați, aproape toți, să folosească batiste în locul scufiilor de noapte.

Sfada se curmă însă la intervenția din afară, o parte din combatanți fiind oricum osteniți de pe urma unei trude ce nu le adusese nimic altceva decît cucuie, iar o parte lăsîndu-se intimidați de protestele proprietarului și ale oamenilor săi, care amenințau că vor chema garda. Cîțiva, foarte puțini, se rușinară de a fi fost surprinși în toiul unei dispute scandaloase. Dar, chiar dacă lupta se isprăvise, în seara aceea n-a mai fost posibil să se reinstaureze armonia și ordinea în sînul societății scriitoricești și membrii ei se risipiră, după ce prezidentul îi adresă o scurtă și confuză cuvîntare eroului nostru, cerîndu-i scuze pentru imorala păruială ce se încinsese tocmai în seara primirii lui în confrerie.

Într-adevăr, Peregrine cugetă multă vreme dacă reputația de care se bucura îi va permite să mai frecventeze și de-acum încolo venerabila asociație. Cum știa însă că unii dintre membri — oricît de caraghioasă le-ar fi fost înfățișarea — erau oameni talentați cu adevărat, și cum avea firea aceea veselă ce caută întruna pricină pentru rîs, cum observă Horațiu, vorbind despre Philippus :

Risus undique quaerit [1]

se hotărî să meargă în continuare la colegiu, în ciuda accidentului întîmplat în seara debutului său. Îl mai împingea la asta și dorința de a afla cîte ceva despre viața de culise a teatrului, convins fiind că unii membri cunoșteau treburile astea de-a fir-a-păr. Mai mult, înaintea

[1] *Epistole*, I, 2, 79, „Caută rîsul în orice sursă" (n. cd. engl.).

următoarei vizite veni să-l vadă sponsorul său și-i dădu toate asigurările că niciodată, de la constituirea Colegiului și pînă în seara cu pricina, nu se mai întîmplase să se iște o astfel de busculadă. El îi făgădui apoi că în viitor nu va mai avea nici un motiv să se scandalizeze din pricina comportării scriitorilor.

Convins de îndemnuri și asigurări, se lăsă din nou dus în mijlocul comunității de autori, unde totul se desfășură cu cea mai mare pompă. Certurile și altercațiile fură evitate și Colegiul se așternu serios pe treabă, pentru a împlini scopul întrunirii care era, în seara aceea, de a asculta necazurile membrilor săi și a le veni într-ajutor cu sfaturi bune. Primul care-și ceru dreptate fu un scoțian vorbăreț. Într-un dialect straniu, acesta se plînse că, la începutul stagiunii, predase o comedie directorului unui anumit teatru, care, după ce o ținuse la el trei săptămîni, i-o înapoiase autorului, afirmînd că nu găsise în piesă nici urmă de logică sau de limbă engleză.

Prezidentul (care, de fapt, stilizase el însuși piesa), socotindu-și propria reputație în pericol, declară, în fața întregii societăți, că nu putea garanta pentru piesă din punct de vedere al logicii, dar în ceea ce privește limba, era imposibil să i se aducă, pe drept, vreo obiecție.

— Cazul este, cu toate acestea, foarte limpede (spuse) : directorul nici măcar nu și-a dat osteneala să citească piesa, ci și-a format despre ea o opinie stînd doar de vorbă cu autorul, fără să viseze măcar că a fost revizuită de un scriitor englez ; în orice caz, îi ești nespus de îndatorat pentru că ți-a dat atît de repede un verdict. Cît voi trăi, voi avea o părere mai bună despre el decît pînă acum, fiindcă mi-a fost dat să cunosc autori mai deosebiți decît dumneata (în ceea ce privește interesul prezentat și celebritatea) ținuți, aproape toată viața, în continuă așteptare și dependență, pentru a-și vedea, în cele din urmă, dezamăgite speranțele că piesele le vor fi reprezentate pe scenă. Nu există decît două metode prin care s-ar putea să reușești să-ți prezinți piesa la un teatru. Una e cea a forței, prin intervenția celor supuși cărora nici un director nu cutează să le stea împotrivă ; cealaltă e insinuarea — trebuie să intri în grațiile directorului. Se cere să-i fii recomandat și apoi să-l cultivi cu umilință și adulație, să-i

închini ode, dacă e actor să-i lauzi jocul, făcîndu-te a nu auzi glasurile criticilor, oricît de convingătoare ar fi demonstrațiile lor. În conversația de cafenea, cît și la petrecerile particulare, trebuie să-i ridici în slăvi virtuțile sufletești, în ciuda adevărului și a dovezilor contrarii. Aceasta e, de fapt, calea cu rezultatele cele mai bune, pe care te sfătuiesc să apuci, după ce-i vei fi prezentat de o persoană cu greutate, iar dacă, prin mijloacele acestea și cu ajutorul perseverenței vei reuși, după trei-patru ani, să-ți vezi comedia intrată în repetiții, te poți socoti un om extrem de norocos, fiindcă un bărbat fără cheag sau renume ce i-ar prezenta comandantului general al forțelor Majestății Sale o cerere de a i se acorda primul post de comandant de companie devenit vacant ar avea cam tot atîtea șanse de succes ca și un autor nesprijinit de nimeni, care oferă o piesă pentru a fi jucată pe scenă. Dacă directorul nu e nevoit să facă pe plac nici unui prieten al său, atunci de ce naiba să-și ia pe cap osteneala și cheltuiala de a pregăti o piesă nouă și de a renunța la trei reprezentații aducătoare de bani, numai ca să măgulească vanitatea unui străin și să-i burdușească buzunarele ?

Bardul nordic se porni să vocifereze vehement împotriva sfaturilor și observațiilor prezidentului, dorind să dovedească prin argumente raționale și cu exemple culese din propria-i experiență că un singur poet reprezintă, pentru societate, un membru mai demn și mai important decît toți actorii sau directorii ce-au existat vreodată. Fu însă pus la punct și silit să tacă de cum își începu tirada de un decret al consiliului, care fu în unanimitate de părere că sfaturile primite fuseseră atît judicioase, cît și folositoare și că va face o mare greșeală dacă nu va profita de ele.

CAPITOLUL CII

Alte lucrări ale Colegiului

Nici nu terminară bine de discutat această problemă, că se ridică pentru a se plînge un alt gentilom, spunînd că se angajase să traducă în englezește opera unui autor renumit, crud desfigurată de niște încercări anterioare. Pe cum începuse însă proiectul lui să prindă cheag, proprietarii infectelor traducții precedente se străduiseră să-i prejudicieze traducerea, prin insinuări asidui, potrivnice adevărului și spiritului echității, ce spuneau că nu pricepe o boabă din limba din care pretindea că traduce. Întrucît cazul îi privea îndeaproape pe cei mai mulți dintre membrii prezenți, fu dezbătut cu multă seriozitate. Unii observară că nu era vorba doar de o încercare rău intenționată de a-l dezonora pe reclamant, ci de o ranchiunoasă defăimare publică ce urmărea să încurajeze o investigare a pregătirii tuturor traducătorilor, puțini dintre aceștia (după cum se știa) fiind îndeajuns de calificați ca să reziste la un astfel de test. Alții spuseră că, dincolo de acest aspect, care trebuia să se bucure de toată atenția Colegiului, se simțea necesitatea unei acțiuni comune de umilire a librarilor obraznici, care, de cînd lumea, se folosiseră de orice prilej pentru a-și asupri și înrobi autorii, nu doar plătind oamenii de geniu cu salarii de croitor ambulant, fără a le acorda măcar o zi de odihnă pe săptămînă, ci și profitînd de pe urma nevoilor acestora, într-un chip ce nu avea nimic în comun cu spiritul dreptății și al omeniei.

— Iată, de exemplu, eu (zise unul dintre membri), de cum mi-am cîștigat o mică reputație în oraș, am fost luat în brațe de un tiran din ăștia ce se prefăcea a-mi fi prieten și mi-a dat chiar și bani, ca să fac față nevoilor mele, așa încît l-am considerat însăși icoana bunăvoinței dezin-

teresate, iar dacă el mi-ar fi ghicit dispoziția sufletească și m-ar fi tratat pe măsură, aș fi fost gata să-mi pun condeiul în slujba lui, în condițiile pe care mi le-ar fi impus. După ce-am profitat o vreme de amiciția lui, mi s-a întîmplat să am nevoie de o sumă mică de bani și m-am adresat cu toată încrederea din nou bunului meu prieten care, dintr-o dată, a pus capăt mărinimiei sale, refuzînd, în modul cel mai abrupt și jignitor, să-mi îndeplinească rugămintea. Deși în acel moment făcusem progrese destul de frumoase cu o lucrare pe care o scriam, și care reprezenta o garanție suficient de bună pentru suma cerută, m-a întrebat pe șleau cum intenționez să-i plătesc banii împrumutați. Am fost, așadar, dus de nas, ca o prostituată tînără, abia venită la oraș, pe care codoașa o lasă să acumuleze datorii, pentru a o putea asupri mai apoi după bunul ei plac, iar dacă nenorocita se plînge, e tratată drept cea mai nerecunoscătoare ființă din lume, și încă s-ar părea că pe bună dreptate, cum ar crede orice observator neutru. „Stricată nerecunoscătoare (ar spune codoașa), nu te-am luat în casa mea cînd n-aveai nici cămașă pe spinare, fustă pe fund sau o bucățică de pîine să-ți amăgești cu ea stomacul ? Nu te-am îmbrăcat ca pe o femeie de treabă din cap pînă-n picioare, nu ți-am dat casă, masă și alte cele, pînă cînd nesocotința te-a dus din nou la nenorocire, iar acum ai îndrăzneala — mincinoasă rea și puturoasă ce ești ! — să-mi spui că mă port aspru cu tine, cînd nu-ți cer decît ce-i al meu !" Așadar, tîrfa și autorul sînt deopotrivă oprimați, ba chiar li se răpește și tristul privilegiu de a se plînge, siliți fiind să se supună condițiilor pe care creditorii lor găsesc potrivit să le impună.

Exemplul acesta avu un efect atît de puternic asupra convingerilor și nemulțumirilor întregului Colegiu, încît toți jurară pe loc răzbunare împotriva celor ce-l făcuseră să sufere pe traducător și, după o scurtă discuție, căzură de acord că acesta trebuia să efectueze o tălmăcire nouă a unei cărți de succes, pe care s-o opună versiunii anterioare aparținătoare delincvenților și s-o culeagă cu litere foarte mici, încît s-o poată vinde mai ieftin decît concurența. Colegiul urma să-și folosească toată priceperea și influența pentru a recomanda noua traducere și a îi sprijini cariera în lume.

De cum se rezolvă și afacerea asta, spre satisfacția tuturor, se ridică un autor ceva mai bine cunoscut și solicită sfaturile și ajutorul confraților pentru a-l pedepsi pe un nobil oarecare, ce se dădea drept extrem de rafinat și care, impresionat de o operă lansată în lume de autorul nostru și primită cu laude pretutindeni, nu numai că dorise să-l cunoască, dar îi făcuse o curte asiduă.

— M-a invitat la el acasă (le spuse), unde m-a copleșit cu politețea și declarațiile de prietenșug. A insistat să-l tratez ca pe un prieten intim și să-l vizitez la orice oră, fără a mă formaliza ; mi-a smuls promisiunea că voi lua cu el micul dejun cel puțin de trei ori pe săptămînă. Pe scurt, m-am socotit tare norocos de a fi fost înconjurat de atenția unui om de valoare și reputația lui, căruia-i stătea în putere să-mi facă trecerea prin viață mai ușoară. Ca să nu-i dau pricină să creadă că-i neglijez prietenia, m-am dus de două ori la el acasă, să beau ciocolată, așa cum ne înțelesesem ; el însă era atît de obosit, fiindcă dansase la o petrecere toată noaptea, încît valetul *de chambre* nu s-a încumetat să-l trezească atît de devreme. I-am lăsat deci lordului complimentele mele, dimpreună cu o operă manuscrisă, pe care-și exprimase dorința sinceră de a o citi. Nedorind ca nerăbdarea de a mă revedea să-i zdruncine în vreun fel sănătatea, mi-am reînnoit vizita a doua zi dimineața, ca să primesc, prin intermediul valetului, mesajul că se distrase de minune cu manuscrisul meu, din care citise deja cea mai mare parte, dar că acum era atît de ocupat să născocească o costumație potrivită pentru un bal mascat particular, încît nu-și putea îngădui plăcerea de a lua micul dejun cu mine. Scuza mi s-a părut rezonabilă și am acceptat-o ca atare, iar după o zi, două, mi-am făcut din nou apariția, dar iarăși Înălțimea Sa lordul era extrem de ocupat. Se prea putea ca lucrurile să fi stat într-adevăr astfel, așa că am revenit și a patra oară, sperînd să-l găsesc mai liber, dar el ieșise în oraș cu o jumătate de oră mai devreme și-i lăsase cameristului opera mea să mi-o înapoieze ; acesta-mi dădu toate asigurările că stăpînul său o citise cu infinită plăcere. M-aș fi retras, poate, satisfăcut de această declarație, dacă, trecînd prin hol, nu l-aș fi auzit pe unul din lachei, sus pe trepte, întrebînd cu o voce destul de răsună-

toare : „Veți binevoi să fiți acasă cînd o să vină, Înălțimea Voastră ?" Se înțelege că nu mi-a făcut nici o plăcere descoperirea mea ; de cum am înțeles ce se întîmplă, m-am întors spre călăuza mea și : „Văd (i-am spus) că lordul e dispus să fie plecat în oraș în dimineața asta și pentru alții, nu numai pentru mine". Individul (deși un simplu valet) s-a făcut purpuriu la aceste cuvinte, iar eu am plecat, puternic iritat de fățărnicia pairului mitocan și absolut hotărît să-l scutesc, pe viitor, de vizite. Nu mult după această întîmplare mi s-a întîmplat să-l întîlnesc în parc și, politicos, cum sînt, n-am putut trece pe lîngă el fără să-l salut, scoțîndu-mi pălăria, iar el mi-a întors salutul în cea mai distantă manieră, deși eram amîndoi singuri și nu se vedea țipenie în jur. Iar cînd aceeași operă pe care o lăudase fără rezerve mi-a fost publicată mai tîrziu, pe bază de listă, nu și-a comandat nici măcar un singur exemplar. Am stat adeseori să mă gîndesc, mirat, la ridicola contradicție existentă în purtarea acestui om, care-mi pare a fi rezultatul unei hotăriri ferme de a se face urît și disprețuit de semenii săi. Eu nu i-am solicitat protecția, ba nici măcar nu mi-a trecut prin minte numele lui, pînă cînd nu mi-a căutat el însuși prietenia ; iar dacă l-a dezamăgit conversația mea, de ce a insistat atîta să ne mai vedem ?

— Cazul e limpede ca bună ziua ! (strigă, întrerupîndu-l, prezidentul). E un îngîmfat dintre aceia ce se dau drept oameni de bun gust și se consideră cu atît mai valoroși, cu cît cunosc mai mulți oameni de geniu pe care să pretindă că-i ajută la creație. Sînt gata să pun pariu cu oricine că lordul, bazîndu-se pe scurta voastră întrevedere, și pe șansa de a-ți fi citit opera în manuscris, a dat deja să se înțeleagă, în toate cercurile frecventate de el, că i-ai cerut ajutorul pentru îmbunătățirea lucrării oferite acum publicului și că l-a amuzat să-ți facă onoarea de a-ți da sfaturi ; a văzut însă că ții cu încăpățînare la propria dumitale părere, în ceea ce privește tocmai pasajele ce nu s-au bucurat de aprobare în oraș. În ceea ce privește osanalele, nu-i nimic extraordinar în comportarea lui. Cînd vei ajunge la vîrsta mea, nu te vei mai mira văzînd că promisiunile și faptele unui curtean nu seamănă deloc între ele. Aș fi gata să te secondez și să-ți ajut să-ți verși năduful, dacă aș socoti că e posibil să-l faci să se căiască

pentru jalnica-i fățărnicie ; dar, dacă intuiția nu mă înșală, persoana despre care vorbim nu mai știe demult ce înseamnă probitatea sau rușinea, fiind deci perfect apărată de răzbunarea unui autor.

Opinia prezidentului fu consfințită de aprobarea unanimă a tuturor membrilor și, toate celelalte plîngeri și jalbe fiind amînate pentru următoarea ședință, Colegiul trecu la o partidă de replici spirituale, cu care se îndeletnicea o dată la două săptămîni, pentru a ajuta geniul să iasă la iveală. Tema era uneori aleasă de președinte, care deschidea jocul cu o remarcă isteață inspirată firesc de conversație ; mai apoi mingea trecea dintr-un colț în altul al odăii, în funcție de mișcările spiritului.

Voi repeta vorbele de duh ale acelei seri, în ordinea în care au fost pronunțate, ca să-și poată face și cititorul o idee despre sportul respectiv și despre abilitatea protagoniștilor. Unul dintre membri observă absența domnului Metaforă și primi de la cel așezat alături informația că poetul avea vreme proastă acasă și nu se putea aventura afară.

— Cum ! (strigă președintele, intervenind, cu chipul străluminat de plăcere). E obligat de vînt să rămînă în port ?

— Obligat de vin, presupun, strigă altul.

— Obădat în vin, ce stranie metaforă ! (observă al treilea).

— Nu și dac-a intrat într-un boloboc (răspunse al patrulea).

— Mai degrabă a intrat bolobocul în el (replică al cincilea). Lui i-ar trebui de fapt un butoi uriaș sau un ocean !

— Nu-i deci de mirare, c-a fost inundat (zise al șaselea).

— Dacă se va îneca, o să iasă la suprafață cînd îi va plezni fierea (strigă al șaptelea).

— Ceea ce se va întîmpla foarte repede (hohoti al optulea), fiindcă-i demult gata să pleznească.

— Ba nu, ba nu (observă al nouălea), se vă ține bine la fund, credeți-mă, are o *îndemînare naturală de a se cufunda*.

— Cu toate acestea (remarcă al zecelea), eu l-am văzut și plutind în nori.

— Atunci trebuie că era înnegurat (strigă al unsprezecelea).

— Era atît de-ntunecat (replică celălalt), încît nu se înțelegea ce gîndește.

— Și totuși (spuse al doisprezecelea) poți vedea prin el foarte limpede.

— Vorbești (zise al treisprezecelea) de parcă 'ar avea capul din sticlă.

— Nu, nu (strigă al paisprezecelea), are capul dintr-un material mai rezistent ; se îndoaie înainte să se spargă.

— Și totuși eu l-am văzut spart (reveni președintele).

— Văzut-ai ceva spirit ieșind prin gaură ? (întrebă altul).

— Spiritul lui (răspunse președintele) e prea subtil pentru a fi observat cu ochiul liber.

Următoarea gură era tocmai pe cale să se deschidă, cînd exercițiul fu brusc întrerupt de strigătul „Foc !" venit din bucătărie și întreg Colegiul fu cuprins de panică. Fiecare dori să fugă primul afară, așa că blocară ușa, precum și coridorul și fiecare individ primea pumni în spinare de la cel aflat îndărătul său. Învălmășeala produse zarvă și zbierăte ; nori de fum se rostogoleau înspre apartament și frica încruntase toate frunțile. Peregrine, văzînd că n-are șanse să folosească ușa, deschise o fereastră și sări fără nici o dificultate în stradă, unde găsi o mulțime de oameni veniți să dea o mînă de ajutor la stingerea incendiului. Unii membri ai Colegiului îi urmară exemplul și reușiră să scape teferi ; prezidentul, temîndu-se să folosească aceeași cale de salvare, stătea tremurînd pe marginea ferestrei, neîncrezător în sprinteneala sa și îngrozit de consecințele unui salt. Tocmai atunci se întîmplă să treacă un *porte-chaise* și el se folosi imediat de ocazie : opintindu-se, sări pe acoperișul litierei, care se răsturnă imediat, spre necazul mușteriului dinăuntru, un fante efeminat, îmbrăcat elegant, aflat în drum spre o petrecere.

Această umbră de bărbat, auzind zgomotul de sus și simțind din plin șocul răsturnării, socoti că un cat întreg de casă se prăbușise peste litieră și, temîndu-se că va fi făcut zob, scoase un țipăt interpretat de gloată ca venind din gîtlejul unei femei. Îi săriră deci cu toții în ajutor în

timp ce purtătorii, în loc să se ocupe de el, se puseră pe fugă, de cum își reveniră, ca să-l prindă pe cel ce-i răsturnase ; acesta însă, obișnuit să scape dintre mîinile portăreilor, se repezi într-o străduță întunecată și, dispărînd într-o clipită, nu mai putu fi văzut de nici un om viu pînă a doua zi, cînd reapăru pe Tower Hill.

Omenoșii din gloată, care trudiseră din greu ca s-o salveze pe presupusa doamnă, își înțeleseseră greșeala cînd dădură cu ochii de fantele ce-și rotea privirile în jur, îngrozit și înnebunit ; pe loc, compasiunea lor se schimbă în veselie și începură să facă o sumedenie de glume deșănțate pe seama nenorocirii sale, nemaivăzînd nici un motiv de a-i ușura soarta. Se trezi deci încolțit din toate părțile, cînd Pickle, făcîndu-i-se milă de el, interveni în favoarea sa și-i convinse pe purtători să-l ducă pînă la un poticar din apropiere, pentru care neșansa fantelui se dovedi a fi un accident providențial. Teama avusese un efect atît de puternic asupra nervilor acestuia din urmă, încît se porni să delireze și zăcu în nesimțire două săptămîni întregi, în care timp nu fu lipsit de doftorii, mîncare și îngrijire ci, dimpotrivă, fu tratat regește, după cum reieșea din cuprinsul notei de plată prezentate de gazda lui.

Văzîndu-l pe nefericitul fante în siguranță în casa farmacistului, aventurierul nostru se întoarse la locul primului dezastru. Incendiul, nefiind altceva decît o trimbă otrăvitoare de fum, cedă curînd la străduințele familiei și fu stins, fără alte urmări rele decît de a-i fi alarmat pe vecini, a fi conturbat ședința confreriei scriitoricești și a fi rătăcit mințile fantelui.

Nerăbdător să cunoască mai îndeaproape trăsăturile aparte ale unei societăți ce părea să i se deschidă treptat, domnul Pickle nu neglijă să apară la următoarea întrunire, cînd comitetul de conducere examină petiții scrise în numele membrilor aflați în închisorile Fleet, Marshalsea și King's Bench. Întrucît nefericiții autori nu așteptau de la confrații lor decît sfaturi și vorbe bune, care nu priveau punga, memoriile le fură discutate cu multă grijă și compasiune. Cu această ocazie putu și Peregrine să-și arate importanța, întrucît îl cunoștea, întîmplător, pe creditorul unuia dintre pușcăriași și știa că severitatea acelui gentilom se datora supărării pricinuite de comportarea dator-

nicului, care tipărise un pamflet la adresa lui, fiindcă refuzase să-l împrumute din nou, după ce-i dăduse bani ce se ridicau pînă la o sumă considerabilă. Înțelegînd acum că autorul se căia și că era dispus să-și ceară iertare — în termeni rezonabili — tînărul nostru gentilom promise că-și va folosi influența pe lîngă creditor ca să se ajungă la o împăcare. După cîteva zile, reușise chiar să obțină eliberarea scriitorului din închisoare.

După rezolvarea acestor probleme sociale, conversația deveni generală și criticată fără cruțare cîteva noi opere, mai ales din cele semnate de autori necunoscuți sau neafiliați Colegiului. Nici profesiunea de actor nu scăpă atenției adunării. În fiecare săptămînă, o delegație formată din cei mai competenți membri era trimisă la toate teatrele, pentru a face observații despre jocul actorilor. Așadar, cei doi critici numiți săptămîna trecută fură chemați să-și dea raportul; piesele văzute de ei erau *Frumoasa penitentă* [1] și *Răzbunarea* [2]. Persoana care asistase la prima dintre aceste tragedii recunoscu a nu fi făcut nici o observație importantă asupra interpreților principali; zise că, în mare, se distrase foarte bine, deși la început îl confundase pe Lothario — datorită îmbrăcămintii sale — cu un păpușar angajat pentru a distra musafirii la nunta Calistei, fiind mai tîrziu surprins de cererea lui nerezonabilă, cînd îl provoacă pe Horațio la luptă corp la corp și-i cere unui potrivnic atît de neîndemînatic să-l întîlnească la o depărtare de o milă, printre stînci; expediție ce nu se putea efectua fără pericolul iminent de a-și rupe toate oasele.

Imaginîndu-și că remarca provine din necunoașterea piesei, Peregrine observă că, probabil, criticul se lăsase indus în eroare de felul în care fusese spusă provocarea:

„Înspre apus de-oraș o milă, printre stînci,
La două ceasuri de amiază am s-aștept".

— Domnule (răspunse cenzorul), nu am studiat textul; dac-aș fi făcut-o, mi-aș fi adresat observațiile autorului și nu actorului, care a pus punct după cuvîntul

[1] Tragedie în vers alb de Nicholas Rowe (n. tr.).

[2] Tragedie de Edward Young, avînd un subiect asemănător cu al capodoperei shakespeariene *Othello* (n. tr.).

„oraș" și apoi a pronunțat „o milă printre stînci" fără cea mai mică pauză. Poate că, cine știe, prin eforturile sclipitoarei lui inteligențe, o fi descoperit că acesta este sensul dorit de poet, că Lothario punea într-adevăr ceva la cale împotriva țurloaielor prietenului lui Altamont. Dacă așa stau lucrurile, i se cuvin și pentru asta laude, ca și pentru îmbunătățirile aduse artei actoricești. Nu pot fi totuși de acord cu modul rafinat în care a redat misterul unei morți cumplite, prăbușirea lui și felul cum moare — avînd în vedere caracterul vesel libertin — fiind, după mine, o vie redare a gesturilor unui tinichigiu beat de gin, care se izbește de un stîlp și cade în mijlocul țarcului, ciocanul și ligheanul picîndu-i din mîini, face încercări convulsive de a se ridica și, văzînd că nu-i în stare să se pună pe picioare, ține o cuvîntare — întreruptă de sughițuri nenumărate — gloatei adunate în jur.

— Recunosc (replică Pickle) că mișcările respectivului actor nu sînt lipsite de o anumită violență nefirească și de gesturi ridicole, un fel de falsă înflăcărare prin care-și cucerește publicul, grăbit să-l onoreze de fiecare dată cu ropote de aplauze ; comparația cu tinichigiul o socotesc însă mult prea aspră, de fapt una dintre acele comparații grotești prin care întîmplările cele mai grave sau tragice pot fi ridiculizate, iar nu o ilustrare dreaptă și corectă a adevărului. Cît despre pervertirea înțelesului dorit de autor, cu ajutorul declamării nepotrivite, asta li se întîmplă atît de des pînă și celor mai vestiți actori, încît sîntem îndreptățiți să o socotim un obstacol de netrecut. Încîntătorul cîntec de leagăn de pe scenă e un recitativ monoton, stabilit o dată pentru totdeauna, alcătuit, s-ar zice, pe presupunerea că o propoziție se termină fără excepție la sfîrșitul unui vers. Dacă se-ntîmplă cumva ca ultimul cuvînt să înceapă o frază nouă, sensul întregului va avea de suferit pe măsură. L-am auzit pe Esopul vremurilor noastre [1], care-și face un merit din precizia discursului, comițînd nenumărate gafe de acest fel ; una de care-mi amintesc acum e un fragment dintr-o piesă recentă, recitat după cum urmează :

„Cerînd protecției pentru acei ce *mint*, —
În dosul zidurilor, tremurînd" [2].

[1] James Quin (n. ed. engl.).
[2] *Coriolanus* de James Thomson (n. ed. engl.).

Acuzîndu-i, în felul acesta, pe bieții romani atît de minciună, cît și de a fi fricoși — fiindcă, prin pauza făcută, se înțelege că spuneau minciuni și tremurau, totodată, în spatele zidurilor.[1]

— Acestea nu sînt decît neglijențe mărunte (spuse al doilea critic). Gentilomul cu pricina, luat în mare, e fără îndoială actorul cel mai complet și fără cusur ce-a apărut vreodată pe scena noastră, în pofida adorației oarbe de care se bucură rivalul său. M-am dus să-l văd cu două seri în urmă, cu intenția expresă de a-i critica jocul, dar n-am putut găsi nici un motiv de nemulțumire, ci numai și numai prilejuri de admirație și încîntare. În Pierre e colosal, în Othello excelent, iar în Zanga e fără de pereche[2]. Pe lîngă claritatea dicției, ținuta maiestuoasă și fața expresivă, gesticulația îi e atît de potrivită și de semnificativă, încît pînă și un om total lipsit de simțul auzului ar putea înțelege sensul fiecărui cuvînt rostit, numai urmărindu-i mișcările. Nu cred să existe lucru mai perfect decît felul în care-i povestește Isabellei cum a reacționat Alonso, găsind scrisoarea senzațională pe care i-o lăsase ea în cale, la indicația Maurului. Iar cînd, pentru a-și încununa răzbunarea se dă în vileag drept născocitorul tuturor fărădelegilor întîmplate, se dovedește a fi un actor perfect, pronunțînd doar cîteva mici monosilabe : „Să știi — eu sînt cel rău“ [3].

Peregrine, după ce-l privise țintă pe critic o vreme :

— Îmi închipui (zise) că laudele dumitale sînt învelite în ironie, fiindcă, tocmai în cele două roluri de care pomenești, l-am văzut pe același actor fiind mai Irod decît Irod, cu alte cuvinte, depășind orice culme a exagerării. Intenția autorului este ca Maurul să-i transmită confidentei sale o informație conținută în numai cîteva rînduri, care trebuie, firește, spuse cu un aer de ardoare și satisfacție, iar nu cu strîmbătura caraghioasă a unui maimuțoi cu care, am socotit eu, semăna perfect jocul său, cînd rostea această simplă frază :

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe verbele omonime „to lie“ (a minți) și „to lie“ (a zăcea) (n. tr.).

[2] Pierre în *Veneția păstrată* de Otway și Zanga în *Răzbunarea* lui Edward Young. Cele mai bune roluri shakespeareene ale lui Quin au fost Othello, Falstaff și stafia din *Hamlet* (n. ed. engl.).

[3] *Răzbunarea*, ultima scenă (n. ed. engl.).

„...o ridică ;
Dar cînd își aruncă pe foaie ochii,
Ca și străpuns în creier de-o săgeată,
Se clatină și o lăsă să-i cadă“ [1].

Pronunțînd primele două cuvinte, remarcabilul actor se apleacă și se preface că ridică de jos ceva, apoi, recitînd versurile următoare, face gesturile cu care deschizi scrisoarea ; cînd ajunge la comparația cu săgeata ce-i străpunge capul, își repede arătătorul spre locul respectiv, apoi face un pas brusc înapoi ca să pronunțe verbele „se clatină“, iar cînd ajunge la „o lăsă să-i cadă“ începe să bîțîie din toate mădularele și dă drumul din mînă imaginarei hîrtii. Partea a doua a descrierii se face cu aceeași gesticulație amănunțită, în timp ce declamă :

„Palid stătu o clipă și livid,
Înnăbușind suspine și alungînd durerea ;
Pe urmă-și șterse fruntea și-o ridică din nou“.

Actorul își ia o înfățișare de nebun, scoate două gemete ce-ți rup sufletul, gata-gata să se sufoce, își frecă bine fruntea și, îndoindu-se din mijloc, maimuțărește mișcarea cu care apuci ceva de pe podea. Dexteritatea asta de pantomimă nu e uitată nici cînd își încheie descrierea, cu următoarele trei versuri :

„Păru, la început, c-o va citi ;
Îns-o mototoli, împins de teamă,
Și-o strecură, ca pe o viperă, în sîn“.

Aici judiciosul nostru actor imită întocmai zăpăceala și îngrijorarea lui Alonzo, se preface că-și aruncă privirea pe ceva și apoi și-o retrage imediat, îngrozit ; apoi, făcîndu-și violent mîna pumn, de parc-ar dori s-o pocnească pe loc pe Isabella în nas, se izbește pe sine însuși în piept, cu toată agitația și spaima unui hoț prins asupra faptului. Dacă actorului i-ar lipsi darul vorbirii, fiind obligat să joace numai pentru ochii publicului, pantomima ar fi un mijloc necesar de transmitere a sensului ; cînd însă are posibilitatea să-și exprime ideile în cuvinte, nimic nu poate fi mai de prost gust, mai forțat, nefiresc și grotesc decît această maimuțăreală inutilă. Nu doresc să exclud din jocul scenic gesturile potrivite, fără de care sentimentele

[1] *Răzbunarea*, actul III, scena 1 (n. ed. engl.).

cele mai alese ar părea insipide și moarte, dar acestea sînt la fel de deosebite de fandoseala ridicolă și burlescă pe cît se deosebește comportarea unui Tully în tribună de șmecheriile unei paiațe pe scena unor saltimbanci. Chem să depună mărturie despre adevărul celor spuse de mine simțul de observație al oricărei persoane care-a studiat atitudinea elegantă și gesturile potrivite, așa cum se pot vedea ele în purtarea oamenilor adevărați. Odată am cunoscut, e drept, un gascon, ale cărui membre erau la fel de elocvente ca și limba ; niciodată nu rostea cuvîntul „somn" fără a-și culca fruntea pe dosul palmei ; de fiecare dată cînd i se ivea ocazia să vorbească despre un cal, se ridica în picioare și începea să tropăie prin cameră, în afară de cazul că era într-o poziție din care nu putea mișca fără să-i deranjeze pe toți ceilalți — în cazul acesta se mulțumea cu un nechezat nărăvaș. Dacă subiectul conversației se întîmpla să fie un ciine, dădea din coadă și-și dezgolea, în mod foarte grăitor, dinții. Într-o zi își exprimă dorința de a-și face nevoile, imitînd cu atîta naturalețe acea faptă, încît lumea crezu că-și și dăduse drumul și se prinseră cu toții de nas. Cu toate acestea nimeni nu l-a considerat vreodată pe respectivul virtuoz ca fiind modelul perfect de vorbire și comportare. În ceea ce mă privește, recunosc, dacă vreți, că actorul despre care vorbim, date fiind calitățile sale, ar putea face un rol foarte bun jucîndu-l pe lacheul lui Pantalone sau în piesa despre Perseu și Andromeda, ba chiar și-ar putea dobîndi faima transformînd *Răzbunarea* într-o pantomimă. În acest scop l-aș sfătui să se urce pe scenă cu un pumn de făină, ca să-și înălbească fața cînd spune „palid și livid" și socotesc c-ar trebui să ilustreze vipera cu un șișîit ce-ți îngheață sîngele în vine. Să ne referim însă la cealaltă situație prin care se spune că modernul Esop s-ar acoperi de glorie, adică la acel *éclaircissement*[1] cuprins în cuvintele : „să știi... eu sînt cel rău". Stilul lui de joc, admit, s-a putut schimba de cînd am asistat eu la reprezentația cu piesa aceea, dar îmi aduc bine aminte că, văzîndu-l în acea situație dificilă, purtarea lui mi s-a părut atît de bizară, încît mi-am închipuit că-i cu adevărat victima unei crize de epilepsie, fiindcă două minute

[1] Explicație, lămurire (fr.) (n. tr.).

întregi nu s-a oprit din tropăit și gîfîit, ca unul lovit din senin de tremurici. După multe strîmbături și mișcări convulsive, încît îți venea a crede că are păduchi sub pieptar, slobozi din adîncul plămînilor cuvîntul „eu", ca pe o ancoră smulsă din mîl puturos.

Majoritatea membrilor colegiului, nenutrind o prea mare venerație pentru actorul cu pricina, primiră critica de mai sus cît se poate de favorabil, iar admiratorul comediantului, fără să mai dea vreo replică, îl întrebă în șoaptă pe gentilomul de alături dacă nu cumva Pickle oferise o piesă teatrului și fusese întîmpinat cu refuz. Întrebarea nu fu rostită suficient de încet ca să nu ajungă la urechea aventurierului nostru, care păru dispus să răspundă ; fu însă împiedecat s-o facă de intervenția unui alt membru, care rugă confreria să-i acorde sfaturi și păreri privitoare la o pastorală pe care tocmai o compusese. Pînă să-și poată el supune opera atenției conclavului, prezidentul observă, cu un aer abătut, c-ar fi trebuit să-și cheltuiască timpul cu o îndeletnicire mai profitabilă, iară nu cu un gen literar în care avusese atît de puțin succes pînă atunci.

— E adevărat (replică autorul) că ultima mea realizare de acest gen n-a fost primită prea favorabil, fapt datorat în întregime naturii subiectului, care nu avea nici o legătură cu patimile inimii ; acum însă, dragă domnule, altfel stă situația. Am compus pastorala aceasta la moartea bunicii, o femeie vrednică, din toate punctele de vedere, de lacrimile ce le-am vărsat pe mormîntul ei. Mica mea compunere deci e fructul natural al unei nefăcute întristări ; petele ce se mai pot vedea pe coală arată tristețea cu care am scris-o. *Lachrimae fecere lituras.* Iar cel ce-o poate asculta fără să i se umezească ochii, trebuie că are inima de cremene.

— Dacă-i așa (zise președintele), aș dori să ne scutești de durerea de a o asculta. Avem cu toții suferințele noastre, nu e nevoie să vînăm triști imaginare.

În ciuda acestor cuvinte descurajatoare, poetul se rugă insistent să fie lăsat să dea o mostră din opera sa. I se puse în vedere să se limiteze la cîteva versuri, așa că recită următoarele strofe, cu un ton foarte îndurerat :

„Înger de pază infidel, un' te aflai
Cînd soarta tristă mi-o răpi pe mama mare ?
Mult prea tirziu, cu braţe slabe, încercai
S-alung din uşă hîrca-ngrozitoare.
Tămăduitoru-ţi elixir, ilustre doftor, nu a fost în stare
Şi n-a putut nici chiar pilula-ţi salutară
Să prelungească zilele acelei pentru care
La Marybone roibii te-au dus, seară de seară.
Twick'nham, cu lampa-i de ulei, nu te-a întors din cale,

Deşi găseai acolo din Cambria fecioare ;
Nici Drury Lane, cu *environ*-urile sale ;
Nici Pimlico, prăfosul, cu verzile-i umbrare ;
Nici, lîngă fluviu, mucedul Whitehall,
Unde vîslaşii se-mbulzesc la mal ;
Nici unde Bursa-şi scuipă rău tăbăciţii fii,
Sau unde, — amestecîndu-i cu sîngele şi murdăria,
Abruptul Snowhill îşi revarsă de şoareci puzderia,
Nici unde curg canalurile împuţite de la monetării,
Aşadar, de foarte rău augur îmi pare
Că te-ai lăsat acum furat de somn şi de mirare,
Tocmai cînd veni moartea, cu platoşa-i făloasă,
Lovind-o pe bătrînă cu lancea-i nemiloasă.

Prea generoasa-i mînă şi inima ei mare
Sălbaticelor fiinţe le-a dat binecuvîntare.
Torcînd, se-mbulzeau mîţele oriunde ea păşea,
Guiţătorii porci cătau mărinimia sa.
Şi n-a fost fericită cînd n-a dat de mîncare
Prea crăcănatei raţe, gîştei gîgîitoare.
Zilnic hrănit-a ţanţoşul cocoş
Şi pe curcanul cu grumazul roş.
Cu puii, grijulie ca găina s-a purtat
Dar nici pe piţigoi şi pitulice nu i-a prea uitat,
În vreme ce prihoru-i juca în faţă hora,
De parc-ar fi fost mama tuturora.

Şi, pentru sufletu-mi îndurerat,
Ce mîngîiere mi s-a destinat ?
O, bună mamă-mare, tu dusă eşti şi moartă,
Iar eu, rămas în urmă-ţi, mă jeluiesc de soartă,

Și-ți cînt un bocet, tristă cîntare funerară
O, vai deci mie, văleleu, vai iară!"

Interjecțiile de la sfîrșitul pateticei elegii nu fură rostite fără suspinele și lacrimile autorului, care se uită cu speranță în jur, așteptînd aplauze și, ștergîndu-și lacrimile din ochi, întrebă pe președinte ce părere avea despre cele citite. Cinicul domn, cîtuși de puțin dedicat spiritului arcadian, răspunse, asumîndu-și o înfățișare ambiguă :

— Trist, foarte trist ! Destul de trist pentru a face să-i dea lacrimile și unui aprod. Dar, cînd opera fu supusă discuției întregii societăți, poetul epic se ridică în picioare și își comunică gîndurile în felul următor :

—. Fără a întreprinde o analiză minuțioasă a meritului poetic al imaginilor individuale, doresc să fac observația generală că strofele sînt atît de neregulate ca măsură, cît și ca număr de versuri, încît nu pot fi încadrate în nici o specie a versificației vechi. Pe urmă, în *antistrofă* există multe aluzii obscene, de neînțeles pentru cititorul de rînd, laolaltă cu un catalog de nume de locuri, de dragul căruia s-ar zice că autorul s-a abătut departe de subiect, mai preocupat fiind să facă paradă prostească de priceperea sa în ale geografiei poetice, decît să stîrnească pasiunile sufletului. Într-adevăr, s-ar putea trage concluzia, din acest fapt, că durerea lui n-a fost decît o simplă afectare, dacă în ultimul vers n-ar fi scos atîtea strigăte de jale. Era de dorit ca strofa ce descrie inima bună a bătrînei să sune mai demn, iar ultimul vers să fie omis cu totul, pentru că invocă un tablou caraghios, în care ea apare căsăpind aceleași găini despre care ni se spune că le-a îngrijit cu dragoste maternă.

Bardul încolțit răspunse imputărilor, arătînd că, prin neregularitatea lui, versul semăna mai mult cu exclamațiile de durere din viața adevărată și că o asemenea neregularitate fusese nu numai acceptată, ci chiar luată drept frumusețe în cazul multor opere moderne. Recunoscu însă că pentru unii cititori aluziile puteau fi obscene; de aceea intenționa să le explice prin note, la subsolul paginii. Cît despre descrierile geografice, criticate atît de sever de poetul epic, spuse că le introdusese anume ca să-l amuze

pe cititor și să-i ușureze soarta, spre a nu lăsa patosul subiectului să-l afecteze prea mult. Cu privire la versul:

„De parc-ar fi fost mama tuturor",

departe de a avea implicațiile grotești sugerate, nu încăpea îndoială că transmitea cea mai iubitoare și părintească imagine a decedatei ; nu se îndoia că publicul va confirma această părere, cumpărînd cît mai multe exemplare ale lucrării.

— Prin urmare, după atîtea declarații de dragoste filială (strigă bardul epic), lumea va avea motiv să spună c-ai vrut să faci afaceri din moartea bunicii dumitale !

— Poate (răspunse celălalt) c-am să-i fac librarului cadou un exemplar.

— Dacă vrei să se creadă că ai procedat absolut dezinteresat (reluă criticul), ar trebui să tipărești cîteva exemplare pe cheltuială proprie și să le împarți gratis prietenilor ; în felul acesta ai avea o șansă la fel de bună de a-ți vedea talentele admirate și de a imortaliza amintirea bunicii ca și dac-ai vinde drepturile asupra poemului contra a o mie de lire.

Propunerea păru a-l descumpăni pe autorul de elegii, dar prezidentul, intervenind :

— Aiurea ! (spuse), de ce naiba să pună el mai mult suflet decît arbitrii bunului gust din societatea noastră? În absolut toate situațiile la care te-ai referit, autorul n-a făcut decît să imite întocmai — ca să nu spun „să copieze" — apreciata operă a patronului universal.

— Cum ! (se miră celălalt). Te referi oare la celebrul Gosling Scrag Esq. [1], fiul și moștenitorul lui Sir Marmaduke Scrag, care se instalează de unul singur în jilțul judecătorului și dă sentința despre toți autorii neamului? Mi-ar plăcea și mie să știu pe ce pretenții de geniu își întemeiază superioritatea. Oare cîteva ode subțirele, cîteva epistole sterpe, epigrame fără poantă și sugestiile superstițioase ale unui entuziast cam slab la minte să-i dea dreptul la excepționala poziție pe care și-a însușit-o în lumea literelor ? Sau și-a dobîndit, poate, reputația de mare învățat prin repetarea unor invective răsuflate la adresa unui ministru, rostite în cadență, ca pe scenă, și

[1] George, Lord Littleton (n. ed. engl.).

însoțite de cele mai ridicole gesturi, pînă-n clipa cînd a socotit că-i bine să-și trădeze stăpînul și să iasă din partida lui ? Cît mă privește, eu nu i-am citit nici o lucrare, nu l-am văzut niciodată deschizîndu-și gura în public, nu l-am auzit făcînd conversație particulară, fără a-mi fi amintit două versuri din *Dunciada* lui Pope :

„Se delecta prostia, privind voiosul clovn
Și-și amintea de vechea obrăznicie-a ei".

Și totuși, bucata asta străveche de inutilitate hotărăște, dogmatic, ce merite are fiecare operă literară, iar dacă autorul n-a făcut din vreme temenele pentru a-i cîștiga favoarea, se va pronunța despre lucrarea lui cu toată insolența și cu tot disprețul înfumurării lui trufașe. Ușurința cu care gîndește nu-i cu nimic mai puțin enervantă decît aroganța și vanitatea lui. Mîine va înfiera, fiindcă așa-i cade bine, chiar opera înălțată mai ieri în slăvi, iar pe cea la care s-a referit ieri în termeni desființători o va ridica mîine la ceruri, de va vrea autorul să se umilească în așa hal, încît să-i adore geniul superior și să-i cerșească, jalnic, protecția. Nu și-a făcut niciodată prieteni printre cei înzestrați într-adevăr cu harul poeziei, dacă nu l-au curtat și nu i-au cîștigat favorurile printr-o astfel de prostituare de scalv, cu excepția unui singur scriitor[1], decedat nu demult. Dar chiar și acesta a împins politețea prea departe în versurile hagiografice inspirate de căldura recunoștinței, deși niciodată n-a dat asaltare criticii terestre a patronului, nici nu și-a jignit atît de grav propria-i capacitate de judecată, încît să opereze schimbările sugerate de acesta.

— S-ar crede (zise președintele) că i-ai căutat protecția și ai fost întîmpinat cu refuz ; indiferent însă de elocventa dumitale tiradă, al cărei adevăr n-am să încerc să-l neg, trebuie să recunosc deschis că astăzi Gosling Scrag Esq. este cea mai bună vacă de muls pe care-o poate mîngîia un autor ; fiindcă, dincolo de marea-i vanitate, care-l face vulnerabil în fața oricărui autor ce-o știe gîdila, e dator cu o cantitate atît de generoasă de prostie — sau, mai degrabă, de lipsă de pătrundere — încît cei ce o exploatează nu pot să nu profite de pe urma ei.

[1] Probabil James Thomson, decedat în 1748 (n. ed. engl.).

Dacă un condeier, de exemplu, îi cîştigă atenţia prin veneraţia cea mai abjectă ; îl imploră să-şi dea verdictul asupra unei opere oarecare ; îşi ia o înfăţişare de admiraţie mută la auzul observaţiilor ; îi primeşte şi-i citeşte amendările cu prefăcut extaz ; se-nvîrte plin de zel în jurul persoanei sale, străduindu-se să fie ales pentru a-i face fel de fel de servicii ; îi ţine isonul, în gura mare, în orice conversaţie, fie în proză, fie în versuri rimate ; stă în preajma acestui mare om arătînd cît de conştient este de propria-i nimicnicie, iar cînd el deschide gura, ascultă *cu chipul prostesc al adulării* [1] — atunci ferice de el ! Dacă are ocazia să-l hrănească cu terciul moale al devotamentului, sau, afectînd o ignoranţă prostească a problemelor vieţii, să se insinueze în cugetul lui ca o persoană absolut străină de preocupările lumeşti, aşa cum a făcut un viclean confrate de condei care, ieşind, a lăsat să-i cadă o bancnotă pe podea, în aşa fel încît să nu poată trece neobservată de Gosling care, văzînd-o, a strigat, ridicînd ochii spre tavan „O, ceruri ! Ce dispreţ filosofic trebuie să aibă omul acesta pentru plăcerile oferite de avere!", atunci... Da, insist, acestea sînt metode ce nu pot da greş pentru a dobîndi prietenia domnul Scrag ; mai devreme sau mai tîrziu ea se va manifesta sub forma unei sinecure călduţe, a unei ample subscripţii, a unui post sau a unei rente. Îl sfătuiesc pe domnul Spondy să-i dea dreptul de preempţiune asupra pastoralei acesteia ; cine ştie dacă nu va avea norocul să fie trecut pe lista celor ce se pot înfrupta din carnea lui, în care caz, cu timpul, s-ar putea căpătui cu ajutorul bisericii, fiindcă atunci cînd s-ar arăta gata s-o ia de nevastă, pe bucătăreasă [2], bunul lui patron s-ar milostivi să fie naşul mic şi în cele din urmă, la bătrîneţe, l-ar instala în slujba de jude la Westminster.

Domnul Spondy îi mulţumi preşedintelui pentru sfatul sănătos, dîndu-i toate asigurările că nu-l va neglija. Întrucît se făcuse foarte tîrziu, adunarea se risipi fără să se mai întîmple nimic interesant.

---

[1] Citat din *Epistolă doctorului Arbuthnot* de A. Pope (n. ed. engl.).

[2] Aluzie la Henry Fielding, care s-a căsătorit cu subreta propriei sale soţii (n. ed. engl.).

CAPITOLUL CIII

Tînărul gentilom e prezentat unui virtuos de prim ordin şi-şi începe cariera de linguşitor

Pînă acum, Peregrine se considerase autor, fără a culege şi roadele respectivei profesii, cu excepţia moderatului succes cunoscut de satira compusă de el. Veni însă şi vremea cînd socoti că e cazul să pună pe talgerul cîntarului o *budincă solidă în locul laudei goale* [1]. Prin urmare angajă la nişte librari o traducere, prinzindu-se s-o ducă la bun sfîrşit în schimbul a două sute de lire. După ce fu întocmit contractul, se puse pe treabă cu mare zel. Se scula dimineaţa devreme ca să lucreze şi trudea ziua-ntreagă ; ieşea din casă numai seara, odată cu liliecii, ca să meargă la cafenea, unde se amuza pînă la ceasurile nouă, citind jurnalele şi stînd la taclale ; apoi se reîntorcea în cămăruţa lui şi, după o cină frugală, se băga în pat, ca să se poată trezi dimineaţa odată cu strigătul cocoşului. Transformarea bruscă a stilului de viaţă cu care fusese obişnuit îi căzu atît de rău, încît, pentru prima oară de cînd se ştia, suferi de balonare şi de indigestie, ceea ce-i produse amărăciune şi deprimare, iar starea în care se afla începu să-i înceţoşeze, într-o oarecare măsură, mintea. De cum făcu descoperirea aceasta, ceru sfatul unui medic tînăr, membru al Colegiului şi, în momentul acela, unul dintre prietenii cei mai apropiaţi ai eroului nostru.

Discipolul lui Esculap, ascultîndu-i păsul, atribui, corect, necazurile lui Pickle cauzei lor reale, anume lipsa de mişcare. Îl sfătui să nu se mai jertfească ca şi pînă atunci studiului, ci să aştepte să se obişnuiască, încetul

[1] *Dunciada* (n. ed. engl.).

cu încetul, cu viața sedentară, să se bucure cu moderație de băutură și de tovărășia amicilor și să se dezveațe, treptat, de obiceiurile-i vechi ; mai întîi de toate însă, să se scoale imediat după primul somn și să-și destindă mădularele făcînd o plimbare în zori. Ca să mai îndulcească ultima parte a tratamentului, doctorul promise să-l însoțească în excursiile matinale, ba chiar să-l prezinte unui anumit personaj de marcă, unul care oferea un fel de mic dejun public artiștilor minori ai vremii, folosindu-și adeseori puterea pentru a-i sprijini pe cei ce-i cultivau așa cum se cuvine protecția și favoarea.

Propunerea îi plăcu nespus tînărului gentilom, care — pe lîngă foloasele ce se puteau trage de pe urma unei astfel de cunoștințe — prevedea că va găsi mult amuzament și multe distracții în conversația atîtor musafiri cultivați. Mai era încă o împrejurare în care grija pentru sănătate și interesul coincideau : *levé*-ul ministrului se ținea uneori dimineața devreme, așa că-și putea face plimbarea, putea asista la ceremonie și să ia micul dejun cu filosofii, fără a răpi timp prea mult celorlalte preocupări ale sale.

De cum își luase toate aceste măsuri, aventurierul nostru fu condus de doctor acasă la vestitul înțelept, recomandat fiind acestuia drept un gentleman înzestrat cu talent și bun gust, care ardea de nerăbdare să-l cunoască. Se-nțelege că medicul netezise dinainte calea, descriindu-l pe Peregrine drept un tînăr plin de ambiție, deștept și îndemînatic, care avea să devină, fără greș, o persoană importantă și arătînd că ar fi, prin urmare, o achiziție importantă printre subalternii patronului și că — prin calitățile sale, spiritul întreprinzător și temperamentul năvalnic — se va dovedi un ambasador perfect al faimei protectorului său. Date fiind aceste considerații, Peregrine fu primit cu multă afabilitate de gazda sa, un om foarte bine crescut, destul de cultivat, generos și cu bun gust, dar a cărui slăbiciune era să fie considerat un model inimitabil al acestor trei virtuți.

Cu acest scop — de a-și dobîndi și păstra o astfel de reputație — își ținea casa deschisă tuturor celor ce se îndeletniceau cît de cît cu literatura ; era, prin urmare, înconjurat mereu de un mare număr de pretendenți la glo-

rie şi nu-l descuraja pe nici unul, ştiind că şi cel mai nesemnificativ dintre ei ar putea ajuta, într-un fel sau altul, la propagarea celebrităţii sale. Un gură spartă, chiar dacă nu ştie să adulmece urmele, poate stîrni vînatul şi ajuta, cu hămăitul lui, la lătrăturile ogarului ; nu e deci de mirare că un tînăr ca Pickle, plin de calităţi, fu primit în haită, ba chiar rugat să intre în ea. După ce i se făcu onoarea unei scurte întrevederi particulare, în cabinet, tînărul nostru gentilom fu condus într-o altă încăpere, unde cam şase-şapte aderenţi îl aşteptau pe Mecena. Acesta îşi făcu, extrem de graţios, apariţia după numai cîteva minute, culese complimentele ce-i erau de obicei adresate dimineaţa şi, fără prea multă ceremonie, se aşeză în mijlocul lor la masă.

Conversaţia se referi mai întîi la vremea de afară, analizată într-o manieră extrem de filosofică de unul din cei prezenţi, care dădea impresia de a fi consultat toate termometrele şi barometrele inventate vreodată, înainte de a se aventura să afirme că dimineaţa era geroasă. După discutarea competentă a acestui subiect, patronul întrebă ce mai era nou prin lumea învăţaţilor şi nici nu sfîrşi bine să-şi formuleze dorinţa, că toţi musafirii îşi deschiseră gura, pentru a-i satisface curiozitatea. Cel dintîi izbuti să-i atragă atenţia un anticar ciolănos şi scofîlcit, semănînd leit cu o mumie însufleţită, uscată în nisipurile deşertului. El îşi anunţă gazda că, din întîmplare, descoperise o medalie care, deşi ştearsă de vreme, era fără îndoială o autentică relicvă, judecînd după gustul metalului şi după sunetul scos de el, ca şi după compoziţia şi culoarea ruginei. Zicînd asta, scoase o monedă de cupru, atît de uzată şi frecată de timp, încît nu mai puteai vedea pe ea nici urmă de inscripţie. Cunoscătorul pretinse totuşi că distinge profilul unui bărbat, trăgînd de aici concluzia că medalia provenea din Imperiul de Sus ; pe revers se străduia să le arate un vîrf de lance şi o parte a *parasonium*-ului, care erau însignele pentru Virtutea Romană, precum şi un fald al *multicium*-ului [1] în care era înfăşurată. Mai descoperise unul dintre colţurile literei N şi, la o distanţă oarecare, un I întreg, închipuindu-şi,

[1] Element roman de vestimentaţie (n. tr.).

ba chiar conchizînd din detaliile respective, că medalia fusese bătută de Severus, în cinstea victoriei asupra rivalului său Nigerus [1], după forțarea trecătorilor munților Taurus. Explicația îl satisfăcu pe deplin pe șef. După ce examină moneda cu ajutorul ochelarilor, declară că vede limpede detaliile menționate de proprietar și binevoi să aprecieze relatarea acestuia drept o explicație extrem de ingenioasă.

Raritatea circulă din mînă în mînă ; pe rînd, fiecare din învățații prezenți linse metalul și-l făcu să sune, ciocnindu-l de vatră, declarîndu-se de acord cu verdictul pronunțat. În cele din urmă ajunse să fie inspectată și de tînărul nostru gentilom care, deși nu era expert în antichități, cunoștea foarte bine monezile aflate în circulație în propria-i țară și, de cum își aruncă ochii pe valoroasa relicvă, afirmă fără șovăială că nu era altceva decît un *farthing* [2] englezesc uzat, iar lancea, *parasonium*-ul și *multicium*-ul erau urmele emblemei și togăi în care apare silueta Britanniei pe bănuții noștri de aramă.

Patronul se arătă stînjenit de afirmația aceasta brutală, iar numismatul se înfurie și, rînjind ca un babuin întărîtat :

— Ce-mi vorbești mie de *farthings* de aramă ? (întrebă). Ai văzut vreodată aramă modernă cu un asemenea lustru ? Pune-l numai pe limbă, tinere domn, și te asigur — dacă ai experiența unor astfel de cercetări — că vei descoperi o diferență la gust între moneda asta și un *farthing* englezesc, ca între o ceapă și un nap. În plus, moneda mea are sunetul corinthian adevărat, iar silueta de pe ea e verticală, în vreme ce a Britanniei e înclinată într-o parte. Și cum ar fi posibil să luăm o ramură de palmier drept un *parasonium*?

Toți cei de față îmbrățișară cauza cunoscătorului, simțindu-și amenințate propriile reputații. Patronul, văzîndu-se în aceeași situație, arboră un aer solemn, înnegurat de o ușoară indispoziție și-i spuse lui Peregrine că, întrucît nu se dedicase cu dăruire acelei ramuri a studiilor antice, nu-l surprindea să vadă că putea greși atît de

[1] Lucius Septimus Severus (146—211), împărat roman. Rivalul său, Niger(us) a fost ucis în 194, în bătălia de la Issus (n. tr.).

[2] Veche monedă engleză, valorînd o pătrime de penny (n. tr.).

grav. Pickle pricepu numaidecît reproşul. Deşi uimit de vanitatea şi infatuarea gazdei sale şi ale celorlalţi musafiri, îşi ceru iertare pentru cutezanţă şi fu imediat scuzat, întrucît era atît de lipsit de experienţă. *Farthing*-ului englezesc i se atribui rangul de monedă antică veritabilă.

Următoarea persoană care i se adresă patronului fu un gentilom cu înclinaţii spre matematică. Acesta se mîndrea cu îmbunătăţirile aduse de el unor maşinării de uz casnic, iar acum prezentă proiectul unui aparat pentru tăierea verzelor din grădină, în aşa fel încît să protejeze cotorul de putrezirea datorată ploii şi să-l facă să producă o bogată recoltă secundară de muguri delicioşi. Importanta lui maşină reunea toate forţele mecanice într-o structură de lemn şi fier atît de masivă, încît ar fi fost cu neputinţă de urnit fără un cal, şi avea nevoie de un drum pe care să meargă. Defectele acestea erau atît de strigătoare la cer, încît inspectorul-general le văzu de la prima ochire şi lăudă generos invenţia, observînd că ar mai putea avea şi alte întrebuinţări folositoare, dacă ar putea deveni mai uşoară şi mai manevrabilă.

Inventatorul nu prevăzuse obiecţiile şi nu le putea înlătura ; primi însă sfaturile fără supărare şi promise să-şi mai pună o dată geniul la contribuţie pentru a modifica structura maşinăriei. Nu scăpă însă, de ironia aspră a celorlalţi experţi, care-l congratulară pentru uriaşa îmbunătăţire la care se gîndise : cu ajutorul ei orice familie putea, într-un pătrat de an, obţine o farfurie de varză în plus, cu fleacul de cheltuială presupus de cumpărarea, exploatarea şi întreţinerea monumentalei maşinării. Nimeni însă nu strecură mai mult sarcasm în comentariile despre respectiva invenţie decît naturalistul. Acesta apelă în continuare la atenţia patronului, supunîndu-i o descoperire interesantă a sa, privitoare la procrearea muştelor de bălegar. Concepuse o metodă bizară de a colecta, păstra şi cloci ouăle acestor insecte, chiar şi iarna, cu ajutorul căldurii artificiale. Nici nu sfîrşi bine să-şi comunice descoperirea, că Peregrine, nemaiputîndu-se stăpîni, izbucni în hohote de rîs şi-i molipsi pe toţi ceilalţi meseni, ba chiar şi pe patron, căruia-i fu cu neputinţă să-şi păstreze înfăţişarea gravă arborată de obicei.

Jignitoarea veselie îl supără rău pe filosof. După o scurtă pauză, pe timpul căreia i se puteau citi pe față dispreţul şi indignarea, el îl certă pe tînărul nostru pentru comportare-ai neştiinţifică, încercînd să dovedească importanţa deosebită a cercetării sale pentru progresul şi înmulţirea cunoştinţelor despre natură. Nu găsi, însă, nici un sprijin la răzbunătorul inginer, care-i întoarse acum, apăsat, complimentele ironice, referindu-se la sera în care va creşte vermina şi sfătuindu-l să descrie întregul proces în faţa Societăţii Regale, care-i va acorda, fără îndoială, o medalie şi-i va rezerva un loc în analele ei, ca unui distins promotor al artelor utilitare.

— Dacă (îi spuse) ţi-ai fi canalizat eforturile înspre descoperirea unei metode eficace de stîrpire a acestor insecte, care fac numai rău şi daune omenirii, e foarte probabil că ar fi trebuit să te mulţumeşti cu contemplarea binelui făcut ; bizara dumitale încercare de a înmulţi larvele îţi va da însă dreptul, fără îndoială, să obţii un loc onorabil pe lista marilor învăţaţi.

— Nu mă miră (replică naturalistul) înverşunata dumitale opoziţie faţă de răspîndirea insectelor ; ştiu că te temi că-ţi vor mînca toate verzele şi nu vei mai avea ce tăia cu miraculoasa dumitale maşinărie.

— Domnule (răspunse mecanicul, cu amărăciune în voce şi pe chip), dacă verzele ar fi la fel de găunoase ca şi ţestele filosofilor ce se ocupă cu viermii din gunoi, n-ar merita să fie recoltate.

— N-am să discut despre varză cu progenitura unui castravete, zise crescătorul de muşte, referindu-se la pedigriul potrivnicului. Acesta, înfuriat de jignire, se ridică, aruncînd fulgere din ochi şi exclamă :

— Pe toţi dracii ! La mine te referi, domnule ?

În momentul acesta, patronul, văzînd că scandalul este iminent, interveni cu autoritatea sa, dojenindu-i pentru necumpătare şi recomandîndu-le să se unească, în armonie şi amiciţie, împotriva goţilor şi vandalilor vremurilor noastre, care se folosesc de orice prilej pentru a-i descuraja şi ridiculiza pe adepţii cunoaşterii şi ai filosofiei. După aceste îndemnuri, nu-şi mai putură continua gîlceava, re-

nunțînd, cel puțin în aparență, la ea, deși mecanicului nu-i pieri ciuda și după micul dejun, cînd se despărțiră, își acostă adversarul pe stradă, cerîndu-i să-i spună cum de îndrăznise să împingă insolența pînă acolo încît să formuleze observații grosolane la adresa familiei sale. Iubitorul de muște, încolțit, îl acuză pe matematician de a fi deschis primul ostilitățile, cînd îi asemuise capul cu o varză găunoasă. Cearta se dezlănțui din nou și inginerul trecu la o demonstrație a principiilor mecanicii, ridicîndu-și brațul ca pe o balanță, proiectîndu-l înainte ca pe o pîrghie și apucînd nasul dușmanului, ca pe un ic între două degete și răsucindu-l în sensul de mișcare a unui șurub sau *peritrochium*. Dac-ar fi fost obligați să se bată cu arme egale, atacantul ar fi avut un avantaj considerabil asupra înamicului său, mult inferior ca forță musculară. Filosoful însă, avînd norocul de a poseda un baston, de cum se smulse din neplăcuta strînsoare, abătu o ploaie de lovituri de toiag peste capul și umerii potrivnicului, care, găsind grindina de plezniturî cît se poate de neplăcută, fu nevoit să-și ia călcîiele la spinare și să-și caute un adăpost, urmărit de fiorosul învingător, care-l fugări de la un capăt la celălalt al străzii, spre deosebita delectare a mulțimii, cît și a eroului nostru și a mentorului său amîndoi martori ai scenei.

Iată deci cum s-a petrecut inițierea eroului nostru în societatea lingușitorilor, deși n-a înțeles încă bine natura îndatoririlor sale. I-o explică, mai tîrziu, medicul, cercetîndu-l pentru felul brutal cum procedase în problema monezii, informîndu-l că bunăvoința patronului nu putea fi nici cîștigată, nici păstrată de cei ce îndrăzneau să-i arate că făcuse o greșeală. Îl consilie, așadar, să țină seama de slăbiciunea acestuia și să-l cultive pe bătrînul domn cu mult zel și cu toată veneratia pe care-și putea permite s-o arate fără a se înjosi. Sarcina asta era cu atît mai ușoară pentru un om predispus să se adapteze cum era eroul nostru, cu cît purtarea înțeleptului era cu totul lipsită de îngîmfarea insolentă pe care Peregrine n-o putea vedea fără să i se facă greață ; bătrînul, dimpotrivă, era blînd și îndatoritor, iar slăbiciunea lui de caracter îl surprindea pe

Pickle, făcîndu-i, totodată, plăcere, fiindcă-i măgulea vanitatea, îndemnîndu-l să se considere superior.

Punînd sfaturile în practică, Peregrine se folosi atît de bine de calităţile lui de linguşitor, încît, în scurt timp, ajunse să fie considerat unul dintre favoriţii patronului, căruia-i închina din cînd în cînd cîte un poem ; toată lumea era convinsă că se va afla printre primii discipoli ce vor culege roadele devotamentului lor.

CAPITOLUL CIV

Văzîndu-se neglijat de Sir Steady Steerwell, Peregrine are o explicaţie cu el într-o scrisoare ; ca urmare, i se interzice să-i mai calce pragul, îşi pierde pensia şi-şi cîştigă reputaţia de ţicnit

Perspectiva aceasta a succesului şi speranţele pe care şi le punea în ministru îl consolau, într-o oarecare măsură, de întorsătura nefavorabilă a sorţii şi de nesiguranţa procesului încă aflat în curs, pentru recuperarea celor zece mii de lire. Avocaţii continuau să-i ia şi ultima leţcaie de prin buzunare, umplîndu-i, în schimb, capul cu speranţe zadarnice ; decăzuse atît de mult, încît împrumută bani de la librar, în contul traducerii, pentru a satisface pretenţiile acelor lacome harpii. Procedeul i se păru mai potrivit decît să-i creeze noi dificultăţi mizantropului, sau să recurgă la prietenul Hatchway, care trăia la garnizoană, ignorîndu-i total nefericirea. Situaţia nu-i fu deloc uşurată de sosirea corăbiei Companiei Indiilor, în care-şi investise, după cum ştim, şapte sute de lire. Cu această ocazie primi vestea că datornicul său fusese abandonat, grav bolnav, la Bombay şi că şansele de a-şi recăpăta banii erau extrem de mici.

Dată fiind situaţia, nu ne putem închipui că Peregrine ducea o viaţă tihnită, deşi făcu un efort serios să lupte împotriva ghinionului. Cu toate acestea, mintea îi era uneori năpădită de o undă de lehamite atît de puternică, încît îşi considera zădărnicite toate speranţele şi sorbea pînă la fund cupa amară a deznădejdii. Fiecare trăsură ce trecea pe lîngă el pe stradă, fiecare persoană bogată şi de vază ce-i cădea sub ochi îi amintea clipele vesele ale vieţii de odinioară, cu o intensitate ce-i îndurera inima. Din această pricină, viaţa-i era tot mai expusă tuturor suferinţelor provocate de invidie şi nelinişte. Cînd spun invidie, nu mă gîndesc la abjecta patimă datorită căreia

ajunge omul să sufere din pricina succesului vecinului, oricît de meritat ar fi el ; ci la indignarea aceea chinuitoare de sine provocată de prosperitatea prostiei, ignoranței și viciului. De n-ar fi fost rarele clipe de plăcere trăite în timp ce conversa cu noii săi prieteni, nu ar mai fi putut suporta viața asta ; sau s-ar fi îmbolnăvit în mod sigur de nervi. Întotdeauna însă chiar și în cele mai potrivnice împrejurări, omul găsește cîte un prilej de înseninare, iar Pickle era atît de abil în aflarea acestor clipe, încît reuși să țină cu succes piept nefericirii, pînă se împlini sorocul să-și primească pensia de trei sute de lire.

Văzînd însă că trece ziua și banii nu vin, în ciuda grijii cu care se prezentase de atîtea ori la sculatul ministrului, de cum expiră termenul de un an, îi trimise o scrisoare lui Sir Steady, amintindu-i în ce stare se afla și de promisiunea făcută și dîndu-i de înțeles că avea atîtea cheltuieli, încît se vedea nevoit să-și ceară stipendiul pentru anul următor.

În dimineața ce urmă expedierii scrisorii, autorul ei se înființă acasă la Înălțimea Sa, așteptîndu-se să fie primit înaintea altora. Greșea însă — ministrul nu se lăsă văzut. Atunci se prezentă la *levé*, nădăjduind la o convorbire între patru ochi dar, deși nu-l slăbi nici o clipă din priviri pe Sir Steady, nu obținu de la acesta nici măcar o privire, avînd plăcerea să-l vadă cum se retrage fără să-l fi băgat măcar în seamă. Desconsiderarea aceasta voită nu-i fu deloc pe plac eroului nostru. Jignit și înciudat, se duse acasă și compuse o caustică scrisoare de reproș adresată ministrului. Ca urmare, nu numai că-și pierdu orice șansă de a mai obține o întrevedere particulară, dar, într-o zi de primire, i se refuză accesul, prin porunca expresă a lui Sir Steady însuși.

Dizgrațierea — semn al ruinării totale — îi umplu sufletul de mînie, groază și disperare. Îl blestemă pe portarul care-i transmisese dorința ministrului, amenințîndu-l că-i va da pe loc o lecție pentru obrăznicia lui și răbufni în cele mai violente injurii la adresa stăpînului, spre mirarea celor ce se întîmpla să intre în timpul acestui schimb de cuvinte. Răcorindu-se cu inutilele imprecații, Peregrine se întoarse acasă într-o stare de imensă agitație, mușcîndu-și atît de tare buzele, încît țîșnea sîn-

gele din ele, izbind marginea șemineului cu pumnii și capul și plîngînd, cu fața strîmbată de cea mai amarnică expresie a întristării.

Pipes — suficient de inteligent pentru a vedea că există o deosebire între prezent și fosta condiție a stăpînului său — auzindu-l cum se chinuie, încercă să intre în cameră pentru a-l consola cumva. Văzînd că ușa-i încuiată pe dinăuntru, ceru să i se dea numaidecît drumul, amenințînd că altfel va străpunge peretele despărțitor cît ai răsuci o dată cabestanul. Peregrine îi porunci să se care de acolo, dacă nu vrea să-l supere, jurînd că de va încerca să dărîme ușa are să-l împuște imediat în cap. Fără să dea nici cea mai mică atenție amenințărilor, Tom se puse numaidecît pe treabă iar stăpînul, exasperat de neobrăzarea și lipsa lui de respect — care, în starea lui de nervi, îi păreau păcate capitale — dădu fuga în cabinet și, înhățînd un pistol gata încărcat, de cum îl văzu pe valet că intră în cameră după ce forțase încuietoarea — i-l și vîrî sub nas și apăsă pe trăgaci. Din fericire, pulberea sfîrîi în tigăiță, fără a comunica însă cu încărcătura, așa că furiosul gest n-avu nici un efect asupra înfățișării cinstitului Pipes. Nedînd atenție manevrei lui Peregrine — deși știa că pistolu-i încărcat —, se interesă, fără măcar o tresărire a feței, dacă e absolut necesar ca vremea să fie rea pe tot parcursul călătoriei.

Deși scos din minți de ciudă, Peregrine se căi, chiar în momentul amenințării, de răutatea îndreptată împotriva omului său atît de credincios. Dacă gestul s-ar fi dovedit fatal, nu încape îndoială că și-ar fi tras și el un glonte în cap. Există unele gînduri ce ne răsar cu foarte mare forță în minte, chiar și atunci cînd avem o rătăcire ; amintirea de o clipă a unei scene oarecare, provocată de chipul devotatei victime, a făcut nu o dată să-i cadă asasinului pumnalul din mînă. Un impuls de felul acesta l-a apărat pe Pipes de o nouă răbufnire a miniei stăpînului. De cum văzuse silueta colțuroasă a lui Pipes, în care se oglindea îndelungatul și loialul lui serviciu, ca și recomandarea defunctului comandor, în mintea lui Peregrine fulgerase ideea că neascultarea de acum a valetului era pricinuită de o intenție nobilă.

Deşi furia i se risipi numaidecît şi inima-i fu sfîşiată de regret pentru ceea ce făcuse, fruntea lui Peregrine rămase încruntată şi, aruncîndu-i nepoftitului priviri feroce :

— Ticălosule (zise), cum îndrăzneşti să te arăţi atît de nerespectuos ?

— De ce să nu fac şi eu ceva pentru salvarea navei (răspunse imperturbabilul Pipes) cînd avem mai multă velatură decît balast, iar pilotul abandonează timona, cuprins de disperare ? Ce importanţă au două-trei călătorii întrerupte, cîtă vreme lemnăria e solidă şi velatura pusă la punct ? Dacă pierde din viteză la un viraj, va cîştiga la altul şi naiba să mă ia dacă-ntr-o zi sau alta n-o să intrăm bine sub vînt. Cît priveşte proviziile, ai depus o sumă bună de bani în cala mea, şi eşti oricînd binevenit s-o scoţi afară dacă vrei.

În acest punct Tom fu întrerupt de sosirea domnului Crabtree care, văzîndu-l pe Peregrine cu un pistol în mînă şi cu înfăţişarea aceea sălbatică, cu mîinile, gura şi capul pline de sînge ; mai mult, mirosind pulberea arsă, nu se îndoi deloc că fusese comis un asasinat, sau că urma să se comită unul. Fugi, aşadar, înapoi pe scări, în mare grabă, dar toată viteza de care fu în stare nu-l putu scoate în afara razei de acţiune a lui Pipes. Acesta, ajungîndu-l din urmă în gang, îl duse înapoi în odaia stăpînului, cu observaţia că nu era momentul potrivit s-o şteargă, tocmai cînd prietenul său avea nevoie de ajutor.

Pe chipul lui Cadwallader, silit astfel să se întoarcă, se citea o expresie atît de jalnic-severă, încît, în orice altă împrejurare, eroul nostru ar fi pufnit în rîs, văzîndu-l ; acum însă nu avea nici o poftă să se veselească. Totuşi pusese deoparte pistolul şi se străduia — deşi în van — să-şi stăpînească tumultul interior. Nu-i putu adresa mizantropului nici măcar un cuvînt ci îl privi în tăcere, cu un aer rătăcit, care n-avea darul să risipească temerile amicului. Acesta, după ce se reculese :

— Mă mir (zise) că ţi-a scăpat servitorul nevătămat. Rogu-te, cum te gîndeai să te descotoroseşti de cadavrul lui ?

Recăpătîndu-şi darul vorbirii, Pickle îi ordonă lacheului să-i lase singuri şi, cu o mulţime de detalii inco-

erente, îl puse pe Crabtree la curent cu perfida comportare a ministrului.

Confidentul fu nespus de fericit să vadă că temerile sale nu aveau nici un temei ; îi fusese cu adevărat frică să nu-şi fi pierdut cineva viaţa. Văzînd că tînărul e mult prea agitat ca să-l trateze în stilul său obişnuit, recunoscu mai întîi că Sir Steady era un pungaş şi-l încurajă pe Pickle să spere că-şi va putea lua, cîndva, revanşa împotriva lui. Pînă una-alta îi oferi bani pentru cheltuielile imediate, îl sfătui să-şi pună la lucru variatele-i însuşiri, pentru a deveni independent de secăturile de teapa ministrului, şi în cele din urmă îl povăţui să-i povestească despre cum fusese nedreptăţit nobilul căruia-i făcuse cîndva un serviciu, pentru a dobîndi sprijinul respectivului pair, sau cel puţin pentru a obţine o explicaţie satisfăcătoare din partea ministrului, ca să nu-şi ia măsuri premature de răzbunare.

Îndemnurile acestea fură rostite cu un ton mult mai blînd şi mai plăcut decît ar fi aşteptat eroul nostru din partea mizantropului, aşa că avură un efect liniştitor asupra zbuciumului său, care se potoli treptat ; în cele din urmă, Peregrine deveni atît de rezonabil, încît promise să-i asculte sfaturile întocmai. Prin urmare, se prezentă a doua zi dimineaţa la Înălţimea Sa lordul, care-l primi, cum făcea întotdeauna, cu multă deferenţă, şi-i ascultă foarte răbdător plîngerea, deşi nu reuşi să şi-o exprime fără unele răbufniri grăbite de furioasă înciudare. După ce-l dojeni blînd pentru scrisoarea revendicativă, pricina atîtor neplăceri, pairul promise să pună o vorbă bună în favoarea lui pe lîngă ministru. Chiar în ziua aceea îşi îndeplini făgăduiala, dar, spre marea-i uluire, fu informat de Sir Steady că bietul tînăr era bolnav la cap şi nu i se putea da deci nici un post important, fără a se aduce prejudicii guvernului : pe de altă parte, nimeni nu putea avea pretenţia ca el (Sir Steady) să finanţeze asemenea extravaganţe din propriul său buzunar. La rugămintea unui nobil decedat îi făcuse, e adevărat, un cadou de trei sute de lire, pentru a-l despăgubi de unele pierderi pe care tînărul susţinuse a le fi suferit în timpul alegerilor. De atunci încoace însă, observase la el — atît în epistolele lui zănatice, cît şi în comportarea personală — semne

de ţicneală atît de indiscutabile, încît fusese nevoit să poruncească să nu i se mai dea drumul în casă. Pentru a-şi dovedi afirmaţiile, ministrul merse pînă acolo încît îi chemă ca martori pe propriul său portar şi pe un gentilom din anturajul său, care auzise imprecaţiile rostite de tînărul nostru cînd s-a pomenit prima dată exclus. Pe scurt, nobilul se convinse că Peregrine era fără îndoială şi *bona fide* [1] nebun de legat. Odată ce acceptase ideea, începu să-şi amintească de unele simptome de rătăcire observate la ultima întîlnire cu tînărul : o anumită incoerenţă în vorbire, o agitaţie a gesturilor şi privirilor ce — era evident acum — provenea din slaba înţelegere a realităţii. Hotărî, spre binele şi securitatea sa, să se descotorosească de o cunoştinţă atît de periculoasă.

În acest scop, procedă întocmai ca Sir Steady, dînd poruncă slugilor să nu deschidă porţile aventurierului nostru. Cînd Peregrine se duse să afle rezultatul întîlnirii dintre lord şi ministru, uşa-i fu trîntită în nas, iar paznicul îl informă, printr-o deschizătură zăbrelită, că nu e cazul să se osteneaască să revină, fiindcă Înălţimea Sa nu dorea să-l mai vadă. Pickle nu rosti nici măcar un cuvînt de răspuns, dar puse pe loc hotărîrea lordului pe seama reavoinţei ministrului, pe care nu conteni să-l insulte şi să-l ameninţe tot drumul pînă acasă la Cadwallader. Auzind cum fusese primit, mizantropul îl rugă pe Peregrine să se abţină de la orice răzbunare pînă cînd el (Crabtree) va reuşi să găsească soluţia întregii enigme. Nu se îndoia că va putea risipi misterul, folosindu-şi relaţiile bune cu o anumită familie unde lordul îşi petrecea adeseori serile, jucînd vist.

Nu mult după aceea se ivi şi prilejul căutat. Nefiind obligat de vreun legămînt sau jurămînt să păstreze secretul, nobilul spuse povestea nefericirii tînărului nostru — ca pe o picantă ştire modernă — în primul grup unde se întîmpla să se afle, iar numele lui Peregrine nefiind necunoscut în cercurile elegante, ţicneala lui deveni subiectul general al conversaţiei vreme de o zi. Aşadar, vestea ajunse şi la urechile prietenului Crabtree, care găsi mijlocul de a afla amănuntele referitoare la ministru, aşa cum le-am descris şi noi mai înainte. Ba fu cît pe-aci să

[1] Autentic (lat.) (n. tr.).

devină şi el un prozelit al convingerilor lui Sir Steady, cînd îşi chemă în minte şi cîntări toate dovezile cunoscute de el ale nesăbuinţei şi pripelii lui Pickle.

Într-adevăr, puţine lucruri ne cîştigă mai uşor adeziunea, decît acuzaţia de nebunie referitoare la orice altă persoană. Atunci cînd e deşteptată suspiciunea lumii şi puterea ei de observaţie începe să lucreze, pînă şi omul cel mai înţelept şi mai cumpătat din lume va arăta prin cine ştie ce ciudăţenie a comportării sale, că e într-adevăr acuzat pe drept. Orice particularitate de îmbrăcăminte sau de conduită (de găsit la absolut toată lumea), căreia nimeni nu i-a dat înainte importanţă, va fi folosită acum drept dovadă incriminatorie, exagerată fiind pe potriva fanteziei observatorului. Sagacele observator va vedea rătăcire în fiecare căutătură a ochiului, mişcare a degetului, înclinare a capului ; cînd va vorbi, modul de a se exprima şi cele spuse se vor dovedi extrem de stranii ; cînd îşi va ţine gura, va fi un semn că-i e plin capul de cine ştie ce reverie extravagantă. Comportarea lui sobră nu va însemna nimic mai mult decît un interval de luciditate ; orice semn de enervare va fi considerat, pur şi simplu, delir.

Dacă oamenii ce duc viaţa cea mai paşnică şi insipidă, fiind şi cei mai plicticoşi la vorbă, devin ţinta unor astfel de bîrfe, cum să ne mire că ele s-au potrivit de minune unui tînăr cu temperamentul înfocat ca Peregrine, care, de multe ori, ar fi îndreptăţit orice observaţii de această natură făcute de cei mai implacabili duşmani ai săi. Aşadar, fu descris drept unul dintre filfizonii aceia întreprinzători care, după ce şi-au risipit averile în nebunii şi excese, îşi pierd, spre fericirea lor, minţile şi devin insensibili la umilinţele şi necazurile pe care şi le-au adus chiar cu mîna lor pe cap.

Însuşi Cadwallader se lăsă influenţat de această bîrfă în aşa măsură, încît o vreme şovăi în atitudinea pe care trebuia s-o ia faţă de eroul nostru, înainte de a se încumeta să-i comunice informaţiile culese, sau să-l trateze în toate împrejurările ca pe un om cu judecata sănătoasă. În cele din urmă, totuşi, îşi luă inima în dinţi şi-l puse la curent pe Peregrine cu ceea ce aflase, destăinuindu-i-se cu multă grijă şi cu o vorbă cît mai iscusită, din dorinţa

de a nu-i da ocazie tînărului gentilom să încalce toate limitele temperanței și comportării firești. De data asta însă, văzu cu bucurie că-și greșise socotelile. Deși mîniat peste măsură, eroul nostru nu se putu abține să nu rîdă de ridicola acuzație, pe care — își anunță el prietenii — avea s-o refuteze curînd într-o manieră extrem de neplăcută calomniatorului. Mai observă că respectivul stîlp al statului își făcuse o adevărată practică din a-i calomnia pe cei cărora le era obligat și cărora n-avea nici o intenție de a le achita datoria.

— E adevărat (zicea Peregrine) că a avut nenumărate succese cu născocirile astea, reușind să-i ducă pe mulți oameni slabi de înger la o disperare atît de mare, încît s-au ținut de-a binelea. Prin aceasta, a scăpat de insistențele lor și s-a dovedit, în același timp, că avusese dreptate. Eu însă — slavă cerurilor ! — am ajuns la o culme atît de înaltă a resemnării filosofice, încît am un sprijin solid împotriva tuturor mașinațiunilor Domniei Sale și am de gînd să-l dau în vileag pe acest monstru în public, dezvăluindu-i adevărata fire : dibăcie, perfidie și nerecunoștință.

Iată deci cu ce planuri își îndulcise Pickle clipele în timpul căutărilor lui Crabtree ; deja i se aprinsese atît de bine imaginația, încît era absolut sigur că va reuși să-l facă pe adversar (în ciuda puterii acestuia) să se supună condițiilor dictate de el, distingîndu-se printre cei ce scriau, pe vremea aceea, împotriva administrației de stat. Ideea nici nu era atît de extravagantă cum ne pare nouă — atîta doar că nu inclusese în socoteală o împrejurare materială, de care nu-și aminti nici Cadwallader cînd îi aprobă intenția.

În vreme ce Peregrine plănuia răzbunarea, vestea despre scrînteala lui, continuînd să circule, ajunse la urechile acelei doamne din lumea bună ale cărei aventuri au fost povestite în volumul al treilea al narațiunii noastre [1]. Eroul nostru renunțase de mult la prietenia cu care îl onorase doamna, din motivele arătate deja aici, și anume de teama că va sucomba farmecelor ei irezistibile. Peregrine avusese destulă bunăcuviință pentru a o informa din ce cauză dorește să se țină departe, iar doamna apreciase prudența lui cumpătată, deși i-ar fi făcut multă plăcere

[1] Al ediției princeps (n. tr.).

să se bucure în continuare de încrederea și de conversația lui Peregrine, pe care orice femeie din regat le-ar fi dorit. Cu toată ruptura, ea continua să-l stimeze și să-i acorde prietenia ei și inima-i omenoasă se strînse la auzul veștii despre nenorocirea lui și neplăcuta rătăcire de care suferea. Îl văzuse curtat și adulat în amiaza prosperității sale ; știa însă, din prea trista ei experiență, cum toți admiratorii dispar, asemenea insectelor, cînd se instalează iarna nenorocirii. În marea ei milă și-l zugrăvea ca pe un biet zănatec nefericit, lipsit de toate lucrurile strict necesare vieții, tîrîndu-se printre epave omenești și oferind spectacolul tinereții distruse, spre disprețul și oripilarea semenilor săi. Întristată de gîndurile acestea caritabile, ea reuși să afle în ce parte a orașului locuia Peregrine și, renunțînd la orice formalitate inutilă, se duse într-o litieră pînă în fața ușii lui, care-i fu deschisă de mereu credincioșul Pipes.

Domnia Sa își aminti numaidecît chipul fidelului servitor, fiindcă-l iubise întotdeauna, în adîncul sufletului, pentru dăruirea și loialitatea lui. După ce-i făcu un grațios compliment pe această temă, îl întrebă, îngrijorată, cum i se mai simțea stăpînul și se interesă dacă starea în care se afla îi permitea să primească vizite.

Socotind că sosirea unei frumoase doamne nu-i poate face nici un rău lui Peregrine, Tom nu răspunse prin cuvinte ci, adresîndu-i vizitatoarei un semn cît se poate de grăitor, la care ea nu-și putu stăpîni un zîmbet, se porni să urce în vîrful picioarelor scările. Ea, ascultîndu-i îndemnul, îl urmă pînă în odaia eroului nostru, găsindu-l pe Peregrine la masa de scris, angajat în compunerea unui panegiric despre bunul lui prieten Sir Steady. Natura operei la care scria îi ilumina chipul, făcîndu-l să arate nespus de vioi. Cum era îmbrăcat într-un simplu veston de casă, ar fi fost greu să-și compună o înfățișare mai avantajoasă pentru ochii unei persoane ce disprețuia tinichelele podoabelor inutile. Doamna fu extrem de încîntată să-și vadă așteptările înșelate într-un mod atît de agreabil. În locul ambianței mizere și al înfățișării nenorocite, ce merg mînă în mînă cu sărăcia și nebunia, văzu o cameră decentă și plăcută, iar fața pacientului trăda o anumită mulțumire interioară. Auzind foșnetul

mătăsii, Peregrine ridică ochii de pe hîrtie şi, văzînd-o pe Domnia Sa, înlemni de uimire şi admiraţie, ca la apariţia neaşteptată a unei fiinţe supranaturale.

Înainte de a-şi putea reveni din uluirea ce-i făcuse sîngele să dea năvală în obraji, ea-i spuse că venise să-l vadă în virtutea vechii lor prietenii, deşi el o făcuse demult să creadă că-i uitase cu desăvîrşire existenţa. Peregrine, după ce-i aduse cele mai calde mulţumiri pentru neaşteptata onoare, îi dădu doamnei toate asigurările că împrejurarea pe care i-o reproşa nu i se datora lui, ci mai degrabă marii nenorociri ce se năpustise peste el. Dacă i-ar fi stat în putere s-o uite atît de uşor cum îşi închipuia ea, nu i-ar fi oferit niciodată prilejul să-l acuze de lipsă de atenţie şi respect.

Nefiind încă lămurită asupra adevăratei lui stări, doamna porni o conversaţie despre diferite subiecte generale, iar Peregrine făcu faţă atît de bine la toate, încît ea nu mai avu nici o îndoială că fusese ponegrit de răutatea duşmanilor. Aşadar îi mărturisi deschis ce o îndemnase să vină şi ce gînduri avea. El îşi exprimă cu sinceră căldură recunoştinţa pentru generozitatea şi prietenia de care dădea ea dovadă, începînd chiar să lăcrămeze. În ceea ce priveşte acuzaţia că ar fi înnebunit, îi explică totul în mod satisfăcător, în aşa fel încît ea înţelese limpede că fusese victima unei comportări barbare şi că acuzaţia nu era decît o calomnie de cea mai joasă speţă.

În ciuda străduinţelor de a-i ascunde starea adevărată a averii sale, Peregrine nu reuşi să abordeze acest subiect fără a dezvălui unele din dificultăţile sub povara cărora se zbătea; sagacitatea femeii ghici tot restul şi Domnia Sa nu se mulţumi doar să-i ofere ajutor, ci, scoţînd o bancnotă de valoare considerabilă, insistă ca el s-o primească ca pe un mărunt semn de stimă şi o mostră a celor ce avea de gînd să le facă pentru el. El însă nu acceptă nici în ruptul capului dovada aceasta de mărinimie, dîndu-i toate asigurările că, deşi afacerile îi erau pentru moment cam încurcate, nu avusese pînă acum de suferit de pe urma sărăciei şi implorînd-o să nu-l supună chinului unei îndatorări deocamdată inutile.

Obligată să se împace cu refuzul, ea îl asigură că nu-l va ierta, dacă va auzi vreodată că i-a respins aju-

torul atunci cînd va avea nevoie de el sau dacă, în viitor, nu va apela la ea ori de cîte ori se va simți strîmtorat materialiceşte.

— Voi considera (zise ea) orice sfială în această privință drept o dezaprobare a felului cum mă port, fiindcă eu însămi m-am văzut uneori obligată să recurg la prieteni, în clipele de restriște.

Generoasele ei dojeni și alte semne ale prieteniei ce i-o purta nu putură să nu lase o urmă adîncă în sufletul eroului nostru, care mai sîngera încă din rănile deschise în el de farmecele doamnei. Nu numai că trăi toate sentimentele înălțătoare pe care se socotește îndeobște că un om sensibil și de onoare trebuie să le simtă în astfel de împrejurări, dar i se deșteptă în piept o pasiune și mai fierbinte, așa că nu se putu stăpîni să nu se exprime în cuvinte adecvate furtunii din inima lui. În cele din urmă, îi spuse pe șleau că dac-ar fi să devină cerșetor, i-ar cere un lucru mult mai important pentru liniștea lui sufletească decît caritabilul ajutor pe care i-l oferise.

Domnia Sa era prea inteligentă ca să nu vadă încotro bate, dar, nedorind să-l încurajeze, se prefăcu a-i interpreta cuvintele drept un compliment galant obișnuit și, pe un ton glumeț, îl rugă să nu-i dea motive să creadă că intervalul lui de luciditate se terminase.

— De fapt, milady (zise el), simt cum îmi vine criza și nu văd de ce nu m-aș folosi de privilegiul nebuniei mele, declarînd că mă număr printre admiratorii dumneavoastră cei mai pătimași.

— Dac-o vei face (replică Domnia Sa), n-am să fiu atît de proastă încît să dau crezare cuvintelor unui nebun, în afară de cazul cînd aș fi sigură că nebunia e declanșată de iubire. Ți-ar fi destul de greu, bănuiesc, să-mi demonstrezi că e așa.

— Ba nu, Doamnă (strigă tînărul), în sertarul acesta se găsește un lucru ce vă va convinge că mi-am pierdut mințile din chiar această pricină ; iar fiindcă vă îndoiți de spusele mele, trebuie să-mi permiteți să vă arăt dovada.

Cu aceste cuvinte, deschise un sertăraș și, luînd din el o coală de hîrtie, îi citi următorul cîntec de laudă în-

chinat ei, scris imediat după ce aflase lunga și interesanta ei poveste :

I

„Cînd îți admir, cu dragoste-ncîntată,
Frum'seța nepereche, fermecată,
Sufletu-mi, despărțit, în van se zbate
Să-și apere tihnita libertate.
Dar lasă-ți îngerescul chip să fie
Amestec de plăcere și-armonie,
Iar ochii, două astre pe orbită,
Iradiind iubire infinită,
În față să-mi răsară, pară vie,
Să-ncerce să-mi ia inima-n robie.
Căci sufletul, de maxime-apărat,
De farmec nu se lasă-ngenuncheat.

II

Dar cînd, venind în sprijin frumuseții,
Seninu-ți suflet ce-n vîltoarea vieții
Rămîne calm, de-odată mi se-arată,
Iluminîndu-ți, blînd, făptura toată ;
Cînd îți văd firea întreprinzătoare
Și spiritul sublim, nu dur, dar tare,
Lumescul interes neprefăcut
Ce-ți pîlpîie în piept cu zbucium mut ;
Atunci puterea și voința-mi pier ;
Se-nmoaie hotărîrea mea de fier.
Și, rațiunea adormind și ea,
Iubirea-mi invadează inima".

Doamna, de-ndată ce-i ascultase pînă la capăt opera :

— Daç-aș fi bănuitoare din fire (spuse), aș crede că n-am jucat nici un rol în scrierea acestei compoziții, fiindcă pare inspirată de o ființă mult mai plină de merite decît mine. Am să te cred însă pe cuvînt, și-ți mulțumesc pentru complimentul nemeritat, cu toate că am luat cunoștință de el într-un mod atît de neașteptat. Trebuie însă să-ți spun sincer că a sosit vremea să-ți concentrezi plăcerea de a face curte femeilor, pe care ai căutat atîta vreme să ți-o satisfaci, într-un atașament

profund pentru frumoasa Emilia. Ea merită, fără îndoială, judecînd după ce se vorbește despre ea — să se bucure de întreaga dumitale atenție și stimă.

Nervii lui Peregrine fură străbătuți de un fior la auzul acelui nume, care-i neliniștea sufletul ori de cîte ori era pronunțat. Decît să suporte consecințele unei discuții pe acest subiect, preferă să renunțe la tema iubirii și, cu multă dibăcie, dirijă conversația pe un alt făgaș.

CAPITOLUL CV

Scrie un pamflet contra ministrului, din ordinul căruia, e arestat, dar, apelînd la Habeas Corpus, intră în închisoarea Fleet

Inalta doamnă își prelungise ședereа dincolo de limitele unei vizite obișnuite, așa că, după ce-și reînnoi asigurările, în modul cel mai sincer și îndatoritor, își luă rămas bun de la aventurierul nostru, care promise să vină peste cîteva zile și să-i prezinte omagiile la Domnia Sa acasă. Peregrine se reapucă numai decît de treabă și isprăvi de redactat un foarte aspru rechizitoriu la adresa lui Sir Steady, ocupîndu-se nu doar de nerecunoștința de care dăduse dovadă în viața particulară, ci și de reaua sa administrare a afacerilor statului. Trimise articolul editorului unui ziar săptămînal — un om cu vederi reformiste declarate — și după numai cîteva zile îi fu publicat, însoțit de o notă a patronului, prin care-și exprima dorința de a colabora și în viitor cu autorul.

Atît de judicioase și pline de miez erau criticile cuprinse în pamfletul respectiv, se scoteau la lumină, cu multă perspicacitate, atîtea aspecte noi ale problemei, încît interesul publicului fu stîrnit ca niciodată pînă atunci și prestigiul publicației crescu peste măsură. Ministrul nu fu printre ultimii cititori ai articolului și, în ciuda calmului cu care se lăuda, se mînie în așa hal, încît își puse numaidecît la treabă emisarii și, folosindu-se de mită, reuși să arunce o privire asupra manuscrisului redactat de Peregrine cu mîna lui. Recunoscu pe loc scrisul dar, pentru a fi și mai sigur, îl compară cu cele două scrisori primite de la aventurierul nostru. Dac-ar fi știut cît de mare era înzestrarea eroului nostru în domeniul retoricii, poate că nu i-ar fi dat niciodată motive de nemulțumire, ci l-ar fi folosit ca să-și atingă țelurile proprii ; ba mai mult, l-ar fi

tratat, poate, ca pe alți autori din opoziție pe care reușise să-i cumpere, dacă violența acestui prim atac nu i-ar fi provocat o aprinsă dorință de răzbunare. Prin urmare, de cum făcu descoperirea, dădu dispoziții subalternului său. Încasatorul General, în a cărui posesie se aflau chitanțele semnate de Peregrine. A doua zi, pe cînd autorul nostru stătea în mijlocul unor prieteni la o anumită cafenea, perorînd despre boala ce rodea statul, fu acostat de un portărel, care, intrînd în încăpere cu șase ajutoare, îl anunță cu voce tare că avea de executat împotriva sa o poliță în valoare de o mie două sute de lire, din însărcinarea domnului Ravage Gleanum.

Toți cei de față fură uluiți la auzul acestor cuvinte, care-l făcură și pe acuzat să-și piardă cumpătul și (parcă din instinctul de auto-apărare) să-l lovească în cap cu bastonul pe reprezentantul legii, într-un moment de rătăcire. Ca urmare, fu înconjurat și dezarmat numaidecît de oamenii acestuia și tîrît fără menajamente pînă în taverna alăturată. Nici unul dintre privitori nu-i sări în ajutor, nici nu-l vizită mai tîrziu în închisoare pentru a-i da cel mai mărunt sfat sau sprijin ; atît valorează prietenia de cafenea.

Lovitura aceasta fu cu atît mai dură pentru eroul nostru, cu cît nu se așteptase cîtuși de puțin la așa ceva : uitase cu desăvîrșire de datoria din pricina căreia fusese arestat. Deocamdată însă, era supărat mai ales pe portărel, care-și îndeplinise atît de brutal misiunea. De cum își veni în fire, în casa unde-l duseră, îl mustră aspru pentru purtarea-i insolentă și jignitoare. O făcu cu pumnii goi, întrucît orice posibilă armă fusese îndepărtată din preajma lui, iar vinovatul își primi lecția cu uimitoare resemnare și răbdare, jurînd pe Dumnezeu că niciodată în viața lui nu bruftuluise vreun gentleman, dar că i se poruncise să-l aresteze pe aventurierul nostru ascultînd întocmai de instrucțiunile creditorului, sub amenințarea că-și va pierde slujba.

Peregrine se calmă, auzindu-i cuvintele, și de la delirul mîniei trecu la chinuirile judecății reci. Gloria tinereții era acum, pentru el, întunecată, florile speranței se ofiliseră și se văzu condamnat la suferințele unei celule, fără nici cea mai mică perspectivă de a fi eliberat, decît, poate,

prin rezolvarea favorabilă a procesului, în care însă spera tot mai puțin de pe o zi pe alta. Ce s-ar alege de cei nefericiți, dacă felul cum e alcătuită mintea omenească le-ar permite să asmută o suferință împotriva alteia? Suferințe ce distrug încet sufletul omului, ca otrăvuri de natură diferită, anihilîndu-și una alteia efectul. Durerea domnea suverană în sufletul eroului nostru, pînă cînd fu detronată de dorința de răzbunare. Cît timp aceasta fu predominantă, ajunse să privească toate cele întîmplate drept mijloace menite să-i satisfacă pofta respectivă. „Dacă trebuie să fiu închis pe viață (își spuse el), dacă sînt silit să renunț la marile mele speranțe, cel puțin să am satisfacția de a-mi zornăi lanțurile în așa fel, încît să tulbur tihna dușmanului; voi căuta în propriul meu suflet pacea și mulțumirea pe care n-am reușit să le aflu nicăieri, în clipele mele de glorie. Nemaiavînd contacte cu lumea, voi fi scutit de prostie și ingratitudine, precum și de o cheltuială pe care-aș fi constatat că e greu, dacă nu imposibil, s-o susțin. Voi fi mai puțin tentat (ba chiar deloc) să-mi risipesc timpul cu fleacuri și voi avea mai multe prilejuri, netulburate, de a-mi cîștiga traiul și a lucra pentru a fi răzbunat. La urma urmei, temnița e locul cel mai potrivit pentru recluziunea unui filosof cinic."

Ca urmare a reflecțiilor acestora liniștitoare, îi expedie o scrisoare domnului Crabtree, relatîndu-i nenorocirea ce dăduse peste el și anunțîndu-l că se hotărîse să fie transferat în închisoarea din Fleet Street. Totodată îi ceru să-i trimită, dintre cunoscuții săi, un avocat bun, care să-i îndrume pașii ce trebuiau făcuți în această direcție. Primind misiva, mizantropul se duse în persoană la un cunoscător al legilor și veni, însoțit de acesta, la închisoarea preventivă unde fusese dus, între timp, prizonierul. Îndrumat de avocat, Peregrine merse la judecătorie, unde fu dat în custodia unui aprod și, după ce plăti un mandat *Habeas Corpus*, fu condus de acesta la închisoarea din Fleet Streea și dat pe mîna guvernatorului.

Aici fu dus în odaia portarului, unde fu silit să se expună timp de o jumătate de oră privirilor tuturor paznicilor și gardienilor, care-l examinară cu luare aminte, ca să-l poată recunoaște la prima vedere; apoi îl lăsară să meargă în așa-numita „parte cinstită", privilegiu pentru

care trebui să plătească o sumă frumușică. Aceasta este o clădire uriașă, conținînd sute de odăi aflate la dispoziția prizonierilor, care plătesc o sumă fixă săptămînal pentru a le folosi. Pe scurt, comunitatea aceasta se înfățișează ca un oraș ce nu comunică în nici un fel cu părțile învecinate, administrat prin legi proprii și prevăzut cu anumite avantaje pentru folosul locuitorilor. Există o cafenea pentru gentilomi, unde se găsesc diferite băuturi spirtoase și o bucătărie publică, de unde poți cumpăra oricîtă carne, la prețuri rezonabile, și unde arestaților li se fierbe sau prăjește, gratuit, orice mîncare ; mai mult, există și servitori obligați să meargă la piață, cînd îi trimit prizonierii, fără a primi bani sau vreo altă răsplată de la cei ce se folosesc de ei. Arestații nu sînt ținuți între ziduri, lipsiți de binefacerea aerului proaspăt : lîngă clădire există un platou destul de mare, unde pot face mișcare plimbîndu-se, jucînd popice, bile și multe alte jocuri, după dorința fiecăruia.

Devenind deci membru al respectivei comunități, eroul nostru se pomeni, uluit, în mijlocul unor străini care, după înfățișare, nu-i făcură o impresie favorabilă. După o plimbare în tovărășia lui Cadwallader, se înființă la cafenea, pentru a culege informații despre obiceiurile locului, pe care trebuia să le cunoască neapărat.

Acolo, în timp ce se străduia să-i smulgă informații tejghetarului, fu acostat de un individ în veșminte canonice, care-l întrebă, foarte politicos, dacă era un nou-venit. Primind un răspuns afirmativ, omul îi ură bun venit în acea societate și, extrem de îndatoritor, se angajă să-l inițieze în modul de viață al confreriei. Omenosul preot îi dădu de înțeles că prima lui grijă trebuia să fie obținerea unei camere, spunîndu-i că închisoarea avea un număr oarecare de apartamente, închiriate cu același preț, deși unele erau mai confortabile decît altele. Cînd se eliberau cele mai bune — prin plecarea ocupanților — următorii la rînd, după vechime, aveau dreptul să ocupe locuințele goale, înaintea celorlalți deținuți, oricît de respectabili ar fi fost ei. Cînd închisoarea era foarte plină, o cameră era împărțită de doi prizonieri, lucru ce nu era privit drept o mare neplăcere, întrucît se găseau întotdeauna suficienți bărbați dornici să-și împartă odaia și patul cu femeile

arestate ; erau însă ocazii cînd acest expedient nu rezolva problema, fiindcă, după ce toate odăile fuseseră ocupate de cîte o pereche, rămîneau destui fără adăpost. Așa și acum — ultimii veniți trebuiau să locuiască la Mount Scoundrel [1], un apartament mizerabil mobilat, unde dormeau năpădiți de jeg și de păduchi, pînă le venea rîndul la o locuință mai bună.

Auzind descrierea respectivului loc, Peregrine începu să se neliniștească, neștiind unde-și va petrece noaptea. Preotul, văzîndu-i teama, îl duse, fără a mai pierde timpul, la guvernator, care-i dădu numaidecît o odăiță sărăcăcioasă, în schimbul sumei de o jumătate de coroană pe săptămînă. După rezolvarea acestei probleme, călăuza lui îi descrise feluritele chipuri în care se putea lua masa : singur, la restaurant sau la masa comună, recomandîndu-i-l pe cel din urmă drept cel mai convenabil și oferindu-se să-l prezinte a doua zi oamenilor cei mai de vază din închisoarea Fleet, care-și luau întotdeauna dejunul în public.

Mulțumindu-i preotului pentru bunătatea lui și promițîndu-i să-i urmeze sfaturile întocmai, Peregrine îl invită să-și petreacă seara în camera sa. Pînă atunci, se închise cu Crabtree, pentru a delibera asupra stării dezastruoase în care ajunseseră afacerile lui. Din frumoasa avere nu-i mai rămîneau decît hainele — nu prea somptuoase —, treizeci de guinee bani gheață și garnizoana, pe care mizantropul îl sfătui s-o preschimbe în fonduri lichide, ca să-și plătească toate cheltuielile de acum. Peregrine însă refuză cu tărie povața, nu doar fiindcă pusese deja casa pe numele lui Hatchway, pentru ca locotenentul s-o folosească toată viața, dar și fiindcă dorea să păstreze o amintire a generozității comandorului. De aceea își propuse să termine, în recluziunea lui, traducerea de care se apucase și să-și cîștige de-acum încolo traiul efectuînd o muncă oarecare. Îl rugă pe Cadwallader să aibă grijă de lucrurile sale și să-i trimită cămășile și hainele necesare în închisoare. Dintre toate necazurile, nimic nu-l stînjenea mai mult decît faptul că nu-l mai putea păstra în slujbă pe credinciosul său Pipes. Știa că Tom reușise să strîngă

[1] Muntele escrocului (n. tr.).

ceva bani cît timp fusese în slujba lui, dar gîndul acesta, deşi o făcea mai suportabilă, nu putea risipi părerea lui de rău **de** a trebui să se despartă de un loial tovarăş, care-i devenise acum la fel de necesar ca o mînă sau un picior şi care era obişnuit să trăiască sub comanda şi protecţia sa în aşa măsură, încît nu-l credea capabil să se obişnuiască acum cu alt stil de viaţă.

Pentru a-i uşura conştiinţa, Crabtree se oferi să-l ia pe Pipes în locul propriului său valet, pe care era gata să-l concedieze, deşi observă că fusese prea răsfăţat cît timp îl slujise pe Peregrine. Pickle nu vru însă să-i provoace neplăceri prietenului său, ştiind că lacheul ce-l slujea acum îi cunoştea toate capriciile şi se obişnuise a le respecta, iar Pipes n-ar fi fost niciodată în stare să le înveţe şi să li se supună. Prin urmare hotărî să-l trimită înapoi tovarăşului său de marinărie Hatchway, cu care-şi petrecuse prima parte a vieţii.

De-ndată ce găsiră o rezolvare pentru problemele acestea, cei doi prieteni se duseră la cafenea, pentru a lua referinţe despre caracterul clericului, bunăvoinţei căruia eroul nostru îi era atît de îndatorat. Aflară că preotul îşi atrăsese duşmănia episcopului în a cărui dioceză se stabilise şi, nefiind la fel de puternic ca duşmanul său, fusese trimis la închisoarea Fleet, din pricina încăpăţînatei sale opoziţii, deşi mai avea şi acum mijloace de a cîştiga un venit frumuşel, prin unele practici ilegale legate de funcţia sa. Respectivul venit era cheltuit, în cea mai mare parte, în acte umanitare menite să uşureze suferinţele semenilor.

Abia sfîrşiseră muşteriii cafenelei să-l elogieze, că preotul intră în încăpere, conform înţelegerii cu Peregrine. Eroul nostru comandă mîncare şi vin, cerînd să-i fie trimise în cameră şi triumviratul se îndreptă într-acolo. Cadwallader însă îşi luă rămas bun de la ei, iar cei doi prizonieri petrecură împreună o seară foarte plăcută: eroul nostru ascultă din gura noului său prieten istoria închisorii în care se aflau, cu unele amănunte foarte curioase. Îi povesti, de pildă, că persoana care-i servise la masă, făcînd mereu temenele, cu supuşenia cea mai abjectă şi linguşindu-i, de cîte ori deschidea gura, cu apelări cu *Înălţimea Voastră* sau *Excelenţa Voastră* fusese, pînă acum cîţiva **ani**, căpitan în **gardă** şi că după **ce-şi** înche-

iase cariera socială, jucase toate rolurile posibile în comunitatea puşcăriaşilor, de la cel al unui fante de prima clasă, care se plimba fudul prin închisoare, însoţit de un lacheu şi de o tîrfă, îmbrăcat în jiletcă cu dantele, pînă la rangul de cîrciumar, cu care se mulţumea acum.

— Dacă vă veţi da osteneala să intraţi în bucătărie (zise el), veţi vedea un Don Juan metamorfozat într-un învîrtitor de frigare. Mai există în micul nostru univers despicători de lemne şi sacagii care-au posedat păduri şi iazuri cu peşte ; cu toate acestea, în ciuda nefericitei întorsături a sorţii, nu se bucură nici de stima, nici de compasiunea oamenilor, întrucît nenorocirile ce li s-au întîmplat au fost pricinuite de cele mai nerușinate extravaganţe, iar ei au pielea prea groasă pentru a suferi din pricina nefericitului lor destin. Tovarăşii noştri de suferinţă care au ajuns aici din cauza unor pierderi nemeritate, sau a pripelii tinereşti, datorată lipsei de experienţă, se bucură nesmintit de cel mai frăţesc ajutor, dacă dau dovadă de bunăcuviinţă şi dovedesc că înţeleg cu adevărat în ce situaţie nefericită se află. Nu ne lipseşte nici puterea de a-i pedepsi pe destrăbălaţii ce refuză să respecte regulile şi conturbă liniştea celorlalţi cu scandaluri şi orgii. Aici, dreptatea este împărţită cu imparţialitate de către un tribunal al echităţii, format din cîţiva dintre membrii cei mai onorabili ; ei îi pedepsesc pe toţi delincvenţii, cu la fel de multă asprime şi dreptate, după ce au fost găsiţi — pe drept — vinovaţi de acuzaţiile aduse.

După ce-i explică modul de organizare a închisorii, precum şi cauza propriei lui întemniţări, clericul începu să dea semne de curiozitate privind situaţia eroului nostru. Pickle, considerînd că nu i se cere să facă prea mult pentru a mulţumi un om atît de îndatoritor, îi povesti în amănunt în ce fel ajunsese în închisoare şi în acelaşi timp îşi mai hrăni ura împotriva ministrului, delectîndu-se cu recapitularea nedreptăţilor îndurate din pricina lui. Preotul, de la bun început predispus în favoarea tînărului nostru gentilom, înţelegînd acum ce rol important jucase pe scena vieţii, simţi că-i creşte şi mai mult admiraţia. Încîntat de ocazia ce i se ivise, de a prezenta ortacilor săi un străin deosebit de important, îl lăsă să se odihnească sau,

mai degrabă, să rumege o problemă căreia nu-i acordase încă atenţia cuvenită.

În acest loc aş putea — imitîndu-i pe unii scriitori celebri — introduce o pagină, două, cuprinzînd reflecţiile lui Peregrine asupra instabilităţii vieţii omeneşti, asupra perfidiei lumii şi cutezanţei tinereţii şi m-aş putea strădui să-mi fac cititorul să zîmbească, printr-o amuzantă remarcă personală referitoare la sagacele moralist [1] dar, pe lîngă că socotesc această obişnuinţă o anticipare impertinentă a gîndurilor cititorului, am de spus prea multe lucruri extrem de importante şi nu văd de ce i-aş da lectorului ocazia să creadă că mă dedau unor ieftine şmecherii, doar pentru a spori numărul de pagini. Ajunge să spun că aventurierul nostru avu parte de o noapte foarte agitată, nu doar din pricina gîndurilor spinoase, dar şi din a suferinţelor trupeşti — a trebuit să îndure duritatea culcuşului, precum şi supărarea locuitorilor minusculi ai aşternutului, care nu-i suportară sosirea fără să crîcnească.

Dimineaţa îl deşteptă Pipes, care adusese pe umăr o valiză plină cu lucruri de primă necesitate, conform instrucţiunilor lui Cadwallader ; aruncînd-o pe podea, se răsplăti cu o îmbucătură de tutun de mestecat, fără a părea deloc îngrijorat. Aşa că, după o pauză ;

— Vezi, Pipes (zise stăpînul) ce-am făcut din viaţa mea ?

— Ei, ei (răspunse valetul), ce rost au vorbele, odată ce vasul a eşuat pe ţărm ? Trebuie să punem mîna şi să-l ducem iar la apă, dac-om putea. De n-o vrea să mişte, cu toate ancorele şi cabestanele de pe bord, după ce l-am făcut uşor, tăindu-i catargele şi zvîrlind peste bord cargo-ul şi tunurile, păi atunci poate că o suflare iute de vînt, fluxul sau vreun curent pornit dinspre ţărm îl va face să plutească din nou cît ai sufla în fluier. Iată două sute zece guinee în săculeţul ăsta de pînză, iar bucata asta de hîrtie... ba nu, stai, asta-i învoirea de la parohie să mă-mbarc pe „Moll Trundle“ aha, iată-l... un ordin de plată pentru chestiile alea din oraş şi două chitanţe, valorînd douăzeci şi cinci şi optsprezece lire, împrumutate lui Sam Studding,

[1] Înţepătură clară la adresa manierei lui Fielding din *Tom Jones* (n. ed. engl.).

ca să cumpere o încărcătură de rom cînd şi-a deschis tractirul, sub pînza comandorului, în parohia Sfînta Ecaterina...

Spunînd acestea, întinse totul pe masă, ca o ofertă făcută lui Peregrine. Stăpînul său, adînc mişcat de noua dovadă de devotament, îşi exprimă satisfacţia de a vedea cît fusese Pipes de econom, îi plăti salariul pînă la ziua cu pricina, îi mulţumi pentru devoţiunea cu care-l servise şi, spunînd că nu-şi mai putea permite să ţină un servitor, îl sfătui să plece la garnizoană, unde va fi bine primit de prietenul Hatchway, căruia i-l va recomanda cu cea mai mare căldură.

La auzul acestor cuvinte neaşteptate, Pipes rămase cu ochii în gol, pe urmă răspunse că nu dorea nici plată, nici pensie, ci doar să fie păstrat în continuare ca slujitor şi n-avea de gînd să schimbe cursul spre garnizoană, decît dacă stăpînul se urca şi el la bord. Cu toate acestea, Pickle refuză cu tărie să se atingă fie şi de un farthing din banii lui Tom, poruncindu-i să-i ia de acolo, iar Pipes se înfurie atît de tare pe refuzul lui, încît, răsucind hîrtiile într-un sul, le aruncă în foc fără ezitare, strigînd : „Să-i ia dracu de bani !" şi săculeţul de pînză cu ceea ce conţinea ar fi suferit aceeaşi soartă, dacă Peregrine n-ar fi sărit în picioare şi, scoţînd poliţele din foc, nu i-ar fi poruncit valetului să-şi vină în fire, dacă nu dorea să-l alunge pentru totdeauna de lîngă el. Îi spuse că, deocamdată, concedierea lui se impunea cu necesitate şi de aceea îl elibera din slujbă ; dacă însă va merge să locuiască în bună pace la locotenent, îi promitea că-l va angaja din nou, la prima întorsătură prielnică a sorţii. Pînă una, alta, îl anunţă că nici nu-i voia banii, nici n-avea ce să facă acum cu ei şi insistă să-i bage numaidecît în buzunar, dacă nu voia să-şi piardă tot creditul ce-l avea la el.

Foarte supărat de aceste cuvinte, Pipes se abţinu să răspundă şi, măturînd cu palma banii în săculeţ, se îndepărtă în tăcere, cu o înfăţişare îndurerată şi ofensată, cum nu mai avusese niciciînd. Sufletul mîndru al lui Pickle nu rămase insensibil cu această ocazie : abia reuşi să-şi stăpînească tristeţea în prezenţa lui Pipes şi, imediat după plecarea lui, izbucni în lacrimi.

Cum nu găsea nici o plăcere în dialogul cu propriile lui gînduri, Peregrine se îmbrăcă repede, ajutat de un valet de ocazie din închisoare, fost cîndva negustor bogat de mărunțișuri în oraș ; apoi se duse să-și ia micul dejun la cafenea, unde dădu, din întîmplare, peste prietenul său, preotul, și alte persoane distinse la înfățișare, cărora le fu prezentat drept un nou tovarăș de masă. Respectivii gentilomi îl conduseră într-un loc unde-și petrecură dimineața jucînd mingea, ceea ce-i făcu eroului nostru o deosebită plăcere. Cam pe la ora două se ținu un proces, pentru judecarea a doi delincvenți ce încălcaseră legile cinstei și ale disciplinei.

Primul compăru în fața tribunalului un avocat, acuzat de a fi șterpelit o batistă din buzunarul unui gentilom. Fapta fiind dovedită prin mărturii incontestabile, vinovatul fu condamnat pe loc și dus la pompa de apă din curte, unde i se administră un duș zdravăn cu apă rece. După care trecură la judecarea celui de al doilea delincvent, locotenent pe o navă de război, învinovățit de un scandal prin care, în tovărășia unei femei nearestate încă, încălcase legile închisorii și tulburase liniștea celorlalți prizonieri. Infractorul făcuse gălăgie mare, refuzase cu îndărătnicie să dea ascultare somațiilor, sfidînd și jignind în fel și chip autoritatea curții, drept care păstrătorii ordinei primiseră poruncă să-l aducă la judecată, *vi et armis* ; prin urmare fusese tîrît în fața judecătorului, după ce opusese o rezistență îndîrjită, folosindu-se de un jungher cu care-l rănise grav pe unul din ofițeri. Nelegiuirea asta îi agrava atît de mult vina, încît completul de judecată refuză să delibereze și hotărî să-l trimită guvernatorului închisorii, pentru a-și primi de la el sentința. Folosindu-se de autoritatea dictatorială, acesta ordonă ca scandalagiul să fie pus în fiare și încuiat într-o celulă, într-o pivniță puturoasă aflată în vecinătatea canalului de scurgere și infestată de broaște și paraziți, plină de miasme pestilențiale și ferită și de cea mai măruntă rază de lumină.

După pedepsirea infractorilor, aventurierul nostru și tovarășii săi se duseră la ospătărie — într-o cameră a cafenelei — și Peregrine află că printre comeseni se găseau un ofițer, doi agenți de asigurări, trei escroci, un

alchimist, un avocat, un preot, o pereche de poeți, un baronet și un cavaler al Ordinului Bath. Deși nu foarte bogată, nici servită extrem de elegant, mîncarea era îndestulătoare și bine gătită. Vinul era tolerabil și toți mesenii veseli, ca și cum nenorocirea le-ar fi fost cu desăvîrșire străină. Eroul nostru începu, așadar, să se simtă bine în tovărășia lor și să se amestece în conversație, cu vioiciunea firească prin care se distinsese întotdeauna. La sfîrșitul mesei achitară consumația și o parte a mesenilor se retraseră pentru a face o partidă de cărți sau a se distra în alt fel ; cei rămași printre care și Peregrine, căzură de acord să-și petreacă după-amiaza discutînd, la un castron de punci. De cum le fu adusă băutura, își omorîră timpul foarte plăcut, întreținîndu-se pe diferite teme, inclusiv anecdote curioase legate de afacerile lor particulare. Nu se feri nici unul să dezvăluie natura datoriei pentru care fusese arestat, în afară de cazul că era vorba de o afacere neînsemnată. Dimpotrivă, se lăudau cu valoarea sumei, considerînd asta drept o dovadă ce arăta cît de importante persoane fuseseră ei în viața civilă. Cel ce scăpase în modul cel mai spectaculos din mîinile portărelilor, era socotit un om superior prin geniu și îndemînare.

Nici una dintre aceste aventuri extraordinare nu era mai romantică decît ultima evadare a ofițerului. El le povesti cum fusese arestat din pricina unei datorii de două sute de lire, într-o vreme cînd n-ar fi putut face rost nici măcar de atîția penny și dus acasă la portărel, unde a rămas două săptămîni încheiate, mutîndu-se tot mai sus, pe măsură ce-i scădea creditul, pînă cînd ajunsese, în cele din urmă, la mansardă. Acolo, în timp ce medita la următorul pas, care nu putea fi decît închisoarea Marshalsea, își dădu seama că vine noaptea, aducînd cu ea foamea și frigul. Se porni să bată vîntul, iar țiglele acoperișului răpăiau odată cu furtuna. Dintr-o dată îi veni ideea de a evada, nevăzut de nimenea, în întunericul acela și în urletul furtunii, strecurîndu-se afară pe fereastra mansardei și alergînd cît mai departe pe acoperișurile clădirilor învecinate. Cu inima plină de speranță, examină trecerea și văzu, spre marea lui dezamăgire, că era zăbrelită pe dinafară cu gratii de fier ; nici obstacolul ăsta nu l-a oprit

însă să-şi ducă planul la bun sfîrşit. Încrezător în propriile-i puteri, se socotea capabil să facă o gaură în acoperiş, care părea subţire şi gata să se desfacă în bucăţi. Pornind de la ideea aceasta, baricadă uşa, proptind în ea toată mobila din odaie şi se puse pe lucru cu un vătrai. După cîteva minute făcuse o gaură destul de mare pentru a-şi strecura prin ea mîna, aşa că putu smulge scîndurile şi ţiglele, deschizînd o trecere pentru întreg trupul, prin care ieşi în libertate, căutîndu-şi orbeşte drumul spre casa vecină. Aici însă avu un accident nefericit: vîntul îi smulse pălăria din cap şi neşansa o făcu să cadă tocmai în curtea casei, cînd unul din oamenii portărelului bătea la uşă pentru a intra. Mirmidonul o recunoscu numaidecît şi-şi alarmă şeful care, dînd buzna pe scări în sus pînă la mansardă, forţă uşa într-o clipită, cu toate precauţiunile luate de prizonier şi, urmat de subalternul său, o luă pe urmele prizonierului.

— După ce m-au fugărit aşa o vreme (zise ofiţerul), periclitînd viaţa tuturor, m-am pomenit dintr-o dată că nu mai pot înainta din pricina unui luminator, prin care am văzut şapte croitori, lucrînd în jurul unei mese. M-am aruncat în mijlocul lor — fără cea mai mică şovăire sau prevenire — cu fundul înainte şi, pînă să-şi revină din uluiala provocată de o vizită atît de ciudată, le-am povestit în ce situaţie mă aflu, dîndu-le a înţelege că nu era vreme de pierdut. Unul dintre ei, pricepînd aluzia, m-a dus imediat jos şi mi-a deschis uşa dinspre stradă. Portărelul şi omul său, ajungînd în dreptul deschizăturii, fură împiedicaţi să intre de tovarăşii salvatorului meu, care, ameninţîndu-i cu foarfecele, ca o linie de *cheveaux de frise* [1], le porunciră să bată în retragere, dacă nu vor să moară, iar perceptorul, decît să-şi rişte pielea, a preferat să amîne încasarea datoriei, mîngîindu-se cu gîndul că mă va prinde din nou. Aici însă se înşela. Eu m-am ţinut ascuns şi mi-am bătut joc de mandatul lui de arestare, pînă am primit ordin să plec în străinătate cu regimentul meu. Atunci m-am dus, ascuns într-un dric, la Gravesend, de unde m-am îmbarcat pentru Flandra. Fiind însă obligat să mă întorc pentru a recruta oameni, am fost reţinut din-

[1] Capete de lemn întărite cu sîrmă ghimpată (fr.) (n. tr.).

tr-o altă pricină, și toată satisfacția pe care a putut-o obține primul meu temnicer e un ordin de detenție care, socotesc, mă va ține aici pînă cînd parlamentul, în marea-i bunătate, va găsi de cuviință să mă scape de datorii, printr-un nou act de insolvabilitate.

Recunoscură cu toții că succesul căpitanului era pe măsura temerarei sale aventuri, cu totul potrivită cu calitatea lui de soldat. Unul dintre negustori observă însă că după toate probabilitățile portărelul nu prea avea experiență, de vreme ce nu pusese pază la ușa unui prizonier atît de important.

— Dacă domnul căpitan (zise el) ar fi intrat pe mîna unui nemernic isteț ca cel ce m-a arestat pe mine, nu i-ar fi fost chiar atît de ușor să evadeze, fiindcă modul în care am fost prins este, cred, cel mai extraordinar din cîte se practică în țara astă a noastră. Trebuie să știți, domnilor, că am avut pierderi atît de mari, asigurînd navele în vreme de război, încît am fost nevoit să sistez plățile, deși aveam perspective să-mi continui afacerile într-o anumită ramură, fără a intra în conflict cu creditorii. Pe scurt, continuam să primesc, ca și pînă atunci, mărfuri expediate din străinătate și, ca să nu-mi atrag pe cap vizita vreunui perceptor, nu puneam niciodată piciorul afară din casă ci, transformîndu-mi parterul în magazie, dădeam dispoziții ca toate bunurile să fie ridicate cu ajutorul unei macarale fixate la primul etaj al casei. O, la ce stratageme au recurs copoii pentru a mă scoate dintre zidurile fortăreței mele! Am primit nenumărate mesaje de la persoane ce doreau neapărat să mă întîlnească la cine știe ce tavernă, pentru a discuta afaceri; am fost chemat la țară, s-o văd pe mama, spunîndu-mi-se c-ar fi pe moarte. Într-o noapte, pe o femeie au apucat-o chinurile facerii pe pragul casei mele; altădată am fost băgat în sperieți de strigăte ce dovedeau că în stradă se comite o crimă, iar cu alt prilej s-a dat alarmă falsă că arde. Eu însă, rămînînd în gardă, le-am zădărnicit toate încercările și mă socoteam la adăpost de orice șiretlic, pînă cînd unul dintre copoi, sfătuit, socotesc, de însuși diavolul, născoci o capcană în care am fost, în sfîrșit, prins. Acesta se interesă ce fel de mărfuri primeam și, aflînd că printre altele se găseau la vamă, pe numele meu, și cîteva sipete de Florența, își puse ciracii

să-l încuie într-o ladă de aceleași dimensiuni, cu găuri pentru respirat în fund și cu No. III scris pe capac. Adus fiind la mine acasă cu o căruță — printre alte lucruri — a fost ridicat și el cu macaraua și depus în magazie, unde mă aflam eu cu un ciocan în mînă, gata să deschid lăzile pentru a compara conținutul cu factura. Vă puteți închipui surpriza și consternarea cînd, desfăcînd un sipet, am văzut că-și ridică spre mine capul un portărel, asemenea lui Lazăr cel sculat din mormînt, și l-am auzit declarînd că are de servit împotriva mea un mandat pentru recuperarea a o mie de lire. E adevărat c-am încercat să-i dau cu ciocanul în cap, dar din pricina grabei și enervării, am greșit ținta. Înainte de a-mi putea repeta lovitura, el s-a repezit la mine foarte sprinten și și-a executat misiunea sub ochii mai multor martori, anume strînși dinainte în stradă, așa că n-am mai putut scăpa de el fără să nu-mi atrag o condamnare pentru încercarea de evadare, împotriva căreia n-aveam apărare. Dac-aș fi știut ce conține lada, pe Dumnezeul meu ! i-aș fi poruncit portarului să o ridice cît de sus îngăduia macaraua și apoi să taie frînghia, ca din întîmplare !

— Procedeul acesta (observă cavalerul purtător al panglicii roșii) l-ar fi descurajat să se mai avînte în viitor în aventuri atît de hazardate și ar fi fost un exemplu *in terrorem*[1] pentru cei de teapa lui. Povestea îmi amintește de o performanță realizată de Tom Hackabout, un individ cinstit și foarte solid, bună cunoștință a mea, a cărui faimă de schiloditor de portărei mergea atît de departe, încît odată, un gentilom prost tratat în închisoare, de cum fu pus în libertate, cumpără la un preț foarte redus o chitanță semnată de Tom și, pentru a se răzbuna, obținînd un mandat pentru ea, îl încredință portărelului care-l supărase. După o anchetă amănunțită, copoiul găsi ocazia potrivită de a-l aresta pe vinovat, care, fără nici un fel de menajamente, îi rupse un braț, îi crăpă țeasta și-l garnisi atît de bine, încît rămase fără cunoștință acolo, fără să mai miște. Datorită unor astfel de fapte, reputația acestui erou crescu atît de mult, încît nici un portărel nu se încumeta să se apropie de el de unul singur. Pînă la

[1] Care te înspăimîntă (lat.) (n. tr.).

urmă totuşi, cîţiva ofiţeri de la Marshalsea se uniră împotriva lui şi doi dintre aceştia, însoţiţi de trei creditori disperaţi, se aventurară să-l răpească într-o zi pe Strand, în apropierea pieţei Hungerford. Tom n-avu cum să se împotrivească, întrucît toată banda îi sări în circă dintr-o dată, ca nişte tigri şi-i imobiliză braţele atît de iute, că nu apucă să mişte nici măcar un deget. Văzîndu-se în inferioritate numerică, Tom ceru să fie dus fără întîrziere la închisoare şi fu urcat numaidecît într-o barcă dar, ajunşi în mijlocul rîului, reuşi să răstoarne ambarcaţiunea, ca din întîmplare, şi fiecare paznic, uitînd de prizonier, se îngriji să-şi salveze propria viaţă. Cît despre Hackabout, care se simţea în apă în elementul lui, se urcă pe chila bărcii, aflată deasupra, şi-i îndemnă pe agenţi să scape înotînd, jurînd pe Dumnezeu că nu aveau altă şansă de salvare.

Vislaşii fură pescuiţi numaidecît de colegii lor de breaslă care, departe de a le da vreo mînă de ajutor copoilor, se ţinură de-o parte şi se bucurară de nenorocirea lor. Pe scurt, doi dintre cei cinci s-au dus la fund şi n-au mai dat niciodată ochii cu soarele Domnului. Ceilalţi trei s-au salvat cu mare dificultate, agăţîndu-se de cîrma unui şlep de gunoi, înspre care-i împinsese curentul, în timp ce Tom înotă foarte tacticos pînă la malul din Surrey. După isprava asta, deveni atît de temut de întreaga confrerie a portăreilor, încît îi apuca pe toţi tremuriciul numai auzindu-i numele, iar reputaţia aceasta — pe care mulţi ar considera-o un avantaj pentru un om înglodat în datorii — fu, de fapt, ghinionul cel mai mare ce i s-ar fi putut întîmpla, întrucît nici un negustor nu-i mai acorda credit nici pentru cel mai mic flecuşteţ, ştiind că nu-şi va mai putea recupera banii pe căile legale obişnuite.

Preotul nu aprobă metoda de evadare a domnului Hackabout, socotind-o un atentat necreştinesc asupra vieţilor unor fiinţe omeneşti.

— Ajunge (zise el) că ignorăm legile pămîntului, nu e cazul să-i şi omorîm pe păstrătorii ordinei ; în ceea ce mă priveşte, pot spune fără teamă, cu mîna pe inimă, că-l iert cu bucurie pe individul ce m-a arestat, deşi purtarea i-a fost nelegitimă, josnică şi mîrşavă. Aflaţi deci, domnule Pickle, că-ntr-o zi m-au chemat la capelă, pentru

a uni o pereche prin legătura sfîntă a cununiei. Întrucît starea afacerilor mele din vremea aceea mă făcea să mă tem încontinuu de arest, l-am privit mai întîi cu atenție pe bărbat, printr-o gaură tăiată în perete anume cu acest scop, înainte de a risca să mă apropii prea tare de el. Purta tunică și pantaloni de marinar și chipu-i părea atît de prostuț, încît mi-a alungat imediat orice bănuială. Fără a mai șovăi, așadar, am apărut în fața lui și am început să-mi exercit funcția ; ceremonia era în toi, cînd presupusa femeie, scoțînd o hîrtie din sîn, exclamă cu voce de bărbat : „Domnule, te arestez, am un mandat împotriva dumitale pentru valoarea de cinci sute de lire !" Am rămas trăznit, auzindu-i cuvintele, nu atît din pricina nenorocirii ce-mi stătea în față — pe aceasta, slavă Domnului, o pot îndura cu răbdare și resemnare —, cît mai ales din cauza impietății comise de nenorocitul acela, care, mai întîi, deghizase un țel atît de lumesc în haina sfîntă a religiei și-și bătuse joc de slujbă, cînd n-ar fi fost nevoie s-o facă, deoarece reușise să mă păcălească înainte de a fi început eu să oficiez. Dar îl iert, sărmanul de el, fiindcă nu știa ce face. Sper ca și dumneavoastră, Sir Sipple, să arătați aceeași mărinimie creștinească față de omul care v-a adus aici.

— Dracu' să-l ia de potlogar ! (răcni cavalerul), dac-ar fi să-l judec eu, s-ar perpeli pe vecie în flăcările iadului ! Escrocul ! Să mă dezonoreze în halul ăsta de față cu toată lumea bună din oraș !

Eroul nostru se arătă curios să afle amănunte despre aventura respectivă și cavalerul îl satisfăcu, spunîndu-i că într-o seară, pe cînd era prins într-o partidă de cărți ce se desfășura la o mare sindrofie dată de-o înaltă doamnă, fusese înștiințat de unul din slujitori că tocmai sosise, într-o litieră, un străin foarte bine îmbrăcat, precedat de cinci lachei cu torțe, care refuza să intre, dacă nu cobora Sir Sipple să-l prezinte.

— Auzind eu asta (continuă cavalerul), m-am gîndit că s-ar putea să fie unul dintre prietenii mei bogați și, cerînd voie înaltei doamne să-l poftesc înăuntru, am coborît în hol, doar ca să văd o persoană ce-mi era, din cît îmi dădeam seama, cu desăvîrșire necunoscută. Avea însă o înfățișare atît de magnifică, încît nici n-am putut bănui

că nu era ceea ce părea a fi. Văzîndu-mă că mă apropii, m-a salutat cu o plecăciune extrem de politicoasă, spunîndu-mi că deşi nu avea onoarea de a mă cunoaşte, fusese silit să mă caute fără întîrziere, cu toate că ocazia nu era tocmai potrivită, ca urmare a unei scrisori primite de la un prieten bun. Acestea fiind spuse, îmi înmînă un act, anunţîndu-mă că era un mandat pentru suma de zece mii de lire şi că era interesul meu să mă supun fără a opune rezistenţă, întrucît avea cu el o gardă formată din douăzeci de oameni, care, deghizaţi în fel şi chip, înconjuraseră clădirea, hotărîţi să mă înşface oricît de tare m-aş fi opus. Scos din fire de neobrăzarea ticălosului şi crezînd că pot cònta pe ajutorul adevăraţilor valeţi aflaţi atunci în hol ; „Eşti, prin urmare (am strigat), un afurisit de portărel, care-ai îmbrăcat straie de gentilom şi-ai venit să conturbi petrecerea Înălţimii Sale ! Puneţi mîna pe el, băieţi, şi azvîrliţi-l în şanţ — iată zece guinee pentru osteneală !“ Nici nu sfîrşisem bine de vorbit, că am şi fost înhăţat, ridicat, vîrît în litieră şi dus de acolo cît ai zice peşte ; nu fără ca servitorii casei şi alţi cîţiva valeţi să fi făcut un pas înainte şi să fi dat alarma sus, dar ofiţerul afirmă, cu cea mai mare insolenţă, că fusesem arestat din raţiuni de stat. Întrucît se afla atîta lume în preajmă, contesa nu îngădui ca presupusul mesager să fie insultat, aşa că m-a transportat la închisoarea oraşului fără a fi molestat.

CAPITOLUL CVI

Peregrine pare resemnat să trăiască în cușcă ; e amuzat de cleric cu memoriile unui personaj de vază, pe care-l vede, întîmplător, în închisoarea Fleet

Nici nu-și sfîrșise bine povestea cavalerul, că eroului nostru îi spuse cineva că-i așteptat la cafenea de un gentilom ; se duse acolo și-l găsi pe prietenul Crabtree, care-i rezolvase toate treburile așa cum stabiliseră împreună în ziua precedentă, iar acum îl puse la curent cu toate comentariile la care trăsese cu urechea, privitoare la situația lui neplăcută. Arestarea avusese loc în public și fusese atît de extraordinară, încît toți cei ce asistaseră se grăbiseră să dea sfoară-n țară, astfel că, în chiar seara respectivă, întîmplarea fusese discutată în multe locuri, la ceai sau la masa de cărți. Unica abatere de la adevăr era afirmația că datoria s-ar fi urcat la douăsprezece mii, în loc de douăsprezece sute de lire — de unde se trăgea concluzia că de la bun început Peregrine fusese un pungaș, că găsise credit datorită înfățișării și obrăzniciei sale și că făcuse întreg orașul să creadă că ar fi un tînăr bine situat. Din această pricină se bucurau acum toți de catastrofa ce dăduse peste el, socotind-o o pedeapsă dreaptă pentru înșelăciune și sfruntare. De asemenea, începuseră să reinterpreteze anumite exemple din comportarea lui Peregrine care, cu mult înainte de a-și sfîrși cariera atît de jalnic, arătaseră limpede că nu era decît un vînturălume neobrăzat.

Pickle, sigur fiind că gloria îi apusese pe vecie, privi noutățile cu disprețul acela ce-i dă omului posibilitatea să se desprindă complet de lume și, extrem de calm, îl întreținu pe mizantrop împărtășindu-i, cu detalii amuzante, cele văzute sau auzite de la ultima lor întîlnire. În timp ce se distrau astfel, la o ceașcă de cafea, îi se alătură

preotul şi, felicitîndu-l mai întîi pe eroul nostru pentru calmul filosofic de care dădea dovadă în clipe grele, începu să-i regaleze pe cei doi prieteni cu anumite fapte ciudate privind istoria particulară a unora dintre prizonieri, pe măsură ce intrau aceştia în cafenea.

În cele din urmă sosi un gentilom la vederea căruia preotul se ridică în picioare pentru a-l saluta cu o temenea adîncă. Personajul îi răspunse cu tot atîta graţie şi, împreună cu tînărul ce-l însoţea, se retrase în colţul cel mai îndepărtat al încăperii. De cum socoti că nu-l mai puteau auzi, vorbăreţul preot le ceru tovarăşilor săi de masă să se uite bine la omul căruia îi arătase el atît de mult respect.

— Omul acela (zise) este astăzi exemplul cel mai săritor în ochi de virtute neglijată din cîte a putut produce societatea noastră. În afara unei minţi clare, analitice, încărcate de învăţătură şi experienţe neobişnuite, posedă o voinţă atît de puternică şi atîta tărie de spirit, încît nici o greutate nu-l poate descuraja, nici un pericol nu-l descumpăneşte. Omenia sufletului său e într-atît de neobosită, încît chiar şi acum, cînd e strîmtorat de greutăţi felurite — care ar zăpăci minţile unui muritor de rînd — şi-a sporit considerabil poverile, luîndu-l sub aripa sa protectoare pe tînărul acela care, cunoscîndu-i caracterul, a apelat la bunăvoinţa lui pentru a-şi uşura necazurile în care se zbate din pricina ticăloşiei tutorelui său.

Laudele stîrniră curiozitatea lui Peregrine, care dori să afle numele mărinimosului patron şi, aflîndu-l,

— Nu mi-e necunoscută (spuse) reputaţia acestui gentilom ; el a stîrnit multe vorbe în lume cînd şi-a asumat nobila misiune de a-l apăra pe un sărman orfan. Cum e o persoană cu un suflet atît de generos, îmi pare cu adevărat rău că străduinţele sale nu i-au adus soarta fericită pe care s-ar fi zis la început că i-o promiteau avantajele de care se bucura. Împrejurările în care a îmbrăţişat cauza aceea nobilă erau atît de neobişnuite şi de romantice, iar depravarea sufletului omenesc e atît de răspîndită, încît destui oameni, necunoscîndu-i adevărata fire, şi-au închipuit că ţelurile lui sînt cu desăvîrşire meschine ; nu lipseau nici cei ce-l socoteau un simplu aventurier. Cu toate acestea, trebuie să afirm, spre cinstea lui, că i-am auzit

pe unii dintre cei mai virulenți membri ai partidei adverse depunînd mărturie în favoarea sa și observînd că a fost momit să cheltuiască nebunește prin plauzibila istorie ce i-a deșteptat la început compasiunea. Felul cum i-ați descris caracterul îmi confirmă părerea, deși afacerea mi-e, practic, necunoscută. Mi-ar plăcea să aflu despre ea și să ascult o relatare dreaptă a vieții lui, convins fiind că inamicii săi au denaturat grosolan multe aspecte ale acesteia.

— Domnule (răspunse preotul), sînt mîndru să vă pot satisface personal această curiozitate. Mi-a fost dată plăcerea de a-l cunoaște destul de bine pe domnul M... încă din tinerețea dumisale și puteți fi sigur că tot ce vă voi spune referitor la el este adevărul-adevărat, văzut cu ochii mei sau verificat cu ajutorul unor dovezi irefutabile.

Tatăl domnului M. fusese preot al bisericii scoțiene, descendent al unui clan foarte vechi : maică-sa era înrudită de aproape cu o familie nobilă din partea septentrională a acelui regat. În timp ce fiul era la internat într-o școală particulară, unde făcea progrese frumoase la latină, îi muri tatăl. Orfanul fu dat în grija unui unchi care, văzînd că nu e dispus să-și ia vreo slujbă umilă, îl ținu mai departe la școală, cu scopul de a-l califica în profesiunea părintelui său.

În timpul studiilor, aventurile militare descrise de autorii latini, ca Cezar, Curtius [1] și Buchanan [2] îi aprinseră imaginația în așa măsură, încît simți o dorință irezistibilă de a cuceri gloria soldățească. Dori, așadar, să-și încerce norocul în armată. Cum trupele Majestății Sale porniseră în campanie, ca să înăbușe rebeliunea din 1715[3], tînărul nostru aventurier, socotind că nici o viață nu e mai interesantă decît cea de soldat, reuși să se înarmeze cu o pușcă și o baionetă și (părăsind școala) se înființă în tabăra de lîngă Stirling, cu intenția de a se distinge pe cîmpul de luptă, deși n-avea pe vremea aceea decît treisprezece ani. Își oferi serviciile mai multor ofițeri, sperînd să fie în-

[1] Rufus Curtius, istoric roman, autor al *Vieții lui Alexandru cel Mare* (n. ed. engl.).

[2] George Buchanan (1506—1582), autor al *Rerum scoticarum historia* (1582) (n. ed. engl.).

[3] Rebeliunea iacobită, condusă de John Erskine (n. tr.).

rolat în companiile lor ; aceştia însă refuzară să-l primească fără consimţămîntul familiei, socotind, cu multă îndreptăţire, că-i vreun elev fugit de la şcoală. În ciuda descurajărilor, băiatul rămase în bivuac, iscodind, plin de curiozitate, toate aspectele vieţii de campanie. Hotărîrea luată în sinea sa era atît de neclintită, chiar la frageda-i vîrstă, încît, după ce-şi termină puţinii bani, continuă să-şi urmărească, încăpăţînat, scopul şi, nedorind să se plîngă nimănui, se hrăni cîteva zile cu măcieşe, boabe de păducel şi porumbele, precum şi alte fructe sălbatice culese în pădure şi de pe cîmpii. În tot timpul ăsta era mereu prezent ori de cîte ori un regiment sau o companie ieşeau la instrucţie sau la revista de front şi-i însoţea în toate exerciţiile, pe care le învăţase la perfecţie, observînd companiile încartiruite în oraşul unde mergea la şcoală. Zelul şi perseverenţa tînărului atraseră atenţia multor ofiţeri, care, lăudîndu-l pentru devotament şi curaj, îl îndemnară să se-ntoarcă la părinţi, ameninţîndu-l, chiar, că-l vor da afară din tabără dacă nu le urmează sfatul.

Nereuşind, prin poveţele lor, să obţină alt rezultat decît să-l facă să-şi ocolească sfătuitorii, socotiră că ar fi bine să-şi schimbe atitudinea. Îl luară deci sub protecţia lor, ducîndu-l adeseori la popotă şi — ceea ce-i făcu tînărului soldat mai multă plăcere decît oricare altă dovadă de prietenie — îi permiseră să se înroleze în batalion şi să-şi facă instrucţia împreună cu ceilalţi soldaţi. Fu descoperit, în starea aceasta de perfectă fericire, de o rubedenie a maică-sii, căpitan în armată, care-şi folosi din plin influenţa şi autoritatea pentru a-l convinge pe M. să se-ntoarcă la şcoală ; văzînd însă că face urechea toacă la toate sfaturile şi ameninţările, îl luă în grija sa şi cînd armata mărşălui spre Dumblane, îl lăsă la Stirling, cu instrucţiuni precise să nu se aventureze în afara zidurilor oraşului.

Se prefăcu a-i da ascultare rudei sale, de teamă că ar fi putut fi închis în castel din ordinul căpitanului ; dar, arzînd de dorinţa de a vedea bătălia, de cum plecă de acolo rubedenia lui, se vîrî între oamenii unui alt regiment, de care aparţineau primii săi protectori, şi ieşi pe

cîmpul de luptă unde, deşi atît de tînăr, se distinse prin curajul de care dădu dovadă, salvînd două flamuri ale regimentului lui M-n [1], aşa că, după frumoasa lui ispravă, fu prezentat ducelui de Argyle şi recomandat călduros brigadierului Grant, care-l pofti să se înscrie în regimentul său, promiţîndu-i să-i facă un rost de cum se ivea ocazia. În scurt timp însă respectivul gentilom, căzînd în dizgraţia ducelui îşi pierdu comanda şi regimentul primi ordinul să se deplaseze în Irlanda, sub comanda colonelului Nassau, a cărui favoare tînărul nostru o cîştigă în aşa măsură, încît fu recomandat regelui pentru rangul de sublocotenent, şi l-ar fi obţinut, fără îndoială, dacă din nefericire, regimentul n-ar fi fost dizolvat.

Ca urmare a desfiinţării — survenită în cel mai aspru anotimp al anului — a fost silit să se întoarcă în ţară, înfruntînd nenumărate greutăţi la care-l expunea starea precară a finanţelor sale. Rămînînd însă îndrăgostit de viaţa militară, intră într-un regiment de dragoni scoţieni, comandat pe vremea aceea de răposatul Sir James Campbell. Cunoscîndu-i atît familia, cît şi caracterul, acesta îl încurajă, promiţîndu-i o avansare rapidă. A rămas acolo vreme de trei ani, fără a avea ocazia să lupte cu adevărat, în afară de trebuşoara de la Glensheel. Viaţa aceasta insipid de liniştită i s-ar fi părut greu de suportat unui tînăr deosebit de activ cum era M., dacă nu şi-ar fi antrenat mintea cu lectura unor cărţi de amuzament, de istorie, de călătorii sau geografie, dimpreună cu cele ce se ocupau de arta războiului, veche şi modernă. Pofta de citit i se dezvoltase în aşa măsură, încît petrecea adeseori şaisprezece ore pe zi cu această îndeletnicire. Cam tot atunci, făcu cunoştinţă cu un gentilom cultivat şi dăruit cu bun simţ care, observîndu-i neobosita patimă, setea nepotolită de cunoaştere, îşi luă sarcina de a-i îndruma studiile. Prin sfaturile nobilului său mentor, tînărul soldat îşi îndreptă atenţia spre lecturi temeinice şi mai profitabile. Atît de ieşită din comun îi era dorinţa de a avansa cît mai rapid pe drumul cunoaşterii, încît în numai trei luni parcursese

[1] Fapte întîmplate înaintea bătăliei de la Sheriffmuir, din 13 nov. 1715, cînd hanoverienii, sub comanda lui John Campbell, al doilea duce de Argyll, au reuşit să-i oprească pe rebelii iacobiţi, conduşi de John Erskine, conte de Mar (n. ed. engl.).

serieriile lui Lock [1] și Malebranche [2], devenind totodată bun cunoscător al primelor șase cărți, cît și al volumelor unsprezece și doisprezece ale postulatelor lui Euclid. Îi citi cu deosebită grijă pe Pufendorff [3] și pe Grotius [4], ajunse să cunoască destul de bine limba franceză și dorința de a învăța pusese stăpînire pe el în așa măsură, încît, nevăzînd nici o perspectivă de război, sau de a fi înălțat în rang, părăsi armata și urmă cursurile regulate la universitate. Întrucît învățase atita, luă hotărîrea de a se pregăti pentru cariera clericală și, instruit de un profesor educat la Edinburgh, studie atît de multă divinitate, încît nu o dată se urcă pe podium, în sala de curs, și ținu cuvîntări primite cu ropote de aplauze. Descurajat fiind însă, în urmărirea planului său, de austeritatea nerezonabilă a clericilor scoțieni, care interpretau adeseori cuvintele cele mai nevinovate și acțiunile cele mai inocente drept frivolitate și rea purtare, hotărî să se folosească de prima ocazie pentru a trece hotarele țării, plecînd mai întîi în Olanda, unde, timp de doi ani, studie dreptul roman, dreptul natural și pe cel al națiunilor, cu celebrii profesori Tolieu și Babbyrac.

Încheindu-și educația școlară, plecă la Paris, cu gîndul de a-și perfecționa franceza și de a dobîndi noi cunoștințe în măsura în care îi permiteau bietele rămășițe ale averii sale, deja foarte subțiricâ. În călătoria prin Țările de Jos se duse și la Namur pentru a-și prezenta omagiile episcopului Strickland și generalului Collier, de care fu primit cu multă bunăvoință, datorită scrisorilor de recomandare aduse de la Haga. Bătrînul general îl asigură că-l va lua sub protecția sa, în amintirea celor două

---

[1] John Locke (1632—1704), filosof englez, autor al *Eseului asupra înțelegerii umane*, a unor *Tratate despre arta guvernării* și al *Gîndurilor privitoare la educație*. Scrierile lui au avut o mare influență asupra intelectualilor vremii (n. tr.).

[2] Nicholas de Malebranche (1638—1715), metafician francez, autor al *Căutării adevărului*. Profesează optimismul și fundamentează adevărul pe ideea de ordine (n. tr.).

[3] Samuel Pufendorff (1632—1694), publicist german, autor al *Dreptului naturii și al oamenilor* (n. tr.).

[4] Hugues de Groot, zis Grotius (1583—1645), jurist și diplomat olandez, autor al celebrului *Drept al războiului și păcii* (n. tr.).

drapele salvate de el, dacă era dispus să intre în armata olandeză.

Deşi se vindecase aproape complet, între timp, de don-quijotismul său marţial, nu refuză cu hotărîre generoasa ofertă, ci îi mulţumi generalului în termenii cei mai recunoscători, spunîndu-i că-şi va reînnoi vizita la întoarcerea din Franţa, cînd, dacă se va putea hotărî să reintre în armată, se va considera onorat să servească sub ordinele lui.

După o şedere de două luni în Flandra, se duse mai departe, la Paris. Aici, nici o vorbă să-şi caute locuinţă în suburbia St. Germain, cum obişnuiau călătorii englezi ; închirie camere pe celălalt mal al fluviului, întîlnindu-se în special cu ofiţeri francezi care (odată ce s-au săturat de nebuniile tinereţii) devin gentlemanii cei mai desăvîrşiţi ai regatului. Îşi găsi în asta multă mulţumire, neputînd să nu se minuneze de prostia compatrioţilor săi, care pierd din vedere principalul scop al călătoriilor în străinătate, cheltuindu-şi, leneş, atît timpul, cît şi banii, numai între ei.

Pe timpul sejurului olandez îi citi pe cei mai buni autori de limbă franceză, în aşa fel încît putea să converseze despre ei, împrejurare din care a tras mari foloase : nu i-a sporit doar, în mare măsură, cunoştinţele de limbă, ci i-a fost de asemenea de ajutor în lărgirea cercului de prieteni. Deveni de-al casei într-o serie de familii de vază, fiind căutat ca amic mai cu seamă de persoanele îmbrăcate în robe lungi, fapt care i-ar fi dat posibilitatea să pătrească pe cinste, dacă n-ar fi fost atît de strîmtorat cu banii. În ciuda economiilor celor mai rigide, finanţele îi ajunseseră, în cîteva luni, la treapta cea mai de jos, iar perspectiva sărăciei arunca apă rece peste toate plăcerile sale, deşi nu se lăsa, de fapt, înfrîstat din pricina aceasta. Era atît de vesel din fire, încît conştiinţa nevoilor sau a abundenţei nu făcea nici cea mai mică impresie asupra lui.

Dispariţia rapidă a fondurilor îl punea totuşi pe gînduri şi adeseori delibera în sine dacă să se întoarcă la generalul Collier sau să plece înapoi la Londra, unde ar fi putut să-şi facă rost de o slujbă potrivită unui gentleman ; deşi îl supăra foarte mult gîndul că nu poate da

satisfacții dorinței puternice din sufletul său de a face o excursie completă sau, cel puțin, de a vizita regiunile din sud ale Franței.

Cum șovăia el așa între mai multe idei, primi într-o dimineață vizita unui gentilom care-i căutase și cultivase prietenia și căruia-i făcuse cîndva un mare serviciu, luîndu-i apărarea, cu mult curaj, împotriva unui neamț violent ce-i căutase pricină într-o chestiune de onoare. Domnul venise să-l invite la o petrecere de două săptămîni la Fontainebleau, unde se găsea curtea. Cum M. refuză propunerea cu și mai multă răceală ca de obicei, prietenul lui dori să afle numaidecît motivul și în cele din urmă, cu multă sfială, îi spuse : „Poate că nu stai prea bine cu banii...". M. răspunse că avea destui pentru a-și acoperi cheltuielile unei călătorii pînă la Londra, de unde putea obține alții, dar abia sfîrși de vorbit că celălalt, luîndu-i mîna : „Dragă prietene (spuse), nu mi-e străină starea afacerilor dumitale și de mult m-aș fi oferit să te împrumut, dar n-aș fi vrut să te jignesc. Nu încerc nici acum să-ți dăruiesc bani, ci doresc și insist să accepți, sub formă de împrumut, aceste două hîrtii, urmînd să mi le plătești cînd vei lua de soție o femeie cu averea de douăzeci de mii de lire, sau cînd vei obține o slujbă cu venitul de o mie de lire pe an". Zicînd aceasta, îi întinse două acțiuni, fiecare în valoare de peste două mii de lire.

Uimit de atita generozitate, de neașteptat din partea unui străin, M. îi mulțumi cum se cuvine, dar refuză cu tărie să se îndatoreze. În cele din urmă totuși, prin îndemnuri înimoase și stăruințe, fu convins să accepte una dintre acțiuni, cu condiția ca celălalt să primească, în schimbul sumei, o poliță semnată. Gentilomul refuză cu îndărătnicie, pînă cînd M. îi promise că, de va avea vreodată nevoie de și mai mulți bani, va lua de la el de două ori suma, ba chiar și mai mult. Mai tîrziu, M. avu ocazia să-i plătească înzecit prietenului său acest neobișnuit act de generozitate, deși nu putu să nu regrete amarnic imprejurarea, de dragul amicului său. Cînd cumsecadele om — punîndu-și prea multă încredere într-un avocat necinstit și suferind o serie întreagă de alte nenorociri — se trezi, împreună cu doamna sa, într-un labirint de greu-

tăți, ce amenințau să-i ruineze definitiv familia, M. avu deosebita satisfacție de a-și salva binefăcătorul din capcană.

Cu finanțele întărite de generozitatea amicului său, M. hotărî să-și pună în aplicare planul inițial de a vedea sudul Franței și porturile Spaniei, pînă la Cadiz, de unde-și propunea să revină la Londra pe mare. Își trimise, așadar, înainte cuferele la Lyons, cu diligența, hotărînd ca el să călărească pe cai de poștă, pentru a putea admira în voie peisajul și **a se opri** acolo unde era ceva vrednic de văzut sau de aflat. În timp ce-și lua rămas bun de la prietenii parizieni, primind de la ei nenumărate sfaturi, un gentilom din propria-i țară, care nu vorbea deloc franceza (sau foarte puțin), aflîndu-i intenția, îl rugă să-i acorde favoarea de a-l însoți în această expediție.

Acompaniat deci de noul tovarăș, M. porni spre Lyons unde, ca urmare a scrisorilor de recomandare, fu primit cu cea mai desăvîrșită amabilitate de intendent și de familiile cele mai de vază din oraș. După o scurtă ședere în localitatea aceea, coborî mai departe pe Rhone, pînă la Avignon, în ceea ce se numește *coche d'eau* [1]. Vizitînd apoi principalele orașe **din** Dauphinat, Languedoc și Provence, ajunse la minunata cetate **a Marsilici** unde atît el, cît și prietenul lui fură atît de încîntați **de** puritatea aerului, de **firea** bună și ospitalitatea veselilor localnici, încît **nici nu se mai** gîndiră să **plece de acolo toată** iarna și o parte din primăvară. M. legă aici cunoștință cu marchizul D'Argens, procurorul general al parlamentului din Aix și **cu fiul** său **cel** mai mare, care face acum o figură atît de frumoasă în lumea literelor. Cînd afacerea părintelui Girard și a domnișoarei Codiere [2] începu să facă vîlvă, se duse cu acești doi gentilomi la Toulon, unde marchizul fusese trimis pentru a examina îndeaproape faptele.

Reîntors la Marsilia, îl găsi acolo pe un anume lord, foarte bogat, supravegheat de un preceptor elvețian, care-i

[1] Veche denumire franceză pentru șlep (n. tr.).

[2] Părintele iezuit Gerard a fost învinuit de seducerea călugăriței ursuline Codiere. **Procesul său, din** octombrie 1731, a dat ocazia unei înfruntări **între clerul francez** și iezuiții ridicați în apărarea lui Gerard. Procesul **a avut un mare** răsunet în epocă. (n. tr.).

adusese pe cap două rubedenii din aceeaşi ţară. În suita lui se mai aflau cinci slujitori. Întrucît oraşul le era cu desăvîrşire străin, M. îi prezentă intendentului şi altor cîtorva familii de vază. Avu norocul să-i placă atît de mult lordului, încît acesta îl rugă să vină şi să locuiască în Anglia cu el, ca prieten şi tovarăş de petrecere, şi să se ocupe de administrarea averii sale, în care caz era gata să-i ofere patru sute de lire pe an, pe toată durata vieţii.

Era o propunere prea avantajoasă pentru a nu fi examinată atent de o persoană fără avere şi fără poziţie socială. De aceea, acceptă fără a mai face nazuri. Cum însă plecarea lordului fusese fixată pentru o dată apropiată şi Înălţimea Sa îi ceru să-l însoţească la Paris şi mai apoi la Londra, M. socoti că-i nepoliticos şi necuviincios să se amestece în treburile preceptorului (care se putea supăra pe el din pricina favorii arătate de patron) şi se scuză, spunînd că nu poate da curs dorinţei Înălţimii Sale pînă nu va deveni major, ceea ce avea să se întîmple după cîteva luni. Nobilul îşi repetă însă rugăminţile cu atîta stăruinţă, iar preceptorul i se alătură, părînd atît de sincer, încît pînă la urmă M. se supuse dorinţei lor comune şi, după cîteva zile, porni împreună cu ei la Paris, via Lyons. Nu petrecuseră nici trei zile în oraşul respectiv, cînd M. observă o schimbare radicală a purtării elveţianului şi a celor două rubedenii ale sale ; mai mult ca sigur, preceptorul era gelos pe înrîurirea sa asupra lordului. De cum făcu descoperirea aceasta, se hotărî să se retragă din neplăcuta competiţie pentru a cîştiga favoarea tînărului nobil. În ciuda rugăminţilor şi reproşurilor Înălţimii Sale îşi luă, temporar, rămas bun, sub cuvînt că arde de dorinţa de a vizita Elveţia şi malurile Rinului ; promise însă că-l va reîntîlni în Anglia.

De cum îi anunţă de intenţia sa pe preceptor şi pe rudele lui, feţele li se luminară, redeveniră curtenitori şi plini de solicitudine, dîndu-i chiar şi scrisori de recomandare pentru Geneva, Lausanne, Berna şi Soleure, datorită cărora fu întîmpinat peste tot cu braţele deschise. După ce-şi încheie turneul, împreună cu prietenul său scoţian (care i se alăturase înainte de plecarea din Lyons), şi vizită oraşele cele mai importante de pe ambele maluri ale

Rinului, ca și curțile electorilor Palatinatului, Mentz-ului și Köln-ului, sosi în Olanda, de unde, prin Țările de Jos, călători spre Londra și-l regăsi pe Înălțimea Sa lordul, deja întors de la Paris.

Lordul îl primi cu manifestări de bucurie neobișnuită, nu-i permise să se îndepărteze de el cîteva zile și-l prezentă tuturor rubedeniilor sale.

M. plecă, împreună cu lordul, de la Londra pînă la locuința acestuia de la țară, unde fu tratat cu multă prietenie și deosebită încredere, cerîndu-i-se părerea în toate cele. Nobilul pair însă nu mai făcu niciodată vreo aluzie cît de mică la anuitatea promisă ; nici M. nu-i pomeni de ea, socotind că-i revine datoria de a-și îndeplini angajamentul de bună voie. Plictisit de stilul de viață de la țară, M. făcu un drum la Bath, rămînînd acolo două săptămîni. La întoarcere, o găsi pe Înălțimea Sa dînd dispoziții pentru o nouă călătorie la Paris.

Surprins de brusca hotărîre, încercă să-l facă să se răzgîndească. Stăruințele sale însă nu avură nici o putere din pricina insistențelor unui străin, sosit odată cu lordul, care-i îmbuia capul cu idei extravagante despre niște plăceri infinit superioare celor de care se bucura cît timp era limitat de regulile etichetei englezești, sub supravegherea preceptorului. Prin urmare, Înălțimea Sa făcu urechea surdă la toate rugămințile lui M., invitîndu-l în schimb să-l întovărășească în noua călătorie. Omul nostru însă, prevăzînd că un tînăr năbădăios ca Înălțimea Sa, ușor de împins pe căi greșite, va risipi, mai mult ca sigur, sume enorme de bani, într-un fel ce nu-i va face cinste nici lui, nici celor din anturajul său, rezistă la toate rugămințile, pretextînd treburi extrem de urgente la Londra. Mai tîrziu avu toate motivele să se felicite pentru modul înțelept în care procedase.

Înainte de plecarea lordului, M., din considerație pentru sine însuși, îi reaminti de oferta făcută la Marsilia, dorind să știe dacă își schimbase hotărîrea privitoare la bani. Dacă și-o schimbase, avea să-și caute norocul în altă parte, fiindcă nu dorea să se creadă că e gata să se amestece în viața altuia sau să se țină scai de cineva. Înălțimea Sa îl asigură în cel mai solemn chip că nu-și schimbase cu nimic intențiile. Rugîndu-l încă o dată să-l

însoțească în Franța, îi promise că afacerea va fi perfectată spre satisfacția sa de-ndată ce se vor fi întors în Anglia. M. persistă însă în refuzul său, din pricinile deja pomenite. Deși chestiunea anuității sale nu mai fu ridicată niciodată, continuă să-l servească pe Înălțimea Sa, dîndu-i poveți și făcîndu-i felurite servicii, în special pentru a-l determina să o aleagă de soție pe o domnișoară extrem de virtuoasă, fiica unui nobil lord, evidențiat mai mult pentru strălucitoarele-i calități decît prin splendoarea titlurilor sale (împrejurare la care reflecta întotdeauna cu deosebită satisfacție, atît datorită meritelor deosebite ale fetei, cît și pentru că urmașii ei urmau să primească o parte considerabilă a marii averi ce aparținea, de fapt, bunicii acesteia) iar după aceea îl ajută să-și degreveze moșia de grelele datorii contractate. Cînd Înălțimea Sa porni în expediția pariziană, M. își cheltuise deja banii primiți de la generosul său prieten, în capitala Franței, aproape pînă la ultima guinee. Nu avusese încă nici un profit cît de mic de pe urma legăturii cu lordul și, disprețuind ideea de a-i cere bani, nu știa cum avea s-o scoată la capăt pînă la întoarcerea lui.

Neplăcuta perspectivă îi era cu atît mai urîtă, cu cît, în perioada aceea a vieții, ardea de dorința de a se învîrti în cercurile mondene, i se dezvoltase gustul pentru reprezentații de teatru și de operă sau alte amuzamente publice și-și făcuse multe cunoștințe printre oamenii de gust, neputîndu-le menține fără o cheltuială considerabilă. Aflîndu-se deci la strîmtoare, chibzui că nu-și putea folosi timpul util decît traducînd din limbi străine cărțile ce erau pe atunci în vogă. Adresîndu-se unui om de litere, prieten bun al său, primi atîta treabă de acest soi cît putea duce la bun sfîrșit și mai scrise și cîteva pamflete referitoare la controversele majore ale timpului, care avură darul de a plăcea. Mai contribuia la un jurnal literar lunar, materialele fiind scrise împreună de cei doi prieteni, deși numele lui M. nu apărea. Prin astfel de preocupări, nu numai că-și petrecea diminețile cu exerciții folositoare, dar făcea rost și de bani pentru ceea ce numesc francezii *menus plaisirs* [1], îndeajuns pentru întreaga vară. Participa la

[1] „Plăceri mărunte" (n. tr.).

toate petrecerile din Londra și din împrejurimi și-și lărgi considerabil cercul de cunoștințe aparținînd sexului frumos.

Încă de la sosirea în Anglia cunoscuse o doamnă, la o întrunire ținută nu departe de Londra și, cu toate că atunci nu intenționase să împingă lucrurile mai departe decît o cereau obișnuitele complimente galante, mai apoi primise atîtea dovezi de stimă din partea ei și fusese încurajat atît de stăruitor de sfaturile altei femei, cunoscute în Franța, care făcea acum parte din grupul lor, încît începu să nutrească speranța că va cuceri în cele din urmă inima plăcutei sale partenere, o tînără foarte bogată și cu mari perspective. O cultivă, de aceea, cu toată asiduitatea și îndemînarea în care excela, reușind atît de bine în străduințele sale, încît, după ce o curtase atît cît se cuvenea și după moartea unei mătuși, prin care averea ei sporise cu încă douăzeci și trei de mii de lire, îndrăzni să-i declare iubire, iar ea nu numai că-l ascultă cu răbdare și înțelegere, dar îi și răspunse în cuvinte încurajatoare pentru patima lui fierbinte.

Văzîndu-se primit cu atît de multă bunăvoință, o imploră din suflet să-l facă fericit, acordîndu-i mîna. Domnișoara însă avu cîteva obiecții de ridicat față de cererea lui : în primul rînd, moartea prea recentă a rubedeniei mai sus pomenite ar fi făcut un astfel de pas să pară teribil de indecent ; îl al doilea rînd, și-ar fi atras supărarea celorlalte rude, de la care mai avea de așteptat multe avantaje și care făceau presiuni asupra ei să se mărite cu un văr, un ins cu desăvîrșire nesuferit. Cu toate acestea, pentru a nu-i da pricină lui M. să se plîngă de amînare, doamna legă cu el, fără teamă, o prietenie intimă, astfel încît fericirea lor reciprocă nu mai cunoștea margini, fiind cu atît mai rafinată și mai intensă, cu cît se bucurau de ea într-o manieră romantică și misterioasă. Deși el îi făcea vizite, în ochii tuturor, ca o cunoștință oarecare, se purta, cu aceste ocazii, atît de respectuos, distant și rezervat, încît nu le dădea celorlalți musafiri nici cel mai mic motiv de a bănui adevărata natură a atașamentului lor reciproc ; datorită tacticii acesteia își puteau permite întîlniri tainice, necunoscute nici unui

suflet de pămîntean, în afară de subreta doamnei, cărela trebuiră să-i împărtăşească secretul.

În felul ăsta reuşiră să se bucure unul de celălalt, neîntrerupt, vreme de douăsprezece luni. Deşi stabilitatea averii domnului M. depindea în întregime de căsătorie, văzînd cît de pornită e iubita lui împotriva acestei idei, nu încercă în nici un fel s-o urgenteze, nici nu se arătă vreodată nerăbdător în această privinţă, acceptînd cu uşurinţă amînarea unei ceremonii care — după cum era el încredinţat atunci — nu le putea spori în nici un fel satisfacţia reciprocă. De atunci însă gîndurile i s-au schimbat.

Oricum ar fi, înţelegătoarea lui amantă — pentru a-l linişti pe deplin în ceea ce priveşte amănuntul acesta şi dovedind o nemărginită încredere în onestitatea lui — insistă ca el să primească un act de donaţie a întregii ei averi, în numele căsătoriei ce urma să aibă loc. După o oarecare împotrivire, M. se lăsă convins să accepte această dovadă de stimă din partea iubitei, ştiind că-i va fi în curînd posibil să-şi achite obligaţia. Cu toate că ea insistă de nenumărate ori să ia pe umerii lui administrarea tuturor fondurilor ei, şi-l rugă de multe ori să primească din parte-i mari sume de bani, el nu abuză nici măcar o dată de firea ei generoasă, nici nu-i ceru împrumuturi, decît pentru anumite ţeluri filantropice, pe care se arăta chiar mai dornică să le îndeplinească decît era el să le propună.

În timpul legăturii lor intime, M. ajunse să le cunoască pe unele dintre rudele de sex feminin ale iubitei sale. Printre ele se găsea o fată atît de bogat blagoslovită cu toate podoabele spiritului şi trupului, încît, în ciuda prevederii şi a filosofiei sănătoase, nu reuşi să o privească şi să stea de vorbă cu ea fără a fi subjugat de farmecele ei. La început, a făcut tot ce i-a stat în putere pentru a rezista periculoasei invazii sentimentale şi pentru a ascunde de prietena lui orice simptom al acesteia. Îşi chemă în ajutor toată capacitatea de raţiune şi, socotind c-ar fi mîrşav şi necinstit din parte-i să încurajeze orice sentiment nepotrivit cu afecţiunea datorată iubitei sale, care-i arătase atît de multă încredere, încercă să înăbuşească flăcăruia abia mijită în sufletul lui, evitînd-o, ori de cîte ori putea, pe fiinţa ce o aprinsese. Patima însă îi prin-

sese o rădăcină mult prea adîncă în suflet pentru a mai putea fi extirpată atît de uşor. Ţinîndu-se departe de fiinţa iubită, nu reuşi decît să-şi facă iubirea şi mai năbădăioasă. Conflictul lăuntric dintre iubire şi recunoştinţă îi fură somnul nopţilor şi pofta de mîncare. Nu după multă vreme slăbi îngrozitor din pricina pîndei, a neliniştii şi nemîncării. Obişnuita-i bună dispoziţie se-ntunecă atît de mult, încît iubita lui, surprinsă şi alarmată de schimbare, pe care, după semne, o atribuia unei nelinişti interioare, făcu tot ce-i stătea în putinţă să descopere adevărata cauză.

Şi se prea poate că pricina reală nu scăpă minţii ei ascuţite, fiindcă-l întrebă nu o dată dacă nu cumva se-ndrăgostise de verişoara ei, asigurîndu-l că, dacă aşa stăteau lucrurile, ea, departe de a se pune în calea fericirii lui, ar deveni bucuroasă sprijinitoarea iubirii lor. Declaraţiile acestea totuşi erau însoţite întotdeauna de semne evidente de nervozitate şi tulburare, care făcură o impresie atît de puternică asupra inimii lui M., încît hotărî să-şi sacrifice fericirea, ba la nevoie chiar şi viaţa, mai degrabă decît să facă un pas cît de mic ce putea fi interpretat drept o jignire sau o insultă adusă persoanei ce-l tratase cu atîta bunătate şi mărinimie.

Ca urmare a hotăririi acesteia, mai luă încă una, şi anume de a pleca peste hotare, sub pretextul că îşi caută de sănătate, dar de fapt pentru a se pune la adăpost de tentaţia (precum şi de bănuiala) de a fi infidel. Decizia îi fu întărită de sfaturile medicului, care bănuia cu adevărat că se află în prima fază a unei boli de plămîni, sfătuindu-l, prin urmare, să plece grabnic în sudul Franţei. Îi comunică doamnei sale planurile, precum şi părerea doctorului, iar ea se lăsă convinsă să accepte, mult mai uşor decît îi fusese lui să-şi învingă neplăcerea de a se despărţi de fiinţa scumpă inimii sale. De cum obţinu consimţămîntul generoasei lui prietene, se prezentă în faţa ei cu actul prin care ea-şi trecuse averea pe numele lui şi, văzînd că nu reuşeşte, oricît de stăruitor o ruga, s-o determine să-l ia înapoi, îl anulă în prezenţa doamnei şi-l puse, în starea aceea, pe masa de toaletă în faţa căreia se dichisea ea. Femeia izbucni numaidecît în hohote de plîns ; vedea acum limpede, zicea, că doreşte să se rupă de ea,

că-şi îndrepta gîndurile afectuoase înspre altcineva. El fu deosebit de mişcat de această nouă dovadă de iubire şi se strădui s-o liniştească, jurîndu-i credinţă eternă şi îndemnînd-o să-l ia de bărbat după toate regulile, înainte de a porni la drum. Reuşi, astfel, să-i potolească pentru moment temerile, dar cununia fu amînată încă o dată, din aceleaşi prudente motive care o împiedicaseră şi pînă atunci.

Ajunseră, aşadar, la un compromis, iar el îşi stabili ziua plecării cînd, deodată, într-o dimineaţă, doamna, însoţită de subretă, veni să-i facă, pentru prima oară, o vizită acasă. După micul dejun, ea dori să-i vorbească între patru ochi şi o conduse într-o altă odaie, unde, luîndu-şi o înfăţişare deosebit de gravă :

— Dragul meu M. (zise ea), acuma ai să pleci de lîngă mine şi singur Dumnezeu ştie dacă ne vom mai întîlni vreodată. De aceea, dacă mă iubeşti într-adevăr atît de adînc pe cît pretinzi, vei accepta această dovadă de prietenie şi de afecţiune neştirbită ; va fi cel puţin o rezervă de bani pentru călătoria dumitale iar, de mi se va întîmpla, cumva, vreun accident înainte de a avea fericirea să te mai strîng o dată în braţe, voi avea măcar mulţumirea de a nu te şti total lipsit de resurse.

Zicînd aceasta, îi apăsă în mînă un portmoneu brodat. În cei mai mişcători termeni, el îşi exprimă iubirea şi deosebita apreciere pentru generozitatea ei, rugînd-o umil să-i permită să nu accepte darul, pînă nu va afla ce conţine portmoneul. Conţinutul era atît de ieşit din comun, încît refuză cu hotărîre să-l primească ; prin repetate rugăminţi, fu totuşi înduplecat să accepte jumătate din bani, iar ea insistă în continuare să mai primească o sumă frumuşică pentru a-şi acoperi cheltuielile călătoriei.

După ce petrecură împreună zece zile peste data fixată pentru plecarea lui din Anglia şi stabiliră modalitatea de a păstra legătura unul cu celălalt, M. îşi luă rămas bun, cu sufletul plin de tristeţe, nelinişte şi durere — sentimente izvorîte din conflictul dintre datorie şi iubire. Porni deci spre Franţa, unde, după o scurtă şedere la Paris, merse mai departe la Aix-en-Provence şi de aici la Marsilia. Petrecu mai multe luni în cele două oraşe, dar nimic din ceea ce văzu nu reuşi să risipească gîndurile

melancolice ce-i împovărau în continuare cugetul şi-i înnegurau spiritul, aşa că se străduí să scape de ele cu ajutorul a cît mai multe lucruri noi. În acest scop îl convinse pe un consilier al parlamentului din Aix — un om merituos, învăţat şi plin de umor — să-l însoţească într-o excursie prin regiunile Franţei nevăzute de el pînă atunci. Reîntorşi din călătorie, dădură la Aix peste un abate italian, un om de caracter şi mare cunoscător al naturii umane şi al cărţilor, care călătorise prin toată Germania şi Franţa, iar acum ajunsese pînă aici în drumul său spre casă.

Prin intermediul prietenului său consilierul, M. făcu cunoştinţă cu gentilomul italian şi, dorind să vadă unele părţi ale Italiei, mai ales carnavalul de la Veneţia, plecă împreună cu el de la Marsilia, într-o tartană, spre Geneva, ţinîndu-se tot timpul aproape de coastă şi dormind de fiecare dată la ţărm. După ce-i arătă toate frumuseţile Genevei, prietenul său abatele avu amabilitatea să-l conducă prin Toscana şi prin cele mai importante oraşe ale Lombardiei, pînă la Veneţia, unde M., din consideraţie pentru politeţea abatelui, care-i făcuse un foarte mare serviciu însoţindu-l pe tot parcursul excursiei, insistă să suporte singur toate cheltuielile călătoriei. După o şedere de cinci săptămîni la Veneţia, se pregătea să pornească spre Roma, cu nişte gentilomi englezi întîlniţi din întîmplare, cînd fu silit pe neaşteptate să-şi schimbe planurile, în urma unor scrisori neplăcute sosite de la Londra. Chiar din ziua plecării el întreţinuse corespondenţă cu generoasa, dar inconstanta lui iubită, cu o exactitate şi punctualitate aproape religioase ; nici ea, o vreme, nu-şi îndeplinise cu mai puţină conştiinciozitate îndatoririle ce-i reveneau conform înţelegerii stabilite. Încetul cu încetul însă, fata deveni atît de neglijentă şi de rece în scrisori, atît de înceată la răspuns, încît M. nu putu să nu bage de seamă şi să n-o certe pentru indiferenţa ei. Eforturile doamnei de a se dezvinovăţi se sprijineau pe pretexte atît de frivole, încît chiar şi un îndrăgostit mai puţin perspicace ar fi observat cu uşurinţă cît sînt de străvezii.

Tocmai pe cînd se chinuia, făcînd fel de fel de presupuneri despre cauza acestei schimbări neaşteptate, primi nişte veşti din Anglia care, alăturate lucrurilor observate

chiar de el din felul cum îi scria, nu-i mai lăsau nici o îndoială în ceea ce privea inconstanța și nestatornicia amantei sale. Știind însă din experiență că informațiile de acest gen nu sînt totdeauna demne de crezare, hotărî să se informeze cu mai multă certitudine, așa că plecă imediat spre Londra, prin Tirol, Bavaria, Alsacia și Paris.

Sosind la Londra află, spre marea lui dezamăgire, că veștile primite nu fuseseră deloc exagerate. Sînt imposibil de găsit cuvintele care să exprime tristețea de a fi aflat că o persoană înzestrată cu atît de multe calități nobile și plăcute fusese ademenită să comită o indiscreție ce nu avea cum să nu distrugă planul asupra căruia conveniseră împreună, spre fericirea lor reciprocă. Prin scrisori și întrevederi, ea făcu mai multe încercări de a-și explica purtarea și de a-i înmuia inima, întru împăcare. Cum însă era în joc chiar onoarea lui, M. rămase surd la toate implorările și propunerile femeii. Cu toate acestea, l-am auzit adeseori afirmînd că nu putea să n-o iubească, nu putea să nu cinstească amintirea unei persoane ale cărei generozități și bunătăți îl salvaseră și ale cărei lipsuri erau cu prisosință umbrite de nenumăratele ei calități. M. insistă adesea să-i restituie banii datorați, dar ea, departe de a-i satisface dorința, se străduí de mai multe ori să-l îndatoreze și mai mult, rugîndu-l, în termenii cei mai calzi, să revină la sentimentele de odinioară, lucru pe care el îl refuză de tot atîtea ori.

Într-atît pusese M. la inimă dovada aceasta a nestatorniciei sexului frumos, încît fu cît pe-aci să ia hotărîrea ca pe viitor să nu mai intre în nici o combinație de acest soi. Pentru a-și vindeca tristețea, se întoarse la Paris și închirie un apartament la una din academiile de călărie, găsind o deosebită satisfacție în practicarea acestui sport. În timpul șederii acolo, avu deosebitul noroc de a intra în grațiile unui mare general, descendent al uneia dintre cele mai vechi și ilustre familii din Franța, atrăgîndu-i atenția prin cîteva observații scrise pe marginea lui *Polybius* de Folard [1], care fuseseră aduse, întîmplător, la cunoștința marelui om de către un adjutant. M. își întări

[1] Jean Charles Folard (1669—1752), ***Histoire de Polybe*** (n. ed. engl.).

stima astfel cucerită frecventindu-l pe general cu multă asiduitate şi înconjurindu-l cu o respectuoasă stimă. La întoarcerea la Londra îi trimise prinţului, care iubea mult creaţiile acestui compozitor, cîteva compoziţii noi ale lui Haendel, precum şi ediţia lui Clark a scrierilor lui Cezar. În primăvara aceluiaşi an, înainte ca armata franceză să plece în campanie, avu deosebita cinste de a primi o scrisoare foarte curtenitoare de la prinţ, invitîndu-l să vină în Franţa, dacă dorea să vadă operaţiunile militare, şi sfătuindu-l să nu cheltuiască bani pentru un echipaj.

Nutrind, încă, în sinea lui, o urmă de interes pentru viaţa militară şi considerînd că nu va întîlni cît va trăi un prilej mai generos, M. primi oferta cu braţele deschise şi jertfi dulcile delicii ale dragostei — de care se bucura fără reţineri la vremea aceea — pe altarul unei vii, neastîmpărate şi periculoase curiozităţi. În timpul acelei campanii şi al următoarei — cînd asistă la asediul cetăţii Philipsburg şi la alte operaţii — îşi lărgi cercul de cunoştinţe în rîndurile ofiţerilor francezi, mai ales printre cei cu firea mai serioasă, aplecaţi spre cărţi şi literatură. Prietenia şi amabilitatea acestor gentilomi aveau să-i fie de mare folos mai tîrziu, deşi într-o chestiune prin nimic înrudită cu profesiunea lor.

În tot acest timp, făcuse harnice cercetări cu privire la comerţul şi manufactura ţărilor prin care avusese ocazia să călătorească, mai cu seamă ale Olandei, Angliei şi Franţei. Cunoscînd bine taxele guvernamentale şi economia sătească ale acestui din urmă regat, observă cu îngrijorare marile dezavantaje ce caracterizau comerţul nostru cu tutun (ramura cea mai importantă a schimburilor noastre comerciale cu poporul francez). Înţelese ce profit redus revenea plantatorilor, datorită preţului scăzut plătit de compania franceză, şi că stătea în puterea respectivei companii să coboare preţurile şi mai mult. M. concepu un mijloc de remediere a acestui neajuns, în măsura în care el privea cîştigul sau pierderea la nivel naţional, nemaipermiţînd să se scadă taxa de un penny la o liră, vechi subsidiu, din preţul tutunului re-exportat. Îi demonstră ministrului de atunci că o taxă atît de neînsemnată nu putea micşora nicidecum cererea de marfă din străinătate — singura posibilitate de care se puteau

teme —, şi că suma anuală rezultată din respectiva taxă s-ar ridica la o sută douăzeci de mii de lire, fără a spori cheltuiala publică fie şi cu un şiling. Ministrul însă, care medita atunci la un plan de percepere a accizelor, nu se putea gîndi la altceva pînă nu-şi vedea mai întîi aplicat proiectul. Planul dădu greş, M. îşi reînnoi propunerea, iar de data asta schema îi fu aprobată în toate amănuntele, dar constată că e pusă în aplicare cu metode surprinzător de înapoiate.

Văzîndu-şi dezamăgite aşteptările şi în această problemă, prezentă, prin intermediul prietenilor, un proiect companiei franceze, arătînd avantajele pe care le-ar fi putut dobîndi dacă ar fi recurs la un preţ fix şi ar fi importat numai tutun de calitatea cea mai agreată de public şi mai potrivită cu industria manufacturieră franceză : în cele din urmă se oferi să le procure orice cantitate, la preţul perceput în portul Londrei.

După o discuţie scurtă, ei îi acceptară oferta şi încheiară un contract prin care se obligau să cumpere cincisprezece mii de butoaie mari pe an, plătindu-le cu bani peşin de îndată ce vor sosi într-unul sau mai multe dintre porturile convenabile de pe coasta de sud sau de apus a Marii Britanii, pe care le va desemna el în acest scop. De-ndată ce obţinu contractul, M. se îmbarcă pe un vas şi plecă în America, pentru a-l pune în aplicare. Drept tovarăş de drum îl luă cu el pe un abate francez, un om plin de umor, deştept şi citit, pe care-l cunoscuse demult şi căruia-i făcuse nenumărate servicii de tot felul.

Sosind în Virginia — ceea ce se întîmplă tocmai în momentul cînd toţi gentilomii coloniei erau adunaţi în capitală —, M. publică un memoriu, arătîndu-le dezavantajele modului în care se desfăşurase comerţul lor, indicînd unele metode de recuperare a pierderilor şi oferindu-se să contracteze, anual, cincisprezece mii de poloboace de tutun, din calitatea cerută pe piaţa franceză, la un preţ cu mult superior — le demonstră el — celui încasat de ei pînă în momentul respectiv.

Propunerea se bucură de tot succesul şi încurajarea la care se putea aştepta M. Cei mai de vază plantatori, văzîndu-şi propriul interes pus în discuţie, bătură palma numaidecît şi, prin puterea lor de înrîurire, îi determi-

nară și pe ceilalți să facă la fel. Unica problemă ce mai rămînea de rezolvat privea garanțiile că notele de plată vor fi achitate de-ndată ce soseau transporturile de tutun în Anglia, cît și durata stipulată a valabilității contractului.

Pentru a îndepărta și aceste posibile piedici, domnul M. se reîntoarse în Europa și află că asociația fermierilor francezi era dispusă să cadă la învoială cu toți termenii propuși de el pentru facilitatea contractului, fiind extrem de mulțumită de mostrele primite deja. Numai că bunul lui prieten abatele (rămas de unul singur în America) izbuti, printr-o nemaivăzută mîrșăvie, să-i răstoarne întreg proiectul. El trimise în secret companiei o scrisoare, arătînd că, din cîte aflase, M. le-ar fi putut furniza tutunul la un preț mult mai scăzut decît cel pe care se arătaseră gata să-l plătească, și că, dacă va deține contractul vreme de cinci ani, după cum decurgea din termenii inițiali că se va întîmpla, va avea în puterea lui întreaga companie, în așa măsură încît vor fi siliți cu toții, după aceea, să accepte orice preț va dori el să le impună. Dacă asociația îl socotea demn de încredere, el, abatele, se angaja să le procure tutun în condiții mai avantajoase, lucrînd mînă-n mînă cu fruntașii din Virginia și Maryland, împreună cu care — zicea — luase deja unele măsuri în acest scop.

Insinuările abatelui alarmară în așa hal compania, încît refuză să mai satisfacă cererile domnului M. pînă nu se va fi întors celălalt din America. Deși se străduiră din răsputeri după aceea să-l convingă pe M. să participe și el la afacerea pusă la cale de micuțul trădător (din care ar fi ieșit cu un cîștig considerabil), el rezistă tuturor solicitărilor, spunîndu-le pe șleau, de față cu abatele, că niciodată nu-și va înjosi atît de mult propria demnitate, încît să lege vreo învoială cu unul de teapa lui; cu atît mai mult cînd era vorba de un plan a cărui urmare sigură era scăderea prețului tutunului în Anglia.

Acesta fu, așadar, sfîrșitul unui proiect amplu, simplu și ușor de pus în aplicare, precum și perfect calculat (după cum reieșise din prima încercare de a-l transpune în practică) pentru a-i aduce inițiatorului o imensă avere: niciodată nu reușise o singură persoană să conceapă un plan mai bun. În execuțarea lui, ce-i drept, M. pusese la

inimă, cu mult deasupra propriului său interes, binele public și mulțumirea de a ridica la o condiție înfloritoare acea ramură valoroasă a economiei noastre care dă de lucru la două mari provincii de peste ocean și la peste două sute de nave comerciale. Ar fi fost firesc să te aștepți ca un om ale cărui datorii fuseseră nu o dată achitate de M., căruia-i făcuse o sumedenie de alte servicii și pe care-l luase cu el, cu prețul unei considerabile cheltuieli suplimentare, dorind să-i facă un rost în viață, să dea dovadă de bun simț și onestitate, dacă nu de recunoștință. Inima acestui mic monstru era însă atît de depravată, încît pe patul de moarte lăsă o avere considerabilă unor oameni cu totul și cu totul străini, cu care nu avusese aproape nimic de a face, fără a-i trece măcar prin cap să-l despăgubească pe M. pentru toți banii avansați și, astfel, să nu-l lase să putrezească în temniță.

Odată, cînd M. izbutise să cîștige niște bani, datorită cunoștințelor sale privind mai multe ramuri ale comerțului și cu ajutorul unor prieteni inteligenți de la Paris și Londra, reuși să-i investească foarte bine. Dac-ar fi fost un egoist, ca majoritatea semenilor noștri, astăzi ar fi tronat peste o avere frumușică, dar el nu s-a prefăcut niciodată că nu aude chemarea jalnică a nenorocirii, nici nu și-a transformat inima generoasă într-un sloi de gheață pentru a nu fi impresionată de suferințele altora. Ba a dat chiar dovadă de multă ingeniozitate în inventarea unor metode delicate de a oferi ajutoare modeste și, prin neobosita-i mărinimie, a reușit deseori s-o ia înaintea nefericirii.

Mi-ar fi ușor să-mi ilustrez afirmațiile cu un mare număr de exemple, în unele dintre care ați găsi semnele celei mai dezinteresate generozități ; astfel de detalii însă ar răpi prea mult din timpul Domniei Voastre și nu am ambiția să mă ocup de toate amănuntele mărunte ale comportării lui M. Ajunge să spun că, la declararea războiului cu Spania, a renunțat la toate speculațiile financiare, și-a strîns banuții de peste tot, cu gîndul de a-și petrece liniștit, într-un colțișor oarecare, tot restul vieții, mulțumit cu atît cît avea și gata să-și restrîngă mărinimia la ceea ce-i prisosea din venitul anual. O hotărîre cît se poate de prudentă, dacă s-ar fi putut ține de ea. La izbucnirea

războiului însă, nu l-a lăsat inima să vadă cum mulți gentilomi plini de talente, care-i fuseseră călduros recomandați, nu izbuteau să primească mandate de comandant în armată, pur și simplu fiindcă nu aveau banii ceruți de cei ce vindeau pe atunci brevetele ; de aceea le-a împrumutat tuturor sume considerabile, în schimbul unor simple polițe, și acestea rămase, în mare parte, fără acoperire prin moartea unora în timpul hazardatei expediții din Indiile de Vest [1].

În cele din urmă, după multe alte gesturi asemănătoare, se angajă — din motive pur umanitare, iubire de dreptate și ură împotriva asupririi — într-o cauză ce era, din toate privințele, cea mai importantă dintre cîte au fost vreodată dezbătute în tribunalele țărilor acestora, fie că luăm în considerare natura extraordinară a cazului juridic, fie că ținem seama de averea imensă, de nu mai puțin de cincizeci de mii de lire pe an, și cele trei titluri de pair dependente de el [2].

În anul 1740, bravul amiral [3] ce comanda pe vremea aceea flota Majestății Sale din Indiile de Vest printre diverse mesaje culese din escadra ea și transmise ducelui de Newcastle, pomeni de un tînăr care, deși nu avea decît rangul de marinar de rînd pe una dintre navele de sub comanda sa, ridica pretenții la moșia și titlurile contelui de A [4]. De cum fură comunicate aceste revendicări gazetelor, deveniră subiectul preferat de conversație al tuturor cercurilor sociale, iar persoana alarmată de apariția unui competitor, chiar dacă la o depărtare atît de mare, se puse numaidecît în mișcare și-și luă toate măsurile de prevedere pe care le socotea necesare pentru a zădărnici mașinațiunile tînărului pus pe parvenire. Informațiile primite la început, cu privire la modul în care se făcuse domnul A-y cunoscut în Indiile de Vest, îi oferiră nenumărate avantaje asupra nefericitului tînăr, căci, fiind posesorul unei considerabile averi și stăpînul multor conace din regiunea unde se născuse pretendentul, A. îi cunoștea pe

[1] Război la care Smollett a participat, în calitate de medic de vas, în 1740 (n. ed. engl.).
[2] Celebrul caz James Annesley (n. ed. engl.).
[3] Amiralul Edward Vernon (n. ed. engl.).
[4] Anglesey (n. ed. engl.).

toți martorii ce ar fi putut să aducă dovezi materiale în sprijinul legitimității pretenției. Dacă nu l-ar fi împiedicat simțul onoarei, ar fi putut să-și folosească puterea și influența pentru a găsi ocazii de a-i reduce la tăcere pe destui martori, folosindu-se de pasiunile și interesele acestora, și de a-i cîștiga pe mulți alții de partea sa, în timp ce adversarul lui, din pricina absenței de cincisprezece-, șaisprezece ani din țară, a lipsei de educație și de prieteni, precum și a stării neajutorate în care se afla, era absolut incapabil de a face o mișcare spre a-și promova cauza. Deși virtuțile recunoscute ale unchiului său, respectul lui religios pentru justiție și adevăr puteau ridica obstacole de netrecut în calea obținerii de avantaje necinstite, faptul că avea cunoștință de uriașa armată de emisari plătiți nu era de natură să-l liniștească sau să-i furnizeze dovezi de scrupulozitate. Putem însă spune următoarele, fără a ne îndoi, sau a încerca să blamăm virtutea și onoarea nobilului conte : că avu grijă să aplaneze toate deosebirile de vederi dintre diferitele ramuri ale familiei, — ale căror interese, în această privință, coincideau cu al său — împărțind averea cu celelalte rude ; de asemenea că angajă avocații cei mai eminenți din barourile ambelor regate, pentru a-l apăra de formidabilul bastard, înainte chiar ca acesta să fi intentat proces.

În timp ce-și consolida astfel poziția împotriva atacului unui tînăr sărac și abandonat de toată lumea, aflat la o distanță de o mie cinci șute de leghe și expus încontinuu pericolelor mării, războiului și unei clime nesănătoase, domnul M., purtînd o conversație banală, puse, întîmplător, niște întrebări privitoare la romanticul pretendent unui anume H., pe vremea aceea principalul agent al actualului lord A-y. Strîns cu ușa, omul acesta nu putu să nu recunoască, în cele din urmă, că răposatul lord A-m avusese într-adevăr un fiu, dus pe furiș în America, imediat după decesul tatălui ; nu știa însă dacă era vorba de una și aceeași persoană.

Această informație nu întîrzie să tulbure adînc sentimentele umanitare ale domnului M., care, cunoscînd bine viclenia oamenilor hăini ce puseseră stăpînire pe averea și onorurile nefericitului tînăr, își exprimă teama și îngrijorarea că, într-un fel sau altul, aceștia l-ar putea

trage pe sfoară. Se arătă dispus să-şi aducă numaidecît contribuţia personală la sprijinirea bietului orfan şi să facă investigaţii mult mai serioase cu privire la îndreptăţirea pretenţiilor lui. Între timp, silit de treburi, plecă în Franţa şi, în absenţa sa, domnul A-y sosi la Londra, în octombrie 1741.

În acest punct clericul fu întrerupt de Peregrine, care declară că socotea atît de extraordinară, ca să nu spună improbabilă, povestea tocmai auzită despre felul cum fusese trimis tînărul în exil, încît s-ar fi considerat extrem de obligat dacă doctorul în teologie i-ar fi făcut favoarea de a-i înfăţişa fapta aceea în adevărata ei lumină, povestindu-i, de asemenea, cum sosise tînărul în insula Jamaica şi cum devenise cunoscut acolo.

Preotul, dînd curs rugăminţii eroului nostru, repovesti întreaga istorie de la începutul ei în timp.

— Domnul A-y (spuse) este fiul lui Arthur, răposatul lord baron de A-m [1], avut cu soţia sa, Mary Sh-d, fiica neligitimă a lui John, duce de B. şi N-by, luată în mod public în căsătorie la 21 iulie 1706, în ciuda dorinţei mamei lui şi a tuturor celorlalte rude, în special a lui Arthur, răposatul conte de A-y [2], care-i purta o duşmănie implacabilă tatălui ei, ducele şi, din această pricină, a făcut tot posibilul să se pună în calea căsătoriei. Văzînd însă că eforturile lui nu duc nicăieri, fu jignit atît de profund, încît nu s-a mai împăcat niciodată cu lordul A-m, în ciuda faptului că era moştenitorul prezumtiv al acestuia. După cununie, soţii au trăit împreună în Anglia vreme de doi sau trei ani, în care timp femeia a pierdut cîteva sarcini. El, om uşuratic şi cu fire extravagantă, nu numai că a risipit toată averea neveste-sii, ce-i revenise, dar a contractat şi numeroase datorii serioase, obligat fiind să se retragă precipitat în Irlanda şi să-şi lase nevasta singură acasă cu mama şi sora lui care, împotrivindu-se de la bun început partidei, o priviseră dintotdeauna cu cel mai profund dezgust.

Era foarte puţin probabil ca armonia să poată domni multă vreme în familia aceasta, cu atît mai mult cu cît

[1] Arthur Annesley, baron Altham, căsătorit în 1706 cu Mary Sheffield, fiica nelegitimă a ducelui de Buckingham (n. ed. engl.).
[2] Anglesey, sau Anglesea (n. ed. engl.).

lady A-m era o femeie mîndră şi nu putea îndura fără să crîcnească insulte şi jigniri din partea unor persoane despre care avea toate motivele să creadă că-i sînt, în adîncul inimii, ostile. Într-adevăr, în curînd avu loc între ele o neînţelegere, instigată de una dintre cumnate. Felurite zvonuri scandaloase despre aşa-zisa ei purtare ruşinoasă, cărora le dădură culoare şi greutate afirmaţiile gratuite ale unui fante vanitos şi mizerabil (folosit drept uncaltă infamă, anume pentru acest scop) fură umflate bine şi transmise — într-un context fals şi extrem de condamnabil — soţului ei, în Irlanda. Acesta — om iute la mînie, negîndit — se înfurie atît de amarnic la auzul insinuărilor, încît, în fierbinţeala supărării, trimise mamei sale o împuternicire legală să-i obţină divorţul. Ca urmare, calomnia ajunse în faţa tribunalului, unde fură proferate nenumărate acuzaţii scandaloase, lipsite de orice fundamentare reală ; nefiind însă sprijinite de nici un fel de dovezi fură, în cele din urmă, clasate, cu plata cheltuielilor de judecată, după mai mult de doi ani de demersuri avocăţeşti.

Între timp, aflînd că fusese indus în eroare de afirmaţiile mincinoase ale mamei şi surorii sale, lordul A-m se arătă dispus să se împace cu doamna sa ; prin urmare, tatăl ei o trimise la Dublin, dînd-o în grija unui gentilom din oraşul acela, în casa căruia fu aşteptată de soţ cu toate dovezile de iubire şi stimă. De aici, el o conduse la locuinţa lui şi apoi la reşedinţa-i de la ţară, unde ea avu ghinionul de a pierde o nouă sarcină, din pricina fricii şi neplăcerii provocate de purtarea lordului, adeseori indecentă şi brutală. De la ţară s-au întors iarăşi la Dublin, cam la sfîrşitul lui iulie sau început de august 1714 ; nu petrecuseră multă vreme în oraş cînd se află că doamna era din nou însărcinată.

Întrucît el şi urmaşul său erau moştenitorii direcţi ai titlurilor şi averii lui Arthur, conte de A-a, lordul A-m dorea nespus de mult să aibă un fiu şi, prevenit fiind de frecventele pierderi de sarcină ale doamnei, se hotărî să-şi înfrîneze nerăbdarea naturală şi grosolănia temperamentală, ca ea să nu mai aibă de suferit, ca pînă atunci, din pricina purtării lui smintite. Aşadar, o alintă cu tandreţe şi solicitudine neobişnuite din partea-i Cînd sar-

cina ajunse într-un stadiu avansat, o transportă la reședința de la țară unde, pe la sfîrșitul lui aprilie sau începutul lui mai, ca-l născu pe domnul A-y ; după atîta vreme nici unul dintre martorii evenimentului n-au mai putut stabili cu certitudine absolută ziua precisă cînd a venit pe lume, iar parohia nu ținea un registru cu nașteri. Ca un ghinion în plus, în parohia aceea nu locuia nici un gentilom din lumea bună, iar cei ce-și aveau casele la o oarecare distanță nu catadicseau să întrețină relații cu un om ciudat la purtare, ca A-m.

În orice caz, evenimentul fu sărbătorit de arendașii lordului și de toți oamenii săi atît la conac, cît și în orășelul vecin, New R-ss, prin focuri, iluminații și alte distracții, care lăsaseră o amintire atît de puternică în mințile oamenilor, încît atît în locul unde se petrecuseră serbările, cît și în parohiile vecine, sute de oameni au declarat că știu și-și amintesc de cele petrecute, în ciuda marii puteri pe care o deținea prin părțile acelea adversarul pretendentului, a sforțărilor serioase — prin folosirea unor metode indirecte —, ale nenumăraților lui agenți și emisari și ale tuturor celor ce aveau vreun interes, de a-i corupe sau reduce la tăcere pe martori, în eventualitatea unui proces.

Îndată după nașterea fiului, lordul A-m îl încredință unei doici ce locuia aproape, conform obiceiului locului, care-i face pe oameni de cel mai înalt rang să-și încredințeze progeniturile unor dădace, ca să-i crească la ferme sau în colibe. După care, vreme de doi ani, trăi în bună înțelegere cu doamna sa. Întrucît însă prostia și nesăbuința îi aduseseră pe cap multe dificultăți financiare, se adresă socrului său, ducele de B-, cerînd restul averii soției sale. Ducele însă refuză să-i dea fie și măcar un șiling, pînă nu-și va vedea fiica asigurată material cu acte în regulă, lucru pe care, datorită extravaganței lui prosteşti, lordul A-m nu-l mai putea face.

Din pricina străduințelor ei de a reorganiza economic gospodăria lordului, doamna își atrase dușmănia unor trîntori cheltuitori ce se țineau scai de soțul ei, ajutîndu-l să-și facă praf averea. Ei se folosiră numaidecît de prilejul oferit de refuzul ducelui pentru a se răzbuna pe nevinovata femeie și-l convinseră pe lordul A-m că sin-

gura metodă de a stoarce bani de la Înălțimea Sa era să-și alunge soția de acasă, sub pretextul infidelității ei conjugale, pretext care, lăsau ei să se înțeleagă, era cît se poate de apropiat de realitate. Se concepu, la sugestia acestor indivizi, un plan cît se poate de infam, iar ca urmare a punerii lui în practică, un oarecare P-, un biet nătărău neșcolit și slab la minte de la țară, pe care-l atraseră într-o capcană, își pierdu o ureche, iar doamna, rănită în mîndria ei, se refugie chiar în aceeași zi la New R-ss, unde avea să rămînă cîțiva ani buni. Nu și-a părăsit totuși căminul fără a face tot ce-i stătea în putință să-și ia copilul cu ea. Departe însă de a-i acorda o asemenea favoare, soțul dădu porunci strașnice ca în viitor să nu mai fie lăsată să-și vadă băiatul niciodată. Josnicul, inumanul tratament nu-l ajută să-și atingă scopul dorit, ci avu tocmai efectul contrar : ducele de B., printr-un codicil adăugat testamentului, în care se referea la răutatea înnăscută a lordului A-m, își instrui executorii să plătească fiicei sale, atîta vreme cît avea să trăiască despărțită de soț, suma de o sută de lire pe an, rentă care încetă în momentul morții lui A-m.

În vreme ce mama ducea o viață singuratică, fiul deveni cunoscut și primit cu toate onorurile cuvenite moștenitorului legitim al lordului, a cărui iubire pentru băiat era atît de mare, încît, în ciuda propriilor sale necazuri, îi oferea întotdeauna banii necesari pentru a-și procura hainele și echipajele cuvenite unui tînăr gentilom. În copilărie, deoarece tatăl schimba o reședință după alta, copilul primi învățătură de la mai mulți institutori de toate soiurile, devenind astfel foarte bine cunoscut în mai toate părțile regatului, iar mamă-sa profită de toate ocaziile (mult prea rare, din pricina poruncilor tatălui) de a-l vedea și a-i da dovezi de dragoste maternă, pînă cînd, în cele din urmă, ea se întoarse în Anglia, după ce se luptase multă vreme cu boala, un fel de paralizie a membrelor. Nevrednicul soț, ajuns între timp sărac lipit pămîntului, pusese atîta temei pe urmările acestei boli, încît merse pînă la a se căsători cu o femeie ce-i fusese multă vreme țiitoare, iar respectiva creatură, de cum înțelese că lady Al-m părăsise Irlanda, își anunță deschis

căsătoria și se afișă pretutindeni, în public, cu lordul A-m, însoțindu-l în vizitele la prieteni ca o adevărată nevastă.

Cam din acest moment se poate vorbi de începutul nefericirii domnului A-y. Vicleana femeie — care se prefăcuse mai întîi că îndrăgește copilul, ca să cîștige inima tatălui — considerîndu-și poziția în familie suficient de bine consolidată, socoti că sosise clipa cînd își putea schimba purtarea față de nefericitul băiat. Prin urmare, din motive lesne de înțeles, se folosi de mii de șiretlicuri pentru a-l scoate pe fiu din inima tatălui celui slab de înger. Cu toate insinuările ei însă, glasul firii nu se lăsă ușor înăbușit în sufletul lordului. Deși ea reușea deseori să-l întărîte împotriva băiatului, prin învinuiri răutăcioase și bine ticluite, supărarea lui nu lua niciodată forme mai grave decît ale obișnuitelor pedepse părintești. Femeii i-ar fi fost deci imposibil să-l distrugă pe băiat, dacă străduaniile ei nu s-ar fi bucurat de sprijinul unui aliat, nimeni altul decît unchiul copilului, uzurpatorul de acum al titlului și al averii. Chiar și această alianță însă fu, într-o oarecare măsură, ținută la respect de teama de a nu o alarma pe nefericita mamă ; asta pînă cînd boala ei se agravă, transformîndu-se într-un caz extrem de sever de paralizie, dar moartea tatălui o aruncă în cea mai neagră, nemărginită disperare. Abia atunci îndrăzniră ei să-și pună planul în aplicare și (cu toate că fiecare avea țelul lui, diferit de al celuilalt) își uniră eforturile pentru a-l îndepărta pe nenorocosul băiat, el constituind o piedică în calea amîndurora.

Lordul Al-m fiind (după cum am remarcat deja) nu prea inteligent și cu totul lipsit de orice principii de viață, ajunse, între timp, într-o mizerie atît de cruntă, că era adesori obligat să-și amaneteze pînă și hainele pentru a-și procura cele necesare vieții și, nemaiavînd la dispoziție nici un fel de fonduri cu care să-și acopere cheltuielile curente, în afară de vînzarea reversiunii moștenirii lui A-a, la care vîrsta prea mică a fiului său îl împiedica să recurgă, se lăsă sfătuit de virtuosul său frate și de alți consilieri să înlăture respectiva piedică, ascunzîndu-și copilul și răspîndind vestea morții lui. Își însuși în mare grabă acest preacinstit plan, știind prea bine că nimic din ce-ar fi pus la cale nu i-ar fi răpit copilului moște-

nirea. Prin urmare, băiatul fu scos din internatul școlii unde învăța și dus acasă la un anumit K-gh, agent și complice al actualului conte de A-a, unde fu ținut închis cîteva luni, în care vreme răspîndiră cu asiduitate zvonul că murise.

După această măsură preliminară, lordul A-m publică anunțuri în gazete, oferind spre vînzare reversiuni ale averii lui A-a și folosi emisari de tot felul pentru a-i ispiti pe cei ce nu cunoșteau modul în care fuseseră moștenite averile, sau erau cu totul străini de istoria familiei. Unii, încurajați de veștile despre moartea copilului, fură atrași să cumpere, considerîndu-se la adăpost prin faptul că obținuseră și acordul fratelui lordului, moștenitorul prezumtiv al averii. Alții, tentați de prețul foarte modest (care depășea rareori, după cum rezultă din acte, jumătatea sumei cerute de obicei), deși se îndoiau că băiatul ar fi murit cu adevărat, își asumară riscul minim, cu speranța că va muri oricum înainte de a deveni major, sau că va fi convins să confirme tranzacțiile încheiate de tatăl său. Mulți alții duceau tratative, animați de gînduri asemănătoare, cînd tîrguielile fură întrerupte brusc și planurile de a scoate bani suferiră o înfrîngere temporară prin neașteptata apariție a băiatului. Acesta — fire vioaie și neobișnuită cu constrîngerea — reușise să fugă din închisoarea sa și bătuse toate străzile Dublinului, evitînd casa părintească și preferînd să înfrunte greutăți de tot soiul, decît să îndure iarăși răutatea și cruzimea femeii ce luase locul mamei lui. Lipsit de protecția paternă, fără un acoperiș deasupra capului, se înhăitase cu tinerii vagabonzi, leneși și violenți, ai Dublinului, dînd mai ales tîrcoale Universității. Unii studenți și profesori de acolo, impresionați de nenorocirea lui, i-au oferit uneori haine și bani. Viața asta nesigură și grea a trăit-o din anul 1725 pînă tîrziu în noiembrie 1727, dată la care tatăl lui muri, atît de sărac, încît trebui să fie înmormîntat pe cheltuială publică.

Nici nu-și dăduse bine sufletul nefericitul nobil, că fratele lui, Richard — acum conte de A-a — profitînd de nevîrsta și de situația disperată a nepotului, luă în stăpînire toate actele și dovezile defunctului și uzurpă după aceea titlul de lord A-m, spre uimirea servitorilor

și a altor cunoscători ai problemelor familiei. Deși cutezătoare, uzurparea nu-i aduse alt beneficiu decît pe acela de a fi insultat de populație cînd trecea pe stradă, precum și refuzul maestrului herald de a înregistra certificatul prin care se atesta moartea fără urmași a fratelui său. Suportă cea dintîi neplăcere fără să se arate cîtuși de puțin rușinat, deși nu fără a bombăni, conștient că va dispărea treptat, cînd uzurparea sa va înceta să mai constituie o noutate ; cît despre a doua, o înfrînse prin mijloacele binecunoscute.

Nu ni se va mai părea prea ciudat că și-a putut însuși, nepedepsit, drepturile unui orfan, dacă vom ține seama de faptul că răposatul lord A-m nu numai că-și risipise întreaga avere, cu cea mai ridicolă nesăbuință, dar se și însoțise cu oameni de joasă speță, fiind, prin urmare, puțin cunoscut persoanelor de vază și încă și mai puțin stimat de ele. Copilul lui, la rîndu-i, era lipsit de avantajele de care s-ar fi putut bucura datorită acestor relații influente. Deși toată lumea știa că lady A-m avea un fiu în Irlanda, tatăl acestuia dusese, în ultimii lui ani, o viață atît de obscură, încît se poate presupune că doar cîțiva membri ai nobilimii cunoșteau amănuntele unei tranzacții în care nu erau implicați și care, oricum, se petrecuse cu doisprezece ani înainte de data prezentei uzurpări. Mai mult decît atît, întrucît sursa lor de informare nu era alta decît bîrfa ordinară, zarva provocată de separare ar fi putut însămînța în mințile celor total străini de problemele respectivei familii ideea greșită că, poate, copilul se născuse abia atunci, sau chiar după respectivul eveniment. Agitația și graba provocate de sosirea, în aceeași perioadă, a lordului locotenent [1], zvonurile, propagate cu mult zel, despre moartea pretendentului, viața obscură, ascunsă, pe care era obligat s-o trăiască băiatul pentru a scăpa de nemiloasa urmărire a unchiului l-au ajutat, toate, să se bucure în tihnă de titlul lui fals ; în plus, lordul cancelar W-m [2], în a cărui nemijlocită competență intra eliberarea înscrisurilor pentru parlament, era complet străin de problemele Irlandei, nu cunoștea

[1] Reprezentantul coroanei britanice în Irlanda (n. tr.).
[2] Thomas Wyndham (n. ed. engl.).

descendența familiilor nobile și nu mergea cu examinările sale mai departe de certificatele înscrise în registrele maestrului heraldic. Mai putem remarca — în afara tuturor acestor împrejurări care, firește, explică în parte reușita impostorii — că bietul tînăr nu avea nici măcar o rubedenie în viață, dinspre partea tatălui, care să nu-i dorească, din interes, răul, sau să nu plănuiască a-l distruge ; că bunicu-său, ducele de B., murise, iar maică-sa era la ora aceea în Anglia, abandonată, sărăcită, zăcînd pe patul de moarte, ascunsă de oameni — pînă și de propriile-i rude — de către servitorea ei, Mary H., care avea un interes deosebit în a o feri de ochii lumii, și depinzînd întru totul de o rentă mizerabilă și precară, acordată de ducesa de B., de ale cărei toane depindea ca cea mai umilă sclavă.

Cu toate că împrejurările îi erau în întregime favorabile, uzurpatorul nu se socoti ferit de primejdii, atîta timp cît orfanul mai avea o șansă de a găsi un prieten gata să lupte pentru cauza lui ; de aceea ticlui un plan pentru a-l răpi și expedia, ca rob, în America. Complicele său în acest foarte uman proiect a fost o persoană ce se îndeletnicea cu transportarea de lucrători spre plantațiile noastre de dincolo de ocean ; individul avea un interes deosebit în afacerea aceasta, întrucît cumpărase, pe un preț de nimic, de la decedatul lord A-m, reversiunea unei părți considerabile a averii lui A-a, iar tîrgul rușinos fusese confirmat de frate, fără a putea fi, însă, validat înainte de a fi înlăturat din cale băiatul.

După ce unchiul și complicele său bătură palma, angajară cîțiva apași ca să dea de urma nefericitei victime. Prima încercare de a-l prinde — cu participarea personală a unchiului — se petrecu în apropierea uneia din marile piețe ale orașului Dublin și un măcelar cinstit, ajutat de vecini, îl salvă cu forța din mîinile lor neîndurătoare. Nu făcu însă decît să-i amîne puțin soarta ; cu toate că, alarmat de aventura aceasta, băiatul nu mai ieșea decît rareori, și cu deosebite precauții, din ascunzătorile sale, insistențele urmăritorilor dusese la descoperirea sa în martie 1727, cînd fu urcat cu forța la bordul unei corăbii cu destinația Newcastle, pe fluviul Delaware, în America. Acolo fu vîndut ca sclav și pus la muncă

silnică, cu mult peste puterea fizică a anilor săi, vreme de treisprezece ani, în care timp a trecut mereu de la un stăpîn la altul.

În cursul anilor petrecuți în această umilă postură, tînărul pomeni de cîteva ori celor socotiți vrednici de încredere despre nașterea lui sus-pusă și despre titlul ce-i revenea de drept, precum și despre felul în care fusese silit să-și părăsească patria, neținînd seama, în acest ultim caz, de avertismentul primit în cursul călătoriei, anume că un cuvîntel suflat despre aceste împrejurări îl va costa viața. Între timp, uzurpatorul savură în liniște privilegiile dobîndite, iar celor ce-l întrebau despre fiul fratelui său le răspundea invariabil că băiatul murise de cîțiva ani buni. Arthur, contele de A-a, muri în aprilie 1737 iar el, proclamîndu-se moștenitorul de drept, acapară și averea și titlurile respectivului nobil.

Perioada cît nepotul trebuia să lucreze ca rob — extinsă mai mult decît de obicei din pricina repetatelor lui încercări de evadare — luă sfîrșit în anul 1739, cînd se angajă ca marinar de rînd pe un vas de mărfuri cu destinația Jamaica. Acolo deveni membru al echipajului uneia dintre navele Majestății Sale, de sub comanda amiralului Vernon și-și declară public adevărata identitate, precum și pretențiile la titlu. Uluitoarea lui revendicare stîrni o mare senzație în flotă și ajunse și la urechile locotenentului S-n, înrudit de aproape cu nevasta irlandeză a uzurpatorului, care-l luă pe tînăr drept un impostor oarecare. Socotind că-i de datoria lui să-l dea în vileag pe escroc, locotenentul urcă la bordul vasului pe care servea pretendentul dar, ascultînd istoria povestită de acesta, în ciuda credințelor sale anterioare, fu pe deplin convins de adevărul celor auzite. Întorcîndu-se pe propria lui navă, vorbi, din întîmplare, pe punte, despre extraordinara întîmplare, auzit fiind de domnul B-n., unul dintre aspiranți, care fusese coleg de școală cu domnul A-y. Acest tînăr gentilom nu numai că-i spuse locotenentului că mersese la școală împreună cu fiul lordului A-m, dar susținu că l-ar recunoaște oricînd, dacă nu se schimbase prea mult, întrucît îi ținea perfect de bine minte chipul.

Auzindu-i spusele, locotenentul fu de părere că experiența se cerea încercată și se duse anume cu aspirantul pe corabia pretendentului. Toți matrozii se aliniară pe punte iar domnul B-n, privindu-i cu atenție, îl recunoscu numaidecît pe domnul A-y, îi puse mîna pe umăr și, zicînd: „El e omul", afirmă mai departe că, pe vremea cînd fuseseră colegi de școală, pretendentul fusese cunoscut și respectat ca fiul și moștenitorul lordului A-m, bucurîndu-se de toate onorurile datorate rangului deținut. Mai mult, fu identificat într-un mod asemănător de alți cîțiva ofițeri ai flotei, care-l cunoscuseră în copilăria sa.

Cînd faptele îi fură raportate amiralului, acesta, foarte generos, ordonă să i se pună la dispoziție toate cele necesare și să fie tratat ca un gentleman. Cu prima poștă transmise un raport despre întreaga afacere ducelui de Newcastle, printre alte mesaje privitoare la flotă.

În septembrie sau octombrie 1741, domnul A-y sosi la Londra. Prima persoană căreia-i ceru sfaturi și ajutor fu un om al legii, înrudit îndeaproape cu familiile A-a și A-m și bun cunoscător al afacerilor particulare ale fiecăruia. Departe de a-l trata ca pe un bastard sau impostor, acesta îl primi cu politețe și aparentă înțelegere, îl invită la masă, îi oferi bani și, cerîndu-și scuze că se amestecă în treburile lui, îl povățui să plece în Irlanda, acela fiind locul cel mai potrivit pentru intentarea unui proces prin care să-și redobîndească drepturile.

Înainte ca tînărul gentilom să aibă ocazia — sau măcar să se simtă tentat — să-i urmeze sfatul, se întîlni întîmplător cu același H-n care, după cum arătam, îi dăduse domnului M-r primele amănunte privitoare la acest caz. Omul acesta îl recunoscu numaidecît pe pretendent, întrucît fusese, înainte vreme, în slujba tatălui său, iar mai apoi slugoi al unchiului cu care se credea, nu fără temei, că lucrase mînă-n mînă pentru răpirea și exilarea nepotului. Oricum ar fi fost, legăturile lui cu uzurpatorul fuseseră rupte printr-o ceartă, în urma căreia refuzase să-l mai slujească. El îl invită la el acasă pe nenorocitul tînăr, intenționînd să tragă toate foloasele posibile de pe urma oaspetelui.

Nu petrecu prea multă vreme în casa acestuia, cînd fățarnica gazdă, folosindu-se de lipsa lui de experiență,

puse la cale o căsătorie între el şi fiica unui prieten, care locuia la el în acelaşi timp. Mai tîrziu însă, văzînd că nici o persoană de vază nu se grăbeşte să îmbrăţişeze cauza tînărului, ajunse să-l socotească o povară, dorind să se scape de el cît mai curînd cu putinţă. Îşi aminti că, înaintea sosirii băiatului în Anglia, domnul M-r vorbise în favoarea lui cu multă omenie şi îngrijorare şi, cunoscînd bine firea generoasă a acestuia, de cum află că se întorsese din Franţa, îi făcu o vizită pentru a-l anunţa că domnul A-y sosise cu bine. Domnul M-r se bucură sincer să afle că omul ce fusese atît de crunt nedreptăţit şi care supravieţuise unui lung, neîndurător calvar, se întorsese într-o ţară unde avea să i se facă, fără îndoială, dreptate, unde toţi oamenii de treabă (îşi închipuia el) aveau să se înscrie sub drapelul cauzei lui. Aflînd că tînărul era acum strîmtorat, îi dădu lui H-n douăzeci de lire pentru el şi promise să-l ajute cu tot ce-i stătea în putere. N-avea însă intenţia de a lua pe umerii lui întreaga greutate a unei afaceri de o importanţă atît de mare, ba nici măcar să se lase implicat, înainte de a se convinge pe deplin că pretenţiile tînărului erau întemeiate.

Între timp, date fiind insinuările lui H-n, cum că tînărul gentilom n-ar fi pe deplin apărat în casa lui de maşinaţiunile duşmanilor, M-r îi oferi un apartament în propria-i reşedinţă, unde-şi dădu toată osteneala să remedieze defectele din educaţia tînărului şi să-l înveţe să se poarte în lume ca un gentilom. Primind de la acesta toate informaţiile privitoare la propriul lui caz, puse problema în faţa avocaţilor şi trimise un om în Irlanda, să scormonească povestea ceva mai adînc. Acesta, de cum puse piciorul în ţara respectivă, află că împrejurările naşterii tînărului erau bine cunoscute, atît cît se poate după un interval de timp atît de lung.

Uzurpatorul şi prietenii săi făcură tot posibilul să zădărnicească cercetările, recurgînd la toate potlogăriile şi şmecheriile pe care fură în stare să le născocească pentru a împiedica afacerea să ajungă în faţa instanţei judecătoreşti. Ca să prevină un proces cinstit şi drept, într-o curte de juri, făcură uz de petiţii, de jalbe la Înalta Curte de Justiţie, de mandate obţinute pe căi tainice şi ilegale şi de feluriţe alte născociri. În timp ce ticluiau

diferite comploturi pentru a-i lua viața domnului M-r, uzurpatorul și agenții săi se trudiră în van să-l facă să abandoneze cauza nefericitului orfan, prin nenumărate artificii, insinuări, lingușiri și deformări ale adevărului, puse, toate, la cale cu surprinzătoare dexteritate și perseverență.

Departe de a se lăsa convins de argumentele lor, protectorul tînărului făcu ureche surdă la toate implorările dar, considerînd că domnul A-y se află în mare primejdie (din pricina încercărilor lor disperate), puse să fie dus pe ascuns la țară, unde un accident nefericit (pe care-l regretă sincer de atunci încoace) oferi adversarului un pretext convenabil pentru a-l desființa, chiar la începutul carierei.

Întîmplarea făcu atunci ca un om să-și piardă viața prin descărcarea accidentală a unei arme de foc aflate în mîinile tînărului gentilom. De îndată ce vestea despre nenorocire ajunse la urechile unchiului, acesta își exprimă în cel mai deșănțat mod bucuria de a fi găsit o pîrghie atît de bună pentru a-l distruge, sub drapelul legii. Numaidecît se constitui pricinaș, își puse trimișii la lucru pentru a obține o anchetă a procurorului, utilă țelurilor lui infame ; plecă în persoană spre locul cu pricina, pentru a se asigura că prizonierul nu poate să scape, îl insultă în închisoare în cel mai neomenos chip, angajă o armată întreagă de avocați și agenți pentru a iniția și susține o violentă urmărire legală și se folosi de toate metodele necinstite ce-i trecură prin minte pentru a-l face pe tînărul gentilom să fie transferat la Newgate din închisoarea mai bunicică unde fusese ținut la început. Se strădui să obțină de la el, momindu-l, confesiuni distrugătoare și, pentru a nu menționa toate pungășiile nelegiuite folosite în procurarea dovezilor, încercă să-l ia prin surprindere la proces, lipsindu-l de martori și de un avocat al apărării, în ciuda unei înțelegeri prestabilite cu avocatul acuzării ; mai mult, apăru în persoană în boxa martorilor, pentru a-i intimida pe toți ce depuneau mărturie și a-l băga în sperieți pe nefericitul acuzat ; cheltui peste o mie de lire cu procesul acela. În ciuda tuturor eforturilor lui nelegiuite însă, datorită curajului și muncii neobosite a domnului M-r, tînărul gentilom fu achitat, spre

marea satisfacție a publicului imparțial, iar nenorocirea ce dăduse prilejul unei urmăriri atît de cînoase se dovedi, la prima demonstrație, a nu fi fost decît un simplu accident.

După alte cîteva luni, protectorul său, care-i îmbrățișate de acum în mod public cauza (însoțit de doi gentlemani ce urmau să fie martorii tranzacțiilor), îl duse în țara lui natală, cu scopul de a se convinge mai bine de temeinicia pretențiilor sale decît ar fi putut-o face prin informațiile strînse pînă atunci sau prin amintirile confuze, aproape șterse, ale pretendentului privind fapte a căror cunoaștere era esențială. Sosind la Dublin, se adresă persoanelor indicate de domnul A-y drept profesorii și colegii săi din școală, precum și servitorilor și vecinilor tatălui acestuia. Cu toate că fură interogați separat, fără să aibă nici cea mai mică idee despre afirmațiile pretendentului, spusele fiecăruia se potriviră perfect cu ale domnului A-y, iar declarațiile unuia coincideau întocmai cu ale altuia. În timpul convorbirilor fură pomenite multe alte nume de oameni ce cunoșteau aceste fapte, iar domnul M-r li se adresă și lor, primind aceleași confirmări. În modul acesta reuși să înainteze în așa măsură cu ancheta, încît după nici două luni nu mai puțin de o sută de persoane din toate părțile regatului declarară — fie personal, fie prin scrisori — că-l cunosc pe pretendent, iar afirmațiile tuturor coincideau pînă la cele mai mici amănunte, atît între ele, cît și cu cele susținute de domnul A-y despre propria-i persoană. Cîțiva servitori de pe vremuri ai tatălui său, înșelați de zvonul despre moartea tînărului, împrăștiat cu atîta asiduitate de unchiu-său, veniră din toate colțurile țării să-l vadă, de cum auziră că ar fi în Dublin. Deși adversarii își dădură osteneala să-i înșele, ei îl recunoscură de la prima vedere ; unii căzură în genunchi pentru a mulțumi cerurilor că-l lăsaseră în viață, îi îmbrățișară picioarele și vărsară lacrimi de adevărată bucurie că se întorsese.

Cu toate că purtarea adversarului (mai ales în procesul mai înainte pomenit) și dovezile apărute pînă atunci ar fi trebuit să fie suficiente pentru a convinge omenirea despre temeinicia pretențiilor lui A-y, domnul M-r, dorind să se lămurească și mai bine, hotărî să vadă cum va

fi primit chiar în locul de naştere al pretendentului, gîndind, pe bună dreptate, că dacă ar fi fost cu adevărat un impostor, bastardul fetei de la bucătărie, născut într-un sat locuit în întregime de duşmani, va fi privit, în localitatea aceea, cu ură deschisă şi dispreţ.

De cum îi află partida adversă intenţiile, agenţii şi simpatizanţii lor se repeziră în cea mai mare grabă spre satul respectiv, folosindu-şi toată puterea de înrîurire asupra localnicilor — prin rugăminţi, ameninţări şi toate înşelăciunile ce le trecură prin cap — pentru a-i determina nu doar să-l facă de ruşine pe pretendent încă de la sosirea lui, dar chiar să se strîngă în gloată pentru a-l insulta. În ciuda stăruinţelor lor, în ciuda spiritului umil şi servil în care sînt forţaţi arendaşii de către proprietari să trăiască în colţul acela de ţară, de cum se află că se apropie domnul A-y, locuitorii ieşiră în mare număr să-l întîmpine şi ovaţioneze, însoţindu-l pînă în sat cu aclamaţii şi alte dovezi zgomotoase de bucurie, încît iscoadele duşmanului nu îndrăzniră să-şi arate faţa. Starostele corporaţiei orăşeneşti, ales de uzurpator şi credincios acestuia, a cărui soartă depindea în întregime de rezultatul afacerii, fu atît de conştient de dreptatea străinului, atît de impresionat de manifestaţia făcută de oamenii săi, cunoscători ai adevărului, încît nu consideră că ar fi prudent, de astă dată, nici măcar să se prefacă a fi neutru, ci merse pînă la a ţine scăriţa şeii cînd domnul A-y descălecă.

Convingerea oamenilor se manifestă încă şi mai puternic cînd domnul A-y reveni în locul acela în 1744. De data asta lordul A-a, informat de hotărîrea luată, dori să i-o ia înainte şi porni la drum, împreună cu iscoadele şi complicii săi, trimiţîndu-i pe unii dintre aceştia înainte, să-i pregătească sosirea, să-i facă pe oameni să-i iasă toţi ca unul în cale şi să-l însoţească apoi în oraş cu aceleaşi manifestări de entuziasm pe care le arătase nepotului. Dar, în ciuda dibăciei şi strădaniei lor, fu lăsat să străbată străzile într-o liniştе mormîntală şi, deşi apărură cîteva butoaie de bere, pentru a capta bunăvoinţa populaţiei, nu avură alt efect decît de a-l acoperi de ridicol pe darnicul lord. În schimb, cînd sosi domnul A-y, peste două zile, toţi localnicii se înghesuiră să-l întîmpine cu

ghirlande, serpentine de hîrtie colorată și muzică și-l conduseră în oraș cu o demonstrație de bunăvoință și bucurie atît de elocventă, încît nobilul pair socoti că-i mai prudent să se ascundă de mînia propriilor săi arendași ; ar fi simțit, fără îndoială, efectele acesteia, dacă n-ar fi fost apărat de intervențiile oportune ale domnului M-r și ale altui gentilom ce-l însoțea pe rivalul său.

Temerile nu i se risipiră odată cu trecerea zilei : satul fu iarăși cuprins de agitație duminica următoare, cînd se află că domnul A-y dorea să vină aici la biserică de la Dublin. Ieșiră, iarăși, să-l aștepte și-l conduseră, cu ovații, pînă la ușa bisericii, ceea ce-l înspăimîntă pe unchi într-un asemenea hal încît șterse putina într-o barcă și, curînd după aceea, părăsi pentru totdeauna localitatea.

M-aș angaja la o muncă fără sfîrșit dacă m-aș prinde să amintesc toate măsurile luate de una dintre cele două partide pentru a grăbi procesul, iar de cealaltă pentru a-l întîrzia. Văzînd că nu-i chip, cu toate subterfugiile și șmecheriile folosite, să-l zădărnicească, dușmanii tînărului gentilom făcură încercări repetate de a-l asasina, pe el și pe protectorul său, și-i aruncară în față toate piedicile pe care le putea inventa mîrșăvia, le putea executa ticăloșia și le putea încuraja influența lor nefastă asupra oamenilor. Toate dificultățile însă fură învinse de vigilență, fidelitatea, curajul și perspicacitatea domnului M-r. În cele din urmă, afacerea se sfîrși printr-un solemn proces, în tribunal, care dură — cu mai multe amînări — din a unsprezecea pînă într-a douăzeci și cincea zi a lui noiembrie, cînd verdictul fu pronunțat în favoarea pretendentului de către un juriu alcătuit din gentilomi cum rar mai pot fi găsiți — în ceea ce privește situația și reputația de care se bucurau — în analele juridice ale acestei țări sau ale oricărei alteia. Jurații nu puteau fi bănuiți în nici un chip de a fi fost părtinitori față de domnul A-y (ce le era complet necunoscut), cu atît mai mult cu cît un gentilom de prin partea locului, nepot al președintelui și înrudit îndeaproape cu alți cîțiva, pierdu o avere considerabilă datorită deciziei luate.

Verdictul (continuă preotul) a dat cea mai înaltă satisfacție tuturor persoanelor ce adoptaseră o atitudine imparțială și se aflau destul de aproape ca să fie ținute la

curent cu mersul procesului, cu purtarea și inovațiile părților împricinate. A adus satisfacție mai ales în inimile celor aflați (ca și mine) în sala tribunalului, cu posibilitatea de a observa de aproape caracterul și comportarea persoanelor chemate să depună mărturie. Pentru aceștia era limpede ca lumina zilei că martorii aduși de unchi erau fie arendași de-ai săi, persoane ce depindeau de bunăvoința lui, tovarăși de beție, fie persoane ce aveau un interes oarecare în verdictul final, caracterizate printr-o șiretenie de joasă speță ; că mulți dintre aceștia duceau o viață destrăbălată și nu meritau pic de încredere ; că (independent de moravurile lor ușoare) cei ce purtau denumirea de colonel (cu unica excepție a colonelului L-fts, care nu a avut nimic de spus și fusese adus acolo doar pentru a da mai mult prestigiu taberei lordului) își făcuseră o apariție atît de jalnică și depuseseră mărturii atît de absurde, inconsistente și contradictorii, încît nici o curte cu juri nu le-ar fi putut lua în seamă depozițiile. Pe de altă parte s-a observat că nepotul și principalul lui proteguitor, domnul M-r (cu desăvîrșire străini de locurile acelea și necunoscînd persoanele cu care tratau) erau obligați să aducă în fața curții și a juriului dovezile pe care reușiseră să le obțină, fiind evident că o parte dintre ele le fuseseră strecurate chiar de către adversar, pentru a-i compromite. Tot evident a fost că martorii domnului A-y erau din aceia ce nu puteau avea nici un fel de legătură cu el, nici nu depindeau de el, ca să le fie părtinitoare depoziția. Cei mai mulți nu-l mai văzuseră — pînă la începerea procesului — din copilărie și o mare parte (deși oameni sărmani, neîmpodobiți cu rangul de colonel) aveau reputații nepătate și firi simple, deschise ; prin urmare, nici un om întreg la minte nu i-ar fi recrutat ca să sprijine o cauză mîrșavă. Firește că juriații (ale căror cunoscute cinste, imparțialitate și inteligență se cuvine a fi privite cu veneratie de toți cei ce-i știu) nu au avut nici cea mai mică greutate în a ajunge la verdict ; s-au întors cu el după o deliberare de nici o jumătate de oră. Acestor gentilomi le-a fost cu neputință să nu observe marea inegalitate a celor două părți implicate, avantajele deosebite pe care le avea unchiul în toate privințele (afară doar de adevăr și dreptate, ce nu erau de partea lui), datorită imensei lui averi, puterii și

influenței sale asupra tuturor celor ce locuiau în apropiere de locul său de naștere ; nici contrastul dintre mentalitățile deosebite ale părților nu putea trece neobservat. N-au putut decît să vadă și să înțeleagă că o persoană — după cum se dovedise — ce-și trimisese departe nepotul orfan, vînzîndu-l ca sclav, iar la întoarcerea acestuia acasă se angajase într-o persecuție atît de nemiloasă și nejustificată, la adăpostul legii, dorind să-i ia viața ; care, de asemenea, dăduse dovezi atît de izbitoare de îndemînare și dexteritate în mînuirea martorilor întru crudul scop pomenit era capabilă să-și exercite remarcabilul talent și de data asta, cînd ar fi putut pierde totul ; cu atît mai mult cu cît avea de partea lui atîția alți oameni al căror interes ca el să cîștige era la fel de mare și ale căror însușiri — din acest punct de vedere — nu rămîneau cu nimic mai prejos. Gentilomii din juriu puteau, de asemenea, vedea de aproape în ce fel și-au făcut martorii depozițiile, avînd prin asta prilejul de a observa nenumărate amănunte și de a deosebi adevărul de minciună ; prin aceasta aflau multe lucruri ce n-ar fi putut rezulta din rapoartele scrise, oricît ar fi fost ele de exacte. Prin urmare, au fost judecători mai pricepuți ai dovezilor pe care și-au bazat verdictul decît ar fi putut fi orice persoană lipsită de asemenea prilejuri.

Acestea, domnule Pickle, au fost gîndurile mele, legate de ceea ce am avut ocazia să constat în legătură cu faimosul proces. După doi ani, la întoarcerea mea în Anglia, n-am putut să nu deplîng suficiența unora care, de la o distanță atît de mare, își închipuiau că pot judeca verdictul cu tot atîta exactitate ca și cînd ar fi fost părtași la toate tainele împricinaților și că-i pot judeca și pe jurații care pronunțaseră verdictul. Iar asta, fără altă întemeiere decît declarațiile trimișilor lordului A-a, unele rapoarte false tipărite, contrafăcute cu multă artă, anume ca să inducă în eroare și să înșele.

Ca să punem capăt acestei digresiuni : acuzatul din acest proces, lordul A-a, era atît de conștient de dreptatea și adevărul cauzei nepotului nedreptățit, atît de sigur că verdictul îi va fi potrivnic, încît porunci să se întocmească o plîngere de eroare judiciară chiar înainte de terminarea procesului și, de cum se dădu verdictul o și înaintă îme-

diat, cu toate că știa că nu se va putea depista nici o eroare. A recurs la șiretlicul acesta doar pentru a stîrni confuzie și a cîștiga timp, ca să-l țină pe domnul A-y departe de mica avere redobîndită prin decizia juriului, în speranța că, epuizîndu-și firavele surse bănești, nu va mai avea mijloace să-și apere drepturile. Prin șiretlicurile cele mai josnice și șicanele cele mai scandaloase, situația asta a fost perpetuată pînă astăzi, deși n-a fost în stare să descopere nici măcar umbra unei greșeli juridice.

Lordul A-a n-a fost unicul inamic pe care a trebuit să-l înfrunte domnul A-y ; toate ramurile familiei A-a, care se războiseră una cu alta prin săli de judecată, în legătură cu împărțirea marii averi, chiar din momentul morții contelui de A-a, formară acum un front comun bine cimentat împotriva nefericitului tînăr. Încheiară între ei felurite înțelegeri, prin care unchiul renunța la multe moșii și titluri de lord în favoarea unor indivizi ce n-aveau nici un drept la ele, dar pe care dorea să-i atragă de partea lui, împotriva nepotului, ca să poată stăpîni în continuare, pe nedrept, ce mai rămăsese.

Aliații aceștia se consfătuiră de mai multe ori pentru a găsi cel mai bun mijloc de luptă împotriva inamicului comun. Văzînd cum cauza acestuia cîștiga teren zi de zi — de la proces încoace — prin înfățișarea unui mare număr de martori cu prestanță și bună reputație, de care nu știuseră pînă atunci, își spuseră că unica șansă de a împiedica repunerea rapidă în drepturi a nepotului și propria lor distrugere, era să-l lase pe domnul M-r fără puținii bani ce-i mai rămîneau și să-i secе toate celelalte surse de venit ce i-ar fi dat posibilitatea să continue. Luară deci decizia fermă de a pune planul acesta în aplicare. Pentru a-l traduce în viață nu s-au ferit să folosească toate șmecheriile și stratagemele, oricît de neobișnuite sau scandaloase, cu care-i puteau necăji pe domnii A-y și M-r. În acest scop au îndreptat împotriva lor, cu multă îndemînare, în procese sterile, răuvoitoare și pedante, cu totul străine de adevărata pricină de judecată, toate tertipurile și scornelile delatorii, scump plătite, ce pot fi născocite de imaginația fertilă a celor mai de jos trepăduși ai legii. Să nu mai vorbim de nenumărate alte acte de nedreptate, cu ajutorul cărora acest fals recurs, întemeiat pe așa-zisa

eroare, e încă și acum nerezolvat, din 1743, un exemplu flagrant pentru mine (spuse doctorul), nu doar al superiorității puterii și banului (cînd sînt folosite, ca în cazul de față, împotriva unui om nefericit și neajutorat, împiedicat să-și afirme drepturile), ci și al nemerniciei unei cauze care a trebuit să recurgă la atîtea tertipuri mîrșave pentru a supraviețui.

Într-un cuvînt, toată comportarea lordului A-a și a taberei sale, de la începuturi și pînă acum, ne arată destul de limpede că nu putea fi determinată de nici un alt motiv decît de conștiința că domnul A-y are dreptate, că ei sînt vinovați de uzurpare ilegală, precum și de groaza de a încredința cazul unei analize nepărtinitoare, în lumina legilor țării. Ne mai arată că adevărata intenție și principalul scop al acțiunilor lor este să înăbușe și să șteargă din conștiința lumii acest caz, prin tertipuri tiranice și ingenioase amînări, mai degrabă decît să-l încredințeze judecății drepte a unui juriu cinstit. Ce alte motive ar fi putut sta la baza răpirii pretendentului și exilării lui încă de mic copil ? A numeroaselor atentate la viața lui de după întoarcere ? A încercărilor de a i se refuza orice ajutor pentru a-și face dreptate, din vremea cînd au vrut să-l convingă cu atîta solicitudine pe domnul M-r să-l abandoneze ? A angajării unei armate de avocați, înainte chiar să fi început procesul ? A strădaniilor josnice de a împiedica ajungerea cazului la tribunal ? A metodelor folosite pentru a intimida oamenii și a-i determina să nu depună în favoarea pretendentului sau de a-i cumpăra pe cei ce s-au prezentat ? A nemaiauzitelor, nerușinatelor, infamelor chichițe folosite acum, pentru a-l împiedica să intre în stăpînirea averii ce i-a fost atribuită prin verdict judecătoresc și să-și formuleze din nou cererea în fața legii ? A încercărilor de a răscumpăra datoriile domnului M-r și de a încuraja deschiderea unor procese împotriva sa ? Nu rezultă oare limpede din toate aceste împrejurări, ca și din piedicile ridicate în calea intenției procurorului general de a înainta un raport Majestății Sale, privitor la cererea pretendentului de a i se oferi titlul de *pair*, promis de Majestatea Sa încă din 1743 ; nu rezultă limpede că toate eforturile lor urmăresc să înăbușe cazul, să nu-l lase să beneficieze de o înfățișare obiectivă și dreaptă la tri-

bunal ; că singura problemă ce-i preocupă acum, în legătură cu nefericitul tînăr, nu este dacă are sau nu dreptate, ci dacă va găsi sau nu va găsi bani pentru a-şi susţine cauza pînă la decizia finală ?

Lordul A-a şi cu cei aflaţi în cîrdăşie cu el, socotind că nu sînt în deplină siguranţă (în ciuda numeroaselor lor expediente) atita timp cit exista posibilitatea ca inamicul să obtină vreun ajutor de la cei ce şi-ar fi putut desface baierile pungii, îndemnaţi de omenie, compasiune, mărinimie sau dragostea de dreptate, folosiră împotriva lui — personal sau prin nenumăraţii lor trimişi — toate şiretlicurile calomniei, bîrfei şi defăimării, ponegrindu-i ţelurile, împroşcindu-i cu noroi persoana şi denigrîndu-i caracterul în modul cel mai josnic şi mai crud cu putinţă, prin mii de minciuni anume inventate şi răspîndite cu grijă în toate locurile importante ; un soi de crimă laşă, împotriva căreia n-ai cum să te păzeşti. În ciuda tuturor acestor maşinaţiuni însă, în ciuda ruşinoasei indiferenţe a semenilor, care se ţin deoparte, nesinchisindu-se, şi privesc cum nefericitul om e strivit fără milă de tăvălugul puterii nelegiuite, domnul M-r, departe de a se lăsa descurajat de dificultăţile sporite ce se îngrămădesc pe capul lui, continuă să acţioneze cu uimitoare stăruinţă şi putere de voinţă şi (nu mă îndoiesc) va duce la bun sfîrşit afacerea pe care-a pornit-o şi a urmărit-o cu atita curaj, dacă-i vor mai rămîne mijloacele financiare.

Aş depăşi cu mult hotarele intenţiei mele iniţiale şi poate că v-aş răpi mult prea mult timp dacă aş enumera toate şmecheriile şi ruşinoasele chichiţe prin care a reuşit uzurpatorul să tărăgăneze luarea unei hotăriri privitoare la disputa dintre el şi nefericitul lui nepot, sau dacă aş descrie amănunţit pierderile şi suferinţele îndurate de domnul M-r din pricina mîrşăviei şi trădării unora ce pretindeau că stau sub steagul său în această dispută şi a ticăloşiei altora care, sub pretextul că trebuie să facă anumite cercetări legate de partea materială, s-au prins de el ca nişte lipitori şi au continuat să-i facă tot răul de care erau capabili, pînă cînd a fost descoperit piciorul cu copita despicată.

O anume împrejurare e atît de odioasă, încît nu pot rezista dorinţei de a o povesti şi de a o da drept exemplu al celei mai infernale perfidii adăpostite vreodată de o

inimă omenească. Am pomenit deja de rolul jucat de H-n la începutul legăturii lui M-r cu nefericitul străin, arătînd cît de obligat îi fusese numitul H-n respectivului gentilom înainte de sosirea domnului A-y în Anglia. El fusese agentul principal al lordului A-y și, după cum s-a văzut mai tîrziu, încasase de cîteva ori o pensie secretă de care beneficia lordul, pentru care fie că nu putuse, fie că nu voise să dea seama. De aceea Înălțimea Sa lordul, dorind să-l silească s-o facă, scoase mandate împotriva lui și vreme de doi ani de zile casa i-a fost înconjurată de perceptori.

Domnul M. crezînd, din cele spuse de H-n însuși, că bietul om fusese grav nedreptățit și persecutat din pricina devotamentului pentru nefericitul tînăr, îi făcu tot binele ce-i stătea în putință și se puse garant pentru el în cîteva ocazii ; mai mult, avea o părere atît de bună despre caracterul lui integru, încît, după ce domnul A-y scăpă de urmărirea unchiului, fu dat în grija acestui ipocrit, care-și exprimase dorința ca tînărul gentilom să locuiască în casa sa, ca să se bucure de aer ; afacerile proprii obligîndu-l pe domnul M. să plece adesea la țară.

După ce obținu, printr-o perfectă prefăcătorie, un locatar atît de prețios, H-n trimise o scrisoare unuia dintre avocații lordului A-y, oferindu-se să-l trădeze pe domnul An-ey, cu condiția ca Înălțimea Sa lordul să-și socotească încheiate socotelile cu el și să-l absolve de plata celor opt sute de lire din pensie, pe care le încasase și nu le înmînase proprietarului. Informat de ticăloasa lui propunere, domnul M. îl mută numaidecît pe chiriaș din casa lui H-n în a sa proprie, fără să dea vreo explicație, pînă a nu fi silit să-și declare motivul pentru a scăpa de insistențele lui H-n, care solicita stăruitor întoarcerea chiriașului. Văzînd că e dat în vileag și planul lui viclean e zădărnicit, secătura se mînie atît de tare de insuccesul său, încît, uitînd de toate foloasele trase un bun număr de ani de pe urma lui M., puse la cale împotriva acestuia toate ticăloșiile inspirate de ranchiună. În cele din urmă, se alie cu un anume G-tr-y și alți cîțiva vagabonzi fără căpătîi, care — după cum arătam mai înainte — sub pretext că pot fi de folos la stringerea dărilor, aducînd alte servicii cauzei, reușiseră să fie angajați în unele afa-

ceri marginale avînd legătură cu ea, deşi adevărata lor intenţie era să-l trădeze pe pretendent.

Complicii aceştia, întăriţi cu alţi mercenari lipsiţi de orice urmă de caracter, aflară că domnul M-r era pe cale să procure o sumă considerabilă, care avea să-i dea posibilitatea să continue procesul pentru a obţine drepturile lui An-y şi să-l vadă terminat cu bine [1]; prin urmare, ticluiră un plan iscusit pentru a-i zădărnici acţiunea şi a-i compromite definitiv cauza. După ce-şi luară, din timp, măsuri în vederea mîrşavei lor intenţii, se folosiră de credulitatea şi de lipsa de experienţă a preatînărului domn, asediindu-l cu insinuări ce erau, în acelaşi timp, false, plauzibile şi răuvoitoare, reuşind pînă la urmă să-i cîştige încrederea prin pomenirea unor împrejurări ce dădeau spuselor lor un aer de verosimilitate, poate chiar de adevăr. Jurară că domnul M-r pornise o acţiune împotriva sa, în schimbul unei sume mari de bani; că văzuseră cu ochii lor actul de intentare; că adevărata lui intenţie era să-l zvîrle în temniţă pe viaţă şi să-i zdrobească viitorul, ca urmare a unei înţelegeri făcute cu lordul A-y şi cu alţi duşmani ai săi, prin care-şi putea redobîndi banii investiţi pînă atunci în proces.

Povestea asta, destul de credibilă, îi fu servită cu atîta aparentă sinceritate, cu un aer de nevinovăţie şi adevărată îngrijorare pentru soarta sa, precum şi cu dovezi, de ei inventate, că spuneau adevărul, încît chiar şi un cunoscător mult mai bun al firii omeneşti decît ar fi putut fi domnul A-ey, un om cu mult mai experimentat ar fi început să se clatine în convingerea sa. Ideea întemniţării pe viaţă şi cea a dezastrului final ce ameninţa străduinţa sa de a-şi redobîndi drepturile cuvenite avură un efect atît de puternic asupra imaginaţiei tînărului, încît s-a lăsat dus ca un miel la tăiere de banda aceasta de şarlatani scelerati, care-l ascunseră în casa unui anume Pr-nt-ce, prieten bun al lui G-y, şi-l ţinură acolo cîteva zile, sub cuvînt că e căutat de portăreii angajaţi de domnul M-r. Aici îl obligară să-şi schimbe numele şi nici măcar soţiei lui nu-i îngăduiră să-l viziteze.

---

[1] Speranţă deşartă. Pretendentul a murit în 1760, iar acestuia şi-a păstrat privilegiile (n. ed. engl.).

Intenția lor era fie să-l vîndă dușmanului, fie să-i momească într-un compromis ruinător, din care ei să iasă cîștigători. Cum însă un pumn de escroci de teapa lor nu erau legați prin nimic, ceilalți conspiratori fură trași pe sfoară de G-st-ey care, pentru a culege singur toate foloasele, își duse în mare grabă prizonierul la țară, ascunzîndu-l pînă și de complicii săi într-un loc secret, aflat la o sută de mile de Londra, cu același pretext ridicol că domnul M-r ar fi obținut un mandat de urmărire împotriva lui și că portăreii îi căutau urma prin toată Londra.

Nici nu ajunsese bine în respectivul loc, că G-st-ey, ca un prim pas al ticăloșiei pe care o pusese la cale, îl escrocă de un bon de tezaur în valoare de șase mii de lire, mințind că are pe cineva gata să-i avanseze suma pentru a-i servi ca fond lichid spre continuarea procesului și dîndu-i în același timp toate asigurările că un grup de gentilomi cunoscuți lui erau gata să-i mai avanseze încă douăzeci și cinci de mii în același scop și să-i pună la dispoziție cinci sute de lire pe an pentru trai, pînă la sfîrșitul procesului, cu condiția să nu mai aibă nici o legătură cu domnul M-r.

Prinzînd între timp de veste că este victima unei înșelăciuni, domnul A-cy răspunse că s-ar considera un monstru lipsit de suflet dacă l-ar abandona pe cel ce-i salvase viața riscîndu-și-o pe a sa, dimpreună cu averea, cu atîta mărinimie, spre binele lui. Nu putea s-o facă înainte de a fi pe deplin convins de adevărul celor afirmate despre domnul M-r și respinse cu hotărîre propunerea lui G-st-ey, făcută cu unicul scop de a-și ascunde urzeala tainică țesută împotriva tînărului și de a grăbi punerea ei în practică. Văzînd că domnul A-cy se opune, G-st-ey renunță cu ușurință, prinzîndu-se totuși să facă rost de bani și adăugînd că, după ce-i va obține, n-are decît să se întoarcă la domnul M-r dacă vrea. Adevăratul scop al acestei pretinse încercări de a strînge suma de douăzeci și cinci de mii de lire era doar acela de a pregăti terenul pentru o îndemînatică înșelătorie, prin care domnul A-ey, neștiutor, urma să semneze un act de renunțare la dreptul de moștenire și la titlu, sub pretext că iscălește un document prin care garantează plata datoriei:

Imaginîndu-şi că făcuse toate cele necesare pentru semnarea acestui act, G-st-ey încheie o înţelegere cu un agent, angajat în acest scop de adversarii domnului A-ey, potrivit căreia, în schimbul plăţii unui bon de bancă în valoare de şase mii de lire — pe care G-st-ey pretindea că le-ar fi investit în cauza lui A-ey — şi a unei rente viagere de şapte sute de lire pe an, urma să le procure de la domnul A-ey un înscris, semnat şi parafat, prin care ceda drepturile sale asupra moştenirii şi titlurilor lordului An-ey. Cînd totul fu gata pentru traducerea în viaţă — fără ştirea domnului A-ey — a infernalului plan, G-st-ey socoti de cuviinţă să-l cheme în oraş din ascunzătoarea lui rurală, pretinzînd că trebuie să întocmească acte de garanţie pentru cele douăzeci şi cinci de mii.

De cum ajunsese în oraş, presupusa victimă a lăcomiei acestui ticălos — plin de speranţa că va primi bani pentru a continua procesul şi de a-i face o surpriză plăcută prietenului şi protectorului său, domnul M-r, cu rezerva aceasta de fonduri, neaşteptată şi la timp sosită — se şi ivi o dificultate neprevăzută, privind plata bonului de tezaur al lui G-st-ey, în valoare de şase mii. Banii respectivi urmau să fie obţinuţi din averea unui om cu minţile rătăcite, ceea ce nu se putea face fără încuviinţarea Înaltei Curţi de Justiţie, căreia trebuia să i se înainteze o petiţie privind intenţia de a ridica fondurile. Pe timpul cît întreprindea cele necesare pentru a rectifica respectiva omisiune, domnul G-st-ey îl duse imediat pe domnul A-ey înapoi la ţară, ca nu cumva să afle adevărul.

Între timp, domnul M-r descoperi, în mod providenţial, ticălosul complot, înainte să poată fi pus în aplicare, datorită geloziei stîrnite chiar între conspiratori. Totodată ea îi fu confirmată de o persoană căreia-i încredinţase secretul chiar agentul uneia dintre grupările An-ey. De cum făcu descoperirea, domnul M-r o comunică unuia dintre avocaţii domnului A-ey, un om foarte valoros, care luă numaidecît măsuri ca să dejoace complotul. Apoi domnul M-r se grăbi să-i deschidă şi domnului A-ey ochii asupra diabolicului plan ţesut pentru a-l distruge. Tînărul fu impresionat adînc, iar după aceea nu se mai putu gîndi niciodată la capcana în care fusese momit fără să bănuiască nimic şi de unde scăpase ca prin minune fără

sentimente amestecate de groază, ruşine şi recunoştinţă pentru mîntuitorul său.

Cu nimic nu poate fi asemuită perfecta stăpînire de sine de care dădură dovadă monştrii implicaţi în complot după ce fură descoperiţi şi certaţi pentru trădare. Ei nu numai că recunoscură fapta de a-l fi furat pe domnul A-cy, în chipul menţionat mai sus, dar îşi justificară acţiunea, zicînd că fusese în folosul tînărului. De asemenea, afirmară că-i obţinuseră cu adevărat douăzeci şi cinci de mii de lire, deşi nu putură da nici măcar numele unei singure persoane care ar fi avansat banii. Nici unul dintre ei n-a lucrat mai zelos pentru îndeplinirea planului decît domnul H-n, nici unul n-a fost mai grijuliu decît el să-l ţină în minciună pe domnul A-cy şi să născocească metode de a-i ruina protectorul.

Printre multe alte stratageme ce urmăreau atingerea acestui scop, se numără o încercare ticăloasă de a-l informa pe Secretarul de Stat că domnul M-r s-ar fi făcut vinovat de înaltă trădare, în ciuda repetatelor dovezi de devotament pe care le dăduse. Ca o primă măsură spre a-l putea acuza, o scrisoare dictată de trădător şi copiată de altcineva fu trimisă contelui C-d, cu specificarea că persoana ce copiase epistola avea să-i comunice Excelenţei Sale un lucru foarte important, dacă binevoia să-i acorde o oră pentru a-i transmite informaţiile. Respectiva persoană însă, convingîndu-se repede de mîrşăvia întregii afaceri, refuză cu hotărîre să-şi mai joace rolul, aşa că răutatea lui H-n dădu din nou greş. Înainte de a mai avea timp să născocească vreo poveste asemănătoare, fu închis chiar în închisoarea noastră, pentru datorii.

Aici, văzînd că nu se poate aştepta la mila creditorilor şi că nu mai are alte resurse, apelă tocmai la cel pe care-l nedreptăţise într-un mod atît de strigător la cer. Îşi înfăţişă mizerabila soartă în cuvintele cele mai patetice, implorîndu-l, cu umilinţă abjectă, să intervină în favoarea lui. Nefericirea acestei secături îl dezarmă numaidecît pe domnul M-r, stîrnindu-i chiar compasiunea, astfel că, fără a da vreun răspuns rugăminţilor lui, interveni pe lîngă creditori şi, cum persoana căreia-i datora cel mai mult refuză să-l pună în libertate fără o garanţie, neobositul făcător de bine semnă împreună cu arestatul o po-

liță în valoare de peste o sută patruzeci de lire, prin care obținu eliberarea lui H-n.

Acesta din urmă însă, abia ieșit din închisoare, se angajă, împreună cu G-y și alții, în noi combinații menite să zădărnicească eforturile binefăcătorului său de a face rost de bani ; precum și să-l necăjească în fel și chip și să-i răpească libertatea, în care scop nu se dădu în lături de la nici o șmecherie (inclusiv sperjurul) și de la nici un efort. Și mai de necrezut, acest monstru al perfidiei, făcînd rost de bani pentru a-și răscumpăra polița prin care-și recîștigase libertatea scoase un mandat împotriva domnului M-r, pe baza aceleiași obligațiuni și luă pe numele său alte datorii ale respectivului gentilom, cu aceleași creștinești intenții. Pînă acum însă, domnul M-r a reușit — printr-o surprinzătoare perspicacitate și printr-o hotărîre fermă — să dejoace toate născocirile lor infernale, ba chiar să întoarcă împotrivă-le propriile lor mașinațiuni, iar în momentul ăsta, cînd unii presupun, iar alții sînt convinși că e înecat în uitare și în nefericire, își urmărește planul cu cel mai mare calm și într-un mod foarte întreprinzător, concepînd tactici, gîndind felurite măsuri care într-o bună zi vor pune cu botul pe labe pe dușmani și vor atrage atenția și admirația oamenilor.

Mulțumindu-i protului pentru modul îndatoritor în care-i oferise atîtea informații, Peregrine se arătă surprins de scandaloasa indiferență cu care trata lumea o afacere de o asemenea importanță, observînd că, din pricina neomenoasei neglijări, nefericitul tînăr, domnul A-ey, era cu totul lipsit de binefacerile societății, al cărei unic rol este să apere drepturile, să îndrepte inechitățile și să asigure fericirea individului. Cît despre caracterul domnului M-r (spuse), era atît de romantic și unic în toate cele, încît, deși avea destule alte motive, va încerca să-l cunoască, mînat chiar și numai de curiozitate. Nu-l mira cîtuși de puțin nerecunoștința cu care răspunseră H-n și mulți alții generozității lui M-r, care-i servise cum puțini oameni ar fi făcut-o, fiind de mult convins de adevărul următoarelor rînduri scrise de un celebru autor italian :

„Li benefici, che per la loro grandezza, non puonno esser guiderdonati, con la scelerata moneta dell'ingratitudine, sono pagati [1]".

— Istoria tînărului gentilom pe care mi-ați relatat-o (zise) seamănă foarte tare cu cea a destinului unui nobil spaniol, așa cum mi-a fost povestită la Paris de către unul din prietenii lui de suflet. Contesa d'Alvarez a murit imediat după ce a dat viață unui fiu și, soțul nemaitrăind nici el decît trei ani, copilul a rămas singurul moștenitor al titlurilor și averii, sub tutela unui unchi, posesor al unei averi mici și a multor progenituri. Ruda asta lipsită de suflet, invidiind bogăția copilului ce-i fusese dat în grijă, plănui să-i ia viața nefericitului orfan și încredință executarea planului valetului său, momindu-l cu promisiunea unei răsplăți generoase să comită crima. Acesta-l împunse pe băiat cu un cuțit, în trei locuri diferite, pe partea dreaptă a grumazului, dar, nefiind obișnuit cu astfel de fapte barbare, mîna îi tremură în timp ce înfăptuia crima și fu numaidecît apucat de remușcări. Văzînd că rănile nu sînt mortale, își duse nefericita victimă acasă la un doctor, care-l îngriji și-l vindecă ; între timp însă, ca să nu piardă recompensa, își asigură stăpînul că făcuse ceea ce i se ceruse. O legătură de cîrpe, anume pregătită pentru acest scop, fu îngropată în mod public, ca fiind trupul copilului, despre care răspîndiră zvonul că murise brusc de pe urma unei convulsii. Fără nici o piedică, unchiul moșteni averea și titlurile. Băiatul, cu rănile vindecate, fu predat, cînd avea cam șase ani, împreună cu o mică sumă de bani, unui negustor ce tocmai se îmbarca pentru Turcia. Acestuia i s-a dat a înțelege că era vorba despre copilul natural al unui om de vază a cărui naștere, din motive familiale, trebuia ținută secretă.

În timpul petrecut de nefericitul orfan într-o mizerabilă dependență de alții, copiii uzurpatorului muriră unul după altul, iar cînd se îmbolnăvi și acesta de o boală gravă, atribui toate nenorocirile dreptei mînii a lui Dumnezeu și-și împărtăși teama valetului căruia-i revenise

[1] „Binefacerile care, din pricina mărimii lor, nu pot fi recompensate sînt răsplătite cu moneda ticăloasă a ingratitudinii" (n. ed engl.).

sarcina de a comite omuciderea. Pentru a liniști conștiința stăpînului și a-i calma spiritul agitat, slujitorul îi mărturisi adevărul, dîndu-i speranța de a-l mai putea găsi pe băiat, dacă va fi gata să facă oricîte eforturi și oricîte cheltuieli. Cum nefericitul copil era unica speranță ce-i mai rămînea familiei Alvarez, unchiul porunci să se înceapă numaidecît cercetări amănunțite și rezultatul fu știrea că orfanul fusese vîndut unui turc, care, mai tîrziu, îl dăduse unui negustor englez, iar acesta-l dusese la Londra.

Numaidecît fu trimis un curier în respectiva capitală, unde află că sărmanul orfan, ca răsplată a credinței cu care-și slujise stăpînul, fusese dat ca ucenic pe lîngă un medic-bărbier francez și, după ce-și însușise bine meseria, intrase în familia contelui de Gellas, pe vremea aceea ambasador al împăratului la curtea Angliei. Din casa acestui nobil trecuse în serviciul contelui d'Oberstorf, unde se căsătorise cu camerista doamnei și plecase apoi să se stabilească în Boemia, ca medic.

Astfel s-au scurs cîțiva ani cu cercetările. Unchiul, foarte strîns legat de dinastia Austriei, locuia la Barcelona atunci cînd tatăl împărătesei stătea și el în orașul respectiv și odată, cînd afacerile acestuia ceruseră o soluționare grabnică, îi împrumutase o sumă mare de bani. Cînd prințul era pe punctul de a se întoarce în Germania, bătrînul conte, simțindu-și sfîrșitul aproape, își trimise părintele confesor la Majestatea Sa ca să-i povestească de-a fir a păr nedreptatea săvîrșită împotriva nepotului — pentru care se ruga de iertare — și ca să-l implore să dea poruncă ca orfanul, cînd va fi găsit, să moștenească demnitățile și averea uzurpate de el în chip nelegiuit.

Majestatea Sa îl asigură pe bătrîn că poate fi liniștit în această privință, iar duhovnicului îi porunci să-l urmeze la Viena, de-ndată ce va muri contele, ca să dea o mînă de ajutor la găsirea moștenitorului nedreptățit. Preotul nu pregetă să dea ascultare ordinului ; se informă despre semnele naturale aflate pe corpul tînărului conte, cunoscute doicii și femeilor ce-l îngrijiseră în copilărie și, împreună cu un gentilom desemnat de împărat să-l însoțească, ajunse în Boemia, unde-l găsi pe cel căutat ; era majordomul unui nobil din partea locului, slujbă pentru care o abandonase pe cea de medic.

Nu mică a fost surpriza tînărului cînd s-a pomenit că persoane anume însărcinate de către împărat îl iscodesc despre cele mai mărunte amănunte ale propriei sale vieți. Le spuse că nu știa absolut nimic despre nașterea sa, deși i se spusese, în timpul ședерii în Turcia, că era copilul din flori al unui grande spaniol ; apoi le povesti în amănunțime pelerinajul său prin lumea largă. Întrucît cuvintele lui se potriveau cu informațiile obținute anterior de preot, fiind confirmate de semnele corporale și de cicatricile rănilor din copilărie, confesorul, fără a mai șovăi, îl salută, numindu-l conte d'Alvarez, grande de Spania și-i lămuri întreg misterul vieții sale.

Dacă explicațiile acestea constituiră o surpriză plăcută pentru tînăr, cu totul altfel reacționă soția lui, care se socoti în pericol de a fi părăsită de un soț atît de mare în rang. El însă îi alungă numaidecît temerile, asigurînd-o că, de vreme ce împărțise cu el necazurile, îi va fi părtașă și la bucurie. Porni numaidecît spre Viena, spre a-i mulțumi cum se cuvine împăratului. Acesta îl primi cu multă bunăvoință și-i promise să-l ajute, cu puterea lui, să se bucure de titlurile și averea familiei. Totodată se recunoscu datornic cu suma de patru sute de mii de florini, împrumutată de unchiul tînărului. El se aruncă la picioarele augustului protector, îi mulțumi în cuvinte alese pentru nemărginita-i bunătate și-l imploră să-i permită să se stabilească pe unul din domeniile Majestății Sale imperiale.

Rugămintea-i fu îndeplinită numaidecît : i se îngădui să cumpere pămînt în oricare dintre domeniile ereditare ale casei de Austria în valoarea sumei menționate. Alegerea lui se opri asupra ținutului Ratibor, din Silezia, unde, foarte probabil, mai locuiește și azi.

Abia-și terminase Peregrine povestea, că-l văzu pe domnul M-r strecurînd ceva în mîna tînărului cu care stătuse de vorbă în capătul celălalt al odăii și ridicîndu-se de la masă, pentru a-și lua rămas bun. Pricepu numaidecît tîlcul ascuns al gestului și tînji și mai puternic după un prilej de a face cunoștință cu omul de o bunătate înnăscută atît de rară. Conștiința situației lui prezente îl împiedică însă să treacă la fapte, orice avans putînd fi interpretat drept obrăznicie sau necuviință.

CAPITOLUL CVII

E surprins de apariţia lui Hatchway şi a lui Pipes, care-şi stabilesc cartierul general în apropiere, în ciuda dorinţei sale expres formulate

Fiind acum familiarizat cu tainele închisorii Fleet şi împăcat, într-o oarecare măsură, cu obiceiurile locului, Peregrine putu suporta, fără să clipească, tăişul ascuţit al gîndirii. Considerînd că ar fi riscant din partea lui să mai amîne treaba prin care-şi putea procura puţin confort şi alinare în izolarea lui, hotărî să se reapuce de tradus şi să compună săptămînal cîte un pamflet, ca răzbunare împotriva ministrului, căruia îi declarase război pe viaţă. Se încuie, prin urmare, în odaie şi se puse pe treabă, cu multă hotărîre şi energie. Fu întrerupt însă de un mesager care-i puse în palmă o mişivă şi dispăru cît ai bate pleoapa, înainte să o fi putut citi destinatarul.

Vă puteţi imagina surpriza eroului nostru cînd, desfăcînd scrisoarea, găsi înăuntru o bancnotă de cincizeci de lire, împăturită într-o foaie albă de hîrtie. Punîndu-şi la contribuţie gîndirea şi memoria pentru a descoperi sursa neaşteptatului chilipir, ajunse tocmai la concluzia că nu putea fi alta decît doamna care-l vizitase cu cîteva zile înainte, arătîndu-i atîta bunăvoinţă, cînd urechile i se umplură brusc de şuieratul bine cunoscut al fluierului purtat mereu de Pipes la gît, ca amintire a fostei lui profesiuni. Cînd şuieratul conteni, percepu zgomotul făcut de un picior de lemn ce urca scările, aşa că deschise larg uşa şi-l văzu pe amicul său Hatchway, din spatele căruia se ivea camaradul Pipes.

După o cordială strîngere de mînă şi obişnuitul salut „Cum o duci, vere Pickle ?", Jack cel onest se aşeză pe

scaun, fără multe fasoane şi, aruncîndu-şi ochii prin odaie :

— Despica-mi-s-ar vela gabier, (zise, cu un rînjet sarcastic), faină cuşetă ţi-ai găsit, vere. Poţi înfrunta aici orice fel de vreme, fără să trebuiască să stai de cart, fără teamă că vasul îşi va tîrî ancora pe fund. Adevărat, n-ai spaţiu de dat altora ; de-aş fi ştiut că eşti arimat aşa de strîns, l-aş fi pus pe Tom să-ntindă pentru dumneata hamacul meu şi-atunci poate c-ai fi dărîmat tot adăpostul ăsta mătăhălos contra uraganelor. Da' se poate că te culci însoţit şi n-ai vrea să te-ncredinţezi, cu drăguţa dumitale, unui culcuş de pînză şi sfoară.

Pickle îi suportă cu multă voioşie glumele, îl înţepă la rîndul lui cu aluzii la lăptăreasa de la garnizoană, se interesă de prietenii lui de la ţară, îl întrebă dacă-i vizitase nepoata şi, în cele din urmă, îşi exprimă dorinţa de a afla motivul călătoriei lor la Londra. Locotenentul îi satisfăcu curiozitatea în toate privinţele, observînd — ca răspuns la ultima întrebare — că, întrucît înţelesese de la Pipes că eşuase pe uscat, venise de la ţară ca să-l remorcheze iarăşi în larg.

— Nu ştiu ce vînturi bat pe-aici (zise el), dar dacă e posibil să dublezi capul cu trei mii de lire, spune numai un cuvînt şi nu mai trebuie să rămîi oprit de vînt. din lipsă de bani, nici atîta cît s-ar scurge nisipul din clepsidră.

Puţini oameni, aflaţi în situaţia eroului nostru, ar fi refuzat o asemenea ofertă, cu atît mai mult cu cît avea toate motivele să creadă că, departe de a fi un compliment deşert, nesincer, era o dovadă de prietenie adevărată, un tribut pe care locotenentul l-ar fi plătit de bună voie şi cu multă plăcere. Cu toate acestea, Peregrine îi refuză ferm ajutorul, nu fără a-i aduce mulţumiri pe măsura ofertei lui generoase. Îi spuse că va avea destul timp să abuzeze de mărinimia lui, atunci cînd va fi lipsit de orice alte resurse. Jack îşi puse la bătaie toate cunoştinţele de retorică, pentru a-l convinge să se folosească de prilej şi să-şi reciştige libertatea ; văzînd însă că argumentele sale nu au nici un efect, insistă să accepte pe loc o sumă de bani pentru nevoile imediate, jurînd cu vehemenţă că nu se va întoarce la garnizoană pînă cînd

nu-l va trata ca pe oricare alt arendaș și nu va accepta să-i plătească și el chirie.

La rîndul lui, tînărul nostru gentilom jură tot atît de înfocat că niciodată nu-l va putea trata astfel, amintindu-i, ca un reproș, că demult trecuse casa pe numele lui, ca s-o folosească pînă la moarte, ceea ce fusese atît dorința comandorului, cît și o dovadă a stimei pe care el, Pickle, o avea pentru Hatchway. Rugîndu-l să se întoarcă la treburile sale, îl asigură că de se va vedea vreodată în situația de a trebui să împrumute de la prieteni, domnul Hatchway va fi cel dintîi la care va apela pentru ajutor. Pentru a-l convinge că deocamdată nu era nevoie de așa ceva, scoase la iveală bancnota primită cu scrisoarea și banii lui de cheltuială, ba pomeni și de alte fonduri, inventate *ex tempore* [1], pentru a potoli îngrijorarea locotenentului. În încheierea cuvîntului său, dori ca Pipes să-l conducă pe domnul Hatchway la cafenea, unde să se distreze o jumătate de oră cu lectura ziarelor. Între timp, el avea să pună niște haine pe el și să comande ceva pentru cină, ca să se poată bucura unul de altul, cît timp mai putea zăbovi locotenentul pe-acolo.

De cum plecară marinarii, puse mîna pe toc și compuse următoarea scrisoare către mărinimoasa lui binefăcătoare, trimițîndu-i înapoi bancnota.

„DOAMNĂ,

Omenia dumneavoastră e mai ingenioasă decît suspiciunile mele. Încercați în zadar să mă obligați printr-un gest generos, de care n-ar fi în stare nimeni altcineva pe lume, în afară de Domnia Voastră. Deși nu v-ați semnat numele în scrisoare, v-ați arătat cu prisosință sentimentele în conținut, pe care trebuie să vă cer îngăduința să-l restitui, cu multă recunoștință și tot din motivele expuse de mine cînd am avut ultima dată onoarea de a discuta cu Domnia Voastră acest subiect. Deși ticăloșenia și ingratitudinea oamenilor mi-au răpit libertatea, nu sînt lipsit cu totul de celelalte bucurii ale vieții.

[1] Ad hoc (lat.) (n. tr.).

Vă cer, de aceea, să-mi permiteţi a nu adăuga în mod inutil încă o greutate la marea povară a recunoştinţei pe care deja aţi pus-o pe umerii
Celui mai devotat şi umil servitor
al Înălţimii Voastre,
PEREGRINE PICKLE"

Se îmbrăcă apoi şi se prezentă la locul de întîlnire, de unde trimise scrisoarea prin Pipes, ordonîndu-i s-o lase acasă la Înălţimea Sa, fără a aştepta vreun răspuns. După plecarea lui, dădu instrucţiuni pentru cină, pe care el şi Hatchway o mîncară cu multă poftă în odaia lui Peregrine, după ce-i arătase locotenentului toate curiozităţile închisorii. În timpul mesei, Jack îşi reînnoi mărinimoasa propunere, dar eroul nostru îl refuză cu tot atîta încăpăţînare, rugîndu-l să nu-l mai bată la cap cu această problemă. Dacă insista însă să aducă noi dovezi ale prieteniei ce i-o purta, putea s-o facă luînd-l pe Pipes sub oblăduirea şi în grija lui, deoarece nimic nu-l necăjea mai mult pe Peregrine decît neputinţa de a asigura traiul credincîosului său slujitor.

Locotenentul îl rugă să nu-şi mai bată capul cu problema asta, el fiind oricum dispus să-şi trateze cu multă prietenie vechiul tovarăş de echipaj, căruia, atîta vreme cît mai avea un şiling de cheltuială, nu-i va lipsi absolut nimic. Începu însă să facă aluzii la intenţia de a-şi stabili reşedinţa la Fleet, observînd cît de bun este aerul şi zicînd că s-a plictisit de viaţa rurală. Cele spuse de el nu erau chiar o declaraţie directă, aşa că Peregrine nu dădu nici un răspuns, dar înţelese cam încotro bătea şi se agăţă de primul prilej pentru a descrie neajunsurile acelui loc, într-un chip care — spera el — avea să-l împiedice pe locotenent să-şi pună planul în aplicare.

Stratagema lui însă, departe de a-şi atinge scopul, avu efectul contrar, furnizîndu-i lui Hatchway încă un argument împotriva refuzului lui Peregrine de a pleca dintr-un loc atît de neospitalier. Nu încape îndoială că Jack ar fi vorbit mai pe şleau despre planurile ticluite de el, de n-ar fi fost întrerupţi de sosirea lui Cadwallader, care nu uita niciodată să-i facă lui Peregrine vizita zilnică.

Închipuindu-şi că străinul are de discutat ceva între patru ochi cu prietenul său, Hatchway părăsi încăperea, pretextînd că-i e dor de o plimbare şi, dînd peste Pipes în uşă, îi ceru să-l însoţească pînă la Urs, nume sub care e cunoscut un loc viran. Aici, în timpul plimbării, cei doi ortaci se sfătuiră cu privire la Pickle, hotărînd că, de vreme ce el continua să le refuze cu încăpăţînare ajutorul, vor căuta o casă în împrejurimi, pentru a fi aproape ca să-i sară în ajutor, în ciuda purtării lui de mironosiţă, de se va ivi vreo situaţie specială.

După luarea deciziei, îl întrebă pe patronul cafenelei cum ar putea găsi o locuinţă şi fură îndrumaţi spre administrator; în marea lui înţelepciune, locotenentul i se prezentă acestuia drept o rudă a lui Peregrine care, nevrînd să-l lase pe tînărul gentilom să înfrunte de unul singur lipsurile inevitabile ale închisorii, voia să-i ţină tovărăşie pînă va reuşi să-şi pună ordine în treburi. Cu cît mai mult dorea să ia măsura aceasta, cu cît prizonierul suferea uneori de o imaginaţie bolnavă, iar atunci avea nevoie de îngrijire specială. Prin urmare, el (locotenentul) îi adresa administratorului rugămintea de a-i pune la dispoziţie o locuinţă pentru el şi servitorul său, fiind gata să plătească atît cît îi cerea. Administratorul — un om înţelegător şi plin de omenie — nu putu decît să-i aprobe decizia. Cum avea în momentul respectiv destule camere neocupate, îi puse la dispoziţie două, care fură dereticate numaidecît pentru a fi luate în primire.

Obţinînd deci ceea ce dorise, Hatchway îl trimise pe Pipes după valiză şi, reîntorcîndu-se la cafenea, îl zări pe Peregrine şi petrecu în compania lui restul serii. Eroul nostru, neîndoindu-se că locotenentul intenţiona să pornească a doua zi spre garnizoană, făcu o listă cu nişte cărţi lăsate de el la reşedinţa de la ţară, dorind ca Jack să le trimită în oraş cu poştalionul, pe adresa lui Crabtree. Îl preveni să nu sufle nici un cuvîntel vecinilor despre nefericita lui situaţie, ca să rămînă, în măsura posibilului, necunoscută surorii sale (era convins că ea ar fi suferit teribil la aflarea unei astfel de veşti) şi să nu ajungă la urechile părinţilor, care ar exulta şi s-ar bucura de nenorocirea lui.

Hatchway îi ascultă foarte atent rugăminţile şi-i promise că va proceda întocmai cum dorea ; apoi trecură la alt subiect, reamintindu-şi cu plăcere întîmplările vesele la care participaseră împreună. Întrucît se făcuse destul de tîrziu, Peregrine îi aminti locotenentului, cu strîngere de inimă, că nu peste multă vreme porţile închisorii Fleet se vor închide pentru noapte, aşa că trebuia neapărat să plece unde era găzduit. Jack îi răspunse că nici prin cap nu-i trece să se despartă atît de repede de el, după ce nu se văzuseră atîta vreme, că era hotărît să mai petreacă încă o oră, două, împreună, chiar de va fi silit să doarmă în stradă. Ca să nu-şi supere oaspetele, Pickle se arătă de acord, spunîndu-şi că va putea să-şi împartă patul cu el la nevoie. Comandă pentru supeu doi pui fripţi şi sparanghel, iar Pipes îi servi cu un aer de profundă satisfacţie. Sticla fu trecută jovial din mînă în mînă, pînă la miezul nopţii, cînd locotenentul se ridică să-şi ia rămas bun, spunînd că din pricina oboselii călătoriei ar fi dorit să meargă la culcare. Auzindu-i cuvintele, Pipes scoase la iveală un felinar gata aprins, iar Jack, strîngînd mîna gazdei, îi ură noapte bună, promiţînd să-i mai facă o vizită în cursul dimineţii.

Punîndu-i vorbele pe seama vinului, din care se înfruptase pe săturate, Peregrine îi spuse că dacă avea chef de somn, patul îl aştepta gata făcut în dormitor şi-i dădu slujitorului poruncă să-şi dezbrace stăpînul ; la care Hatchway îi dădu a înţelege că nu era cazul să se deranjeze, întrucît se îngrijise deja de cazare. Cînd tînărul gentilom îi ceru explicaţii, îşi recunoscu deschis fapta spunînd :

— Mi-ai zugrăvit locul ăsta în culori atît de întunecate, încît nici nu mi-a putut trece prin gînd să plec şi să te las de izbeliştе.

Tînărul nostru gentilom, fiind în aşa fel alcătuit, încît actele de binefacere îl călcau pe nevri, se temu că mostra aceasta deosebită de prietenie din partea lui Hatchway va dăuna planului pe care şi-l făcuse pentru a-şi cîştiga traiul, ocupîndu-i timpul şi atenţia, în aşa fel încît nu va putea să-şi vadă de treabă. A doua zi, se zăvorî în odaie împreună cu locotenentul şi-i demonstră cît de nesăbuit era pasul făcut de el şi ce consecinţe grave ar fi putut să aibă. Spuse că lumea întreagă îl va interpreta

drept un act de nebunie, iar rudele lui, dacă doreau, ar fi putut să-şi întemeieze pe el acuzaţia că şi-a pierdut minţile ; că absenţa lui de la garnizoană va dăuna în mod sigur afacerilor sale şi, finalmente, că prezenţa lui la Fleet va constitui o piatră de moară atîrnată de gîtul lui Peregrine însuşi, a cărui speranţă de a-şi redobîndi libertatea depindea întru totul de completa-i singurătate şi de posibilitatea de a lucra neîntrerupt.

Ca răspuns, Jack îi arătă că, pentru părerea lumii nu preţuia mai mult decît un năvod putred ; că dacă rudelor lui le trecea prin cap să-l acuze că i s-a stricat „opera moartă" [1], nu se îndoia că va putea face faţă cu succes unei examinări medicale şi nu va fi declarat inapt pentru navigaţie ; că la garnizoană n-avea nici o afacere care să nu poată aştepta mult şi bine. În ceea ce privea faptul că prezenţa sa l-ar fi stînjenit pe Pickle, îi dădea cuvîntul său că nici măcar nu se va apropia de el vreodată, decît în cazul că Peregrine îi va face semn că doreşte să stea de vorbă. În concluzie, îşi declară hotărîrea de a rămîne pe loc orice s-ar întîmpla, fără să dea socoteală absolut nimănui.

Văzîndu-i fermitatea, Peregrine renunţă să-l mai bată la cap, propunîndu-şi totuşi să-l facă să renunţe la planul său, ţinîndu-se departe şi ignorîndu-i, dispreţuitor, prezenţa. Nu putea suporta gîndul că cineva — oricine ar fi fost — îl poate sili să se simtă într-atît de obligat. Îl părăsi aşadar pe locotenent, cu un pretext cu totul neînsemnat, după ce-l anunţase că nu-şi putea permite plăcerea de a lua masa cu el, întrucît promisese să se întîlnească cu un grup de deţinuţi prieteni.

Jack era cu totul străin de pedanteriile de comportare, aşa că-i luă vorbele în serios. Apelă însă numaidecît la sfaturile consilierului său, domnul Pipes, care-i propuse să se ducă la cafenea şi la bucătărie şi să le dea de ştire celor de acolo că se angajează să plătească el toată băutura şi mîncarea trimisă domnului Pickle acasă, la cererea acestuia. Ideea fu pusă în practică numaidecît ; întrucît credit nu exista, Hatchway depuse o sumă de bani, ca garanţie, în mîinile bucătarului şi ale pivnicerului, şop-

[1] Suprastructură de punte — aici în sens de creier (n. tr.).

tindu-le la ureche că era obligat să recurgă la această metodă pentru a-l îmbuna pe vărul Pickle, care suferea de toane ciudate, neexistînd nici o altă modalitate în care i-ar fi putut fi de folos.

Ca urmare a aluziilor sale, chiar în ziua aceea se răspîndi în toată închisoarea Fleet zvonul că domnul Pickle era un gentleman nefericit, cu mintea deranjată, iar locotenentul era o rudă apropiată, care se supusese cu bună voie neplăcerii de a locui în închisoare, numai şi numai ca să-l ţină sub cea mai strictă observaţie. Bîrfa nu ajunse însă la urechile eroului nostru decît a doua zi, cînd îl trimise pe unul din comisionarii de la Fleet, căre-l servea, să comande şi să plătească doi pui, cu ceva pe lîngă ei, pentru masa la care-l invitase pe Hatchway, în speranţa că va reuşi să-l convingă să se întoarcă la ţară, după ce suportase o zi întreagă nedemna viaţă din acel loc. Mesagerul reveni cu asigurarea că prînzul va fi pregătit aşa cum poruncise, dar îi înapoie banii, anunţîndu-l că ruda sa achitase comanda.

Vestea îl supără pe Peregrine tot atît de mult pe cît îl surprinse. Hotărî să-l mustre aspru pe locotenent pentru exagerata-i mărinimie, considerînd-o vătămătoare reputaţiei sale. Pînă una, alta, îşi trimise slujitorul la cafenea după vin şi, văzînd că-i crescuse creditul şi acolo, prin aceleaşi mijloace, se mînie foarte tare pe impertinenţa prietenului său Jack şi-şi descusu valetul despre asta, cu o neplăcere atît de bătătoare la ochi, încît individul, nedorind să supere un stăpîn atît de bun, îi relată fără ocol povestea ce circula pe seama lui în închisoare. Tînărul gentilom se supără atît de tare la aflarea acestei veşti, încît îi scrise locotenentului o scrisoare amară, nu doar pentru a-şi retrage invitaţia la masă, ci şi ca să-l anunţe că nu-i va mai adresa nici un cuvînt cîtă vreme se încăpăţîna să rămînă la închisoarea Fleet.

Ascultînd astfel de glasul imperios al minicii, îl înconoştinţă pe bucătar că nu mai avea trebuinţă de cele comandate. Apoi, ducîndu-se la cafenea, îi spuse proprietarului că, întrucît înţelegea că străinul cu picior de lemn îi împuiase capul (lui şi altora) cu idei bizare ce puneau sub semnul întrebării sănătatea lui mentală şi întrucît, pentru a-şi întări spusele, sub pretext că sînt rubedenii

se prinsese să-i achite toate cheltuielile, nu putea să nu declare (ca să-şi facă dreptate) că cel cu adevărat nebun era în realitate şchiopul, abia scăpat din mîinile gardienilor. Din această pricină el (patronul) nu va trage nici un folos dacă-i va îndeplini dorinţele şi-l va încuraja să-i frecventeze localul ; în ceea ce-l priveşte pe el (Peregrine), nu va mai călca pragul cafenelei, nici nu va mai face aici vreo cumpărătură cît de mică, dacă se va mai întîmpla vreodată să vadă că nenorocitul nebun i-a luat-o înainte cu plata.

Neguţătorul de vinuri rămase perplex auzind acuzaţia întoarsă împotriva celuilalt şi conchise, după multă confuzie şi deliberare, că amîndoi adversarii şi-au pierdut minţile : străinul fiindcă plătea datoriile altuia, împotriva dorinţei acestuia, iar Pickle fiindcă se simţea ofensat de o prietenie atît de sinceră.

CAPITOLUL CVIII

Confederații îl atacă pe Crabtree, din care pricină sînt alungați din Fleet. Peregrine începe să simtă efectele izolării

Aventurierul nostru luă masa în sufrageria comună și după-amiază, cum îi era obiceiul, se închise cu prietenul Cadwallader în odaia sa. După ce discutară — neavînd încotro — despre merindele pe care le plătiseră, Hatchway și însoțitorul său trecură iarăși la analizarea vechiului subiect. Pipes își informă vechiul tovarăș de popotă că principalul confident al lui Peregrine era bătrînul și surdul burlac întîlnit ieri în locuința lui. În marea-i înțelepciune, domnul Hatchway descoperi că încăpățînarea tînărului se datora sfaturilor mizantropului și trase concluzia că, din această pricină, se cuvenea să-l învețe minte pe acesta din urmă. Pipes îi împărtăși bucuros părerea, cu atît mai mult cu cît nu încetase nici o clipă să-l socotească pe bătrîn drept un vrăjitor sau duh necurat, cu care nu era bine să ai de-a face. Ideile acestea-i fuseseră vîrîte în cap de insinuările lui Hadgi ; cîndva, acesta făcuse unele aluzii la profundele cunoștințe de magie ale lui Crabtree, subliniind faptul că ar fi posedat piatra filosofică, afirmație în care Tom crezuse fără rezerve pînă în clipa cînd stăpînu-i fusese închis din pricina datoriilor. Atunci nu-l mai putu socoti pe Cadwallader posesor al unui secret atît de prețios — de l-ar fi avut, ar fi reușit să răscumpere libertatea prietenului său cel mai apropiat.

Așadar, împărtăși antipatia lui Hatchway și hotărîră împreună să-l captureze pe presupusul mag, la întoarcerea lui de la Peregrine și să-i aplice fără ezitare o pedeapsă, stropindu-l cu apă de la pompă. Și-ar fi pus planul în aplicare chiar în seara aceea, dacă mizantropul, spre norocul

său, nu s-ar fi întors acasă, din întîmplare, înainte de lăsarea întunericului şi înainte să prindă cei doi de veste. A doua zi însă, au stat la pîndă pînă-l văzură apărînd, iar Pipes, ridicîndu-şi pălăria la trecerea lui Crabtree :

— Dracu' să te ia, sperietoare bătrînă (spuse), tu şi cu mine trebuie să ne frecăm puţin copastiile şi pe legea mea ! am să mă apropiu aşa de tare de bordul dumitale, că zgomotul îţi va intra prin hublouri, chiar dacă-s de două ori astupate cu cîlţi.

Urechile mizantropului nu erau atît de bine pecetluite încît să nu-i înţeleagă spusele ; deşi formulate în cuvinte mai puţin obişnuite, ameninţările îl impresionară atît de tare, încît îşi împărtăşi temerile lui Peregrine, cu observaţia că nici tîlharul cu picior de lemn nu-i făcea o impresie prea bună. Pickle îl asigură că nu trebuie să se teamă de cei doi mateloţi, care n-aveau nici un motiv să-i caute pricină sau, dacă aveau vreunul, nu vor îndrăzni să ridice mîna asupră-i, ştiind că aşa ceva le-ar închide definitiv calea spre împăcarea atît de mult dorită; mai mult, l-ar supăra în aşa hal pe guvernatorul închisorii, încît l-ar face să-i dea pe amîndoi afară din teritoriul aflat sub jurisdicţia sa.

Cu toate asigurările date, tînărul gentilom nu avea suficientă încredere în bunul simţ al locotenentului pentru a socoti că temerile mizantropului erau cu adevărat neîntemeiate. Trase pe loc concluzia că pe Jack îl supăra prietenia lor, întrucît el fusese lăsat pe dinafară şi că punea răceala lui pe seama insinuărilor lui Cadwallader pe care, pare-se, dorea să-l pedepsească pentru presupusul amestec. Ştia, însă că înciudarea locotenentului nu-i putea face mare lucru prietenului său, într-un loc unde strigătele acestuia ar fi alarmat numaidecît lumea ; se gîndi, prin urmare, că n-ar fi rău ca mizantropul să cadă în capcană, întrucît asta i-ar da un motiv de supărare, ca să-i facă pe lupii de mare să-şi ia tălpăşiţa şi să scape de sîciiala lor ce nu-i făcea, deocamdată, nici o plăcere.

Totul se petrecu întocmai cum prevăzuse. La plecarea de la Peregrine, mizantropul fu atacat de Hatchway şi Pipes, luat de guler fără multe menajamente şi tras înspre pompă, unde, nu încape îndoială, l-ar fi tratat cu o baie cît se poate de neplăcută, dacă bătrînul n-ar fi ţipat

atît de tare, încît îi săriră în ajutor, fără întîrziere, cîţiva puşcăriaşi, printre care însuşi Pickle. Atentatorii ar fi perseverat în intenţia lor, dac-ar fi avut cît de mică şansă de succes împotriva adversarilor ; nu-şi lăsară din mînă victima pînă nu săriră s-o elibereze o duzină de indivizi şi Peregrine, ameninţător şi plin de autoritate, îi porunci fostului valet să bată în retragere ; abia atunci socotiră că-i mai bine s-o tulească şi să se ascundă în odăile lor, iar Pickle îl însoţi pe înspăimîntatul Cadwallader pînă la poartă şi se plînse oficial directorului împotriva atentatorilor, acuzîndu-i că nu sînt în toate minţile, părere întărită de mărturia a douăzeci de persoane care văzuseră cu ochii lor neglejuirea comisă împotriva bătrînului gentilom.

Ca urmare a plîngerii, guvernatorul îi trimise domnului Hatchway un mesaj prin care îi cerea să părăsească închisoarea a doua zi, dacă nu dorea să fie alungat. Cum locotenentul refuză cu neobrăzare să se supună ordinului, în dimineaţa aceea, pe cînd se relaxa plimbîndu-se pe maidan, fu brusc înconjurat de agenţii guvernatorului, care-l înhăţară, ca şi pe însoţitorul lui, şi-i depuseră pe amîndoi în mîinile temnicerilor. Aceştia-i aruncară numaidecît afară din Fleet, azvîrlindu-le şi bagajele în şanţ.

Expulzarea nu se săvîrşi fără o rezistenţă îndîrjită din partea delincvenţilor, care, dacă n-ar fi fost încolţiţi pe neaşteptate, ar fi ţinut în şah întreaga închisoare Fleet şi ar fi provocat multe tragedii pînă să se lase biruiţi. În încheierea ostilităţilor, locotenentul nu se despărţi însă de agentul ce-l împingea din spate fără a-i răsuci o dată nasul, iar Pipes, imitînd lăudabilul exemplu, îi lăsă şi el însoţitorului său o amintire, pocnindu-l în unicul ochi bun. Agentul, nedorind să se arate mai puţin curtenitor, întoarse complimentul cu atîta fervoare, încît ochiul lui Tom se transformă pentru o vreme într-o lupă. Gesturile celor doi arătau dorinţa lor de a se lupta corp la corp şi într-o clipită se dezbrăcară amîndoi pînă la briu. În jurul lor se formă numaidecît un cerc, alcătuit din măcelarii din piaţă ; doi preoţi în reverendă — din aceia ce leagă cununiile în partea respectivă a oraşului — se proclamară secunzi şi arbitri şi luptă începu fără alte pregătiri. Com-

batanții erau sensibil apropiați în ceea ce privește forța și sprinteneala, dar temnicerul se antrenase sistematic în arta de a lovi cu pumnii ; se distinsese nu o dată în public prin îndemînarea și tehnica deosebită cu care lupta, iar ochiul și-l pierduse pe podium, în cursul unei înfruntări. Pipes nu întîrzie să profite de pe urma acestui handicap. Primise deja niște lovituri zdravene în tîmple și în fălci și descoperise că-i era cu neputință să-și pocnească adversarul în stomac, atît de bine se apăra împotriva oricărui atac. Schimbă deci tactica și, fiind ambidextru, îi cără potrivnicului atîția pumni din partea nevăzătoare, încît acesta, socotindu-l stîngaci, își concentră toată atenția într-acolo și-și întoarse partea oarbă spre Pipes, care, profitînd de avantaj, îi administră, viclean, o lovitură sub a cincea coastă, făcîndu-l să se prăbușească în nesimțire la pămînt, la picioarele învingătorului. Fu felicitat pentru victorie nu numai de Hatchway, ci și de toți gură-cască aflați acolo, mai ales de preotul care-i ținuse partea. Sfinția Sa îi invită pe toți la el acasă, în apropierea unei berării, unde petrecură atît de bine, încît marinarii hotărîră să nu mai caute altă locuință pentru vremea ce-o mai aveau de petrecut în oraș. În pofida adversităților și rușinii suferite în încercările lor de a-l servi pe aventurierul nostru, rămîneau decișI să persevereze în a face fapta cea bună, adică, spus în termeni vulgari, să-l scoată pe Peregrine din închisoare.

În timp ce se aranjau ei astfel, legînd foarte multe cunoștințe printre locuitorii din împrejurimile șanțului, Peregrine se pomeni lipsit de compania lui Crabtree. Mizantropul îl anunță în scris că n-are de gînd să-și mai riște pielea vizitîndu-l, cîtă vreme drumurile ce duceau spre el erau bîntuite de asasini atît de fioroși ; făcuse tot ce-i stătea în putință să se intereseze despre mișcările lupilor de mare și aflase exact în ce port aruncaseră ancora.

Într-atît de mult se obișnuise eroul nostru cu conversația lui Crabtree — întru totul pe măsura propriei sale dispoziții solitare —, încît nu-și prea putea permite să se lipsească de ea tocmai acum, cînd alte surse de amuza-

ment secaseră aproape definitiv. Fu nevoit totuşi să accepte resemnat greaua pierdere şi, cum ceilalţi prizonieri nu-i făceau o impresie prea bună, îşi căută în sine însuşi toate satisfacţiile. Ceea ce nu înseamnă că n-a avut ocazia de a sta de vorbă şi cu oameni cărora nici bunul simţ nu le lipsea, nici nu duceau, principial vorbind, lipsă de duh; comportarea tuturor, fără excepţie, vădea o mare necunoaştere a etichetei, sentimente abjecte, un fel de spirit temnicăresc însuşit în cursul detenţiunii care impresionau neplăcut finul spirit de observaţie al eroului nostru. Din această pricină se ţinea — cît putea — departe de întrunirile lor, fără a-i ofensa pe cei în mijlocul cărora era obligat să trăiască, reapucîndu-se de treabă cu incredibilă aplicaţie şi perseverenţă. Moralul îi fu considerabil ridicat de succesul unor filipice publicate din cînd în cînd şi îndreptate, toate, împotriva celui răspunzător de nefericirea sa.

Sufletul ascuns al lui Peregrine n-a rămas nici el inactiv pe timpul cînd răzbunarea i se odihnea. Trebuie să fie cu totul lipsit de inimă şi de compasiune acela care poate trăi în mijlocul atîtor nenorociţi, fără a simţi nevoia să le dea o mînă de ajutor. Observa, zi de zi aproape, lucruri triste ce nu puteau să nu-i atragă atenţia şi să apeleze la bunătatea lui. Făcea mereu cunoştinţă cu noi cazuri de întorsături ale norocului, însoţite de suferinţe de familie aproape insuportabile ; îi răsunau în urechi plînsetele soţiei nefericite care, după bucuria unei vieţi bogate şi plăcute, fusese silită să-şi urmeze soţul pînă în acest birlog al mizeriei şi lipsurilor ; ochii lui întîlneau în fiecare zi siluete famelice şi scheletice, reprezentînd foamea şi frigul ; închipuirea îi furniza mii de viziuni şi mai teribile ale mizeriei din Fleet.

Se înţelege deci că punga nu-i rămînea aproape niciodată închisă şi inima-i era mereu deschisă şi ea. Fără a se opri să se gîndească la puţinătatea fondurilor lui, se arăta milos faţă de toate odraslele suferinţei, dobîndind o popularitate care, deşi plăcută, era departe de a-i aduce vreun cîştig. Într-un cuvînt, mărinimia-i nu ţinea seama de împrejurări şi în scurt timp dădu de fundul pungii.

Atunci apelă la librar, obținînd de la el, cu multă greutate, un modest avans și numaidecît căzu din nou pradă lipsei sale de prevedere. Era conștient de respectiva infirmitate și o socotea incurabilă. Prorocea că numai prin hărnicie nu va reuși niciodată să acopere cheltuielile astfel făcute și gîndul acesta i se întipări adînc în suflet. Popularitatea cîștigată, sau pe care o putea dobîndi, încetă — ca un întăritor înghițit prea des — să mai aibă vreun efect asupra spiritului ; sănătatea-i avu de suferit din pricina vieții sedentare și a muncii aspre ; vederea-i slăbi, își pierdu pofta de mîncare și moralul i se prăbuși. Deveni melancolic, neliniștit și cu totul incapabil de a se mai consacra unicei îndeletniciri prin care-și putea cîștiga traiul. În plus (lucru ce nu-i ușură deloc situația), avocatul îl informă că pierduse procesul și va trebui să plătească cheltuielile de judecată. Dar nici măcar asta nu fu știrea cea mai tristă ce-i parveni ; cam tot atunci află că librarul său dăduse faliment, iar prietenul Crabtree era pe patul de moarte.

Iată deci cîteva considerații confortabile pentru un tînăr cu dispoziția lui Peregrine — un fel de a fi atît de capricios încît, cu cît îl asaltau mai multe nenorociri, cu atît mai arogant și inflexibil devenea. Decît să-i fie îndatorat lui Hatchway — care se mai ținea încă pe lîngă poartă, dornic să găsească un prilej de a-l ajuta —, prefera să se lipsească de aproape toate plăcerile vieții și ajunsese pînă acolo încît își amanetase costumul unui cămătar irlandez din Fleet, în schimbul banilor necesari cumpărării lucrurilor fără de care ar fi pierit cu siguranță. Șirul de nenorociri îl irită atît de tare, încît începu să urască lumea în general, iar sufletu-i deveni atît de străin de plăcerile vieții, încît nu-i păsa cît de curînd va trebui să i se sfîrșească mizerabila existență. Deși avea mereu în fața ochilor groaznice exemple ale vicisitudinilor soartei, nu se putea împăca nicidecum cu ideea de a trăi la fel ca tovarășii lui de suferință, în cea mai abjectă robie. Dacă refuza ajutorul partizanilor săi și a prietenilor celor mai apropiați, cărora el însuși le făcuse cîndva

mult bine, cu atît mai mult nu trebuie să credem că ar fi ascultat propuneri de felul ăsta venite din partea întemniţaţilor cunoscuţi de el : dimpotrivă, niciodată nu fusese mai atent să nu devină obligat nimănui. Îşi ocolea foştii parteneri de masă, pentru a evita manifestările neplăcute de prietenie. Imaginîndu-şi că descoperise la preot o dorinţă de a afla în ce situaţie financiară se găseşte, îl descurajă în fel şi chip şi refuză să-i dea explicaţii, iar în cele din urmă se izolă total de semenii săi.

CAPITOLUL CIX

Primește o vizită neașteptată, iar norii suferinței încep a se risipi

În vreme ce Peregrine tînjea astfel, abandonat și uitat, urînd în egală măsură lumea și pe sine însuși, sosi în oraș căpitanul Gauntlet, cu intenția de a-și folosi cunoștințele pentru a promova în funcție. Spre a îndeplini dorința expresă a soției sale, se interesă de Peregrine, voind sincer să se împace cu el, chiar cu prețul unor concesii din partea-i. La adresa unde fusese îndrumat, însă, nu reuși să afle nimic despre prietenul său. Presupunînd că eroul nostru plecase să trăiască la țară, își văzu de treburi, cu intenția de a-și reîncepe căutările după ce-și va fi rezolvat afacerile. Își comunică pretențiile presupusului patron, cel care-și asumase meritul de a-l fi făcut căpitan și primise, pe acest temei, un frumos cadou. Fu îmbrobodit, cu vorbe dulci, că va reuși în noul său proiect, în schimbul unei noi dovezi de gratitudine de felul celei dintîi.

Între timp însă, legă cunoștință cu un funcționar al ministerului de război, ale cărui sfaturi și ajutor, i se spusese, îi puteau fi de mult folos. Avînd prilejul de a discuta cu respectivul gentleman despre speranțele lui profesionale, află că nobilul de care depindea n-avea nici un fel de putere în stat, fiind deci incapabil de a-l ajuta să promoveze. Funcționarul se arătă surprins, totodată, că Gauntlet nu solicită ajutorul nobilului pair, bunăvoinței căruia îi datora ultima numire în grad.

Observația lui necesită o explicație, iar Godfrey, spre strașnica-i uimire, descoperi că persistase multă vreme într-o idee greșită în ceea ce-l privea pe binefăcătorul

său, deşi nu putea înţelege ce fel de motive l-ar fi putut determina pe un om de viţă nobilă, cu care nu se cunoştea şi nu comunica, să intervină spre binele său. Indiferent de motiv însă, consideră de datoria lui să-i mulţumească, aşa că a doua zi dimineaţa se prezentă la nobilul domn acasă, unde fu bine primit şi i se arătă că datora ultima sa promovare prieteniei ce i-o purta domnul Pickle.

De nedescris sînt sentimentele de gratitudine, afecţiune şi remuşcare ce luară în stăpînire sufletul lui Gauntlet la risipirea tainei.

— Dumnezeule mare! (strigă el, înălţînd braţele spre ceruri). Şi sînt certat de-atîta vreme cu binefăcătorul meu. Oricum, intenţionam să caut împăcare înainte de a afla cît de obligat îi sînt, dar acum nu voi avea nici un moment de tihnă pînă nu-i voi spune ce cred eu despre viteaza lui prietenie. Presupun — judecînd după favoarea ce i-aţi făcut-o, spre binele meu — că Înălţimea Voastră îl cunoaşte bine pe domnul Pickle şi m-aş considera nespus de norocos dacă m-aţi putea îndrepta spre colţul de ţară unde poate fi găsit, căci persoana la care-a locuit cu cîtăva vreme în urmă nu mi-a putut oferi nici o informaţie despre locul unde se află.

Mişcat de generoasa faptă a lui Peregrine, dar şi de sufletul sensibil al prietenului său, nobilul deplînse nefericirea eroului nostru, dîndu-i a înţelege lui Gauntlet că Pickle îşi pierduse de multă vreme minţile, din pricină că-şi făcuse praf întreaga avere, şi că-l azvîrliseră creditorii în temniţa Fleet. Înălţimea Sa nu mai ştia însă dacă Peregrine se mai afla în închisoare sau moartea îl izbăvise de-acum de chinuri. Nu se interesase niciodată.

La auzul acestor vorbe, Godfrey (fierbînd de nerăbdare şi adîncă mîhnire) îşi ceru iertare pentru plecarea-i precipitată şi, părăsindu-şi numaidecît informatorul, se urcă din nou în birjă, cerînd să fie dus direct la Fleet. În timp ce vehicolul înainta pe o latură a pieţii, fu surprins să dea cu ochii de Hatchway şi de Pipes, care se tocmeau pentru nişte conopidă în faţa unei tarabe cu zarzavaturi, cu cîte o pipă în gură şi cu capetele acoperite de tichii de noapte din lînă, peste care-şi trăseseră pălăriile. Se bucură văzîndu-i pe cei doi lupi de mare, inter-

pretînd întîlnirea d[illegible]rept un semn de bun augur privind regăsirea lui Peregri[illegible]ne și poruncind vizitiului să oprească, îl strigă pe locoten[illegible]ent pe nume. Răspunzîndu-i cu un *Hilaah !*, Jack privi [illegible]n urmă și, recunoscînd chipul vechii lui cunoștințe, dădu fuga spre birje, cuprins de animație și, strîngîndu-i căpit[illegible]anului mîna :

— Mii de draci ! (strigă). Mă bucur că te-avem de partea noastră ! Acun[illegible] vom reuși să echilibrăm nava și să facem volta în vînt ! În ce mă privește, am avut în viață mulți parteneri, adică[illegible] prieteni buni, și-am izbutit întotdeauna să-i scap, mai devreme sau mai tîrziu, dar broscoiul ăsta încăpățînat [illegible]u ascultă nici de timonă, nici de cîrmă și, din cîte-mi [illegible]dau seama, se va duce la fund chiar acolo unde stă la an[illegible]oră.

Gauntlet — înțel[illegible]egînd numai în parte spusele — coborî numaidecît din trăsură și, condus la locuința marinarilor, fu pus la cu[illegible]ent acolo cu toate cele întîmplate între locotenent și Pic[illegible]kle. La rîndu-i, îi comunică lui Jack descoperirea sa privito[illegible]are la mandatul lui de căpitan. Celălalt nu se arătă cituș[illegible]i de puțin surprins ci, scoțînd pipa din gură :

— Păi, ascult-aici, [illegible]căpitane (zise), asta nu-i singura favoare pe care i-o dato[illegible]ezi. Banii ăia de i-ai primit de la un camarad, chipurile datorie veche, au fost o altă șmecherie născocită de Pic[illegible]kle pentru a te ajuta ; dar el mai curînd ar pluti cu cata[illegible]rgele goale, fără velatură și fără provizii în cală, decît s[illegible] accepte de la altul același fel de ajutor.

Godfrey fu nu numa[illegible]i uimit, ci și întristat aflînd noua veste, care-i afecta an[illegible]orul propriu, stimulîndu-i, totodată, dorința de a face ceva ca să se plătească de obligație. Se interesă de con[illegible]dițiile de viață ale prizonierului, înțelegînd că era indispus[illegible] și abia de avea cu ce să-și ducă traiul, dar făcea, cu toat[illegible]e acestea urechea surdă la orice ofertă de ajutor. Începu să-i crească îngrijorarea, auzind despre neîmblînzita-i în[illegible]căpățînare și mîndrie, de teamă că-i va fi răpit prilejul d[illegible]e a-l scoate din jalnica stare în care se afla. Se hotărî to[illegible]tuși să încerce toate mijloacele prin care ar fi avut șans[illegible]a să înfrîngă destructivele prejudecăți ale lui Peregrine. Intră în închisoare și fu condus

la locuința nefericitului prizonier. Bătu ușor la ușă, iar cînd îi fu deschisă, făcu ochii mari de uimire și groază: individul ce se arătă privirii sale nu era decît umbra vechiului său prieten fericit, atît de mult schimbat în rău, încît abia de-i mai puteai recunoaște chipul. Tînărul înfloritor, vesel, vioi și foarte cultivat se metamorfozase într-un spectru palid, posomorît, slab și murdar; reprezentantul încercănat al sărăciei, bolii și disperării. Ochii lui mai aveau însă o anumită cruzime ce arunca o lumină înfiorătoare peste înfățișarea-i mohorîtă. Își măsură din cap pînă-n picioare vechiul prieten, cu o privire în care se citea stînjeneala și disprețul. Cît despre Gauntlet, el nu putu contempla fără emoție o atît de dureroasă întorsătură a sorții, la o persoană pentru care nutrea sentimentele cele mai nobile de prietenie, recunoștință și stimă. La început, tristețea-i fu prea adîncă pentru a o pune în vorbe, așa că, pînă să poată spune ceva, vărsă un adevărat torent de lacrimi.

Cu toate că-i ardea în piept o ură aprigă împotriva tuturor oamenilor, Peregrine fu adînc mișcat de această neobișnuită dovadă de amiciție. Se străduí însă să-și înăbușe sentimentele: sprîncenele i se încruntară **sever**, ochii-i scînteiară, cum scapără jarul aprins, își flutură mîna, făcîndu-i semn lui Godfrey s-o ia din loc și să-l abandoneze, nenorocit cum era, soartei sale nemiloase. Cum impulsurile firii erau însă prea puternice pentru a fi în întregime reprimate, slobozi un geamăt adînc și izbucni într-un hohot de plîns.

Văzîndu-l că se-nmoaie, militarul, incapabil să-și mai țină-n frîu puternicele sentimente de afecțiune, țîșni înainte și strîngîndu-l în brațe:

— Scumpul meu prieten și mare binefăcător (spuse), am venit ca să-mi cer, spășit, iertare pentru jignirea ce ți-am adus-o, nefericitul de mine, la despărțirea noastră; să te rog să mă ierți și să-ți mulțumesc pentru tihna și belșugul de care, datorită ție, m-am putut bucura; de asemenea, ca să te salvez, chiar de nu vei dori-o, din starea asta tristă ce-mi era cu totul necunoscută pînă acum un ceas. Rogu-te, nu-mi răpi satisfacția de a mă plăti de datoriile și obligațiile mele! Nu se poate să nu fi avut

puțină stimă pentru persoana mea, de vreme ce ai făcut atîta pentru mine ; dacă mai nutrești o fărîmă din stima aceea, n-ai să-mi refuzi prilejul de a mă dovedi, într-o oarecare măsură, vrednic de ea. Nu mă face să îndur eșecul cel mai dureros, acela al prieteniei disprețuite, ci, te implor, renunță la resentimentele tale și la inflexibilitate, de dragul unuia care-i oricînd gata să-și dea viața pentru onoarea și bunăstarea dumitale. Iar dacă rugile mele fierbinți te lasă rece, gîndește-te la dorința Sophyei mele; ea m-a îndemnat din toată inima să te rog să mă ierți, chiar înainte de a ști cît de îndatorat sînt mărinimiei sufletului tău. Dacă nici argumentul acesta n-are nici o valoare, sper să te îmbunezi puțin de dragul sărmanei Emilia. Iubirea i-a tocit de mult supărarea și acum suferă pe ascuns fiindcă nu-i dai nici o atenție.

Fiecare cuvînt al acestei adresări, rostită cu extrem de mult patos, se înfipse adînc în sufletul lui Peregrine. Îl înduioșa tonul supus al prietenului, care, de fapt, nu-i oferise niciodată nici cel mai mărunt motiv de supărare. Mai știa că un bărbat cu firea mîndră ca a lui Godfrey n-ar fi putut fi împins la o asemenea purtare decît de o pricină ieșită cu totul din comun. Consideră, așadar, că avea în fața ochilor efectul neprefăcut al recunoștinței și iubirii dezinteresate, inima începu deci să i se înmoaie pe măsură. Cînd se auzi rugat în numele blîndei Sophy, încăpățînarea-i fu învinsă definitiv și un fior violent îi scutură întreg trupul în clipa cînd Godfrey îi aduse aminte de Emilia. Cu o privire mai blîndă în ochi, își luă prietenul de mînă și, de cum își recăpătă darul vorbirii, care-i pierise cînd sufletu-i fusese asediat de atîtea patimi contradictorii, îl asigură pe căpitan că nu-i mai purta nici urmă de pică, că îl considera un camarad de suflet și nu se îndoia că greutățile sorții nu vor putea reteza niciodată strînsa lor legătură de prietenie. Vorbi despre Sophy în termenii cei mai respectuoși și o invocă pe Emilia cu adîncă venerație, ca pe idolul nestrămutatei sale iubiri și adorații. Adăugă însă că nu mai avea nici o speranță de a-i cîștiga dragostea și se scuză că nu putea profita de

oferta generoasă a lui Godfrey, declarînd hotărît că rupsese orice legătură cu semenii şi aştepta cu nerăbdare ceasul izbăvirii, pe care, dacă natura întîrzia prea mult să-l aducă, avea să-l grăbească chiar el, cu mîinile lui, spre a nu mai fi obiectul dispreţului şi milei insuportabile ale unei lumi ticăloşite.

Împotriva disperatei lui hotărîri, Gauntlet aduse toate argumentele vehemente şi dojenitoare ale prieteniei. Spusele sale însă nu avură efectul dorit asupra eroului nostru. El îi respinse calm toate demonstraţiile, pretinzînd că maximele raţiunii şi ale adevăratei filosofii ar fi dovedit rectitudinea planului pe care şi-l făcuse.

În vreme ce se purta discuţia aceasta, cu multă însufleţire de o parte, şi de cealaltă într-un mod foarte cumpănit, sosi o scrisoare pentru Peregrine, iar el o azvîrli neglijent pe o masă, fără s-o deschidă, deşi adresa fusese scrisă cu o caligrafie necunoscută. Poate că nu i-ar fi aflat niciodată cuprinsul, dacă n-ar fi insistat Gauntlet să renunţe la fasoane şi s-o citească numaidecît. La rugămintea lui, Peregrine rupse pecetea şi citi, spre marea-i surpriză, următoarea misivă :

„DOMNULUI PICKLE

Domnule,

Prin aceasta vă aduc la cunoştinţă că, după nenumărate pericole şi nenorociri, am sosit, mulţumită Proniei cereşti, cu bine la Downs, la bordul navei *Gomberoon* a Companiei Indiilor, după o călătorie acceptabilă. Drept urmare, sper să vă pot înapoia, cu dobînda cuvenită, cele şapte sute de lire împrumutate de la Domnia Voastră înainte de plecarea din Anglia. Mă folosesc de prilejul de a vă trimite scrisoarea prin vistiernicul nostru, care se grăbeşte să plece cu depeşele adresate Companiei, dorind să primiţi vestea bună cît mai curînd posibil, de la unul pe care, presupun, demult l-aţi socotit pierdut. Am pus acest bilet într-o

scrisoare trimisă fratelui meu care, presupun, vă știe adresa și v-o va remite. Sînt, domnule, cu mult respect,

Al Domniei Voastre umil servitor,
BENJAMIN CHINTZ"

De-abia-și aruncase repede ochii peste epistolă, că fața lui Peregrine se lumină și, întinzîndu-i-o amicului, cu un zîmbet :

— Iată (spuse) un argument mult mai convingător pentru cauza ta decît ar putea descoperi toți avocații din univers.

Mirat de remarca lui, Gauntlet apucă hîrtia și, parcurgînd lacom rîndurile scrisorii, îl felicită pe Peregrine că o primise, cu gesturi extravagante de bucurie :

— Nu pentru bani (zise el), fiindcă, pe onoarea mea, i-aș plăti, cu plăcere, întreit, ca să te văd mulțumit și liniștit, ci fiindcă, pare-se, te-a făcut să te împaci cu viața și ți-a deschis pofta să te mai bucuri puțin de plăcerile societății oamenilor.

Imposibil de imaginat este efectul imediat asupra înfățișării eroului nostru al acestui neașteptat zîmbet încurajator al Fortunei ! Într-o clipită i-a netezit obrajii, destinzîndu-i și luminîndu-i toate trăsăturile chipului ; i-a săltat în sus capul ce începuse să i se cufunde între umeri și i-a preschimbat vocea, dintr-un scîncet lipsit de putere într-un glas clar, răspicat, bărbătesc. Exploatînd schimbarea aceasta în bine, Godfrey începu să-l regaleze cu imagini ale viitorului său succes. Îi aminti că e tînăr și plin de însușiri, destinat, desigur, unor zile mai bune decît cele de pînă acum ; îi indică diferite căi spre avere și reputație ; îl rugă să accepte de la el o sumă de bani pentru nevoile imediate, ba îl imploră chiar, stăruitor, să-i îngăduie să achite el datoriile pentru care fusese arestat, întrucît averea Sophyei îi permitea să dea această dovadă de gratitudine fără a-și periclita afacerile. Afirmă sus și tare că nu va putea crede că se bucură de stima domnului Pickle pînă nu i se va permite să-i facă și el o favoare omului care nu numai că-l ridicase dintr-o stare

de sărăcie disprețuită pînă la nivelul competenței și al unui rang onorabil, dar îi și dăduse o mînă de ajutor în cîștigarea mîinii unei femei deosebite, care-i adusese fericirea deplină.

Peregrine declară că se consideră deja răsplătit cu prisosință pentru toate faptele bune de plăcerea procurată prin înfăptuirea lor și de bunele rezultate obținute, în special fericirea reciprocă a doi oameni atît de dragi. Își asigură prietenul că odată și-odată îi va liniști conștiința și va da satisfacție scrupulosului său simț al onoarei, solicitîndu-i ajutorul. Deocamdată însă, nu se putea folosi de prietenia lui fără a-l jigni pe cinstitul Hatchway, care i-o luase înainte cu oferta și-și manifestase atașamentul cu foarte multă încăpățînare și perseverență.

CAPITOLUL CX

Peregrine se împacă cu locotenentul şi reînnoadă legăturile cu societatea. În numele lui se ţes diverse planuri şi are ocazia de a da o remarcabilă dovadă de altruism

Călcîndu-şi pe suflet, căpitanul îi cedă întîietatea în acest domeniu lui Jack, care fu poftit numaidecît la sfat, printr-un bilet scris de Peregrine cu mîna lui. Îl găsiră la poarta închisorii, unde-l aştepta pe Gauntlet ca să afle rezultatul demersului. De-ndată ce primi chemarea, ridică toată velatura şi porni cu viteză spre locuinţa prietenului său, unde temnicerul îl lăsă să intre, ca urmare a cererii lui Peregrine, comunicată de mesagerul ce dusese biletul. Pipes venea în siajul locotenentului. La numai cîteva minute de la expedierea mesajului, Peregrine şi Gauntlet auziră bocănitul piciorului de lemn, urcînd cu aşa viteză treptele de scîndură, încît la început crezură că aud beţe de toboşar răpăind pe un butoi gol. Graba ieşită din comun provocă un accident : locotenentul nu observă un mic defect într-una dintre trepte şi proteza i se înfipse într-o gaură, făcîndu-l să cadă pe spate, mai mai să-şi piardă viaţa. Din fericire, în spate se afla Tom, care-l prinse în braţe, încît scăpă fără alte necazuri decît pierderea piciorului de lemn, despicat drept în două de greutatea corpului în cădere. Atît de mare era însă nerăbdarea lui Hatchway, că nu-şi dădu osteneala să desţepenească mădularul fracturat ci, desfăcînd pe loc catarama protezei, o lăsă înfiptă acolo, în crăpătură, zicînd că nu merită să virezi o parîmă putredă şi, mutilat cum era, întră val-vîrtej în cameră, ţopăind într-un picior.

Strîngîndu-i cu efuziune mîna, Peregrine îl aşeză pe marginea patului şi, scuzîndu-se pentru recea primire anterioară, de care locotenentul avusese dreptate să se plîngă, îl întrebă dacă-i poate da împrumut douăzeci de guinee.

Fără să-şi deschidă gura, locotenentul trase punga din buzunar, iar Pipes, auzind cererea, îşi duse fluierul la buze şi scoase o prelungă uvertură, în semn de bucurie. După rezolvarea tuturor problemelor, eroul nostru îi spuse căpitanului că i-ar face plăcere dacă ar putea lua masa cu el şi cu prietenul lor comun Hatchway, lăsîndu-l deocamdată, în îngrijirea lui Pipes ; soldatul plecă, aşadar, pentru scurt timp, să-i facă o scurtă vizită unchiului său, care începea într-o stare proastă a sănătăţii ; promise însă că va reveni la ora stabilită.

Locotenentul, măsurîndu-şi prietenul din cap pînă-n picioare şi văzînd în ce stare disperată se află, fu adînc mişcat şi se apucă să-l dojenească pentru trufaşa-i încăpăţînare, jurînd că era sinucidere curată. Tînărul gentilom îl întrerupse însă în mijlocul moralei, spunîndu-i că avusese motivele lui ca să se poarte astfel şi că i le va destăinui, poate, la momentul potrivit. Deocamdată însă hotărîse să-şi schimbe purtarea şi să-şi mai îndulcească puţintel mizerabila viaţă. Îl trimise, aşadar, pe Pipes să-i răscumpere hainele amanetate şi să comande ceva bun de mîncare. La întoarcere, Godfrey avu plăcuta surpriză de a constata o evidentă schimbare în bine a înfăţişării prietenului său. Cu ajutorul valetului, se curăţase de murdăriile nefericirii, fiind acum îmbrăcat în vestminte decente, cu lenjerie curată ; faţa-i fusese curăţată de barba ţepoasă ce-o umbrise, iar camera dereticată pentru primirea oaspeţilor.

Mîncară cu multă plăcere bucatele, întreţinîndu-se cu amintiri despre vechile lor aventuri de la garnizoană. După-amiază, Gauntlet îşi luă rămas bun, ca să-i scrie o misivă surorii sale, la dorinţa unchiului, care, simţindu-şi sfîrşitul aproape, voia s-o vadă fără a mai pierde timpul. Peregrine se înfăţişă la bar şi primi complimente fiindcă reapăruse în lume, nu doar de la vechii comeseni, care nu-l mai văzuseră de multe săptămîni, dar şi de la unii dintre cei ce profitaseră de mărinimia lui pentru a se înfrupta cu de-ale mîncării, pînă a nu i se fi terminat banii. Folosindu-se de prietenia cu directorul, Hatchway îşi recăpătă fosta locuinţă, iar Pipes fu trimis la vechea adresă a lui Crabtree, să se intereseze de el. Acolo află că mizantropul, după o criză foarte severă, fusese transportat la

carierele din Kensington, ca să respire un aer mai curat decît al Londrei.

Aflînd una ca asta, Peregrine, știind cît de subțire era norocul bătrînului gentilom, îi ceru a doua zi prietenului Gauntlet să-și dea osteneala de a-i face lui Crabtree o vizită, în numele său. Îi încredință și o scrisoare prin care-și exprima îngrijorarea pentru boala mizantropului, îl încunoștință despre vestea bună primită din Downs și-l conjură să facă apel la punga lui, de se va găsi vreodată la strîmtoare. Căpitanul comandă numaidecît o birjă și porni spre destinație, urmînd indicațiile procurate de Pipes.

Întrucît îl văzuse la Bath, Cadwallader îl recunoscu de cum dădu cu ochii de el. Deși slab ca un schelet, se credea destul de puternic pentru a-l însoți numaidecît pe Pipes pînă la Fleet, ceea ce ar fi și făcut, de nu l-ar fi oprit sora, investită de către medicul său cu deplină autoritate pentru a-l dojeni și a i se opune în tot ce credea ea că i-ar putea dăuna sănătății, aceasta întrucît cei în a căror îngrijire se afla îl considerau pe Crabtree un hîtru bătrîn, nu chiar în toate mințile. Se interesă mai ales de marinari, care (spunea) îl împiedicaseră să întrețină relațiile obișnuite cu Pickle și fuseseră cauza directă a bolii sale, fiindcă-l speriaseră în așa hal, încît făcuse febră. Înțelegînd că ruptura dintre Pickle și Hatchway fusese, din fericire, cimentată și că nu trebuia să se mai aștepte la nici un pericol din partea geloziei locotenentului, promise să se înfățișeze la Fleet de-ndată ce se va ivi ocazia. Deocamdată întocmi o misivă de răspuns pentru Peregrine, spunîndu-i că-i rămîne obligat pentru darnica-i ofertă, dar nu are nici cea mai mică nevoie de ajutor.

După cîteva zile, aventurierul nostru își recăpătă vigoarea, culoarea sănătoasă a obrajilor și sprinteneala. Participa din nou la distracțiile și petrecerile din închisoare. În scurt timp primi banii investiți în navigație, o sumă ce depășea, împreună cu dobînda, o mie o sută de lire. Dacă posedarea acestor bani îi ridica moralul, îl punea, totodată, într-o anumită încurcătură. Se gîndea uneori că s-ar fi cuvenit, ca om de onoare ce era, să-i folosească în cea mai mare parte pentru a-și scădea datoria de pe urma căreia suferea ; pe de altă parte, socotea că fusese absolvit

de orice obligații de comportarea mîrșavă a creditorului, care-i făcuse un rău de zece ori mai mare decît valoarea sumei. Cu aceste gînduri, contempla și posibilitatea de a încerca să scape din închisoare și de a se stabili, cu resturile averii sale salvate din naufragiu, într-o altă țară, unde să le poată folosi cît mai bine.

Ambele posibilități erau însoțite de atît de multe dubii și greutăți, încît nu știa ce să aleagă și, deocamdată, investi o mie de lire, sperînd că dobînda, împreună cu roadele hărniciei sale, îi vor fi suficiente să trăiască mai mult decît confortabil în închisoare, pînă se va întîmpla ceva ce să-i indice oportunitatea unei acțiuni. Gauntlet tot mai insista să-i facă onoarea de a-l lăsa să-i obțină libertatea, răscumpărîndu-i chitanțele de la Gleanum, și-l îndemna să-și cumpere un brevet de ofițer cu o parte a banilor recuperați. Locotenentul susținea că era prilejul său să-l răscumpere pe vărul Pickle, deoarece se bucura, prin mătușa acestuia, de o sumă foarte frumoasă, ce aparținea de drept tînărului gentilom. Îi mai era îndatorat acestuia și pentru folosirea mobilei, ba chiar a acoperișului de deasupra capului. Deși-și întocmise testamentul în favoarea lui Peregrine, n-avea să aibă o clipă de mulțumire ori de liniște cîtă vreme i se răpea libertatea sau era lipsit de vreuna din bucuriile vieții.

Cadwallader, care lua deja parte la consiliile lor și cunoștea de-a fir a păr firea sucită și caracterul neîmblînzit ale tînărului, propuse ca, Peregrine nefiind de acord cu nici un ajutor, domnul Hatchway să cumpere de la el garnizoana și dependințele care, la un preț moderat, s-ar fi vîndut pe mai mulți bani față de cîți îi trebuiau lui Peregrine ca să-și achite datoriile, iar dacă subordonarea servilă din armată nu se potrivea dispoziției sale, putea să cumpere, cu ce-i rămînea, o convenabilă rentă viageră și să se retragă cu el la țară, unde ar duce o viață absolut independentă, amuzîndu-se ca și pînă acum pe socoteala purtării ridicole a oamenilor.

Lui Pickle planul acesta îi fu cel mai puțin dezagreabil din toate cîte-i fuseseră sugerate. Locotenentul se arătă gata să execute partea ce-i revenea, fără pic de întîrziere ; soldatul însă se îngrozi la gîndul că nimeni nu

are nevoie de ajutorul lui şi ridică vii obiecţii împotriva retragerii la ţară, spunînd că acest proiect va distruge orice posibilitate ca Peregrine să cîştige reputaţie şi avere, îngropîndu-i tinereţea şi talentele în singurătate şi anonimat. Sincera opoziţie a lui Gauntlet îl împiedică pe eroul nostru să ia o hotărîre pe loc ; aceasta fu întîrziată şi de neplăcerea de a renunţa la garnizoană, oricare ar fi fost condiţiile, deoarece o considera parte a moştenirii sale, de care nu putea dispune fără a insulta amintirea decedatului comandor.

CAPITOLUL CXI

Se angajează într-o corespondenţă cu totul extraordinară, fiind întrerupt de un eveniment neaşteptat

In vreme ce se agitau de zor cu respectiva problemă, căpitanul îl informă pe Peregrine, odată, cînd stăturâ de vorbă, că Emilia sosise la Londra şi întrebase de domnul Pickle, părînd atît de îngrijorată, încît nu încăpea îndoială că aflase cîte ceva despre nenorocirea în care se zbătea. Dorea deci să ştie dacă are mînă liberă ca să-i prezinte întreaga situaţie, în cazul că ea îl va descoase din nou despre subiectul acesta, pe care reuşise, întîia oară, să-l evite cu tact.

Dovada — sau mai degrabă presupunerea — că Emilia se mai gîndise la el cu o oarecare simpatie acţionă fără greş asupra sufletului lui Peregrine, făcîndu-l să dea în clocot de iubire tumultuoasă, de felul celei stîrnite de dragostea numai aparent stinsă. Făcu observaţia că era, practic, imposibil să-şi ascundă decăderea, nevăzînd deci nici un motiv de a se lipsi de compasiunea Emiliei, de vreme ce tot fusese alungat pe vecie din împărăţia iubirii ei. Îl rugă pe Godfrey să-i transmită surorii preaplecatele respecte ale unui îndrăgostit disperat.

Însă, cu toate declaraţiile că nu mai nădăjduieşte la nimic, în închipuirea tînărului începură să roiască gînduri mult mai plăcute. Propunerea lui Crabtree prinsese rădăcini în inima lui şi nu se putea abţine să nu croiască planuri de fericire pastorală, în braţele preafrumoasei Emilia, departe de lumea ferchezuită pe care o dispreţuia acum şi-o detesta. Îşi măguli amorul propriu cu ideea că va reuşi să-i asigure independenţa cu ajutorul plăpîndei rente viagere pe care-i stătea în putere s-o cumpere, precum şi cu roadele străduinţelor ce aveau să-i umple ceasurile li-

bere într-un mod foarte profitabil. În ceea ce privește sporirea familiei, conta pe sprijinul pe care-l putea găsi în prietenia locotenentului ; acesta îl și numise deja moștenitor. Merse pînă acolo încît își împărți timpul între grijile lumești inevitabile, plăcerile fericirii conjugale și bucuriile vieții campestre ; nopțile le petrecea, ideal, de unul singur cu mireasa lui, plimbîndu-se uneori pe malul năpădit de rogoz al unui pîrîiaș cristalin, alteori curățind luxurianta viță de vie, iar alteori stînd pur și simplu de vorbă cu ea într-un crîngușor umbros, plantat cu mîna lui.

Acestea însă nu erau decît fantomele fără trup ale închipuirii, care, știa el bine, n-aveau să prindă niciodată viață. Nu socotea că o persoană aflată în situația lui nu și-ar mai putea dobîndi niciodată fericirea, dar nu s-ar fi înjosit Doamne ferește să propună un plan ce-ar fi putut, sub o formă sau alta, contraveni intereselor Emiliei, sau i-ar fi adus un nou refuz din partea frumoasei copile care-i respinsese avansurile cînd se afla chiar în crîngul norocului.

Cum se legăna el, așa, în visurile lui plăcute, se întîmplă un eveniment neașteptat, ce-i afectă profund pe Emilia și pe fratele ei. Unchiului i se făcu o puncție ca să se elimine apa din corpul umflat și muri la cîteva zile de la operație, lăsînd prin testament cinci mii de lire nepotului și de două ori mai mult nepoatei, întrucît ea se bucurase întotdeauna în mai mare măsură de iubirea lui.

Dacă eroul nostru se gîndise înaintea acestui eveniment la dragostea lui pentru Emilia ca la o pasiune ce trebuia fie înăbușită, fie dominată, acum vedea în îmbogățirea ei un factor ce confirma respectiva necesitate și hotărî să-și descurajeze orice gînd ce-ar fi putut aprinde scînteia speranței. Într-o bună zi însă, în timpul unei conversații anume abătute pe acest făgaș, Godfrey îi puse în mînă un răvaș adresat domnului Pickle de mîna Emiliei. De-ndată ce-i recunoscu scrisul, obrajii lui Peregrine se-mpurpurară și se porni să tremure, cuprins de o agitație violentă, fiindcă ghicise de la bun început semnificația biletului. Îl sărută cu evlavie și devoțiune și, deschi-

zîndu-l, nu fu deloc surprins la citirea următoarelor cuvinte :

„DOMNULE,

Am adus un sacrificiu suficient de mare bunei mele reputații, păstrînd pînă acum aparențele unei supărări la care am renunțat de mult. Întrucît recenta schimbare în bine a situației mele îmi permite să-mi dezvăluiesc adevăratele sentimente fără teama de a fi criticată sau suspectată de interese materiale, mă folosesc de prilejul acesta ca să te asigur că, dacă mai am un loc în inima dumitale, pe care, cîndva, am fost destul de trufașă ca să cred c-o posed, sînt gata să fac primul pas spre o împăcare ; de fapt, chiar i-am dat fratelui meu împuternicirea s-o înfăptuiască, în numele împăcatei dumitale,

EMILIA"

Pickle, sărutînd înfocat iscălitura, se prăbuși în genunchi și, ridicînd privirea :

— Mulțumesc cerurilor (strigă, parcă în transă) că părerea mea despre fata asta mărinimoasă s-a dovedit a nu fi greșită ! Am crezut întotdeauna că faptele-i sînt inspirate de sentimentele cele mai demne și mai eroice, iar acum îmi dă o dovadă convingătoare de generozitate. E rîndul meu să mă arăt demn de atîta considerație. Să mă străpungă cerurile cu cele mai ascuțite săgeți ale răzbunării, dacă nu mă gîndesc în momentul acesta la Emilia cu o dragoste și o adorație fără de pată ; dar, oricît e ea de adorabilă, de încîntătoare, sînt hotărît mai mult decît oricînd să-mi sacrific iubirea pe altarul onoarei, chiar de mi-aș pierde viața făcînd-o, ba chiar să refuz oferta pe care, în alte condiții, întreg universul nu m-ar fi putut determina s-o ignor !

Declarația fu nu atît neașteptată, cît neplăcută pentru prietenul Gauntlet, care socotea că onoarea lui Pickle nu era cîtuși de puțin implicată în toată afacerea, de vreme ce-și demonstrase deja generozitatea, oferindu-se în repetate rînduri să-și pună întreaga avere la picioarele Emi-

liei, cînd era limpede că propunerile nu puteau urmări nici un scop egoist. Respingînd însă oferta ei de acum, dădea lumii întregi prilejul să spună că mîndria-i era capricioasă, iar încăpăţînarea invincibilă ; surorii lui îi dădea ocazia de netăgăduit să creadă că ori îşi disimula iubirea faţă de ea ori pasiunea i se răcise considerabil.

Ca răspuns la dojenile soldatului, Peregrine spuse că-şi învrăjbise demult semenii ; în ceea ce-o privea pe Emilia, nu se îndoia că va aplauda, în adîncul sufletului, hotărîrea luată de el şi va admira cum se cuvine neprihănirea intenţiilor lui.

Nicicînd n-ar fi fost o sarcină uşoară să-l abaţi pe eroul nostru de la cele hotărîte ; cu atît mai puţin acum, cînd, în urma detenţiunii, încăpăţînarea îi devenise aproape de neînvins. De aceea căpitanul — după ce-şi descărcă conştiinţa, asigurîndu-l că era în joc fericirea surorii sale, că mama lor aprobase pasul făcut de Emilia şi că el însuşi s-ar simţi jignit de moarte de un refuz — renunţă să-l mai inoportuneze cu alte argumente, care n-ar fi făcut decît să-l ţintuiască şi mai zdravăn în decizia luată şi se prinse să-i transmită Emiliei răspunsul la scrisoare :

„DOAMNĂ,

Sînt gata să-mi demonstrez oricînd veneraţia cu care admir demnitatea virtuţii dumitale şi să arăţ că-mi eşti mai scumpă decît viaţa ; a venit însă rîndul meu să mă sacrific pe altarul onoarei. Nemilosul destin îmi cere să nu profit de mărinimia dumitale, pentru a-ţi recompensa, în felul ăsta, şi mai mult generozitatea. Sînt condamnat, doamnă, să fiu nefericit pe vecie şi să tînjesc fără încetare după juvaerul acela de care, deşi mi se oferă acum, nu îndrăznesc să mă bucur. N-am să pretind că pot exprima durerea ce-mi sfîşie inima, acum cînd îmi comunic fatala renunţare, dar apelez la sentimentele dumitale delicate, care-mi pot cîntări suferinţa şi, nu mă îndoiesc, vor aprecia aşa cum se cuvine abnegaţia pierdutului dumitale,

P. PICKLE"

Emilia, cunoscînd mîndria capricioasă a eroului nostru, ştiuse ce va conţine scrisoarea încă înainte să ajungă în mîinile ei. Prin urmare, nu disperă, nici nu renunţă la planul întocmit, adică la ideea de a-şi cîştiga fericirea măritîndu-se cu bărbatul căruia-i acordase iubirea ei nestinsă. Avînd deplină încredere în firea lui cinstită şi neîndoindu-se că erau, amîndoi, însufleţiţi de sentimente reciproce, îl atrase cu încetul într-un schimb de scrisori, încercînd astfel să respingă argumentele pe care-şi întemeia el refuzul. Nu încape îndoială că tînărului gentilom îi făcu multă plăcere schimbul acesta de epistole, datorită căruia avu (mai mult ca niciodată) prilejul să admire ascuţimea spiritului fetei şi eleganţa inteligenţei ei. Admiraţia pentru virtuţile fetei întări şi mai mult lanţurile cu care-l ţinea Emilia în robie, dar aduse un plus de emulaţie şi în ceea ce priveşte celelalte motive ce-i dădeau ghes să hrănească disputa. De ambele părţi se folosiră multe argumente subtile privind problema în discuţie, fără să existe vreo perspectivă ca vreunul dintre ei să se lase convins. În cele din urmă, fata îşi pierdu speranţa că va reuşi, numai cu ajutorul argumentelor, să facă din Peregrine prozelitul ei, şi se hotărî să se bazeze în viitor mai ales pe efectele irezistibile ale iubirii, deloc micşorate sau stînjenite de încercările ei epistolare. În acest scop, solicită o întrevedere, pretextînd că-i era imposibil să-şi aştearnă toate gîndurile privind subiectul discutat într-o serie de epistole scurte. Godfrey se oferi să-i răscumpere, pentru o zi, libertatea, dar Peregrine, conştient de puterea fetei, nu avea încredere în propria-i comportare de faţă cu ea, deşi inima-i palpita de dorinţa năvalnică de a-i vedea ochii frumoşi, limpeziţi de norii supărării pe care-i adăpostiseră atît de mult timp, şi de a se delecta cu dulceaţa delicioasă a unei tandre împăcări.

Firea n-ar fi avut nici o şansă de a rezista împotriva unor atacuri atît de puternice, dacă trufia şi natura lui capricioasă n-ar fi fost extrem de măgulite de rezistenţa opusă cu succes. Considera lupta dintre ei drept un lucru cu totul şi cu totul original şi persevera în încăpăţînare, socotind că, de-ndată ce se va arăta dispus să capituleze, i se vor acorda termenii cei mai favorabili. S-ar fi putut uşor întîmpla să exagereze cu încăpăţînarea : o fată atră-

gătoare ca Emilia, pe deasupra şi bogată, nu se putea să nu fie asaltată de felurite atracţii, cărora puţine femei le pot rezista. Era posibil ca ea să dea o interpretare greşită sensului unui paragraf sau să se supere pe o expresie negîndită dintr-una din scrisorile lui Peregrine. Încăpăţînarea lui ar fi putut-o obosi sau, pînă la urmă, ar fi putut fi interpretată drept nebunie, jignire sau indiferenţă. Sau, decît să-şi irosească anii tineri în strădanii nerodnice de a îmblînzi cerbicia unui îndărătnic cu firea sucită, ea ar fi putut pleca urechea la glasul unui admirator, posesor a suficiente calităţi pentru a-i cîştiga stima şi iubirea. Toate aceste probabilităţi însă fură providenţial zădărnicite de un accident, cu urmări mai importante decît cele spuse de noi pînă acum.

Într-o dimineaţă, devreme, Pipes fu conturbat de sosirea unui mesager, trimis în grabă mare de la ţară de domnul Clover cu un pachet pentru locotenent şi sosi în oraş de cu seară ; cum însă fusese obligat să ceară informaţii de la agentul lui Jack la Londra, privitoare la domiciliul acestuia, porţile închisorii Fleet se închiseseră pentru noapte înainte să apuce el să-şi ceară intrarea. Temnicerii nu voiseră să-i dea drumul, deşi le spusese că poartă un mesaj de cea mai mare importanţă. Fu, aşadar, nevoit să zăbovească pînă la mijitul zilei, cînd, în urma rugăminţilor stăruitoare, îl lăsară să intre.

Deschizînd pachetul, Hatchway găsi înăuntru şi o scrisoare adresată lui Peregrine, cu menţiunea expresă că trebuie să-i fie înaintată tînărului gentilom cît mai curînd posibil. Neputînd să-şi explice semnificaţia extraordinarei instrucţiuni, Jack îşi închipui că doamna Clover zace pe patul de moarte şi doreşte să-şi ia un ultim rămas bun de la fratele ei. Nălucirea asta i se întipări atît de zdravăn în minte, încît, în timp ce-şi trăgea pe el hainele, grăbindu-se cît putea înspre odaia lui Peregrine, nu se putu abţine să nu blesteme în sinea lui tîmpenia soţului, de a fi trimis un asemenea mesaj unui om cu firea aprinsă ca a lui Peregrine, deja profund dezgustat de propria-i situaţie grea.

Gîndul acesta l-ar fi determinat, în cele din urmă, să facă pierdută scrisoarea, dacă nu s-ar fi temut să se joace

cu firea irascibilă a prietenului său, căruia, înmînîndu-i plicul :

— În ceea ce mă privește (îi spuse), s-ar prea putea să am inima la fel de miloasă ca a oricărui om, dar, cînd m-a părăsit muierea, mi-am suportat nefericirea ca un briton și adevărat creștin. Asta fiindcă, nu-i așa, ăl de nu știe să oprească fluxul nenorocirii nu-i decît un pîrlit de marinar de apă dulce.

Pickle, deșteptat cu brutalitate dintr-un dulce vis, în care preafrumoasa Emilia ocupa locul de vază, și auzind ciudatul preambul, se ridică în capul oaselor în pat și rupse pecetea scrisorii, cu multă neliniște și neplăcere ; dar ce furtună i se stîrni în suflet la citirea următoarelor cuvinte :

„FRATE DRAG

A fost dorința Domnului să-l cheme brusc la sine pe taică-tău, printr-o criză de apoplexie ; cum a murit intestat, mă grăbesc să-ți comunic vestea, ca să poți veni cît mai iute și să intri în stăpînirea dreptului tău, făcîndu-le în ciudă domnișorului Gam și mamei lui, care, poți fi sigur, nu stau cu mîinile-n sîn în fața acestei neașteptate provocări a Providenței. În calitatea mea de judecător de pace, am luat în favoarea ta toate precauțiunile pe care le-am crezut necesare, iar înmormîntarea va fi amînată pînă-ți vom afla dorința. Sora ta, deși sincer afectată de soarta tristă a părintelui, se supune voinței cerului cu o resemnare lăudabilă și te roagă s-o pornești încoace fără întîrziere ; rugăminte în care o secondează, domnul meu, cel care-ți este,

Iubitor frate și slugă preaplecată,

CHARLES CLOVER"

În prima clipă, Peregrine se uită la scrisoare ca la o plăsmuire a minții lui înfierbîntate, o continuare a reveriei ce-l delectase în somn. O reciti de zece ori, fără a reuși să se convingă că-i treaz de-a binelea ; se frecă la ochi

şi-şi scuturâ capul, ca să împrăştie fumurile adormitoare ce-l înconjurau ; făcu hm, hm, hm, cu voce tare, pocni din degete, se pişcă de nas, sări din pat şi, deschizînd fereastra, întocmi un inventar amănunţit al obiectelor aflate de ambele părţi ale camerei. Totul părea normal şi firesc, iar Peregrine îşi spuse în sinea lui : „Nu-ncape îndoială că e visul cel mai clar produs vreodată de somnul omenesc". Pe urmă apucă din nou scrisoarea şi o citi cu multă atenţie, negăsind nici o deosebire faţă de ceea ce aflase prima oară.

Văzînd cît de ciudat reacţionează şi cît de sălbatice priviri aruncă în jur, Hatchway începu să creadă că se scrîntise definitiv şi cugeta în ce fel ar putea să-l imobilizeze, cînd Pickle exclamă, pe un ton de surprindere : „Pentru Dumnezeu ! Sînt sau nu sînt treaz ?"

— Păi, uită-te, vere Pickle (replică locotenentul), pentru a măsura profunzimea întrebării dumitale e nevoie de o sondă mai lungă decît inteligenţa mea. Oricum ar sta însă lucrurile, chiar de nu mă pot încrede în propriile-mi observaţii, tot voi da eu de-o metodă prin care să ghicesc pe ce coordonate navigăm !

Zicînd aceasta, ridică o cană plină cu apă rece, aflată afară lîngă uşă şi i-o aruncă în faţă lui Peregrine, fără fasoane sau ezitări.

Leacul îşi avu efectul dorit. Deşi senzaţia nu fusese prea plăcută, de-ndată ce-şi recăpătă răsuflarea, primejduită de neaşteptatul potop, Peregrine îi mulţumi amicului Jack pentru binevenita operaţiune şi, nemaiavînd nici o justificare pentru a se îndoi de realitatea percepută atît de convingător cu propriile simţuri, se îmbrăcă numaidecît, nu fără grabă şi nerăbdare. Punîndu-şi costumul de zi, se duse să se plimbe în parc, pentru a medita la importanta veste primită.

Hatchway — nefiind cu totul convins că-i în deplinătatea facultăţilor mentale şi arzînd de curiozitate să afle conţinutul scrisorii ce-l tulburase într-aşa un hal — merse, răbdător, alături de el, cu speranţa că Peregrine îi va face favorul unei confidenţe, în timpul plimbării. De-ndată ce apăru la ieşirea din stradă, eroul nostru fu salutat de mesager care, înfipt în calea lui cu acest scop precis :

— Să vă binecuvînteze Dumnezeu, nobile domn Pickle (strigă) şi să vă dea bucuriea de a moşteni averea tatălui Domniei Voastre !

De-abia-i ieşiseră de pe buze acoste cuvinte, că locotenentul, ţopăind plin de însufleţire pînă la sătean, îi strînse afectuos mîna şi-l întrebă dacă bătrînul gentilom dăduse cu adevărat ortul popii.

— Da, dom'le Hatchway (răspunse celălalt), şi cu atîta grabă, c-a uitat să-şi facă testamentul.

— Înghiţi-m-ar iadul ! (exclamă lupul de mare) astea-s veştile cele mai bune pe care le aud de cînd m-am angajat ca mus. Hai, flăcăule, ia punga mea şi îmbibă-te pînă la rădăcina nasului cu cel mai bun alcool din ţară !

Zicînd acestea, îl răsplăti pe ţăran cu zece monezi şi numaidecît strada răsună de sunetul fluierului lui Tom. Peregrine, apărînd pe trotuar, îi arătă scrisoarea bunului său prieten, care, la rugămintea lui, se duse numaidecît acasă la căpitanul Gauntlet, revenind după mai puţin de o jumătate de oră cu respectivul gentilom, acesta (nu mai e nevoie s-o spun) se bucură din inimă de întorsătura luată de evenimente.

CAPITOLUL CXII

Peregrine se consultă cu prietenii, după ce își ia rămas bun de la închisoarea Fleet. Sosește acasă la tatăl său și-și impune dreptul de moștenitor

Eroul nostru n-a întîrziat să-l încunoștințeze și pe mizantrop de norocul revărsat peste el. Îi trimise, prin Pipes, un răvaș, cerîndu-i să se prezinte numaidecît, iar Crabtree, dînd ascultare chemării, se grăbi să se înfățișeze, mîrîind însă nemulțumit fiindcă fusese lipsit de cîteva ceasuri de odihnă bună. Peregrine îi închise numaidecît gura, arătîndu-i scrisoarea, pe care bătrînul o citi cu un rînjet oribil, înfricoșător, și după ce-l felicită călduros, ținură între ei un mare sfat, privitor la măsurile ce se cereau luate ca urmare a celor întîmplate.

Dezbaterea n-a durat prea mult timp : căzură cu toții de acord că se impunea ca Pickle să pornească în mare grabă spre garnizoană, iar Gauntlet și Hatchway hotărîră să-l însoțească. Prin urmare, îi dădură poruncă lui Pipes să tocmească două trăsuri de poștă, iar Gauntlet plecă să facă rost de bani, ca să plătească o cauțiune pentru amicul său și să-i dea fonduri pentru cheltuielile de călătorie. Înainte de a-l lăsa să plece, Peregrine îl rugă să nu-i împărtășească surorii lui vestea, întrucît dorea să-i facă el însuși o surpriză cît mai plăcută, după ce-și va fi rezolvat toate treburile.

Pregătirile fiind încheiate, toate, în mai puțin de un ceas, eroul nostru își luă rămas bun de la închisoarea Fleet, lăsîndu-i directorului douăzeci de guinee, pentru a contribui la ușurarea soartei prizonierilor ; mulți dintre aceștia îl conduseră pînă la poartă, cu mare alai, rugîndu-se întruna să aibă parte de viață lungă și de prosperitate. Apucă pe drumul ce ducea la garnizoană, cu sufletul plin de cea mai intensă bucurie, cîtuși de puțin um-

brită de durerea că-i murise un părinte. Deoarece nu avusese niciodată parte de iubire paternă, sufletul îi era absolut străin de acel στοργή sau instinct afectiv, pe seama căruia se presupune că înfloresc toate gesturile caritabile.

Nu încape îndoială : din toate călătoriile făcute de Peregrine, aceasta era cea mai încîntătoare. Trăi din plin extazul pe care o schimbare atît de bruscă a destinului trebuie să-l provoace în sufletul unui tînăr sensibil ca el ; scăpase acum de temniță și de rușine, fără a se îndatora nimănui pentru izbăvirea sa ; îi stătea, iată, în putere să răspundă cu aceeași monedă disprețului oamenilor, și încă într-o manieră ce-i satisfăcea dorința cea mai sîngeroasă de răzbunare ; se împăcase cu prietenul său și putea să se bucure de iubire, în condițiile dorite de el. Pe deasupra, devenise stăpînul unei averi mai mari decît prima lui moștenire și acumulase destulă experiență pentru a ocoli de departe nisipurile mișcătoare în care, pînă atunci, se cufundase de atîtea ori.

Cam pe la mijlocul drumului, cînd se opriseră la un han să ia o gustare și să schimbe caii, un mesager alergă spre Peregrine, în curte și, aruncîndu-se la picioarele lui, îi îmbrățișă genunchii, agitat și foarte bucuros, ridicînd spre el o față pe care Peregrine o recunoscu drept a fostului său camerist. Văzîndu-i hainele ponosite și purtarea slugarnică, tînărul îi porunci să se ridice și să-i spună cărui fapt i se datora întorsătura spre rău a vieții lui. Hadgi îi mărturisi că-l ruinase nevastă-sa. Muierea, după ce-l jefuise de toți banii lichizi și de obiectele de valoare, fugise cu unul din clienții lui, care se dăduse drept conte francez, nefiind în realitate decît un pîrlit de scripcar italian. Din pricina fugii lor, el (soțul) n-a mai putut plăti o sumă considerabilă, pusă deoparte pentru furnizorul său de vinuri ; acesta, înșelat în speranțele sale, îi sechestrase toate bunurile, iar restul creditorilor, urmîndu-i exemplul, îl alungaseră din locuință. Văzînd cît e de periculos să mai rămînă la Londra, se refugiase la țară, furișîndu-se dintr-un sat în altul pînă cînd, nemaiavînd din ce trăi, își luase slujba de acum, ca să nu moară de foame.

Peregrine ascultă trista-i poveste cu multă compasiune, găsind în ea explicația firească a faptului că valetul nu

se înfățișase la Fleet, spre a se oferi să-și servească stăpînul la nenorocire, împrejurare pe care o pusese, pînă atunci, pe seama avariției și ingratitudinii. Îi dădu toate asigurările că, deoarece el fusese acela care-i pusese în cale ispita căreia-i căzuse pradă, se va însărcina cu redresarea situației. Pînă una, alta, îi mai dădu o dovadă sub formă de bani a mărinimiei sale și-l povățui să-și păstreze slujba pînă se va întoarce el de la garnizoană ; atunci va cîntări bine lucrurile și va întreprinde ceva pentru a-i ușura viața.

Hadgi încercă să-i sărute pantoful și plînse — ori se prefăcu a plînge —, adînc mișcat de felul cum fusese tratat. Își făcu un merit, chiar, din refuzul de a-și mai păstra slujba și-l imploră pe scumpul lui stăpîn să-i îngăduie să-nceapă imediat să-l slujească, neputînd suporta gîndul unei noi despărțiri. Rugămințile-i fură întărite de intervenția celor doi prieteni ; ca urmare, elvețianul primi permisiunea de a-i urma cum îi cădea lui bine. Porniră din nou la drum, după un prînz frugal și ajunseră la destinație înainte de ceasurile nouă seara.

În loc să coboare din trăsură la garnizoană, Peregrine se duse întins pînă la casa părintească. Cum nu-l întîmpină nimeni, nici măcar un servitor care să se îngrijească de caretă, se dădu jos fără nici un ajutor și, urmat de cei doi prieteni, intră în hol unde, văzînd cordonul unui clopoțel, trase de el atît de tare, încît doi slujitori apărură ca din pămînt. După ce-i mustră cu asprime în priviri, pentru trîndăvie, le porunci să-l conducă într-o odaie și, văzînd că nu prea vor să dea ascultare ordinului, îi întrebă dacă nu țineau de casa aceea.

Unul dintre ei, atribuindu-și rolul de purtător de cuvînt, răspunse mohorît că fusese în serviciul bătrînului domn Pickle, iar acum, că acesta murise, socoteau că nu trebuie să dea ascultare nimănui în afara doamnei și fiului ei, domnul Gamaliel. Abia-i ieșiseră cuvintele de mai sus pe gură, cînd eroul nostru îi spuse răspicat că, de vreme ce nu doreau să recunoască nici un alt stăpîn, ar fi mai bine pentru ei să se cărăbănească numaidecît în altă parte, și le porunci să-și ia catrafusele fără nici o altă vorbă. Cum persistau în îndărătnicia lor, fură daţi afară pe ușă, cu picioare în fund, de căpitan și de prietenul lui, Hatch-

way. *Squire*-le Gam, auzind tot ce se petrecuse şi mai întărîtat decît niciodată de ura pe care-o supsese odată cu laptele mamei, alergă în ajutorul oamenilor săi, cu pistoale în ambele mîini, răcnind : „Hoţii ! Hoţii !" cît putea de tare, ca şi cînd n-ar fi înţeles ce doreau străinii şi s-ar fi crezut cu adevărat victima unui jaf. Sub acest pretext, descărcă un pistol în direcţia fratelui său ; Peregrine, scăpînd din fericire neatins, se luă numaidecît la trîntă cu el şi, smulgîndu-i din mînă celălalt pistol, îi dădu brînci în curte, spre consolarea celor doi slujitori ai săi.

Între timp, Pipes şi surugiii puseseră stăpînire pe grajduri, fără a întîmpina împotrivirea birjarului şi ajutorului lui, care se supuseră fără vorbă autorităţii noului stăpîn. Focul de pistol o alarmase însă pe doamna Pickle. Dînd buzna pe scări în jos, cu înfăţişarea răvăşită, urmată de două slujnicuţe şi de preot, care-şi păstrase rolul de capelan şi eminenţă cenuşie a familiei, ea i-ar fi scos ochii eroului nostru cu unghiile, dacă n-ar fi fost ţinută de servitori. Aceştia, deşi-i imobilizaseră braţele, n-o putură opri să-şi folosească limba, cu care-l împroşcă pe Peregrine cu sudalme şi ocări dintre cele mai usturătoare. Îl întrebă dacă venise să-şi căsăpească fratele, să pîngărească trupul mort al tatălui, să se desfete cu durerea ei. Îl ferici cu epitete ca risipitor, ocnaş şi pungaş lipsit de suflet ; îi ceru Domnului iertare că adusese un asemenea monstru pe lume ; îl acuză că-l făcuse să sufere pe căruntul lui tată, băgîndu-l în mormînt şi afirmă că, dac-ar îndrăzni să-l atingă, mortul ar porni să sîngereze la apropierea lui.

Fără a-şi da osteneala să respingă ridicolele-i acuzaţii, Peregrine o lăsă să-şi verse tot năduful. Îi răspunse apoi, calm, că dacă nu se va retrage tăcută în odaia ei şi nu se va purta aşa cum se cuvine unei persoane aflate în situaţia sa, va insista să se mute acolo fără întîrziere, întrucît era hotărît să ia în mînă hăţurile familiei. Doamna, care se aşteptase, mai mult ca sigur, ca el să încerce s-o îmbuneze cu blîndeţe şi supunere filială, se enervă atît de tare văzîndu-i îndrăzneaţa purtare, încît constituţia nu-i rezistă la o învolburare atît de puternică a spiritului. Argaţii o scoaseră afară în plină criză de nervi, iar slugarnicul slujitor al lui Dumnezeu fu trimis după stăpîna lui, făcut fiind de ruşine, precum merita.

După cucerirea reşedinţei, eroul nostru luă în stăpînire cel mai bun apartament şi-i trimise domnului Clover veste că sosise. La nici un ceas, Clover veni în vizită cu soţia şi nu mică-i fu surpriza găsindu-l pe Peregrine gata instalat în casa tatălui său. Întîlnirea Iuliei cu fratele ei fu extrem de înduioşătoare. Avusese faţă de Peregrine, dintotdeauna, o afecţiune deosebită şi-l considerase mîndria familiei, dar aflase cu mult regret de extravaganţele lui şi, chiar dacă socotise zvonurile ce circulaseră pe seama lui exagerări răuvoitoare, datorate mamei şi odraslei ei iubite, fusese speriată şi îndurerată de vestea întemniţării şi nefericirii lui Peregrine, adusă accidental prin părţile acelea de un londonez care-l întîlnise cîndva. Din această cauză nu izbuti să-şi reţină lacrimile de bucurie, văzîndu-l repus în drepturile-i de moştenitor, restabilit într-o poziţie socială pe care, socotea ea, o putea onora cu demnitate şi destoinicie.

După ce schimbară între ei cuvinte drăgăstoase, Iulia se duse în camera mamei, spre a-i oferi din nou serviciile şi sprijinul deja respinse dispreţuitor, de mai multe ori, de la decesul tatălui. Peregrine îşi consultă cumnatul în legătură cu treburile casei — în măsura în care domnul Clover luase cunoştinţă de ele sau le observase.

Deşi nu avusese onoarea de a fi confidentul răposatului, îi spuse domnul Clover, îi cunoştea pe cîţiva dintre cei apropiaţi lui, care fuseseră abordaţi de doamna Pickle şi chiar angajaţi să-şi unească îndemnurile cu ale ei, în încercarea de a-şi convinge soţul să întocmească un testament oficial, pentru a-şi pune la punct afacerile. Domnul Pickle însă reuşise să tărăgăneze totul, oferind din cînd în cînd scuze surprinzătoare, roade ale ingeniozităţii sale şi ale unui plan bine ticluit, cu mult superior presupusului său nivel de inteligenţă. Din asta, domnul Clover trăsese o concluzie : bătrînul gentilom se gîndise că viaţa nu-i va mai valora nici două parale dacă va face un astfel de pas, prin care independenţa financiară a celui de al doilea născut nu mai depindea de existenţa sa. Îi mai spuse că, bazîndu-se pe aceste informaţii, de cum aflase de decesul domnului Pickle, cînd era la club, se dusese direct la el acasă, însoţit de un avocat, înainte să se pună la cale vreo cabală sau conspiraţie împotriva moştenitorului legal.

Acolo, în prezența martorilor anume aduși, sigilase toate actele decedatului, după ce văduva, copleșită de primul val de tristețe și neputință, mărturisise că soțul ei murise fără a lăsa testament.

Peregrine trăi o satisfacție deosebită auzind veștile acestea, care-i risipeau toate îndoielile. Cină plin de voioșie împreună cu prietenii săi, devorînd niște mezelicuri reci, aduse de cumnatul său cu trăsura, apoi se duseră la culcare în diferite odăi, după ce Iulia primise încă un refuz de la capricioasa ei mamă, a cărei furie turbată se calmase între timp, reintrînd pe vechiul canal al urii mocnite.

A doua zi dimineață sosiră cîțiva slujitori de la garnizoană și începură pregătirile de înmormîntare. Gam, care-și găsise o locuință prin apropiere, veni cu o trăsură și o căruță pentru a o lua pe maică-sa și lucrurile ce aparțineau amîndurora.

Deși nu-i îngădui să intre pe ușă, eroul nostru permise să i se comunice văduvei propunerea fratelui. Femeia se arătă dornică să se mute de acolo imediat, așa că fu transportată, cu bagajele-i personale și cele ale fiului, pînă la locul dinainte pregătit. Fu însoțită acolo de camerista ei, însărcinată de Peregrine să-i dea stăpînei ei toate asigurările că, pînă i se va stabili o pensie regulată, putea să apeleze oricînd la el pentru bani sau alte lucruri pe care i le putea oferi.

CAPITOLUL CXIII

Aduce ultimul omagiu tatălui său şi se întoarce la Londra, cu o treabă foarte interesantă

Peregrine procură haine cernite pentru sine, pentru prieteni şi slujitori şi, după ce făcu tot ce este de trebuinţă într-o astfel de ocazie tristă, îşi înmormîntă tatăl, cît se poate de discret, în curtea bisericii parohiale. Documentele decedatului fură cercetate cu grijă, în prezenţa unor oameni integri şi onești, invitaţi anume în acest scop şi nu se găsi nici un testament sau vreun act de donaţie în favoarea fiului mai mic, deşi din documentul întocmit la cununie reieşea că văduvei i se cuvenea o rentă de cinci sute de lire pe an. Restul hîrtiilor consta din acţiuni ale Companiei Indiilor, bonuri de tezaur pentru comerţul din mările Sudului, ipoteci, polițe şi creanţe în valoare totală de optzeci de mii şapte sute şaizeci de lire, la care se adăugau casa, argintăria şi mobila, caii, echipajele, vitele, grădina şi parcul din jur, rotunjind foarte frumos averea.

Nu se aşteptase la atîţia bani, şi nu se putea opri să se delecteze imaginîndu-şi ce lucruri plăcute va putea face cu ei. Aproape imediat constată că devenise o personalitate foarte importantă printre vecini, care veniră să-l viziteze şi să-l felicite pentru moştenire, tratîndu-l cu atîta respect, încît orice tînăr cu firea lui Peregrine, dar care nu avea avantajele experienţei cîştigate de el cu destulă caznă, s-ar fi îmbătat de prea multă glorie. Învăţat să fie prudent, Peregrine se bucură cu un calm surprinzător de bunăstarea dobîndită, fermecîndu-i pe toţi cu modestia şi voioşia sa, iar cînd îi vizită, rînd pe rînd, pe toţi gentilomii districtului, spre a le întoarce curtoazia, primi din partea tuturor laude şi vorbe de simpatie, fiind sfătuit chiar să-şi depună candidatura pentru a deveni reprezentantul ţinu-

tului în Parlament, la alegerile ce aveau să se țină curînd, socoteau ei, pentru că sănătatea actualului membru al camerei se înrăutățea din ce în ce mai tare. Nici doamnele nu se feriră să-și concentreze atenția asupra persoanei și frumoaselor maniere ale lui Peregrine ; multe își etalară, fără scrupule, farmecele în fața sa, încercînd să prindă în mreje prada asta atît de valoroasă. Unui anumit pair ce locuia în partea aceea de țară, averea moștenită de eroul nostru îi făcu o impresie atît de puternică, încît cultivă cu mult suflet prietenia tînărului și-i oferi, fără nici un fel de ocolișuri, mîna unicei lui fete și o zestre cît se poate de frumoasă.

În această împrejurare, eroul nostru acționă așa cum îi șade bine unui om de onoare, rezonabil și politicos, spunîndu-i pe șleau Înălțimii Sale lordul că inima-i era deja promisă alteia. Îi făcu plăcere prilejul de a aduce un sacrificiu pasiunii sale pentru Emilia. Iubirea îi stăpînea acum în întregime gîndurile, sporindu-i în așa măsură nerăbdarea, încît hotărî să se întoarcă la Londra cît mai curînd posibil ; în acest scop, folosi cu hărnicie orice ceas liber pentru a-și pune la punct treburile de familie. Plăti lefurile servitorilor tatălui său și-i concedie, angajînd alții în loc, la recomandările surorii sale, care primise să conducă gospodăria în absența lui ; avansă jumătate din renta anuală cuvenită maică-sii, iar în ceea ce-l privește pe fratele Gam, îi oferi prilejuri nenumărate de a-și recunoaște greșelile, spre a putea face și pentru el ceva, fără să-l mustre prea tare conștiința. Aspra-i soartă nu-l umilise însă suficient de mult pe Gamaliel ; el nu numai că refuză orice posibilitate de reconciliere, dar nu înceta, ori de cîte ori i se ivea prilejul, să-l calomnieze pe Peregrine și să-l improaște cu noroi, aprobat și susținut fiind în isprăvile acestea de prea-dreapta lui mamă.

De-ndată ce toate problemele fuseseră, pentru moment, rezolvate, cei trei prieteni porniră la drum spre capitală, în aceeași formație în care sosiseră la țară, cu singura deosebire măruntă că în trăsură cu Hatchway se afla acum valetul *de chambre*, repus în drepturi, în locul lui Pipes ; acesta din urmă îi însoțea călare, împreună cu un alt lacheu. Parcurseseră cam două treimi din drumul spre Londra, cînd îi ajunseră din urmă pe un boiernaș ce se întor-

cea dintr-o vizită la vecini ; aceştia fuseseră atît de ospitalieri, încît (după cum observă locotenentul) nobilul avea un tuliu atît de puternic, încît era gata-gata să ia apă peste copastie la fiecare mişcare a bidiviului său, un foarte frumos armăsar de vînătoare. Cînd trăsurile trecură pe lîngă el în viteză, scoase un răcnet sportiv, cu o voce ce semăna cu o goarnă franţuzească, dîndu-i totodată pinteni surului, pentru a nu se lăsa depăşit.

Cum Peregrine era în toane foarte bune, îi porunci vizitiului să înceţinească şi intră în vorbă cu străinul, privind constituţia şi năravurile calului, despre care dizertă atît de erudit, încît *squire*-le, uimit de cunoştinţele sale şi fermecat de felul cum discuta, de cum se apropiară de reşedinţa lui, îi invită pe tînărul gentilom şi pe tovarăşii lui de drum să facă un popas şi să guste berea lui de casă, insistînd atît de mult, încît se văzură nevoiţi să-i facă pe plac. Boiernaşul îi conduse pe o alee largă, ce venea pînă la şosea, spre poarta unui enorm *chateau* cu o înfăţişare veche şi semeaţă, ceea ce-i făcu să coboare şi să viziteze interiorul, deşi prima lor intenţie fusese să bea doar o stacană din berea lui de toamnă, în pragul reşedinţei.

Camerele erau întru totul pe potriva magnificului exterior şi eroul nostru socotea că făcuseră înconjurul complet al castelului, cînd gazda îi anunţă că încă nu văzuseră cea mai frumoasă încăpere. Numaidecît îi conduse într-o sufragerie spaţioasă, iar Peregrine, trecînd pragul, nu putu să nu dea semne grăitoare de uimire. De jur împrejur lemnăria pereţilor era acoperită cu portrete, în mărime naturală, de Van Dyck ; nici unuia dintre cei înfăţişaţi acolo nu-i lipsea o perucă ridicolă, de felul celor atîrnate la intrarea frizeriilor de doi penny. Cizmele strîmte în care fuseseră iniţial pictate siluetele şi alte amănunte de vestimentaţie şi atitudine, erau atît de nepotrivite cu monstruoasa podoabă a capetelor şi creau un efect atît de hilar, încît în scurtă vreme uimirea lui Pickle se transformă în veselie şi izbucni într-un hohot puternic de rîs, nemaiputînd nici măcar să sufle.

Nobilul, pe jumătate amuzat, pe jumătate jignit de veselia lui :

— Ştiu (zise) ce fă face să rîdeţi cu atîta povdă : fi ze pare cidat zã-mi fedeţi zdrăbunii gu gizme şi bindeni şi

gu berugi gu drei cozi pe țeste. Adefărul este următorul : n-am putut răbda zã-mi făd portretele de vamilie gu zmoguri de păr atîrnindu-le peste ochi, ca la mînji, aja g-am angașat un bigdor din Lontra zã le pună berugi decente be grejded, la brețul de gingi jilingi de cap. I-am overit îngă drei jilingi de cap zã le vacă ji cîte o bereghe de bandofi și ciorabi, da' esgrogul, gîndind că o zã aggebd orice breț dubă ce le-a agoberit grejdedele, a gerut badru jilingi, aja gă, degîd zã mă vraierească, l-am dat avară și-i laz zã stea gum zînd, pînă se fa abate pe-aici un mînuitor de benel mai resonabil.

Pickle îi lăudă voința, dar în adîncul sufletului se rugă să n-aibă nimic de-a face cu un got atît de barbar. După ce sorbiră două sau trei sticle din berea lui, porniră mai departe la drum, ajungînd în oraș pe la ceasurile unsprezece seara.

CAPITOLUL ULTIM

Are bucuria unei întrevederi cu Emilia şi este din belşug răsplătit pentru toate neplăcerile vieţii

Godfrey — care-şi luase rămas bun de la soră-sa pe motiv că trebuie să facă o scurtă excursie cu Peregrine, întrucît sănătatea acestuia avea nevoie de aer curat, după atita timp petrecut în închisoare — îi trimise în aceeaşi seară un răvaş, anunţînd-o că sosise şi că dimineaţa va lua cu ea micul dejun. A doua zi, însoţit de eroul nostru, îmbrăcat cu multă grijă în cinstea acestui eveniment, se urcă într-o trăsură şi se duse la locuinţa soră-sii. Acolo, cei doi fură conduşi într-un salonaş vecin cu încăperea unde fusese aşternută masa. Nu aşteptau de multă vreme, cînd auziră zgomot de paşi coborînd scara, iar eroului nostru începu să-i bată tare inima în piept şi se ascunse, la indicaţiile prietenului său, după un paravan. Godfrey, auzind vocea Sophyei în camera alăturată, dădu, nerăbdător, fuga acolo şi-i sărută buzele dulci, transportat de bucuria neaşteptatei întîlniri — o ştia acasă la tatăl ei, la Windsor.

Pradă atîtor emoţii, aproape că uitase de Peregrine, cînd Emilia, blîndă şi cu o înfăţişare încîntătoare :

— Oare nu-i scena asta (spuse) de neîndurat pentru o femeie ca mine, condamnată, prin ciudatul capriciu al iubitului meu, să tînjesc ca o salcie ? Pe cuvîntul meu, frate, mult rău mi-ai făcut, ducîndu-l în excursie pe încăpăţînatul meu corespondent ; presupun că l-a îmbătat atît de tare scurta-i clipă de libertate, încît pe viitor nu se va mai lăsa niciodată închis, dacă o va putea evita.

— Surioară dragă (răspunse, tachinînd-o, căpitanul), propria-ţi mîndrie i-a servit de exemplu, aşa că se cuvine

să înduri fără crîcnire urmările purtării lui. ce o imită pe a ta.

— Pedeapsa e totuşi prea mare (zise frumoasa acuzată) : să sufăr toată viaţa din pricina unei greşeli întru totul scuzabile ? O, nu ! Cum şi-ar putea imagina că o fată nostimă ca mine, cu o zestre de zece mii de lire, e nevoită să cerşească ? Sînt hotărîtă să-l iau de bărbat pe primul care-mi va cere mîna şi astfel să mă răzbun pe glumeţul ăsta îndărătnic. Oare de cînd a fost pus în libertate n-o fi avut, scumpul de el, nici cea mai mică dorinţă de a mă vedea ? Să ştii de la mine că, de-l voi mai prinde vreodată pe fugar, am să-l ţin toată viaţa în colivie, să-mi cînte.

Mi-e imposibil să-l fac pe cititor să înţeleagă cum se cuvine încîntarea care-l cuprinse pe Peregrine la auzul acestor cuvinte. Nici nu sfîrşise bine fata să le pronunţe, că el, nemairezistînd impetuoasei patimi ce-i umplea sufletul, sări afară din ascunzătoare, exclamînd :

— Mă predau !

Alergînd spre Emilia, fu orbit de frumuseţea ei în aşa măsură încît îi pieri graiul. Rămase ţintuit locului, ca o statuie, cu tot sufletul concentrat în admiraţie. Adevărat este că frumuseţea fetei înflorise deplin şi era aproape cu neputinţă s-o priveşti fără a te emoţiona. Cît de mare trebuie să fi fost deci încîntarea tînărului nostru, a cărui iubire era încurajată de toate calităţile ce pot înrobi inima unui bărbat ! Doamnele scoaseră mici ţipete de surprindere la vederea lui, iar Emilia se emoţionă atît de tare, încît farmecele-i sporiră, luate în stăpînire de o incredibilă energie : obrăjorii îi străluceau de o delicată roşeaţă, pieptul îi tresălta cu o mişcare vălurită, atît de fascinantă, încît rochia nu-i mai putea ţine şi ascunde sînii albi ca neaua, ce săltau sub ochii tînărului ca două viziuni ale paradisului.

În vreme ce Peregrine era gata-gata să leşine de atîta plăcere, fata era şi ea pe cale să-şi piardă cunoştinţa, în tumultul iubirii şi tandreţei. Eroul nostru, văzînd în ce stare e, ascultă de porunca dragostei şi o strînse pe răpitoarea fată în braţe, fără să fie întîmpinat cu vreo încruntătură cît de mică sau vreun alt semn de neplăcere. Toate deliciile trăite vreodată de el, puse laolaltă, nu fă-

ceau cît inefabila bucurie a acestei îmbrățișări, în care rămase, cu totul transportat, cîteva minute bune. Îi pecetlui buzele oferite, cu toată lăcomia pasiunii, în timp ce creierul părea că i se rotește în craniu de plăcere, încît strigă, delirînd de fericire :

— Pe tot cerul și pămîntul ! E aproape de nesuportat !

Intervenția Sophyei, care-l dojeni blînd că-și uitase vechii prieteni, îl mai potoli întrucîtva și-i distrase atenția de la Emilia. Interpelat astfel, lăsă povara dulce din brațe și, salutînd-o pe doamna Gauntlet, își ceru iertare pentru neatenție, observînd că nepoliteța lui era scuzabilă dacă țineau seama cît de multă vreme trăise despărțit de odorul sufletului său. Apoi, întorcîndu-se spre Emilia.

— Am venit, doamnă (spuse), să-ți cer să-ți îndeplinești promisiunea, pe care o pot supune oricui spre examinare, așa cum a fost scrisă de frumoasa dumitale mînă ; de aceea poți renunța la tot ceremonialul inutil, ca și la sfială, încununîndu-mi fericirea fără întîrziere, căci, pe legea mea ! sentimentele mi-s încordate la culme și nu mă-ndoiesc că-mi voi pierde mințile dacă mă mai pui la vreo probă care să dureze !

Iubita lui, revenindu-și între timp, îi răspunse cu zîmbetul cel mai luminos :

— S-ar cuveni să te pedepsesc pentru încăpățînare, supunîndu-te încă unui an de încercare, dar e periculos să te joci cu un admirator cu temperamentul dumitale ; cred deci că e mai bine să mă asigur că nu-mi scapi, cît timp te mai afli în puterea mea.

— Așadar ești gata să mă iei, bun sau rău cum sînt, în fața Proniei și a martorilor ei ? strigă Peregrine, îngenunchind și ducîndu-i mîna la buze. La această întrebare, chipul Emiliei se îmblînzi, asumîndu-și o expresie de iubire înțelegătoare ; aruncîndu-i o privire ce-l înfioră pînă în măduva spinării și scoțînd un suspin mai dulce decît aripa gingașă a zefirului, răspunse :

— Păi... da... și să-mi dea Domnul răbdare să îndur capriciile unui astfel de partener de jug.

— Și tot El (replică tînărul) să-mi dea viață lungă și multe prilejuri de a arăta cît de nemărginită mi-e iubirea. Deocamdată pot să-ți spun că am optzeci de mii de lire și am să ți le pun în poală numaidecît.

Rostind cuvintele astea, depuse pe buzele ei pecetea contractului, apoi îi explică taina din spatele ultimelor sale vorbe, care începuseră să stîrnească în cele două surori curiozitatea. Povestea norocului ce dăduse peste el fu o surpriză agreabilă pentru Sophy şi, după toate aparenţele, nici Emilia nu rămase nepăsătoare, cu toate că se folosi numaidecît de prilej pentru a-şi dojeni admiratorul pentru trufia-i nesuferită, care (nu se sfii să i-o spună) i-ar fi zădărnicit toate avînturile iubirii, dacă n-ar fi intervenit providenţialul eveniment.

În ăst fel, lucrurile ajunseră, toate, la o încheiere fericită, iar îndrăgostitul dori să pornească numaidecît spre biserică, în aşa fel încît fericirea să-i fie consolidată prin cununie înainte de căderea nopţii. Mireasa însă se opuse cu tărie unei grabe atît de mari, întrucît dorea neapărat să fie de faţă şi maică-sa la ceremonie, părere împărtăşită şi de cumnata ei. Peregrine, înnebunit de dorinţă, o încolţi cu cele mai scumpe rugăminţi, explicîndu-i că, de vreme ce mama ei îşi dăduse deja consimţămîntul, nu mai exista nici un motiv adevărat pentru o amînare ce nu putea decît să aibă consecinţe fatale asupra minţii şi sănătăţii lui. Căzîndu-i la picioare, îi jură, tremurînd de nerăbdare, că viaţa şi sufletul i-ar fi în mare primejdie dacă l-ar refuza, iar atunci cînd ea încercă să-l convingă că lucrurile nu stăteau chiar aşa, începu să dea semne de supărare atît de tulburătoare, încît Sophy se lăsă convinsă, de frică. Cum Godfrey îşi sprijini prietenul în implorările lui, buna Emilia se văzu nevoită să spună şi ea da.

După micul dejun, mirele plecă, însoţit de prietenul său, să obţină autorizaţia de căsătorie, după ce deciseseră, mai întîi, unde anume se va oficia cununia, adică în camerele închiriate de mireasă. Obţinură permisiunea şi tocmiră un preot, care se învoi să oficieze în locul şi la timpul dorite de ei. Urmă tîrguirea inelului necesar în astfel de ocazii şi porniră în căutarea locotenentului, împreună cu care prînziră la o tavernă, informîndu-l despre măsurile luate şi rugîndu-l, totodată, să primească a fi naşul miresei, onoare acceptată de Jack cu vizibilă satisfacţie ; cînd însă, aruncîndu-şi privirea în stradă, îl văzu pe Cadwallader că se apropie de intrare, ca urmare a unui mesaj trimis prin Pipes, renunţă în favoarea acestuia. Crabtree fu

deci însărcinat cu această misiune, în ideea că onoarea ce i se făcea îl va îndemna să fie de acord cu o cununie căreia, altfel, i s-ar fi opus cu siguranță, fiind un inamic declarat al căsătoriei și necunoscînd încă intențiile lui Peregrine.

După ce-l felicită pe Pickle pentru moștenire și strînse mîinile celorlalți doi, mizantropul dori să afle a cui iapă dăduse ortul popii, de fusese chemat cu atîta afurisită de grabă tocmai cînd își lua prînzul, fiind nevoit să-l înghită pe nemestecate, ca un canibal. Eroul nostru îi răspunse că se înțelesese că ia ceaiul cu două preasimpatice doamne și că n-ar fi vrut să-l lipsească de o distracție ce-i plăcea atît de mult. Încrețindu-și fața, ca o frunză toamna, la respectiva aluzie, Crabtree slobozi o sudalmă la adresa umorului lui Peregrine, zicînd că se afla de mulți ani la cuțite cu destrăbălarea.

Cum însă mirele îl asemui cu un vizitiu bătrîn, căruia-i mai place și acum să audă pleznitura biciului și făcu unele aluzii măgulitoare la bărbăția lui, evidentă în ciuda vîrstei înaintate, bătrînul se lăsă convins, încetul cu încetul, să-i însoțească la locul hotărît pentru rendez-vous. Acolo fură conduși în sufragerie și nu așteptară nici trei minute pînă să-și facă apariția preotul, sosit foarte punctual, conform înțelegerii.

De cum intră clericul pe ușă, Cadwallader îl întrebă în șoaptă pe Gauntlet dacă nu-i el codoșul și, fără a mai aștepta răspunsul căpitanului :

— Necumpătat vînător de fuste (zise) mai e și Pickle ăsta : abia eliberat din temniță și înviorat de puțin aer proaspăt, umblă după femei, angajînd pentru asta un verigaș îmbrăcat în haine cucernice !

Ușa se mai deschise o dată și Emilia li se arătă ochilor, cu o înfățișare atît de angelică și capul ținut atît de mîndru, încît cei de față rămaseră muți de admirație. Locotenentul, care n-o văzuse niciodată de cînd devenise atît de fermecătoare, își exprimă surpriza și încîntarea prin formula : „Mii de draci ! Ce galeră superbă !", iar chipul mizantropului se preschimbă pe loc în cel al unui țap de munte ; își linse instinctiv buzele, adulmecă aerul și-și mijì ochii, aruncînd o urîtă privire piezișă.

De-ndată ce mireasa și cumnata ei se așezară, iar Hatchway își reînnoi cunoștința cu cea dintîi, fiind recunoscut cu deosebită politețe, Peregrine se retrase cu amicul Crabtree într-o odaie vecină și-i aduse la cunoștință adevăratul scop al întîlnirii. De-ndată ce înțelese despre ce era vorba, mizantropul dădu să plece, spunînd doar :

— Pfiu ! Putrezi-ți-ar în iad căsătoria ! Nu-ți poți vîrî capul în streang fără să mă faci părtaș la tîmpenia dumitale ?

Pentru a-l vindeca de aversiune, tînărul gentilom se duse la intrarea în camera vecină și solicită favoarea de a vorbi cu Emilia, căreia i-l prezentă pe ursuzul holtei bătrîn drept unul din prietenii lui cei mai buni, peste măsură de dornic de a fi nașul ei la cununie. Răpitorul zîmbet cu care-i primi Emilia salutul și-i îndeplini dorința învinse numaidecît încăpățînarea mizantropului. Acesta, cu o față senină cum nu i-o mai văzuse nimeni niciodată, îi mulțumi foarte politicos pentru deosebit de plăcuta cinste pe care i-o făcea. O luă deci la braț și o conduse în sufragerie, unde cununia se oficie fără nici o întîrziere. După ce soțul își exercită drepturile, sărutîndu-i buzele, toți cei de față o omagiară pe Emilia, numind-o doamna Pickle.

Voi lăsa cititorului meu cel cu imaginație bogată libertatea de a-și închipui ce se petrecea, în acel moment, în sufletele celor doi tineri căsătoriți. Inima lui Peregrine ardea de inexprimabilă iubire și de nerăbdare, în timp ce înălțătoarele sentimente ale miresei erau ușor temperate de teamă și sfială. Gauntlet înțelese că ar fi prea mult, pentru amîndoi, să îndure pînă noaptea chinurile lor de nesuportat, fără un amuzament care să le distragă gîndurile. Propuse, de aceea, să-și petreacă o parte a serii la serbarea publică din grădinile Marybone, frecventată pe atunci de toată lumea bună din oraș. Planul fu pe placul discretei Sophy, care înțelesese dedesubturile propunerii, iar mireasa se lăsă ușor convinsă de cumnata ei. Îndată după ceai, chemară deci două trăsuri și Peregrine trebui să se despartă, vrînd nevrînd, de stăpîna inimii lui, pe timpul călătoriei.

În vreme ce stăteau în picioare în fața orchestrei, ascultînd o baladă englezească cîntată foarte frumos, eroul nostru văzu un franțuz îmbrăcat, sprijinit de un stîlp, care-și petrecea timpul rostind un monolog despre înfiorătoarea lipsă de gust a englezilor, atît de evident pusă în lumină de aplauzele acordate mizerabilei performanțe a cîntăreților. Întrucît constatările nu erau lipsite de unele reflecții jignitoare la adresa întregii națiuni, tînărul nostru îl socoti pe filfizon o țintă bună de luat în rîs și începu să țeasă planuri pentru a-l ridiculiza în ochii tuturor, socotind că era un valet obraznic, îmbrăcat, seara, în haine de gentilom. Fu însă scutit de osteneala de a inventa ceva de un accident pe care străinul îl suferi numai și numai din vina lui.

Unul din chelnerii de-acolo marcase cu cretă datoria grupului pe care tocmai îl servea, pe stîlpul ce-i slujea de sprijin franțuzului, așa că acesta, la plecare, duse cu el cea mai mare parte a răbojului pe umeri și pe turul pantalonilor. Chelnerul, dorind să adauge o sticlă la consumație, observă că socoteala-i fusese ștearsă aproape în întregime și începu să urle la oamenii din apropiere. Eroul nostru îi lămuri întîmplarea, arătîndu-l cu degetul pe cel ce ducea în spate calculul sticlelor. De-ndată ce află ce se întîmplase, chelnerul își chemă cîțiva confrați în ajutor și porni în urmărirea delincventului (în timp ce Peregrine își ruga prietenii să privească scena). Cînd îl ajunse, îi spuse că dusese cu el o parte din socoteală și-l rugă să se întoarcă, fiindcă dorea să compare urmele de pe hainele lui cu ce mai rămăsese pe stîlp.

Nepricepînd o boabă de engleză, franțuzul, văzîndu-se acostat într-o manieră foarte îndrăzneață, își închipui mai întîi că ospătarul și tovarășii săi îi caută anume pricină, fiindcă e străin. Socotind deci de datoria lui să apere demnitatea națiunii sale, începu să vorbească răstit în limba lui de baștină și, spre a da și mai multă greutate cuvintelor, puse mîna pe mînerul spadei, cu un gest cît se poate de amenințător. Văzînd una ca asta, grupul de chelneri se năpusti asupra lui și, imobilizîndu-i brațele, îl duse înapoi, printre două șiruri de oameni ce se prăpădeau de rîs văzînd cum fusese capturat. Franțuzul începu să creadă

că fusese arestat, ca urmare a unei plîngeri că ne-ar fi încălcat legile şi, cu o teamă comică întipărită pe faţă, se declară neştiutor şi nevinovat de infracţiunea pentru care fusese prins.

Îl duseră, aşadar, cu sila înapoi şi-i lipiră spatele de stîlp, iar cele două părţi separate ale răbojului se potriviră de minune, ca jumătăţile unei table de şah. În felul ăsta reuşiră să reconstituie socoteala exactă, după care-i dădură drumul franţuzului care tremurase de groază în mîinile lor, aşteptîndu-se la ce era mai rău şi dînd, totodată, un grozav prilej de distracţie unei mari mulţimi de privitori. O parte dintre aceştia îl însoţiră cu alai pînă la poartă şi filfizonul îşi luă în mare grabă tălpăşiţa.

Tinerii însurăţei şi prietenii lor îşi petrecură, aşadar, seara în mod plăcut şi luară o cină uşoară într-unul dintre separeuri, dar lui Peregrine i se terminase orice rezervă de pacienţă, astfel că, trăgîndu-l de-o parte pe Godfrey, îi împărtăşi intenţia de a fugi de înţelepciunea marinărească a lui Hatchway, care, altfel, i-ar întîrzia fericirea cu nenumărate glume nelalocul lor, imposibil de suportat în aceste momente. Înţelegîndu-i perfect nerăbdarea, Godfrey se angajă să-l îmbete pe locotenent cu pahare date peste cap în cinstea miresei, şoptindu-i, între timp, Sophyei să plece cu sora lui, însoţite de Cadwallader, care promisese că le va conduce acasă.

Prin urmare, doamnele se urcară în trăsură, iar Jack îi propuse căpitanului să se distreze zdravăn, făcîndu-l pe mire să înghită atîta alcool, încît să nu se poată bucura, cel puţin în prima noapte, de roadele norocului ce dăduse peste el. Gauntlet se prefăcu încîntat de idee şi amîndoi îl convinseră pe Pickle să-i însoţească pînă la o tavernă oarecare, unde să dea pe gît un păhărel, în amintirea vieţii de burlac. Acolo, sticla nu stătu o clipă nemişcată, iar mintea lui Hatchway se tulbură serios, dar, întrucît ascunsese pălăria şi spada eroului nostru, nu se temea că acesta ar putea fugi. Peregrine o făcu totuşi şi, pe aripile iubirii, se grăbi să ajungă în braţele scumpei lui mirese. În hol îl găsi pe Crabtree, care aşteptase să se întoarcă, dispus fiind să-i ţină o lungă predică despre temperanţă ; el însă nu-i dădu nici o atenţie ci, sunînd-o pe subreta Emiliei, o întrebă dacă stăpînă-sa se afla în pat. La răs-

punsul afirmativ al fetei, o trimise sus în dormitor să-i anunțe sosirea ; apoi se dezbrăcă, rămînînd într-un halat ușor și papuci și, spunîndu-i „noapte bună" mizantropului — după ce-i comunicase că dorea să-l vadă a doua zi — urcă pe urmele fetei pînă în cuibul plăcerilor, unde o găsi pe Emilia, foarte elegant gătită — cea mai frumoasă fiică a iubirii și castității.

La apropierea lui Peregrine, fata, copleșită de sfială, își ascunse fața de privirile lui drăgăstoase, iar doamna Gauntlet, văzînd cum străluceau ochii eroului nostru, își sărută frumoasa cumnată. Emilia, apucînd-o de gît cu brațele albe ca neaua, n-ar mai fi lăsat-o să plece din cameră, dacă Peregrine n-ar fi eliberat-o, cu multă blîndețe, pe confidentă din strînsoarea îmbrățișării și n-ar fi condus-o pe fata ce tremura pînă la ieșire. După care, zăvorînd și baricadînd ușa, profită de soarta fericită și nimic nu-i mai umbri mulțumirea.

A doua zi se sculă cam pe la amiază și-și găsi cei trei prieteni deja adunați. Aflară că Jack căzuse în propria-i cursă, obligat fiind să-și petreacă noaptea chiar în taverna unde se prăbușise mort de beat, fapt ce-l rușinase atît de tare, încît Peregrine și soața sa scăpară de multe glume de care locotenentul nu i-ar fi iertat dacă n-ar fi fost stăpînit de ideea că se făcuse de rîs. Cam la jumătate de oră după Peregrine, își făcu apariția, braț la braț cu Sophy, și doamna Pickle, roșie la față ca Aurora sau ca zeița sănătății și radiind de o nemaiîntîlnită frumusețe. Toți cei de față o felicitară pentru schimbarea survenită în viața ei, dar cuvintele cele mai călduroase le rosti bătrînul Crabtree. Acesta se declară atît de satisfăcut de norocul pogorît peste prietenul său încît mai-mai că era gata să se împace cu instituția împotriva căreia vociferase întreaga viață.

Trimiseră o depeșă urgentă doamnei Gauntlet, spre a o încunoștința de căsătoria fiicei ; închiriară o reședință în oraș și cumpărară un echipaj elegant, în care tînăra pereche se duse la toate petrecerile publice, spre uimirea prietenilor de vreme bună ai eroului nostru și spre admirația întregii lumi ; ca frumusețe nu mai puteai găsi un cuplu asemănător în tot Regatul Unit. Invidia își văzu

eforturile zădărnicite, iar calomnia rămase fără grai cînd soarta fericită a eroului nostru se bucură de o atenție a publicului ce-i aduse celebritatea. Emilia atrase privirile tuturor, de la obraznicul învățăcel al legii din Temple pînă la însuși Suveranul, căruia-i făcu plăcere să-i omagieze neîntrecuta frumusețe. Nenumărate persoane de vază, dintre cele ce se prefăcuseră a nu-l mai cunoaște pe Peregrine cînd începuse să-i meargă rău, depuneau acum pe față eforturi de a-i cultiva din nou prietenia ; el însă le descurajă avansurile, tratîndu-le cu un nimicitor dispreț. Într-o zi, cînd nobilul căruia-i făcuse cîndva un bine veni spre el, în saloanele regelui, salutîndu-l cu „Sluga dumneavoastră, domnule Pickle", Peregrine îi aruncă o privire încărcată de august dispreț, zicînd :

— Presupun că Înălțimea Voastră mă confundă cu cineva.

Apoi întoarse capul în altă parte, sub ochii întregii curți.

De-ndată ce sfîrși de vizitat toate locurile frecventate de *beau monde* — spre marea neplăcere a celor ce și-l făcuseră dușman —, își plăti datoriile și rezolvă toate problemele bănești din Londra, Peregrine îl trimise pe Hatchway la țară, să se ocupe de pregătirile pentru primirea frumoasei Emilia. La cîteva zile de la plecarea locotenentului, întregul grup (conținîndu-l și pe Cadwallader) porni înspre casa părintească a lui Pickle, luînd-o cu ei, în drum, și pe doamna Gauntlet, mama Emiliei, care se arătă nespus de mulțumită de a-l avea pe Peregrine ca ginere. De la reședința doamnei Gauntlet își continuară călătoria fără grabă spre casă și, în aclamațiile întregii parohii, sosiră la reședința părintească, unde doamna Clover îi făcu Emiliei o primire foarte inimoasă. Ea făcuse tot posibilul ca Emilia să se simtă la largul ei, iar a doua zi îi predă conducerea gospodăriei.

CUPRINS

Cap. LXXVIII	Se încheie un tratat între Cad Wallader și eroul nostru	5
Cap. LXXIX	Peregrine sosește la garnizoană . . .	10
Cap. LXXX	Rezolvîndu-și treburile familiale, tînărul gentleman sosește la Londra	16
Cap. LXXXI	Cu multă pricepere și stăruință își pune în practică planul privitor la Emilia . .	22
Cap. LXXXII	O înduplecă pe Emilia să meargă cu el la un bal mascat	27
Cap. LXXXIII	Încearcă să se împace cu iubita . . .	34
Cap. LXXXIV	Născocește un plan cutezător, în urma căruia e antrenat într-o aventură neplăcută .	38
Cap. LXXXV	Peregrine trimite un mesaj doamnei Gauntlet	46
Cap. LXXXVI	Reintors la Londra, se întîlnește din nou cu Cadwallader	51
Cap. LXXXVII	Crabtree o iscodește pe ducesă și risipește iluziile lui Pickle	55
Cap. LXXXVIII	Memoriile unei doamne din lumea bună .	63
Cap. LXXXIX	Peregrine se amuză, făcînd scurte incursiuni în teritoriul viciului și al prostiei	190
Cap. XC	Îl convinge pe Cadwallader să joace rolul unui magician	203
Cap. XCI	Peregrine și prietenul Cadwallader trec prin nenumărate aventuri	211
Cap. XCII	Prezicătorul și asociatul său pun în aplicare un plan de răzbunare	224
Cap. XCIII	Peregrine e preamărit ca înțelept și protector	232

Cap. XCIV	Peregrine primește o scrisoare de la Hatchway, în urma căreia pleacă la garnizoană	242
Cap. XCV	Peregrine pornește spre garnizoană și se întîlnește cu o nimfă a drumului . .	258
Cap. XCVI	Primește vizita lui Pallet	267
Cap. XCVII	E luat sub protecția unei persoane importante	273
Cap. XCVIII	Peregrine își începe viața în anturajul ministrului	285
Cap. XCIX	Cadwallader joacă rolul unui ocrotitor pe lîngă prietenul său	296
Cap. C	Ministrul îi acordă favoarea unei noi audiențe convingîndu-l de sinceritatea sa	304
Cap. CI	Peregrine se produce în public și devine membru al Colegiului autorilor . .	310
Cap. CII	Alte lucrări ale Colegiului	320
Cap. CIII	Tînărul gentilom e prezentat unui virtuos	338
Cap. CIV	Văzîndu-se neglijat de Sir Steady Steerwell	346
Cap. CV	Scrie un pamflet contra ministrului . .	359
Cap. CVI	Peregrine pare resemnat să trăiască în cușcă	376
Cap. CVII	E surprins de apariția lui Hatchway și a lui Pipes	429
Cap. CVIII	Confederații îl atacă pe Crabtree . .	438
Cap. CIX	Primește o vizită neașteptată . . .	445
Cap. CX	Peregrine se împacă cu locotenentul . .	453
Cap. CXI	Se angajează într-o corespondență cu totul extraordinară	458
Cap. CXII	Peregrine se consultă cu prietenii . .	467
Cap. CXIII	Aduce ultimul omagiu tatălui său . .	473
Capitolul ultim	Are bucuria unei întrevederi cu Emilia .	477